

КРАЛЕТЕ НА ТРИЛЪРА®

ФИЛИП КЕР

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА БАРД

МИРЪТ НА ХИТЛЕР

Трескавият свят на задкулишната политика!

ФИЛИП КЕР

МИРЪТ НА ХИТЛЕР

Превод: Милена Илиева

chitanka.info

Трескавият свят на задкулиската политика!

Есента на 1943 г. След поражението при Сталинград Хитлер знае, че не може да спечели войната. Знае също, че предстоящата конференция в Техеран ще заложи основите на бъдещия мир. Рузвелт вече е поискал безусловната капитулация на Германия като задължително условие за мирни преговори. С надеждата да извоюва по-благоприятни условия Хитлер е пратил свои тайни емисари при Тримата големи. Без негово знание същото е направил и Химлер, който готви преврат като разменна монета за мирното споразумение. Рузвелт и Сталин са склонни да преговарят, за разлика от Чърчил. Скоро напрежението в Техеран ще стигне върхната си точка и градът ще се превърне в сцена на опасна игра, в която много хора са заложили живота си.

В центъра на всичко това се оказва Уилард Майер, оперативен агент, когото Рузвелт е избрал за свой пратеник. Хладнокръвен женкар със съмнително минало, Майер е съвършеният контрапункт на мъглявия свят от измамности, които съставляват света на задкулиската политика.

Не по-малко убедителни са и другите участници в драмата — Рузвелт, Чърчил, Сталин и Хитлер, както и Химлер, Молотов и Шеленберг. Всички те населяват трескавия свят на един провокиращ трилър за онова, което е могло да бъде — една алтернативна история, в която съдбата на Европа е поставена на карта.

Когато Кер пише за исторически събития, те наистина вълнуват и стряскат читателя.

Таймс Литерари Сапльмънт

В памет на А.Х.Р. Броуди (1931–2004)

*Да бъдеш емпирик, означава да се водиш от
опита, а не от разни софисти, шарлатани,
попове и демагози.*

Уилард Майер, „За
емпиризма“

1.

Петък, 1 Октомври 1943

Вашингтон

Бях заобиколен от история. Тя лъхаше отвсякъде — като се започне с часовника от епохата на френската империя, който тиктакаше върху изящната полица над камината, и се стигне до яркочервените тапети, на които дължеше името си Червената стая. Чувството ме завладя още когато влязох в Белия дом и ме въведоха в този малък салон, където да изчакам секретаря на президента. Мисълта, че Ейбрахам Линкълн може би е стоял на същия персийски килим, на който бях стъпил аз в момента, и е поглеждал нагоре към същия гигантски полилей или че Теди Рузвелт е седял в някое от креслата с червено-златна тапицерия, ме очарова също като погледа на красивата жена, чийто портрет висеше над камината от бял мрамор. Зачудих се защо жената от портрета ми прилича на моята си Диана и стигнах до извода, че сигурно има нещо общо с усмивката на алабастровобялото ѝ лице. Сякаш ми казваше: „По-добре да си беше лъснал обувките, Уилард. А още по-добре да беше обул други. Тези изглеждат така, сякаш си вървял дотук пеш чак от Монтичело, Вирджиния“. Не посмях да седна на изящното канапе от страх да не се стоваря върху призрака на Доли Мадисън, съпругата на президента Мадисън, затова приседнах на ръба на един по-обикновен стол до вратата. Присъствието ми в Белия дом нямаше нищо общо с намеренията ми за вечерта. Планирал бях да заведа Диана на кино, в кинотеатъра на Трета улица — даваха „За кого бие камбаната“ с Гари Купър и Ингрид Бергман. Този филм за война, а и войната изобщо ми се струваха съвсем не на място сред полираната мебелировка и тежката дърворезба на този елегантен червен мавзолей.

Мина още минута, преди една от красивите врати да се отвори и при мен да влезе висока, добре поддържана жена на зряла възраст. Тя ме стрелна с подозрителен поглед, сякаш смяташе, че може да съм

оставил петно на някой от столовете, а после с напълно лишен от изразителност тон ме покани да я последвам.

Приличаше повече на училищна директорка, лишена от женственост, с тясна пола до под коляното, която издаваше особено шумолене, съскащ звук, сякаш се канеше да ухапе ръката, която се осмели да посегне към ципа ѝ.

Поехме наляво от Червената стая, по червения килим до Големия коридор, после се качихме в един асансьор и обслужващият го негър с бели ръкавици ни откара до втория етаж. След като излязохме от кабинката, жената със съскащата пола ме поведе през Западния малък салон и по Централния коридор, накрая спря пред президентския кабинет, почука на вратата и влезе, без да изчака за отговор.

За разлика от царящата навсякъде елегантност, кабинетът на президента изглеждаше твърде обикновен с многото книги, купчините пожълтяваща, овързана с канап документация и отрупаното с какво ли не бюро. Дори си помислих, че много прилича на вехтия малък кабинет, който използвах преди години в „Принстън“.

— Господин президент, това е професор Майер — представи ме моята водачка. А после излезе и затвори вратите след себе си.

Президентът седеше в инвалиден стол с шейкър за коктейли в едната ръка и с лице към масичка, върху която се кипреха няколко бутилки с алкохол. По радиото звучеше Четвъртата симфония.

— Тъкмо си забърквам една кана мартини — каза той. — Дано нямате нищо против да ми правите компания. Все ми казват, че правя мартинито прекалено студено, но на мен така ми харесва. Не понасям топъл алкохол. Топлият алкохол според мен изначално обезсмисля пиенето.

— С удоволствие бих изпил едно мартини, господин президент.

— Чудесно. Елате, седнете. — Франклин Делано Рузвелт кимна към канапето срещу бюрото си. Изключи радиото и сипа от коктейла в две чаши. — Заповядайте. — Вдигна едната и аз заобиколих масичката да я взема. — Отнесете и каната, в случай че решим да си досипем.

— Да, сър. — Взех каната и се върнах на канапето.

Рузвелт извърна инвалидната си количка от подвижното барче и се насочи към мен. Количката му си беше чиста импровизация, не от онези, които човек може да види в болниците или в домовете за стари хора, а повече приличаше на кухненски стол с отрязани крака, сякаш

майсторът е искал да прикрие истинското му предназначение от страх, че американският електорат би се погнушил да гласува за сакат човек.

— Дано не се обидите, но ми изглеждате доста млад за професор.

— На трийсет и пет съм. А и когато напуснах „Принстън“, бях само доцент. Долу-горе като вицепрезидент на компания — титлата звучи по-гръмко от действителната си стойност.

— На трийсет и пет. Май не сте толкова млад все пак. Особено в наши дни. В армията биха ви сметнали за старец. Там повечето са момчета. Понякога ми се къса сърцето, като си помисля колко са млади войничетата ни. — Вдигна чашата си в мълчалива наздравица.

Вдигнах своята в отговор и отпих от мартинито. Джинът беше малко в повече и ако обичаш да пиеш течен водород, не беше твърде студено. Само че не всеки ден президентът на Съединените щати ти забърква коктейл, така че се постарях физиономията ми да изрази подобаващо наслаждение.

Докато отпивахме от чашите, забелязах онези дребни нещица във външния вид на Рузвелт, които се виждат само отблизо: очилата му всъщност бяха пенсне, без дръжки; ушите му бяха несъразмерно малки — или пък главата му беше несъразмерно голяма; липсващият долен зъб; металните скоби на краката му бяха боядисани в черно, за да се сливат с цвета на панталона; черните обувки с кожени подметки, които изглеждаха така трогателно неизносени; папийонката и протърканото сако с кожени кръпки на лактите; кислородната маска, закачена отстрани на инвалидния стол. Забелязах малкия черен шотландски териер, който лежеше пред камината и приличаше повече на космат килимче. Президентът ме гледаше как отпивам бавно от течния водород и видях как лека усмивка придърпва нагоре ъгълчетата на устата му.

— Значи сте философ — каза той. — Не знам много за философията, честно казано.

— Традиционните спорове между философите в по-голямата си част са толкова неоснователни, колкото и безплодни. — Прозвуча помпозно, но пък беше в тон с обстановката.

— По това философите май много си приличат с политиците.

— С тази разлика, че философите не носят отговорност пред обществото. Само пред логиката. Ако трябваше да печелим електорат,

всички ние, философите, щяхме да останем без работа. Много по-интересни сме си един на друг, отколкото на другите хора.

— Но не и в този конкретен случай — отбеляза президентът. — Иначе не бихте били тук сега.

— Няма много за казване, сър.

— Но вие сте изтъкнат американски философ, нали така?

— Да си американски философ, е почти като да играеш бейзбол за Канада.

— А семейството ви? Майка ви не е ли от кливландските Фон Дорфови?

— Да, сър. Баща ми, Ханс Майер, е немски евреин, отраснал и получил образованието си в Щатите, а след колежа започнал работа в дипломатическия корпус. С майка ми се оженили през 1905-а. Една-две години по-късно тя наследила семейно състояние, натрупано от производство на автомобилни гуми, което обяснява и моето безоблачно житейско пътуване. Учих в „Гротън“. После постъпих в „Харвард“, където се посветих на философията за огромно разочарование на баща си, който смята, че всички философи са откачени немски сифилитици, проповядващи, че Бог е мъртъв. В интерес на истината, цялото ми семейство е на мнение, че съм си пропилял живота. Завърших „Харвард“ с докторска степен и спечелих стипендията „Шелдън“. Благодарение на нея отидох във Виена и написах една много скучна книга. Задържах се там и след известно време започнах като хоноруван преподавател в Берлинския университет. След Мюнхен се върнах в „Харвард“ и написах още една много скучна книга.

— Четох книгата ви, професоре. Едната, поне. „За емпиризма“. Не претендирам да съм разбрал всичко, но ми се струва, че прекалено много се уповавате на науката.

— Не знам дали бих го определил точно като упование, но наистина вярвам, че ако един философ иска да допринесе за разширяване на човешкото познание, то следва да пристъпи към тази задача научно. Книгата ми се опитва да покаже, че не бива да приемаме на доверие постулати, стъпили единствено на предположения и догадки.

Рузвелт се обърна към бюрото си и взе една книга, която лежеше до бронзов часовник с формата на кораб. Моята книга.

— Лично аз останах леко стъписан от заключението ви, обосновано посредством описания научен метод, че моралът е повече или по-малко — и по-скоро повече — мъртъв. — Той отвори книгата, намери подчертаните изречения и зачете на глас: — „Естетиката и моралът си приличат по това, че на практика и двете не притежават обективна валидност и в този смисъл е точно толкова неточно да се каже, че придържането към истината е доказуемо добро нещо, колкото и да се твърди, че една картина на Рембранд е доказуемо добра картина. И двете твърдения са лишени от фактическо значение“.

Рузвелт поклати глава.

— Дори да оставим настрана присъщия на такова едно твърдение риск да бъде разбрано неправилно, особено в момент, когато нацистите са твърдо решени да унищожат всички съществували досега морални принципи, пак ми се струва, че пропускате един важен момент. Етичните преценки много често са просто фактическа класификация на дадено действие, което доказуемо предизвиква силна реакция у хората, по един или друг начин. С други думи, обичайните обекти на морално неодобрение са действия и типове действия, които могат да бъдат тествани емпирично като реално съществуващи факти.

На свой ред се усмигнах на президента. Чувствах се поласкан, че си е направил труда да прочете нещо от книгата ми и да се заяжда с мен. Тъкмо щях да му отговоря, когато той остави книгата настрана и каза:

— Но не ви поканих тук, за да си говорим за философия.

— Да, сър.

— Кажете ми, как се забъркахте с хората на Донован?

— Скоро след като се върнах от Европа, ми предложиха работа в „Принстън“ като щатен преподавател по философия. След Пърл Харбър кандидатствах за флотския резерв, но преди молбата ми да бъде разгледана, разговарях на обяд с един приятел на баща ми, адвокат на име Алън Дълес. Той ме убеди да постъпя в Централната информационна агенция. Когато нашата част от ЦИА се преобразува в Службата за стратегически дейности, дойдох във Вашингтон. В момента работя като експерт по германското разузнаване.

Дъжд заплющя по прозореца и Рузвелт се извърна в инвалидния си стол, широките му рамене и дебелият врат бяха като приклепени от колосаната яка на ризата му. За разлика от тях краката му изглеждаха

символични, сякаш са били прикачени към чуждо тяло. Комбинацията от инвалидния стол, пенснето и петнайсетсантиметровото цигаре от слонова кост между зъбите придаваха на Рузвелт вид на режисьор от киноиндустрията.

— Не знаех, че вали толкова силно — каза той, извади фасата от цигарето и сложи в него нова цигара от пакета „Кемъл“ на бюрото си. Предложи и на мен. Взех си цигара, извадих сребърната запалка „Дънхил“ от джоба на жилетката си и предложих огънче на президента, после запалих и аз.

Рузвелт ми благодари на немски и продължи разговора на този език, споменавайки за американските загуби в жива сила по последни данни — 115000 загинали — и за някакви ожесточени сражения, които се водели в момента в Салерно, Южна Италия. Немският му не беше съвсем лош. А после той изведнъж смени темата и заговори отново на английски.

— Имам задача за вас, професор Майер. Деликатна задача. Твърде деликатна, за да я възложа на Държавния департамент. Това трябва да си остане между нас двамата, в буквалния смисъл. Проблемът с онези гадняри от Държавния е, че не могат да си държат тъпите езици зад зъбите. И още по-лошо, целият департамент се е разделил на фракции. Подозирам, че знаете какво имам предвид.

За никого във Вашингтон не беше тайна, че Рузвелт никак не харесваше държавния си секретар. Кордел Хал нямаше усет за международните дела, а и на седемдесет и две години се уморяваше бързо. За доста дълъг период след нападението над Пърл Харбър, Рузвелт беше разчитал основно на помощник държавния секретар, Съмнър Уелс, за огромната част от реалната външна политика на своята администрация. Ала миналата седмица Съмнър Уелс най-неочаквано беше подал оставка и мълвата сред по-добре информираните членове на правителството и разузнавателните служби гласеше, че е бил принуден да го направи заради акт на непростима морална низост в интимната компания на чернокож служител на железниците, докато пътувал с президентския влак за Вирджиния.

— Истината е, че онези трижди проклети сноби от Държавния плачат някой да им разкатае фамилията. Половината са пробритански настроени, другата половина са антисемити. Всичките да ги смели човек на кайма, пак няма да му стигне материал и за един почтен

американец. — Рузвелт отпи от мартинито си и въздъхна. — Какво знаете за една местност на име Катинската гора?

— Преди няколко месеца берлинското радио съобщи, че в Катинската гора, близо до Смоленск, е открит масов гроб. Германците твърдят, че са намерени останките на пет хиляди полски офицери, които се предали на Червената армия през 1940-а след пакта за ненападение между Германия и Съветите, но били убити по заповед на Сталин. Гьобелс всячески експлоатира тази новина и трупа политически капитал. От лятото насам Катинската гора е черешката върху сладоледа на немската пропаганда.

— Именно по тази причина и аз в началото бях склонен да приема цялата история за измислица на нацистите — каза Рузвелт. — Но в Детройт и Бъфало има полско-американски радиостанции, които упорито твърдят, че зверството действително е извършено. Дори обвиняват администрацията, че прикрива фактите, за да не застрашат те съюза ни с руснаците. Малко след като се чу за тази история с масовия гроб, получих доклад от офицера ни за свръзка с полската армия в изгнание, друг доклад от собствения ни военноморски аташе в Истанбул и трети от премиер-министъра Чърчил. Бях снабден с доклад дори от немското бюро за военни престъпления. През август Чърчил ми писа да ме пита какво мисля по въпроса и аз прехвърлих цялата документация към Държавния департамент с параф да проучат подробно случая.

Той поклати уморено глава.

— Сигурно се досещате какво стана. Абсолютно нищо! Хал, естествено, хвърля вината изцяло върху Уелс, който уж бил забутал някъде папките. Вярно е, че аз наистина ги дадох на Уелс с молба да ги прехвърли на някого от немския отдел в департамента за изготвяне на доклад. А после Уелс си получи сърдечния удар, разчисти си бюрото и ми връчи оставката си. Която аз не приех. Междувременно, Хал наредил на шефа на немския отдел, Торнтън Коул, да предаде папките на Бил Булит, който да потърси мнение от бившия ни посланик в Съветска Русия. Булит се има за голям експерт по руските въпроси. Не знам дали изобщо е прегледал документите. Известно време си точеше зъбите за поста на Уелс и подозирам, че е бил твърде зает да лобира за повишението си, за да се занимае сериозно с възложената му задача. И когато попитах Хал докъде са стигнали с Катинската гора, на двамата с

онова лайно Булит им светнало, че са осрали пейзажа, и решили тихомълком да върнат папките в кабинета на Уелс и да хвърлят върху него вината за несвършената работа. Естествено, Хал се погрижи Коул да подкрепи версията му. — Рузвелт сви рамене. — Горедолу това се е случило, поне според Уелс. И аз съм склонен да се съглася с него.

В този момент си спомних, че веднъж във вашингтонския клуб „Метрополитън“ бях представил Уелс на Коул.

— Когато Хал ми върна папките с думите, че не сме в състояние да заемем каквато и да било позиция по отношение на Катинската гора — продължи Рузвелт, — използвах всички обидни думички от речника на средностатистическия моряк. По цялата работа в крайна сметка се свежда до факта, че нищо не е било свършено. — Президентът посочи към няколко прашни папки на една от многобройните лавици в кабинета. — Бихте ли ми ги подали, моля? Ето ги там, горе.

Взех папките, оставих ги на канапето до президента и си огледах ръцете. Поставената ми задача не вещаеше нищо добро, ако се съдеше по количеството прах, полепнало по пръстите ми.

— Не е голяма тайна, че по някое време преди Коледа ще се срещна официално с Чърчил и Сталин. Не че имам някаква представа къде точно ще се проведе въпросната конференция. Сталин отказва да дойде в Лондон, така че може да се озовем къде ли не. Но където и да се срещнем, държа да съм наясно със случилото се в Катинската гора, защото изглежда почти сигурно, че това ще се отрази на бъдещето на Полша. Руснаците вече прекъснаха дипломатическите си връзки с полското правителство в Лондон. А британците изпитват особено чувство на лоялност към Полша. В края на краищата, тъкмо заради нея влязоха във войната. Така че, както сам виждате, ситуацията е деликатна.

Президентът запали нова цигара и сложи ръка върху купчината папки.

— Което ни води до вас, професор Майер. Искам да проведете собствено разследване за твърденията относно Катинската гора. Като начало, искам да направите обективна преценка на събраното в тези папки, което обаче не означава, че трябва да се ограничите с тях. Разговаряйте с всеки, който би ви бил от полза. А когато стигнете до някакви заключения, ми напишете доклад, само за моите очи. Да не е много дълъг. Кратко изложение на откритията ви плюс мнението ви за

най-адекватна реакция от наша страна. Вече уведомих Донован, така че тази задача има приоритет пред всичко, върху което работите в момента.

Президентът извади носна кърпичка от джоба си, изтри прахта от ръката си и повече не докосна папките.

— С колко време разполагам, господин президент?

— Две, най-много три седмици. Знам, че не е много за сериозен въпрос като този, но сигурно разбирате, че във времена като нашите кратките срокове са неизбежни.

— Като казвате да говоря с всеки, който би ми бил от полза, това включва ли и хора в Лондон? Членове на полското правителство в изгнание? Служители от британското външно министерство? И доколко досаден мога да бъда с въпросите си?

— Говорете, с когото поискате — настоя Рузвелт. — Ако решите да идете в Лондон, добре ще е да се представяте като мой специален пратеник. Това ще ви отвори всички врати. Секретарката ми, Грейс Тали, ще има грижата за необходимите документи. Само внимавайте да не изразявате на глас никакви мнения. И не казвайте нищо, което да остави у хората впечатлението, че говорите от мое име. Както вече подчертах, ситуацията е деликатна, но каквото и да изровите, предпочитам то да не застава между мен и Сталин. Разбирате ли?

Разбрах и още как. Щях да съм помияр без топки и само каишката с инициалите на господаря ми щеше да уведомява хората, че имам право да им препикавам цветята. Въпреки това си лепнах усмивка на лицето, вложих максимум патриотичен ентузиазъм в гласа си и изтръбих:

— Да, сър, разбирам напълно.

Когато се прибрах, Диана ме чакаше, едва сдържайки любопитството си.

— Е? — попита тя. — Какво стана?

— Прави ужасно картини — отвърнах. — Това стана.

— Почерпил те е?

— Само двамцата бяхме. Като Шерлок Холмс и д-р Уотсън.

— И как беше?

— Прекалил беше с джина. Освен това го изстудява много. Като на домашно парти в провинциална Англия.

— Питам за какво си говорихте.

— Покрай другото и за философия.

— Философия? — Диана направи физиономия и седна. Вече не изглеждаше толкова развълнувана. — Това върши същата работа като сънотворните, но без да ти дразни стомаха.

Диана Вандервелден беше богата, шумна, великолепна и със суховато чувство за хумор, което неизменно ме подсещаше за някоя от по-сериозните звездни актриси на Холивуд, да речем Бети Дейвис или Катрин Хепбърн. Страховито интелигентна, тя се отегчаваше лесно и се беше отказала от преподавателско място в колежа „Брин Мор“, за да играе голф, за една бройка не беше спечелила американския аматьорски шампионат за жени през трийсет и шеста. Една година по-късно беше зарязала голфа, за да се омъжи за сенатор. „Когато се запознах със съпруга си, се влюбих от пръв поглед — обичаше да казва Диана. — Само защото не ми се даваха пари за очила“. Самата тя не си падаше много по политиката, предпочиташе компанията на писатели и художници пред тази на сенатори, и въпреки многобройните си постижения като домакиня — беше отлична готвачка и се славеше с едни от най-хубавите вечерни партита във Вашингтон — бързо се беше отегчила от брака си с прависта сенатор. „Вечно трябваше да готвя за приятелите му републиканци — оплакваше ми се тя по-късно — само че прасетата от бисери не разбират. А и трябваше да имам на разположение цяла ферма за стриди, за да им насмогна на апетита“. Когато напуснала съпруга си през 1940-а, Диана вече имала собствен бизнес за вътрешно обзавеждане, който по-късно стана повод двамата да се запознаем. Малко след като се преместих във Вашингтон, едни наш общ приятел ми предложи да я наема, за да подреди дома ми в Калорама Хайтс. „Дом на философ, а? Да видим. Как изглежда къщата на един философ? Какво ще кажете за много огледала, всичките на височината на пъпа?“ Приятелите ни очакваха, че ще се оженим, но Диана нямаше високо мнение за брака. Аз също.

От самото начало връзката ми с Диана стъпи на горещ и интензивен секс, което устройваше идеално и двамата ни. Много държахме един на друг, но нито аз, нито тя отваряхме дума за любов. „Двамата с теб се обичаме — бях казал на Диана предната Коледа —

така, както го правят хора, които обичат себе си една идея повече, отколкото другия“.

А на мен страшно ми допадаше омразата на Диана към философията. Да не дава господ да попадна на жена, която от сутрин до вечер иска да говорим за моята наука. Харесвам жените. Особено когато са интелигентни и остроумни като Диана. Стига да не отварят дума за логика — тогава не ги харесвам. Философията може и да раздвижва духовете по време на прием или коктейл, но в спалнята е крайно досадна.

— За какво друго искаше да говорите Рузвелт?

— Военни работи. Искате да напиша доклад за едно нещо.

— Колко героично — подхвърли тя и запали цигара. — И какво ще получиш за това? Медал на лента за пишеща машина?

Ухилих се. Показното й пренебрежение беше като балсам за душата ми. Двамата й братя се бяха записали в канадските военновъздушни сили през трийсет и девета и тя редовно ми припомняше факта, че и двамата вече имат по един медал.

— Човек би си помислил, че смяташ разузнаването за нещо маловажно, скъпа. — Отидох при подноса с напитките и си сипах един скок. — Ти искаш ли?

— Не, благодаря. Знаеш ли, мисля, че разгадах защо се нарича разузнаване. Защото умници като теб бързо узнават как да се скатаят далеч от куршумите.

— Все някой трябва да следи какво готвят германците. — Отпих отскока. Вкусът му беше хубав, а и стомахът ми се сгръ приятно след балсамиращата течност на Рузвелт. — Но ако ти е кеф да сригаш самочуствието ми, давай. Мога да го понеса.

— Може би точно това ме притеснява най-много.

— Аз пък не се притеснявам, че ти се притесняваш.

— Значи това било. Философията, имам предвид. — Диана се наведе напред във фотьойла си и изгаси цигарата. — За какво е онзи доклад, дете трябва да го пишеш? По поръчка на президента на Съединените щати?

— Не мога да ти кажа.

— Не виждам защо се правиш на толкова потаен.

— Не се правя на потаен. Пазя тайна. Има голяма разлика. Ако бях потаен, можех да те оставя да ми погалиш козинката, да ме

почешеш зад ушичките, да ме погъделичкаш и всичко да ти кажа. Пазенето на тайна означава, че по-скоро бих глътнал отрова, отколкото да пророня и дума по въпроса.

Ноздрите ѝ се разшириха и за миг ми се стори, че ще се ядоса.

— Никога не отлагай за утре онова, което можеш да свършиш днес — рече назидателно.

— Благодаря ти, скъпа. Но мога да ти доверя едно нещо. Най-вероятно ще се наложи да прескоча до Лондон за една-две седмици.

Лицето ѝ се поотпусна малко и лека усмивка изтанцува кратък дует по устните ѝ.

— Лондон? Нима не си чул, скъпи ми Уили? Немците го бомбардират. Там може да е опасно за теб. — В гласа ѝ се прокрадна мека подигравка.

— И аз подочух нещо такова, да — отвърнах. — И точно заради това отивам. За да мога да се гледам спокойно в очите, докато се бръсна сутрин. След като петнайсет месеца седях зад бюро на Двайсет и трета улица, започвам да си мисля, че май наистина трябваше да се запиша във флота.

— Божке! Такъв героизъм. Май ще взема да пийна и аз.

Налях ѝ един скоч, така както го предпочиташе — чист, също като тежкарско колежанския начин, по който сядаше на стол — с благоприлично прибрани колене. Подадох ѝ чашата, тя я взе, а после хвана ръката ми и я притисна към мраморно хладната си буза.

— Знаеш, че само те поднасям, нали?

— Разбира се. Това е едно от нещата, които обичам у теб.

— Някои яздят бикове, други залагат на кучешки надбягвания, трети стрелят по птици. Аз пък обичам да говоря. Това е едно от двете неща, които правя наистина добре.

— Скъпа моя, ти си големият шампион по говорене при жените.

Диана изгълта скоча и ухапа нокътя на палеца си, сякаш да ме уведоми, че това е било само аперитив и че има части от мен, върху които би искала да изпробва ухапката си. После стана и ме целуна, миглите ѝ трепкаха, докато тя отваряше и затваряше очи да провери дали съм готов да се кача на лодката за удоволствия, която беше уредила за двама ни.

— Защо не се качим горе да ти покажа другото нещо, което правя наистина добре?

Целунах я пак, влагайки всичко от себе си, като някой пубертет, който се е учил от филмите на Джон Баримор.

— Ти върви — казах ѝ, когато след известно време се отдръпнахме един от друг, за да си поемем дъх. — Аз идвам след малко. Първо трябва да прочета едно-две неща. Едни документи, които ми даде президентът.

Тялото ѝ се вдърви в ръцете ми и реших, че е на път да направи поредната рязка забележка. Но не би.

— Не си въобразявай, че ще можеш да използваш това извинение повече от веднъж — изтъкна тя. — Не ми липсва патриотизъм. Но освен патриот съм и жена.

Кимнах и я целунах още веднъж.

— Точно този факт най-много харесвам у теб.

Диана ме бутна леко и се ухили.

— Добре. Само не се бави много. И ако съм заспала, виж дали гигантският ти мозък няма да измисли някакъв начин да ме събудиш.

— Ще се опитам да измисля нещо, принцесо Аврора.

Гледах я как се качва по стълбите. Струваше си да я погледа човек. Краката ѝ сякаш бяха създадени за реклама на всяко уважаващо себе си вариете. Погледът ми залепна за ръба на дългите ѝ прозрачни чорапи, а после се юрна нагоре. Поради чисто философски причини, разбира се. Според Ницше, всички философи принципно не разбират жените. Но пък той никога не е виждал как Диана се качва по стълбите. И най-дълбокомисленото виждане за крайната реалност не можеше да конкурира гледката на този копринено дантелен феномен — белъто на Диана.

В опит да се отърся от това специфично натуралистично познание аз си направих кана кафе, изрових неотворен пакет цигари от бюрото в кабинета си и седнах да прегледам папките на Рузвелт.

Най-много подробности имаше в доклада на немското бюро за военни престъпления. Но най-много време ми отне британският доклад, написан от сър Оуен О'Мали, посланик при полското правителство в изгнание, и подготвен с помощта на полската армия. Подробният доклад на О'Мали беше натуралистичен и включваше ярки описания как офицери и служители на съветското НКВД разстреляли четири хиляди и петстотин мъже — в тила, някои с

вързани зад гърба ръце, някои с усти, натъпкани със стърготини, за да не се чуват виковете им — преди да ги заровят в масов гроб.

Дочетох доклада малко след полунощ и установих, че ми е на практика невъзможно да не се съглася със заключението на О'Мали — отвъд всяка сянка на съмнение зверството е било дело на руснаците. Предупреждението му към Уинстън Чърчил, че убийствата в Катинската гора ще имат дълготраен „морален отклик“, ми се стори твърде меко. Но след собствения си разговор с президента знаех, че заключенията, до които щеше да ме доведе това разследване, ще трябва да останат на заден план и да бъдат съобразени с желанието на Рузвелт да запази сърдечните си отношения с онзи мразещ поляците убиец Йосиф Сталин.

Какъвто и доклад да напишех за масовите разстрели, той най-вероятно щеше да си остане формалност, начин Рузвелт да си върже гащите. Сигурно бих гледал на тази президентска поръчка като на нещо крайно досадно, ако не беше пътуването до Лондон. В Лондон щеше да е забавно, а след месеците на бездействие в една от четирите тухлени сгради, в които се помещаваше „Студентското градче“ — местния прякор на ССД заради нейния предимно академичен персонал — отчаяно се нуждаех от малко вълнение. Една седмица в Лондон можеше да се окаже най-добрият лек, особено сега, когато Диана беше започнала да ме поднася, че се скатавам от куршумите.

Станах и отидох до прозореца. Гледах към улицата и се опитвах да си представя всички онези убити полски офицери, които лежах в масов гроб някъде близо до Смоленск. Допих си уискито. На лунната светлина моравата пред къщата ми имаше цвят на кръв, а неспокойното сребърно небе изглеждаше призрачно, сякаш самата смърт беше вперила в мен огромното си око. Не че имаше голямо значение кой те е убил. Германците или руснаците, британците или американците, врагът или съюзниците ти. Умреш ли веднъж, умрял си и толкова, и нищо, дори разследване по поръчка на президента, не можеше да промени този факт. Но аз бях един от късметлиите и на горния етаж ме зовеше най-жизнеутвърждаващият акт на света.

Загасих лампите и отидох при Диана.

2.

Неделя, 3 Октомври 1943

Берлин

Йоаким фон Рибентроп, германският министър на външните работи, стана, заобиколи огромното си писалище с мраморен плот, прекоси застланата с дебел килим стая и отиде при двамата мъже, разположили се на натруфената холна гарнитура „Бидермайер“ с копринена тапицерия на зелени и бели райета. На масичката пред тях лежеше купчина завиващи се на руло снимки, всичките с размера на списание, факсимилета на документи, изнесени тайно от сейфа на британския посланик в Анкара сър Хю Начбул-Хюгесен. Фон Рибентроп седна и без да обръща внимание на сталактита дъждовна вода, който капеше от кристалния полилей и се събираше шумно в една метална кофа отдолу, прегледа поред всички снимки, а после насочи преднамерено пренебрежителен поглед към мургавия главорез, който ги беше донесъл в Берлин.

— Толкова добре изглежда, че едва ли е истина — коментира той.

— Това също е възможно, хер райхсминистър.

— Хората не стават просто така шпиони, внезапно и без достатъчно основание, хер Мойзиш — каза Фон Рибентроп. — Особено камериерите на английски джентълмени.

— Банза искаше пари.

— И явно ги е получил. Колко казахте, че му е платил Шеленберг?

— Двайсет хиляди лири стерлинги, досега.

Фон Рибентроп захвърли снимките върху масичката и една от тях падна на пода. Рудолф Линкус, най-близкият помощник на външния министър, се наведе да я вземе.

— А кой го е обучил да си служи толкова професионално с фотоапарат? — попита Фон Рибентроп. — Британците? Хрумвало ли ви е, че може да стана дума за дезинформация?

Лудвиг Мойзиш издържа студения поглед на райхсминистъра, като си мислеше колко по-хубаво би било сега да си е в Анкара, а не тук, и се чудеше защо от всички хора, които бяха прегледали документите, предоставени му от неговия агент Банза (с кодово име Цицерон), единствено Фон Рибентроп се беше усъмнил в автентичността им. Дори Калтенбрунер, шефът на Службата по сигурността на Райха и началник на Валтер Шеленберг, беше убеден, че информацията е точна. За да защити материала на Цицерон, Мойзиш изтъкна мнението на Калтенбрунер, че документите най-вероятно са автентични.

— Калтенбрунер е болен, нали? — Всички във външно министерство знаеха с какво презрение се отнася Фон Рибентроп към шефа на СД. — Флебит, така чух. Без съмнение заболяването е засегнало разсъдъка му, доколкото го има. Пък и смятам, че познавам британците по-добре от мнозина, и със сигурност много по-добре от онзи впиянчен, садистичен кретен. Докато бях германски посланик към британския кралски двор, добре опознах някои от високопоставените им фигури и ви казвам, че това тук е номер, измислен от майсторите на английския шпионаж. Дезинформация, чиято цел е да отклони вниманието на нашето така наречено разузнаване от истинските му задачи. — Полупритворил едно от воднистосините си очи, той се обърна към своя подчинен.

Лудвиг Мойзиш кимна, както се надяваше — с подходящата за случая почтителност. Като пратеник на СД в Анкара, той докладваше на генерал Шеленберг, но положението му се усложняваше от факта, че заради прикритието си като германски търговски аташе в Турция отговаряше и пред Фон Рибентроп. Точно по тази причина се беше наложило да представи свършеното от Цицерон както на СД, така и на външното министерство. Подобно положение би изнервило всеки, защото Фон Рибентроп и Ернст Калтенбрунер успешно си съперничеха по отмъстителност. Фон Рибентроп може и да изглеждаше слабават и превзет, но Мойзиш знаеше, че в никакъв случай не бива да го подценява. Дните му на дипломатически триумфи може и да бяха останали в миналото, по той още беше генерал от СС и приятел на Химлер.

— Да, хер райхсминистър — каза Мойзиш. — Прав сте да поставяте тази информация под съмнение, хер министър.

— Мисля, че приключихме — заяви Фон Рибентроп и стана.

Мойзиш също скочи, но в нетърпението си да се махне от очите на райхсминистъра събори креслото си.

— Съжалявам, хер райхсминистър — извини се той и се наведе да го вдигне.

— Не си правете труда. — Фон Рибентроп махна към капещия таван. — Както сам виждате, още не сме се свързали след последното посещение на кралските военновъздушни сили. Последният етаж на министерството го няма, както и много от прозорците на тозитаж. Няма и отопление, разбира се, но въпреки това ние предпочитаме да останем в Берлин, вместо да се крием в Растенбург или Берхтесгаден.

Фон Рибентроп изпрати Линкус и Мойзиш до вратата на кабинета си. За изненада на Мойзиш сега райхсминистърът се държеше учтиво, сякаш се канеше да му поиска услуга. Дори бледо подобие на усмивка се задържа на лицето му.

— Мога ли да попитам какво ще докладвате на генерал Шеленберг за тази среща? — Министърът подрънкваше нервно връзка ключове с едната си ръка, пхнатата в джоба на елегантното му сако.

— Ще му докладвам какво ми е казал самият райхсминистър — отвърна Мойзиш. — Че става дума за дезинформация. Непохватен номер, скроен от британското разузнаване.

— Именно — кимна Фон Рибентроп, сякаш се съгласяваше с мнение, изказано от Мойзиш. — Кажете на Шеленберг, че си хвърля парите на вятъра. Глупаво би било да се действа въз основа на тази информация. Не мислите ли?

— Несъмнено, хер райхсминистър.

— Пожелавам ви безопасно пътуване назад към Турция, хер Мойзиш. — После се обърна към Линкус и добави: — Изпрати хер Мойзиш, после кажи на Фриц да докара колата при предния вход. След пет минути тръгваме за гарата.

Фон Рибентроп затвори вратата и се върна при масичката „Бидермайер“, събра снимките на Цицерон и ги прибра внимателно в коженото си куфарче. Смяташе, че Мойзиш най-вероятно е прав и че тези документи са си съвсем оригинални, но нямаше желание това негово становище да стига до ушите на Шеленберг, иначе току-виж генералът от СД реши да използва тази нова и важна информация за някоя глупава и драматична военна каскада. Направо изтръпваше при

мисълта, че от СД може да заформят поредната си „специална мисия“, като онази отпреди месец, когато Ото Скорцени и сто и осем мъже от СС се бяха спуснали с парашути на един връх в Абруци и бяха спасили Мусолини от изменническата фракция на Бадوليو, която се беше опитала да предаде Италия на Съюзниците. Да се спаси Мусолини, беше едно; но да решиш какво да го правиш след това, беше съвсем друго. На него се падна да се оправя с тази каша. Връщането на Дучето в Италия, и по-точно в германската марионетка град държава Република Сало, на езерото Гарда, беше едно от най-безсмислените начинания в дипломатическата му кариера. Ако някой си беше направил труда да го попита за мнението му, лично той би оставил Мусолини в Абруци и в ръцете на военния съд, пред който щяха да го изправят Съюзниците.

Ала тези документи на Цицерон бяха нещо съвсем различно. Те му предлагаха реален шанс да възроди кариерата си, да докаже, че както го беше нарекъл веднъж Хитлер — след успешното приключване на преговорите по пакта за ненападение със Съветския съюз — наистина е „втори Бисмарк“. Войната е вредна за дипломацията, но сега, когато беше ясно, че войната не може да бъде спечелена, времето за дипломация — за дипломацията на Фон Рибентроп — се беше върнало и той нямаше да позволи СД и глупавият им героизъм да съсипят шансовете на Германия в мирните преговори.

Щеше да говори с Химлер. Само той притежаваше необходимите качества да проумее невероятната възможност, осигурена им от тази съвсем навременна информация. Фон Рибентроп затвори куфарчето си и тръгна към улицата.

До високата лампа пред входа на сградата Фон Рибентроп завари двамата адютанти, които щяха да го придружават във влака — Рудолф Линкус и Пол Шмид. Линкус пое от него куфарчето и го прибра в багажника на огромния черен мерцедес, който щеше да ги откара до Анхалтер Банхоф — железопътната гара. Фон Рибентроп сбърчи нос от миризмата на кордит във влажния нощен въздух, навявана от зенитните батареи, разположени недалеч, на Паризерплац и Лайпцигерплац, и се качи на задната седалка.

Потеглиха на юг по Вилхелмщрасе, покрай щаба на Гестапо и оттам по Кьопигратцерщрасе, после завиха надясно към гарата, пълна със стари хора, жени и деца, възползващи се от декрета на гаулайтер

Гьобелс, който им позволяваше да избягат от бомбардировките на Съюзниците. Мерцедесът спря на един перон, доста встрани от обикновените берлинчани, където чакаше тъмнозелен влак с изящни, аеродинамични линии и набираше тяга. През пет метра разстояние на перона вардеха хора от СС и охраняваха дванайсетте пътнически вагона и двата охранителни, снабдени с двестамилметрови четирицевни зенитни картечници. Това беше специалният влак „Хайнрих“, използван от СС райхсфюрер Хайнрих Химлер — най-важният влак в Германия след „Фюрерцуг“, личния влак на Хитлер.

Фон Рибентроп се качи в един от двата вагона, запазени за външния министър на Райха и неговия антураж. Тракащите пишещи машини и шумът, вдиган от сервитьорите, които зареждаха вагон-ресторанта, дялящ личния вагон на Фон Рибентроп от този на СС райхсфюрера, създаваха атмосфера не много по-различна от тази на всеки правителствен офис. Точно в осем часа „Хайнрих“ потегли на изток, към онова, което преди беше Полша.

В осем и половина Фон Рибентроп се оттегли в спалното си купе да се преоблече за вечеря. Униформата му на генерал от СС вече го чакаше, положена на леглото, заедно с черното наметало и кепето, коланите през гърдите, черния брич и лъснатите до блясък високи черни ботуши. Фон Рибентроп, който беше получил почетния ранг СС групенфюрер още през трийсет и шеста, обичаше да носи тази униформа, а приятелят му Химлер, изглежда, одобряваше предпочитанията му. В този конкретен случай обаче униформата на СС беше задължителна и когато излезе от купето си, министърът видя, че и другите служители на външно министерство във влака също са накипнени в черните есесовски униформи. Той се усмихна неволно, защото обичаше да вижда хората си спретнати и готови за действие, за което единствено близостта на СС райхсфюрерът успяваше да ги вдъхнови. Всичко това му подежда толкова ентусиазиращо, че той инстинктивно вдигна ръка във военен поздрав. Подчинените му вирнаха ръце на свой ред и Пол Шмид, който беше полковник от СС, подаде на началника си лист с логото на министерството, на който беше напечатано резюме на въпросите, които Фон Рибентроп беше планирал да постави пред Химлер по време на срещата им за вечеря. Сред тях беше и предложението му екипажите на съюзнически самолети, свалени от зенитната артилерия по време на бомбардировка,

да бъдат предавани на местното население и линчувани; не бе подминат и въпросът, свързан с фотографираните от агента на СД Цицерон документи. Министърът с раздражение забеляза, че въпросът за депортирането на евреите от Норвегия, Италия и Унгария също е включен в дневния ред. Фон Рибентроп прочете още веднъж тази последна точка и метна резюмето на масата, лицето му се зачерви от раздражение.

— Кой напечата това? — попита той.

— Фройлайн Мунд — отвърна Шмид. — Проблем ли има, хер райхсминистър?

Фон Рибентроп се завъртя на пета и тръгна към съседния вагон. При появата на министъра неколцината стенографки там зарязаха пишещите си машини и станаха почтително. Той се приближи към фройлайн Мунд, прегледа съдържанието на таблата с изходящи документи на бюрото ѝ и без да каже дума, взе индиговото копие на резюмето, после се върна в личния си вагон. Остави го на масата, пхна ръце в джобовете на черната си куртка и впери недоволен поглед в Шмид.

— Понеже те е домързяло да направиш каквото ти казах, излагаш на риск живота на всички ни — упрекна той адютанта си. — Като прехвърляш специфичните детайли на тази история с Моелхаузен на хартия, черно на бяло — в официален документ на практика — ти повтаряш същата грешка, заради която Моелхаузен ще бъде строго порицан.

Айтен Моелхаузен, консулт към външно министерство в Рим, миналата седмица беше пратил телеграма до Берлин, предупреждавайки министерството, че СД възнамерява да депортира осем хиляди италиански евреи в концентрационния лагер Маутхаузен в Австрия, „за ликвидиране“. Това беше разбунило духовете, защото Фон Рибентроп изрично беше наредил думи като „ликвидиране“ да не се появяват в документи на външно министерство, като предпазна мярка, в случай че попаднат в ръцете на Съюзниците.

— Представи си, че този влак бъде заловен от британски командоси — извика той. — Глупавото ти резюме ще ни осъди точно толкова, колкото и телеграмата на Моелхаузен. Сто пъти съм го казвал, но явно ще трябва да го кажа още веднъж. *Преместване. Преселване. Настаняване.* Това са думите, които трябва да се използват във всички

документи на външно министерство във връзка с европейските евреи. Следващият, който го забрави, ще бъде сполетян от същата съдба като Лутер. — Фон Рибентроп взе сгрешеното резюме и копие то му и ги тикна в ръцете на Шмид. — Тези да се унищожат. И кажи на фройлайн Мунд незабавно да напечата ново резюме.

— Веднага, хер райхсминистър.

Фон Рибентроп си наля чаша минерална вода и зачака нетърпеливо Шмид да се върне с препечатания документ. Докато чакаше, на другата врата на вагона се почука, един адютант я отвори и направи път на дребен, невзрачен щандартенфюрер от СС, мъж, който доста приличаше по външност на началника си — това беше д-р Рудолф Бранд, личният асистент на Химлер и най-неуморният и енергичен член от антуража на райхсфюрера. Новодошлият тракна с токове и се поклони вдървено на Фон Рибентроп, който му се усмихна подкупващо.

— Поздрави от райхсфюрера, хер генерал — каза Бранд. — Кани ви да се присъедините към него във вагона му, ако сте свободен.

Шмид се върна с ново резюме, което Фон Рибентроп взе мълчаливо и тръгна след Бранд към съседния вагон.

Вагонът на Химлер беше целият в полирана дървена ламперия. Месингова лампа стоеше на малко бюро до прозореца. Столовете бяха с тапицерия от зелена кожа, със същия цвят като дебелия килим на пода. Имаше радио и грамофон, макар че на Химлер рядко му оставате време за подобни неща. Въпреки това той далеч не беше аскетът, за какъвто се представяше пред обществото. За Фон Рибентроп, който го познаваше добре, репутацията на Химлер като безмилостен човек беше твърде крайна и незаслужена; райхсфюрерът можеше да бъде много щедър към онези, които му служеха добре. В действителност, Хайнрих Химлер не беше лишен от личен чар, умееше да води оживени разговори и дори обичаше да се шегува. Вярно беше, че също като фюрера, и той не обичаше да се пуши в негово присъствие, но в редки случаи не отказваше хубава пура; по същия начин не беше и пълен въздържател, дори пиеше по чаша-две червено вино вечер. Сега Фон Рибентроп го завари в компанията на отворена бутилка „Херенберг-Хонигзехел“ на бюрото и голяма кубинска пура, която димеше в кристален пепелник върху дебел атлас и подвързано със

скъпа кожа издание на „Бхагавадгита“, книга, с която Химлер рядко се разделяше.

Като видя посетителя си, Химлер остави пословичния си зелен молив и скочи на крака.

— Скъпи ми Рибентроп — каза той с тихия си глас и едва доловимото баварско носово произношение, което понякога напомняше на Фон Рибентроп за австрийския акцент на Хитлер. Имаше и такива, които твърдяха, че Химлер нарочно говори като фюрера, за да му се подмаже допълнително. — Колко се радвам да ви видя. Тъкмо работех върху речта си за утре.

Това беше целта на пътуването им до Полша — на следващия ден в Позен^[1], старата полска столица, където сега се намираше школата, ръководена от полковник Геелен, подготвяща разузнавачи за немските военни сили в Русия, Химлер щеше да говори пред всички генерали от СС, или както ги наричаха още „войсковите лидери“. Четиридесет и осем часа по-късно щеше да изнесе същата реч пред всички райхслайтери и гаулайтери^[2] в Европа.

— И как върви?

Химлер показва на външния министър печатания текст, върху който беше работил целия следобед и който беше целият нашарен в зелено с дребния му почерк.

— Май малко дължка излезе — призна Химлер, — три часа, три и половина.

Фон Рибентроп изпъшка наум. Да беше някой друг, Гьобелс или Гьоринг, или дори Хитлер, би рискувал да подремне, но Химлер беше от онзи тип хора, които по-късно ти задават въпроси за речта си и кои според теб са били най-силните й моменти.

— Това не може да се избегне, разбира се — добави Химлер. — Доста проблеми трябва да засегна.

— Сигурно. Аз, разбира се, очаквам с нетърпение речта ви, особено след новото ви назначение.

Само преди два месеца Химлер беше поел от Франк министерството на вътрешните работи и речта в Позен трябваше да покаже, че промяната не е само козметична — докато преди това фюрерът беше разчитал на подкрепата на германския народ, сега Химлер искаше да подчертае, че оттук нататък Хитлер ще разчита предимно на СС.

— Благодаря ви, скъпи приятелю. Малко вино?

— Да, моля.

Докато му наливаше вино, Химлер го попита:

— Как е Анелиз? И синът ви?

— Добре са, благодаря. А Хашен?

Хашен, така Химлер наричаше „втората“ си съпруга, Хедвиг. Райхсфюрерът още не се беше развел с първата си жена, Марга. Дванайсет години по-млада от четиридесет и три годишния Химлер, Хашепн беше бивша негова секретарка и горда майка на двегодишния му син Хелге — колкото и да се стараеше. Фон Рибентроп не можеше да свикне с тези нови арийски имена, които даваха на децата си.

— Тя също е добре.

— Ще дойде ли при нас в Позен? Тази седмица имате рожден ден, нали така?

— Имам, вярно. Но Хашен няма да се присъедини към нас, ще се срещнем по-късно в „Хохвалд“. Фюрерът ни покани във „Волфшанце“.

„Волфшанце“ беше щабквартирата на Хитлер в Източна Прусия, а „Хохвалд“ беше името на къщата, която Химлер си беше построил на двайсет и пет километра източно от просторното горско имение на фюрера.

— Вече не идвате често там, Фон Рибентроп.

— Няма много работа за един дипломат във военна щабквартира, Хайнрих. Затова предпочитам да стоя в Берлин, където съм от по-голяма полза за фюрера.

— И с пълно право избягвате онова място, приятелю. Ужасно е. През лятото е нетърпимо горещо, а през зимата направо замръзваш. Слава богу, че не се налага да оставам там. Моята къща е в значително по-приятна част на района. Понякога си мисля, че фюрерът търпи онова място само от съпричастие към несгодите, които понася обикновеният немски войник.

— Това също. Но има и друга причина, разбира се. Докато е там, не му се налага да вижда опустошения от бомбардировките Берлин.

— Сигурно. Във всеки случай тази нощ е ред на Мюнхен.

— Така ли?

— Очакват се близо триста самолета на Кралския британски флот.

— Исусе Христe!

— Ужасявам се от мисълта какво предстои, Йоаким. Не ме е страх да го призная. Точно затова трябва да направим всичко по силите си за успеха на дипломацията ни. Задължително е да сключим мир със Съюзниците, преди да са открили втория фронт догодина. — Химлер припали пурата си и дръпна внимателно няколко пъти. — Да се надяваме, че не е късно да откажем американците от тази тяхна безумна идея за безусловна капитулация.

— Все още смятам, че трябваше да позволите на външно министерство да води разговорите с онзи човек, Хюит. В края на краищата, аз съм живял в Америка.

— Хайде стига, Йоаким. Живели сте в Канада, не в Щатите.

— Не. И в Ню Йорк съм живял. Няколко месеца.

Химлер замълча, оглеждайки с дипломатически интерес върха на пурата си.

Фон Рибентроп приглади посивяващата си руса коса и се опита да овладее потрепващия мускул на дясната си буза, който твърде очевидно издаваше раздразнението му. Фактът, че вместо него Химлер беше пратил д-р Феликс Керстен в Стокхолм да води тайните преговори със специалния пратеник на Рузвелт, беше като трън в петата на външния министър.

— Сигурно разбирате колко нелепо е това — продължи да настоява на своето Фон Рибентроп, — аз, опитният дипломат, да отстъпя пред... пред вашия масажист.

— Не е само мой. Ако не се лъжа, той лекуваше и вас по едно време, Йоаким. При това успешно, нека ви припомня. Но имаше две причини да пратя Феликс в Стокхолм. Първо, той е скандинавец и като такъв може да се движи свободно, без да буди подозрения. За разлика от вас. И друго, вие познавате Феликс и сам знаете колко е талантлив и колко убедителен може да бъде. Мисля, че няма да е прекалено, ако го нарека магнетичен, предвид ефекта, който оказва върху хората. Успя дори да убеди онзи американец, Абрам Хюит, да се подложи на масажите му заради болките в гърба, което осигури чудесно прикритие за срещите им. — Химлер поклати глава. — Честно казано, не вярвах, че дори Феликс ще успее да повлияе сериозно на Хюит при този обстоятелства. Но засега поне нищо не се знае.

— Абрам. Евреин ли е?

— Не съм сигурен. Но вероятно е такъв. — Химлер вдигна рамене. — Във всеки случай, това не бива да има значение в случая.

— Говорили сте с Керстен?

— Тази вечер по телефона, преди да тръгна от Берлин. Хюит казал на Феликс, че според него преговорите можели да започнат едва след като направим необходимото да отстраним Хитлер.

При това изречено на глас богохулство и двамата мъже потънаха в мълчание.

После Фон Рибентроп каза:

— Руснаците не са толкова праволинейни в мисленето си. Както знаете, срещал съм се няколко пъти с мадам Колонтай, посланика им в Швеция. Според нея маршал Сталин е бил шокиран от новината, че Рузвелт е обявил искането си за безусловна капитулация без дори да се консултира с него. Всъщност, Съветският съюз държи само на едно — да се възстановят границите им отпреди 1940-а и да получат достатъчна финансова компенсация за загубите си.

— Пари, естествено — изсумтя Химлер. — Само това интересува комунистите. Сталин иска руските заводи да бъдат вдигнати отново на разноски на Германия. И да му поднесат на тепсия Източна Европа, разбира се. И Бог ми е свидетел, Съюзниците много скоро ще открият, че единствено ние стоим между тях и болшевиките. Поръчах да ми изготвят специален доклад за руснаците, между другото — продължи Химлер, — по груби сметки досега войната е струвала на Червената армия повече от два милиона загинали, военнопленници и трайно осакатени. Това е едно от нещата, за които ще говоря в Позен. Смятам, че зимната им офанзива ще им причини поне още толкова щети. От СС дивизията „Дас Райх“ докладват, че наши войски са се сблъскали с руски дивизии, в които е имало цели роти, съставени от четиринайсетгодишни момчета. Бас държа, че до другата пролет ще пращат дванайсетгодишни момиченца да се бият с нас. Какво се случва с руската младеж, ми е напълно безразлично, разбира се, но тези данни ми подсказват, че за руснаците човешкият живот е без никаква стойност. И не спира да ме удивява фактът, че британците и американците приемат за свой съюзник народ, който е готов да пожертва десет хиляди жени и деца за построяването на един танков окоп. Ако британците и американците са готови да положат основите на бъдещото си съществуване върху това, тогава не виждам

как имат очи да ни дават акъл кое е позволено и кое не по време на война.

Фон Рибентроп отпи от виното на Химлер, макар че определено предпочиташе шампанското, което беше отворил в собствения си вагон, и поклати глава.

— Подозирам, че Рузвелт изобщо не познава природата на звяра, с който се е впрегнал в една каруца — каза той. — Виж, Чърчил е много по-добре информиран за болшевиките, но както неведнъж е казвал, би сключил съюз и с дявола, стига така да надвие Германия. Ала наистина смятам, че Рузвелт си няма реална представа за жестокостта и безочието на своя съюзник.

— Да, но знаем със сигурност, че е информиран за истинските извършители на разстрелите в Катинската гора.

— Но дали е повярвал?

— Как иначе? Доказателствата са неоспорими. Досието, подготвено от нашето бюро за военни престъпления, би убедило и най-безпристрастния наблюдател във вината на руснаците.

— Само че точно там е проблемът — възрази Фон Рибентроп. — Рузвелт е всичко друго, но не и безпристрастен. Руснаците продължават да отричат участието си в касапницата и току-виж Рузвелт предпочел да си затвори очите пред фактите. Все щеше да се чуе нещо, ако е приел обвиненията за чиста монета. Това е единственото възможно обяснение.

— Боя се, че може и да сте прав. Предпочитат да повярват на руснаците, вместо на нас. И е малко вероятно да докажем противното сега, след като руснаците си върнаха контрола над Смоленск. Значи трябва да намерим друг начин да отворим очите на американците. — Химлер взе една дебела папка от бюрото си и я подаде на Фон Рибентроп, който забеляза, че събеседникът му има не един, а два златни пръстена на ръката си, и се зачуди за миг дали и двата не са сватбени халки, по една за всяка от двете му съпруги. — Да, мисля, че бих могъл да му изпратя това.

Фон Рибентроп си сложи очилата и посегна да отвори папката.

— Какво е това? — попита той подозрително.

— За себе си го наричам досието „Бекетовка“. Бекетовка е съветски трудов лагер близо до Сталинград, под опеката на НКВД. След поражението на Шеста армия през февруари близо четвърт

милион немски войници бяха пленени от руснаците и въдворени в лагери като този. Бекетовка бил най-големият.

— Бил?

— Досието е подготвено от един от агентите на полковник Геелен в НКВД и чак сега стигна до мен. Изключително нещо. Много подробно. Геелен умее да вербува способни хора. Има снимки, статистика, разкази на очевидци. Според лагерния регистър приблизително петдесет хиляди немски войници са закарани в Бекетовка миналия февруари. Към днешна дата едва пет хиляди от тях са живи.

Фон Рибентроп ахна неволно.

— Шегувате се.

— За такова нещо? Едва ли. Давайте, Йоаким. Отворете я. Ще откриете някои много поучителни неща.

По правило министърът избягваше докладите, пристигащи във вътрешния отдел на външно министерство. Те идваха от СС или СД и се отнасяха за смъртта на безброй евреи в концентрационните лагери в източната част на страната. Но едва ли можеше да си затвори очите пред съдбата на немски войници, особено когато собственият му син беше войник, лейтенант към Лайбщандарте СС, и слава богу, все още жив. Ами ако и неговия син бяха пленили при Сталинград? Отвори папката.

Най-отгоре имаше снимка, която на пръв поглед му напомни за една илюстрация на Густав Доре към Милтъновия „Изгубеният рай“. Минаха няколко секунди, докато осъзнае, че това не са голи тела на ангели, нито на дяволи дори, а на човешки същества, очевидно дълбоко замразени и наблъскани по шест-седем един върху друг, като телешки трупове в огромен фризер.

— Мили боже. И това са немски войници?

Химлер кимна.

— Как са умрели? Разстреляни ли са?

— Малцина късметлии може и да са били разстреляли — отвърна Химлер. — Повечето обаче са умрели от глад, студ, изтощение и липса на каквито и да било грижи. Наистина трябва да прочетете разказа на един от пленниците, млад лейтенант от Седемдесет и шеста пехотна дивизия. Текстът е бил изнесен тайно от лагера с безумната надежда, че Луфтвафе ще съумее да ги бомбардира и да сложи край на

мъките им. Дава доста добра представа за живота в Бекетовка. Да, забележителен репортаж е това, няма спор.

Слабите очи на Фон Рибентроп прескочиха към следващата снимка, близък кадър на купчина замръзнали трупове.

— Може би по-късно — отказа се той и свали очилата си.

— Не, Фон Рибентроп, прочетете го сега — настоя Химлер. — Моля ви. Мъжът, който го е написал, е само на дваайсет и две, ако още е жив, на същата възраст като вашия син. Дължим го на всички онези, които никога няма да се завърнат в отечеството, длъжни сме да разберем страданията и саможертвата им. Само като четем такива неща, ще съберем куража да направим онова, което сме длъжни да сторим. Тук няма място за човеколюбиви глупости. Или не сте съгласен?

Лицето на Фон Рибентроп застина, докато си слагаше отново очилата. Не обичаше да го притискат в ъгъла, но вече нямаше как да се измъкне от изричното желание на Химлер.

— И още по-добре — каза райхсфюрерът, — прочетете на глас написаното от младия Цалер.

— На глас?

— Да, на глас. Истината е, че самият аз го четох само веднъж и не събрах сили да го прочета отново. Сега вие ще ми го прочетете, Йоаким, и после ще поговорим какво трябва да предприемем.

Външният министър се изкашля притеснено и си спомни последния път, когато му се беше наложило да чете документ на глас. Съвсем точно помнеше деня — дваайсет и втори юни четиридесет и първа, деня, в който беше съобщил на пресата, че Германия е нападнала Съветския съюз. И сега, изправен пред необходимостта да прочете този документ, усещането за ирония го сръга под лъжичката.

Когато изчете написаното, той свали очилата си и преглътна с мъка. Разказът на Хайнрих Цалер за живота и смъртта сякаш беше влязъл в съзаклатие с люшкането на влака и миризмата от пурата на Химлер и в резултат на Фон Рибентроп му прилоша. Той се изправи внимателно, извини се за миг и излезе на малката открита платформа между вагоните да си поеме въздух.

Когато се върна в частния вагон на райхсфюрера, Химлер като че ли прочете мислите му.

— Сигурно мислите за собствения си син. Изключително храбър млад мъж. Колко пъти е раняван?

— Три пъти.

— Можете само да се гордеете с него, Йоаким. Да се надяваме, че Рудолф никога няма да попадне в плен при руснаците. Особено като се има предвид, че е от СС. На друго място в досието „Бекетовка“ се описва особено жестокото отношение към пленените офицери от СС. Тях ги карали на остров Врангел. Да ви покажа ли къде се намира той?

Химлер взе големия атлас и бързо откри нужната му карта.

— Ето, вижте — посочи той едно петънце в бледосиньо. — В Източно Сибирско море. Ето тук. Виждате ли? На три и половина хиляди километра от Москва. — Химлер поклати глава. — Самите размери на Русия могат да ти замаят главата, нали? — Затвори рязко атласа. — Уви, боя се, че повече няма да видим тези офицери.

— Фюрерът виждал ли е тази папка? — попита Фон Рибентроп.

— Слава богу, не — отвърна Химлер. — И никога няма да я види. Ако знаеше за това досие и за условията, при които живеят немските войници в руските лагери за военнопленници, мислите ли, че би допуснал дори възможността за сключване на мир със Съветите?

Фон Рибентроп поклати глава.

— Не — каза той. — Предполагам, че не.

— Но аз си мислех, че ако американците видят досието... — поде Химлер. — Ако го видят...

— Ако го видят, може би това ще вбие клин между тях и руснаците.

— Именно. Освен това би придало тежест на доказателствата, които вече им представихме за стореното от руснаците в Катинската гора.

— Предполагам — каза Фон Рибентроп, — че Калтенбрунер вече ви е информирал за разузнавателния удар на онзи негов агент, Цицерон.

— За Големите трима и предстоящата конференция в Техеран? Да.

— Мисля си, Хайнрих... преди да се срещнат със Сталин, Чърчил и Рузвелт ще пътуват до Кайро за срещата си с Чан Кай Ши. Моментът би бил подходящ досието „Бекетовка“ да се озове в ръцете им.

— Да, възможно е.

— Ще им даде повод за размисъл, ако не друго. Може дори да повлияе на последващите им разговори със Сталин. Честно казано, не очаквам нещо в този материал да изненада особено Чърчил. Той винаги е мразил болшевиките. Но при Рузвелт нещата стоят съвсем различно. Ако може да се вярва на американските вестници, той, изглежда, е решил на всяка цена да влезе под кожата на маршал Сталин.

— Възможно ли е изобщо такова нещо? — ухили се Химлер. — Вие сте се срещали с него. Може ли някой изобщо да му влезе под кожата?

— На Сталин? Искрено се съмнявам, че и самият Исус Христос би могъл да го направи. Но това още не означава, че Рузвелт не се надява да успее там, където Христос би се провалил. От друга страна пък, току-виж загубил желание, ако узнае що за чудовище има насреща си.

— Струва си да опитаме.

— Но досието трябва да стигне до тях по подходящ начин. А се боя, че нито СС, нито външното ни министерство биха могли да придадат необходимата безпристрастност на една толкова деликатна материя.

— Мисля, че разполагам с подходящия човек — каза Химлер. — Има един майор, Макс Райхлайтнер. От Абвера^[3]. Участвал е в екипа на бюрото за военни престъпления, разследвал Катинското клане. В последно време работи за мен в Турция.

— В Турция? — Фон Рибентроп се изкушаваше да попита що за дейност развива майор Райхлайтнер в Турция по поръчка на Химлер и Абвера. Не беше забравил, че и агентът на СД Цицерон също работеше в Анкара. Съвпадение ли беше, или ставаше нещо, за което не му бяха казали?

— Да. В Турция.

Химлер не каза нищо повече по въпроса. Майор Райхлайтнер беше отговарял за дипломатическата кореспонденция и при друга тайна мирна инициатива, когато с американците беше разговарял Франц фон Папен, бившият германски канцлер, от името на група висши офицери от Вермахта^[4]. Фон Папен беше германският посланик в Турция и като такъв беше на подчинение на Фон Рибентроп. За

Химлер Фон Рибентроп беше полезен по много начини, но райхсминистърът беше много докачлив относно поста си в правителството и понякога ставаше крайно досаден. Работата беше там, че Химлер обичаше при всеки удобен случай да напомня на външния министър колко малко всъщност знае и до каква степен е зависим от него, райхсфюрера, а не от Хитлер, за достъп до информация, която да го държи близо до центъра на събитията.

— Мисля, че и по друг начин можем да се възползваме от предстоящата конференция — каза външният министър. — Бихме могли да поискаме допълнителни разяснения какво точно е имал предвид Рузвелт с изявлението си пред репортерите в Казабланка, че държи на безусловна капитулация от страна на Германия.

Химлер кимна замислено и дръпна няколко пъти да разпали пурата си. Казаното от американския президент беше разбунило духовете не само в Германия, но и в Британия и Русия, а според доклади на Абвера някои американски генерали се страхували, че искането за безусловна капитулация само би ожесточило германците и така би удължило войната.

— Бихме могли да използваме Техеран — продължи Рибентроп, — за да разберем дали казаното от Рузвелт е било реторично изхвърляне, дипломатическа стръв, която да ни тласне към преговори, или трябва да се разбира съвсем буквално.

— И как точно ще получим такова разяснение?

— Мислех си дали да не убедим фюрера да напише три писма. До Рузвелт, Сталин и Чърчил. Сталин дълбоко се възхищава от фюрера. Едно лично писмо от него може би ще го накара да се запита защо Чърчил и Рузвелт не искат мирни преговори. Дали пък не целят унищожението на Червената армия, за да нападнат догодина Съветския съюз? Руснаците винаги са били подозрителни към британците. Особено след мисията на Хес. От друга страна, в писмата до Рузвелт и Чърчил може да се засегне въпросът за жестокото отношение към немските военнопленници в Русия и да се припомни за убитите полски офицери в Катинската гора. Фюрерът би могъл също да спомене за някои проблеми от прагматично естество, които да наклонят везните срещу европейската инвазия на американците и британците.

— Като например? — попита Химлер.

Фон Рибентроп поклати глава. Не искаше да разкрива на райхсфюрера най-силните си карти, а и в края на краищата не само Химлер можеше да премълчава информация.

— Не бих искал да навлизам в подробности засега — плавно се измъкна той. Вече беше напълно убеден, че откритието на Цицерон за срещата на Големите трима в Техеран може да се окаже началото на една съвсем реална дипломатическа инициатива, навярно най-важната след личния му успех в договарянето на пакта за ненападение със Съветския съюз. Фон Рибентроп се усмихна при мисълта за още един дипломатически удар от такъв мащаб. Въпросните писма от фюрера до Големите трима щеше да ги напише самият той, разбира се. И щеше да покаже на онези копелета, Гьоринг и Гьобелс, че все още е фигура, с която е необходимо да се съобразяват.

— Да — кимна Химлер, — бих могъл да подхвърля тази идея на фюрера, когато отидем във „Волфшанце“ в сряда.

Лицето на Фон Рибентроп се стегна.

— Мислех сам да спомена за това на Хитлер — каза той. — В края на краищата, това е дипломатическа инициатива, а не въпрос от компетентността на вътрешно министерство.

Райхсфюрерът от СС замълча, обмисляйки възможността Хитлер да не хареса идеята. Стигне ли се до мирни преговори, Съюзниците най-вероятно биха настоявали Хитлер да се оттегли и да отстъпи най-високия пост в страната другиму, и макар Химлер да вярваше, че няма по-добър от самия него за този пост, не искаше фюрерът да си помисли, че планира преврат.

— Да — съгласи се той, — струва ми се, че сте прав. Вие трябва да предложите идеята за писмата на фюрера, Йоаким. Подобна дипломатическа инициатива би трябвало да излезе от външно министерство.

— Благодаря ви, Хайнрих.

— Няма защо, скъпи ми приятелю. Ще използваме вашите дипломатически усилия и моето досие „Бекетовка“. И не бива да се проваляме. Боя се, че ако не успеем да сключим мир или да отделим Съветския съюз от западните му съюзници, с Германия е свършено.

Понеже речта, която Химлер щеше да изнесе в Позен на следващия ден, беше посветена на поражението, Рибентроп продължи внимателно.

— Откровен сте — предпазливо започна той. — Тогава позволете и аз да бъда откровен с нас, Хайнрих.

— Разбира се.

Фон Рибентроп едва ли би могъл да забрави, че разговаря с най-могъщия човек в Германия. Химлер лесно би могъл да даде заповед за спиране на влака и след това да разстреля Рибентроп до релсите. Външният министър не се съмняваше, че на по-късен етап райхсфюрерът без особени затруднения би намерил начин да оправдае това си решение пред фюрера, и като знаеше колко дълбоко засекретен е въпросът, който възнамеряваше да повдигне, откри, че трудно намира думите, които да го задържат достатъчно встрани от съучастие в германския кръстоносен поход срещу евреите.

В края на четиридесет и първа до него бяха стигнали сведения за масови екзекуции на евреи, извършвани от Айнзацгрупен — специални формирования на СС за действие в Източна Европа — и оттогава избягваше всякакъв досег с докладите, които СС и СД изпращаха в трети отдел на външно министерство. Тези специални подразделения вече не разстрелваха хиляди евреи, а организираха депортирането им в специални лагери в Полша и Украйна. Фон Рибентроп знаеше какво е предназначението на тези лагери — нямаше как да не знае, след като тайно беше посетил Белцек — но сериозно се тревожеше, че и Съюзниците може би знаят за предназначението им.

— Възможно ли е — попита той Химлер — Съюзниците да знаят какво се крие зад евакуирането на евреи в Източна Европа? И това да е истинската причина да си затварят очите за зверствата на руснаците?

— Разбрахме се да говорим открито, Йоаким — каза Химлер, — така че нека го направим. Говорите за систематичното изстребване на евреите, нали?

Фон Рибентроп кимна притеснено.

— Вижте — продължи Химлер. — Ние имаме моралното право да се защитим. И дълг към собствения ни народ е да унищожим всички саботьори, агитатори и клеветници, които искат да ни съсипят. Но за да отговоря конкретно на въпроса ви, ще кажа следното. Смятам, че е възможно Съюзниците наистина да знаят за съществуването на метода ни за окончателно разрешаване на еврейския проблем, да. Но също така смятам, че на този етап са склонни да вярват, че информацията за случващото се в Източна Европа е крайно преувеличена. И ако ми е

позволено сам да се потупам по гърба, постигнатото надминава и най-смелото въображение. Представа си нямате. Въпреки това всички ние разбираме, че тази страница от историята на Германия никога не ще се появи черно на бяло. Но вие не се тревожете, Йоаким, защото веднага щом сключим мир, лагерите ще бъдат изравнени със земята и всички доказателства за съществуването им ще изчезнат. Хората ще казват, че са били избити евреи. Хиляди евреи, стотици хиляди евреи — да, ще го казват. Но това е война. „Тотална война“, както я нарича Гьобелс и този път, като никога, съм съгласен с него. По време на война много хора умират. Неприятен факт от живота. Кой може да каже колко ще загинат в Мюнхен тази нощ от бомбите на Кралския британски флот? Старци, жени и деца? — Химлер поклати глава. — Така че, Йоаким, давам ви дума — хората няма да повярват, че е възможно толкова много евреи да са били убити. Изправени пред заплахата на европейския болшевизъм, няма да искат да го повярват. Не, никога не биха могли да повярват. Никой не би могъл.

[1] Немското име на Познан. — Б.ред. ↑

[2] Висши партийни функционери на Националсоциалистическата партия в Германия. Райхслайтерите (буквално „лидери на райха“) са били само дваисет на брой, сред които Мартин Борман, Ханс Франк, Алфред Розенберг и самият Хайнрих Химлер. — Б.пр. ↑

[3] Германска разузнавателна организация в периода 1921–1944 г. — Б.пр. ↑

[4] Вермахт — името на въоръжените сили на нацистка Германия за периода 1935–1945, които включват армията, флотата и военновъздушните сили. — Б.пр. ↑

3.

Понеделник, 4 Октомври 1943

Позен, Полша

Кръстен на най-големия поет на полския романтизъм, площадът „Адам Мицкевич“ в Позен беше едно от най-приятните места в старинния град. В източния му край се издигаше замъкът, построен през 1910-а за кайзер Вилхелм II, когато градът бил част от Пруската империя. В действителност „замъкът“ приличаше повече на кметство или музей, пред фасадата му нямаше ров, а ограда от ковано желязо, която охраняваше поддържана зелена морава и открито, настлано с чакъл пространство, напomniaщо параден плац. В този ден въпросното пространство беше заето от поне дузина служебни автомобили на СС. Пред оградата бяха паркирани няколко бронетранспортъра „Ханомаг“, всеки с по петнайсет моторизирани пехотинци, и почти още толкова патрулираха по периметъра около замъка. Един трамвай тъкмо минаваше покрай източния край на площада и поляците в него поглеждаха към сградата и потръпваха, защото там се помещаваше щабквартирата на СС в Полша, и преди трамваят им да е отминал нататък, още служебни коли на СС влязоха през охраняваните порти и изсипаха офицери от СС при обточения с дървета вход.

Жителите на Позен, по-рано познат като Познан, търпяха присъствието на СС в града си още от септември трийсет и девета, но никой в трамвая не помнеше да е виждал толкова много офицери от СС в Кралската резиденция. Сякаш се стичаха за някоя от шумните си партийни вечеринки. Ако хората в трамвая се бяха осмелили да огледат по-внимателно пристигащите офицери от СС, щяха да забележат, че всичките до един са генерали.

Един от въпросните генерали беше красив, елегантен мъж със среден ръст в началото на трийсетте. За разлика от събратята си, той спря колкото да изпуши една цигара, и огледа критично фасадата на замъка с ужасната му часовникова кула в селски стил и висок мансарден покрив, от който висяха дълги флагове със свастики. После

погледна за последно към площад „Адам Мицкевич“, смачка с тока на лъснатия си до блясък ботуш фасата от цигарата и влезе през централния вход.

Генералът беше Валтер Шеленберг и не идваше за пръв път в Позен. Втората му съпруга, Ирене, беше от този град, факт, който той беше научил не от нея, а от тогавашния си началник и бивш шеф на СД Райнхард Хайдрих. Шест месеца след като Шеленберг се ожени за Ирене, през май 1940-а, Хайдрих му даде една папка. От досието ставаше ясно, че лелята на Ирене е омъжена за евреин. Посланието беше повече от ясно — оттук насетне Шеленберг принадлежеше на Хайдрих, поне докато го интересуваше съдбата на роднините му по сватовство. Ала две години по-късно Хайдрих беше убит от чешки партизани и шести отдел (Амт VI) на секцията по външно разузнаване към Службата за сигурност на Райха, един от ключовите отдели, ръководени дотогава от Хайдрих, беше даден на Шеленберг.

В Златния салон на замъка се набиваше в очи отсъствието на двама души — човека, заместил Хайдрих като шеф на Службата за сигурност (която включваше СД и Гестапо), Ернст Калтенбрунер; и бившия адютант на Химлер, Карл Волф, понастоящем пълномощен представител на СС в Италия. Съобщено бе, че здравословното състояние и на двамата не позволява присъствието им в Позен — Калтенбрунер страдал от флебит, а Волф се възстановявал след операция за отстраняване на камък в бъбрека. Но Шеленберг, човек колкото добре информиран, толкова и съобразителен, знаеше истината. По заповед на Химлер, Калтенбрунер беше постъпил в швейцарска клиника, където се лекуваше от пристрастеността си към алкохола, а Волф се беше скарал жестоко с бившия си шеф, след като райхсфюрерът от СС му беше отказал разрешение да се разведе с жена си Фрида и да се ожени за една съблазнителна блондинка на име Графин, разрешение, дадено му по-късно от самия Хитлер, когато (непростима постъпка в очите на Химлер) Волф се обърнал към фюрера, без да уведоми за това своя началник.

Шеленберг крачеше бавно из просторния салон и си мислеше, че в СС никога не може да ти бъде скучно. Е, почти никога. Всяка предстояща реч на Химлер например го изпълваше единствено с ужас, защото райхсфюрерът беше склонен към многословно, а като се имаше предвид броят на генералите от СС, които се бяха събрали в Златния

салон, най-вероятно ги очакваше реч в стила на „Махабхарата“^[1], ненадмината по продължителност и скука. Младият генерал си беше направил труда да прочете въпросната книга с надеждата да вникне по-добре в разбиранията на Хайнрих Химлер, който беше страстен неин почитател, и след като го стори, наистина му светна донякъде откъде черпеше Химлер някои от най-откачените си идеи на тема дълг, дисциплина и така любимата му жертвоготовност. Подозираше също, че Химлер се изживява като аватар, или въплъщение, на върховния бог Вишну или най-малкото като негов върховен жрец, пратен на Земята, за да спаси Закона, Добрите дела, Истината и Добродетелта. Сигнал беше и до извода, че отношението на Химлер към евреите не е много по-различно от отношението, изразено в „Махабхарата“ към стоте *Дхартараштри* — гротескните човешки въплъщения на демони, с които боговете са в нескончаема война. Доколкото му беше известно, Хитлер изповядваше същите убеждения, но не по философски причини, а просто защото мразеше евреите, което не беше нещо необичайно в Германия и Австрия. Самият Шеленберг нямаше нищо против евреите — баща му беше майстор на пиана, първо в Саарбрюкен, после в Люксембург, и много от най-добрите му клиенти бяха евреи. Затова Шеленберг се смяташе за късметлия, че неговият отдел не се занимава пряко с евреите и от служителите му не се очаква да се включват активно в обичайната арийска пропаганда за долнокачествените евреи вредители. Антисемитите, които работеха в шести отдел — а такива имаше доста — се бяха научили да не дават израз на омразата си в присъствието на Валтер Шеленберг. Младият началник на външното разузнаване се интересуваше само от едно нещо — онова, което един британски таен агент, капитан Артър Конъли, беше нарекъл „Великата игра“, играта на шпионаж, интриги и секретни военни приключения.

Шеленберг си сипа кафе от подносите, сервирани на голямата маса, подмина с половин поглед гигантския портрет на Хитлер, закачен под един от трите огромни сводести прозореца, изписа усмивка на младежкото си лице и тръгна към двама познати му офицери, които беше забелязал сред присъстващите.

Артур Небе, шеф на криминалната полиция, беше човек, от когото Шеленберг се възхищаваше дълбоко. Надяваше се, че ще му се предостави възможност да го предупреди за един слух, който се

носеше напоследък из Берлин. Според мълвата през четиридесет и първа, когато командвал едно от специалните подразделения в окупирана Русия, Небе не само подправил доклада си за избиването на хиляди евреи, а дори позволил на много от тях да избягат.

Никакви подобни слухове не петняха досието на втория офицер, Ото Олендорф, в момента шеф на отдела за вътрешно разузнаване на СД, който измежду другите неща отговаряше и за проучването на общественото мнение в Германия. Командваната от Олендорф Айнзацгрупе в Крим се смяташе за една от най-ефективните, съумяла да изстреби повече от сто хиляди евреи.

— Ето го и него — най-младия ни брат, библейския ни Вениамин — каза Небе, цитирайки думите на Химлер по повод на това, че Шеленберг е най-младият генерал в СС.

— Очаквам тази сутрин да остарее и помъдрее — отвърна Шеленберг.

— Остаряването ти го гарантирам — засмя се Олендорф. — За последно бях на нещо такова във Вевелсбург. Според мен Химлер е изплагиатствал всичко от някое либрето на Вагнер. „И за миг не забравяйте, че ние сме рицарски орден, от който никой не се оттегля и в който се влиза по праното на кръвта.“ Или нещо в този дух. — Олендорф поклати уморено глава. — Както и да е, преживяването беше много вдъхновяващо. И дълго. Много, много дълго. Като проточено до крайност представление на „Парсифал“.

— Не по правото на кръвта се озовах в този рицарски орден — вметна Небе. — Но всичко определено завърши с кръв.

— От всичките тези „рицарски“ глупости направи ми прилошава — изкриви устни Олендорф. — Измислици на онзи умопобъркан човек, Хилдебранд. — И кимна към един групенфюрер от СС, който водеше задълбочен разговор с Освалд Пол. Отделът по расовите и изселническите въпроси, ръководен от Хилдебранд, беше под шапката на административната служба на СС, която се ръководеше от Пол. — Бог ми е свидетел, мразя го това копеле.

— И аз — измърмори Небе.

— То кой ли не го мрази — отбеляза Шеленберг, който имаше допълнително основание да мрази въпросния групенфюрер и да се страхува от него — една от основните функции на Хилдебранд беше да разследва расовата чистота на офицерите от СС и на техните

семејства. Шеленберг живееше в постоянен страх, че едно такoва проучване може да открие наличието на повеќе от един евреин в семејството му.

— Ето го и Мюлер — оповести Олендорф. — Май ще е по-добре да ида при него и да склуча мир с Гестапо. — И како остави кафето си, тој отиде при миниатюрниот шеф на Гестапо, оставяйки Небе и Шеленберг сами.

Небе беше дребен, жилав на вид човек със сива, почти сребриста коса, много тънки устни и дълъг полицейски нос. Говореше със силен берлински акцент.

— Слушай внимателно — каза тој. — Не задавай въпроси, само слушай. Знам каквото знам, защото работех за Гестапо, докато Дилс още беше на върха. Останаха ми неколку приятели там, които ми казват това-онова. Како на пример факта, че Гестапо те е поставило под наблюдение. Не, не ме питай зашто, зашто не знам. Ето... — Небе извади табакера с форма на ковчег, отвори ја и предложи на Шеленберг от малките плоски цигари вътре. — Запали си.

— А си мислех аз да те предупредя да внимаваш.

— За какво?

— В СД се носи слух, че си фалшифицирал данните на своята Айнзацгрупе в Белорусия.

— Всички го правеха — вдигна рамене Небе. — Какво толкова?

— Но по различни причини. Говори се, че си направил опит да подложиш крак на изстребването.

— И какво мога да сторя срещу тези клевети? Химлер лично инспектира района ми в Минск. Така че да ме обвиняват в снизходителност към някой и друг руски евреин, е все едно да кажат, че Химлер не е бил достатъчно прозорлив да забележи нередностите. А това няма как да стане, нали? — Небе се усмихна спокойно и запали цигарата на събеседника си, после и своята. — Не, за това съм чист, старче, каквото и да твърдят слуховете. Но иначе ти благодаря. Оценявам го. — Всмукна силно от цигарата си и кимна с топлота на Шеленберг.

Мислите на Шеленберг вече препускаха към родния му град Саарбрюкен. Малко преди да умре, Хайдрих беше дал на Шеленберг досието за чичото на жена му — евреин. Но дали не беше запазил копие, което се е озовало по-късно в ръцете на Гестапо? И възможно

ли беше в Гестапо да подозират, че самият той е евреин? Берг беше немско фамилно име, но не можеше да се отрече, че мнозина евреи го бяха прибавяли като представка или наставка на името си в опит да германизират еврейските си фамилии. Това ли се опитваха да докажат? Да го унищожат с инсинуацията, че самият той е евреин? В края на краищата, опитали се бяха да съсипят Хайдрих с твърдения, че „русият Мойсей“ също е евреин. Само дето в случая на Хайдрих това твърдение се беше оказало отчасти вярно.

След убийството на Хайдрих, Химлер беше показал на Шеленберг досие, което доказваше, че бащата на Хайдрих, Бруно, учител по пиано от Хале, е бил евреин. (Прякорът му в Хале бил Сладкия Изидор, нарицателно за евреин.) Тогава Шеленберг се беше учудил, че Химлер му дава тази информация толкова скоро след смъртта на Хайдрих, но скоро си даде сметка, че по този начин райхсфюрерът е целял да опетни паметта на бившия му шеф и да му внуши, че оттук насетне Шеленберг дължи лоялност единствено нему. Но с баща като неговия, майстор на пиана, Шеленберг не би се учудил, ако някой в Гестапо, подразнен от преждевременния му успех — на трийсет и три той беше най-младият генерал в историята на СС — е сметнал, че си струва да вложи време и усилия за разследване и на неговия произход.

Попечи да попита нещо Небе, но берлинчанинът клатеше глава и гледаше над рамото му.

Шеленберг се обърна и видя едър мъж с бичи врат и бръсната глава, който го поздрави като стар приятел.

— Скъпи ми приятелю — каза той. — Радвам се да те видя. Има ли някакви новини за Калтенбрунер?

— Болен е — отвърна Шеленберг.

— Да, де. Но от какво? Каква е болестта му?

— Лекарите казват, че е флебит.

— Флебит ли? И какво е това, казано просто, като за лаици?

— Възпаление на вените — обясни Шеленберг, който нямаше търпение да се отърве от натрапника Рихард Глюкс, чието фамилиарно отношение го беше подразнило сериозно. Двамата се бяха виждали само веднъж преди това, но пък Шеленберг едва ли щеше да забрави някога онзи ден.

Рихард Глюкс отговаряше за концентрационните лагери. Малко след назначението му за шеф на СД Калтенбрунер беше настоял да заведе Шеленберг в един от специалните лагери. Шеленберг гледаше червендалестото лице на Глюкс, който разсъждаваше на глас какво ли е причинило заболяването на Калтенбрунер, и си мислеше за онзи ужасен ден в Маутхаузен, запечатал се с всички ярки подробности в паметта му — свирените кучета, миризмата на горящи трупове, ненормалната жестокост на офицерите, пълната свобода, дадена на пазачите да нараняват и убиват по свое усмотрение, изстрелите в далечината и вонята на затворническите бараки. Целият лагер беше една сюрреалистична лаборатория, посветена на злобата и насилието. Но от всичко друго Шеленберг най-ясно помнеше пиянството. Присъстващите в обиколката на лагера онзи ден, всички до един, включително и Шеленберг, бяха пияни. Разбира се, алкохолното опиянение улесняваше нещата. Ставаше ти по-лесно да си затвориш очите и да не ти пука. По-лесно да измъчваш и убиваш. По-лесно да подлагаш затворниците на отвратителни медицински експерименти. По-лесно да изпишеш тънка усмивка на лицето си и да поздравиш колегите си от СС за добре свършената работа. Нищо чудно, че Калтенбрунер беше алкохолик. Шеленберг си каза, че ако му се беше наложило второ посещение в някой от лагерите със специално предназначение, досега да се е опиянчил до смърт. Единственото чудо беше, че не всички мъже от СС в специалните лагери се бяха пристрастили към алкохола в същата тежка степен като Ернст Калтенбрунер:

— Рядко се появявам в Берлин — говореше Глюкс. — Работата ми ме задържа на изток. Така че ако видиш Ернст, кажи му, моля ти се, че съм питал за него.

— Ще му кажа. — Шеленберг обърна с облекчение гръб на Глюкс и се озова лице в лице с друг мъж, когото ненавиждаше също толкова силно — Йоаким фон Рибентроп. Понеже знаеше, че за външния министър не е тайна централната роля на Шеленберг в опита на бившия му адютант, Мартин Лутер, да го дискредитира в очите на райхсфюрера от СС, той очакваше да бъде подминат с крива усмивка. Вместо това, за огромна негова изненада, външният министър го заговори.

— А, да, Шеленберг, ето ви и вас. Надявах се да поговорим.

— Да, хер райхсминистър?

— Разговарях с онзи ваш човек, Лудвиг Мойзиш. За агент Цицерон и предполагаемото съдържание на сейфа на британския посланик в Анкара. Изненадан съм, че смятате материала на Цицерон за автентичен. Аз познавам много добре британците. По-добре от вас, струва ми се. Дори се познавам с посланика им в Турция, сър Хю, и знам що за човек е. Не е глупав. Така де, трябвало е само да направи най-елементарна проверка на този човек — Банза, нали така? Истинското име на Цицерон? Трябвало е само да зададе някой и друг въпрос, за да открие, че един от бившите работодатели на Банза в Анкара е не друг, а моят шурей, Алфред. Да ви кажа ли какво мисля аз, Шеленберг?

— Кажете, хер райхсминистър. Ще се радвам да чуя мнението ви.

— Мисля, че сър Хю точно това е направил — проучил е Банза. И след като са открили, че е работил за Алфред, са решили да му подхвърлят малко информация. Фалшива информация. Която да стигне до нас. Сигурен съм. Става въпрос за Големите трима, все пак. Човек не се натъква просто така на свръхсекретна информация за това къде и кога ще се срещнат. Ако питате мен, този Цицерон е пълен шарлатанин. Но ако предпочитате, можете лично да разговаряте с шурей ми. Той ще потвърди моите думи.

Шеленберг кимна.

— Това едва ли ще бъде необходимо — отвърна. — Вече разговарях с бившия ни посланик в Персия, или Иран, ако така предпочитате. Разговаряхме надълго и нашироко. Та той ми каза, че сър Хю е бил британски посланик там от трийсет и четвърта до трийсет и шеста и се е славел с небрежното си отношение към сигурността. Дори и тогава с имал навика да носи секретни документи вкъщи. Абверът е правил опити да се добере до такива документи още през трийсет и пета и разполагат с доста дебело досие на сър Хю за времето, което е прекарал в Техеран. По думите на не кой да е, а на вашия британски колега, външния министър Антъни Идън, сър Хю задържал информация колкото рядко сито. И не бил от най-интелигентните. Назначението му в Анкара имало за цел да го скатае на място, където не би могъл да направи голяма беля. Или така поне изглеждало до началото на войната, когато изникнал въпросът за

неутралитета на Турция. Накратко, всичко, което научих, докато преценявах разузнавателната информация, предоставена ни от Цицерон, ме доведе до заключението, че сър Хю е един много мързелив и доверчив човек и едва ли си е направил труда да проучи подробно миналото на Банза. По всичко личи, че основната му грижа е била да си намери добър прислужник, а не да проучва потенциалните рискове за сигурността. И с цялото ми уважение, хер райхсминистър, мисля, че грешите, като го преценявате според собствените си високи стандарти.

— Въображението ви е завидно, Шеленберг. Но пък то работата ви е такава. Е, желая ви късмет. Само да не кажете после, че не съм ви предупредил. — С тези думи Фон Рибентроп се завъртя на пета и тръгна в обратната посока, която скоро го отведе при генералите Франк, Лъориер и Камлер.

Шеленберг запали цигара и продължи да наблюдава външния министър. Странно, мислеше си той, че Рибентроп беше намерил за нужно да потисне за кратко омразата си към него, само и само да дискредитира Банза и неговата информация. Което навярно означаваше, че е точно на противоположното мнение и се опитва да отклони шести отдел от всякакви действия, продиктувани от информацията на Цицерон. Шеленберг още не беше решил как да реагира по този въпрос, но сега, след проявения от Рибентроп интерес към аферата, започна да се чуди дали пък не трябва да измисли нещо, пък дори и само за да ядоса надутия външен министър.

— Не можете ли да изкарате поне пет минути без цигара в устата?

Последното бе изречено от Химлер, който посочи към великолепия таван в стил неоромантизъм, където се беше събрал рехав облак цигарен дим.

— Направо не се диша тук — добави с раздразнение той. — Нямам нищо против по една пура вечер, но това вашето... да започвате още от сутринта...

Шеленберг с облекчение забеляза, че забележката на Химлер не е насочена само към него, а и към още няколко офицери, които пушеха в момента. Огледа се за пепелник.

— Ваша работа, щом сте решили да се самоубивате с никотин, но моля, не тровете и мен. Ако гърлото ми не издържи през следващите

три часа и половина, вас ще държа отговорни.

Химлер закричи устремно към подиума, като тракаше шумно с токове по полирания паркет, оставяйки Шеленберг да си допуши на спокойствие цигарата и да размишлява върху надвисналата заплаха от почти четиричасова реч на райхсфюрера от СС. Три и половина часа се равняваха на двеста и десет минути, за които на човек му трябваше нещо далеч по-силно от чаша кафе и цигара.

Шеленберг разкопча джобчето на куртката си и извади малка кутийка за лекарства. Взе една таблетка бензедрин. В началото беше вземал бензедрин заради сennата си хрема, но скоро установи, че лекарството му действа ободряващо и премахва сънливостта. Обикновено прибягваше до него в ситуации, свързани с развлечения, а не с работа. В Париж например го пиеше постоянно. Но една четиричасова реч на Химлер определено изискваше сериозни мерки, така че той преглътна таблетката с утайката от кафето и побърза да заеме мястото си.

По обяд силна миризма на гореща храна се издигна по стълбите откъм кухните в сутерена и се настани в Златния салон, за да изтезава ноздрите на деветдесет и двамата висши офицери от СС, които чакаха Химлер най-после да свърши. Шеленберг погледна часовника си. Райхсфюрерът говореше вече сто и петдесет минути, което означаваше, че му остава още цял час. Темата беше храбростта като една от добродетелите на офицера от СС.

— Храбростта е неотделима от вярата. А по този показател сме ненадминати в целия свят. Именно вярата печели битки, вярата гарантира победите. Не искаме песимисти в редиците си, хора, които са загубили вярата си. Няма значение с какво точно се занимава човек — онзи, който е изгубил, волята да си вярва, няма място сред нас...

Шеленберг се огледа, чудейки се колко ли от колегите му тук все още притежават вярата, която печели победи. След Сталинград основания за оптимизъм почти не бяха останали, а след планираното за догодина настъпление на Съюзниците в Европа по-вероятно беше мнозинството от генералите в Златния салон да се тревожат не толкова за победата, колкото за това как да избегнат възмездията на военните трибунали след края на войната. Ала Шеленберг все още смяташе, че има начин да се спечели победа. Ако Германия съумееше да удари Съюзниците също толкова изненадващо и ефикасно, колкото го бяха

направили японците при Пърл Харбър, везните все още можеха да се наклонят на другата страна. Нима информацията на агент Цицерон не му предоставяше именно такава възможност? Нима вече не знаеше, че в неделя, дваисет и първи ноември, Рузвелт и Чърчил ще пристигнат в Кайро и ще останат там почти една седмица? И че малко по-късно ще бъдат в Техеран, заедно със Сталин, и ще останат до събота, четвърти декември?

Шеленберг поклати озадачено глава. Къде изобщо им е бил умът да изберат точно Техеран за срещата си? Сигурно Сталин е настоял другите двама лидери да дойдат при него. Без съмнение е изтъкнал някакво съображение, нещо, в смисъл че е крайно необходимо да остане близо до войниците си на фронта. Шеленберг обаче се чудеше дали някой от другите двама, Чърчил или Рузвелт, съзнава каква е истинската причина Сталин да държи на Техеран. Според източниците на Шеленберг в НКВД, Сталин изпитвал непреодолим страх от летене и вероятността да се съгласи на презокеански полет до Нюфаундленд (мястото, предпочитано от Чърчил и Рузвелт) или дори до Кайро била също толкова нищожна, колкото да си купи членство в Нюйоркската фондова борса. Причината Сталин да избере Техеран най-вероятно се криеше във факта, че така би изминал огромната част от разстоянието с бронирания си влак и би прелетял със самолет само последния, кратък етап от пътуването.

Подозираше, че Големите трима никога не биха избрали Техеран, ако операция „Франц“ се беше провела. Това беше съвместна операция на елитния ескадрон 200 на Луфтвафе и секция Фридентал на шести отдел, като планът беше да натоварят сто щурмоваци на „Юнкере 290“ от летището в Крим и да ги спуснат с парашути близо до голямо солено езеро югоизточно от Техеран. С помощта на хора от местните племена секция Ф — в която мнозина говореха персийски — щеше да прекъсне американските доставки за Русия, които се осъществяваха по железопътната линия Иран — Ирак. Планът беше отложен заради повреди в юнкерсите и задържането на неколцина от въпросните прогермански настроени племенни водачи в Иран. А когато отново бяха в състояние да проведат операцията, най-добрите членове на секция Ф под командването на Ото Скорцени бяха пренасочени към мисията по освобождаването на Мусолини от високопланинския му затвор в Италия и в крайна сметка операция „Франц“ беше зачеркната

от плановите. Но колкото повече мислеше за това Шеленберг, толкова повече ситуацията му изглеждаше предварително планирана. Секция Ф, с нейните говорещи персийски офицери и специално оборудване, все още си беше непокътната, и ето че Големите трима бяха на път да се срещнат не другаде, а в страната, която секция Ф познаваше най-добре. Освен това не виждаше причина такъв един план да бъде ограничен само до сухопътна атака. Без съмнение един отряд от командоси в Техеран би могъл да действа в тандем с атака по въздуха. Шеленберг реши, че трябва на всяка цена да разговаря с един човек, който щеше да пристигне същата вечер в Позен за утрешната реч на райхсфюрера — генерал Ерхард Милх, инспектор във военновъздушните сили.

Речта на Химлер най-после свърши, но Шеленберг беше твърде неспокоен, за да обядва. Възползва се от един кабинет в замъка и се обади на заместника си в Берлин, Мартин Зандбергер.

— Аз съм, Шеленберг.

— Здравсти, шефе. Как е в Позен?

— Остави това и слушай внимателно. Искам да се качиш на колата, да отидеш във Фридентал и да провериш в какво състояние е секция Ф. И по-точно, дали се готвят за подновяване на операция „Франц“. И, Мартин, ако той е там, искам да го доведеш, барона му с барон, в Берлин.

— Фон Холтен-Пфлуг?

— Него. После искам да насрочиш заседание на отдела за рано сутринта в сряда. Райхерт, Бухман, Янсен, Вайзингер и който там ръководи понастоящем турско-иранския подотдел.

— Майор Шубах. Той е на пряко подчинение на полковник Чийршки. Да повикам ли и него?

— Да.

След като приключи разговора, Шеленберг се прибра в стаята си и се опита да поспи, но не успя да откъсне трескавите си мисли от конструирането на един план, който беше нарекъл за себе си операция „Дълъг скок“. Не виждаше сериозна причина планът да не сработи. Беше дързък и дори безразсъден, да, но именно от това имаха нужда сега. И макар да не харесваше особено Скорцени, той поне беше доказал, че дори и най-невъзможното на пръв поглед може да бъде осъществено. Същевременно никак не му се искаше да възлага точно

на него тази мисия — това се разбираше от само себе си. Скорцени почти не се поддаваше на контрол. Освен това от Луфтвафе за нищо на света не биха се съгласили да работят с него, особено след операцията в Аbruци. От дузината пилоти, приземили безмоторните си самолети близо до импровизирания затвор на Дучето на най-високия връх на италианските Апенини, всички до един бяха убити или пленени — да не говорим за сто и осемте парашутисти от СС, придружавали Скорцени. Само трима бяха отлетели от онази планина — Мусолини, Скорцени и пилотът на лекия им самолет. Случилото се в Аbruци навярно би оправдало загубите в човешки живот и оборудване, ако нещо полезно беше излязло от цялата работа. Но според Шеленберг, Дучето вече си беше изпял песента и спасяването му беше лишено от смисъл. Фюрерът явно беше останал достатъчно доволен, щом награди Скорцени с Рицарски кръст, но Шеленберг, както и доста други, смяташе операцията за провал, и дори го беше казал на Скорцени в очите, докато пътуваха с влак за Париж. Както можеше да се очаква, едрият и избухлив по природа командос се вбеси и навярно би нападнал с юмруци Шеленберг, ако не и нещо повече, ако не беше маузерът със заглушител, който младият генерал беше извадил изпод сгънатото си кожено палто. Опасно беше да критикуваш в лицето човек като Скорцени, ако нямаш нещо в резерв.

Накрая Шеленберг все пак заспа, но в осем привечер го събуди един обершарфюрер от СС със съобщението, че фелдмаршал Милх е пристигнал и го чака в офицерския бар.

Като всички, които работеха за Херман Гьоринг, и Ерхард Милх изглеждаше богат. Дребен и набит, тъмнокос и оплешивяващ, той прикриваше невзрачната си външност зад златен маршалски жезъл, умалена версия на онзи, който Гьоринг носеше постоянно със себе си, и когато предложи на Шеленберг цигара от златна табакера и чаша шампанско от бутилката „Тайтингер“ на масата, зоркото око на разузнавача не пропусна златния часовник „Гласхют“ на китката му и златния пръстен с печат на дебелото му кутре.

Също като за Хайдрих, и за Милх упорито се говореше, че е от еврейски произход. Шеленберг го знаеше със сигурност, точно както знаеше, че благодарение на Гьоринг това не се беше превърнало в проблем за бившия директор на германския национален превозвач Луфтваганс. Гьоринг беше уредил въпроса на бившия си заместник във

военновъздушното министерство на Райха, убеждавайки майката на Милх, която не беше еврейка, да подпише нотариално заверена клетвена декларация, в която заявява, че съпругът ѝ евреин не е истинският баща на Ерхард. Подобна практика не беше необичайна за Третия райх и позволяваше на властите да броят Милх за почтен ариец. Напоследък обаче отношенията между Гьоринг и Милх бяха охладнели, след като последният си позволи да критикува Луфтвафе за слабото ѝ представяне на Руския фронт, критика, която Гьоринг едва ли щеше да забрави някога. В резултат беше плъзнал слух, че Милх е прехвърлил лоялността си към Алберт Шпеер, министъра на въоръжението — слух, който се засили, когато двамата пристигнаха заедно в Позен.

Докато отпиваха от шампанското, Шеленберг разказа на Милх за информацията на агент Цицерон, а след това бързо премина на основния въпрос:

— Мислех дали да не възобновим операция „Франц“. С нова цел — вместо да се прекъснат доставките по линията Иран — Ирак, отряд Ф ще извърши покушение над Големите трима. Бихме могли да координираме нападението им с бомбена атака.

— Бомбена атака? — Милх се изсмя. — Дори и най-издръжливите ни бомбардировачи трудно биха стигнали до Техеран и обратно. А дори и да стигнат дотам, вражеските изстребители ще ги свалят, преди да са направили каквото и да било. Не, мисля, че поне в това отношение планът ти куца, Валтер.

— Има един самолет, който може да се справи. „Фок Вулф FW 200 Кондор“.

— Това не е бомбардировач, а разузнавателен самолет.

— Разузнавателен самолет за дълги полети. Да речем четири такива самолета, всеки въоръжен с по две хилядакилограмови бомби. Моят отряд на земята ще елиминира вражеския радар и така ще им даде шанс. Хайде, Ерхард, какво ще кажеш?

Милх клатеше глава.

— Не знам.

— Не е нужно да излитат от Германия. Може да излетят от Украйна. От Виница, да речем. Всичко съм измислил. От Виница до Техеран са хиляда и осемстотин километра. До там и обратно е

напълно в рамките на стандартното количество гориво за един „Кондор“.

— Всъщност не е. Не достига за четиридесет и пет километра — каза Милх. — Публикуваните данни за летателния обхват на тези самолети бяха раздути. За беда.

— Значи ще извадят нещо, за да натоварят още малко гориво.

— Един от пилотите, така ли?

— Ако се наложи, защо не? Или пък вторият пилот може да заеме мястото на навигатора.

— Е, предполагам, че с повече от стандартното гориво може и да се увеличи летателния обseg — призна Милх. — С леки бомби, като тези, които ти спомена. Може и да е възможно.

— Ерхард, ако елиминираме Големите трима, може да принудим Съюзниците да седнат на масата за преговори. Помисли си само. Като при Пърл Харбър. Решителен удар, който променя напълно хода на войната. Ти нали това каза? И си напълно прав. Ако убием Големите трима, няма да има съюзническо настъпление в Европа през четиридесет и четвърта. А може и никога да няма. Съвсем просто е.

— Сам знаеш, че в момента с Гьоринг не сме в най-топли отношения, Валтер.

— Дочух нещо.

— Няма да е лесно да го убедя.

— Тогава какво предлагаш?

— Мисля си дали да не го заобиколим. Ще говоря с Шмид от Курфюрста. — Милх имаше предвид разузнавателния отдел на Луфтвафе. — И с генерал Щудент от въздушния.

Шеленберг кимна — именно Щудент беше помогнал на Скорцени с плана за въздушното нападение срещу хотел „Кампо Императоре“ в Апенините.

— Тогава да прием за нашия план — каза Милх и поръча още една бутилка шампанско.

— Ако и ти си съгласен, Ерхард, предлагам да наречем този наш план операция „Дълъг скок“.

— Харесва ми. Подходящо е — мирише на мускули. Само дето нашият дълъг скок трябва да е като за световен рекорд, Валтер. Като на онзи негър на последната олимпиада в Берлин.

— Джеси Оуенс.

— Същият. Изключителен атлет. Та за кога планираш тази наша операция?

Шеленберг разкопча джобчето на куртката си и извади джобния си дневник.

— Това е най-хубавата част от плана — ухили се той. — За която още не съм ти казал. Виж това. Искам да го направим точно след осем седмици, броено от утре. Във вторник, тридесети ноември. В девет вечерта.

— Много си точен. Това ми харесва. Но защо точно този ден? И точно този час?

— Защото знам, че на този ден Уинстън Чърчил не само ще е в Техеран, а и вечерта ще празнува рождения си ден в британското посолство.

— И това ли беше в информацията на агент Цицерон?

— Не. Просто от самото място на конференцията става ясно, че американците са решили по всякакъв начин да угаждат на руснаците. Защо иначе един сакат президент би се навил да измине цялото това разстояние? Това, от своя страна, е доста неудобно за британците, които, като най-слабата от трите сили, ще потърсят начин да поемат контрол върху ситуацията. И какъв по-добър начин от това да организират прием за рожден ден? Да припомнят на всички, че Чърчил е най-стариият от тримата. И най-отдавнашният военен лидер. Така че британците ще поканят съюзниците си на купон. Всички ще пият за здравето на Чърчил и ще му казват колко е велик. А после един от вашите самолети ще пусне бомба над посолството. С малко късмет и повече от една бомба. А ако има оцелели след бомбите, моят отряд от „Вафен-СС“^[2] ще ги довърши.

Втората бутилка шампанско пристигна и щом сервитьорът я отвори, Милх наля две чаши и вдигна своята към Шеленберг.

— Честит рожден ден, господин Чърчил.

[1] Михибхарата — един от двата главни санскритски епоса на древна Индия, съдържа 1,8 милиони думи и е най-дългата епическа поема в света. — Б.пр. ↑

[2] Вафен-СС — отряди, съставени изцяло от доброволци, първоначално набирани само в границите на Германия, по-късно в редиците им се включват мъже от тридесет различни страни. — Б.пр. ↑

4.

Сряда, 6 Октомври 1943

Берлин

Офисите на Амт VI (шести отдел) на СД се намираха в югозападната част на града в четириетажна нова сграда със заоблени линии. Построена през 1930-а, сградата бе служила като еврейски старчески дом до октомври 1941-ва, когато всичките ѝ обитатели бяха преместени директно в гетото в Лодз. Заобиколена от зеленчукови градини и жилищни кооперации, сградата изглеждаше съвсем невинна и единствено знамето на покрива и няколко служебни коли, паркирани пред входната врата, подсказваха, че на Беркерщрасе №22 се помещава щабквартирата на отдела за външно разузнаване на Службата за сигурност на Райха.

На Шеленберг му харесваше, че е далеч от шефовете си, окопали се на Вилхелмщрасе и Унтер ден Липден в центъра на града. Беркерщрасе, във Вилмерсдорф, досами гората Грюневалд, беше на цели двайсет минути път с кола от кабинета на Калтенбрунер, което означаваше, че обикновено оставяха Шеленберг на мира и му предоставяха голяма свобода на действие. Но и това си имаше един специфичен недостатък, доколкото Шеленберг беше принуден да живее и работи с хора, неколкоцина, от които лично той смяташе за опасни психопати, и винаги беше нащрек за дисциплината, която налагаше на подчинените си офицери. В действителност беше започнал да гледа на колегите си така, както звероукротителите в терариума на Берлинския зоопарк биха гледали на яма, пълна с алигатори и отровни змии. На мъже, които бяха убивали с такава готовност и в такива количества, не можеше да се гледа лековато.

Мъже като Мартин Зандбергер, първия заместник на Шеленберг, който наскоро се беше върнал в Берлин след мисия със специален батальон от командоси в Естония, където, според слуховете, хората му бяха избили повече от шейсет и пет хиляди евреи. Или Карл Чийршки, който оглавяваше група С на Амт VI, отговаряща за Турция, Иран и

Афганистан, и който беше преместен в отдела на Шеленберг със същата убийствена биография, в по-голямата си част написана с кръв в Рига. Следващ в списъка беше капитан Хорст Янсен, който със своите зондеркоманди беше езекутирал трийсет и три хиляди евреи. Простичката истина беше, че отделът на Шеленберг, като всеки друг отдел в СД, беше тъпкан с убийци, някои от които биха убили германец със същата готовност, с която бяха избивали евреи. Алберт Рап например, друг ветеран от групите за специално действие и предшественик на Чийршки в турското бюро, беше загинал при автомобилна катастрофа, а водачът на автомобила убиец беше избягал. Според всеобщото мнение въпросният шофьор бил капитан Райхерт, друг офицер от Амт VI. Райхерт разбрал за връзката на съпругата си с покойния Алберт Рап. Капитан Райхерт с момчешкото си лице не приличаше на убиец, но малцина от тях приличаха на такива, всъщност.

Самият Шеленберг на косъм се беше отървал от назначение в един от безмилостните батальони на Хайдрих, само благодарение на необичайно ранното си повишение в шеф на контрашпионажа през септември трийсет и девета. Ако нещата не се бяха развили така, дали и той щеше да убие толкова много невинни толкова безгрижно? Този въпрос Шеленберг си задаваше рядко, по простата причина че не знаеше отговора. По принцип смяташе, че никой не знае на каква низост е способен, докато не му се наложи да я извърши.

За разлика от повечето си колеги Шеленберг рядко беше натискал спусъка от гняв, но притесненията за собствената му безопасност сред толкова много доказани убийци го караха да не се разделя с маузера в презраменния си кобур, с още един в куфарчето си, с шмайзера MP40 под шофьорската седалка на автомобила си и с още два в махагоновото си писалище — по един във всяко чекмедже. Предпазните мерки не свършваха с това обаче — под синия камък на златния му пръстен с печат имаше цианидна капсула, а прозорците на кабинета му, който се намираше на последния етаж, бяха снабдени с мрежа от жици под напрежение, които щяха да включат алармата при всеки опит за достъп отвън.

Докато седеше зад бюрото и чакаше подчинените си да пристигнат, Шеленберг се обърна към една масичка на колелца и натисна копчето, което задействаше скритите в стаята микрофони.

След това натисна копчето, което включваше зелената лампичка над вратата му в знак, че влизането е разрешено. Когато всички се настаниха и лампичката над вратата светна червено, той очерта в основни линии плана за операция „Дълъг скок“ и подкани колегите си да се изкажат.

Пръв започна полковник Мартин Зандбергер. Говореше като адвокат — премерено и педантично — което можеше да се очаква от човек, работил като помощник-съдия в областния съд на Вюртемберг. Шеленберг така и не можеше да се начуди колко много прависти имаше сред хората, участвали в предния фронт на геноцида; според него фактът, че един човек може да прилага философията и духа на закона в продължение на години и седмица по-късно да екзекутира евреи в Естония, беше истинско доказателство колко плитка е човешката цивилизация. Така или иначе, трийсет и три годишният Зандбергер с широката си челюст, дебелите устни, широкия нос и надвисналото чело приличаше повече на престъпник, отколкото на правист.

— Вчера — каза Зандбергер, — както наредихте, отидох в Специалния отдел на Фридентал, където се срещнах с щурмбанфюрера от СС Фон Холтен-Пфлуг. — И кимна към един млад майор от „Вафен-СС“ с аристократичен вид, който седеше срещу него.

Шеленберг огледа майора с лека усмивка — дори и без да им знае имената, безпогрешно разпознаваше аристократите. Шеф и кройка, това ги издаваше. Униформите на повечето офицери се шиеха в СС Беклайдунгсверке, шивашка фабрика в един от лагерите със специално предназначение, където работеха еврейски шивачи. Но униформата на Фон Холтен-Пфлуг изглеждаше шита по поръчка и Шеленберг предполагаше, че е ушита във „Вилхелм Холтерс“ на Тауензиенщрасе. Качеството правеше впечатление. Шеленберг също поръчваше униформите си в „Холтерс“, по примера на самия фюрер.

— С щурмбанфюрер Фон Холтен-Пфлуг направихме проверка на материалните активи — продължи Зандбергер, — с оглед готовността за операция „Дълъг скок“. Открихме, че известно количество оръжия и муниции са били реквизирани от хауптщурмфюрер Скорцени за спасяването на Мусолини. Като се изключи това, останалото с повече или по-малко в наличност. Зимни униформи на СС, есенни и пролетни униформи на СС, и другите обичайни неща. И което е най-важно,

специалните запаси, които бяхме отделили като подаръци за местните племенни вождове в Иран, също са непокътнати. Пушките K98 със сребърни инкрустации и позлатените пистолети „Валтер“.

— Не запаси ни липсват — обади се Фон Холтен-Пфлуг, — а хора. Скорцени се погрижи за това. За щастие, малкото, с които все още разполагаме, говорят фарси. Самият аз също говоря малко гилаки, езика на северноперсийските племена. Разбира се, повечето от вождовете им поназнайват донякъде немски. Но като се има предвид, че най-вероятно ще се изправим срещу руски войски, бих препоръчал да използваме отряд от украинци и да базираме операцията във Виница.

— Според вас колко хора ще ни трябват? — попита Шеленберг.

— Осемдесет до сто украинци и още десет или петнайсет немски офицери и подофицери под мое командване.

— И после?

Фон Холтен-Пфлуг разгъна една карта на Иран и я сложи на масата пред себе си.

— Препоръчвам да се придържаме към плана за операция „Франц“ и да излетим от Виница. Шест групи от по десет души в руски униформи, които ще се спуснат с парашути близо до свещения град Кум, и други четири групи близо до Казвин. Вече на местна почва ще се срещнем с агентите си в Иран и ще се отправим към подсигурените явки в Техеран. След това ще можем да огледаме периметъра около посолството и да предадем на Берлин по радиото точните координати за въздушното нападение. След бомбардировката наземната сила ще се придвижи и ще елиминира оцелелите. След това ще се изтеглим към Турция, стига дотогава да е запазила неутралитета си.

Шеленберг се усмихна. От устата на Фон Холтен-Пфлуг цялата операция звучеше лесна и проста като разходка в зоологическата градина.

— Кажете ми нещо повече за тези украинци — подкани го той.

— Доброволци са. Аз, естествено, ще трябва да прескоча до Виница и лично да уредя нещата. Имаме там един местен офицер от разузнаването, когото бих искал да използвам. Остер, така се казва.

— Не е роднина, надявам се — подхвърли Шеленберг.

Фон Холтен-Пфлуг намести монокъла на окото си и погледна недоумяващо Шеленберг.

— Имаше един Остер в Абвера — обясни Зандбергер. — Допреди месец или два. Старши лейтенант. Уволниха го и го прехвърлиха към Вермахта на Руския фронт.

— Този Остер е капитан въз „Вафен-СС“.

— Радвам се да го чуя.

Фон Холтен-Пфлуг се усмихна неуверено и на Шеленберг му стана ясно, че майорът си няма и представа за жестокото съперничество, което съществуваше между Амт VI на СД и Абвера. Думата „съперничество“ всъщност едва ли можеше да опише отношенията на Шеленберг с немското военно разузнаване и с човека, който го ръководеше, адмирал Вилхелм Канарис. Защото голямата мечта и амбиция на Шеленберг беше Амт VI да погълне неповратливия и до голяма степен неефикасен Абвер, само че по някаква причина, която Шеленберг не успяваше да схване, Химлер — а навярно и Хитлер — се колебаеха да дадат съгласието си за това реструктуриране. Както Шеленберг виждаше нещата, едно сливане на двете агенции би довело до очевидни икономии, и то мащабни. При настоящото положение ресурсите се дублираха, а понякога същото ставаше и с оперативните инициативи. Шеленберг разбираше желанието на Канарис да задържи властта си. И той би се стремил към същото на негово място. Само че нямаше смисъл Канарис да се противопоставя на една промяна, която всички — дори Химлер — смятаха за неизбежна. Беше само въпрос на време.

— Капитан Остер говори украински и малко руски — продължи Фон Холтен-Пфлуг. — Преди е работил в института „Ванзее“. Изглежда, има подход към руснаците.

— Според мен трябва да сме предпазливи — каза Шеленберг. — След аферата „Власов“ фюрерът е категорично против използването на така наречените второкачествени военни ресурси.

Заловен от германците през пролетта на четиридесет и втора, Андрей Власов беше съветски генерал, когото бяха „убедили“ да създаде армия от руски военнопленници, които да се бият на страната на Хитлер. Шеленберг се беше опитал да извоюва независимостта на Власовото Руско освободително движение, но Хитлер се беше вбесил от самата идея славянска войска да се бис за Германия, наредил беше

да върнат Власов във военнопленнически лагер и беше забранил да му споменават повече за този план.

— Лично аз не съм се отказал от идеята за Власов и неговата армия — продължи Шеленберг, — но в Позен, Химлер изрично спомена за забраната над руския генерал и това не бива да се забравя.

Украинските доброволци не бяха много по-различни от Освободителното движение на Власов. И те бяха руски затворници, които се биеха за германската армия, но организирани в партизански отряди и спуснати с парашути дълбоко в съветския тил.

— Не смятам, че райхсфюрерът би одобрил отряд от украински доброволци, така както не одобри и армията на Власов. — Шеленберг се обърна към капитан Янсен. — Не, по-добре ще е операцията да се поеме единствено от хора на СС. Хорст, ти си бил в Украйна. Какво е името на дивизията от „Вафен-СС“, която действа там?

— Галицийската дивизия. Четиринадесета гренадирска дивизия от „Вафен-СС“.

— Кой е командващият им офицер?

— Генерал Валтер Шимана. Ако не се лъжа, и в момента продължават да набират украински кадри.

— И аз така реших. Говори с този генерал Шимана и виж дали нашите доброволци не могат да минат под неговата шапка като част от Галицийската дивизия. Стига да ги представя на Химлер като мъже от „Вафен-СС“, вместо като украинци, той няма да има нищо против. — После се обърна към Фон Холтен-Пфлуг. — Вие се върнете във Фридентал и транспортирайте всичко — персонал, запаси, пари, всичко — в Украйна. С другите офицери можете да се настаните в къщата на Химлер в Житомир. Преди войната сградата е била офицерски колеж и се намира на осемдесет километра северно от „Веерволф“, щабквартирата на Хитлер във Виница, така че ще ви е удобно там. Аз ще имам грижата да получа разрешението на Химлер. Едва ли мястото ще му трябва повече. И внимавайте. Кажете на хората си да стоят настрана от руските села и да не закачат жените. Когато за последно бях там, пилотът на Химлер бе зверски убит от местните партизани, защото подгонил някаква фуста. Ако момчетата ви имат нужда от разтуха, да играят тенис. Има доста добър корт. Веднага щом уредите нещата там, искам да се върнете и да ми докладвате.

Използвайте куриерския самолет на Вермахта до Варшава, а после хванете влак до Берлин. Ясно ли е?

Шеленберг закри заседанието и излезе от кабинета си. Беше оставил колата си на Хохенцолерндам вместо на обичайното място пред централния вход с мисълта, че кратката разходка до паркираната кола ще му даде възможност да види дали го следят. Повечето коли, паркирани пред сградата на Амт VI, му бяха познати, но малко по-нататък по улицата, близо до стоянката на такситата на ъгъла с Теплитцерщрасе, видя черен опел с двама души вътре. Беше паркиран с лице на север, същата посока, в която гледаше и сивото ауди на Шеленберг. Ако не беше предупреждението на Артур Небе, той едва ли би обърнал внимание на опела. Веднага щом се качи в колата си, Шеленберг взе късовълновия предавател, свърза се с кабинета си и помоли секретарката си Кристиане да провери регистрационните номера, които ѝ издиктува, наблюдавайки опела в огледалото за задно виждане. После обърна колата и пое на юг към гората Грюневалд.

Караше бавно и следеше огледалото. Черният опел направи обратен завой по Хохенцолерндам и продължи бавно след него. След няколко минути Кристиане го повика по радиото.

— Открих го — каза тя. — Колата е регистрирана към четвърти отдел на Главната служба за сигурност с адрес Принц Албрехтщрасе.

Значи Гестапо го следяха.

Шеленберг ѝ благодари и изключи радиото. Трябваше да се отърси някак от опашката си, не можеше да ги отведе, където отиваше — Химлер никога не би одобрил намеренията му. От друга страна, не биваше да е твърде очевидно, че се опитва да им се изплъзне — докато онези в Гестапо не подозираха, че е наясно с действията им, можеше да използва това в своя полза.

Спря при едно магазинче за тютюн и си купи цигари, което му даде повод да направи обратен завой, без това да изглежда подозрително. После пое на север до Курфюрстендам, където зави на изток към центъра на града.

Близо до мемориалната църква „Кайзер Вилхелм“ зави на юг по Тауензиенщрасе и спря пред универсалния магазин „Ка-Де-Ве“ на Витенбергплац. Най-големият универсален магазин в Берлин беше пълен с хора и Шеленберг лесно се отърва от Гестапо. Влезе в магазина през една врата, излезе през друга и хвана такси от една

стоянка на Курфюрстенщрасе. Каза на шофьора да кара на север по Потсдамщрасе към зоопарка и да го остави близо до Бранденбургската врата. Помисли си в крачка, че прочутият берлински монумент изглежда доста пострадал от бомбардировките. Четирите коня, теглещи каляската на богинята на свободата, напоследък изглеждаха по-скоро апокалиптично, отколкото триумфално. Шеленберг пресече улицата, хвърли последен поглед през рамо за евентуална опашка и влезе с бърза крачка в „Адлон“, най-добрия берлински хотел. Преди войната наричаха „Адлон“, „малката Швейцария“ заради неуморната дипломатическа дейност, която се вихреше зад вратите му, и това навярно беше една от причините Хитлер да го избягва толкова упорито. Кое то беше по-важно обаче, СС също го избягваше, предпочитайки хотел „Кайзерхоф“ на Вилхелмщрасе, което пък беше причината Шеленберг винаги да урежда срещите си с Лина в „Адлон“.

Апартаментът му беше на третия етаж с изглед към Унтер ден Линден. Преди Националсоциалистическата партия да отсече дърветата за повече простор на военните паради, това беше една от най-хубавите гледки в Берлин, може би дори най-хубавата, като се изключи, разбира се, изгледът към голия задник на Лина Хайдрих.

Щом влезе в стаята, той вдигна телефона и поръча шампанско и студен обяд. Въпреки войната кухнята на „Адлон“ все още съумяваше да предложи храна, която не отстъпваше на сродните услуги в други части на Европа. Шеленберг премести телефона по-далече от леглото и го затисна под купчина възглавници. Знаеше, че Форшунгсамт, разузнавателната служба, основана от Гьоринг и натоварена с наблюдението и подслушването, беше заложила подслушвателни устройства във всичките четиристотин телефона в спалните на „Адлон“.

Шеленберг съблече куртката си, настани се в един фотьойл с последния брой на „Илюстрирте Беобахтор“ и прочете разтичаща се от романтизъм статия за живота на Руския фронт, според която германските войници там не само удържаха вражеските орди, но и героизмът им задължително щеше да надделее над всичко останало.

На врата се почука. Беше сервитьор с масичка на колелца. Човекът понечи да отпори шампанското, но Шеленберг му даде щедър бакшиш и го отпрати. Шампанското беше от бутилките „Дом Периньон“, реколта 1937, които беше купил в Париж — беше поверил

цяла каса от тях на сомелиера на „Адлон“ — и нямаше никакво намерение да оставя в чужди ръце една от последните бутилки хубаво шампанско в Берлин.

След десет минути вратата се отвори отново и в апартамента влезе висока, синеока и русокоса жена, с елегантен кафяв костюм от туид и карирана памучна блузка. Лина Хайдрих го целуна, някак тъжно, както го целуваше след всяка по-кратка или по-дълга раздяла, после седна в един фотьойл и запали цигара. Шеленберг отвори умело шампанското, сипа в една чаша от пенливата течност, занесе чашата на жената, приседна на страничната облегалка на фотьойла и погали нежно косата ѝ.

— Как си? — попита той.

— Добре, благодаря. А ти? Как беше в Париж?

— Донесъл съм ти подарък.

— Валтер — каза с усмивка тя, макар и все така тъжно. — Нямаше нужда.

Той ѝ подаде пакетче в лъскава хартия и я изчака да го отвори.

— Парфюм — възкликна тя. — Знаел си, че тук вече почти не се намира.

Шеленберг се усмихна.

— Все пак съм офицер от разузнаването.

— О, да. „Буржоа“. — Тя извади запушалката с форма на раковина и сложи малко парфюм от вътрешната страна на китките си. — Хубав е. Харесва ми. — В усмивката ѝ се промъкна малко топлинка. — Много те бива в подаръците, нали, Валтер? Толкова си грижовен. Райнхард никога не се сещаше да ми подари нещо. Дори на рождения ми ден и на годишнината от сватбата ни.

— Той беше зает човек.

— Не, не това беше причината. Женкар беше. Той и онзи негов ужасен приятел.

— Айхман.

Тя кимна.

— О, чувала съм слуховете. Какви са ги вършели в нощните клубове. Особено в парижките.

— Сега Париж е съвсем различен — каза Шеленберг. — И нищо не съм чул.

— За шеф на разузнаването изобщо не умееш да лъжеш. Надявам се, че съумяваш да лъжеш Хитлер по-добре, отколкото мен. Няма начин да не си чул историята за стрелковия взвод в Мулен Руж.

Всички в СД бяха чували тази история — как Хайдрих и Айхман наредили десет голи момичета в прочутия парижки нощен клуб, а после ги накарали да се наведат и обстрелвали голите им дупета с тапи от шампанско. Шеленберг вдигна рамене.

— Тези истории обикновено са силно преувеличени. Особено след като някой умре.

Лина го изгледа косо.

— Понякога се чудя ти какви ги вършиш, когато си в Париж.

— Нищо толкова вулгарно, уверявам те.

Тя хвана ръката му и я целуна с обич.

Лина фон Остен беше на трийсет и една години. Беше се омъжила за Хайдрих през трийсет и първа, осемнайсетгодишна и запалена почитателка на националсоциалистите въпреки крехката си възраст. Говореше се, че именно тя убедила новоизлюпения си съпруг да се запише в СС. Шеленберг смяташе, че слухът сигурно отговаря на истината, защото Лина беше колкото хубава, толкова и силна жена. Не беше точно красавица, но имаше хубава фигура и излъчваше добро здраве като онези образци на арийска женственост от Нацистката женска лига, които бяха сред главните действащи лица на пропагандните филми.

Лина свали самото си. Отдолу беше с впита блузка в селски стил, която подчертаваше големите ѝ гърди. После махна шнолата и златната коса се разсипа по раменете ѝ. Стана и започна да се съблича, подхващайки обичайната им игра — за всеки негов искрен отговор на въпросите ѝ за заниманията на Амт VI тя сваляше по една дреха. Докато остане съвсем гола и се настани в скута му, Шеленберг ѝ беше казал всичко за агент Цицерон и документите в сейфа на сър Хю и за плана си да убие Големите трима в Техеран.

— И какво мисли Химлер за всичко това? — попита Лина.

— Не знам. Още не съм му казал. Засега все още сглобявам плана.

— Това би могло да ни спаси от пълна разруха, Валтер.

— Има такава вероятност.

— Голяма вероятност. — Лина го целуна щастливо. — Колко си умен, Валтер.

— Ще видим.

— Не, наистина си много умен. Според мен не е от голямо значение дали ще убиеш Рузвелт. Той, в края на краищата, е болен човек и вицепрезидентът ще го замести. Но Чърчил е едноличният символ на британските военни усилия и убийството му ще е жесток удар за англичаните. Но пък не британците са важни, нали така? Поне в сравнение с американците и руснаците. Планът ти ще удари най-силно руснаците. Ако Чърчил символизира военните усилия на Великобритания, то Сталин е символът на цялата съветска система. Да убие и тримата, би било великолепно. Така бихте хвърлили Съюзниците в пълен хаос. А смъртта на Сталин сама по себе си би сложила край на войната в Европа. В Русия ще избухне нова революция. Дори би могъл да сложиш начело на революцията онзи твой руски генерал.

— Власов?

— Да, Власов. Според мен руснаците повече ги е страх от Сталин, отколкото от Хитлер. Точно този страх ги кара да се бият. Въпреки огромните загуби в жива сила. Танкове и самолети могат да произведат според наличните си ресурси, но запасът им от хора, изглежда, е неограничен. Такава е руската аритметика. Сигурни са, че ще победят, защото когато и последният германец умре, на тях все още ще са им останали достатъчно живи руснаци. Но убиеш ли Сталин, всичко се променя. Той вече разстреля всички, способни да го заменят, нали така? Кой остава тогава?

— Ти — усмихна се Шеленберг. — Според мен от теб ще стане страхотен диктатор. Особено в сегашното ти облекло. Великолепна си.

Лина го фрасна на шега по рамото, но макар и на шега, ударът ѝ не беше лек и Шеленберг го заболя. Не си знаеше силата тази жена.

— Сериозно ти говоря, Валтер. Планът ти трябва да успее. Заради всички ни. — Тя поклати глава. — В противен случай не знам какво ще стане с нас, наистина не знам. Онзи ден се видях с Гьобелс и той ми каза, че ако руснаците завземат Германия, ни чака болшевизация като в Съветите.

— Той това винаги го казва. Такава му е работата — да ни плаши с призрака на комунизма.

— Явно не си си отварял ушите, Валтер. Те няма да раздават трудовете на Маркс и Енгелс, като дойдат тук. Ще изтребят цялата ни интелигенция, а народът ни ще бъде хвърлен под болшевишко еврейския ботуш. А зад грозното лице на терора се крие масов глад и пълна анархия.

На добре информирания Шеленберг това му прозвуча като цитат от памфлетите на министерство на пропагандата, които редовно пристигаха и в неговата пощенска кутия, но все пак не прекъсна Лина.

— Какво според теб е станало с немските войници, които бяха пленени при Сталинград? Измъчват ги до смърт в някой от онези батальони за принудителен труд, защото какво друго е работата в сибирската тундра, ако не изтезание? А и хилядите полски офицери, екзекутирани при Катин. Всички това ни чака, Валтер. Синовете ми са в Хитлерюгенд. Какво, мислиш, ще стане с тях? Или със сестрите им, Зилке и Марте? — Лина затвори очи и притисна лице в гърдите на Шеленберг. — Толкова ме е страх от бъдещето.

Той я прегърна.

— Мислех си дали да не говоря с Химлер — тихичко каза тя. — Да го помоля за разрешение синовете ми да напуснат Хитлерюгенд. Вече дадох един съпруг на Германия. Не искам да изгубя и някое от децата си.

— Искаш ли аз да говоря с него, Лина?

Тя вдигна глава и се усмихна.

— Толкова си добър с мен, Валтер. Благодаря ти, но предпочитам да го направя сама. Химлер винаги се чувства виновен, когато говори с мен. По-вероятно е да се съгласи, ако аз го помоля. — Целуна го, сериозно този път, и двамата скоро се озоваха в леглото, като всеки се стараеше да дари удоволствие на другия и едва след това на себе си.

Рано следобед Шеленберг остави Лина в „Адлон“ и тръгна пеша към министерството на военновъздушните сили. То се помещаваше в четвъртита и функционална на вид сграда без знамена, което го правеше по-трудна мишена за вражеските бомбардировачи.

Поканиха Шеленберг в голяма съвещателна зала на четвъртия етаж и скоро към него се присъединиха неколцина висши офицери — генерал Шмид, генерал Кортен, генерал Колер, генерал Щудент, генерал Галанд и един лейтенант на име Велтер, който водеше

протокола. Пръв заговори генерал Шмид, повече известен в Луфтвафе като Бепо.

— След онова, което ни каза Милх, ние обсъдихме доколко е осъществимо да използваме ескадрила от четири самолета „Фок Волф 200“. Както и сам сте преценили, те са най-подходящи за задачата. Таванът им е почти шест хиляди метра, а с допълнително гориво на борда имат летателен обхват от четири хиляди и четиристотин километра. За да улесним прицелването обаче, предлагаме да не носят бомби, а по две радио контролирани ракети „Хеншел HS 293“. Този тип ракета е на практика миниатюрен самолет със собствен двигател, който я засилва до максималната ѝ скорост, след което радио контролер в самолета майка я насочва към целта.

— Радио контролирани? — Шеленберг беше впечатлен. — Как става това?

— Оръжието е строго секретно, така че, сам разбирате, не можем да навлизаме в подробности. Но самото управление на ракетата е доста просто. Има само един недостатък — човекът, който я управлява, не трябва да я губи от поглед и всякакви неблагоприятни условия като облак, мараня или дим могат да попречат на прицелването. Димните следи от зенитен обстрел също затрудняват управлението. — Шмид направи пауза, колкото да запали цигара. — Разбира се, това са по-скоро академични подробности. Всичко зависи от това дали наземният ви екип ще успее да елиминира вражеския радар. Защото ако онези успеят да вдигнат изстребители във въздуха, нашите кондори няма да оцелеят дълго.

Шеленберг кимна.

— Мисля, че всички сме наясно с рисковете, които носи тази мисия, господа — каза той. — Според мен още щом обезвредим радарата им, те ще вдигнат изстребители, просто за всеки случай. Има голяма вероятност пито един от самолетите ви да не се върне в Германия невредим. Но аз мога да увелича шансовете им.

— Преди да го направите — прекъсна го генерал Щудент, — бих искал да знам какво стана с командосите свързочници, които бяха спуснати в Иран през март. Като първа фаза на операция „Франц“.

Шестима мъже, всичките ветерани от украинските смъртни отряди на секция Ф, бяха спуснати с парашути на иранска територия и там ги беше посрещнал Франк Майер, човек от СС, който живееше

сред племената от клана Кашкай още от 1940-а. Един от шестимата беше умрял почти веднага от тиф, но останалите бяха приключили мисията си успешно, поне доколкото бяха установили комуникационни канали с Хавелинститут — радиоцентъра на СС във Ванзее.

— Когато операция „Франц“ беше отложена заради мисията на Скорцени по спасяването на Мусолини — обясни Шеленберг, — те се сблъскали с редица трудности. Стигнали до Техеран и оцелели там почти пет месеца, като живели при група фермери и ирански пехливани, преди да ги заловят американците. В момента са в лагер за военнопленници близо до Султанабад.

— Попитам за тях — каза генерал Шмид, — защото ми изглеждате напълно уверен в обезвреждането на вражеския радар в Техеран. Вашите хора сами ли ще го направят, или пак ще разчитате на помощ от разни пехливани?

Шеленберг забеляза усмивките по лицата на някои от другите офицери и се размърда на стола си.

— В Иран на пехливаните се гледа като на хора с висок социален статут — изтъкна той. — Те са нещо като матадорите в Испания. Понеже са в добра физическа форма, често ги канят за полицаи, охранители, а понякога и за платени убийци.

— Все едно описвате СС — отбеляза Щудент.

Шеленберг се обърна отново към генерал Шмид и го попита дали Луфтвафе ще се включи в плана за елиминирането на Големите трима, в случай че Хитлер го одобри. Шмид огледа колегите си и след като никой не изказа възражения срещу операция „Дълъг скок“, кимна бавно.

— Фюрерът знае, че Луфтвафе ще направи всичко, което би ни помогнало да спечелим войната — заяви той.

След срещата Шеленберг взе такси до Витенбергплац и се върна при колата си, която беше оставил близо до „Ка-Де-Ве“. Преди войната магазинът предлагаше четиридесет различни вида хляб и сто и осемдесет вида сирене и риба, но през есента на четиридесет и трета изборът беше силно ограничен. Докато вървеше към колата си, Шеленберг се огледа за черния опел с надеждата да се е махнал, но той още си беше там, което беше признак, че положението му е по-сложно, отколкото беше предполагал. Явно в Гестапо смятаха, че няколкото часа, през които го бяха изпуснали от поглед, не са препятствие, което

да ги отклони от намерението да открият каквото там искаха да открият. Веднага щом Шеленберг потегли, опелът тръгна след него и той реши, че до вечерта трябва на всяка цена да открие какво точно разследва тайната полиция — предполагаемия му еврейски произход, връзката му с Лина Хайдрих или нещо друго.

Караше бързо по обратния път, докато не стигна Грюневалд — зеления прозорец на Берлин — където на един празен, широк път напреко през гората наби спирачки. Остави двигателя да работи и вратата отворена, грабна шмайзера MP40, скри го под палтото си и хлътна между дърветата. Измина на бегом трийсетина метра под прав ъгъл спрямо пътя, после свърна успоредно на него и измина още стотина метра или повече в посоката, от която беше дошъл с колата. Върна се предпазливо до границата на дърветата при пътя и видя, че се намира на не повече от двайсетина метра зад опела, който беше спрял на дискретно разстояние от неговото ауди. Клекнал зад голям червен дъб, Шеленберг разгъна приклада на шмайзера и тихо приведе в готовност оръжието, което имаше трийсет и два патрона в магазина си. Онези със сигурност щяха да предприемат нещо, за да не им се измъкне под носа за втори път в рамките на един ден. Вратата на неговата кола беше широко отворена. Отначало двамата гестаповци в опела сигурно щяха да решат, че е отишъл да пусне една вода, но когато се забавеше повече от необходимото за тази дейност, любопитството им щеше да надделее. И щяха да излязат от колата си.

Минаха десет минути без никакво раздвижване откъм опела. После вратата на шофьора се отвори и един мъж с черно кожено палто и тъмнозелена шапка в австрийски стил слезе и извади бинокъл от багажника. Шеленберг не чака втора възможност, а излезе от гората и тръгна бързо към автомобила.

— Кажи на приятелчето си да слезе от колата с празни ръце.

— Юрген — каза онзи с бинокъла. — Ела, ако обичаш. Той е тук и има автоматичен пистолет. Така че внимавай.

Вторият гестаповец слезе бавно от колата с вдигнати ръце. Повисок от колегата си, с многократно чупен нос и боксьорски уши, той беше облечен в тъмен костюм на фино райе и удобни обувки „Биркенщок“. Нито един от двамата не беше преминал трийсетте и на лицата им имаше идентичните цинични усмивки на хора, които са

свикнали да внушават страх и които знаят, че нищо лошо не може да им се случи. Шеленберг посочи с пистолета към дърветата.

— Мърдайте — нареди той.

Двамата мъже тръгнаха сред дърветата, следвани от Шеленберг на три-четири метра разстояние. Стигнаха до малка полянка на петдесетина метра от пътя и Шеленберг им нареди да спрат.

— Правите много сериозна грешка — каза по-дребният, който още държеше бинокъла. — Ние сме от Гестапо.

— Това го знам — отвърна Шеленберг. — На колене, господа. С ръце на тила, ако обичате.

След като коленичиха, той им заповяда да хвърлят пистолетите си надалеч и да му покажат някакви документи за самоличност. Двамата се подчиниха неохотно, хвърлиха настрани по един автоматичен маузер и му показаха малките стоманени дискове, които всички служители на Гестапо бяха длъжни да носят у себе си.

— Защо ме следите?

— Не следяхме вас — каза мъжът с чупения нос, който още държеше стоманения диск в шепата като просяк, който току-що е получил милостиня. — Станала е грешка. Мислехме ви за някой друг, това е.

— Следите ме цял ден — възрази Шеленберг. — Тази сутрин бяхте пред офиса ми на Беркерштрассе, а следобед бяхте пред „Ка-Де-Ве“.

Мълчаха, и двамата.

— От кой отдел на Гестапо сте?

— От отдел А — отговори онзи с бинокъла, който сега лежеше на земята пред него.

— Я стига — озъби му се Шеленберг. — Не ми губете времето. Отдел А кой?

— Отдел А-3.

Шеленберг смръщи чело.

— Но този отдел се занимава със случаите на злонамерена опозиция срещу правителството. От къде на къде ще следите точно мен?

— Както казах, явно е станала грешка. Следили сме не когото трябва, това е. Случва се понякога.

— Не мърдайте, докато не ви кажа, че може — сръза го Шеленберг. — Значи сте ме взели за някой друг, така ли?

— Следяхме заподозрян саботьор.

— А има ли си име този ваш саботьор?

— Нямам право да разкрия това.

— И откъде знаете, че не съм съучастник на въпросния саботьор? Ако съм такъв, като нищо мога да ви застрелям. И да не съм пак мога да ви застрелям, честно казано.

— Няма да ни застреляте.

— Не бъди толкова сигурен. Не обичам да ме следят.

— В Германия сме. И сме във война. Хората тук са следени постоянно. Нормално е.

— Значи да ви застрелям и двамата, за да ми се махнете от главата.

— Едва ли. Нямате вид на такъв човек.

— Щом нямам вид на такъв човек, защо ме следяхте?

— Не следяхме вас, следяхме колата ви — обади се другият.

— Колата ми? — Шеленберг се усмихна. — Е, значи знаете кой съм. Имали сте достатъчно време да получите информация по регистрационните ми номера. А след това лесно сте стигнали до заключението кой съм и какъв пост заемам. — Той поклати глава. — Мисля все пак да ви застрелям, непохватни лъжци като вас не заслужават да живеят.

— Няма да ни застреляте.

— И защо? Смяташ, че на някого ще му липсва грозно копеле като теб?

— Защото сме на една и съща страна, затова — изтъкна онзи с бинокъла.

— Но още не сте ми казали откъде го знаете. Не съм с униформа и съм насочил пистолет към вас. Знам, че сте от Гестапо. И работата е там, че аз съм британски шпионин.

— Не, не сте. Работата ви е същата като нашата.

— Млъкни, Карл — прекъсна го мъжът с чупения нос.

— И що за работа е това?

— Много добре знаете.

— Млъкни, Карл. Не виждаш ли накъде бие той?

— Аз съм вашият враг, Карл. И смятам да ви убия.

— Не можете.

— Напротив, мога.

— Не можете, защото сте от службата за сигурност на Райха, точно като нас, ето защо.

Шеленберг се усмихна.

— Ето. Не беше толкова трудно, нали? След като признахте, че знаете кой съм, сигурно разбирате защо толкова държа да знам по каква причина следите мен, един генерал от СД.

— Гузна съвест, а? — подхвърли онзи с чупения нос.

— Слушай какво ще ти кажа, Карл. Ще броя до три и ако не ми кажеш за какво е всичко това, ще екзекутирам и двама ви. Тук и сега. Едно.

— Кажи му, Юрген.

— Той няма да ни застреля, Карл.

— Две.

— Затваряй си устата, Карл. Няма да го направи. Само блъфира.

— Три.

Шеленберг натисна спусъка и автоматичната стрелба разтърси покоя на гората. МР40 се смяташе за ефективно оръжие при разстояние до триста метра, при по-малко от десет беше стопроцентово смъртоносно, а и Шеленберг трудно би пропуснал целта си — по-коравия от двамата, онзи с чупения нос. При попадението на всеки от деветмилиметровите куршуми в главата и торса тялото на гестаповеца подскочаше, а от окървавената му уста се изтръгна къс, животински писък. После мъжът се килна настрани, загърчи се на земята и след секунда-две умря.

Осъзнал, че още е жив, другият гестаповец, Карл, започна да се кръсти трескаво, мълвейки политва към Дева Мария.

— По-добре говори на мен, Карл — каза Шеленберг и стисна поздравно пластмасовата дръжка на шмайзера. — Или предпочиташ пак да броя до три?

— Беше пряка заповед от шефа.

— Мюлер?

Карл кимна.

— Искаше да разбере докъде са стигнали мирните преговори на Химлер. Дали ги води само д-р Керстен, или и вие участвате.

— Разбирам — каза Шеленберг.

Това изясняваше в значителна степен нещата. През август четиридесет и втора той, Химлер и любимият масажист на райхсфюрера, д-р Феликс Керстен, бяха обсъждали възможностите да се договори мир със Съюзниците. Ала всичко си остана само на ниво дискусия, защото не успяха да отстранят Фон Рибентроп — когото смятаха за пречка пред дипломатическите опити за сключване на мир — от поста министър на външните работи. За настоящи мирни преговори Шеленберг не знаеше нищо.

— Искаш да кажеш, че в момента се водят мирни преговори?

— Да. Д-р Керстен е в Стокхолм и разговаря с американците.

— И той ли е под наблюдение?

— Сигурно. Не знам.

— А Химлер?

— Казаха ни да следим вас. Боя се, че само това знам.

— Откъде черпи информацията си Мюлер?

— Не знам.

— Я се напъни малко повече.

— Добре де. На Принц Албрехтщрасе упорито се говори, че в офисите на Химлер във вътрешно министерство има някой, който шепне в нашето ухо. Но не знам името му. Наистина.

Шеленберг кимна.

— Вярвам ти.

— Слава богу.

Мислите му препускаха. Убийството на гестаповец нямаше да мине без разследване, разбира се. Мюлер би се възползвал от всеки шанс да дискредитира него, а и Химлер, което беше по-важно. Освен ако...

— Имаш ли радио в колата?

— Да.

— Съобщихте ли последната си позиция?

— Не сме докладвали нищо, след като спряхме пред „Ка-Де-Ве“.

Това щеше да свърши работа. Шеленберг щеше да отпадне от подозрение. Но само ако беше готов да действа решително, незабавно и без колебание.

Планът не се беше подредил още докрай в главата му, когато Шеленберг натисна спусъка. И докато засипваше хладнокръвно с куршуми втория гестаповец, усети, че най-после е научил отговора на

въпроса, който често не му даваше мира е компанията на побескрупулните му колеги. Ето че два трупа лежаха на тревата пред него. Две убийства едва ли можеха да се сравняват с шейсет и петте хиляди на Зандбергер или с трийсет и трите хиляди на Янсен, но едва ли можеше да отрече, че второто убийство му се беше удало по-лесно от първото.

Шеленберг запали цигара с треперещи ръце и я изпуши жадно, отдавайки се на успокоителния, токсичен алкалоиден ефект на никотина. Потиснал в някаква степен първоначалния шок, той тръгна назад към колата си и отпи голяма глътка шнапс от малката сребърна манерка, която държеше в жабката. После подкара бавно към Беркерщрасе.

5.

Четвъртък, 7 Октомври 1943

Лондон

Пътуването ми от Ню Йорк до Лондон беше такова, че Одисей ряпа да яде. Осем часа след като излетях от летище „Лагуардия“ във вторник, на пети, в осем сутринта бях стигнал само до Ботуд, Нюфаундленд, където коронадото на американския военновъздушен флот спря да зареди гориво. В пет и трийсет следобед четиримоторният самолет отново се издигна във въздуха и пое на изток над Атлантика като някоя исполинска гъска, която е сбъркала посоката на есенното си преселение.

Освен мен, на борда имаше още трима пътници — британски генерал на име Търнър; Джоуел Бейнарт, полковник от военновъздушните сили от Албакърки; и Джон Улдридж, военноморски командир от Делауеър, и тримата скъпи на приказки мъже, чието поведение, изглежда, имаше за цел да подчертае, че уши имат не само стените, а и фюзелажите на презокеанските самолети. Не че на мен ми се говореше особено. През повечето време четох катинските папки, които ми беше дал президентът, а тяхното съдържание определено не предразполагаше към празни разговори.

Вермахтската папка по случая Катин е била предадена чрез Алън Дълес^[1] от бернския офис на Службата за стратегически дейности. От всички досиета това съдържаше най-много подробности и аз през цялото време се питах как се е добрал до него Дълес. Представях си как някой русоляв и синеок ницшеански супермен от немското посолство в Берн просто се появява в офиса на ССД един хубав ден и му връчва папката все едно е течение на швейцарската преса. Или пък Дълес се е срещнал с човек от Абвера на чаша греяно вино в бара на хотел „Швайцерхоф“? Ако някой от тези два сценария се приближаваше до истината, то между Дълес и немското разузнаване, изглежда, съществуваше известно съдействие, което ми се стори крайно интригуващо.

Удивителен брой снимки бяха приложени към разкритията на така наречената Международна комисия. Създадена от германците, тя включваше професора по патология и анатомия от университета в Загреб Людевит Журак и няколко офицери от съюзническите сили, в момента немски военнопленници. Очевидно беше, че нацистите се опитват да използват касапницата в Катин, за да забият клин между Съветския съюз и западните му съюзници. Но каквото и да станеше в краткосрочен план, ясно беше, че след войната британците и американците трудно биха убедили народа на Полша в предимствата от мирно съвместно съществуване с руснаците. Такава възможност изглеждаше точно толкова вероятна, колкото главният равин на Полша да покани Хитлер и Химлер на по едно питие и партия вист по случай еврейската пасха.

В Катин руснаците бяха провели систематични опити да ликвидират националните лидери на полската независимост. И за мен беше повече от ясно, че Сталин не по-малко от Хитлер иска да превърне Полша от пълноправна и самостоятелна държава в част от своята империя. И което беше може би по-важно, искаше да си отмъсти на поляците за поражението, което бяха нанесли на Червената армия и на нейния командир — самия Сталин — в битката при Лвов през юли 1920-а.

Бях виждал руската омраза към поляците със собствените си очи и при обстоятелства, които дори сега, пет години по-късно, ми се струваха притеснителни. Не, притеснителни беше меко казано; по-скоро потенциално опасни. Една мръсна риза в гардеробчето ми, а ССД можеше да мине за злощастна случайност, но две вече изглеждаха сериозно и не предвещаваха нищо добро.

Коронадото се разтърси — явно навлизахме в зона на турбуленция — и военноморският командир изпъшка.

— Не се тревожете — успокои го полковникът от военновъздушните сили. — Мислете за въздушния джоб като за нещо, което улавя самолета, а не го препъва.

— Някой иска ли питие? — попита британският генерал. Беше с брич, високи ботуши с катарам и дебела куртка с колан, която миришеше на нафталин отпреди хиляда и деветстотната. Пухкав мустак се беше впил над горната му устна под удивително гърбав нос. С красиви, мирни и грижливо поддържани ръце, генералът отвори

капака на добре заредената плетена кошница за пикник и извади плоска бутилка с хубав бърбън. След минутка четиримата вече пиехме в прослава на боговете, които отговаряха за презокеанските полети.

— За пръв път ли отивате в Лондон? — попита генералът и ми предложи сандвич колкото мъжка обувка, който извади от тенекиена кутия с размерите на кутия за мъжки обувки.

— Бил съм там преди войната. По онова време обмислях дали да не довърша доктората си по философия в Кеймбридж.

— И направихте ли го? Преместихте ли се в Кеймбридж?

— Не, вместо в Кеймбридж отидох във Виена.

Генералът набръчка недоверчиво своя удивителен по размерите си нос.

— Виена? Мили боже! Защо сте направили такова нещо?

Аз свих рамене.

— На времето ми се стори подходящо — отвърнах. После добавих? — А имах и роднини там.

След тези ми думи генералът вече ме гледаше подозрително, сякаш не изключваше напълно възможността да съм нацистки шпионин. Или роднина на фюрера може би. Хитлер може и да беше политически и военен лидер на Германия, но генералът явно не беше забравил факта, че е роден в Австрия и на младини се е шматкал из Виена. Едва ли би ме гледал с по-голямо подозрение дори ако бях казал, че във Витенберг съм делил една стая с Фауст, и скоро всички се умълчахме.

Пристигнал бях във Виена на крехките двайсет и три години, и то не как да е, а с Шелдънова стипендия, подплатена с прещедрата издръжка, отпусната ми от моята пралеля, баронеса Фон Бинген, която беше по-богата и от майка ми, да не говорим, че се настаних в изключително елегантния ѝ апартамент на една от най-тежкарските улици в града, „Принц Ойген“, и в резултат на всичко това много бързо бях приет в средите на виенското общество — по онова време център на либералната европейска мисъл и върл противник на метафизичната и идеалистичната тенденция в немската философия. По-простичко казано, всички ние бяха самопомазали се апостоли на Айнщайн и теорията на относителността.

Мориц Шлик, мой съсед във Виена и лидер на елитното философско общество, наречено Виенски кръг, ме покани да се

присъединя към групата. Целта им беше да направят философията по-научна и макар че в началото не се почувствах в свои води — неколцина от членовете на обществото бяха специалисти по теоретична физика и да се говори с тях беше долу-горе толкова лесно, колкото да говориш с марсианци — скоро стана ясно, че да си част от философията и от Виенския кръг само по себе си е политически акт. Нацистите преследваха безмилостно всички, които не бяха съгласни с тяхната идеология, включително и Виенския кръг, в който членуваха не един и двама евреи. И след като за канцлер на Австрия беше избран пронацистки настроеният Енгелберт Долфус, аз реших да се запиша в комунистическата партия. Именно на тази партия бях член до дългото, горещо и полигамно за мен лято на трийсет и осма.

По онова време вече живеех и преподавах в Берлин и имах връзка с една полска аристократка, принцеса Елена Понтятовска. Тя беше близка приятелка на Кристиане Лундгрен, актриса от немското филмово студио „Универсум“, която от своя страна спеше с Йозеф Гьобелс. Покрай Кристиане на няколко пъти се засичах с Гьобелс на светски събития и заради членството си в комунистическата партия, за което нито Гьобелс, нито принцесата подозираха (не знаеха и за наполовина еврейския ми произход също), не след дълго с мен се свързаха от руския народен комисариат по вътрешните дела, НКВД, с предложение да шпионирам за тях германския министър.

Идеята да шпионирам нацистите ми се стори много привлекателна. Вече беше ясно, че ще има нова европейска война. Казвах си, че това ще е моят малък антифашистки принос по примера на съотечествениците ми, включили се в Испанската гражданска война. Затова се съгласих да докладвам за всички свои разговори с Гьобелс. Но след Мюнхенското споразумение от септември трийсет и осма дейността ми се активизира. Приех предложението за работа в Абвера, военното разузнавателно крило на германската армия, с идеята да предоставям по-подробна информация на НКВД.

За да циментират мястото ми в Абвера, от НКВД ме снабдиха с информация, която по онова време ми се стори невинна. По-късно с ужас открих, че от НКВД са ме използвали, за да дадат на нацистите имената на трима членове на полските тайни служби. Въпросните трима агенти, едната от тях млада жена на дваисет и две години, бяха арестувани, изтезавани от Гестапо, съдени от Германския народен съд

и езекутирани в позорно известния затвор „Плотцензее“ през ноември трийсет и осма. Отвратен от ролята си на пионка в играта на руснаците, с цел да се отърват от хора, които мразеха не по-малко от германците, аз прекъснах контактите си с НКВД, прекратих договора си с Берлинския университет и се прибрах с подвита опашка в „Харвард“.

Самолетът подскочи отново, а после се разклати като малко корабче в отлива на невидима вълна.

Смятах бившето си членство в германската комунистическа партия за проява на младежко лекомислие. Казвах си, че ако пак се озова във Виена или Берлин, то ще е след края на войната и тогава СССР едва ли ще сметне предишните ми политически пристрастия за нещо важно.

Най-накрая самолетът кацна в Шанон, за да зареди гориво, а ние слязохме да се поразтъпчем и да се сбогуваме с военноморския командир, който щеше да продължи с друг самолет на север към Ларн и новия си кораб. Останалите излетяхме на изток към Странраер, където, преди да хвана влака към Лондон, аз изпратих телеграми до някои от хората, с които се надявах да се видя. Дори изпратих една на Диана във Вашингтон, да я информирам, че съм пристигнал жив и здрав във Великобритания. И така, четиридесет и пет часа след като излетях от Ню Йорк, аз най-сетне пристигнах в хотел „Кларидж“.

Макар подсилен с тежки дървени греди, чували с пясък и с кръстосани широки ленти тиксо по стъклата на прозорците, лондонският Уест Енд не беше много по-различен, отколкото го помнех. От бомбардировките бяха пострадали предимно Ийст Енд и доковете. Американците в градски отпуск, които видях по улиците, бяха почти без изключение от военновъздушните сили и повечето от тях си бяха направо хлапета, точно както беше казал Рузвелт. Някои не изглеждаха достатъчно големи, за да им сервират алкохол в баровете, какво остава да пилотират бомбардировачи.

Макар да се настаних сравнително рано в хотела, реших да си легна веднага и изпих чаша скоч като помощно средство по пътя си към забравата. Тъкмо се унасях, когато чух сирената за въздушно нападение. Наметнах халата, нахлузих пантофите и слязох в бомбоубежището, където с изненада открих, че малцина от другите гости на хотела са си направили този труд. Върнах се в стаята си след

сигнала за отбой и тъкмо затворих очи, когато сирената зави отново. На път към стълбището за евакуация застигнах дребен човек със свински очички и вечерно облекло, червенокос, с кръгли очилца и голяма пура в устата. Приличаше на херувимче, натежало от системна злоупотреба с алкохол и озлобяло от също толкова системни разочарования, но пък пронизителният вой на сирената — като изпълнение на небесен хор от мъртви котки — очевидно никак не го безпокоеше.

Като ме видя как съм се разбързал, дребосъкът се изкиска:

— Сигурно сте американец. Нека ти дам един съвет, старче. Хич не си прави труда да слизаш в убежището. Нападението е от малките. И да пуснат бомби, най-вероятно ще са някъде в източната част покрай Темза, далече от Уест Енд. Миналия месец само петима души в цяла Великобритания загинаха от бомбардировки. — Мъжът изпuffка щастливо пурата си, сякаш в знак, че петимата мъртви са си една дреболия, нещо като игра на билиард, например.

— Благодаря ви, господин?...

— Уо. Ивлин Уо^[2].

Последвах съвета му и се върнах в леглото, изгълтах още една чаша скоч и без повече прекъсвания (сирената може и да беше пищяла отново, но аз не чух нищо) успях да поспя шест часа.

Когато се събудих, открих, че почти десетина отговора на телеграмите, които бях изпратил от Странраер, са набутани под вратата на стаята ми. Сред телеграмите от дипломати и офицери от разузнаването, с които планирах да се срещна, имаше и съобщения от двама мои стари приятели — лорд Виктор Ротшилд и писателката Розамунд Леман, с която флиртувах вече повече от десет години. Покрай опита си да добавя нови щрихи към онова, което вече знаех за Катин, ми предстояха срещи с цял куп гневни поляци и надуты представители на британската администрация, затова разчитах на Роз и Виктор да внесат малко приятно разнообразие в престоя ми тук. Имаше и телеграма от Диана. Гласеше: „ВЪЗМОЖНО ЛИ Е ДА СЕ РАДВАМ, ЧЕ СИ ТАМ, ЩОМ НЕ СЕ РАДВАМ, ЧЕ НЕ СИ ТУК? ПРЕДСТОИ ДИСКУСИЯ“. Това вероятно беше представата на Диана за философски въпрос.

След възхладка английска баня и възмалка английска закуска плус подробен прочит на лондонския „Таймс“ аз излязох от хотела и

тръгнах към Гросвенър Скуеър. Там се срещнах с различни хора от лондонския офис на ССД и така до обяд. Дейвид Брус, шефът на тукашния офис, беше четиридесет и четири годишен мултимилионер, който се отличаваше със съмнителното достойнство да е женен за дъщерята на Андрю Мелън, американския стоманодобивен магнат, един от най-богатите мъже в света. Неколцина от заместниците на Брус бяха също толкова богати, със синя кръв или интелектуално превъзходство, включително Ръсел Д'Оенч, наследникът на транспортната компания, и Норман Пиърсън, изтъкнат професор по английски език в „Йейл“. Лондонският офис на ССД беше като дъщерна компания на вашингтонския клуб „Метрополитън“.

Пиърсън, който отговаряше за контраразузнавателната дейност на лондонското бюро на ССД, беше поет с няколко публикувани стихосбирки. След като ми връчи десетина купона за храна, той доброволно си предложи услугите да ме запознае с лондонската разузнавателната общност. Беше една година по-малък от мен и слаб по природа, сега още по-слаб заради храната, или по-скоро заради липсата на храна в лондонските магазини. Шитият му в Америка костюм вече му висеше като на закачалка.

Пиърсън беше добра компания и нямаше нищо общо с представата за безстрашен и безскрупулен тип, който хората обикновено свързват с работата на един разузнавач. Но пък това беше типично за нашата служба. Дори след тримесечното обучение по мерките за сигурност и методите на шпионажа в тренировъчния център на ССД в планината Катоктин едва малцина от моите колеги — повечето прависти и университетски преподаватели, излезли от най-елитните колежи в Щатите — намираха за нужно да се държат като членове на военна и дори на полувоенизирана организация. Във Вашингтон се шегуваха, че да си офицер в ССД е „целофанена служба“ — хем се вижда през нея, хем ти пази завет. А и не можеше да се отрече фактът, че за мнозина от младите офицери ССД беше начин да внесат известно приключенско разнообразие в живота си, без да плащат за това с негодите на редовната военна служба. Немалко от офицерите бяха склонни към неподчинение заради единия принцип и така наречените „заповеди“ често се подлагаха на гласуване. Но въпреки всичко това ССД още не се беше разпаднала и дори вършеше

полезна работа. На общия фон Пиърсън беше даже по-съвестен и дисциплиниран от повечето.

Той ме заведе в щаба на британската тайна разузнавателна служба, позната също като МИ-6, центъра на британското контраразузнаване. Помещаваха се на Бродуей Билдингс Т54, в неприветлива сграда с импровизирани кабинети, където персоналът разхождаше по коридорите опърпаните си цивилни дрехи.

Пиърсън ме запозна с някои от офицерите, подготвили катинския материал, използван по-късно от сър Оуен О'Мали, британския посланик при полското правителство в изгнание. Офицерът, който беше направил преценка на първоначалните доклади по случая, майор Кинг, ме предупреди, че и малкото яснота, която съществуваше за случилото се в Катин, скоро ще бъде замазана.

— Съветските армии под командването на генералите Соколовски и Ерменко са си върнали Смоленск преди две седмици, на двайсет и пети септември — обясни той. — Няколко дни след това са завзели и района на Катинската гора, където са масовите гробове. Така че ексхумацията, която немците бяха планирали за есента, няма да стане. Разбира се, не е изключено руснаците сами да изкопаят телата и да представят свой доклад, в който да обвинят германците. Но това не е точно по моята част. По-добре говорете с момчетата от девети отдел. Филби се занимава с интерпретирането на всички разузнавателни данни за руснаците, които стигат до нас.

Усмихнах се.

— Ким Филби?

— Да. Познавате ли го?

Кимнах.

— Отпреди войната. Бяхме състуденти във Виена. Къде да го намеря?

— На седмия етаж.

Ким Филби приличаше повече на училищен директор, отколкото на офицер от ССД. Беше със старо сако от туид с кожени крѣпки на лактите, кафяви кадифени панталони с червени тиранти, памучна риза и лекъосана копринена вратовръзка. Не много висок, той беше слаб, изглеждаше по-недохранен дори от Пиърсън и миришеше силно на тютюн. Не бях го виждал почти десет години, но за това време не се беше променил много. Все още изглеждаше неуверен и предпазлив.

Като ме видя до разхвърляното си бюро, той стана, усмихна се сконфузено и погледна към Пиърсн.

— Боже мой, Уилард Майер! Ти пък откъде се взе?

— Здравсти, Ким. Работя за ССД.

— Не си ми споменавал, че го познаваш, Норман.

— Току-що се запознахме — отговори Пиърсн.

— Тук съм за десетина дни — обясних аз. — После се прибирам във Вашингтон.

— Сядай. Настанявай се. Катрин! Би ли ни донесла чай, моля те.

С все същата неуверена усмивка Филби ме огледа от главата до петите.

— Видяхме се за последно на сватбата ти — припомних му аз. — В общината на Виена.

— Февруари трийсет и четвърта. Боже, ама времето наистина лети, когато си правиш кефа.

— Как е Лици?

— Един бог знае. Не съм я виждал отдавна. Разделихме се.

— Съжалявам.

— Недей. Така и не свикнахме един с друг. Не знам защо изобщо се ожених за нея. Беше толкова дива, а и възгледите й... твърде радикални, откъдето и да ги погледнеш.

— Май всички бяхме такива по онова време.

— Може би. Както и да е, сега си имам Айлийн. И две деца. Момче и момиче, момчето е по-малкото. И още едно е на път, Господ да ни е на помощ. Ти женен ли си, Уил?

— Засега не.

— Разумен човек си ти. Винаги запазваше неутралитет, ако си спомням правилно. И обикновено излизаше победител. Та какво те води в скромната обител на девети отдел?

— Чух, че ти си руският експерт тук. Ким.

— О, не бих се изразил точно така. — Филби запали цигара, после пхна едната си ръка под мишницата на другата и запуши енергично. Десетшилингова банкнота се подаваше от не твърде чистата носна кърпичка в джобчето на самото му. — Но и ние имаме своите моменти на вдъхновение.

Чаят пристигна. Филби погледна джобния си часовник, зае се да разпределя нащърбените чаши и чинийки, а после вдигна капачето на

големия кафяв емайлиран чайник и погледна вътре досущ като Лудия шапкар, който търси Катерицата^[3]. Какво се надяваше да намери там, нямах представа.

— Разследвам масовите разстрели в Катинската гора — казах аз. — По поръчка на президента Рузвелт. И се чудех какво ще стане сега, когато руснаците са си възвърнали контрола над онзи район.

Филби сви рамене и сипа чая.

— Предполагам, че ще назначат някаква извънредна държавна комисия, която да разследва престъпленията, извършени от германските фашистки окупатори, или друга глупост от този сорт. Един вид да докажат, че това е било подъл план, скалъпен от немците, с цел да нарушат хармоничните отношения между Съюзниците. — Филби махна парченце тютюн, залепнало за устната му. — Кое то не се различава съществено от онова, което собственият ни външен министър, господин Идън, каза неотдавна пред Камарата на общините.

— Да го кажеш, е едно. Да го повярваш, е нещо друго.

— Е, затова ти вероятно знаеш много повече от мен, старче. — Той разбърка замислено чая си като човек, който бърка боя. — Да видим все пак... Руснаците ще включат университетски преподаватели и писатели в комисията си. Също и някой от общинската управа на Смоленск. По някой народен комисар на това и онова. Човек от техните си Червен кръст и Червен полумесец. Някой военен лекар от Червената армия също. От този род неща.

Отпих от чая и реших, че е твърде силен за вкуса ми. С утайката в чайника сигурно можеха да боядисат някоя дървена ограда.

— Мислиш ли, че руснаците ще поканят и някой независим в така описаната от теб комисия?

— Уцели от първия път, стари ми приятелю. Независим. И как ще се гарантира тази независимост? Германците вече написаха доклад. Рузвелт е поръчал техен и ще си го получи. И сега руснаците ще искат да си спретнат техен. Предполагам, че всеки сам за себе си трябва да реши на какво да вярва. Ако го разглеждаш в светлината на глобалната борба, такива неща са неизбежни. Но каквато и да е истината за случилото се, факт е, че руснаците са наши съюзници и че ще трябва да се научим да работим с тях, ако искаме да спечелим войната.

С това анализът му явно приключи, ето защо станах и му благодарих за отделеното време.

— За американските ни братовчеди — винаги.

Пиърсън му благодари на свой ред и Филби ми каза:

— На Пиърсън му се носи славата на най-нормалния сред нас. —
Беше се разведрил видимо, след като стана ясно, че си тръгвам. —
Правим всичко по силите си да не изглеждаме твърде суховати или
страховити в очите на вас, американците, но само вие можете да
кажете доколко успяваме в тези си усилия. Още не са ни завладели
само поради причината че не позволяваме на нищо да ни засегне. Нито
купонната система, нито немските бомби, не, дори и на английското
време няма да се дадем... тъъ, Норман?

Взех си довиждане с Пиърсън и тръгнах по обратния път през
парка, размишлявайки върху подновеното си познанство с Ким Филби.
С Харолд Ким Филби се познавах за кратко преди войната. В края на
трийсет и трета, току-що дипломирал се от „Харвард“, Филби
пристигнал с мотоциклет във Виена. Четири години по-малък от мен и
син на известен британски изследовател, Филби се беше хвърлил
презглава в средите на левичарската съпротива във Виена, неведнъж
поемайки риск за живота и безопасността си. След като деветима
социалистически лидери бяха линчувани от Хаймвера, дясната
пронацистка австрийска милиция, двамата с него бяхме помогнали в
укриването на издирвани от властите активисти с леви убеждения,
докато не се уреди прехвърлянето им в Чехословакия.

Докато с Филби бяхме във Виена, Ото Дойч, доктор по
философия, който работеше за сексолога Вилхелм Райх, а покрай него
и за НКВД, на няколко пъти прави опити да вербува и двамата ни за
руските тайни служби. По онова време аз отхвърлих поканата. Не
знаех как е постъпил Филби, който през май 1934-та се върна с Лици в
Англия, за да я измъкне от лапите на Хаймвера, нарочил я заради
провокаторската ѝ дейност. Бях приел, че също като мен, и Филби е
устоял на опитите на Дойч да го вербува. Но като го видях сега, на
работа в МИ-6, и то не другаде, а в отдела за руското
контраразузнаване, и очевидно притеснен от неочакваната ни среща,
започвах да се чудя.

Разбира се, не можех да споделя тези си съмнения с никого, без
да привлече вниманието към собствената си политическа дейност в
миналото. Макар че едва ли беше чак толкова важно. Ако в ССД бяха
прави в предположението си, че британците са открили ключа към

немските кодове, но не препращат на руснаците никаква ценна информация от страх да не им бъдат поискани всички разшифровани германски съобщения, то Филби без съмнение би сметнал за свой дълг да коригира едно толкова вероломно поведение към съюзник. Дори бих аплодирал подобна „измяна“. Не бих я извършил сам, но вероятно бих одобрил решението на друг да я извърши.

Когато се върнах в хотелската си стая, добавих няколко бележки към катинския си доклад, взех си още една въз хладка баня и си облякох смокинг. В шест и половина вече бях в бара на „Риц“ и си поръчвах второ martini, преди още да съм допил първото. Усилието да изричаш правилните неща, да казваш много по-малко, отколкото хората искат да чуят, изобщо да казваш много-много малко и само да слушат... денят ми не беше от най-леките и аз отчаяно се нуждаех от нещо за отпускане. Розамунд беше точно жената за тази цел.

Не я бях виждал от началото на войната и доста се изненадах като видях, че кестенявата ѝ някога коса сега е почти изцяло сива с изкуствено привнесен синкав, оттенък. Ала хищното ѝ, пищно излъчване си бе непроменено. Целуна ме и ме прегърна.

— Миличък — изгука тя с мекия си, задъхан глас. — Толкова се радвам да те видя.

— А ти се все така великолепна.

— Много мило, че го казваш, Уил, но не съм. — И докосна с известно притеснение косата си.

Пресметнах, че трябва да е прехвърлила вече четиридесетте, но беше по-красива от всякога. Винаги я бях оприличавал донякъде на Вивиан Лий, но я намирах по-женствена и чувствена. Не толкова стремглава и много по-съобразителна. Висока, със светла кожа и с великолепна фигура, която би била най-на място в ателието на някой художник, Розамунд беше с дълга сребриста пола и цикламена блузка от шифон, които подчертаваха пищните ѝ извивки.

— Донесъл съм ти чорапи — казах ѝ. — „Голд Страйп“. Само че останаха в стаята ми в „Кларидж“.

— Нарочно, разбира се. За да си сигурен, че ще дойда с теб в хотела ти.

Роз беше свикнала мъжете да пълзят в краката ѝ и сякаш го очакваше като справедлива отплата за красотата си, дори когато самата тя се опитваше да я омаловажи. Това, разбира се, беше неизпълнима

задача — почти винаги и независимо от обстановката, Роз изпъкваше сред другите жени, все едно е облякла официална рокля на „Баленсиага“ за неделен училищен пикник в Небраска.

— Разбира се — ухилих се аз.

Тя се заигра с перлената огърлица на сметаново бялата си шия, докато аз поръчвах бутилка шампанско.

Предложих ѝ цигара ѝ тя я пхна в малко черно цигаре.

— Напоследък живееш с някакъв поет, нали? — Наведох се към нея да ѝ запаля цигарата и улових аромата на парфюм, който си проправи път до джоба на панталона ми и малко по-нататък.

— Така е — потвърди тя и дръпна с наслаждение от цигарата. — Отиде да си види жената и децата.

— Бива ли го? Като поет, имам предвид?

— О, да. И е ужасно красив, на всичкото отгоре. Точно като теб, миличък. Само че не искам да говорим за него, защото съм му сърдита.

— Защо?

— Защото отиде да се види с жена си и децата си, вместо да остане в Лондон с мен, за какво друго?

— Естествено. А какво стана с Воган.

Воган Филипс, вторият барон Милфорд, беше съпругът, когото Роз беше зарязала заради поета.

— Ще се жени. За своя другарка комунистка. Или поне смята да се ожени, след като му дам развод.

— Не знаех, че Воган е комунист.

— Мили мой, на него комунизмът буквално му извира от ушите.

— Но ти не си комунистка, нали?

— Боже, не. Не съм и никога не съм била политическо животно. Романтично клоня към лявото, но не и активно. И очаквам от мъжете да превърнат мен в каузата на своя живот, а не Хитлер или Сталин. Точно както мъжете са моята кауза.

— Тогава да пием за теб, любима — вдигнах чашата си. — Можеш да разчиташ, че винаги ще гласувам за теб.

След забавна и флиртаджийска вечеря двамата свърнахме зад ъгъла към Сейнт Джеймс Плейс, където Виктор Ротшилд имаше апартамент на последния етаж. Един прислужник ни уведоми, че негова милост е отишъл на коктейл в Честърфийлд Гардънс и ни очаква там.

— Ще отидем ли? — попитах Розамунд.

— Защо не? По-добре там, отколкото в празния ми апартамент в Кенсингтън. От сто години не съм ходила на парти.

Томас Харис и неговата съпруга Хилда бяха богата двойка, чието гостоприемство отстъпваше единствено на добрия им вкус. Харис търгуваше с произведения на изкуството и много от стените на къщата му в Честърфийлд Гардънс се кипреха с картини и рисунки от майстори от ранга на Ел Греко и Гойя.

— Вие трябва да сте американският приятел на Виктор — топло ме посрещна Харис. — А вие трябва да сте лейди Милфорд. Чел съм всичките ви романи. „Прашен отговор“ е една от любимите ми книги.

— Току-що дочетох „Покана за валс“ — намеси се Хилда Харис. — Толкова се развълнувах, когато Том каза, че може да дойдете. Елате, нека ви запозная с някои хора. — Прихвана Розамунд за лакътя. — Познавате ли Гай Бърджис?

— Да. Той тук ли е?

— Уилард!

Един тъмнокос и набит, но красив мъж се приближи и ме поздрави, излъчвайки аура, която беше отчасти равинска, отчасти магнатска, отчасти болшевишка и отчасти аристократична. Виктор Ротшилд беше пророк, който проповядваше на висок глас сред пустиня от привилегии и богатство. И двамата обичахме джаза и гледахме на науката през розови очила, което за Виктор беше по-лесно, предвид факта, че самият той беше учен. По-научен не можеше да стане, дори да спеше в епруветка.

— Уилард, радвам се да те видя — възкликна той и разтърси силно ръката ми. — Случайно да си взел саксофона? Уил свири страхотно на сакс, Том.

— Сметнах, че не е подходящо — отвърнах. — Да пътуваш със саксофон, когато си специален пратеник на президента, е малко като да занесеш стиковите си за голф на аудиенция при папата.

— Специален пратеник на президента, а? Виж, това е нещо впечатляващо.

— Ако питаш мен, звучи по-впечатляващо, отколкото е в действителност. Ами ти, Виктор? Ти с какво се занимаваш напоследък?

— С МИ-5. Ръководя малък анти саботажен екип. Преглеждам на рентген пурите на Уинстън, такива работи. Технически. — Ротшилд размаха заканително пръст. — Запознай го с хората, Том. След десетина минути се връщам.

Докато Ротшилд излизаше от салона, Харис ми каза:

— Скромничи, и то много. Доколкото знам, работи върху обезвреждането на бомби. Разкатава фамилията на най-новите германски възпламенители и детонатори. Опасна работа. — Той погледна над рамото ми и махна на някакъв висок и болнав на вид мъж от кльошавата и недохранена порода. — Тони, да те запозная с Уилард Майер. Уилард, представям ти Антъни Блънт.

Приближилият се мъж имаше ръце, които биха подхождали повече на деликатно момиче, и една от онези капризни, добре възпитани усти, като на кърмаче, което отбиват с неподсладен лимонов сок. Имаше и особен начин на изразяване, който не ми хареса.

— О, да — проточи Блънт. — Ким ми каза за вас. — Последната дума изрече с направо неприлично ударение, при това неодобрително, както ми се стори.

— Уил?

Обърнах се и открих зад гърба си Ким Филби.

— Гледай ти. Тъкмо разправях за теб, Уил.

— Пак заповядай. Имам застраховка „живот“.

— Той е приятел на Виктор — обясни Харис на Филби и се отдалечи да посрещне новопристигнал гост.

— Слушай — каза Филби, — много ти благодаря, че не ме натопи днес следобед. Че не спомена в какво точно се бяхме забъркали във Виена.

— Едва ли бих могъл да го направя. Иначе бих натопил и себе си. Пък и — драснах кибритена клечка в нокътя на палеца си и си запалих цигара — онова беше преди повече от десет години. Сега всичко е различно. Ако не друго, сега Русия ни е съюзник.

— Вярно — кимна Филби. — Макар че да се чуди човек понякога така ли е, както я водим тази война.

— Говори за себе си. Лично аз водя битки само на тенискорта от време на време. Иначе правя каквото ми кажат и толкова.

— Имах предвид, че като погледне човек броя на жертвите от Червената армия, излиза, че Съветският съюз е единствената страна,

която води война с Германия. Ако не беше Източният фронт, самата мисъл британците и американците да стъпят на европейска територия би била абсурдна и абсолютно неосъществима.

— Един човек в хотела ми каза, че за целия септември в Британия са загинали само пот души при вражески обстрел. Така ли е наистина? Или онзи просто се опитваше да ме убеди, че може да излезе без чадър?

— О, да — потвърди Филби, — съвсем вярно е. А в същото време руснаците дават по седемдесет хиляди жертви месечно. Виждал съм разузнавателни доклади, които оценяват руските жертви на повече от два милиона. Така че е разбираемо защо се тревожат да не сключим сепаративен мир и да ги оставим сами да се бият с Хитлер. А страховете им едва ли ще се успокоят от информацията, че вашият президент е решил да проучи под лупа убийствата в Катинската гора.

— Смятам, че е нормално убийствата да се проучват под лупа — отбелязах. — Това е едно от нещата, които ни помагат да поддържаме илюзията, че живеем в цивилизован свят.

— Спор няма. Но едва ли ще можем да се сърдим на Сталин, ако реши, че западните му съюзници се опитват да използват Катин като предлог да отложат европейската инвазия, докато Вермахтът и Червената армия не се унищожат едни други.

— Ти, изглежда, си доста добре осведомен за начина, по който мисли Сталин, Ким.

Филби поклати глава.

— Просто налущкам въз основа на разузнавателната информация, с която разполагам. Нали това ни е работата, в крайна сметка. А и руснаците са лесно предсказуеми. За разлика от Чърчил. Никой не знае какво се върти в потайния мозък на този човек.

— От онова, което аз знам, Чърчил не се е впечатлил особено от информацията за Катин. Определено не се държи като човек, който се кани да отложи откриването на втори фронт заради подобно нещо.

— Може и така да е — призна Блънт. — Но пък има достатъчно други, които биха се възползвали. Антисемитските кръгове например, които смятат, че не водим война, с когото трябва. — Взе си чаша от подноса на минаващ сервитьор и жадно изгълта съдържанието ѝ. — Ами Рузвелт? Той дали ще си затвори очите?

Блънт ми се усмихна топло, но устата му все така не ми харесваше.

Забелязал физиономията ми, Филби каза:

— Няма проблем, Уилард. Антъни е наш човек.

— Което означава? — попитах настръхнал аз. Твърдението, че Антъни Блънт е „наш човек“, ми се стори почти толкова обидно, колкото произтичащият от това извод, че аз може да съм „техен човек“.

— МИ-5. Всъщност, може би Антъни е най-подходящият човек, с когото да говориш за онова в Полша. Съюзническите правителства в изгнание, неутралните страни с дипломатически мисии в Лондон, всички те са в твоя ресор, нали, Тони?

— Щом казваш — усмихна се Блънт.

— Е, не е кой знае каква тайна — изсумтя Филби.

— Едно мога да ви кажа — разприказва се Блънт. — Поляците биха дали всичко да сложат ръка на един определен руснак, който е аташе в съветското посолство във Вашингтон. Василий Зюбилин. През 1940-а е бил майор от НКВД и е командвал един от батальоните, извършили екзекуциите в Катин. После руснаците го изпратили във Вашингтон като награда за добрата работа. Както и за да го изведат от квартала. И защото са били сигурни, че никога няма да ги продаде. Тъй като предаде ли ги, просто ще уведомят вашето правителство за дейността му в Катин. И тогава поляците най-вероятно ще поискат да бъде съден за военни престъпления. Каквото и да означава това. — После Блънт внезапно смени темата: — Вие откъде всъщност познавате Виктор?

— Споделяме еднакво небрежно отношение към еврейския си произход — отвърнах. — Или, в моя случай и за да сме по-точни, наполовина еврейски произход. Бях на сватбата му с Барбара. А вие?

— О! От Кеймбридж — каза Блънт. — И Розамунд. С нея дойдохте, нали? А Роза откъде познавате?

— Стига си го разпитвал, Антъни — намеси се Филби.

— Няма проблем — рекох, но така и не отговорих на въпроса му. Чух смеха на Розамунд, огледах се и я видях да слуша с огромно наслаждение някакъв рошав мъж, който разказваше на висок глас как се опитвал да съблазни някакво момче. Започвах да подозирам, че почти всички присъстващи са учили в Кеймбридж и са или шпиони,

или комунисти, или хомосексуалисти — в случая с Антъни Блънт най-вероятно и трите.

Ротшилд се върна в стаята, понесъл триумфално един саксофон.

— Виктор — засмях се аз. — Ти май си единственият човек сред познатите ми, който може да намери саксофон в единайсет вечерта. — После взех инструмента от стария си приятел, който седна на пианото, запали цигара и вдигна капака.

Свирихме повече от половин час. Ротшилд беше по-добрият музикант от двамата ни, но беше късно и хората бяха твърде пияни, за да забележат недостатъците на изпълнението ми. След като свършихме, Филби ме дръпна настрана.

— Браво — похвали ме той. — Наистина, много сте добри. Страхотен дует.

Свих рамене и изпих чаша шампанско да си разквася устата.

— Помниш Ото Дойч, нали? — попита той.

— Ото? Да. Какво стана с него? Премести се в Лондон, нали така? След като Австрия прие фашизма.

— Беше на кораб, който бе потопен в Атлантическия океан от една немска подводница. — Филби направи пауза, колкото да си запали цигара.

— Бедният Ото. Не знаех.

— Той се опита да ме вербува, между другото. За НКВД, още докато бяхме във Виена.

— Сериозно?

— Тогава ми се стори безсмислено, ако трябва да съм откровен. Ако бях останал в Австрия, можеше и да се съглася да работя за тях. Но заради Лици се наложи да напуснем страната. Така че се прибрах тук, намерих си работа в „Таймс“. Но с Ото се видях още веднъж, през трийсет и седма, беше тръгнал за Русия. Голям късмет е извадил, че не са го застреляли по време на Голямата чистка, когато Сталин изби всичките си конкуренти. Но за друго ти говорех — тогава Ото пак се опита да ме вербува, тук, в Лондон, можеш ли да си представиш? Един бог знае защо. Така де, когато журналист се добере до информация, първата му работа е да я представи пред читателите. Вярно, бях комунист. И още съм, откровено казано, макар че ако се разчуе, ще ме изритат от разузнаването като мръсно коте.

— Защо ми казваш всичко това, Ким?

— Защото смятам, че мога да ти имам доверие, старче. И заради нещо, което каза по-рано днес. Че нашите може да седнат на масата за мирни преговори с нацистите.

Не помнех да съм казвал кой знае какво по въпроса, но не възразих.

— Казвам ти, ако до мен стигне подобна информация, плюл съм ти и на секретността, и на всичко. Отивам право в съветското посолство да им пусна едно писъмце в пощенската кутия. Другарю Сталин, британците и американците се канят да ви продадат. Искрено ваш, Ким Филби, МИ-5.

— Това едва ли ще се случи.

— Така ли мислиш? Да си чувал за един тип на име Джордж Ърл?

— Да. Той всъщност е и една от причините да съм тук. Ърл е специален представител на президента за Балканите. По собствена инициатива е написал доклад за масовите убийства в Катинската гора, адресиран лично до Рузвелт. Двамата са близки приятели. Освен това Ърл е богат. Много богат. Като всички приятели на Рузвелт.

— Включително и ти — изкиска се Филби.

— Семейството ми е богато, Ким. Не аз.

— Боже, същият си като Виктор. — Засмя се. — Аскетът епикуреец. — Филби си взе още една чаша шампанско.

Аз последвах примера му, но този път реших да пия бавно. Идеята беше да поохладя емоциите си, за да не фрасна Филби в мутрата. Търпях го, защото беше пиян. И защото исках да науча още нещо за Джордж Ърл.

— Слушай — каза той с тона на човек, който не може да прецени дали споделя клюка или държавна тайна. Нищо чудно да не знаеше каква е разликата. — Семейството на Ърл е натрупало парите си от търговия със захар. Ърл така и не завършил „Харвард“ и през 1916-а постъпил в армията на генерал Пършинг, който се опитвал да залови Панчо Виля в Мексико. После се прехвърлил във флота и бил награден с флотския кръст за храброст и така станал толкова гъст с Рузвелт. Франклин Делано е бил от големите клечки във флота, нали?

Кимнах.

— Накъде биеш, Ким?

Филби се почеса по носа.

— Ще видиш. — Запали нова цигара и я извади нетърпеливо от устата си. — Макар цял живот да е бил републиканец по убеждения, Ърл подкрепи Рузвелт в президентските избори през трийсет и втора. За награда Рузвелт го назначи за военноморски аташе в Анкара. Така. Ето я и интересната част. Прасчо — така му викат на нашия приятел Ърл — си има една приятелка, белгийска танцьорка и проститутка на половин работен ден, която се казва Хелене и която работи за нас. Казвам ти го, за да знаеш откъде черпим част от информацията си. През май тази година Прасчо се срещнал с германския посланик в Анкара. Както без съмнение знаеш, въпросният посланик е не друг, а бившият германски канцлер, Франц фон Папен. Според Хелене, двамата водили тайни мирни преговори. Не знаем със сигурност чия е била инициативата — на Ърл или на Фон Папен. Във всеки случай Ърл докладвал на Рузвелт, а Фон Папен докладвал в Берлин — на кого точно, не знаем. За известно време нещата утихнаха и за нищо повече не се чу. После, само преди няколко дни, Ърл се е срещнал с един американец, казва се Теодор Морд. Чувал ли си за него?

— Никога не съм чувал за Теодор Морд — отвърнах и това си беше самата истина.

— Морд е работил в Кайро за централната информационна агенция, преди вашето ССД да я прилапа. Затова реших, че може да го познаваш.

— Никога не съм го чувал — повторих.

— Морд е американец, който пътува с португалски паспорт. Работи за „Рийдърс Дайджест“. От онзи тип хора, които вашето брата обича да използва, а после лесно си измива ръцете от всякакви връзки с тях. Сигурен съм, че знаеш за какво говоря. Та този приятел Морд се е срещнал с Фон Папен преди два дни. Нямаме представа какво са си казали. За жалост, Хелене не се чука с него. Но от други източници научихме, че изглежда след това Морд е дал на Ърл някакъв документ от Фон Папен, предназначен за Рузвелт. С това се изчерпва информацията ни засега.

Колкото повече говореше Филби, толкова повече стисках зъби. Казаното от Блънт за Василий Зюбинин беше изненада само по себе си, но това последното беше много по-обезпокоително и привидното нехайство, с което Филби беше пуснал бомбата си, така типично по английски, само влошаваше нещата.

— И ти отиде ли право в съветското посолство да им пуснеш писъмце в пощенската кутия? Както се закани преди малко?

— Още не съм — каза Филби. — Но не е изключено да го направя.

— Какво те спира?

— В интерес на истината — ти.

— Аз?

— Да. Появи се в кабинета ми като гръм от ясно небе, след всичките тези години. И не само това, ами се оказваш поредният специален пратеник на Рузвелт, също като стария Прасчо. И си помислих: „Не прави нищо прибързано, Ким. Може пък приятелчето ти Уилард да снесе малко допълнителна информация, която да придаде тежест на историята, ако изобщо има история“. Задръж статията, както казваме ние, журналистите.

Първоначалната ми предпазливост беше на път да отстъпи пред любопитството. Ако Филби беше прав и Рузвелт наистина преговаряше за сепаративен мир, то какъв смисъл имаше Големите трима да се срещат?

— И как да стане това?

— О, де да знам. Отваряй си очите и ушите в службата и по коридорите на Белия дом, такива работи.

— И да предположим, че чуя нещо. Тогава какво?

— Имам си едно приятелче в британското посолство във Вашингтон. И той е с левичарски убеждения още от едно време, също като теб и мен. Казва се Чайлдс. Стивън Чайлдс. Свестен, солиден човек, но в същото време на мнение, че руснаците поемат най-големия товар на войната. Ако чуеш нещо съмнително, можеш да му се обадиш. Да пийнете по едно. Да поговорите. Да решите какво трябва да се направи и да действате според онова, което диктува съвестта ви. Колкото до мен... — Филби сви рамене. — За мен остават агентите ни в Анкара и евентуалната нова информация, до която успеят да се доберат. Но откровено казано, не вярвам да открием нещо съществено, така че ни остава да наблюдаваме Морд и да видим къде ще изплува този път.

— Нищо не обещавам — казах аз. — Но ще видя какво мога да направя. С Рузвелт. „И ще го следя. Ще бръкна в раната му — ако трепне, ще знам какво да правя“.

Филби ме гледаше озадачено.

— „Хамлет“ — обясних аз. — Ти какво си чел изобщо в Кеймбридж?

Филби се ухили.

— Маркс и Енгелс, разбира се.

[1] Алън Дълес — известен американски разузнавач по време на Втората световна война, по-късно първият граждански директор на ЦРУ. Дейността му в Берн е описана подробно в съветския телевизионен сериал „Седемнайсет мига от пролетта“. — Б.пр. ↑

[2] Ивлин Уо — английски писател (1903–1960), сатирик и хуморист. — Б.пр. ↑

[3] Герои от „Алиса в Страната на чудесата“. — Б.пр. ↑

6.

Петък, 8 Октомври 1943

Берлин

— Като те слушам, май напоследък си почнал да четеш „Дер Пимпф“ — каза Химлер на Шеленберг. „Дер Пимпф“ — „Хлапакът“ — беше месечното списание за млади момчета, издавано от Хитлерюгенд. Съдържаше смесица от приключенски разкази и пропаганда. — Да организираме убийството на Големите трима? Полудял ли си? Не, не, Шеленберг, направо не мога да повярвам, че човек с твоята очевидна интелигентност може да измисли нещо толкова безмозъчно. Откъде изобщо ти хрумна подобно нещо?

— Вие ми дадохте идеята, хер райхсфюрер.

— Аз?

— Речта ви в Позен. Казаното от вас ми направи дълбоко впечатление. Казахте, че битките се печелят с вяра и че в редиците ни няма място за песимисти и за хора, които са изгубили вярата си в Отечеството. Помислих си, че щом Скорцени може да осъществи невъзможна мисия като спасяването на Мусолини, то бихме могли да успеем и в нещо още по-дръзко.

— Песимизмът е едно, Шеленберг, безразсъдният оптимизъм е друго. А реализмът е трето. От човек с твоите способности очаквам реализъм. Както и двамата знаем, мисията на Скорцени беше организирана по молба на фюрера. Беше си абсурдна идея от начало до край и не постигна нищо полезно. Да си ме чул да споменавам името на Скорцени в Позен? Не. Не си. При нормални обстоятелства и при наличие на необходимото време можех да разубедя Хитлер и той да се откаже от идеята си за спасяването на Мусолини, както съм разтурял не един и не два други идиотски замисли. Но той упорито държеше на това си желание и накрая вдигнах ръце. Пък и никой не очакваше онзи глупак да успее, нали така?

Намираха се в кабинета на Химлер във вътрешното министерство на централния берлински булевард Унтер ден Линден, в

съседство със старото гръцко посолство. През високите прозорци на първия етаж, отскоро с бронирани стъкла, се виждаше хотел „Адлон“ и дори прозореца на стаята, в която Шеленберг беше правил любов с Лина миналата сряда.

— Реализмът диктува да сключим мир със Съюзниците, а не да убиваме лидерите им.

Шеленберг кимна, като се дивеше мислено на множеството противоречия в характера и поведението на райхсфюрера. Химлер, който сега говореше за мир, беше същият Химлер, който на двацет и пети август, в деня, когато беше поел вътрешното министерство от Вилхелм Фрик, беше осъдил на смърт един правителствен съветник по обвинение в „разпространение на пораженчески настроения“. Екзекуцията може да е била единствено с назидателна цел, реши Шеленберг, за да стресне останалите. Казаното от райхсфюрера сега, изглежда, потвърждаваше думите на двамата гестаповци, които се беше наложило да убие — че Химлер наистина провежда някакви тайни мирни преговори, които да го поставят начело на правителството след свалянето на Хитлер.

— Не — продължи райхсфюрерът. — Едва ли подобен опит би останал без последствия. Особено докато се опитваме да договорим мир.

Ето, помисли си Шеленберг. Призна си го. Разбира се, Химлер беше толкова арогантен по природа, че вероятността в Гестапо да погледнат на действията му като на държавна измяна сигурно изобщо не му е минала през ума. А че ще имат наглостта да го шпионират — него, райхсфюрера от СС — би било абсолютно немислимо.

— Не ми изглеждаш изненадан, Шеленберг — отбеляза Химлер.

— Че се опитваме да договорим мир ли? Може би си спомняте, хер райхсфюрер, че именно аз, още през август миналата година, предложих да бъде разработена и алтернативна стратегия за приключване на войната. Ако не се лъжа, тогава ме обвинихте в поражение.

Веднага става ясно, че Химлер предпочита да не му се напомня за това.

— И какво ми поднасяш тогава? — попита той и размахна с раздражение папката с детайлите на операция „Дълъг скок“. — Още една алтернатива?

— Именно, хер райхсфюрер. Още една алтернатива. Боя се, че не подозирах за вашата мирна инициатива.

— Е, сега вече знаеш. Всъщност, точно заради това те повиках.

— Разбирам. Феликс Керстен участва ли?

— Да. Откъде знаеш?

— Предположих.

— Е, значи правилно си предположил. — В думите му отново прозвуча раздражение.

Шеленберг вдигна рамене в знак на извинение, но стомахът му се сви. Самият той също смяташе, че е важно да се договори мир със Съюзниците, но не беше вярвал, че в Гестапо са прави за Феликс Керстен — да се повери съдбата на Германия в ръцете на един финландски масажист, изцяло противоречеше на здравия разум. Поне в това отношение беше съгласен с Мюлер, шефа на Гестапо.

— Не знам какви планове имаш за тази вечер — каза Химлер, — но се боя, че ще трябва да ги отложиш за друг път. Пращам те в Стокхолм. Личният ми самолет вече те чака на Темпелхоф. До обяд ще си в Швеция. Има запазен на твое име апартамент в „Грандхотел“, където ще се срещнеш с Феликс.

Химлер извади връзка ключове от джоба на панталона си и стана от стола. Отключи един стенен сейф и взе оттам тънко дипломатическо куфарче с прикрепени към дръжката белезници.

— Ще имаш пълен дипломатически статут, така че шведите няма да имат основание да отварят куфарчето. Но аз ще го отворя сега, за да разбереш откъде идва необходимостта за пълна секретност. Само петима души знаят за тази мисия — фюрерът, аз, Фон Рибентроп, Феликс Керстен, а сега и ти. Ще трябва да се преоблечеш в цивилни дрехи, разбира се, когато се прибереш, за да си вземеш паспорта и малко лични вещи, необходими за кратък престой в чужбина. Оберлейтенант Вагнер ще те придружи до касата, където ще ти дадат шведска валута. — Химлер закопча куфарчето за китката на Шеленберг, връчи му ключето, а после щракна ключалките и вдигна капака. Вътре имаше три бели плика, всеки пъхнат в няколко ката найлонови джобове, плюс запалка. Шеленберг предположи, че предназначението на найлоновите джобове не е да предпазят пликовете от замърсяване, а за да изгорят по-бързо и сигурно, ако се наложи да ги унищожи.

— И трите писма са написани лично от фюрера — обясни Химлер. — Едното е адресирано до президента Рузвелт, другото до Йосиф Сталин, третото — до министър-председателя Чърчил. Ще предадеш куфарчето на д-р Керстен, който на свой ред ще връчи всяко от писмата в ръцете на подходящия човек в Стокхолм, като междувременно ти ще му съдействаш всячески. Ясно ли е?

Шеленберг тракна с токове и сведе послушно глава.

— Съвсем ясно, хер райхсфюрер. Мога ли да попитам за съдържанието на писмата, които фюрерът е написал на Големите трима?

— Дори и аз не знам какво точно е съдържанието им — отвърна Химлер. — Но смятам, че фюрерът е поискал разяснение на декларациите, които Големите трима направиха във връзка с безусловната капитулация. Искане да разбере дали Съюзниците наистина отказват мирни преговори и изтъква, че ако наистина е така, подобно искане би било безпрецедентно в историята на съвременните войни.

— Значи — промърмори Шеленберг — не е кой знае какво.

Химлер се усмихна тънко.

— Не успявам да схвана какво му е смешното, Шеленберг, наистина. Може да се окаже, че бъдещето на Германия и животът на милиони хора зависят от съдържанието на това куфарче. Не си ли съгласен?

— Да, хер райхсфюрер. Извинете ме.

Оберлейтенант Вагнер придружи Шеленберг до касата в сутерена на министерството. Не че беше необходимо. Шеленберг беше започнал кариерата си като офицер от СС в министерството на вътрешните работи и много добре знаеше къде се намира касата. Харченето с широка ръка открай време беше един от основните му навици.

— Как е полковник Чийршки, хер генерал? — попита Вагнер. — Още кара онова синьо БМВ „Роудстър“, нали? И аз бих карал същата кола, ако можех да си я позволя.

Шеленберг, който не се интересуваше много от коли, само изсумтя без ентусиазъм, докато касиерката броеше дебела пачка шведски банкноти на плота пред него. Вагнер зяпаше алчно парите и Шеленберг побърза да ги прибере в прикаченото с белезници към

китката му куфарче и да го заключи отново. После двамата тръгнаха към централния вход на министерството.

— С Чийршки сте били в група за специални действия, нали така, Вагнер?

— Да, хер генерал.

— А преди това?

— Бях следовател, хер генерал. В мюнхенската криминална полиция.

Още един проклет правист. Шеленберг сбърчи с отвращение нос, докато излизаше от сградата на министерството. Не беше за вярване, че самият той се беше отказал от медицината, за да учи право. Мразеше адвокатите. Грешка беше да се избиват масово евреи, при положение че имаше толкова много живи адвокати.

Прибра се с колата до апартамента си и се преоблече. После нахвърли едно друго в малък сак, взе си паспорта и излезе. Отби се в „Льосер и Волф“ на ъгъла на Фазаненщрасе да си купи двайсет цигари „Джасмаци“ и няколко вестника за полета. После подкара към Темпелхоф, където го чакаше самолетът на Химлер. Самолетът беше „Фок Вулф FW 200 Кондор“, от онези, които Шеленберг се беше надявал да използва за бомбардировката над Техеран.

След като се качи на борда, той връчи на екипажа запечатаните заповеди, после зае мястото си, далеч от огромното кожено кресло на райхсфюрера със собствен евакуационен люк — в случай на тревога седящият трябваше само да дръпне един червен лост и люкът под креслото се отваряше хидравлично, после креслото с все закопчания с предпазни колани човек се плъзгаше под самолета и поемаше към земята, разчитайки прикрепеният към креслото парашут да се отпори навреме. Ала самата идея да прекара полета в стол, който може да изпадне от самолета, не се връзваше с представата на Шеленберг за комфортно пътуване. Така че той седна в едно по-скромно кресло, където обикновено сядаше приятелката на Химлер, адютантът му или личният му секретар. Запали си една джасмаци и се опита да не мисли за опасностите на предстоящия полет. Кондорът на Химлер навярно беше най-близкият немски вариант на американската летяща крепост, но в края на четиридесет и трета бомбардировачите и изстребителите на Кралския военновъздушен флот се бяха настанили сякаш завинаги в небето над Германия и ставаше все по-рисковано да се лети. Химлер

обикновено прибягваше до помощта на няколко чашки коняк, които да успокоят нервите му. Шеленберг последва неговия пример.

След няма и десет минути четирите двигателя БМВ на кондора вече го тласкаха по пистата за излитане, после го издигнаха в небето, а Шеленберг гледаше към смаляващия се долу град през дебелото пет сантиметра бронирано стъкло на малкия прозорец. От въздуха се виждаше по-ясно колко ефективни са станали британските бомбардировки. Май не беше останал и един берлински квартал, който да не носи белезите на вниманието им. Още една година в същия дух, помисли си Шеленберг, и едва ли ще е останал град, който руснаците да завладеят.

Летяха на юг, към предградието Мариондорф, преди да поемат на запад към Цеелендорф и Грюневалд, а после на север над олимпийския стадион и цитаделата при Шпандау, където държаха някои от най-важните политически затворници в Райха. Самолетът набираше плавно височина и след половин час, вече на повече от пет хиляди метра над морското равнище, един от четиримата членове на екипажа се появи в пътническия салон и донесе на Шеленберг одеяла.

— Я ми кажете — заговори го Шеленберг, — какво мислите за този самолет?

Човекът посочи към креслото на Химлер.

— Мога ли да седна?

— Заповядайте — покани го Шеленберг.

— Това е най-добрият самолет за дълги полети в Европа — каза мъжът, който се казваше Хофман. Седна и се настани удобно. — Ако не и в света. Не знам защо спряхме да ги произвеждаме. Този самолет може да ви откара до Ню Йорк, без да спира никъде, при това за по-малко от двацет часа. Не е особено бърз, разбира се. Дори и един „Шорт Съдърланд“ ще го настигне лесно и ще го свали. А да не дава господ да ни открие някой „Москито“. Но поне по отношение на аеродинамиката, „Кондор“ няма равен.

— А като бомбардировач на големи разстояния?

Хофман сви рамене.

— В началото вършеше добра работа над Атлантика. Самият аз съм свалил няколко самолета, преди да ме прехвърлят в правителствения отдел. Но както вече казах, кондорите са лесна мишена за изстребителите, въпреки тежкото въоръжение, с което

разполагат. Ако елементът на изненадата е на твоя страна, бива. Някои от последните модели имат радар търсач, което е предимство; или пък са снабдени с радио насочвана инсталация за ракетите. Но истинското му предимство е в обхвата. Така де, само си помислете. Ню Йорк. Този самолет може да бомбардира Ню Йорк. Изневиделица, докато си спят. В края на краищата, никой не очаква, че бомбардировач може да измине такова разстояние. Е, едва ли ще се измъкнем невредими, но все пак ще си струва, не мислите ли? Така де, помислете си само колко народ ще избием в гъсто населен град като Ню Йорк. Успееш ли да ги хванеш неподготвени, смятай, че си свършил половината работа.

Мъжът бръкна под пилотската си куртка, извади един валтер РРК със заглушител, прикрепен към дулото, и го насочи към Шеленберг. За част от секундата Шеленберг си помисли, че Хофман се кани да използва пистолета като нагледно средство за някакво сравнение, но валтерът така и си остана насочен към гърдите му.

— Боя се, че ще трябва да ви помоля да отворите куфарчето, хер генерал — каза той.

— О, любезността ви ми допада — подхвърли невъзмутимо Шеленберг. Остави чашата си с коняка и вдигна високо ръка, така че куфарчето да се залюлее, увиснало на белезниците, които го свързваха с китката му. — За това куфарче ли говорите? Ключето е на една връзка в джоба на панталона ми. Ще трябва да се изправя, за да го извадя от там. Имате ли нещо против?

Хофман поклати глава.

— Направете го много внимателно.

Шеленберг се изправи бавно, показва на мъжа празната си ръка, после я пъкна внимателно в джоба на панталона си и извади дълга сребърна верижка с ключове.

Хофман се размърда неспокойно, стисна по-силно валтера и облиза устни.

— А сега седнете и отключете белезниците.

Шеленберг се тръшна тежко на мястото си, защото точно в този момент самолетът навлезе във въздушен джоб и се разтресе. След кратко забавяне Шеленберг откри най-после нужното ключе и свали гривната от протегната си китка.

— Сега ми го подайте.

Шеленберг го гледаше търпеливо как наглася куфарчето в скута си и се опитва да го отвори. Накрая каза тихо:

— Залючено е. С друг ключ.

Хофман му метна куфарчето обратно.

— Отключете го.

Шеленберг се подчини и после пак му го подаде. Хофман го държа няколко секунди в скута си, сякаш не беше сигурен какво точно трябва да направи сега, после погледна вътре и откри само найлоновите джобове, парите и запалката.

— Това ли е всичко?

— Не знам — каза Шеленберг. — Не съм го отварял. Заповедите ми бяха да го предам в Стокхолм, а не да се ровя в съдържанието му.

— Не може да е само това — настоя Хофман. — Вие сте генерал от СС. Шеф на външното разузнаване. Не бихте изминали целия път до Стокхолм с личния самолет на Химлер, за да предадете пачка шведски пари и една запалка. Вие сте предател. Опитват се да предадете Германия на Съюзниците. Химлер лично ви е дал това куфарче. В него е имало нещо, преди да бъдат сложени парите. Нещо, свързано с онова, което става в Стокхолм. Сигурно сто го извадили на път за летището. И сега трябва да е в джобовете на палтото ви или в чантата. Ще ви помоля да ми кажете къде е, а след това ще броя до три. Ако не ми кажете, ще ви застрелям. Няма да ви убия. Само ще ви раня. Генерале.

— Прав сте, разбира се — кимна Шеленберг. — Практиката да се заключват куфарчета към нечия китка ме отвращава. Поредното шантаво хрумване на Химлер. Все едно обявяваш на всеослушание, че въпросният човек носи нещо ценно. — Посочи към сивото палто, което висеше във вградения гардероб зад него. — В джоба на палтото ми има три писма, написани от фюрера и адресирани до Големите трима, в които се заявява готовността на Германия да капитулира.

— Лъжете.

— Това лесно може да се докаже — заяви Шеленберг. — Просто вижте в палтото ми. Ако съм ви излъгал, застреляйте ме и толкова. Но ако съм прав... Ако съм прав, значи вие сте изменникът, а не аз. Вие ще сте този, който осуетява изпълнението на заповед, издадена лично от фюрера. За такова нещо мога да ви предам на военен съд и екзекуцията ви е сигурна.

Хофман се усмихна цинично.

— Я стига, в момента вие стоите пред дулото на пистолет.

— Така е. Вижте, нека взема палтото си и после решавайте сам — предложи Шеленберг и се изправи.

— Останете на мястото си. Аз ще го взема.

— В десния джоб. Голям кафяв плик.

— Нали казахте, че пликовете са три?

— Три са. Вътре в кафявия. Слушайте, това са писма от фюрера, а не драсканици на някой оглупял от любов войник. Естествено, че ще ги сложа в друг плик, за да не се изцапат. Рузвелт едва ли ще се зарадва на плик с мазни отпечатыци по него, нали така?

Хофман премести пистолета от дясната в лявата си ръка, за да му е по-удобно да пребърка джобовите на палтото.

— Молете се да е там — каза той. — Иначе сте мъртъв.

— И как ще обясните смъртта ми на останалата част от екипажа?

Хофман се разсмя.

Няма да ми се наложи. Щом взема този ваш плик, ще ги застрелям и ще изчезна.

Шеленберг преглътна с мъка и с усещането, че са го изритали в стомаха. Вече си представяше нелепата участ, която несъмнено ще последва злополучната му смърт при самолетна катастрофа някъде над Балтийско море — със сигурност щяха да му отредят място в смехотворната Химлерова крипта за генерали от СС в замъка Вевелсбург близо до Падерборн. Химлер щеше да изнесе поредната си ужасна реч, а Канарис навярно ще пролее някоя и друга крокодилска сълза за доброто старо време. Шеленберг си даде сметка, че ако иска да предотврати подобна шарада, ще трябва да се справи някак с Хофман, който тъкмо пхаше ръка в джоба на палтото му.

Старите номера винаги са най-добри. В началото на войната Шеленберг беше напълнил цял затворнически блок в концентрационния лагер Саксенхаузен с евреи от криминалния подземен свят на Германия и ги беше организиран да произвеждат фалшиви британски банкноти. (Двайсетте хиляди лири, с които беше платено на Цицерон, бяха дошли пресни-пресни от печатните преси в Саксенхаузен.) Сред въпросните евреи имаше и неколцина опитни „ганефи“ — еврейски джебчии, които Шеленберг беше използвал в няколко секретни операции. Един от тези „ганефи“, жена на име госпожа Брамс, смятана за кралицата на берлинския подземен свят, го

беше научила как да се предпазва от посегателствата на джебчий. Ако забодеш няколко игли в хастара на джоба с върховете надолу, джебчийта би пхнал ръката си вътре безпрепятствено, но трудно би я извадил, без да се надене на иглите. Госпожа Брамс наричаше трика си „капан за мишки“, защото повечето капани за гризачи използваха същия принцип.

— В този джоб няма нищо — процеди Хофман, дръпна ръката си и изкрещя, когато дузина остри хирургически игли се забиха в плътта му.

Шеленберг вече беше скочил от мястото си, захлупи Хофман презглава с палтото си — което още беше прикачено към него чрез пълния с игли джоб — после го удари няколко пъти силно по главата. Хофман падна назад в коженото кресло на Химлер и отметна палтото от лицето си, преди да насочи пистолета си към Шеленберг и да натисне спусъка. Шеленберг се хвърли на пода миг преди пистолетът да изгърми. Куршумът пръсна на парчета някаква чаша в откритото барче с алкохолните напитки.

Като се бореше с палтото и с болката в дясната си ръка, Хофман се завъртя за нов изстрел към Шеленберг, който лежеше непосредствено до креслото на Химлер, отчасти прикрит зад огромната странична облегалка.

Време за мислене нямаше. Шеленберг посегна към червения лост до стола на Химлер и го дръпна с все сила. Чу се силно хидравлично дрънчане, сякаш някой беше ударил с тежък лост по корпуса на кондора, после отнякъде влетя леденостуден въздух, чу се писък и креслото, с все Хофман, изчезна през голяма квадратна дупка в пода. Ако не стискаше до отмала червения лост, Шеленберг като нищо можеше да изпадне от самолета. Долната половина на тялото му се ветрееше извън корпуса на кондора и той за миг зърна креслото и човека в него, които се разделиха във въздуха, парашутът се отвори, а Хофман продължи да пада на собствена тяга към Балтийско море.

Изпаднал в шок от ледения въздух, Шеленберг посегна да се хване с другата си ръка за ръба на отворения евакуационен люк, но изтръпналите му от студа пръсти не го слушаха. Извика за помощ, но гласът му се изгуби сред какофонията на бръснещия въздух и четирите мощни двигателя на кондора. Усети, че всеки миг ще изпадне от самолета — ръката, с която стискаше червения лост, отмаляваше

бързо. Последната му мисъл беше за тъста му, хер Гросе-Шьонепаук, висш ръководен кадър в застрахователната компания, където Шеленберг си беше направил застраховка „живот“. Какво ли не би дал да зърне отнякъде физиономията на стария, когато подписва чека. Миг по-късно усети как някой го хваща под мишниците, издърпва го обратно в самолета и го търкулва далеч от отворения евакуационен люк.

Шеленберг лежа там почти минута, изтощен до смърт, после някой метна одеяло отгоре му и един едър тип с опознавателните знаци на радистите от Луфтвафе му помогна да седне, а после му даде чаша коняк.

— Ето — каза той, — изпийте го.

Мъжът погледна смръщено през отворения люк.

— А после може да ми кажете какво стана с Хофман.

Шеленберг изгълта алкохола на един дъх, облегна се на стената, плъзна поглед по дрехите си, които бяха подгизнали и изцапани с машинно масло. Отиде в тоалетната да се измие, а после взе чантата си и се преоблече с дрехите, където доскоро се криеха писмата на фюрера. Едновременно с това удостои спасителя си, авиационен сержант, с леко цензурирана версия на случилото се. Когато разказът му завърши, сержантът каза:

— Хофман го търсиха по телефона на Темпелхоф, приблизително половин час преди вие да пристигнете.

— Той каза ли кой го е търсил?

— Не, но се държеше странно. Почти не говореше, което определено беше необичайно, защото по принцип беше доста приказлив.

— Това и аз го забелязах. Отдавна ли го познавате?

— Не. Прехвърли се в правителствения отдел преди няма и два месеца, преди това е бил дълго време на Руския фронт. Решихме, че е връзка. Е, направо си бяхме сигурни. Брат му работи за Гестапо.

Шеленберг кимна.

— Има логика.

Изпи още един коняк и седна в задната част на самолета, колкото се може по-далеч от отворения люк. После се зави с всички налични одеяла и затвори очи.

Шеленберг познаваше Стокхолм добре и го харесваше. В края на четиридесет и първа беше прекарал доста време в Швеция, когато Химлер го прати там със задачата да насърчи разпространението на хитлеровата расова идеология.

Макар и неутрална страна, Швеция беше обградена отвсякъде с територии под немски контрол и тайно разрешаваше преминаването на немски войски по железопътните си линии. Освен това продаваше на Германия четиридесет процента от необходимите ѝ количества желязна руда. Но макар да правеше по принуда мили очи на Германия, Швеция се гордееше със своята независимост — тамошната нацистка партия така и не успя да се класира за парламента — и я бранеше ревниво. Така че, когато Шеленберг пристигна на стокхолмското летище, му се наложи да отговори, въпреки дипломатическото си прикритие, на не един и два въпроса относно причината за пребиваването си в Швеция, преди да го допуснат в страната.

След като се измъкна най-сетне от митническите служители, го посрещна Улрих фон Гайнант, първият секретар на немската легация ѝ старши представител на СД в Стокхолм.

Може да беше плод на подозрителното му въображение, но първият секретар му се стори леко разочарован от появата му.

— Добре ли пътувахте? — попита Фон Гайнант.

— Щом не са ни свалили британците, значи е било добре.

— Вярно. Какво е положението в Берлин?

— Поносимо. Тази седмица нямаше бомбардировки. Но Мюнхен, Касел и Франкфурт са пострадали тежко. А снощи беше ред на Щутгарт.

Без повече въпроси Фон Гайнант закара Шеленберг до пристанищния район на Стокхолм и „Грандхотел“ близо до стария град и кралския дворец. Шеленберг не обичаше да отсяда в посолството и предпочиташе „Грандхотел“, където можеше на спокойствие да се възползва от превъзходната кухня, изключителните вина и местните курви. Регистрира се, остави бележка при портиера за д-р Керстен, после се качи в стаята си и зачака появата на масажиста.

След известно време на вратата се почука и внимателен както винаги по отношение на личната си сигурност, Шеленберг отвори със зареден маузер зад гърба си.

— Добре дошъл в Швеция, хер генерал — поздрави мъжът на прага.

— Хер доктор. — Шеленберг отстъпи встрани и Феликс Керстен влезе в апартамента. Имаше нещо „ала Чърчил“ в доктора, помисли си Шеленберг — среден на ръст, доста натежал, с двойна брадичка и голямо шкембе, което му беше спечелило прякора Вълшебния Буда на Химлер.

— Защо ви е pistolетът? — смръщи чело Керстен. — В Швеция сме, а не на Руския фронт.

— Ами, нали знаете. Предпазливостта никога не е излишна. — Шеленберг спусна автоматичния предпазител и прибра оръжието в презраменния си кобур.

— Уф, много е топло тук. Имате ли нещо против да отворя прозореца?

— Всъщност да, имам.

— В такъв случай, ако позволите, ще си сваля самото. — Керстен свали самото на синия си раиран костюм от три части и го сложи на облегалката на един стол. Ръцете и раменете му биха подхождали повече на звероукротител — бяха резултат от над дваисетгодишна практика като майстор масажист. До 1940-а, когато Германия завладя Холандия, най-важните клиенти на Керстен били членовете на холандското кралско семейство; след това обаче в негов основен клиент (Керстен едва ли е имал голям избор по въпроса) се беше превърнал райхсфюрерът от СС, който вече смяташе едрият финландец за незаменим. По препоръка на Химлер Керстен беше приложил уменията си и върху телесата на други нацисти по върховете на властта, сред тях Фон Рибентроп, Калтенбрунер, д-р Роберт Лей, а на няколко пъти и върху самия Шеленберг.

— Как е гърбът ви, Валтер?

— Добре е. Вратът ми е схванат. — Шеленберг вече сваляше подвижната яка на ризата си.

Керстен заобиколи и застана зад стола му.

— Дайте да видя.

Големи студени пръсти — като дебели свински кренвирши — стиснаха стройния врат на Шеленберг и започнаха да го масажират умело.

Много напрежение се е събрало в този врат.

— Де да беше само във врата ми — измърмори Шеленберг.

— Отпуснете за секунда глава. — Едната голяма ръка хвана долната челюст на Шеленберг, другата се озова отгоре на главата му — почти като католически свещеник, който дава благословията си. Керстен завъртя главата му наляво няколко пъти, експериментално, като играч на голф, който преценява размаха си, после направи същото отново, но много по-рязко и с такава сила, че Шеленберг чу и усети как прешлените му прещракват със звук като от счупена дебела пръчка.

— Така, това би трябвало да помогне.

Шеленберг завъртя няколко пъти глава, колкото да се увери, че още е прикрепена към врата му.

— Я кажете — попита той, — това правите ли го на Химлер?

— Разбира се.

— Тогава не разбирам защо още не сте му счупили врата. Аз, струва ми се, бих го направил.

— Стига, защо ми е да правя такова нещо?

— Сещам се за един милион причини. Сигурен съм, че и вие се сещате, Феликс.

— Валтер, той се опитва да склочи мир със Съюзниците. Поне в това заслужава подкрепата ни. Онова, което аз правя от негово име, може да спаси живота на милиони.

— Възможно е. — Шеленберг извади табакера от червена кожа „Шилдкраут“, подарък от Лина, и предложи на Керстен една от своите джасмаци. Докато му палеше цигарата, беше достатъчно близо, за да разгледа добре странните черни пръстени около сините ириса на масажиста, които придаваха на погледа му някаква особена хипнотична сила. От толкова близо беше лесно да се повярва на слуховете за неестественото влияние на този човек върху Химлер.

— Като си говорим за спасяването на живот, Феликс, бих казал, че е крайно време да започнете да носите пистолет.

— Аз? Да нося пистолет? Защо?

— Защото имате влиятелни приятели. Включвам и себе си в тази група. И защото покрай влиятелните си приятели имате и влиятелни врагове. Хайнрих Мюлер от Гестапо, например.

— О, той няма да открие нищо срещу мен.

— Така ли? Някои в Германия биха казали, че срещите ви с хора от американските разузнавателни служби са си чиста проба доказателство за шпионска дейност.

— Не съм се срещал с никого от американското разузнаване. Единственият американец, с когото съм се срещнал, откакто съм в Стокхолм, е специалният представител на Рузвелт, господин Хюит. Той е нюйоркски адвокат и дипломат, а не шпионин.

Шеленберг се усмихна. Винаги изпитваше особена тръпка, когато му се удадеше случай да даде на хората доказателство за наивността им.

— Абрам Стивънс Хюит — поде той. — Внук на бивш кмет на Ню Йорк и един от големите поддръжници и спонсори на Демократическата партия в Щатите. Баща му е бил banker в Бостън. Самият той е завършил университетите в Харвард и Оксфорд. През трийсет и втора е уличен като един от участниците във финансов скандал, свързан с шведската компания на Иван Крюгер. Говори свободно шведски и немски. И от четиридесет и втора работи за Службата за стратегически дейности. ССД е организация, която се занимава с шпионаж и контраразузнаване. Хюит докладва на шефа на шведския им офис, д-р Брус Хопър, самият той бивш преподавател в „Харвард“, и на Уилко Тикандер...

— Не и Уилко Тикандер! — възкликна Керстен.

— ... адвокат от финско-американски произход и ръководител операции на ССД тук, в Стокхолм. — Шеленберг направи кратка пауза, изчаквайки Керстен да осъзнае значението на разкритията му. — Феликс — добави той, — казвам само, че трябва да сте предпазлив. Дори да не е по силите на Гестапо да ви окаля — а това без съмнение няма да е лесно, докато се радвате на пълното доверие на Химлер, с което очевидно разполагате, щом сте тук от негово име, както твърдите — дори да не успеят да ви дискредитират в неговите очи, това още не значи, че няма да се опитат да ви отстранят. Ако разбирате какво имам предвид.

— Да ме убият, това ли искате да кажете?

— Да. Имате жена и трима синове. Поне заради тях бъдете нащрек.

— Тях не биха наранили, нали?

— Не, Химлер не би го позволил. Тук обаче, извън Германия, дори Химлер не е всесилен. Умее ли да си служи с пистолет?

— Да. По време на войната, предишната война, бях в един фински полк, който се би с руснаците.

— Тогава вземете този. — Шеленберг му връчи маузера си, имаше друг в чантата. — Дръжте го в джоба на палтото си, за всеки случай. Не и когато сте при Химлер, разбира се. Иначе току-виж решил, че вече не го харесвате.

— Благодаря ви, Валтер. Зареден ли е?

— Води се война, Феликс. Разумно ще е да приемете за дадено, че повечето пистолети са заредени.

Керстен дръпна силно от цигарата си и я загаси, макар да беше изпушена само до половината. Погледна нещастно към маузера в ръката си, после поклати глава.

— Не мога да го излекувам, да знаете.

— Кого?

— Химлер. Мисли, че е болен. Но лечение няма, защото няма реално заболяване. Мога само да облекчавам симптомите — главоболията, стомашните спазми. Понякога си мисли, че е болен от рак. В действителност не е. Но по-често смята, че симптомите са предизвикани от преумора или се дължат на слаб организъм. И не е вярно. Човекът си е напълно здрав физически.

— Продължете.

— Боя се.

— Аз не съм ви враг, Феликс.

Керстен кимна.

— Знам. Но въпреки това се боя.

— Да не казвате, че е душевноболен?

— Не. Всъщност да, в известен смисъл. Побоял се е от чувство за вина, Валтер. Буквално е парализиран от ужас заради онова, което е направил и което продължава да прави. — Керстен поклати глава.

— Затова ли започна тези опити за договаряне на мир?

— Само отчасти.

— Лична амбиция, предполагам. Искане да завземе властта.

— Не. Не е това. В действителност той е много по-верен на Хитлер, отколкото бихте предположили.

— Тогава какво?

— Нещо ужасно. Тайна, която не мога да разкрия на никого. Знам го лично от него. Но не мога да ви го кажа.

Шеленберг наля по питие за себе си и за доктора и се усмихна.

— Сега вече наистина събудихте любопитството ми. Добре. Да предположим, само на теория, че бихте ми казали, но само, при условие че се сетим за някой друг, от когото бих могъл да го чуя. Източник извън Химлер. Така, кой би могъл да бъде този човек? — Подаде на Керстен чашата с кайсиево бренди.

Керстен се замисли, после каза:

— Морел.

Шеленберг мисли трескаво цяла минута. Опитваше се да се сети за някой Морел, с когото Керстен може да се познава, а после усети как очите му се ококорват от изненада.

— Теодор Морел? Не.

— Да.

— Иисусе Христе! — Теодор Морел беше личният лекар на Хитлер. — Добре. Ако в Гестапо ме подложат на изтезания, ще заявя, че го знам от Морел.

— Май наистина трябва да кажа на някого. — Керстен сви рамене и пресуши чашата си на един дъх. — Може ли още една?

Шеленберг донесе бутилката и напълни отново чашата му.

— Предупредих Химлер какви ще са последствията за германския народ, ако не направи нищо по въпроса. Това е и истинската причина да ухажва американците с тези мирни увертюри. Химлер знае за това от края на миналата година.

— Хитлер е болен?

— По-лошо.

— Умира?

— По-лошо и от това.

— За бога, Феликс, какво тогава?

— Миналият декември бяхме в замъка на Химлер близо до „Волфшанце“ и той извади от сейфа си едно досие от трийсет страници и ми го показа. Свръхсекретно досие за здравословното състояние на Хитлер. Помоли ме да го прочета, от гледната точка на лекар към пациент. Прочетох го и ми се иска да не го бях чел. Д-р Морел забелязал известна загуба на нормалните рефлексии при Хитлер, което би могло да означава известна дегенерация на нервните влакна

на гръбначния мозък, а вероятно дори признаци за прогресивна парализа.

— Продължавай.

— По мнение на Морел се касае за табес дорзалис, състояние, познато също като двигателна атрофия. — Керстен запали цигара и заби поглед в нажеженото ѝ връхче. — Третична сифилитична инфекция на нервите.

— Мили боже! — възкликна Шеленберг. — Да не казваш, че фюрерът е болен от сифилис?

— Не аз, за бога. Не аз. Морел. И то само като предположение. Не като окончателна диагноза. За да се постави такава диагноза, трябва да се направи изследване на кръвта и преглед на интимните части на Хитлер.

— Но ако е вярно?

Керстен въздъхна шумно.

— Ако е вярно, значи, че поне в определени периоди Германия се управлява от човек, страдащ от остра параноя.

— На периоди?

— През повечето време Хитлер може да изглежда напълно с ума си, но получава пристъпи на невменяемост.

— Точно като Ницше.

— Именно.

— Само дето Ницше е бил в лудница.

— Не точно. Приели са го за лечение в лудница, но после са го изписали и поверили на грижите на семейството му. В крайна сметка е починал у дома си.

— В пристъп на лудост.

— Да. В пристъп на лудост.

— Защо ли ми звучи познато.

Шеленберг взе чантата с нещата си от масата и изпразни съдържанието ѝ върху кувертюрата.

— Да се надяваме тогава, че когато е писал писмата до Големите трима, е бил с ума си.

— Значи затова сте тук.

— Да. Химлер иска от вас да ги предадете на съответните правителствени представители.

Керстен взе едно от писмата и го заобръща в големите си ръце, сякаш в плика се съдържаше ръкопис, написан лично от ръката на Гьоте.

— Такава огромна отговорност — промълви той. — Невероятно.

Шеленберг сви рамене и отклони поглед. Фактът, че съдбата на Германия е поверена в ръцете на четиридесет и пет годишен фински масажист, му се струваше също толкова невероятен, ако не и повече.

— На Хюит, предполагам на него трябва да дам писмото за Рузвелт — каза Керстен.

Шеленберг кимна бегло. Възможно ли беше някой от Големите трима да приеме на сериозно подобна чудата увертюра?

— На мадам Колонтай писмото до Сталин, разбира се.

Харесваше Керстен и го уважаваше дълбоко в качеството му на лечител, ала не можеше да се освободи от мисълта, че подобен вид задкулисна дипломация — или по-скоро умопомрачена дипломация — е обречена на провал.

— Не съм сигурен за британците — измърмори Керстен. — С тях не съм имал много вземане-даване. Хенри Денам, може би. Виж, той май наистина е шпионин.

Всичко това изпълваше Шеленберг с гняв към Химлер. Къде му е бил умът, за бога? И Химлер ли беше луд като Хитлер?

— Ще попитам Хюит, когато се видим по-късно днес — продължи Керстен. — И той ми е пациент. Болките в гърба му са удобно прикритие за срещите ни.

Как смее, мислеше си Шеленберг. Как смее Химлер да възлага на този обикновен човечец с ограничени интелектуални способности мисия като тази, и в същото време да отхвърля идеята на Шеленберг като приключенски сюжет, излязъл от страниците на „Дер Пимпф“?

Шеленберг не виждаше друга алтернатива. Трябваше да пробута на Химлер плана си за убийството на Големите трима. Може пък у Ницше да се намери нещо, което да му помогне. Не беше философ, но беше чел това-онова от Ницше и знаеше, че Химлер много си пада по надутия му стил. Запомнил беше една фраза за морала, която можеше да свърши работа. За това как само малцина издигнали се над тълпата индивиди — онези с благороден дух, свръхчовеците, да, тази дума Химлер я обичаше особено много — как само те можели да се издигнат над всички морални задължения и така да постигнат

героичен живот, който е единствено достоен за истинната човешка същност. Нещо такова навярно би могло да убеди Химлер в предимствата на плана му. А после и Хитлер. Хитлер щеше да е лесен. Химлер беше костеливият орех. След като се справи с Химлер, Хитлер щеше да му падне като две и две — четири.

7.

Петък, 15 Октомври 1943

Вашингтон

Извадих последната страница от машината, отделих я от индигото и копието, сложих я върху купчината напечатани страници и после изчетох доклада от начало до край. Останах доволен от творението си, защитах страниците с телбод и ги пяхнах в голям плик. Беше малко след единайсет. Реших, че ако утре рано занеса доклада си в Белия дом, президентът може и да го включи в четивата си за следващата вечер. Излязох в коридора и прибрах плика с доклада в куфарчето си.

Секунда-две по-късно Диана влезе през входната врата с помощта на ключа, който ѝ бях дал именно с тази цел. Имаше си собствен апартамент в Чеве Чейс, за който аз имах ключ, и това положение на нещата ни даваше самочувствието, че сме една наистина модерна двойка със здравословен сексуален живот и домашен любимец — куче. Само дето така и не бях купил още въпросното псе. Обикновено Диана идваше в моя апартамент, защото аз живеях малко по-близо до така наречения център на Вашингтон.

Тя изтръска чадъра си и го пяхна в стойката за чадъри в коридора. Облечена беше с морскосин костюм със златни копчета и бяла блузка, достатъчно изрязана в областта на деколтето да ми напомни една от причините, поради които бях така силно привързан към нея. Вече бях достатъчно възрастен, за да разбирам какво се крие зад подобни пубертетски залитания. Не разбирах обаче защо продължавам да си падам по големи гърди. Русата коса ѝ придаваше излъчването на второстепенна богиня, а отгоре ѝ се кипреше широкопола шапка, открадната сякаш от главата на католически свещеник, стига да приеме човек, че за този сезон църквата се е отказала от червения цвят в полза на розовия. Горко им на хората, които са били зад нея в киното. Ако наистина беше ходила на кино, разбира се. Миришеше на цигари, парфюм и алкохол, комбинация,

която носят ми намираше за неустоима. Ала в същото време някак не се връзваше за човек, прекарал вечерта с Дон Амичи^[1]. Освен ако наистина не беше прекарала вечерта с Дон Амичи. Кое би обяснило всичко.

— Хубав ли беше филмът? — поинтересувах се аз.

Диана измъкна две страховити на вид игли от шапката си и остави и тях, и шапката на масичката в коридора.

— На теб нямаше да ти хареса.

— Не знам. Джийн Тиърни е готина.

— На мен ми хареса адът.

— Защо ли не се учудвам.

Диана влезе в хола и си взе цигара от сребърната кутия.

— Къде го дават? — попитах. — Може да ида да го гледам.

— Казах ти. Няма да ти хареса.

— Аз пък заявих, че Джийн Тиърни е готина. Така че може и да го гледам.

Тя запали с раздразнение цигарата си и се приближи до стола, където по-рано вечерта бях метнал броя на „Пост“.

— Вътре трябва да го пише — отвърна ми.

— Знам къде го дават. Просто исках да проверя дали ти знаеш.

— Накъде биеш?

— Казвам само, че нито изглеждаш, нито миришеш като човек, който е ходил на кино с приятелки.

— Добре де. Не бях на кино. Доволен ли си?

Усмигнах се.

— Напълно. — Взех празната си чаша, занесох я в кухнята, където я измих и подсуших, върнах се в хола и я прибрах в барчето. Май даже успях да изтананикам рефрена на някаква игрива ирландска песничка. Диана не беше помръднала на косъм. Още си стоеше на същото място със скръстени на гърдите ръце и ако не беше цигарата, щеше досущ да прилича на училищна директорка, която чака обяснение. Впечатляващо, наистина. Колко бързо успя да обърне нещата така, че аз да съм виновният.

Хвърли ми още един яден поглед.

— Няма ли да ме попиташ с кого бях?

— Не.

— Значи не те притеснява с кого съм била.

— Може би просто не искам да знам. — Не бях възнамерявал да се стига дотук. Самият аз не бях образец за вяръност.

— Мен пък май това ме притеснява най-много. Че теб не те притеснява. — Тя се усмихна горчиво и поклати глава, сякаш дълбоко я бях разочаровал.

— Не съм казвал, че не ме притеснява. Казах, че не искам да знам. Виж, няма проблем. Забрави, че изобщо го споменах. Хайде да си лягаме. — Хванах ръката ѝ. Тя си я дръпна.

— Ако държеше на мен, поне щеше да се престориш, че ме ревнуваш, дори и да не е така.

В това жените са истински гении. Повечето от тях могат да дават нагледни уроци на Сун Дзъ, че нападението е най-добрата отбрана. Бях я хванал в лъжа, а за няма и пет минути Диана успя да ми внуши чувство за вина.

— Държа на теб. Естествено, че държа на теб. Просто смятах, че сме преминали фазата на влюбена двойка от пиеса на Шекспир. Ревността е чисто и просто болката от наранената гордост.

— Винаги трябва да е на твоето, нали? — Тя поклати глава. — Ти си умен човек, Уил, но тук грешиш. За ревността. Ревността изобщо не е болката от наранената гордост. А болка от наранена любов. Има голямата разлика. Само че за теб гордостта и любовта май са едно и също. Защото никога не би могъл да обичаш някоя жена повече, отколкото обичаш себе си.

Тя се наведе напред да ме целуне и за миг си помислих, че всичко вече е наред. Само че Диана ме целуна благочестиво по бузата и целувката ѝ беше като целувка за довиждане. И ето че тя излезе в коридора, взе си чадъра и иглите, и шапката. И тогава за пръв път, когато излезе през вратата, без да вземе ключа си от масичката, за пръв път тогава осъзнах, че я обичам.

[1] Дон Амичи (Доминик Феликс Амичи 1908–1993) — американски актьор и режисьор, достигнал върха на славата си през трийсетте и четиридесетте години на двадесети век. В романа става въпрос за филма му от 1943 г. „Раят може да почака“, в който той си партнира с Джийн Тиърни. — Б.пр. ↑

8.

Понеделник, 18 Октомври 1943

Растенбург, Източна Пруссия

Шосето цепеше през район с малки езерца и гъста гора. Точно тук през 1915-а Хинденбург беше нанесъл съкрушителен удар на руската армия, избивайки петдесет и шест хиляди руски войници и пленявайки сто хиляди в една зимна битка, след която царската армия така и не се беше съвзела. Преди трийсет и девета това беше любимо място за разходки с лодка; през четиридесет и трета в и покрай езерата нямаше жива душа.

Валтер Шеленберг се размърда и облегна гръб, седнал на задната седалка на открития брониран мерцедес, който хвърчеше по шосето, и премести поглед от тила на оберлейтенант Улрих Вагнер към гъсто преплетения балдахин от клони горе. Дори и в светъл октомврийски следобед като този гората обгръщаше шосето със сенки, излезли сякаш от приказките на Братя Грим. И скриваше „Волфшанце“ от вражески самолети. Точно по тази причина фюрерът беше избрал това забравено от Бога и хората място за щабквартирата си. Ала въпреки упоритите преструвки, че в района се крие само незначителен химически завод, изглеждаше все по-сигурно, че Съюзниците знаят за съществуването на тукашното „Вълчо леговище“, както и че то е в обсега на бомбардировачите им. Само преди десетина дни, на девети октомври, триста петдесет и два тежки бомбардировача от армейския военновъздушен корпус на САЩ бяха ударили цели само на сто и петдесет километра оттук, сред тях фабриките „Арадо“ в Анклам, самолетостроителния завод „Фок-Вулф“ в Мариенбург и доковете за подводници в Данциг. Възможно ли беше, питаше се Шеленберг, и Съюзниците, също като Хитлер, да странят от идеята за убийството на Хитлер?

Райхсфюрерът от СС, който седеше до Шеленберг, си свали очилата, избърса ги с парцалче с монограм и изпълни жадно гърдите си със свежия горски въздух.

— Никъде няма такъв въздух — каза той.

Шеленберг се усмихна бегло. След тричасов полет от Берлин, през който едва се откачиха от едно британско „Москито“, а турбуленцията над Ландсберг им тресе кокалите десетина минути, някак не съумяваше да оцени по достойнство въздуха на Източна Прусия. С мисълта, че може и да облекчи усещането за зейнала дупка в стомаха си, ако хапне нещо — предстоеше му среща с фюрера и не смееше да посегне към бутилката с шнапс в куфарчето си — Шеленберг извади от джоба на палтото си пакетче сандвичи със сирене и предложи един на Химлер, който посегна да го вземе, но после се отказа. Шеленберг побърза да отклони поглед, за да не види райхсфюрерът усмивката му и да се досети, че си е спомнил един случай отпреди години, по време на настъплението в Полша, когато Химлер и Волф твърде късно установиха, че сандвичите, с които ги беше почерпил, са били развалени. Начеващата му тогава кариера в СД едва не беше приключила още в зародиш, когато между напъните за повръщане край пътя Химлер и адютантът му го бяха обвинили в опит да ги отрови.

Химлер присви очи.

— Не знам защо ядеш сега — каза той. — Във „Волфшанце“ ще има обяд.

— Така е, но в присъствието на фюрера съм толкова нервен, че стомахът ми се свива и не мога да хапна нищо.

— Разбираемо е — кимна Химлер. — Не всеки ден седиш до най-забележителния човек на света. Лесно е да забравиш за нещо толкова незначително като храната, когато слушаш думите на фюрера.

Шеленберг би могъл да добави и друго — че апетитът му страда и от отвратителните маниери на фюрера по време на хранене, защото, за разлика от повечето хора, които поднасяха приборите към устата си, Хитлер държеше ръката си с лъжицата или вилицата плътно на масата и само дето не потапяше лице в чинията си. Дори чая си пиеше от чинийка като някое куче.

— Трябва да се изпикая — каза Химлер. — Спри колата.

Големият мерцедес отби встрани и автомобилът, който ги следваше със секретаря на Химлер, д-р Бранд, и адютанта му, Фон Дем Бах, също спря.

— Проблем ли има, хер райхсфюрер? — обърна се Бранд към гърба на шефа си, който вече навлизаше сред дърветата и разкопчаваше копчетата на дюкяна си.

— Няма проблем — отвърна Химлер. — Просто ми се пикае.

Шеленберг излезе от колата, запали цигара и предложи една на помощника на Фон Дем Бах.

— Откъде сте, оберлейтенант? — попита той и тръгна бавно след Химлер.

— От Бон, хер генерал — каза Вагнер.

— Сериозно? Аз съм учил в университета там.

— Така ли, хер генерал? Не знаех. — Помощникът на Фон Дем Бах дръпна силно от цигарата си. — Аз пък учих в университета „Лудвиг-Максимилиан“ в Мюнхен.

— Право, предполагам.

— Да, как разбрахте?

Шеленберг се усмихна.

— И аз учих право. Искях да стана адвокат към някоя от онези големи компании в Рурския басейн. Сигурно съм се виждал като голям индустриалец, знам ли. Вместо това се озовах в СД по препоръка на двама от преподавателите ми. Не съм работил другаде, само в СД. Започнах там даже преди да стана партиен член.

Приблжиха се до Химлер, който, изглежда, срещаше трудности с последното копче на дюкяна си, и Шеленберг се обърна назад към колата, последван от Вагнер.

Изстрелът, оглушителен под гъстия покров на дърветата, повали оберлейтенант Вагнер от раз, сякаш костите му бяха станали на желе. Шеленберг отстъпи инстинктивно крачка встрани и после още една, когато Химлер тръгна към оберлейтенанта, свел поглед към жертвата си — поглед, изпълнен с професионалното любопитство на патолог или криминалист, да речем. Лишеното му от брадичка лице потръпваше в смесица от ужас и възбуда. Шеленберг с отвращение видя, че валтерът в ръката на райхсфюрера е целият позлатен, а когато Химлер го протегна напред за втори изстрел, се видя и името му, гравирено върху затвора.

— Не ми беше приятно да го направя — каза Химлер. — Но той ме предаде. Предаде и теб, Валтер.

Бранд и Фон Дем Бах се приближиха преспокойно да огледат трупа на Вагнер. Химлер понечи да прибере златния пистолет в кобура си.

— Не ми беше приятно — повтори той. — Но трябваше да се направи.

— Почакайте, хер райхсфюрер — извика Шеленберг, защото беше ясно, че Химлер се опитва да прибере оръжие, което е с вдигнат предпазител и готово за стрелба. Хвана треперещата и лепкава от пот ръка на Химлер и му взе пистолета. — Трябва да спуснете предпазителя... ето така. — И като задържа палец над петлето, Шеленберг натисна леко спусъка, след което премести петлето напред срещу ударника и спусна предпазителя. — За да е безопасен пистолетът ви, хер райхсфюрер. Иначе може да си простреляте пръстите на краката. Виждал съм да се случва.

— Да, да, разбира се. Благодаря ти, Шеленберг. — Химлер преглътна смутено. — Досега не бях застрелвал човек.

— Разбирам, хер райхсфюрер — каза Шеленберг. — Неприятно задължение.

Погледна надолу към Вагнер, поклати глава и запали още една цигара, като си мислеше, че има и много по-лоши начини да си платиш, ако си имал глупостта да си навлечеш гнева на Хайнрих Химлер. Когато си виждал руските военнопленници в каменоломната на Маутхаузен, го знаеш със сигурност. След покушението срещу Шеленберг в частния самолет на Химлер беше проведено дискретно разследване, което стигна до извода, че единствено Улрих Вагнер е могъл да телефонира на Хофман на летище „Темпелхоф“ и да го предупреди, че в куфарчето на Шеленберг има нещо, свързано с тайните мирни преговори, водени от Феликс Керстен. Видял шведската валута, наброена на Шеленберг в касата на вътрешното министерство, Вагнер беше разбрал къде отива Шеленберг. Не помаловажен беше и фактът, че преди да премине към личния персонал на Химлер, Вагнер беше работил за мюнхенската криминална полиция по времето, когато началник там е бил Хайнрих Мюлер, сегашният шеф на Гестапо. По всичко личеше, че Улрих Вагнер от години е шпионирал за Мюлер в най-близкото обкръжение на райхсфюрера. Не че имаше реално доказателство за прякото участие на Мюлер. А и Химлер не искаше да повдига официални обвинения срещу шефа на

Гестапо, които биха извадили на светло цялата история около мирните преговори на Керстен, за които фюрерът най-вероятно не знаеше нищо.

— Какво ще правим с тялото? — попита Бранд.

— Ще го оставим тук — каза Химлер. — Нека горските зверове се оправят с него. Пък и така ще проверим дали в Гестапо са достатъчно добри, та да го намерят тук.

— Толкова близо до „Волфшанце“? — попита Шеленберг. — Най-малко тук ще се сетят да го търсят.

— Толкова по-добре — ухили се Химлер и тръгна назад към колата.

Продължиха по пътя и скоро стигнаха до бариера. Там стояха на пост четирима войници от СС. И четиримата познаха райхсфюрера, но въпреки това провериха самоличността на всички им по протокола, като поискаха да видят членските им карти от СС и пропуските, които удостоверяваха, че имат разрешение да посещават фюрера. Документите им бяха проверени още веднъж на втора бариера, където дежурният офицер телефонира от караулката и после събщи на Химлер, че личният секретар на фюрера ще ги посрещне в Чаената къща. Офицерът даде знак на шофьора да продължи към втората зона за сигурност, усмихна се учтиво и издекламира обичайното си предупреждение, преди да изпъне ръка в хитлеристкия поздрав:

— При повреда в някоя от колите, надуйте клаксона и ще дойдем да ви приберем. Основното е да останете при колата и в никакъв случай да не излизате извън шосето. Целият район тук е миниран и се наблюдава от скрити снайперисти, които имат заповед да стрелят по всеки, който напусне пътя.

Продължиха напред и скоро пред погледа им изникна ограда от бодлива тел и няколко сгради. По плоските покриви на част от тях растеше трева, други бяха покрити с камуфлажни мрежи за по-добро прикритие срещу разузнавателните самолети. Чак след третата бариера навлязоха в зоната с ограничен достъп, така наречената Зона 1, най-строго охраняваната от трите.

Всеки, който вижда за пръв път Зона 1, би оприличил пруската щабквартира на фюрера на малко градче. Разположена на площ от двеста и петдесет хектара и състояща се от осемстотин и седемдесет сгради — повечето от тях частни бетонни бункери за различни

партийни водачи — Зона 1 си имаше собствена електроцентрала, водоснабдяване и инсталация за пречистване на въздуха. Щабквартирата на фюрера беше един внушителен на вид редут, макар че за по-придирчивия Шеленберг беше необяснимо защо някой би останал и една нощ на такова място, да не говорим за шестстотинте денонощия, които Хитлер беше прекарал тук от юли четиридесет и първа насам.

Химлер и спътниците му оставиха колите от вътрешната страна на портата и тръгнаха пеша към Чаената къща, дървена постройка в стил Хензел и Гретел, срещу бункерите на генералите Кайтел и Йодл, където се хранеха членовете на Генералния щаб в случаите, когато фюрерът не изискваше присъствието им на собствената си трапеза. Отвътре Чаената къща беше скромно обзаведена с избелял килим, маси и няколко кожени кресла. Ако не бяха неколцината очакващи ги офицери, помещението спокойно можеше да мине за столовата на коя да е католическа семинария. Сред очакващите ги офицери бяха и двама от личните адютанти на Хитлер — СС групенфюрер Юлиус Шауб и групенфюрер Алберт Борман. Шауб, шефът на адютантите, беше типичен чиновник, любезен, с очила и успяваше някак да изглежда досущ като по-големия брат на Химлер. И двата му крака бяха пострадали по време на Голямата война, затова се придвижваше из щабквартирата на Хитлер с патерици. Алберт Борман беше по-малкият брат на Мартин Борман, личният секретар на Хитлер и човекът, който контролираше всичко, случващо се във „Волфшанце“. Между братята съществуваше жестоко съперничество, което по-малкият засега губеше.

— Какво е положението в Берлин? — попита Шауб.

— Снощи имаше бомбардировки — отговори Шеленберг. — Нищо особено. „Москито“, осем, ако не се лъжа.

Шауб кимна учтиво.

— Стремим се да не споменаваме за бомбардировките пред фюрера. Разстройват го. Освен ако не попита изрично за тях, разбира се. Кое то той няма да направи.

— Аз му нося по-добри новини, струва ми се — обади се Химлер, посъвзел се след убийството, което беше извършил малко преди това. — Снощи свалихме един „Уелингтън“ над Аахен.

Петхиландният команден бомбардировач, който сме свалили от началото на войната. Забележително, нали? Пет хиляди.

— Добре ще е да го кажете на фюрера — кимна Шауб.

— Това и смятам да направя.

— Да. Пет хиляди. Това ще го ободри.

— Как е той?

— Притеснен е за ситуацията в Крим — отвърна Шауб. — И в Киев. Генерал Манщайн смята, че Киев е по-важен. Но фюрерът е на мнение, че е Крим.

— Да ви предложим нещо за освежаване, господа? — попита Алберт Борман. — По едно питие?

— Не, благодаря — отказа Химлер, от свое име и от името на Шеленберг, който тъкмо се канеше да помоли за едно кафе. — Добре сме си.

Излязоха от Чаената къща и продължиха към щабквартирата на фюрера, където цареше трескава дейност. Предимно строителна — подсилване на съществуващите бункери и изграждане на нови. Работници поляци бутаха напред-назад колички с цимент; други влачеха греди. Шеленберг си помисли, че сигурността тук страда от самия стремеж да бъде подсилена. Всеки от стотиците работници в Зона 1 би могъл да вкара бомба във „Вълчото леговище“. Да не говорим за Генералния щаб, чиито членове не хранеха особена любов към Адолф Хитлер, особено след Сталинград. Макар че посетителите оставяха шапките, коланите и пистолетите си на лавиците пред бункера на фюрера, куфарчета можеха да се внасят и никой не ги претърсваше. В собственото му куфарче имаше втори пистолет и планове за операция „Дълъг скок“ и никой не го беше претърсвал от Растенбург насам. Като нищо можеше да съдържа ръчна граната или бомба в добавка.

Бункерът на фюрера се намираше на стотина метра северно от Чаената къща. Докато вървяха натам, Шеленберг продължаваше да разсъждава за системата на сигурност. Как най-добре би могло да се организира покушение? С бомба, без съмнение. Като всички останали бункери във „Волфшанце“, и бункерът на фюрера беше изцяло над земята, без тунели или тайни проходи. Още по-зле, беше настлан с поне с четири — петметров слой бетон, подсилен със стоманена арматура. И най-важното — нямаше прозорци. Всичко това

означаваше, че при евентуален взрив вътре, ударната вълна не би имала никакъв излаз и ефектът ѝ би бил многократно по-смъртоносен, отколкото ако сградата беше направена от дърво.

Женски вълчак от елзаска порода изприпка при Химлер с размахана опашка и райхсфюрерът се спря да поздрави животното като стар приятел.

— Това е Блонди — обясни той и погали кучето на Хитлер по главата, а Шеленберг се огледа за господаря му.

— Търсим гадже на Блонди — вметна Алберт Борман. — Фюрерът иска Блонди да си има кученца.

— Кученца значи? Ще ми се да ми дадат едно. Хубаво би било да се сдобия с кученце на Блонди — каза Химлер.

— Едва ли ще сбъркам, ако кажа, че всеки би искал — заяви нисък, набит мъж със закръглени рамене и бичи врат, който току-що се беше появил на сцената. Беше Мартин Борман, което означаваше, че и фюрерът не е далеч. Чул тропота на хорово ударени в пода токове, Шеленберг погледна наляво и видя Хитлер да се приближава през горичката. — Всеки би искал рожба на най-известното куче в целия свят.

Шеленберг застана мирно и изпъна ръка пред себе си. Хитлер вървеше с бавни крачки, вдигнал своята ръка едва наполовина. Носеше черни панталони, обикновена униформена куртка, сива и незакопчана, под която се виждаха бяла риза и вратовръзка, и меко, доста обезформено офицерско кепе, очевидно избрано заради удобството, а не заради изискания външен вид. На лявото джобче на куртката му беше закачен Железен кръст първа степен, присъден му през Голямата война, в комплект с черната панделка, която се полагаше на ранените, а до тях златна партийна значка.

— Химлер. Шеленберг... радвам се да се видим отново, Валтер — каза той с онзи свой мек австрийски акцент, който Шеленберг познаваше до болка от речите, предавани по радиото.

— И аз, майн фюрер.

— Химлер твърди, че имаш план, който ще ни спечели войната.

— Когато разгледате бележките ми, може би и вие ще се съгласите с него, майн фюрер.

— О, мразя писмените доклади. Направо не ги понасям. Ако зависеше от офицерите ми, по цял ден само това щях да правя — да

чета. Официален доклад за това, официален доклад за онова. Казвам ти, Шеленберг, нямам време за бумацина. Но остави човека да говори и бързо-бързо разбираш кое какво е. Хората са моите книги... ти какво ще кажеш, Химлер?

— Вие разчитате всички ни без никакво усилие, майн фюрер.

— Тогава нека влезем, ще ми разкажете всичко и после аз ще ви кажа какво мисля.

Хитлер махна към бункера, пхна поредния ментов бонбон в устата си, тръгна редом с Шеленберг и се разприказва.

— Обичам да се разхождам в гората тук. Едно от малкото места, където мога да се движа свободно. На младини си мечтаех за такива широки, просторни места и ето че животът сбъдна мечтата ми. Предпочитам да се разхождам из Берлин, разбира се. Около Райхстага. Винаги съм обичал тази сграда. Хората говорят, че аз съм виновен за опожаряването ѝ, но това са глупости. Всеки, който ме познава, ще ти каже, че не съм способен на такова нещо. Паул Валот си е бил много добър архитект. Шпеер не го харесва, но това нищо не значи. Както и да е, разхождам се аз из тези северни гори като онзи тип от книгата на Ницше, онази скучната, която въобще не става за четене — „Тъй рече Заратустра“. Разхождам се, защото се чувствам като затворник в тия ужасни бункери и духът ми има нужда от простор.

Шеленберг вървеше до фюрера, слушаше го, усмихваше се и кимаше с мисълта, че отвори ли си устата да каже каквото и да било, само ще намали шансовете си да пробута на Хитлер идеята за операция „Дълъг скок“.

Влязоха в бункера и Шеленберг последва Хитлер, Борман и Химлер наляво в голяма стая с маса, покрита с географски карти. Фюрерът седна на един от половин дузината столове до празната камина и махна на Шеленберг да се присъедини към него. Хитлер не обичаше топлината и след всяка среща с него Шеленберг си тръгваше посинял от студ. Докато чакаше Химлер, Шауб и двамата Борман да се настанят, Шеленберг се възползва от възможността да огледа отблизо фюрера, търсейки признаци за табес дорзалис, или третичен сифилис. Вярно беше, че Хитлер изглеждаше много по-възрастен от четиридесет и четирите си години и сякаш пестеше жестовете си, свеждайки до минимум движенията на ръцете; ала в същото време от него се излъчваше несъмнена аура на физическа сила и по нищо не личеше, че

здравето му е подкопано. Той, разбира се, беше под огромно напрежение, но бледото лице, изпъкналите очи и отнесенят поглед на сомнамбул — или на свят човек — които Шеленберг помнеше от последната си визита във „Волфшанце“, бяха налице и сега. Невъзможно беше — и преди, и сега — да погледнеш с безразличие този зловец, излязъл сякаш изпод перото на Достоевски и луд също като героите му човек, но Шеленберг не съзря нищо; което да подсказва, че Хитлер е на ръба на окончателна лудост.

Фюрерът прекъсна мислите му, като се обърна към него и го прикани да започне. Шеленберг описа плана, който вече беше пробутал на Химлер като резервен вариант, в случай че мирните преговори, инициирани при предаването на писмата от фюрера до Големите трима, не донесат очакваните плодове. На този етап всички проблемни детайли в операция „Дълъг скок“ бяха вече изгладени, тя беше станала напълно осъществима и се намираше в етап на изчакване. Макар Шеленберг да премълча това пред Хитлер, Фон Холтен-Пфлуг се беше върнал от Виница с новината, че екип от сто украинци със съгласието на генерал Шимана вече официално се числят към Галицийската дивизия на „Вафен-СС“. Всичките имали опит като парашутисти и посрещнали с искрен ентузиазъм перспективата да убият маршал Сталин. Фактът, че оставя Хитлер на тъмно относно истинската им етническа принадлежност, не притесняваше Шеленберг. Смяташе, че ако мисията се провали, руснаците не биха оповестили участието на свои сънародници; а ако успее, произходът им едва ли би бил от значение за когото и да било. Така че Шеленберг не спомена други подробности, освен че става дума за доброволци от Галицийската дивизия.

Хитлер го слушаше почти без да го прекъсва. Но когато Шеленберг спомена името на Рузвелт, той се наведе напред и сви ръце в юмрук, сякаш да стисне символично невидимото гърло на президента.

— Рузвелт е един отвратителен масон и нищо повече — каза той. — Дори само заради това всички църкви в Америка би трябвало да се надигнат срещу него, защото се води от принципи, които са в пълно противоречие с принципите на религията, която уж изповядва. Всичко, което изприказва на последната си пресконференция — и как неприятно говори само, носово, — всичките му приказки бяха типичен

еврейски боклук. Чухте ли го как се хвалеше, че имал благородна еврейска кръв във вените си? Благородна еврейска кръв! Ха! Иначе определено се държи като някой дребнав евреин, да. Ако питате мен, и мозъкът му е болен, не само тялото.

Мартин Борман и Хитлер се засмяха и кимнаха в знак на съгласие, което само насърчи Хитлер и той продължи настървено по темата:

— Рузвелт е живото доказателство, че американците са най-глупавите хора на света. А колкото до жена му, по негроидната ѝ външност ясно си личи, че е мелез. Ако някой някога се е съмнявал, че мелезите са заплаха за цивилизованите общества, достатъчно е само да погледне Елинор Рузвелт.

Хитлер се отпусна назад в стола и скръсти ръце на гърдите си сякаш се увиваше с шал. После кимна на Шеленберг да продължи. Но само след минута-две се разприказва надълго и нашироко за Сталин и Чърчил и какво мисли за тях:

— Сталин е една от най-забележителните личности в световната история. Изключителен човек. Чували ли сте го как говори, когато изнася реч? — Хитлер поклати глава. — Ужасно. Нищо не разбира от реторика, това поне е сигурно. А ако може да се вярва на Фон Рибентроп, Сталин не притежава и други социални умения. Той е наполовина човек, наполовина звяр. Не излиза от Кремъл, но управлява чрез бюрокрация, която реагира моментално на всеки негов жест и поглед дори. Изобщо не му пука за народа му. Изобщо. Дори съм убеден, че мрази руснаците не по-малко от мен. Защо иначе с лека ръка ще жертва живота на милиони? А това го прави човек, който заслужава безусловното ни уважение като военачалник. — Хитлер се усмихна. — В известен смисъл ще съжалявам, ако умре, защото той наистина е голяма работа. Шеленберг е прав обаче. Случи ли се нещо със Сталин, цяла Азия ще се срине. Халтавият им съюз се крепи само на него и лесно ще се разпадне. Виж, Чърчил... той е друго нещо. Още не познавам англичанин, който да не ругае Чърчил. Херцогът на Уиндзор, лорд Халифакс, сър Невил Хендерсън, дори и онзи идиот с чадъра, Невил Чембърлейн — всички те смятат, че Чърчил не е достоен за поста си и изобщо за нищо не става. Абсолютно неморален човек. Но пък и какво друго да очакваш от един журналист. Прави всичко възможно да остане във войната, когато и последният глупак

вижда, че Англия отдавна трябваше да сключи мир. Не само за да спаси страната си, а да спаси и цяла Европа от болшевизма. Собствената му партия го заклеми, когато отиде в Москва. Торите побесняха и го засипаха с хули при завръщането му. И кой би ги винил? Същото ще е в Техеран. Да си стисне ръцете със Сталин? В Англия това много ще им хареса. По-добро да носи ръкавици, само това мога да кажа.

Шеленберг вече умираше за цигара и нямаше търпение да продължи с изложението на плана си, но Хитлер още не беше приключил с Чърчил.

— Гледам го и винаги се сещам за думите на Гьоте, че от пушенето хората оглупяват. Е, старците да си пушат, проблем няма, няма и значение. Но никотинът е наркотик, и за хора като нас, чиито мозъци носят кръста на отговорността денем и нощем, няма оправдание за този отвратителен навик. Какво щеше да стане с мен и с Германия, ако пиех и пушех наполовина колкото онова същество Чърчил?

— Дори не ми се мисли, майн фюрер — каза Химлер.

С това тирадата на фюрера приключи и Шеленберг най-после успя да продължи. Но когато стигна до участието на местните племена от Северен Иран, Хитлер отново го прекъсна, макар този път през смях.

— Предполагал ли съм някога, че ще се превърна в религиозна фигура за мюсюлманския свят! Знаете ли, че арабите споменават името ми в молитвите си? Персийците сигурно биха ме направили свой велик хан. Ще се радвам да ида там, когато се възцари мир на света. Най-напред ще прекарам известно време в двореца на някой шейх. Разбира се, ще се наложи да сменят месото на трапезата си. Овнешко не хапвам. Виж, от харемите им бих се възползвал. Ислямът винаги ми е харесвал. Разбирам защо мъжете им са така ентусиазирани за рая на Мохамед, където правоверните ги очакват цял куп девици. Не като промития и скучен рай на християните.

Тук Хитлер млъкна рязко и Шеленберг най-сетне успя да довърши изложението на плана си за операция „Дълъг скок“. Сякаш нарочно, на фона на всичките си лирични отклонения дотук, сега Хитлер избра да помълчи. Извади очила с евтина никелирана рамка от джоба на куртката си и прегледа основните точки от доклада на

Шеленберг, като сумтеше шумно и смучеше ли, смучеше вездесъщите си ментови бонбони. После си свали очилата и се прозя, без да слага ръка на устата си и без да се извини, и каза:

— Планът е добър, Шеленберг. Смел, вдъхновен. Това ми харесва. За да спечелиш една война, ти трябва хора, които са смели и вдъхновени. — Кимна. — Ти отнесе писмата в Стокхолм, нали? И се среща с онова финско приятелче на Хитлер.

— Да, майн фюрер.

— И същевременно ни представяш този план — операция „Дълъг скок“. Защо?

— Винаги е добре да имаш резервен план, в случай че другият се провали. Това ми е работата, майн фюрер. Това е смисълът на разузнаването. Да сме готови за всички варианти. Да предположим, че Големите трима не приемат мирните ви предложения. Да предположим, че дори не отговорят на писмата ви. По-добре ще е моите хора вече да са на техен терен, в Иран.

Хитлер кимна.

— Не мога да ти кажа всичко за онова, което става, Шеленберг. Дори и на теб. Но мисля, че може и да си прав. Разбира се, можем си кротуваме и да се надяваме, че срещата на тримата няма да доведе до нищо съществено. И може да стане точно така, защото ясно се вижда, че първоначалните симпатии, които съществуваха между британците и американците, нещо не разцъфтяват. Факт е, че британците са натрупали доста неприятни чувства към американските си братовчеди и единственият британец, който обича американците безрезервно, е наполовина американец по произход — кученцето на Рузвелт, Уинстън Чърчил. Онази тяхна конференция в Техеран доста ще се проточи. — Тук Хитлер се ухили. — Ако преди това не ги избиете всичките, разбира се. — Разсмя се и се плесна по дясното бедро. — Ще се проточи, да. Като другата, преди нея, в Канада, между Чърчил и Рузвелт. А сега, когато и Сталин участва, нещата съвсем ще забуксват. Така де, ясно е, че според тях трудностите им са сериозни. Огромните загуби на Червената армия, перспективата за европейска инвазия, милионите човешки животи, които зависят от това. Повярвайте ми, господа, чудо ще е нужно да се впрегнат наедно британци, американци, руснаци и китайци в обща кауза, която да им спечели войната. Историята ни учи, че коалициите рядко постигат успех,

защото винаги идва момент, когато една от нациите решава, че не е справедливо да прави жертви заради друга. Американците са непредсказуеми, а и откровено казано, саможертвите не са им по вкуса, което обяснява и неохотата им да се включат в тази война — както и в предишната, впрочем. Озоват ли се притиснати до стената, само те си знаят как ще постъпят — може да се пречупят, може и да устоят, шансовете са еднакви. Британците са несравнимо по-смели, спор няма. Как американците имат очи да петнят англичаните след всичко, което те преживяха, си е направо непонятно. Колкото до руснаците... тяхната издръжливост няма равна. Не бих се изненадал, ако тази конференция се разпадне под тежестта на дисхармонията, която съществува между вождовете на съюзниците. Сталин и Чърчил се мразят и в червата, това е сигурно. Интересно ще е да се види как ще се спогодят американският президент и Сталин. Ако се съди по речите му, Рузвелт ще заложи на курвенския подход и ще се опита да съблазни Сталин. Съветският вожд пък просто ще чака да види докъде точно е готов да стигне Рузвелт, за да му влезе под кожата. Междувременно Чърчил ще седи на резервната скамейка и ще кипи вътрешно, като измамен съпруг, който гледа как жена му става за смях, но не смее да каже нищо, защото го е страх тя да не го напусне. — Хитлер се плесна отново по бедрото. — Бог ми е свидетел, ще ми се да ги видех отнякъде.

После присви очи и изглежда Шеленберг.

— Умен си като Хайдрих — каза той. — Не знам дали си и толкова безмилостен, но със сигурност си толкова умен. — Перна с опакото на ръката си доклада на Шеленберг. — И няма съмнение, че планът ти е хитър.

Изправи се рязко и останалите последваха чинно примера му.

— Ще ви съобщя решението си след обяда.

Преместиха се в трапезарията, където към тях се присъединиха и неколцина членове на Генералния щаб. По време на целия обяд Хитлер почти не спря да говори. Хранеше се бързо и без особен финес — варена царевица за начало, върху която изля почти пълна чашка разтопено масло; отказа основното ястие; и накрая излапа огромна чиния горещи палачинки със стафиди и сладък сироп. На Шеленберг му прилошаваше само при вида на менюто, предпочетено от Хитлер, и с мъка изяде виенския шницел, който си беше поръчал.

След обяда фюрерът го покани да се поразходят и двамата направиха обиколка на Зона 1, като Хитлер му показваше местните забележителности — плувния басейн, киното, бръснарницата (много се гордееше с факта, че са „примамили“ Воленхаупт, бръснаря от берлинския хотел „Кайзерхоф“, във „Волфшанце“, където да подстригва косите на Генералния щаб) и бункерите на Гьоринг, Шпеер и Мартин Борман.

— Имаме си и гробище даже — каза Хитлер. — В южна посока, от другата страна на шосето. Да, имаме си кажи-речи всичко, което може да ни потрябва.

Шеленберг не попита кой е погребан в гробището. Имаше неща, за които дори шефът на разузнаването предпочиташе да не знае. Накрая Хитлер заговори по същество.

— Възхищавам се на плана ти. Като излязъл от книга на Карл Май е. Чел ли си нещо от него?

— Като момче.

— Никога не се срамувай от това, Шеленберг. Когато аз бях малък, обожавах книгите на Карл Май и те ми оказаха изключително влияние. Така. Ето какво, искам да задвижиш плана си както е предвидено. Да, прати отряда си в Персия, но да не правят нищо без по-нататъшни заповеди от мен или Химлер. Ясно ли е?

— Напълно, майн фюрер.

— Добре. Да си кротуват, докато не дам знак. Междувременно ще кажа на Химлер и Гьоринг, че операция „Дълъг скок“ получава най-висок приоритет. Разбрано?

— Да, майн фюрер. Благодаря ви, майн фюрер.

— Още нещо, Шеленберг. Внимавай с Химлер и Калтенбрунер. Човек с твоите възможности може и да не се притеснява особено от Калтенбрунер, да. Химлер обаче... с него трябва да си нащрек, това е сигурно. Внимавай да не започне да ти завижда, както стана с Хайдрих. Помниш какво стана с Хайдрих, нали? Много лошо стана с него, много, но беше неизбежно предвид обстоятелствата. Хайдрих беше твърде амбициозен и си плати за това.

Шеленберг слушаше и се опитваше да не покаже удивлението си, защото от думите на фюрера излизаше, че не чешки партизани са убили Хайдрих, а в смъртта му по някакъв начин е имал пръст Химлер.

— Така че внимавай с Химлер, да. Внимавай и с адмирал Канарис също. Той не е старият глупак, какъвто го изкарва Гестапо. Всички ние бихме могли да се поучим от старата лисица. Запомни думите ми — Абверът все още е в състояние да ни изненада.

9.

Вторник, 19 Октомври 1943

Цосен, Германия

Студът мъчеше адмирал Канарис. И причина за това не беше единствено фактът, че предния ден се беше върнал от Мадрид и сиво-зеленият бункер на Абвера в армейския щаб в Цосен, на трийсетина километра от Берлин, му се струваше още по-влажнен и недостатъчно отоплен от обичайното. Не, изобщо не беше в това причината, защото, за разлика от повечето висши офицери в нацистката йерархия той си падаше малко спартанец и не беше човек, който държи на личните си удобства. В офисите на Абвера в „Тирпиц Уфер“, елегантна четириетажна сграда близо до берлинския Ландвер Канал, Канарис често беше оставал да нощува на походно легло в кабинета си и преспокойно можеше да се лиши от обяд или вечеря, стига двата му дакела, Зепел и Каспър, да не останат без прясно месце.

Не, измъчващият го студ беше свързан с разузнавателните провали на поверената му организация и с усещането, че фюрерът е охладнял към него и съветите му.

Абверът беше най-старата тайна служба на Германия, съществувала още преди времето на Фридрих Велики. Думата „абвер“ означаваше „защита“, но в случая покриваше и по-широкото значение на военното разузнаване като такова, и по-конкретно така наречения Auslandsabwehr или АА, отдела по външно разузнаване. АА отговаряше пряко пред висшето командване на немската армия и по тази причина досега устояваше на опитите за поглъщане от страна на Службата за сигурност на Райха, оглавявана от Калтенбрунер, но Канарис се питаше докога ще е в състояние да отстоява тази независимост предвид последните провали.

Първият голям провал беше през четиридесет и втора. Осмина агенти на АА бяха прехвърлени в Съединените щати в рамките на операция с кодово название „Пасториус“. Всичко отиде по дяволите, когато двама от членовете на екипа предали останалите на ФБР.

Шестима достойни мъже седнаха на електрическия стол през август четиридесет и втора и Рузвелт не само потвърди смъртните им присъди, а дори се пошегувал, изразявайки съжаление, че във Вашингтон вече не бесели осъдените на смърт престъпници. Тази катастрофа скоро беше последвана от неуспеха на АА да засече струпването на руски войски в района на Сталинград, а третият тежък провал дойде, когато през ноември 1942-ра англичани и американци изненадващо дебаркираха в Северна Африка. Междувременно няколко скъпи и уж отлично подготвени начинания с цел подбуждане на антибритански бунтове в Индия, Южна Африка и Афганистан, от една страна, и антисъветски въстания в Кавказ, от друга, се бяха провалили безславно. Най-скорошната катастрофа настъпи през април четиридесет и трета, когато двама старши членове на АА бяха арестувани от Гестапо по обвинения в злоупотреби, валутни престъпления и подривна дейност. Единствено благодарение на Химлер (а и на самия фюрер, ако можеше да се вярва на слухове) адмирал Канарис се беше разминал с по-сериозно обвинение и беше запазил контрол над дискредитираната си до голяма степен организация.

Може и да беше дискредитирана, но АА все пак разполагаше с широка мрежа от шпиони, много от които работеха в дипломатическите мисии на Райха в чужбина, както и във външното министерство на Фон Рибентроп на Вилхелмштрассе. В резултат на това Канарис знаеше всичко за агент Цицерон и предстоящата конференция на Големите трима в Техеран и нищо за операцията „Дълъг скок“ на Шеленберг. Бе информиран и за един таен разговор, провел се преди повече от седмица във „Волфшанце“ между Хитлер и Химлер. Тази сутрин Канарис беше повикал в бункера, който вече смяташе за свой дом, само онези офицери от АА и Вермахта, които според него бяха извън всяко подозрение. Щяха да си говорят за покушения.

Кабинетът му тук беше обзаведен не по-различно от кабинета му в „Тирпиц Уфер“ — малко бюро, голяма маса, няколко стола, двукрилен гардероб и сейф; на бюрото му имаше макет на крайцера „Дрезден“, където Канарис беше служил по време на Голямата война, плюс бронзова статуетка на трите мъдри маймунки; на стените висяха една японска рисунка на ухилен демон, портретът на Хитлер в цял ръст, рисуван от Конрад Хомел — Канарис, като запален любител на

кучета, още от пръв поглед беше решил, че на този си портрет фюрерът прилича на някоя от дребните породи домашни любимци — и една снимка на генерал Франко. Канарис си даваше сметка, че в този си състав колекцията му от портрети е доста странна — въпреки фашизма на Франко и дълга, който Испания беше натрупала към Германия покрай Гражданската си война, Хитлер и Франко не можеха да се понасят; Канарис, от своя страна, беше прекарал много време в Испания преди войната и изпитваше възхищение и топли чувства към испанския народ и неговия лидер.

Докато хората му се събираха, генералът стоеше прав, гушнал единия дакел. Беше дребен мъж, само метър и шейсет, с посребрена коса и понатежал в кръста, което отнемаше доста от военната му осанка. Облечен с флотска униформа и заобиколен от много по-млади и по-високи офицери, Канарис приличаше повече на селски училищен директор, който чака учениците да си седнат на чиновете.

Остави кучето на пода, зае мястото начело на масата и моментално запали голяма пура „Гилдеман“. Последен в бункера с островърхия покрив (проектиран така, за да се плъзгат бомбите) влезе Фон Бентивени, или Бенти, който не беше по-едър от Канарис. Бенти беше от италиански произход, но с монокъла и дървенишките си маниери беше образец на типичния пруски офицер, поне на пръв поглед.

— Затвори вратата, Бенти — каза Канарис. При всяко отваряне на стоманената врата вятърът вкарваше по шепа сухи листа през прага и това го дразнеше. По целия килим имаше натрошени листа, които много приличаха на кучешки изпражнения и Канарис постоянно се притесняваше дали Зепел или Каспър не са се изложили. — И сядай.

Бентивени седна и се зае да нагласи цигара в кехлибареното си цигаре. Канарис натисна бутон под плота на масата, за да повика дневалния. След миг вътрешната врата към един от свързаните с бункера тунели се отвори и в стаята влезе ефрейтор с поднос за кафе.

— Не мога да повярвам — възкликна полковник Фрейтаг фон Лорингхофен с разширени ноздри, които всмукваха жадно аромата. Храната в тукашната столова беше твърде еднообразна, състояща се предимно от фронтови порции и заместители на кафето. За повечето офицери около масата, които бяха свикнали да се хранят в „Адлон“ или в „Канцлер Кафе“, това беше още една причина да мразят Цосен и

армейската щабквартира с кодово име „Цепелин“. — Кафе. Истинско кафе.

— Донесох го от Мадрид — поясни Канарис. — Както и други провизии, които дадох на готвача с молба да ни приготви нещо специално. — Канарис обичаше добрата храна, обичаше и да готви при случай. Преди войната дори се беше случвало да приготвя вечеря за Хайдрих и съпругата му в къщата си на Долецрасе.

— Никой не би могъл да ви обвини, че не се грижите за хората си, хер адмирал — обади се полковник Хансен и отпи с наслаждение от чашата си.

— Не казвайте на никого — шеговито ги предупреди Канарис. — Това е свръхсекретно.

— Как беше в Мадрид? — попита Фон Бентивени. Като ръководител на трета секция той горещо се интересувахе от внедряването на шпиони на АА в испанските разузнавателни служби.

— Испанското правителство е подложено на американски натиск да спре износа си на волфрам за Германия и да прогони всички немски агенти.

— И какво мисли Франко по въпроса?

— Всъщност, аз така и не се видях с генерала — призна Канарис. — Но затова пък се видях с Вигон. — Генерал Хуан Вигон беше шефът на испанския генерален щаб. — Видях се и с новия външен министър, граф Хордана. Напомних и на двамата колко често Абверът и испанската полиция са действали в сътрудничество срещу анти франкистки и съюзнически групи на съпротивата.

Канарис продължи да описва дипломатическите аспекти на посещението си, спря се дори на стратегическото значение на волфрама като материал за производството на бомбени електроди, докато ефрейторът не приключи със сервирането на кафето и не излезе от стаята. Веднага щом вратата се затвори зад него, Канарис пристъпи към същинската цел на съвещанието.

— Докато бях в Испания, успях да се срещна с Диего. За колегите ни от Вермахта обяснявам, че Диего е името на успял аржентински бизнесмен, който е един от най-добрите ни агенти в Южна Америка.

— Както и един от най-добрите ни свалячи — отбеляза полковник Хансен, който, като шеф на първа секция, отговаряше за

радиовръзките и куриерските връзки с всички агенти на Абвера в чужбина. — Не съм виждал друг, на когото толкова да му върви с жените.

Макар напоследък жените да му бяха последната грижа, Канарис не се подразни от прекъсването, напротив, приветстваше всеки опит за подобряване на настроението в Цосен, където атмосферата ставаше все по-мрачна.

— Диего? — вдигна вежди Фон Лорингхофен.

— Диего е кодовото му име — обясни Канарис. — След историята с „Пасториус“ използваме само кодови имена. Никой от нас не е забравил екзекуцията на онези шестима достойни мъже. Опитваме се да не споменаваме имена. Да, дори и името на човека, когото планираме да убием в Техеран. От тук насетне ще говоря за него само с кодовото му име, Вотан.

Канарис направи кратка пауза, колкото да запали отново пурата си, преди да продължи:

— Така. Диего е бил във Вашингтон само преди няколко дни и там се е срещнал с Харвард. Харвард е последният важен шпионин на Абвера във Вашингтон, с него работим от 1940-а. Той още тогава беше богат човек, собственик на голяма химическа компания. Но после затъна много лошо с една погрешна инвестиция и Абверът сметна за уместно да се намеси, като плати дълговете му, рефинансира компанията му и закупи от негово име голямо количество акции в отбранителната промишленост. Разказвам ви това, за да е ясно, че той е лоялен към Германия и Абвера, а не към националсоциализма. В началото на войната насърчихме Харвард да стане член на Американската артилерийска асоциация, проотбранително лоби с тесни връзки във военното министерство. В резултат до него стигат повечето комюникета на военното министерство; самият той е популярна фигура във Вашингтон и има много приятели в сената и в администрацията на Рузвелт. От 1942-ра притежава вила в Акапулко, където често кани сенатори. Никой дори не подозира, че къщата е пълна със скрити микрофони. Харвард ни е от полза основно като източник на информация за вашингтонските клюки, но от време на време успява и да вербува неофициално хора, които симпатизират на каузата ни. Един такъв човек, с кодово име Брут, ще придружава президента Рузвелт при предстоящите му визити в Кайро и Техеран за

конференцията на Големите трима. Не е необходимо да ви напомням колко навреме става всичко това. Съдбата ни предоставя възможност, която иначе би ни отнела месеци, а дори и години на подготовка. Само си помислете, господа. Ще разполагаме с наш човек в съвещателната зала на самия Сталин в руското посолство в Техеран, при това въоръжен според правилника. По мое мнение самата простота на този план гарантира успеха му. Както всички знаете, винаги съм смятал, че самотният убиец има най-голям шанс за успех при покушение над държавен глава. При целия охранителен апарат на НКВД, който другарят Берия без съмнение ще разположи на място, Вотан едва ли ще очаква нападение точно от тази посока.

— Значи що го застрелят, така ли? — попита Хансен.

— Не. Ще бъде отровен — отвърна Канарис. — Със стрихнин.

Фон Лорингхофен, балтиец, който беше израснал в имперска Русия и беше получил военното си обучение в латвийската армия, преди да се прехвърли във Вермахта, поклати глава. Като човек, който съвсем доскоро беше служил като разузнавателен офицер към взвод от прогермански настроени казаци на Източния фронт, той беше виждал достатъчно хора, обзети от омраза, толкова силна, че бяха готови да предадат собствената си страна и да убиват свои. Но мотивите на Брут не изглеждаха толкова очевидни.

— Той защо го прави? — без заобикалки попита балтиецът. — И откъде сме сигурни, че наистина ще го направи?

— Защото е патриот — подчерта Канарис. — От немско-американски произход, роден в Данциг и иска войната да свърши бързо. С чест за Германия. Ако не успее да отрови Вотан, ще го застреля.

— И е готов да жертва собствения си живот? Руснаците ще го направят на решето. Ако не и по-лошо.

— Не виждам друг начин да се осъществи това начинание, бароне — каза Канарис.

— Нито пък аз — отбеляза Фон Бентивени.

— Едно е да го кажеш — не отстъпваше Фон Лорингхофен. — Съвсем друго е да го направиш.

— Успешните покушения почти винаги са разчитали на хора, които са действали сами и са били готови да жертват живота си за каузата, в която вярват. Гаврило Принцип, който уби ерцхерцог

Фердинанд. Джон Уилкс Бут, който уби Линкълн. И онзи тип, който уби президента Маккинли през 1901-ва. — Канарис беше направил подробно проучване на покушенията над президенти. — Леон Шолгош. Един решен на всичко човек може да промени хода на историята. Това поне е сигурно.

— В такъв случай аз имам друг въпрос — каза Фон Лорингхофен. — Към всички ни. Смятаме ли наистина, че това убийство ще прави чест на Абвера и на Вермахта? Ще ми се да знам отговора на този въпрос. Лично аз не смятам, че отровата е оръжието на достойния човек. Какво ще каже историята за хората, организирали отравянето на Вотан? Това бих искал да зная.

— Основателен въпрос — кимна Канарис. — С риск да прозвуча като фюрера, моето мнение е следното. Твърде вероятно е да не ни се удаде друга такава възможност. Същевременно, ако успеем, то тази операция несъмнено ще възстанови доброто реноме на Абвера в Германия. Само си представете физиономииите им, когато се разбере какво е станало. На онези, които са ни отписали. Химлер и Мюлер. Онова копеле Калтенбрунер. Ще им покажем на какво е способен Абверът. Да не говорим за немския народ. Ако тази конференция успее, Сталин, Чърчил и Рузвелт ще са отнели и последните трохи от честта на страната ни.

Фон Лорингхофен все още не изглеждаше убеден. Така че Канарис продължи.

— Нужно ли е да си напомняме защо задвижихме този план? През януари в Казабланка президентът Рузвелт произнесе реч, в която настоя за безусловна капитулация на Германия. Реч, която според наши източници в британските тайни разузнавателни служби дори сър Стюарт Мензис, моят британски колега, смята за катастрофална. Господа, има само един друг пример за безусловна капитулация в писаната история — ултиматумът, даден от римляните на картагенците по време на Третата пуническа война. Картагенците го отхвърлили и римляните решили, че това им дава право да сринат Картаген със земята — каквото било и първоначалното им намерение, разбира се. С искането си за безусловна капитулация Рузвелт ни притисна до стената. Историята ще свидетелства, че той не ни е оставил друг избор, освен онзи, който сме направили. Трябва да го направим заради страната си, заради Германия. И за мен това е достатъчно. Това винаги

е достатъчно. Ако Брут успее, Съюзниците несъмнено ще се съгласят на преговори.

Фон Лорингхофен кимна.

— Много добре — заяви той. — Убедихте ме.

Всички останали закимаха решително.

Канарис отпи от кафето си и се облегна назад. Впери поглед в пепелта на върха на пурата си и каза:

— Дълго мислих за кодовото име на тази операция. И едва ли ще се учудите, че се спрях на „Решителен удар“. Защото всички, смятам, сме убедени, че покушението над Вотан е точно това. Навярно най-решителният удар в съвременната военна история.

10.

Неделя, 31 Октомври 1943

Вашингтон

Торнтън Коул не обичаше хомосексуалистите. Не че го тръбеше наляво и надясно. Просто не ги одобряваше от морални съображения, а когато работеха за правителството — и от съображения за сигурност. Смяташе, че са податливи на изнудване. Коул оглавяваше германското бюро в Държавния департамент и доскоро се беше възхищавал на Самнър Уелс, когото смяташе за далновиден между народник, много по-подходящ за поста от възрастния и лишен от въображение Кордел Хал. Сега обаче, след оставката на помощник държавния секретар и слуховете за неговата хомосексуалност, Коул се чувстваше задължен да преразгледа доброто си мнение за Уелс — още повече че като си припомняше сега контактите си с него, започваше да му се струпа, че в един конкретен случай и самият той може да е бил обект на съмнителен интерес от негова страна.

Също като Уелс, Торнтън Коул беше „гротчо“ — възпитаник на колежа „Гротън“. Друг „гротчо“ с широки връзки, Уилард Майер, беше представил Коул на Уелс, а след това, по настояване на помощник държавния секретар, двамата се бяха срещали няколко пъти във вашингтонския клуб „Метрополитън“. Коул се беше почувствал поласкан от вниманието на по-възрастния мъж, и макар сега свалката да му се струваше доста непохватна, на времето изобщо не се беше усъмнил. Случило се беше преди няколко години, пак в „Метрополитън“. Уелс беше пил много и по време на вечерята беше сравнил профила на Коул с този на Микеланджеловия Давид, след което беше добавил: „Разбира се, не знам доколко си приличат телата ви, но в лицето със сигурност си красив като Давид“. Самнър Уелс беше женен, имаше деца и Торнтън Коул беше решил, че казаното от помощник държавния секретар е случайна проява на нетактичност, и изобщо не му беше хрумвало, че може да е продиктувано от сексуално привличане. Сега, разбира се, онези думи изглеждаха съвсем различно.

Всичко това разстрои дълбоко Торнтън Коул и след като стигна до заключението, че Уелс едва ли е единственият хомосексуалист в Държавния департамент, направи списък с имената на други мъже, които подозираше в същото срамно отклонение: Лорънс Дагинс (бившия заместник на Уелс), Алгър Хис, който беше асистент на Станли Хорнбек, политическия съветник към Държавния департамент по въпросите на Далечния изток; и Дейвид Мелън, който работеше при Коул в германското бюро. Най-напред се фокусира върху собствения си заместник и когато откри, че Мелън поддържа приятелски отношения с мъж на име Лавъл Уайт, у него се зароди и бързо пусна корени идеята, че с малко късмет би могъл да разкрие цяло гнездо на педерастии в Държавния департамент. Коул добави името му в списъка си, когато разбра, че двамата мъже често нощуват заедно в елегантната къща на Уайт в Джорджтаун. Уайт, известно вашингтонско конте, беше член на Американската артилерийска асоциация, проотбранително лоби с тесни връзки във военното министерство. Уайт беше близък с неколцина сенатори и конгресмени и често канеше отбрано общество в къщата си в Акапулко, и изобщо май се познаваше с цялото правителство. Въпросът беше колцина от тях също са хомосексуалисти? Торнтън Коул реши, че на всяка цена ще разбере това.

Обикновено отделяше време за това свое странно хоби само през уикендите. Неженен, но поддържащ връзка с чужда съпруга, той беше свикнал да се скатава по тъмни входи и да наблюдава чужди къщи от паркираната си кола. Тази неделя вечер, нетипично топла за сезона — Коул не помнеше друг такъв празник на Все светии — той проследи Лавъл Уайт до хотел „Хамилтън“ срещу парка „Франклин“, известно сборище на хомосексуалисти.

В бара на хотела видя Лавъл Уайт да разговаря вгълбено с някакъв мъж, чието лице, макар да не знаеше името му, беше познато на Коул — един-два пъти го беше виждал в компанията на Хенри Симпсън, военния секретар. Още един потенциален хомосексуалист във военното министерство надхвърляше и най-смелите му очаквания и докато обмисляше как да постъпи по-нататък — дали да не се свърже с Хувър от ФБР например — Торнтън Коул навлезе в парка, за да разсъди на спокойствие върху следващия си ход.

Ала, макар връзката на Лавъл Уайт да беше незаконна, тя не беше такава заради хомосексуализма. Лавъл Уайт наистина беше хомосексуалист, но мъжът с него не беше. Прозвището му беше Брут. Като опитен агент, Уайт беше забелязал, че го следят, и беше помолил агент Диего, чисто истинско име беше Анастасио Перейра, южноамериканския агент на Абвера, да му пази гърба. Перейра беше видял как Торнтън Коул проследява Уайт от дома му в Джорджтаун и осъзнал, че самоличността на Брут е изложена на риск от разкритие, той последва преследвача в парка „Франклин“, настигна го и му поиска огънче.

Въпреки интереса си към уличаването на хомосексуалистите в правителството, Коул нямаше представа за репутацията, с която се ползваше паркът, и не се притесни, когато Перейра го заговори.

— Хубава вечер — отбеляза Перейра и тръгна с Коул. — Или щеше да е, ако не подозирах, че жена ми е в онзи хотел там с друг мъж.

— Съжалявам.

— Те ще съжаляват много повече, когато ги изненадам.

Коул се усмихна леко.

— И какво ще направите?

— Ще ги убия и двамата.

— Шегувате се.

Перейра сви рамене.

— Вие какво бихте направили?

— Не знам.

— В моята родина това е единственият начин. — Дотук Перейра беше установил две неща — че Коул е сам и че не е ченге или агент на ФБР. Дрехите на Торнтън Коул изглеждаха скъпи, шити по поръчка, а тънките му ръце с дълги пръсти не бяха на полицаи — по-скоро на музикант или учен. Който и да беше този човек, със сигурност не беше професионалист. — Аз съм от Аржентина. — Под прикритието на тъмнината Перейра извади сгъваем нож от джоба на палтото си и го отвори. — А там ние убиваме мъжете, които чукат жените ни.

И преди да е довършил изречението, той заби ножа в тялото на Коул точно под гръдната кост. Удар професионален, нанесен от човек, който и преди е убивал с нож. Острието прободеше сърцето на Коул и той умря, преди да се е строполил на земята.

Перейра завлече трупа в близките храсти, изтри ножа си в палтото на мъртвия и взе портфейла му. После вдигна ръката, с която беше нанесъл фаталния удар, огледа отблизо ръкава си, откри няколко капки кръв върху маншета на ризата, смъкна палтото си и нави изцапания ръкав до лакътя. Облече отново палтото си и тръгна назад към ренесансовата сграда на хотел „Хамилтън“. На влизане се размина с Брут. Дватамата не се погледнаха. Перейра огледа отново дрехите си на силната светлина във фоайето, не откри други уличаващи следи и тръгна към бара, където щеше да го чака Лавъл Уайт.

Мургав и красив, Перейра беше пълна противоположност на ниския, дебел, оплешивяващ мъж с очила, който, като видя аржентинеца, махна на един сервитьор и поръча две сухи мартинита, макар че ако се съдеше по изражението на Перейра, едно можеше и да не му стигне.

— Е? — попита Уайт, когато Перейра седна до него.

— Прав беше. Наистина те следяха.

— Той видя ли ме с нашия приятел?

— Да, видя и двама ви. Сигурен съм.

— По дяволите. Само това ни липсваше.

— Успокой се. Погрижих се за всичко.

— Погрижил си се? Какво искаш да кажеш?

— Мъжът, който те следеше, е мъртъв. Това искам да кажа.

— Мъртъв? Къде? Исусе Христе! Кой беше той?

Перейра взе оставения на масата „Вашингтон Пост“ и плъзна хладен поглед по първата страница.

— Виж ти, Дучето май пак е в Италия — каза той.

— Остави това сега — прошепна Уайт. — Какви ги говориш, мъртъв ли е?

— Не бе, в Италия е. Тука така пише.

Лавъл Уайт изкриви лице и погледна встрани. Понякога Перейра го даваше прекалено хладнокръвно, но нямаше смисъл да го прищипорва — аржентинецът щеше да отговори на въпросите му само и единствено когато реши, че е готов. Сервитьорът пристигна с коктейлите и Перейра изпи своя на две големи глътки.

— Искам още един — каза той.

— Ето, изпий моя. Не го искам. А тебе като те гледам, май имаш нужда.

Перейра кимна.

— Последвах го в парка и го намушках. Не се притеснявай. Наврях го в едни храсти и сигурно ще го открият чак сутринта.

— Добре де, кой беше той, по дяволите?

Перейра сложи на масата портфейла на Торнтън Коул.

— Ти ми кажи.

Уайт грабна портфейла и го отвори в скута си. Мина минута, докато разглеждаше съдържанието му.

— Мили боже, този го познавам — каза той накрая.

— Познаваше го — поправи го Перейра и подхвана второто си картини.

— От Държавния департамент е.

— Реших, че не е ченге. — Перейра извади златна табакера и си запали цигара. — Личеше, че е от колежа четата.

Уайт потърка нервно месестата си брадичка.

— Чудя се дали ни е усетил. И дали е казал на някого друг за мен.

— Едва ли. Беше сам.

— Откъде знаеш?

— Според теб бих ли седял тук сега, ако смятах, че онзи си има другарче? — попита Перейра.

— Е, сигурно не — поклати глава Уайт. — Не разбирам. Защо му е било на Торнтън Коул да ме следи?

— Може да е бил педал като теб.

— Много смешно.

— Не се шегувах.

— Въпросът е какво ще правим сега?

— Какво да правим? — Перейра се ухили. — Струва ми се, че вече направих всичко, което можеше да се направи, не мислиш ли?

— О, не. Не, не, не. Не може да убиеш ей така човек от Държавния департамент и да очакваш, че ще ти се размине като с обикновено убийство. Ще има сериозно разследване. При което може да изскочи нещо, което да обясни защо Коул ме е следял. — Той кимна замислено. — От друга страна, може би има начин да подхлъзнем полицията преди още да се е озовала на местопрестъплението. Да спънем разследването, преди да е започнало.

— И има ли такъв начин?

Уайт стана.

— Изпий си мартинито и ми покажи къде си оставил трупа. Трябва да се погрижим за него. Да подредим декорите, така да се каже.

Двамата мъже излязоха от хотела.

— Защо педалите се събират тук, а не някъде другаде?

— Все трябва да ходят някъде — отговори Уайт. — Но може би идват тук по сантиментални причини. Франсис Ходжсън Бърнет, авторът на „Малкият лорд Фаунтлерой“, е живял в една пряка на този площад. Но истината е, че не знам. Кой знае как започват такива неща?

Перейра го заведе при трупа и в първите няколко мига Уайт се взира в тялото, на Торнтън Коул с нещо близко до патологичен интерес. Дотогава не беше виждал мъртвец, а в мрака Коул дори не изглеждаше мъртъв.

— Хайде — подкани го Перейра. — Прави каквото там ще правиш и да се махаме.

— Добре де. — Извади парите от портфейла на Коул и ги хвърли на земята до тялото. После измъкна от собствения си джоб рекламен кибрит и билет за турската баня на ъгъла на улиците Петнайсета и Г и ги пъхна в джоба на Коул. Кибритът беше с логото на един частен клуб в Глоувър Парк, който също като турската баня беше познат на полицията като едно от свърталищата на вашингтонската хомосексуална общност.

Уайт се наведе над трупа и разкопча дюкяна му.

— Какво правиш, по дяволите? — изсъска Перейра.

— Млъкни и гледай да не дойде някой. — Уайт извади пениса на мъртвеца от панталоните му. — Знам какво правя. Такива неща стават непрекъснато, повярвай ми. А и вече ти казах каква слава се носи на този парк. Когато приключи, всички ще се надпреварват да сметат разследването под килима.

Уайт разкопча собствения си дюкян. Ако питаха него, в сравнение с убийството на Торнтън Коул скандалът със Самнър Уелс щеше да изглежда като училищен пикник в неделя.

Извади пениса си и започна да мастурбира.

Службата за стратегически дейности, или ССД, се помещаваше в комплекс от четири тухлени сгради на улица Е № 2430 на ъгъла на

Двайсет и трета и брега на река Потомак при стария квартал „Фоги Ботъм“. Когато се преместиха в сградата на улица Е, служителите на ССД завариха двайсетина маймуни — опитни животни — изоставени от напусналия сградата Национален здравен институт, и това даде повод на Радио Берлин да отбележи, че Рузвелт разполага с работен екип, състоящ се от петдесет университетски преподаватели, двайсет маймуни и пълен комплект еврейски писарушки.

По онова време смятах, че немците не са много далеч от истината. Изумително беше, че знаят толкова много за ССД, а те очевидно знаеха. Доказваше го маймунската история.

По-нататък по улица Е имаше пивоварна, излъчваща силна и неприятна миризма, която неизменно ми напомняше за всичко горчиво в собствения ми живот. Бях един от еврейските писарушки на Рузвелт. Ала проблемът беше, че се чувствах като една от маймуните. Маймуна, която си няма клон за люлеене и банан за ядене.

На няколко пъти се бях опитвал да открия Диана по телефона, но Беси, прислужницата ѝ, ме уведоми, че тя не желае да разговаря с мен. Веднъж дори се представих за неин клиент, само и само да я докарам до телефона, но Беси вече познаваше гласа ми. Приятелите ѝ също ме отбягваха, сякаш аз я бях наранил, а не обратното. Скоро започнах да се отбивам с колата до къщата ѝ в Чеви Чейс, по всяко време на деня и нощта, но нито веднъж не заварих там нейната кола. И още по-лошо, тя така и не ми беше дала обяснение за поведението си. Несправедливостта на случилото се ме измъчваше почти толкова, колкото и сърдечната болка от раздялата. Започвах да се отчайвам. Но не виждах какво повече мога да направя за момента, а в края на краищата, все още се водеше война. И аз си имах работа за вършене.

Е, не беше кой знае каква работа. Съжалявах, че не бях отишъл с Алън Дълес в Швейцария, когато го прехвърлиха за ръководител на офиса на ССД в Берн. Ако не се бях разболял, можеше и да отида. Вместо това си стоях във Вашингтон, терзаех се от спомените за Диана и с мъка издържах ръководните напъни на заместника на Донован, Ото Дьоринг.

Сега, когато докладът ми за касапницата в Катинската гора беше вече в ръцете на президента, аз се бях върнах към обичайната си работа. Между другото, разработвах и план за разкриването на немския шпионин, докладвал за съществуването на двайсетте

маймуни. Сигурен бях, че е във Вашингтон, и бях пуснал няколко различни и неверни слуха в няколко различни местни организации, след което внимателно следях кой от тях ще се появи в емисиите на Радио Берлин или в реч на някой от по-изтъкнатите нацисти. Дотук бях стеснил търсенето до военното министерство.

Друга част от времето си отделях за събирането на лична информация за водещи фигури в Третия райх. Понякога въпросната информация беше наистина лична, като слуховете, например че шефът на СД Валтер Шеленберг чука вдовицата на бившия си шеф, Райнхард Хайдрих; или че Хайнрих Химлер е откачил на тема спиритически сеанси; или какво точно е станало, след като Хитлер бил лекуван от хистерична слепота от един психиатър във военна болница през 1918-а.

Но през повечето време работех върху организирането на немско съпротивително движение с американска подкрепа. За жалост се беше оказало, че неколцина от членовете на движението са немски комунисти и това им беше спечелило, а в някаква степен и на мен, вниманието на ФБР. Така че когато две мутри с евтини протъркани костюми и късоцевни пищови трийсет и осми калибър на мястото на сърцата им кацнаха пред бюрото ми онзи понеделник следобед, аз се подготвих за най-лошото.

— Професор Уилард Майер?

— Вижте — заявих, — ако сте дошли да ми задавате още въпроси за Карл Франк и съпротивителното движение, боя се, че нямам какво да добавя към онова, което вие, феберейците, вече знаете.

Единият поклати глава и ми показва документ за самоличност, който се губеше в огромната му лапа. Когато се наведох да разгледам картата, в носа ме блъсна гадна миризма на пот откъм оръфаната му риза и алкохолен дъх от устата му. Тогава си дадох сметка, че този тип е твърде мръсен. Твърде мръсен и запазил нещо човешко в излъчването си, което много рядко се случваше на феберейците. Имаше лице с печат на недоверчивост и шкембе като тежка пазарска чанта. Можех цял ден да го бъхтя с юмруци, а той пак щеше да прави лениви кръгчета с дима от евтината пура в ъгъла на устата си.

— Не сме от Бюрото — капа той. — От полицията сме, първи участък на Четвърта улица. Аз съм лейтенант Флахърти, а това е

сержант Крукс. Тук сме да ви зададем няколко въпроса за Торнтън Коул.

— Торнтън Коул ли? Последната ми информация е, че работи за Държавния департамент.

— Последната? — повтори Флахърти. — И кога беше това?

— Преди месец. Или повече, не помня.

— И какво е работил там? — попита Крукс. Сержантът не беше толкова едър като лейтенанта, но почти със същите габарити. Зелените му очи бяха по-пъргави, а може и по-скептични да бяха, и когато ги присви, сякаш проби дупка в челото ми.

— Работеше в немското бюро. Анализираше немски вестници, пропаганда, разузнавателна информация — изобщо всичко, което би ни помогнало да разгадаем намеренията на Германия. Долу-горе същото, което правя и аз тук.

— Затова ли го познавате добре?

— Не бих казал, че се познаваме добре. Не си пращаме картички за Коледа, ако това имате предвид. Вижте, лейтенант, за какво става въпрос?

Флахърти притисна силно с ръка стомаха си, все едно го беше заболяла язвата. Изобщо не се трогнах.

— Някаква представа какви ги върши Коул в частния си живот?

— Какви ги върши? Не, нямам представа. От малкото, което съм чувал, сигурно е увесил хамак над бюрото си, а личният му живот се гради около колекция марки. Както казах, познанството ни се ограничава с работата. От време на време аз му препращам нещо, друг път той ми праща нещо. Въпросното нещо обикновено пристига в голям кафяв плик с надпис „Строго секретно“ в ъгъла, да ме подсеца да не го забравя в автобуса. Това, плюс някое „добър ден — довиждане“ в клуб „Метрополитън“.

— Какви „неща“ си препращахте един на друг?

Изобразих търпелива усмивка на лицето си, но започвах да се чувствам като язвата на Флахърти.

— Господа, не се и съмнявам, че в рамките на шейсетсекунден побой ще си кажа и майчиното мляко, но нека ви предупредя, че работата на Коул, също като моята, е с ограничен достъп. Ще ми трябва разрешение от шефовете ми, за да отговаря на този ви въпрос. В случай че откриете някой от шефовете ми. Те обикновено идват доста

по-късно. Ще ми се да ви помогна. Но за момента ми задават неправилните въпроси. Ако знаех за какво провеждате този разпит, навярно бих бил в състояние да ви дам някои отговори, върху които да упражнявате краснописа си.

— Торнтън Коул е бил открит мъртъв рано тази сутрин — съобщи ми, лейтенант Флахърти. — В парка „Франклин“. Бил е убит. Намушкан еднократно в сърцето.

Странна работа — докато аз само се чувствах все едно са ме пронизали в сърцето, Торнтън Коул наистина го бяха пронизали. Горкият. Пробвах да си внуша, че почти му завиждам, но не се получи. Поне за това Диана беше права. Аз наистина се обичах — поне се обичах достатъчно, за да не искам да умира заради нея.

— Откровено казано, случаят изглежда повече от ясен — каза Крукс. — Но трябва да се придържаме към протокола. Така де, онзи нещастник са го ограбили и...

— Ходихме в къщата му — побърза да го прекъсне Флахърти. — На Седемнайсета, нали? Открихме името ви в тефтерчето му с адреси.

— Аха. — Запалих си цигара. — И какво по-точно направихте, отворихте го наслуки? Тефтерчето. Какво стана със страниците от А до Л?

— Разделихме ги на четири части — отбеляза Флахърти.

— Хубаво. Но колегите му в Държавния със сигурност го познават по-добре от мен.

— Работата е там, че почти всичките му началници са в Москва — каза Крукс. — С Кордел Хал. Държавният секретар присъства на някаква конференция там с британците и китайците.

Аз свих рамене.

— Съмнявам се, че убийството му е свързано с нещо, върху което е работил. Вярно, работата му беше секретна, но не и опасна. Не, не мисля, че е свързано с работата.

Двамата детективи кимнаха.

— И ние стигнахме до същия извод — каза Крукс.

— Идваме от улица Х — подхвана на свой ред Флахърти. — В клуб „Метрополитън“ ни казаха, че вие сте запознали Коул със Самнър Уелс. Вярно ли е?

— Да, но беше доста отдавна. И не виждам какво общо има.

Флахърти си свали шапката и се почеса по главата.

— Може изобщо да няма връзка. Просто се опитваме да си създадем представа за средите, в които се е движил покойният. Що за човек беше той?

Пак свих рамене.

— Интелигентен. Владееше добре немски. Работлив.

— Някаква представа защо не е бил женен?

— Не. Но не виждам с какво може да ви помогне това. Самият аз също не съм женен — отвърнах. И едва ли ще се ожения, добавих наум.

— Някаква представа какво може да е нрвил в парка „Франклин“, някъде около полунощ?

— Наистина не знам. Нощта беше топла. И беше Все светии. Може пък това да има нещо общо.

— Търсил е почерпка, а са му спретнали номер? — Крукс поклати глава и се усмихна. — Интересно предположение. Нож в сърцето като екстра към Хелюин.

— Нищо не предполагам, господа. Казвам само, че в града изглежда е било доста весело снощи.

— Весело?

— Не сте ли чели вестниците? Някой е откъртил носа на статуята на правосъдието.

— Сериозно?

— Не виждам какво общо може да има с убийството на Коул, но пък аз не съм детектив. Макар да ми се струва, че ако бях, навярно бих се опитал да свържа необичайните факти и да ги разгледам извън тяхната изолираност, така да се каже. Не е ли това тайната на детективската работа? Търсенето на някакво значение? На забулената истина? Истината, която се крие зад фасадата? Идеята, че нещо може да се узнае?

Флахърти погледна озадачено колегата си.

— Нямам представа за какво говорите, сър — промърмори той.

— Простете ми. — За пореден път свих рамене. — Такава ми е работата, да мисля противоестественно, ако ми позволите да се изразя така. Да подлагам на съмнение разнообразни предразсъдъци и предположения, да разкатавам фамилията на общоприети принципи и възприятия. Мислите си, че търсите отговори, но истината е, че търсите правилния въпрос. Както вече отбелязах.

Флахърти си запали цигара и примижа, когато димът му влезе в окото.

— Да ви е известно за някакви негови хобита? — попита детективът.

— Хобита? Не знам. Не, чакайте. Ако не се лъжа, той много обичаше книгите на сър Артър Конан Дойл. — Видях, че двете ченгета ме гледат тъпо и добавих: — Шерлок Холмс.

— О, да бе, Шерлок Холмс. Снощи го слушах — призна си Флахърти. — По радиото. — Усмихна се. — Лесно е да откриеш убиеца, когато си Шерлок Холмс. Но не е толкова просто, когато си обикновено вашингтонско ченге.

— Да — съгласих се. — Вярвам, че сте прав.

Флахърти ми връчи визитката си.

— В случай че се сетите за нещо.

Кимнах, устоявайки на изкушението да му кажа, че съм философ и като такъв постоянно се сетям за разни неща. Де да се сетех и за начин да си върна Диана.

11.

Сряда, 10 ноември 1943

Вашингтон

Когато пристигнах вечерта в Белия дом, пак ме отпратиха да чакам в Червения салон. Вече започвах да се чувствам почти като у дома си там, макар че черното по би прилягало на настроението ми. Опитвах се да не поглеждам към портрета на дамата над камината, онази, която ми приличаше на Диана.

Имаше някаква майчинска енергичност у госпожа Тали, изненадваща предвид сравнително късния час — дори дебелите килими не бяха пречка за токчетата ѝ, които потропваха в барабанен ритъм. Със спретнатата си сива рокля и ненатрапчивото ухание на одеколон, госпожа Тали сякаш току-що беше дошла на работа. Устоях на изкушението да я подкача. Напоследък запасите ми от закачливост се бяха стопили до минимум.

Заварих Рузвелт да приготвя коктейли — разбъркваше грижливо мартинито в каната с дълга лъжица.

— С нетърпение очаквах срещата ни, професоре.

— Аз също, сър.

— Днес ходих на летището да посрещна господин Хал след посещението му в Москва. Подобна любезност обикновено се полага само на посещаващи ни държавни глави. Всички се чудят защо съм го направил. Работата е там, че исках Хал да се почувства и да изглежда важен, преди да го накарам да се почувства и да изглежда жалък.

Рузвелт ми подаде моето мартини, стисна каната между бедрата си и придвижи инвалидната си количка до канапето, където вече се бях настанил. Вдигнахме мълчалива наздравица. Подходът на президента към мартинито не ми хареса повече от предния път, но алкохолът преобладаваше и всъщност само това беше от значение в момента.

Насърчен от доверителния маниер на президента, аз събрах смелост да подхвърля:

— Каните се да го уволните ли, сър?

— Да го уволня? Не. Просто да го лиша от вниманието си. Да нараня малко гордостта му. Такива работи. Предполагам, вече знаете за предстоящата среща на Големите трима. Сталин и Чърчил ще доведат външните си министри, разбира се. Не и аз обаче. Аз ще взема Хари Хопкинс. Колкото до господин Хал, той ще си остане тук, да поразчисти малко задния си двор. Това поне ще е моето обяснение. Москва беше големият му шанс за истинска дипломация и той го провали. Какво представлява онази обща декларация на четирите сили за безусловната капитулация и за процесите срещу военнопръстъпниците? Дреболия. Не пратих Хал толкова далеч само за да обяви очевидното. Искрах да ми договори среща със Сталин в Басра. Знаете ли къде е това?

Досещах се, че е по-вероятно Басра да се намира в Близкия изток, отколкото в Уайоминг, но къде точно в Близкия изток, не знаех. Географията на пясъчните дюни никога не ми е била най-силният предмет.

— В Ирак е. Хубавото на Басра е, че може да се стигне до там с кораб. Има конституционно изискване президентът да не отсъства от Вашингтон повече от десет дни. Задачата на Хал беше да разясни това на Сталин. Но той се прецака. Уелс щеше да се справи. Той беше истински дипломат. А Хал... — Рузвелт поклати глава. — Хал разбира от бизнеса с дървен материал в Тенеси и кажи-речи от нищо друго. Роден е в дървена колиба, впрочем. Не че има нещо лошо в това. Даже се надявах, че като един вид американски селянин ще намери общ език със Сталин, само дето не се получи. Сталин може и да е селянин, но е дяволски умен селянин, и на мен ми трябваше някой също толкова умен. И сега трябва да ида на друго място за срещата, и направо съм бесен, това мога да кажа. Сега се налага да пътувам и по море, и по въздух.

Рузвелт отпи от мартинито си и облиза доволно устни.

— Чули сте сигурно за онзи тип Торнтън Коул и какво му се е случило? — попита президентът.

— Че е бил убит? Да, сър. — Смръщих вежди, понеже не разбирах накъде бие Рузвелт.

— Явно не знаете цялата история.

— Май не.

— Знаете ли какво е тест на Флорънс?

— Не, сър.

— С него момчетата от криминалистиката проверяват за семенна течност. Изглежда, че панталоните на Торнтън Коул са били целите в сперма.

И аз изведнъж разбрах защо полицаите ме бяха питали дали аз съм запознал Коул със Самнър Уелс в клуб „Метрополитън“. Решили са, че може да съм забъркан по някакъв начин с кръга на вашингтонските сестрички. Познавал се бях с няколко хомосексуални мъже, предимно в Берлин и Виена, както и с един-двама в Ню Йорк. Нямах нищо против тях, стига да ме оставяха на мира. Какво прави този или онзи в личния си кръг от ада, не беше моя работа. Същевременно направо не можех да повярвам на ушите си. Онова, което бях казал на двамата полицаи, беше вярно. С Торнтън Коул не се познавахме чак толкова добре, но никога не бих предположил, че е хомосексуалист.

— Погрижих се пръв да уведомя Хал за всичко това — предоволно обяви Рузвелт. — В колата, на връщане от летището. Да му бяхте видели физиономията. Безценна, направо безценна. Това имах предвид, като казах, че ще е по-добре да си остане вкъщи и да си разчисти задния двор. — Рузвелт се изсмя жестоко. — Кучият му син.

Опитах се да не изглеждам шокиран, но тази проява на отмъстителност от страна на президента определено ме изненада.

Рузвелт запали цигара и най-сетни заговори по същество.

— Четох доклада ви — каза той. — Беше освежаващо делови и прагматичен. За философ вие имате доста добра представа за реалната политика.

— Не е ли това задължително за всеки офицер от разузнаването? Да прави разлика между политиката на реалността и политиката, която се основава на принципите на справедливостта, и моралните ценности? А и философски погледнато, господин президент, не виждам нищо нередно в това.

— Още малко и ще ме превърнете в логичен позитивист, професоре — ухили се Рузвелт. — Но само на четири очи. Реалната политика е като хомосексуализма. Най-добре е да се практикува зад затворени врати. — Рузвелт отпи от коктейла си. — Я ми кажете нещо. Имате ли си приятелка?

Опитах се да сдържа раздразнението си.

— Питате ме дали не съм хомосексуалист ли, господин президент? — процедих през стиснати зъби. — Защото ако това ме питате, отговорът е „не“. Не съм. И в интерес на истината, нямам приятелка. Но имах, доскоро.

— Не ме интересува какво прави един мъж в частния си живот. Но когато го прави публично, това е друго. Нали виждате как сексът се превръща в реална политика от най-чист вид?

Запалих цигара. Имах усещането, че президентът ме води далеч от Катинската гора.

— Професор Майер, искам да дойдете с мен на срещата на Големите трима. Както ви казах, ще взема Хари Хопкинс вместо Хал. Сигурно знаете, че Хари живее тук, в Белия дом, от 1940-а насам. Няма друг човек във Вашингтон, на когото да имам по-голямо доверие. Той е до мен и в добро, и в зло още от трийсет и втора. Но Хари има един проблем. Здравословен. Изрязаха голяма част от стомаха му заради рак и оттогава му е трудно да преработва белтъчини. Често му става лошо. Затова искам да му бъдете един вид дубльор и да поемете ролята му, ако се почувства зле. Само че не искам Хари да знае за това. Разбирате, нали? Това ще е нашата малка мръсна тайна. Хората ще питат защо сте включен в екипа ми и вие ще им казвате да си гледат работата. Това само ще изостря любопитството им, разбира се, така че ще трябва да ви измислим някакво официално назначение. Изпълнителен офицер към генерал Донован или нещо такова. Е, какво ще кажете? Идвате ли?

Пътуване към по-топли ширини ми звучеше добре, особено сега, когато спях сам в леглото. А и ако се махнех за известно време от Вашингтон, току-виж Диана се вразумила.

— Разбира се, сър. За мен ще е чест и привилегия. Кога тръгваме?

— В петък. Предизвестието е кратко, знам. Ще трябва да си направите някои ваксини. Жълта треска, тиф, такива неща. И ще отсъстваме доста време. Най-малко месец. Донован ще ви чака в Кайро. Там ще се срещнем с британците и китайците. После ще отидем на друго място за конференцията със Сталин. На този етап още не мога да ви кажа къде. Само че няма да е в Басра, за съжаление.

— Малко тайнственост в живота ми е добре дошла.

— Знам, че няма да се обидите, ако кажа, че се надявам да не ми потърбват съветите ви, докато сме в чужбина. Има нещо обаче, за което искам да чуя мнението ви още сега.

— Разбира се, господин президент.

Рузвелт загаси цигарата си, пхна нова в цигарето, запали я и измъкна някакви листа изпод бронзовия часовник на разхвърляното си бюро.

— Вашия шеф, изглежда, го тресе силен ентусиазъм по отношение на всякакви разузнавателни данни — каза Рузвелт. — Без значение от характера им. Нито дали са в съгласие с правилата за поведение или дипломатическите любезности. Както знаете, аз твърдо вярвам, че руснаците са ключът към поражението на Германия. Още щом влязохме във войната, заявих, че няма да шпионираме руснаците, и като цяло се придържаме към това решение. Повече или по-малко. Но през февруари тази година Г-2, разузнавателният отдел на военното министерство, започна да следи дипломатическите телеграфни съобщения на Съветите, с цел да установи има ли нещо вярно в упорития слух, че руснаците договарят сепаративен мир с нацистите.

Рузвелт допълни чашите и на двама ни. След две питиета болкоуспокояващият ефект на джина вече си казваше думата и президентското мартини ми се струваше далеч по-поносимо на вкус.

— В усилията си да потвърдим или отхвърлим слуха ние успяхме да вербуваме собствен източник на информация в съветското посолство. И не след дълго стана ясно, че руснаците разполагат с цяла мрежа от шпиони във Вашингтон. Например, сто тук съм събрал част от докладите, изпратени ми от Донован по този въпрос.

Рузвелт нагласи пенснето в основата на дългия си нос, прегледа набързо докладите в ръцете си и ми подаде един.

— Първият му доклад е за информация, препратена ни от британците, които разкрили агент на НКВД, работещ тук, и наречен Ник; и още един, наречен Игла. Двамата явно са се срещнали тук, във Вашингтон, миналата седмица. — Рузвелт ми подаде друг от кратките доклади на Донован. — В този се говори за някой си Зьонхен, който се е срещнал с американец, наречен Крез. А в този пък имаме някой си, наречен Фогел, който предал информация на Биби.

Една от големите цепеници в камината се скърши с пукот. Сякаш да ознаменува собствената ми орис.

— Вашият шеф и онези от Г-2 смятат, че това придава съвсем друга физиономия на първоначалното ми нареждане за шпионирането на Русия — продължи Рузвелт. — В края на краищата, щом те ни шпионират, значи ще изглеждаме като последните балами, ако не се опитаме да разберем нещо повече — например от онези каблограми между Москва и „Амторг“, съветската търговска мисия в Ню Йорк, които са обект на разузнавателния ни интерес. Не че имаме някакъв особен успех досега, защото Съветите използват двустепенна шифроваща система, която Г-2 смята за непробиваема. Или поне доскоро смяташе. Преди една-две седмици Бил Донован се е сдобил в Кайро с няколко руски еднократни подложки. И сега иска разрешението ми да декодира целия скорошен радиотрафик, който сме успели да засечем. Кодовото име на тези прехванати сигнали е „Булка“.

— И искате моето мнение за... точно какво, сър?

— Да оставя ли в сила първоначалното си нареждане, или да позволя на Г-2 и на вашия генерал Донован да се развихрят?

— Мога ли да говоря откровено, господин президент? И доверително?

— Разбира се.

Подбрах внимателно думите си.

— Просто се чудя дали бихме провеждали този разговор, ако материалът „Булка“ се отнасяше за британски съобщения. В края на краищата, Съветите също са ни съюзник. Сигурно доста ще ни се ядосат, ако разберат, че ги шпионираме.

— Чакайте малко. Да не намекувате, че и британците ни шпионират?

— Не знам дали бих го нарекъл шпиониране, сър. Но определено искат да знаят повече, отколкото ние им казваме, и правят необходимото за тази цел.

— Аз това го наричам шпиониране — намръщи се Рузвелт.

— Както и да го наричате, сър, то е факт. Същото е и с руснаците. Според мен всичко се корени в това, че руснаците са също толкова притеснени да не би ние да договорим сепаративен мир с

Германия, колкото сме ние да не го сключат те. Особено след разкритията около масовите разстрели в Катинската гора.

— Звучи ми логично.

— И още нещо — продължих, набирайки увереност. — И в момента във Вашингтон има руснаци, които са тук напълно легално, за да се запознаят с оборудването, което им пращаме във връзка с Акта за стратегическите доставки, който Конгресът прие преди две години по ваше настояване. Трудно е да се прецени дали е останала информация, която да измъкнат по незаконен начин, или ние сме готови да им кажем всичко доброволно.

Рузвелт се умълча и аз си дадох сметка, че и да има такива сериозни тайни, той едва ли ще го потвърди или отрече пред мен.

— От друга страна, целта на срещата ви със Сталин не е ли да демонстрирате добрата си воля един към друг?

— Да, разбира се.

— Да предположим тогава, че руснаците разберат, че ги шпионираме. Че разшифроваме каблограмите им. И то точно преди срещата на Големите трима. Как би изглеждало това?

— Именно по тази причина се колебая. Подобно нещо би провалило всичко.

— Откровено казано, сър, не знам защо изобщо го обмисляте. Но съществува и друг фактор, за който може би дори не подозирате. Само не ми се иска генерал Донован да разбере, че аз съм ви го казал.

— Този разговор изобщо не се е състоял — успокои ме Рузвелт.

— Най-важните разузнавателни източници са разшифрованите записи, известни като „Маджик“ и „Ултра“.

— Това също не мога да го коментирам — каза Рузвелт.

— Те се контролират от генерал Стронг, в качеството му на шеф на военното разузнаване. Стронг не допуска Донован и ССД до „Маджик“ и „Ултра“ и моят шеф е бесен. За да се добере до записите, трябва да даде нещо, което Стронг иска. Нещо в замяна. И ми се струва, че тези съветски кодови подложки са разрешението на проблема му. Танто за кукуригу. Както сам знаете, господин президент, Бил Донован е англофил и в червата, но едновременно с това е и убеден русофоб; и под влиянието на британците генералът вярва, че да се предотврати руската доминация в Европа, е почти толкова важно, колкото и победата над Германия. Дори написа доклад по въпроса за

конференцията на Обединеното командване в Квебек. Личното ми впечатление е, че генералът само на думи признава нуждата от сърдечни отношения с руснаците. И никак не бих се изненадал, ако търси и други начини да заобиколи забраната ви върху разузнавателните операции срещу Съветския съюз.

— Това, което казвате, сигурно ли е?

— Нека кажем, че са само мои подозрения. В момента строим няколко, петролни рафинерии в Русия, пак покрай Акта за стратегически доставки. Убеден съм, че неколцина от служителите, включително и главният инженер, работят и за ССД.

— Разбирам.

— Вижте, не казвам, че генералът не е лоялен, сър. Нито намеквам, че ССД е ренегатска организация. Не е така. Но за никого не е тайна, че Дивия Бил е склонен да... прекалява в ентусиазма си.

Рузвелт се изсмя горчиво.

— Аз ли не го знам.

При нормални обстоятелства щях да съм казал вече повече от достатъчно, но работата беше там, че разузнавателният доклад, който още държах в ръцете си, ме беше разтърсил, и по-точно две от кодовите имена в него. „Разтърсен“ дори не се приближаваше като определение до чувствата ми в момента. „Разтърсен“ би означавало, че ако оприличим живота ми на таратайка, то тази таратайка още си има врати. Ала аз отлично съзнавах, че вратите току-що са били изкъртени от призрака на собственото ми минало.

Крез беше кодовото име, дадено ми от НКВД в Берлин в периода, когато им докладвах за разговорите си с Гьобелс. Дори това би могло да мине за съвпадение, ако не беше другото име, Зьонхен. Синче на немски, Зьонхен беше кодовото име, което Ото Дойч, човекът на НКВД във Виена, беше дал на Ким Филби през зимата на 1933–34-та, когато двамата с Филби бяхме помагали на австрийските комунисти в борбата им срещу Хаймвера. Имах ужасяващото чувство, че отразената в доклада среща между Крез и Зьонхен през седмицата, започнала на четвърти октомври тази година — това също не можеше да е съвпадение, — се отнася за разговора ми с Ким Филби в дома на Томас Харис в Лондон.

Ако бях имал повече време да размисля, може би щях да изгълтам всичкото мартини в каната и да сложа главата си на

дръвника. Вместо това продължих да говоря.

— Може би — чух се да предлагам, — ако президентът нареди на генерала да върне на руснаците кодовите подложки по време на самата конференция, те биха възприели подобен жест като знак за добра воля.

— Да, може би точно така биха реагирали — призна Рузвелт.

Поех си дълбоко дъх в опит да успокоя болезнените тръпки в стомаха си. Ако президентът не налапаше хвърлената му от мен въдица, имаше голяма вероятност материалите с кодово наименование „Булка“ да бъдат декодирани, и рано или късно да бъде разкрита истинската самоличност на Крез. Във ФБР изобщо нямаше да се трогнат, че вече не работя за НКВД. Нито че шпионската ми дейност е била насочена срещу нацистите. Самият факт, че съм шпионирал за руснаците, щеше да е достатъчен, особено в комплект с бившето ми членство в комунистическата партия. Достатъчен, за да ме напъхат в чувал и да ме хвърлят в реката, за да проверят дали ще изплувам.

Нямах какво да губя, така че си сипах ново мартини и продължих:

— Бихме могли да използваме възможността да им предоставим и други дреболии. Миниатюрни камери, системи за микроточково кодиране, дори немска разузнавателна информация за съветски шифри, прехваната в Италия. За да приспим страховете им.

— Да. Харесва ми начина ви на мислене. Но не и „Ултра“. Нито „Маджик“. Ако руснаците сключат още някой пакт за ненападение с нацистите, може и да съжаляваме за това. — Рузвелт се изкиска. — Но Бог ми е свидетел, че бих искал да зърна отнякъде лицето на Донован, докато чете тази ми заповед.

Въздъгнах с облекчение и пресуших чашата си, опиянен от малката си победа.

— Значи ще наредите на Донован да върне на Съветите онези кодови подложки?

Президентът се ухили и вдигна мълчаливо празната си чаша за на здравица.

— Така му се пада на кучия му син, задето се опитва да заобикаля тайно заповедите ми.

Малко по-късно излязох от Белия дом и се качих в колата си. Чувствах се наполовина пиян, така че смъкнах прозорците докрай и

подкарах бавно към Калорама Хайтс. Когато най-сетне паркирах на алеята, изключих двигателя и постоях така няколко минути, като гледах към къщата, без да я виждам. Виждах себе си как стоя зад Франклин Рузвелт, докато той се здрависва с маршал Сталин.

12.

Четвъртък, 11 ноември 1943

Вашингтон

Едва пристигнах в „Студентското градче“ сутринта и Дъоринг се обади по телефона да се отбия в кабинета му.

Ото Дъоринг беше пълната противоположност на Бил Донован. Търпелив, консервативен, уседнал и трудолюбив, заместник-директорът на ССД приличаше на човек, който в миналото си е работил като каубой. Дъоринг не го обичаха много, но аз уважавах острия му ум на правист и организационните му способности, и още в началото на познанството ни бях стигнал до заключението, че като адвокат трябва да е бил тежка артилерия. Кое то е други думи означаваше, че го мразех и в червата.

Отидох в кабинета му и с изненада установих, че при него вече са генерал Стронг от Г-2 и друг армейски офицер, когото не познавах.

— Господа, това е майор Уилард Майер. Уилард? Мисля, че се познаваш с генерал Стронг.

Кимнах и се здрависах със стройния, симпатичен мъж — още един адвокат, преподавател по право в Уест Пойнт. Спечелил си прякора Крал Джордж заради достолепните си маниери, на генерал Джордж Стронг с право му се носеше славата, че е започнал военната си кариера по време на индианските войни в Юга.

— А това е полковник Картър Кларк от специалния армейски отдел.

Кларк беше по-млад от генерала, но в по-лоша физическа форма, със студени сини очи и лице на боксьор. Сребристосивата коса, която растеше по върха на главата му, като че ли беше в постоянно състояние на стрес от свирепите мисли, които се криеха в дебелия череп отдолу. Не се и съмнявах, че ако Стронг му кажеше да поведе кавалерията срещу някое индианско поселище, той би извадил сабята си и би изпълнил заповедта без много мислене.

Продължих да кимам, но облекчението, с което бях излязъл от Белия дом предната вечер, започваше да се превръща в тревога — специалният армейски отдел отговаряше за разузнавателната служба по съобщенията в Арлингтън Хол, в северните предградия на Вашингтон. Питам се дали присъствието на тези двама корави войници няма нещо общо с по-раншния ми разговор с президента за материалите от „Булка“ и руските кодови подложки на Донован.

— Поздравления — каза с вдървена усмивка генералът. — Чувам, че вие ще сте изпълнителният офицер на генерал Донован по време на предстоящата конференция.

— Благодаря, сър — отвърнах и седнах.

— Да, поздравления — хладно се присъедини и Дъоринг.

Предполагах, че той няма представа защо точно аз съм избран да присъствам на конференцията, но едва ли можеше да го признае пред генерал Стронг и полковник Кларк. Въпреки присъствието на двамата армейски офицери в кабинета на Дъоринг, Г-2 и ССД определено не изпитваха топли чувства помежду си.

— Какви точно са заповедите ви, майоре? — попита генералът.

— Утре следобед трябва да се явя на борда на боен кораб „Айова“ в Пойнт Локаут и да чакам по-нататъшни указания от генерал Донован в Кайро, сър.

— Разбрах, че президентът лично е поискал да присъствате — каза Стронг. — Някаква идея защо?

— Боя се, че ще трябва да питате президента за това, генерале. Аз просто правя каквото ми е наредено.

Стронг се размърда неспокойно в стола си и се спогледа нетърпеливо с Кларк. Сигурно му се искаше да ме ступа като някой индианец, който се е отклонил от резервата.

— Добре, майоре — намеси се Кларк. — Да пробваме с друго. В състояние ли сте да хвърлите светлина върху факта, защо президентът ни нареди да осигурим техническо съдействие на съветското военно разузнаване? Преносими микрофилмови устройства, разузнавателна информация, прехваната в Италия, във връзка с руски шифри и други такива. Имате ли някаква представа откъде му е хрумнало това?

— Струва ми се, че президентът много държи конференцията на Големите трима да пожъне успех, сър. Когато разговаряхме снощи във връзка с един доклад за разстрелите в Катинската гора, който

подготвих по негово поръчение, той спомена, че обмисля различни инициативи, които да ни спечелят доверието на Съветите. Не каза нищо конкретно, но предполагам, че техническото съдействие, което вие описахте, е част от тези инициативи.

— А какво е вашето мнение по въпроса — разумно ли е да предоставяме такъв вид помощ на Съветите? — попита Стронг.

— Генералът за личното ми мнение ли пита?

— За него, да — потвърди Стронг и запали ръчно свита цигара с варварски лют тютюн. Изглеждаше очевидно, че Стронг никак не одобрява идеята Щатите да върнат заловените от Донован руски кодови подложки, преди да е разшифровал с тяхна помощ материалите от „Булка“. Също толкова очевидно беше, че е в мой интерес да проявя известно лицемерие, за да спечеля доверието на генерала, просто в случай че Стронг и Дъоринг кроят някакъв план да заобиколят президентските заповеди.

— Щом е така и ако трябва да бъде откровен... истината е, че тая някои съмнения. Струва ми се, че поражението на нацистите ще доведе до вакуум на власт и влияние в Европа, и освен ако не подходим много внимателно, този вакуум може да бъде запълнен от Съветския съюз. Струва ми се също, че семействата на четирите хиляди полски офицери, убити от НКВД в Катинската гора, с пълно право биха заявили, че руснаците не са по-добри от нацистите. Каквито и средства за събиране на разузнавателна информация да дадем сега на Съветите, след време те като нищо може да бъдат използвани срещу нас.

Просто повръщах в съкратен вид доклада на Донован пред Обединеното командване на конференцията в Квебек — като се има предвид отдавнашната враждебност, която съществуваше между генерала и шефа на ССД, беше крайно невероятно Стронг да е чел доклада на Донован. Генералът кимаше замислено и аз продължих с пълна пара:

— Личното ми мнение е, че трябва да си отваряме, очите на четири по отношение на способностите и намеренията на руснаците. Само дето не виждам как ще стане това, щом президентът упорито отказва да даде зелена светлина за разузнавателни операции срещу Съветския съюз. Ако поражението на нацистите е единственото, което ще постигнем в Европа, то едва ли ще е преувеличено да се каже, че при това положение ще сме загубили войната.

И свих рамене.

— Попитахте за личното ми мнение. Както споменах, разговорът ми с президента се въртеше главно около доклада ми за касапницата в Катинската гора.

— Да, разбира се — кимна генерал Стронг. — Ужасна история. Въпреки всичко просто няма как да пренебрегнем желанието на президента във връзка с личната му инициатива по отношение на Съветите. И тъй като вие ще се срещнете с Донован, а Донован ще се срещне с генерал Фитин от НКВД на конференцията, може би ще е най-добре той да връчи лично в ръцете на Фитин техническата информация, която президентът иска да предоставим на Съветите. С други думи, когато утре се качите на борда на „Айова“, майоре, искаме да вземете със себе си един пакет, който да предадете на Донован в Кайро.

— Ще бъде направено, сър.

— Естествено — почти бащински вметна Дъоринг, — ти ще пазиш пакета като зеницата на очите си. В края на краищата, не бихме искали да попадне в чужди ръце.

— Разбира се — казах аз.

— Точно затова дойдохме тук — обясни Стронг. — За да ви внушим необходимостта от пълна секретност и сигурност по този въпрос.

— Едва ли има по-сигурно място от най-големия боен кораб, строен някога.

Дъоринг стана, взе иззад бюрото си тъмносиньо кожено куфарче и го остави на пода до моя стол. Погледнах надолу и видях инициалите У.Дж.Д. поддръжката. Куфарчето беше на Донован.

— Това ще предадеш на генерал Донован — заръча Дъоринг. — Всичко, което трябва да предаде на руснаците, е вътре.

— Заключено ли е? — попитах аз.

— Да. Единият ключ е у мен, другият е у генерал Донован.

— Е, в такъв случай това май е всичко. Ако не възразявате, сър, бих искал да си тръгна още сега. Трябва да си събера багажа.

Взех куфарчето и излязох от кабинета на Дъоринг, доволен, ако не от друго, то поне от факта, че през следващите пет или шест седмици няма да виждам студеното, лишено от чувство за хумор лице на заместник-директора.

Разчистих си бюрото в офиса долу, взех си довиждане с неколцина от колегите и си тръгнах. Прибрах куфарчето в багажника на колата си, седнах зад волана и се замислих за следващия си ход. И за миг не бях повярвал на Стронг за съдържанието на куфарчето. Ако се съдеше по тежестта му, вътре със сигурност имаше нещо повече от няколко ролки микрофилм, няколко миникамери и една микроточкова система. А и защо не ми беше дал ключ? Единственото обяснение беше, че в куфарчето имаше и още нещо, за което аз, а чрез мен и президентът, не трябваше да знаем. Освен, разбира се, ако вече не бях под подозрение и цялата история с куфарчето не беше просто капан.

Реших, че е жизненоважно да разбера какво има в куфарчето, преди да съм го предал на Донован. Можех да направя само едно.

Запалих колата и потеглих към Осемнайсета улица, близо до милионерските резиденции на Масачузетс авеню. Спрях пред железарията на Кенди, тясно магазинче, свряно под шивашко ателие между високите жилищни кооперации в съседство.

Отворих багажника и разгледах внимателно ключалките на куфарчето. Качеството на изработката и логото на производителя — LV, показваха, че куфарчето е не какво да е, а „Луи Вюитон“, купено най-вероятно от Париж или Лондон. Като репетирах наум историята си, аз го извадих, затворих багажника и влязох в железарията.

Бих познал магазинчето на Кенди и с превръзка на очите, само по миризмата. Лепило, храна за птици, шкурка, кутии с боя, минерални торове и алкохол в петдесетлитрови бидони — всичко това отличаваше железарията на Кенди не по-малко от козметичен салон, в който се продава само една марка парфюм. А и именно тук идваха правителствените чиновници, за да си наточат инструментите и да си извадят дубликати на ключовете.

Сложих куфарчето на Донован на дългия дървен тезгях пред белокосия магазинер, който изглеждаше така, сякаш е бил тук и при откриваното на железарията през 1891-ва.

— Нещо по-специално ли? — попита той и между горната и долната му устна се проточиха пипалца от слюнка като конци на канцеларско лепило.

— Връщам се от Лондон — обясних аз. — Това куфарче го купих оттам. Тъкмо напускахме града, когато започнаха бомбардировките и в суматохата съм загубил ключето. Куфарчето е доста скъпо и не ми се

иска да разбивам ключалките. Дали вие няма да можете да го отворите? Без да разбивате ключалките?

Магазинерът ме огледа от главата до петите, реши, че с шития си по поръчка сив костюм не приличам на крадец, и извика към задната част на магазина:

— Бил! Имаме клиент, който иска да му отворим едно куфарче.

Появи се друг магазинер. Този беше с папийонка, кожена престилка, ръкавели и достатъчно брилянтин по косата да смаже всички панти, изложени на лавицата отзад. Повторих и пред него историята си и той ме изгледа недоверчиво. Автобус изрева на улицата отвън, мина покрай тясното прозорче и железарията временно потъна в мрак. Когато светлината се завърна, видях, че онзи разглежда ключалките.

— Чудесна изработка. Разбирам защо не искате да се разбиват. — Кимна и се зае да изпробва различни видове ключове.

След петнайсет минути излязох от магазина с нов комплект ключове за куфарчето на Донован. Подкарах на север към Калорама Хайтс.

Едва влязъл през вратата, сложих куфарчето на масата и го отворих с помощта на новите ключове. В подплатената със синя коприна вътрешност имаше няколко ролки микрофилм, наблюдателно оборудване и голям пакет, увит в кафява хартия. Донесох лупа от кабинета си и внимателно огледах пакета, търсейки нещо особено в начина, по който е сгъната хартията, нещо, което би подсказало на Донован, че пакетът е отварян. Едва когато се уверих напълно, че няма такова нещо, отлепих внимателно тиксото и отворих пакета.

Вътре имаше десет папки, всичките от службата за съобщително разузнаване в Арлингтън Хол, които съдържаха датирани и кодирани текстове на съветски телеграми, изпратени и приети от „Амторг“ — търговската агенция на Съветите — и от няколко служители в съветското посолство. На всички папки имаше надпис БУЛКА: СТРОГО СЕКРЕТНО. Писмо от някой си полковник Кук обясняваше в детайли онова, за което и сам се бях досетил.

ОТ: ПОЛКОВНИК ЪРЛ Ф. КУК
ОТДЕЛ Б / ШИФРОВИ АНАЛИЗИ

СЛУЖБА ЗА СЪОБЩИТЕЛНО РАЗУЗНАВАНЕ,
АРМИЯ НА САЩ
БУЛЕВАРД „ЛИЙ“ №4000
АРЛИНГТЪН, ВИРДЖИНИЯ

ДО: ГЕНЕРАЛ У. ДЖ. ДОНОВАН
ССД, КАЙРО

11 ноември 1943 г.

От. БУЛКА

Уважаеми генерал Donovan,

От генерал Стронг и полковник Кларк от Г-2 разбрах, че разполагаме с много кратък срок, в който да използваме намиращия се у вас съветски еднократен шифър^[1], преди да се подчините на желанието на президента въпросната еднократна подложка да бъде върната на генерал Фитин от НКВД. С цел да се възползваме максимално от краткото време, прилагам копия на всички прехванати съобщения, които да предадете за временно ползване на генерал Стоуел от британската служба за специални операции заедно с еднократната подложка, така щото хората му да разшифроват прехванатите данни.

Както знаете, наскоро лейтенант Халок доказва, че Съветите обикновено използват дубликатни ключови страници, събрани в набор от еднократни подложки, и че дори единично дублиране на еднократен шифър може да компрометира съветския съобщителен трафик и да го направи уязвим за дешифриране.

Досега смятахме използвания от „Амторг“ шифър за най-сложния от всички и за пазения в най-дълбока тайна; и в тази връзка се надяваме, че дори за крайно ограниченото време, с което разполагаме, британските експерти по декодиране ще съумеят да осъществят пробив с материалите от БУЛКА. Необходимо е те да бъдат

уведомени за следното: 1) изглежда, съществуват няколко варианта на съветския шифър с еднократна подложка, и 2) възможно е руснаците да използват двустепенна кодираща процедура, кодирайки съобщението чрез отделна кодова книга и след това още веднъж с подложката.

Възможно е разшифроването на БУЛКА и на съветския съобщителен трафик като цяло да се превърне в дългосрочен проект; най-малкото добре би било този материал да се разпространи, ако искаме резултатите от БУЛКА да бъдат правилно разбрани и използвани. Дори малък успех в разшифроването би помогнал на ФБР да установи самоличността на хората, криещи се зад кодовите имена в прехванатия материал. От офиса на ФБР във Вашингтон ме уведомиха, че вече работят по нова информация, според която агентът, познат под името Зьонхен, има съпруга на име Лизи.

Искрено ваш,
полк. Ърл Ф. Кук
ръководител на отдел Б.

Поех си дълбоко дъх и изчетох още веднъж писмото, леко озадачен, че Г-2, ССД и британските тайни разузнавателни служби са готови да нарушат духа, ако не и буквата на президентската заповед за шпионирането на руснаците. Запитах се какво ли би казал Рузвелт, ако можеше да прочете писмото на Кук, но после реших, че президентът като нищо може и да знае за него. Вече си бях съставил впечатлението, че да каже едно и после да направи друго май е доста типично за него. Нищо чудно самият той да е наредил тази разузнавателна инициатива срещу Съветския съюз.

Това ме уплаши. Шпионите от всеки цвят и нюанс поемаха голям риск в Америка.

Прочетох писмото за трети път. Вече бяха разбрали, че Зьонхен има жена на име Лизи. Госпожа Филби всъщност се казваше Лици, а не Лизи, и тъй като Филби не беше американец, опитите на ФБР да разкрият самоличността му най-вероятно нямаше да стигнат далеч. Това беше добре. А и според написаното от полковник Кук, той не

изглеждаше голям оптимист за разшифроването на материала от „Булка“. Това също беше добре. Въпреки това, писмото му ме тревожеше.

Увих внимателно пакета и обмислих възможностите си. И дума не можеше да става да „изгубя“ куфарчето — това само би насочило излишно внимание към мен. Ако вече ме подозираха и аз изгубех куфарчето, това само би потвърдило подозренията им.

Върнах пакета в коженото куфарче, заключих го и го оставих до входната врата. После се качих горе да си събера багажа с мисълта, че в Кайро като нищо може да ме оберат. В случай че и това не успее, навярно можех да разчитам на известно забавяне, а с повечко късмет и на пълно объркване, благодарение на позорно известната британска бюрокрация. Макар че и този шанс беше малък. Уви, за момента разполагах само с него. Трябваше да призная обаче, че на една част от мен изобщо не й пукаше.

По-късно същата вечер попрекалих с алкохола и измъкнах на светло онази част от себе си, на която не й пукаше, за да я разгледам отблизо. Под ярката светлина на полилея в хола тя далеч не ми се стори толкова безметежна. И така стигнах до идеята, че трябва да напиша писмо на Диана преди отново да прекося Атлантическия океан, в случай че някоя немска подводница реши да ме събере предсрочно с Господа Бога.

Като любовно писмо, моето не се доближаваше дори до постиженията на Сирано дьо Бержерак, но не беше и съвсем зле за човек, който отдавна не е пробвал в жанра. За последен път бях топвал перото си в шишенцето със сляпо обожание, когато бях деветнайсетгодишен първокурсник в „Харвард“. Не си спомням името на момичето, нито какво стана с нея, освен че така и не ми отговори.

Седнах на бюрото и пуснах сърцето си да потича голо из стаята, така че да съм възможно най-точен в описанието. После взех най-хубавата си химикалка и започнах да пиша. Навярно преувеличих малко секретността и опасността на предстоящата си мисия, но параграфите, в които обяснявах колко глупав съм бил и колко държа на Диана, си бяха съвсем верни с действителността. Чудех се как по-рано не съм се сетил да й пиша. Май даже използвах думата „любов“ един-два пъти. И повече, ако се брой ужасната поема, която започнах, завърших и после хвърлих на топка в кошчето. Накрая сложих в плика

и малка снимка на президента, колкото да ѝ припомня в какви висши кръгове се движа напоследък.

Оставих писмото до Диана на масичката в коридора, заедно с бележка до Майкъл с молба да го прати по пощата утре сутринта. След десет минути смачках бележката и я хвърлих в кошчето до жалкия си опит за любовна поема. Реших, че сам ще пусна писмото на път за Хамптън Роудс на следващия ден. Накрая метнах писмото на предната седалка на колата си и подкарах към Чеви Чейс с намерението да го пусна в пощенската ѝ кутия, така че Диана да го прочете още на закуска и да осъзнае, че е длъжна да ми даде втори шанс.

Вече валеше, когато стигнах в малкото градче Чеви Чейс и къщата в колониален стил, реколта 1920-а, където живееше Диана. Междувременно бях стигнал до решението да забравя за писмото. Ако колата ѝ беше там, щях да позвъня на вратата, да падна на колене и да я помоля да се омъжи за мен. В църква, ако така иска. В присъствието на свидетели, за да е сигурно, че и двамата сме сериозни по въпроса.

Паркирах на улицата и тръгнах под дъжда към верандата ѝ, като се опитвах да не правя от мухата слон — мухата в случая беше едно „Наш“ купе, паркирано на алеята зад рубиненочервения пакард осмица на Диана. Мътна светлина грееше зад плюшените завеси в хола ѝ, а когато се приближих, чух и приглушените звуци на музика. Лека, бавна музика. От онзи вид, който си пускаш, когато не искаш да чуваш друго, освен тихия шепот на друг човек в ухото ти.

Застанах на верандата, насилих се да вляза в ролята на воайор и надникнах през процепа между завесите. Никой от двамата, които лежаха на килима пред камината, не ме видя. Твърде заети бяха с онова, което двама души правят, когато са решили да проверят колко далече през стаята могат да метнат дрехите си. Онова, което самият аз правех на същия килим допреди няколко седмици. А и както го правеха, ясно беше, че ще мине известно време, преди Диана да е в състояние да изслуша предложението ми за женитба.

Внезапно осъзнах колко съм смешен и жалък. Особено с онази си тъпа идея за предложението. Повече от очевидно беше, че мисълта да се омъжи за мен не я занимава в момента. Понеже нищо друго не ми хрумна, аз се върнах в колата си и поседях малко зад волана, като безуспешно се опитвах да прогоня от мислите си онова, което се случваше на килима в къщата на Диана. Донякъде се надявах мъжът да

излезе, за да го огледам по-добре. Дори си представих как нахлувам в къщата и ги поглеждам отвисоко с осъдителен поглед, но колкото повече мислех за това, толкова по-грозно ми се струваше. И когато навън започна да просветлява, аз взех плика с писмото, пуснах го в пощенската ѝ кутия и кротко си тръгнах.

[1] One-time pad — кодиращ алгоритъм в криптологията, при който текстовото съобщение се комбинира със случаен „ключ“ или „подложка“, дълга колкото оригиналният текст и използвана само веднъж. Ключът обикновено се състои от случаен набор числа, всяко от което показва с колко позиции напред трябва да се измести съответната буква от текстовото съобщение. При латинската азбука например ключът се състои от числата от 0 до 25 в разбъркан ред. Ако ключът се запази в тайна и се унищожи своевременно, този начин за кодиране е непробиваем. — Б.пр. [↑](#)

13.

Петък, 12 ноември — неделя, 14 ноември 1943

Пойнт Локаут

Изпуснал бях кораба. И сега пуших, облегнат на капака на колата си, и гледах към водите отвъд най-южната точка на западния бряг на Мериленд, където от „Айова“ се виждаше само димна следа на хоризонта. Не беше моя вината, просто „Айова“ беше отплавал по-рано от предвиденото. Или поне така ми каза пристанищният служител.

Още обмислях следващия си ход, когато се дотъркаляха два черни хъдзъна и стовариха на кея четирима корави на вид мъже с шарещи очи и стиснати устни. Бяха с тъмни костюми, шапки и вратовръзки, които си пасваха идеално с мрачните им физиономии.

Хвърлих цигарата си и се изправих. Значи така провеждаше ФБР арестите си. Пращат те за зелен хайвер, в моя случай на седемдесет мили от Вашингтон, и после, докато чакаш на някое тихо място, те прибират без много шум. Вярно, имах пистолет в презраменен кобур, но шансът ми да го използвам за съпротива при арест беше по-малък, отколкото да реша докрай кръстословицата в „Пост“.

— Професор Майер? — попита единият, с глас, лишен от всякаква модулация. Имаше кораво, чисто, добре поддържало лице, като бялата дървена оградка пред Американското градинарско дружество. Опита се да вложи усмивка в сините си очи, но се получи саркастично.

— Да — потвърдих аз и се стегнах. Само дето не протегнах ръце да ми сложат белезниците.

— Бихте ли ми показали някакъв документ за самоличност, моля? — Докато ме чакаше, си издърпа единия пръст и кокалчето му изпука.

Извадих си портфейла. Сигурен бях, че ще направят оглед на куфарчето и ще ме информират, че съм пропуснал да забележа особеност в опаковането на пакета, която доказва, че съм го отварял.

Мъжът погледна личната ми карта и я подаде на един от колегите си; накрая извади собствената си карта. За моя изненада беше служител на финансовото министерство, а не на ФБР.

— Аз съм агент Раули — представи се той. — От президентския отдел на тайните служби. Тук сме, за да ви придружим до кораба.

Облекчен, че няма да ме арестуват, аз се изсмях и махнах с ръка към празния кей.

— Ще ми се да видя как ще го направите, агент Раули. Корабът е отплавал.

Агент Раули съумя да изпише нещо като усмивка на лицето си. Предните четири зъба на горната му челюст бяха малки, заострени и с големи разстояния помежду си. Вече разбихах защо се беше въздържал от усмивки досега.

— Съжалявам за това, професоре. „Айова“ е трябвало да източа част от горивото си, за да може да навлезе в по-плитките води на Чесапийк. Така че тази сутрин потегли към Хамптън Роудс да зареди с гориво. Боя се, че сте излезли от дома си, преди да успеем да ви предупредим.

Вярно беше. Излязъл бях малко преди осем сутринта. След романтичната си вечер в Чеви Чейс бях тръгнал рано. Кое то не беше трудно, като се има предвид, че изобщо не си бях лягал.

— Но това е от другата страна на залива. Има ли друг кораб, който да ни закара до там?

— Боя се, че не, сър. Ще трябва да стигнем по суша. Един от колегите ми ще върне колата ви във Вашингтон. Ако нямате нищо против, сър, засега ще задържим личната ви карта. Това ще улесни нещата за нас като извънредни пасажери, когато се качим на борда на „Айова“.

— И вие ли идвате?

— Четирима от нас. Преди президента, който ще пристигне след полунощ. Шефът е стар морски вълк и като всеки флотски човек е суеверен. Да се отплава в петък вечер, носи лош късмет.

— Както кажете.

Три часа по-късно минахме през бариерата и ни насочиха към кея, където беше пристанал „Айова“. Всички се умълчахме, когато зърнахме за пръв път носа на кораба, а зад него бака и огневата кула, която се издигаше на трийсет метра над палубата, покрита с дула и

цеви като настръхнал таралеж. Ала височината на надстройките изглеждаше незначителна в сравнение с гигантската тристаметрова дължина на плавателния съд, която, заедно с двигателите от двеста и дванайсет хиляди конски сили, осигуряваше високата скорост на бойния кораб.

От кея към кораба се придвижваха закъснели товари и други извънредни пасажери под зоркия поглед на група въоръжени моряци. Два бълващи пушек влекача прикачваха въжетата си към крокодилския нос на „Айова“. Над всичко това, на три различни палуби, сякаш стотици моряци висяха облежнати на перилата и зяпаха движението по кея. Докато вървах нагоре по подвижния мостик под надвисналата противовъздушна батарея, имах чувството, че съм се озовал в презокеанско градче, построено от бронирана стомана. Силна миризма на машинно масло изпълваше ноздрите ми, а някъде над централната капитанска кабина нагорещени газове изригваха шумно към сивото ноемврийско небе. Корабът беше жив.

В края на мостика един от агентите на тайните служби предаваше багажа ми и личната ми карта на чакащия там офицер. Офицерът плъзна поглед по списъка, който държеше, направи отметка и насочи друг моряк към мен.

— Добре дошли на борда, сър — поздрави морякът и взе чантите ми. Имаше едно от онези бруклински лица, които можеш да видиш в църковния хор, стига това да е хорът на крепостта затвор „Синг Синг“. — Моля, последвайте ме. Ще ви заведе до каютата ви. Стъпвайте внимателно — палубата е още влажна. И си пазете главата.

Поведе ме по дълъг коридор.

— Определената ви е каюта е на едно ниво под комуникационния мостик. За по-лесна ориентация, това се пада под централния батареен детектор и зад втория вертикален отвод.

— Отвод?

— Комин. Ако се загубите, попитайте за втори отвод 4А. Четири А е четиридесетмилиметровото оръдие.

— Това звучи утешително. — Наведох се да го последвам през една врата.

— Не се притеснявайте, сър. Външната броня на този кораб е дебела четиридесет сантиметра, което означава, че „Айова“ може да издържи на всичко.

Минахме през още един възнисък вход и някъде зад нас с дрънчене се затвори тежка врата. Късмет имах, че не страдах от клаустрофобия.

— Нагоре, сър — каза морякът и тръгна по едни стълби. — Ей там е тоалетната. Ще се храните малко по-напред, към носа, заедно с другите извънредни пътници, в капитанската столова. Тя се пада пред първи отвод и под вторичния батареен детектор. Закуската е в осем нула-нула, обядът в дванайсет нула-нула, вечерята — в дваайсет нула-нула. Ако искате да повърнете, съветвам ви да го направите в тоалетната, а не през борда. Иначе задължително ще уцелите някого в лицето.

Бруклинската мутра остави чантите ми пред полираната дървена врата и потропа силно.

— Ще делите каютата си с още един джентълмен, сър.

— Влез — извика някой отвътре.

Морякът отвори вратата, козирува по навик и ме остави сам да се представя на съквартиранта си.

Пъхнах глава през прага и видях познато лице — един тип от Държавния департамент на име Тед Шмид.

— Уилард Майер, нали? — каза Шмид, стана от една доста тясна койка и се приближи да ми стисне ръката. — Философът.

— А вие сте от руското бюро в Държавния. Тед Шмид.

Шмид беше дундест мъж с тъмна къдрава коса, очила с дебели рогови рамки и вежди, които не им отстъпваха по нищо. Познавахме се бегло от „Харвард“ и аз го помнех в малко по-строен вариант, с добро чувство за хумор и вкус към скъпите вина. Усмиваше се, само че усмивката му не се връзваше с тъгата в примижалите му кървясали очи, неравномерно обръснатата четина по страните и брадичката му и алкохолните пари в дъха му. Два следобед беше малко рано за нападение над алкохолните запаси в каютата, дори за нещастно влюбен човек като мен. Шмид носеше панталони от рипсено кадифе, дебела карирана риза и хубави английски обувки. В ръката си държеше незапалена пура. Като се изключат дрехите му, изглеждаше и звучеше като всеки друг служител на Държавния департамент. Или като герой от роман на Едит Уортън.

— Добре дошъл във втора класа. Подозирам, че има и по-добри каюти от тази. Знам обаче, че има и по-лоши. — Шмид взе синьото

кожено куфарче на Донован и го прибра в гардеробчето. — Хубав куфар. Откраднали ли сте го? — Като видя смръщената ми физиономия, той посочи инициалите У.Дж.Д.

— На генерал Донован е. Трябва да му го предам в Кайро. — Метнах собствения си куфар на леглото и затворих вратата.

— Има още един от Държавния, казва се Уейц, Джон Уейц, каютата му е някъде напред, отатък комините. То неговото не е каюта, а килер направо. Само ние двамата сме от Държавния. Ще превеждаме от руски. Не че изобщо ще се приближим до масата за преговори, според мен. Хариман ще долети в Кайро от Москва със собствения си преводач. Болън се казва. Така че двамата с Уейц сме резерва. Ще седим на резервната скамейка, докато Болън не си счупи врата или не оплете конците. Държавният департамент здраво се е разсмърдял напоследък.

— И аз така чувам.

— А вие? Каква е вашата роля в това малко тайнствено пътешествие?

— Офицер за свръзка между генерал Донован и президента.

— Звучи достатъчно неопределено. Не че някой ти казва нещо тук. Дори екипажът не знае къде отиваме. Знаят само, че е заради нещо важно. И че пасажерите им са от най-високите етажи на властта. Онова моряче обясни ли ви колко ни е страхотна бронята?

— Всъщност, да. Предполагам, че и пасажерите на „Титаник“ са чули подобни уверения.

— И още как. — Шмид се изсмя презрително и запали пурата си. Стаята се увоня моментално, сякаш онзи беше поднесъл, клечката кибрит под опашката на скункс. — Още не съм срещнал моряк, който да разбира принципа на безопасния периметър около „Айова“. Простичко казано, бронята ни щеше да е достатъчно здрава, ако оръжейният ни обсег беше по-голям. Но той не е. Трябва доста да се приближим до целта, за да използваме ефикасно оръжията си, и колкото повече се приближаваме, толкова по-вероятно е някой противников снаряд да пробие бронята ни. А после стои и въпросът с торпедата. Немските торпеда, тоест, не нашите. Техните риби са мощни от онова, което конструкторите на „Айова“ са заложили в изчисленията си. О, не казвам, че ни грози опасност или нещо такова. Но прякото попадение си е пряко попадение и никаква броня, колкото

и да е дебела, не може да промени, това. Така че следващия път, когато някой започне да ви убеждава в неуязвимостта на този кораб, попитайте го защо артилеристите в оръжейните кули горе носят револвери в ботушите си.

— И защо носят револвери в ботушите си? — попитах го. Едва ли защото играеха често на покер, реших аз.

— Ами надникнете в някоя от онези кули и ще разберете. Доста време ти трябва да се измъкнеш от такава кула. Онези нещастници сигурно са решили, че ще е по-добре да се застрелят, отколкото да се удавят като плъхове.

— Това мога да го разбера.

— Лично аз изпитвам истински ужас от удавяне — призна Шмид. — Не мога да плувам и не ме е срам да си кажа, че имам лоши предчувствия за това пътуване. Брат ми беше моряк. Удави се на „Йорктаун“ в битката при Мидуей. — Той се усмихна нервно. — Сигурно затова толкова се вълнувам от въпроса за безопасността.

— Няма да се удавите — казах и извадих единия от двата автоматични пистолета, които носех. — Ако се наложи, лично ще ви застрелям.

— Това е много по американски от ваша страна.

— Пак заповядайте. Това е най-малкото, което мога да направя за колега от „Харвард“.

Шмид отвори малко шкафче до леглото си.

— Бих казал, че това трябва да се полее, не мислите ли? — Извади бутилка „Маунт Върнън“ и сипа в две чаши. Подаде ми едната и каза: — Наздраве, да не се удавим и да не ни взриви някое торпедо.

Вдигнах чашата си.

— И за Големите трима.

Не помня почти нищо за остатъка от деня, освен че двамата с Шмид се напихме здравата, като индианци в склад за алкохол. В резултат се почувствах много по-добре, напук на онова, което бях видял на Дианиния килим предната вечер; ще рече, че спрях да чувствам кажи-речи каквото и да било. Шмид изпи два пъти колкото мен. Едно на ръка, че пиехме от неговия алкохол. И друго, предположих, че има много повече практика от мен. Наливаше се с пиячката преспокойно, все едно беше прясно издоена от кравешко виме.

Пристигането на президента не беше ознаменувано с фанфари. Когато се събудихме рано на следващата сутрин, установихме, че „Айова“ вече е на път, и понеже беше крайно невероятно корабът да е потеглил от Хамптън Роудс без него, стигнахме до заключението, че Рузвелт се е качил на палубата по някое време през нощта.

Навлечени с дебели палта и без да обръщаме внимание на махмурлука си, ние излязохме на първата надстроена палуба да се порадваме на „Айова“ и ескорта ѝ от три разрушителя. Утрото беше студено и вятърът откъм неспокойното море скоро изостри апетита ни. Тръгнахме да си потърсим закуска. В капитанската столова заварихме Хари Хопкинс и неколцина от Обединеното командване, които вече закусваха под зорките погледи на четирима агенти от тайните служби, седнали на съседната маса.

Хопкинс, мършав мъж в началото на петдесетте и очевидно болен от рак — болест, която вече беше убила съпругата му и баща му — вдигна очи от почти недокоснатите яйца и шунка в чинията си и ни кимна дружелюбно.

— Добро утро — любезно поздрави, а генералите Маршал и Арнолд продължиха разговора си.

— Добро утро, сър.

Като видях Хопкинс от плът и кръв — доколкото му беше останало и от двете — си дадох сметка колко е странно един цивилен човек без официален пост в администрацията на Рузвелт да играе толкова важна роля в предстоящата ни мисия. Като се изключи, че беше от Сиукс Сити в Айова и известно време беше заемал поста на търговски министър, не знаех почти нищо друго за човека, който вече три години живееше в кабинета на Линкълн в Белия дом. Виждах бях хора и с по-мършави ръце и лица от неговите, но само на пиратски флагове. Маншетите на ризата почти му бяха погълнали ръцете. Прошарената му коса беше суха и безжизнена като моравата на фалирала ферма в Оклахома. Прибулени и пълни с болка тъмни очи създаваха впечатлението, че току-що са го намушкали с нож в сърцето. Някой циник сигурно би казал, че Рузвелт държи Хопкинс при себе си само за да изглежда в блестящо здраве на фона на този смъртник.

Президентът ми беше поставил задачата да се подготвя за дубльор на този крехък човек и аз се надявах да го опозная по-добре по време на пътуването, но Хопкинс и в това ме изпревари.

— Я кажете, момчета, кой от вас е професор Майер? — попита той. — Философът.

— Аз, сър.

— Прочетох книгата ви — каза той и се усмихна. Зъбите му бяха толкова равни, че се зачудих дали не са изкуствени. — Не претендирам, че съм разбрал всичко. Никога не съм бил от академичния тип. Но ми се стори... — Той направи пауза. — Много енергична. И вече разбирам защо на другите философи им е приятно да си имат колега, който да им обяснява колко са важни.

— Поне в това отношение — отбелязах — философите не се различават от политиците.

— Вероятно сте прав — кимна той и отново се усмихна. — Седнете, професоре. — Премести усмивката си към Шмид. — Ти също, синко. Налейте си кафе.

Седнахме. Кафето се оказа изненадващо добро и добре дошло.

— Да се върнем пак на книгата ви — поде отново Хопкинс. — Струва ми се, че макар подходът ви да е принципно правилен, сте допуснали грешки в детайлите. Не съм философ, но пък играя доста добре на джин руми и... как да се изразя, вашата грешка е в допускането, че всяка карта в ръцете ви, която не изглежда печеливша, непременно е в тежест и ще намали крайния сбор от точките ви. Работата е там, че тази ваша ненужна карта може да свърши работа на противника ви и той да си направи с нея поредни от една боя или каре, след като вие свалите картите си, и следователно ще сте сгрешили с изхвърлянето на тази карта. Разбирате ли какво казвам?

— Може и да сте прав — казах и доразвих метафората на Хопкинс. — Но за да изхвърлите, ви трябва ненужни карти, а ако не изхвърлите, не можете да завършите хода си. Аналогията ви ми допада, сър, но ми се струва, че помага повече на моята позиция, отколкото на вашата.

— В такъв случай май ще е по-добре да обявите край на хода си — ухили се Хопкинс и си допи кафето. — Да разбирам ли, че го играете? Джин руми?

Тед Шмид поклати глава.

— Аз играя само бридж — обади се той.

— О, бриджът е твърде сложен за селянче като мен.

— Аз играя джин руми — казах.

— Така си и мислех. Е, добре. По-късно ще направим една игра.

Хопкинс стана, кимна любезно и излезе от столовата. След една-две минути си тръгнаха и двамата генерали, придружени от агент Раули, и ние с Шмид останахме сами с другите трима мъже от тайните служби. След още минута-две Шмид се извини и си тръгна. Ако се съдеше по цвета на лицето му и измъчената му физиономия, сигурно отиваше да повърне.

В евтините си тъмни костюми тримата агенти изпъкваха на общия фон от униформени и правителствени чиновници като мене и Шмид. Под тънкия слой облагородяващ лак на Белия дом те си бяха просто ченгета с по-добри маниери и по-бързи реакции от средностатистическите. В тесните пространства на кораба изглеждаха притеснени и малобройни. Яки, неспокойни и енергични, те приличаха на хора, които имат нужда да осмислят живота си, като се возят на страничното стъпало на президентската лимузина и се оглеждат за подозрително отворени прозорци, така както аз се нуждаех от хубава книга и квартет на Моцарт.

— С какво точно се занимава един философ? — попита ме един от тях. — Ако нямате нищо против, че ви питам. — Метна пакет цигари на масата и се облегна назад в стола си.

Взех си чашата с кафето и се преместих на тяхната маса. Друг от агентите натъпка тютюн в лулата си с потъмнял като препечена бисквита палец и ме изгледа с тъпо нахалство.

— В живота има три вида въпроси — казах аз на първия. — Единият вид е от типа „Как се пали огън?“ — Взех една от цигарите му, запалих я, затворих запалката и изсипах останалите цигари на масата. — Другият е от типа „Колко цигари са ти останали?“ Десет минус една е равно на девет, нали? Повечето от въпросите, които задаваме през живота си, са от единия или от другия вид. Емпирични или формални. А онези, които не спадат към тях? Те са философските въпроси. Като „Какво е морал?“, например. Философията започва там, където отговорът е неизвестен. Може да си кажете следното: „Що за въпрос е това и що за отговор търся? И възможно ли е все пак да причисля въпроса си към някоя от първите две категории?“ Ето с това, приятелю, се занимават философите.

Тримата агенти се спогледаха скептично и сдържаха усмивките си. Ала събеседникът ми още не беше приключил с нашия

презокеански сократов диалог.

— А това за морала? — попита той. — Морално ли е например да убиваш хора по време на война? Или, още по-добре, да убиеш Хитлер? Моралът проповядва, че да се убива, е лошо, нали така? Но да предположим, че става дума за Хитлер. Да предположим също, че ти се открие възможност да убиеш Хитлер и така да спасиш живота на хиляди и дори на милиони други хора.

— Ако питаш мен, Сталин не е по-добър от Хитлер — вметна един от другите агенти.

— Само че има една допълнителна подробност — продължи първият. — Не можеш да го застреляш, а трябва да го убиеш с нож или с голи ръце дори. Какво ще направиш тогава, а? В смисъл, всичко ти диктува, че трябва да го убиеш. Да го убиеш, независимо от всичко.

— Убиваш го копелето и толкова — каза третият агент.

— Опитвам се да задам философски въпрос, бе човек — настоя първият.

— Никой философ не може да ти каже как да постъпиш — отвърнах аз. — Философът може единствено да ти разясни ситуацията от гледна точка на добродетелите и моралните проблеми. Но в крайна сметка решението ще го вземеш ти, ти ще решиш дали е редно или не. Решения като това, което описа, могат да бъдат трудни.

— В такъв случай, при всичкото ми уважение, сър — каза агентът, — философията ми звучи като нещо напълно безполезно.

— Философията не може да опрости ничии грехове. Ако към това се стремиш, по-добре ще е да говориш със свещеник. Но ако оставим настрана философията и на мен се падне шансът да убия Хитлер с нож или с голи ръце... какво пък, бих го направил.

Утилитаризъм в чист вид? Най-голямото възможно щастие за най-големия възможен брой хора? Почти успях да убедя себе си. Но не и тях. Не ми убягна непромененият им скептицизъм, затова смених темата и ги попитах за имената им. Онзи, който ме беше попитал що е философията, представи себе си и останалите. Рус, синеок и с малък белег на едната буза, той приличаше на член на немско фехтоваческо общество.

— Този с лулата е Джим Куолтър. Аз съм Джон Поликовски. А високият е Уоли Рауф.

Наострих уши при последното име. Шефът на Гестапо в Милано се казваше Валтер Рауф. Ала агентът едва ли би оценил по достойнство подобна информация.

Същата вечер ме поканиха в капитанската каюта да играя джиги с Хопкинс, генерал Арнолд и президента. Агент Рауф седеше пред каютата и четеше книгата на Курт Крюгер „Аз бях лекарят на Хитлер“. Вдигна поглед, когато се приближих, и без да каже дума, се пресегна и отвори вратата.

Капитанът на кораба, офицер на име Джон Л. Макри, беше бивш адютант и добър приятел на Рузвелт. Беше отстъпил собствената си каюта на президента, бяха направени и някои промени заради инвалидния му стол. Инсталиран беше асансьор, така че президентът да се придвижва свободно от палуба на палуба. Сложени бяха рампи на труднодостъпните места. Монтирана беше нова вана, а огледалото беше преместено по-ниско, за да може президентът да се бръсне както седи в количката си.

Личният прислужник на Рузвелт, Артър Притимън, беше донесъл различни вещи, с които да превърне голямата, но спартански обзаведена каюта на Макри в уютен дом за президента. Сред тях бяха любимият люлеещ се стол на Рузвелт, както и порцеланов сервиз и сребърни прибори от Белия дом. По-късно Хопкинс ми каза, че Притимън е донесъл и рибарските му принадлежности за дълбоководен риболов, както и няколко филма на Уолт Дисни, сред които „Снежанка и седемте джуджета“ и „Пиноккио“, които били любими на президента.

Беше подготвена истинска маса за игра на карти и президентът, облечен и стари панталони, дебела риза и ловджийска жилетка с пакет цигари и любимите му дълги клечки кибрит по джобовете, вече разбъркваше картите.

— Влизайте, професоре, и сядайте — каза той. — Артър? — Рузвелт се обърна към чернокожия си прислужник. — Сипи на професор Майер едно мартини, ако обичаш.

Притимън кимна мълчаливо и се оттегли в дъното на каютата да ми забърка коктейла. Надявах се да не е възприел едно към едно рецептата на президента.

— Носите ли си пари, които да загубите? — попита Рузвелт. — Мизата е десет цента на точка. Тази вечер се чувствам късметлия.

Реших, че ще е най-добре да не споменавам, че в „Харвард“ се бях научил да следя картите. Бях писал и малък доклад върху теорията на вероятностите като генерализация на аристотеловата логика. Чудех се какво ли казва етикетът за хора, които обират президента на карти.

— С Хари вече се познавате — каза Рузвелт. — А това е генерал Арнолд.

Кимнах на шефа на американските военновъздушни сили, едър, самодоволен на вид мъж, който въпреки мощната си снага, не изглеждаше много по-добре със здравето от Хопкинс — челото му беше потно, а цветът на лицето му не беше добър.

— Удобна ли е каютата ви? — учтиво ме попита Арнолд.

— Да, сър. Благодаря.

— Хап мрази морето, нали, Хап? — подхвърли Хопкинс, седна на масата и си наля чаша минерална вода. — Мрази морето и мрази корабите. Аз ще раздавам пръв, ако нямате нищо против, господин президент.

— По-добре на кораб, отколкото да плувам сам все пак — изръмжа Арнолд.

— Е, какво мислите за кораба ми? — попита ме Рузвелт.

— Много е внушителен. — Взех чашата от сребърния поднос на Притимън и отпих предпазливо. Този път мартинито беше идеално. — Почти съжалявам, че няма да видя всички тези пушкала в действие.

— Няма причина да не ги видите в действие — каза Рузвелт. — Сега като се замисля, една демонстрация на огнева мощ би се отразила добре на бойния дух. Нека екипажът разбере на какъв флот Хитлер е проявил глупостта да обяви война. Какво ще кажеш, Хари?

— Вие сте старият морски вълк тук, сър, не аз. Ако имах стомах, сигурно щях да изглеждам позеленял като Хап.

— Вярно ли е, Хап? Лошо ли ти е?

— Добре съм си, сър — сърдито отвърна Арнолд.

Хопкинс раздаде картите.

— Мисля, че професорът ми даде добра идея — каза Рузвелт, взе картите си и започна да ги подрежда. — Ще направим едно показно как се отбранява „Айова“ срещу въздушна атака. Аз ли съм първи?

Рузвелт взе обърнатата карта най-отгоре на купчинката и остави една от своите върху другата купчинка, тази за изхвърлените карти.

В същия миг гигантска експлозия разтърси кораба, а след секунда вратата се отвори с трясък и на прага цъфна агент Рауф с пистолет в ръка.

— Добре ли сте, господин президент? — излая той.

— Добре съм, Уоли — спокойно отвърна Рузвелт.

После по вътрешната уредба в единия ъгъл на каютата се чу предупреждение:

— До всички станции. До всички станции. Това не е тренировка. Повтарям, това не е тренировка.

— Какво става, по дяволите? — зачуди се Арнолд.

— Изглежда ни нападат — отвърна Рузвелт, без дори да вдигне очи от картите си. — Подводница навярно.

— Е, значи ще е най-добре да си стоим тук и да не им се пречкаме в краката — заключи Арнолд. — Нека Макри си свърши работата. — И преспокойно си взе карта от едната купчина и остави друга на другата купчина.

Реших, че трябва да запазя хладнокръвие като останалите, взех си карта и установих, че вече имам поредица от четири купи.

— Иди да видиш какво става, Уоли — нареди Рузвелт на Рауф. — И прибери този пищов, за бога. На кораб сме, а не в Дивия запад.

— Да, сър — каза Рауф, прибра пистолета в кобура си и отиде да търси капитан Макри. Президентът взе петицата пика, която току-що бях изхвърлил, и на свой ред изхвърли каро. — Благодаря ви, професоре — измърмори той.

Арнолд изхвърли пиката, която ми трябваше, за да си направя група, което ме подсети да преброя останалите си три карти. Можех да прекратя разиграването още когато взех картата на Арнолд, но вече се бях досетил за намеренията на президента, така че задържах излишната си пика, изхвърлих една купа и реших да изчакам, докато всичките карти в ръката ми не влязат в някаква формация, така че да обявя директно „джин“. Никак не бях спокоен. Нищо чудно в същия този миг към кораба да се насочваше второ торпедо, но в поведението на Рузвелт не се долавяше и намек за страх. И да имаше някакво напрежение по лицето му, то беше свързано с последната карта, която беше изтеглил. Част от мен ми крещеше да си сложа спасителна

жилетка, но вместо това аз изчаках Арнолд да играе и изтеглих нова карта.

Миг по-късно вратата се отвори, капитан Макри влезе в каютата и застана мирно, макар че униформата му беше така колосана, та нищо чудно и сама да беше изпълнила този подвиг. С лъснатите си обувки, блестящата си усмивка, лъскавата си коса, грейналите очи и полираните нокти, Макри беше като излязъл от кутия.

— Е, Джон — попита Рузвелт, — нападат ли ни?

— Не, сър. Дълбочинен снаряд се е откачил от кърмата на един от ескортиращите ни разрушители и се е взривил в морето.

— Как е възможно това, по дяволите?

— Трудно е да се каже, сър, защото поддържахме радиотишина от съображения за сигурност. Но предполагам, че някой не си е свършил работата с предпазните мрежи.

— На кой кораб е станало това?

— От „Уили Д. Портър“ току-що ни сигнализираха светлинно, че са били те.

— Исусе Христе, Джон, не е ли това същият кораб, който се блъсна на заден ход в друг кораб, докато „Айова“ напускаше Норфолк?

— Точно така. Адмирал Кинг е много недоволен, това мога да кажа.

— Бас държа, че е недоволен — изсмя се Арнолд.

— Между другото, Джон — каза Рузвелт. — Реших, че бих искал да видя демонстрация на огневата мощ, с която разполага този кораб.

— Може да се целите в „Уили Д.“ — подхвърли Арнолд.

— Ърни Кинг сигурно ще се съгласи с теб — поде Рузвелт. — Какво ще кажеш за утре сутринта, Джон?

— Става, сър — ухили се Макри. — Ще организирам демонстрация, която никога няма да забравите.

— Тъй като очевидно никой не ни напада — каза Арнолд, — може ли да си продължим играта?

Ала веднага щом Макри излезе от каютата, аз поисках край на раздаването и сложих картите си на масата.

— Джин — обявих.

— Имам по-добра идея — каза Рузвелт. — Предлагам да завържем Уилард за някой от онези метеорологични балони.

Час по-късно, когато бях набрал преднина от петдесет точки, капитан Макри се появи отново да информира президента, че конвойт им спира, за да огледат водите за човек, паднал през борда на „Уили Д.“ Рузвелт хвърли мрачен поглед към тъмнината отвъд люка и въздъхна.

— Бедният човечец. Онзи зад борда, имам предвид. Кофти нощ е избрал да поплува.

— Погледнете го откъм светлата страна — предложи Хопкинс. — Може да е същият, който прецака дълбочинния снаряд. Спестил си е военния съд.

— Господа — каза Рузвелт. — Мисля да прекратим играта. Струва ми се нередно да играем на джин руми, когато моряк от конвоя ни е паднал през борда и вероятно се е удавил.

След като играта приключи, аз се върнах в каютата си и заварих Тед Шмид проснат на леглото си, очевидно в състояние на дълбоко алкохолно опиянение, но все още стиснал за гърлото празна бутилка „Маунт Върнън“. Измъкнах я от дебелиите му пръсти и го завих с одеяло, като се питах дали по принцип така си пие, или пианството му се дължи на душевния потрес от пребиваването му на боен кораб в средата на океана.

На следващата сутрин оставих Шмид да спи и отидох да видя стрелковата демонстрация от съобщителния мостик, запазен за президента по време на това пътуване. Адмиралите Лийхи, Кинг и Макинтайър (личният лекар на Рузвелт) вече бяха на мостика, а скоро към нас се присъединиха генералите Арнолд, Маршал, Съмървил, Дийн и Джордж, както и неколцина от дипломатическия персонал, които не познавах. Последни пристигнаха агентите Раули, Рауф и Поликовски, контраадмирал Уилсън Браун, Хари Хопкинс, Джон Маклой, заместник военният министър, Артър Притимън и самият президент. Рузвелт носеше късо флотско наметало с кадифена яка и преплетени шнурове и малко кепе с вдигната козирка. Приличаше на букмейкър, който за пръв път отива на опера.

— Добро утро, господа — бодро поздрави той. Запали цигара и погледна през перилото към вторичния батареен детектор и контролната огнева станция долу. — Май сме избрали хубав ден за стрелба.

Корабът се намираше източно от Бермудите, морето беше спокойно, а времето — приятно. Страдах от морска болест, но в лека форма. Насочих бинокъла си към ескортиращите ни разрушители. „Айова“ се движеше с двайсет и пет възела и тази скорост, изглежда, затрудняваше по-малките съдове — „Когсуел“, „Янг“ и „Уили Д. Портър“. Чух контраадмирал Браун да казва на президента, че единият парен котел на „Уили Д.“ е изгубил част от мощността си.

— На този кораб определено не му върви — отбеляза президентът.

Чу се силно металическо тракане, аз погледнах надолу и видях, че зареждат едно от деветнайсетте четиридесетмилиметрови оръдия на „Айова“. Малко по-нататък и вдясно от мен, пред първия отвод, матрос зареждаше едно от шейсетте двайсетмилиметрови оръдия на кораба. Метеорологичните балони вече бяха пуснати и след минута-две, когато достигнаха необходимата височина, противосамолетните батареи започнаха да ги обстрелват. И глух да бях, сигурно пак бих се оплакал от шума. Тъй като не бях, основната ми грижа беше да затискам с две ръце ушите си и останах в тази поза, докато не уцелиха и последния балон от онези, които не се бяха отдалечили извън обсега ни по посока на ескортиращите разрушители. Точно тогава забелязах нещо откъм десния борд и се обърнах към адмирал Кинг, висок и строен мъж, поздрава версия на Хари Хопкинс.

— „Уили Д. Портър“ като че ли сигнализира нещо, сър — казах аз, когато шумът най-после затихна.

Кинг насочи бинокъла си към примигващата сигнална светлина и смръщи чело, докато се опитваше да разчете морзовия код.

— Какво казват, Ърни? — попита президентът.

Вече бях разчел съобщението. Обучението ми в планината Катоктин явно е било по-успешно, отколкото смятах досега.

— Казват ни да поемем назад при пълна скорост.

— Това не може да е вярно.

— Сър, точно това означава сигналът им — настоях аз.

— Няма смисъл в това — измърмори Кинг. — Какви игрички си мисли, че играе, този идиот?

Секунда-две по-късно всичко стана ужасяващо ясно. Под сигналния мостик, точно под краката ни, се включи мощна вътрешна

уредба и прогърмя: „Торпедо дясно на борд. Това не е тренировка. Това не е тренировка. Торпедо дясно на борд“.

— Исусе Христе! — изкрещя Кинг.

Рузвелт се обърна към чернокожия си прислужник, който стоеше зад него.

— Закарай ме при десния борд, Артър — каза преспокойно той, сякаш го молеше за огледало, в което да се огледа в новия си костюм. — Искам да го видя с очите си.

Междувременно агент Раули извади пистолета си и се наведе през парапета на сигналния мостик, сякаш се канеше да застреля торпедото. Сигурно бих се засмял, ако вероятността торпедото да ни удари и потопи не беше толкова голяма. Изведнъж почувствах силна емоционална близост с човека, който предната вечер беше паднал зад борда на „Портър“. Колко време можеше да издържи човек във водите на Атлантическия океан? Половин час? Десет минути? Сигурно помалко и от това, ако седи в инвалидна количка.

„Айова“ заходи за маневра, увеличи скоростта и започна да се завърта към левия борд, и след една дълга минута огромна експлозия изхвърли воден фонтан зад бойния кораб. „Айова“ се разклати под краката ни, сякаш Архимед беше седнал във ваната си и веднага след това беше станал, за да вдигне телефона, и цялото ми лице се обля във вода.

— Видяхте ли това? — възкликна президентът. — Видяхте ли го? Мина точно покрай нас. На няма и триста метра от десния борд. Бог ми е свидетел, че беше вълнуващо. Само не знам дали беше едно торпедо, или няколко.

Като демонстрация на хладнокръвие това почти се равняваше на поведението на Жана д'Арк, която моли палача си за огънче.

— Ако са няколко, значи лошо ни се пише — мрачно каза Кинг и тръгна с бърза крачка към вратата, където едва не налетя на капитан Макри.

— Няма да повярвате, адмирале — докладва Макри. — „Уили Д.“ е стрелял по нас.

Големите шестнайсетинчови оръдия на „Айова“ вече се обръщаха злоещо по посока на провинилия се разрушител.

— Командир Уолтър наруши радиотишината, за да ни предупреди за торпедото — продължи Макри. — Наредих оръдията ни

да ги вземат на прицел, в случай че си имаме работа с опит за атентат.

— Мили боже — изръмжа Кинг, свали си кепето и прокара вбесено ръка по голото си теме. Междувременно, генералите Арнолд и Маршал полагаха геройски усилия да не изкоментират самодоволно очевидната излагация на конкурентния им род войски. — Проклетиет му идиот.

— Какво ще наредите, сър?

— Ще ви кажа какво ще наредя, мамка му — сопна се Кинг. — Командирът на „Портър“ да обърне шибания си кораб и да потегля с максимална скорост към Бермуда. Като стигне там, да постави кораба си и целия си шибан екипаж под строга охрана в очакване на подробно разследване за случилото се днес и на военния съд, който най-вероятно ги чака. А на лейтенант командир Уолтър можете да предадете лично от мен, че го смятам за най-некадърния флотски офицер с капитански ранг, който съм виждал за четиридесетте си години служба.

Кинг се обърна към президента и нахлупи кепето на главата си.

— Господин президент. Позволете да поднеса извиненията си от името на флота за случилото се току-що, сър. Уверявам ви, че смятам да стигна до дъното на този инцидент.

— Мисля, че всички за една бройка не стигнахме до дъното — каза Маршал на Арнолд. — До дъното на океана.

Прибрах се в каютата си и заварих Тед Шмид да седи пиан на ръба на леглото си, надянал спасителна жилетка и стиснал нова бутилка в ръка. Петнайсет души край ковчега на мъртвеца и бутилка ром, уморено си помислих аз. Или пък другата песничка... как беше. Какво да правим с пияния моряк? Дай му да опита края на въжето, обръсни корема му с ръждясал нож или го пхни в леглото на капитанската щерка — така гласяха част от музикалните съвети, за които се сетих.

— Какво става? — изхълца Шмид. — Чух стрелба. Нападат ли ни?

— Приятелски огън — отвърнах и му обясних какво е станало.

— Слава богу. — Шмид се срина назад върху леглото си. — Върхът щеше да е да ме убият собствените ми хора.

Издърпах бутилката от ръката му и си налях в една чаша. След студения въздух на сигналния мостик имах нужда от нещо топло в стомаха си.

— Искаш ли да поговорим за това?

Шмид поклати нещастно глава.

— Виж, Тед, трябва да престанеш. Да се подкрепиш за кураж, е едно. Да се напиваш всекидневно като свиня, е друго. Руснаците на конференцията може и да ти простят, че миришеш на бъчва, но президентът едва ли ще си затвори очите. Трябват ти бърснач и душ и яко миене на зъбите. Кълна се, че ако пална клечка кибрит и я поднеса пред устата ти, ще заприличаш на огнедишащ дракон. Изкъпи се, после ще ти намерим чаша силно кафе и ще те изведе на свеж въздух. Хайде. Ще ти помогна с бърсненето.

— Може и да си прав.

— Прав съм, разбира се. Ако бяхме на сушата, досега да съм те праснал в устата и да съм те заключил някъде. Но понеже сме на кораб, ще кажем, че страдаш от морска болест. Това е нормално, когато си наред океана. Освен това има хора, трезвени и командващи морски разрушители, които са по-неспособни и от теб, Тед.

Когато Шмид излезе от банята и си облече чисти дрехи, двамата се отправихме към носа. В столовата имаше само един човек. Строен мъж с физика на атлет, папийонка на „Йейл“, пуловер с остро деколте и очила с тънка рамка. Ръбът на сивите му панталони беше остър като бърснач. Косата му беше къса и посребрена, а в ръцете си държеше книга, дебела колкото автомобилна гума. Заглавието ѝ беше „Фонтанът“. Имаше нещо дистанцирано в маниерите му и изглежда, посрещна появата ни с ентусиазма на придворен, който е открил кучешко лайно на територията на Забранения град. Шмид ни запозна.

— Това е Джон Уейц — представи го той.

Кимнах и се усмихнах дружески, макар че намразих този тип от пръв поглед. Уейц кимна на свой ред и издуха малко дим сякаш в знак, че не е в настроение за приятелски разговори. Междувременно един от сервитьорите каза, че ще донесе кана прясно кафе.

— Джон е другият руски експерт, когото пратиха от Държавния — добави Шмид.

Казаното предизвика известно възмущение у Джон Уейц. И това, както скоро щях да установя, беше само началото.

— Можете ли да повярвате? — обърна се той към мен. — Можете ли наистина? Най-важното дипломатическо събитие на века и само двама представители на Държавния департамент.

Понеже знаех какво мисли Хари Хопкинс за Държавния департамент, никак не ми беше трудно да го повярвам. А и Джон Уейц определено не беше човекът, който да реабилитира работодателя си в очите на Хопкинс.

— На мен ми се струва — подхвърли Шмид, — че президентът си има куче, но предпочита сам да върти опашка.

Уейц кимна гневно. Уви, това единомислие между двамата руски експерти не се простираше и върху мнението им по въпроса, какво следва да е отношението ни към Съветския съюз в качеството му на съюзник, и не след дълго се разгоря ожесточен спор. Аз почти не взех участие в него, не защото не обичах политическите спорове, а защото ми се струваше, че зад този се крие нещо по-скоро лично. Нещо, което не можеше да се обясни единствено с факта, че Джон Уейц е лайно.

— Направо настръхвам при мисълта, че президентът ще стисне ръката на Сталин — призна Уейц.

— Че защо да не му стисне ръката, по дяволите? — попита Шмид. — Руснаците са наши съюзници, за бога. Съюзниците си стискат ръцете, нали така.

— И теб не те притеснява фактът, че Сталин е подписал смъртните присъди на десет хиляди полски офицери? Да ти имам и съюзника. — Уейц припали лулата си, но преди махмурлията Шмид да е отговорил, добави: — Страшен съюзник, който се опитва да склочи сепаративен мир с Германия. Това е единствената причина Големите трима да се срещат чак сега.

— Глупости. — Шмид търкаше ожесточено очите си.

— Глупости, значи? Руският посланик в Стокхолм, мадам Колонтай, само дето не си ляга в едно легло с представителя на Рибентроп, Петер Клайст, още от началото на войната.

Шмид изгледа презрително Уейц.

— Глупости и пак глупости.

— А според мен ти изобщо не разбираш руския начин на мислене — продължи Уейц. — Да не забравяме, че и преди са сключвали сепаративен мир с Германия. През 1918-а, и пак през 1939-а.

— Може и да е така — каза Шмид, — но сега нещата са съвсем различни. Руснаците имат всички основания да ни имат доверие.

— Хей, аз не казвам, че те не могат да ни имат доверие — изсмя се Уейц. — Въпросът е дали ние можем да имаме доверие на тях?

— Обещахме на Сталин, че ще отворим втори фронт през четиридесет и втора, после през четиридесет и трета, а виж какво правим. Вторият фронт ще стане факт най-рано през август догодина. Още колко войници от Червената армия ще загинат дотогава? Един милион? Простено му е на Сталин, ако смята, че е сам в тази война.

— Кое е още една причина да се стреми към сепаративен мир — настоя на своето Уейц. — Трудно е да се повярва, че една страна може да продължи да воюва при такива огромни загуби.

— Може би щях да се съглася с теб, ако Червената армия беше изгубила инициативата, но не е.

Междувременно аз се бях сетил за една по-основателна причина Сталин да поиска мир — неговият най-голям страх не бяха немците, а собствените му сънародници, руснаците. Сигурно изпадаше в ужас при мисълта, че собствената му армия ще се разбунтува срещу ужасните условия и неизброимите жертви, точно както през 1917-а. Сталин знаеше, че седи на барутен погреб. Но пък какъв избор имаше, от друга страна?

Джон Уейц виждаше Съветския съюз единствено като потенциален агресор.

— Запомни ми думите — натърти той. — Сталин идва на тази конференция със списък за покупки и в него са включени, бог знае колко страни, които му се иска да окупира за постоянно, без да даде и един изстрел. И Полша е първа в списъка му. И ако смяташе, че Хитлер ще се съгласи с тези му искания, би сключил сделка с него под носа на Рузвелт. Ако питат мен, трябва да ги оставим и двамата да кървят до смърт. Нека нацистите и комунистите си видят едни други сметката, а после ние да си разделим останките.

На този етап спорът им се беше нажежил до бяло. И определено говореше за лична неприязън.

— Мамка му, нищо чудно, че руснаците ни нямат доверие. При такива гадняри като теб — извика Шмид.

— По-добре да съм гадняр, отколкото да превъзнасям онзи гнусен убиец Сталин. Кой знае? Може и да си нещо повече от негов апологет. Няма да си първият червен симпатизант в Държавния, Тед.

Шмид скочи на крака със стиснати юмруци и изкривено от гняв лице. За миг си помислих, че ще удари колегата си, така че дадох знак на двамата сервитьори и с общи усилия успяхме да го озаптим, преди да е станало късно.

— Нали го чу как ме нарече — възрази бурно Шмид.

— И май уцелих в десетката — ухили се Уейц.

— Може би ще е по-добре да млъкнеш — предложих му аз.

— А вие може би трябва да подбирате по-добре компанията си — отвърна ми Уейц.

— Странен съвет от педал като тебе, Уейц — изсъска Шмид.

Предвид ситуацията в Държавния департамент — първо Самнър Уелс, а после и Торнтън Коул — Джон Уейц едва ли би подминал спокойно подобна обида, и преди аз или сервитьорите да реагираме, той фрасна Тед Шмид право в носа, толкова силно, че го разкърва. И щеше да го удари отново, ако не го бяхме спрели.

— Ще го убия тоя — изкрещя и повтори няколко пъти закана си.

— Ами опитай бе, педал шибан — ухили се Шмид, като попиваше кръвта с кърпичката си.

Врвата доведе агентите Рауф и Поликовски в столовата, докато Шмид и Уейц си разменяха обиди и заплахи.

— Ако вие двамата сте типични представители на — дипломатическата професия — каза Поликовски и избута Уейц до стената, когато той налетя да удари отново Шмид, — то бог да ни е на помощ.

Рауф погледна към Шмид, после към мен.

— Май ще е по-добре да го изведете оттук — посъветва ме той. — Преди да са дошли президентът или някой от Обединеното командване.

— Разумен съвет — съгласих се, хванах решително Шмид над лакътя и го поведох към вратата. — Хайде, Тед. Човекът е прав. Няма да е добре президентът да види това. Прибираме се в каютата.

— Той ме нарече педал — беше последното, което чух от Уейц, докато затварях вратата.

Когато се прибрахме в каютата, Шмид седна на леглото си и посегна към бутилката.

— Но мислиш ли, че пи достатъчно? — сопнах му се аз. — Какъв ти е проблемът бе, човек? И защо нарече Уейц педераст, за бога? Шмид поклати глава и се изсмя.

— Просто исках да го вбеся. Да окалям това фашистко копеле. Всички в Държавния са настръхнали, мислят, че някой им е спретнал организиран лов на педали. Да не дава господ да открият педал, който е и комунист на всичкото отгоре. Сигурно ще го обесят на паметника на Вашингтон.

Трябваше да призная, че в това има нещо вярно.

Шмид помълча. После подхвърли:

— Ти женен ли си, Уилард?

Моментално се ядосах, защото за същото ме бяха питали президентът и онези двама полицаи.

— Какво, и мене ли ще обявиш за педал? Затова ли питаш?

Шмид сякаш се засегна.

— Мили боже, не. — Поклати глава. — Просто попитах.

— Не, не съм женен, по дяволите. — Тръснах горчиво глава. — Имах си едно момиче. Страхотно момиче. Момиче, за което трябваше да се ожения. А сега... заряза ме. Не знам защо и дори как, но прецаках работата.

— Разбирам. — Шмид кимна. — Значи сме в една лодка.

— Не за дълго, ако го караш в същия дух. Ще те свалят на първия пустинен остров.

Шмид се усмихна и на пухкавото му лице се изписа смесица от съпричастие и ирония. Съпричастното му не ме интересуваше, но иронията ми се стори интересна.

— Ти не разбираш — каза той, свали си очилата и започна да бърше ожесточено стъклата им. — Ден преди да се кача на този кораб жена ми Деби ми съобщи, че ме напуска. — Преглътна шумно и ми хвърли още една от кривите си усмивка, която се приземи право в голямата торба със самосъжаление, която мъкнех със себе си, откакто бях стъпил на борда на „Айова“.

— Съжалявам. — Седнах и сипах по едно и на двама ни. Единственото по-добро в случая би било да изтичам за корабния свещеник. — Каза ли защо?

— Имала си любовник. Ако трябва да съм откровен, истината е, че се досещах за нещо такова. Вечно излизаше. Нямах кураж да я

попитам в очите. От страх да не се потвърдят най-страшните ми съмнения. И ето докъде ме доведе това.

Взе чашата и се втренчи в нея, сякаш знаеше, че не това е отговорът. Така че запалих цигара и я пъхнах между устните му.

— Познаваш ли любовника й?

— Познавах го. — Усмихна се глуповато, забелязал, че употребата на минало време не ми е убягнала. — По-сложно е, отколкото би предположил. Но май все трябва да споделя с някого. Мога ли да разчитам, че ще го запазиш за себе си, Уилард?

— Разбира се. Имаш думата ми.

Шмид пресуши чашата на един дъх, после си дръпна самоубийствено дълбоко от цигарата.

— Любовникът й е мъртъв. — Усмихна се горчиво и добави: — Напуска ме заради един мъртвец, Уилард. По-лошо от това, здраве му кажи.

Поклатих глава. И моето положение беше гадно, но не и наполовина колкото неговото. Аз дори не знаех името на мъжа, с когото бях видял Диана да се въргаля на килима пред камината.

Шмид се изсмя, а после изтри сълзите от очите си.

— И то не кой да е мъртвец, на всичкото отгоре. Не, от всички мъртъвци във Вашингтон Деби избра най-позорно известния.

Смръщих се, опитвайки се да съобразя за кого ми говори. Сещах се само за един позорно известен мъртвец във Вашингтон, когото Тед Шмид би могъл да познава.

— Боже, Тед, за Торнтън Коул ли говориш?

Шмид кимна.

— Точно за него, да.

— Но той не беше ли?...

— Така твърдят от полицията. Аз разпитах тук-там на своя глава. От полицията работят по версията, че Коул е отишъл в парка „Франклин“, за да забърше някоя мъжка проститутка, която го обслужила, а след това го обрала и убила. Но едно мога да ти кажа със сигурност, Уилард. Торнтън Коул определено не беше хомосексуалист.

— И го знаеш със сигурност?

— Деби е бременна от него. Това знам със сигурност. Не бяхме правили любов от много дълго време. Коул е бащата, несъмнено.

Всичко това е описано в писмото, което Деби ми написа в деня, преди да се кача на това смрадливо корито.

— И не си казвал на никого?

Шмид поклати глава.

Никой друг не знае. Освен теб.

— Ами, не смяташ ли, че е редно да кажеш на някого? На полицията например?

— Да бе. Та всички във Вашингтон да научат, че жена ми се е чукала с друг мъж. Страхотна идея, Уилард. Както казах, самият аз научих преди няколко дни. На кого да кажа? На капитана?

— Прав си. Ченгетата никога не са наблизко, когато ти потриват. — Свих рамене. — А тайните служби?

— И да им кажа, какво? Не си забравил, че поддържаме радиотишина, нали?

— Ще трябва да кажеш на някого. Убит е човек, Тед. Ако в полицията знаеха, че Коул е имал връзка с жена ти, едва ли щяха да работят по версията за педерастка история. Явно има нещо друго в цялата тази история.

Шмид се изсмя.

— Ами да. Най-вероятно ще решат, че е било убийство от страст. Че аз съм го убил. За това помисли ли? Кажа ли им каквото знам, веднага ще оглавя списъка им със заподозрените. И без това ми се струва, че Деби ме подозира точно в това. Защото със сигурност бих го убил, ако разполагах с възможност. Е, и с необходимата смелост, разбира се. Направо мога да ти го нарисувам. Кажа ли им, ще ме арестуват веднага щом слеза от кораба. — Той поклати глава. — Тайните служби, ФБР. Нямам им вяра на тези копелета, нито на едните, нито на другите. И на теб нямаше да кажа, ако не се познавахме още от „Харвард“. Макар и бегло. — Шмид вдигна чашата към устните си, преди да осъзнае, че вече е изгълтал съдържанието ѝ. — Не съм пияница, Уилард. Обикновено почти не пия. Но какво друго ми остава сега?

— Не питай мен. И аз нямам предишен опит по тази част. — Налях още по една. Какво толкова, помислих си, нали сме братя в страданието.

— Пък има й друга причина да не искам тайните служби и ФБР да се ровичкат в живота ми. Нещо, за което спомена Джон Уейц.

— О, зарежи го този.

— Винаги съм симпатизирал на комунистическото движение, Уил. Още от „Харвард“. Предполагам, че това наистина ме прави донякъде „червен симпатизант“, както каза той.

— Едно е да симпатизираш на идеята, друго е да си член на партията — твърдо заявих. Може и да ме превъзхождаше по човешко страдание, но нямаше да му отстъпя превъзходството и по политически радикализъм. — Никога не си бил член на комунистическата партия, нали?

— Не, естествено, че не. Така и не събрах необходимия кураж.

— Тогава няма за какво да се притесняваш. След Пърл Харбър всички сме червени симпатизанти. Това е единствената почтена гледна точка. Пак затова е и тази среща на Големите трима и Джон Уейц е хубаво да си спомни това. Не мисля, че на Рузвелт биха му допаднали някои от нещата, които Уейц надрънка в столовата преди малко. И трябва да ти кажа, че твоите възгледи за Съветския съюз не се различават съществено от възгледите на президента.

— Благодаря ти, Уилард.

— Между другото, някои от агентите от президентския екип не са чак толкова лоши.

— Наистина ли смяташ, че трябва да им кажа каквото знам за Коул?

— Да. И нека ти обясня защо. Торнтън Коул работеше в немското бюро, нали?

Шмид кимна.

— Не го познавах добре, но съм чувал, че доста го е бивало в работата му.

— Хрумвало ли ти е, че убийството му може да е свързано именно с работата му? Може да е открил нещо покрай работата си за немското бюро в Държавния. И точно заради това са го убили?

— Какво, открил е немски шпионин или нещо такова?

— Защо не? Миналата година ФБР разкри осем немски агенти в Ню Йорк. Шпионският кръг в Лонг Айлънд, сещаш ли се? Но трябва да има и други. Това е една от причините Хувър да не изхвъркне на улицата.

— Не съм се сещал за това.

— И ако наистина е открил нещо важно, не ми е приятно да го кажа, но така или иначе е възможно Деби също да е в опасност. Може би тя знае нещо. Нещо за Торнтън Коул. Нещо, заради което да я убият. — Вдигнах рамене. — Предполагам, че не желаеш смъртта ѝ.

Аз още я обичам, Уил.

— Мда. Знам какво ти е.

— И към кого от агентите ще е най-добре да се обърна, как мислиш? Така де, ти си имал случай да разговаряш с тях, ако съм те разбрал правилно.

Сетих се за разговора предния ден на тема „Що е философията“.

— Не знам. Агент Рауф ми се струва доста интелигентен — казах, припомняйки си името на един от тях. После още едно. — А и Поликовски не е лош човек.

— За поляк — засмя се Шмид.

— Имаш нещо против поляците ли? — попитах го аз.

— Нали съм немец, също като теб — отвърна Шмид. — Ние имаме нещо против кажи-речи всички.

14.

Понеделник, 15 ноември 1943

Атлантическият океан

Когато се събудих на следващата сутрин, с учудване установих, че Тед Шмид вече е станал и е излязъл някъде.

След като се изкъпах и избърснах, отидох в столовата, като очаквах, че ще го заваря там над чиния шунка с яйца. Но го нямаше и аз леко се притесних, ала си казах, че корабът е голям и Шмид сигурно е излязъл на палубата да си проясни главата на чист въздух. Лекото ми притеснение се превърна в тревога, когато след ленива закуска и разходка по палубата с Хари Хопкинс, се върнах в каютата си и Шмид отново не беше там. Тръгнах да го търся, като обиколих всичко, от навигационната кабина до лазарета и главната палуба, от носа до кърмата. След като не го открих никъде, отидох да кажа на капитан Макри, че Тед Шмид липсва.

Макри, флотски офицер от Мичиган, който беше участвал в бойни мисии още през Първата световна война, беше също така адвокат и притежаваше хладнокръвието на такъв.

— Трябва да добавя и че Тед пиеше доста. Така че е напълно възможно да е заспал в някое кьоше на кораба, за което не знам.

Капитанът ме изслуша с физиономията на адвокат, който чува крайно неправдоподобна история, разказана от клиента му, след което нареди на помощника си да организира незабавно претърсване на кораба.

— Мога ли и аз да помогна с нещо? — предложих си услугите.

Сдържайки очевидното си неодобрение към моя милост, Макри поклати глава.

— Най-добре ще е да изчакате в каютата си, в случай че той се прибере. Което ще стане, сигурен съм. Корабът е голям. Самият аз се губя понякога.

Върнах се в каютата и се проснах на леглото си, като се опитвах да прогоня от главата си мисълта, която не ми даваше мира —

нищожната вероятност Шмид да се е самоубил. На кораб, където артилеристите носят пистолети в ботушите си, за да не се удавят като плъхове в стрелковите си кули, любовта и ревността може и да изглеждаха твърде старомодни и неоснователни причини да сложиш самоволно край на живота си. Ала с очите си бях видял колко страдеше бедният Тед. И макар че самият аз вече бях преодолял мисълта да сложа край на живота си, не познавах Шмид достатъчно добре, за да преценя дали е от типа хора, които са склонни да прибегнат до тази крайна мярка. Ако приемем, че изобщо съществува такъв тип.

Не ме свърташе в леглото, така че станах и претърсих багажа на Шмид за нещо, което да ми подсказе какво се е случило. Самоубийците обикновено оставяха бележка или писмо. Писмо наистина намерих. Но не беше от Тед. В едно тефтерче с кафява кожена подвързия намерих писмото от съпругата му Деби, в което тя му съобщаваше за връзката си с Торнтън Коул и за намерението си да го напусне. Пъхнах писмото в джоба си с намерението да го дам на капитан Макри, ако претърсването на кораба не даде резултат.

Малко преди обяд, когато изтичаше вторият час от началото на претърсването, на вратата се почука, в каютата влезе един юнга и козирува. Изглеждаше на дванайсетина години или там някъде.

— Поздрави от капитана, сър. Кани ви в каютата си.

— Идвам — казах аз, грабнах палтото си и тръгнах след момчето. — Май не са открили господин Шмид, а?

Но юнгата само вдигна рамене и отвърна, че не знае.

При капитана бяха главният му сержант и агентите Куолтър, Раули, Рауф и Поликовски. Мрачните им изражения потвърдиха най-лошите ми очаквания. Макри се изкашля и се надигна леко на пръсти, преди да заговори.

— Претърсихме кораба от носа до кърмата, без да открием и следа. Почти сигурно е, че Шмид не е на борда.

— Ще спрете кораба, нали? Имам предвид, щом не е на борда, значи е в морето и трябва да го потърсим, също като онзи моряк от „Уили Д.“.

Капитанът и главният сержант си размениха уморени погледи.

— Кога видяхте господин Шмид за последно? — попита Макри.

— Около десет часа снощи. След вечеря веднага се прибрах в каютата. Морският въздух ме уморява. А май и бях пийнал малко

повече. Шмид също. Като че ли го чух да излиза около единайсет от каютата. Помислих, че отива до тоалетната. Не го чух да се връща.

Макри кимна.

— Съвпада. Главният сержант е разговарял с господин Шмид около двајсет и три и двајсет.

— Господинът миришеше на алкохол — допълни сержантът. — Но иначе не ми се стори пиян. Искаше да го упътя до каютите на агентите от тайните служби.

— Само дето така и не е стигнал до нас — обади се Рауф.

— Знаете, че употребата на алкохол е забранена тук, нали? — каза Макри.

— Да. Предполагам, че и президентът го знае. Изпихме по няколко по-предната вечер.

Макри кимна търпеливо.

— Добре. Да кажем, чисто хипотетично, че господин Шмид е паднал през борда около полунощ. Тоест преди дванайсет часа. За това време корабът е изминал триста мили. Дори да обърнем и да се върнем назад, няма дори теоретична надежда да го спасим. Не е възможно да оцелее двајсет и четири часа в Атлантическия океан. Боя се, че е мъртъв.

Въздъгнах дълбоко.

— Бедният Тед. Брат му е служил на „Йорктаун“, между другото. И се удавил. — Спомних си думите на Шмид, че след смъртта на брат си изпитвал панически страх от удавяне. Това противоречеше на версията, че сам се е хвърлил през борда. Ако е искал да се самоубие, щеше да намери друг начин. Можел е да вземе моя пистолет например и да се застреля. Видял ме беше къде го държа. — Но не ми се вярва да е скочил. Изпитваше панически страх от удавяне.

— Имате ли някаква представа защо е искал да говори с агентите? — попита Макри.

Сигурен бях, че Шмид никога не би скочил зад борда. А щом не беше на кораба, значи съществуваха само две други възможности. Че е паднал неволно във водата, защото е бил много пиян. Или че някой го е бутнал, в който случай беше за препоръчване да споделям колкото се може по-малко, а за съпругата на Тед и за Торнтън Коул — съвсем нищо.

— Нямам представа — отвърнах.

— Сержантът ме уведоми за някаква разправа в столовата вчера. Между господин Шмид и господин Уейц от Държавния департамент. Един от сервитьорите твърди, че се е стигнало до размяна на удари. И че вие също сте били там.

— Да. Спореха за отношенията ни със Съветския съюз. И спорът им се превърна в караница, както става понякога. Господин Шмид защитава руските ни съюзници, а господин Уейц беше на противоположното становище. Но на мен ми се струва, че не е необичайно служители на Държавния департамент да имат различия по точно този въпрос. Особено сега, когато президентът ще си стисне ръцете с маршал Сталин на конференцията.

— Удивен съм от думите ви — възрази Макри. — Става въпрос за двама дипломати. Едва ли е обичайно двама дипломати от кариерата да се сбият за такова нещо.

— При нормални обстоятелства сигурно бих се съгласил с вас, капитане. Но нещата се променят, когато си на борда на боен кораб в средата на океана. Налага ни се да живеем неотлъчно с хора, чиито възгледи не одобряваме. При това хора, ако мога да добавя, които не са свикнали да се подчиняват на законите на военната дисциплина.

Макри кимна.

— Това е така.

— Нека ви попитам нещо, професоре — намеси се агент Рауф. — Да предположим, че господин Шмид е имал втора среща с господин Уейц. Снощи например. Според вас възможно ли е отново да са стигнали до размяна на крошета?

Очевидно Рауф беше заключил, че Джон Уейц е точно човекът, който да опере пешкира.

— Да, възможно е. Но Джон Уейц определено не е от типа хора, които ще метнат някого зад борда само защото е на противоположно мнение по някакъв въпрос, ако това имате предвид.

Не след дълго двама от агентите вече ме ескортираха към каютата ми.

— Казаното от вас, че човек, който се страхува от удавяне, едва ли сам ще се хвърли в морето, ми звучи логично — каза ми Рауф. — От което следва, че някой друг може да му е помогнал.

— И на мен ми мина през ума — признах аз.

— И ако наистина е така, то е възможно президентът също да е в опасност. Ето защо се налага да прегледаме вещите на покойника. В случай че е оставил бележка или нещо такова.

— Заповядайте. — Отворих вратата и посочих леглото на Шмид. — Той спеше тук. А онова там е багажът му. Но аз вече погледнах за бележка и не намерих.

Каютата беше толкова тясна, че изчаках на прага, докато приключи претърсването, което ми даде възможност да огледам на спокойствие двамата агенти.

— Доста уютно ви е било тук — отбеляза Рауф. Беше мургав, с хлътнали, лениви очи и вълча усмивка, и толкова многобройни и дълбоки белези по лицето, сякаш на младини е изкарал тежка форма на дребна шарка.

— Ние сме в една каюта с още трима колеги — обясни Поликовски. — Горе, на втората палуба, точно под една от оръдейните кули. Има една електрическа платформа, която поддържа снабдяването на кулата със снаряди. Чуваме я кажи-речи през цялото време, защото непрекъснато провеждат учения. Дори нощем. Няма да повярвате какъв шум се вдига. Тук обаче човек може да чуе мислите си. — Вдигна очи от отворената чанта пред себе си и погледна към мен. — Сигурно доста сте си говорили.

— Когато не четяхме или не спяхме.

Поликовски вдигна друг сак на моето легло и започна да го претърсва. Приличаше на бивш боксьор — челюстта му беше квадратна като някой от пръстените с печат на дебелия му пръсти. Евтин портативен шахматен комплект се подаваше от единия джоб на сакото му, а борбата му с прозевките беше направо епична.

— Вие ли ръководите екипа на тайните служби за Белия дом? — попитах Рауф.

— Само на борда на този кораб. Иначе началник ни е Майк Райли. Само че сега е в Северна Африка и очаква пристигането ни в събота.

— Е, и какво е да охраняваш президента? — обърнах се към Поликовски.

Той сви рамене.

— Мен едва наскоро ме прехвърлиха. Преди това охранявах друг. Джон Маклой от военния департамент. — После кимна към Рауф. —

Питайте него.

— По-различно е — каза Рауф. — А се занимавам с това още отпреди войната. През трийсет и пета бяхме деветима в охраната на Рузвелт. Днес сме седемдесет или там някъде. Шефът е особено уязвим заради инвалидния си стол и така нататък. Не може да залегне като здравите хора. Веднъж в Ери, Пенсилвания, един тип хвърли по него гумен нож. Само дето в онзи момент не знаехме, че е гумен, разбира се. Работата е там, че ножът удари шефа право в гърдите и ако беше истински, сигурно щеше да го убие. И никой от нас не го видя навреме. Никой, освен самия президент. Видял го е, но не е могъл да се дръпне встрани.

— За тази работа ти трябва да ти дават очи и на гърба — добави Поликовски. — Няма две мнения по въпроса. Дори и на боен кораб на САЩ. Като би помисли човек какви ги свършиха онези идиоти на „Уили Д.“!

— Какво всъщност стана? — полюбопитствах. — Така и не чух никакво нормално обяснение за случилото се.

Поликовски изсумтя.

— Смахнатият им капитан решил да се възползва от фойерверките, които поиска президентът, като използва „Айова“ за мишена в учебна стрелба. Обстрелът с торпедо трябвало да е само симулация, но някой успял да изстреля истинско. Кинг направо е побеснял. Явно това е първият случай в историята на корабоплаването, когато цял кораб с все екипажа е поставен под арест. — Поликовски извади две бутилки „Маунт Върнън“ от сака на Шмид и поклати глава. — Този тип добре се е запасил, а?

— Може пък точно затова да ме е търсил снощи — засмя се Рауф. — Да ме покани да пийнем по едно.

Поликовски се зае да върне вещите на покойника, включително и двете бутилки, в сака.

— Тук няма нищо интересно — установи той. Отстъпих встрани да му направя място да излезе и видях, че шахматният комплект е в ръката му. Той забеляза погледа ми и попита: — Играете ли шах?

— Слабо — излъгах аз.

— Това е добре. Значи имам някакъв шанс да ви бия.

— Съгласен. Но по-късно, става ли?

— Да. Когато кажете.

— Джон Уейц — измърмори Рауф. — Добре ли го познавате?

— Изобщо не го познавам — казах.

— Ако трябва да съм откровен, някак твърде убедено се изказахте в негова защита, ле мислите ли? В края на краищата, и двамата чухме как господин Уейц заплаши господин Шмид, че ще го убие.

— Според мен просто се беше разгорещил.

— Може и така да е. Но ми е любопитно защо изобщо се изказахте в негова защита. Нещо като колежанска сплотеност, може би?

— Реагирах, без да се замисля, струва ми се. — Вдигнах рамене. — Може наистина да е било колежанска сплотеност, както вие го нарекохте. Съжалявам.

— Най-вероятно Уейц не е имал нищо общо с това — отсъди Поликовски. — Но трябва да се уверим, сам разбирате. Ако някой е убил господин Шмид, този някой може да убие отново.

— От друга страна — намеси се агент Рауф, — може да е било обикновена злополука. Може господин Шмид да е излязъл на главната палуба и да го е помела някоя необичайно висока вълна, кой знае? Морето става доста бурно понякога. — Той сви рамене. — Бил е пиан. Приближил се е до парапета по време на вълнение. Нощем. Кой знае какво може да се е случило.

Кимнах, защото нямах търпение да се отърва от тях. Все още мислех за Тед Шмид. Останах в каютата си и мислих за него до вечерта. Никой не почука повече на вратата ми. Никой не ми каза, че са го намерили в някое забутано кьоше на кораба.

15.

Сряда, 17 ноември 1943

Атлантическият океан

Стоях на главната палуба под първа кула с нейната тройна шестнайсетинчова батарея и зяпах как носът на „Айова“ се плъзга през разпененото море. Обърнах за миг гръб на свежия бриз, пяхнах цигара между солените си устни и успях да я запаля, прислонил запалката зад вдигнатата яка на палтото си.

Без да ми обръщат внимание, матросите си вършеха работата по палубата, търкаха избелените ѝ от слънцето дъски, обгрижваха противовъздушните батареи, навиваха въжета, местеха снаряжение или просто седяха, пушеха и се наливаха с кока-кола от бездънните запаси на моряшката столова. На миля-две разстояние ескортът ни разсичаше линията на хоризонта, а високо над мен, на върха на главната навигационна кула, антената на радара се въртеше ли, въртеше.

Някъде прозвуча камбана и няколко по-малки оръжейни кули се завъртяха към десния борд, щръкнали смъртоносно също като премятащите огромни дъвки в устата си, разменящи си мръсни шег и зажаднели за секс моряци и всичко това изведнъж ми напомни, че се намирам на място, напълно лишено от женско присъствие. И от присъствието на една жена по-конкретно. За миг се запитах какво ли прави сега, а после си спомних какво бях, видял през прозореца на хола ѝ.

Стана ми студено и тръгнах напред към главната навигационна кула. В коридора, който минаваше покрай каютата ми, налетях на Джон Уейц. Беше със същата папийонка на „Йейл“ и с граховозелено сако, което му беше възшироко, а под едната си мишница бе стиснал пакет, увит в кафява хартия. Усмихна се нервно и за миг си помислих, че ще ме подмине, без да каже и дума. Ала той спря и като запристъпва от крак на крак, се опита да прозвучи извинително, но не се получи.

— Прането ми — обясни и посочи тромаво пакета. — Нещо май загубих ориентация, не мога да открия пътя за каютата си.

Кимнах.

— Определено сте се загубили — казах. — Пералното е в задната част на кораба. Или кърмата, както я наричат хората, които разбират от тези неща.

— Слушайте — продължи Уейц, — ужасно съжалявам за случилото се с Тед. Направо не мога да дойда на себе си. Особено като се има предвид какви ги наговорих вчера.

— За това, че ще го убие ли?

Уейц затвори за миг очи, после кимна.

— Естествено, не го мислех сериозно.

— Естествено. На всички ни се случва да казваме неща, които не мислим. Жестоки неща, глупави неща, безразсъдни неща. Изричането на неща, които не мислим в действителност, с едно от условията разговорите да стават толкова интересни. И когато се случи нещо такова, то ни напомня, че трябва да внимаваме повече следващия път, когато си отворим големите усти. Това е всичко.

Въпреки онова, което бях казал на агентите, Джон Уейц беше на едно от първите места в личния ми списък с потенциални убийци. Ако наистина някой беше бутнал Тед през борда, като заподозрян Джон Уейц по нищо не отстъпваше на който и да било друг. А папийонката по никакъв начин не работеше в негова полза, поне в моите очи.

Уейц разтегли устни встрани, оголвайки зъбите си.

— Да, предполагам, че сте прав. — И отново се пробва да изобрази съжаление. — Въпреки това се чувствам ужасно. Не трябваше да казвам онези неща. Нарекох го червен симпатизант и така нататък.

— Да, не трябваше — потвърдих. — Неприятен епитет. Още повече че при настоящите обстоятелства със същото основание бихте могли да наречете така и президента.

Уейц примижа отново.

— Може и да сте прав — съгласи се той. — Самият аз съм републиканец по убеждения. Не съм гласувал за Рузвелт.

— Значи сте единственият.

Ала Уейц явно беше решил да не се включва в нов спор.

— И най-лошото е, че капитан Макри ме помоли аз да напиша на съпругата му — съобщи ми той и въздъхна. — Нали само аз съм от Държавния тук.

— Разбирам. Добре ли го познавахте?

— Точно там е работата. Не го познавах добре. Бяхме колеги, но така и не се сближихме.

На „Айова“ нямаше кинотеатър. В стаята ми нямаше радиоапарат. А книгата, която четях, не ми беше особено интересна. Роших да му отпусна още малко корда и да си поиграя с него.

— Не се учудвам. След онази история със Самнър Уелс през лятото, не е безопасно да се сближаваш прекалено с когото и да било от Държавния. Особено на претъпкан кораб като този.

— В смисъл?

Поклатих глава.

— Казахте, че с Тед не сте били близки приятели.

— Той беше специалист в руското бюро. А аз съм лингвист. Освен руски, говоря беларуски и грузински.

— Това обяснява всичко.

— Така ли?

— Не. Всъщност съм доста озадачен. Как така не харесвате руснаците, а в същото време владеете езика им?

— Майка ми е белогвардейска емигрантка — обясни той. — Напуснала Санкт Петербург преди революцията и отишла в Берлин, където срещнала баща ми, който е от немско-американско потекло.

— Значи имаме нещо общо. Аз също съм с немско-американски произход. — Усмихнах се. — Май някой път трябва да се снабдим с кожени гащи и да пийнем по една бира.

Уейц се усмихна на свой ред. Явно беше решил, че се шегувам.

— Един от онези проклети агенти на практика ме обвини, че съм немски шпионин. Онзи, полякът.

— Сигурно имате предвид Поликовски.

— Него, да. Поликовски. Кучият му син.

— Значи това означавало името му. А аз се чудех. — Поклатих глава. — На нокти са след инцидента с „Уили Д.“.

— О, онова ли. То е история. Тъкмо говорих с един тип в пералното. — Посочи с палец през рамо в грешната посока. Аз се облегнах на стената и погледнах над рамото му, сякаш пералното

наистина беше там, където сочеше Уейц, Какво правеше тук, толкова далеч от каютата си и не по-малко далеч от пералното, което се намираше близо до кърмата?

— Изглежда, че в района има немска подводница. Два от ескортиращите ни разрушители са засекли немски сигнал съвсем близо до нас. В два часа тази нощ.

— Това е интересно.

— Интересно? Твърде притеснително, бих казал. Явно на капитанския мостик си скубят косите от страх.

— Не, казах го в смисъл „защо не е залаяло кучето“.

— Моля?

— Няма значение. Вижте, ако искате, мога аз да пиша на съпругата на Тед.

— Сериозно? Много ще съм ви благодарен. Не е лесно да съобщиш подобна вест на съпругата на човек, когото не си харесвал, ако ме разбирате.

— Вие женен ли сте?

Клепачите му трепнаха.

— Не.

— И аз не съм. Тед не беше лош човек, между другото.

— Да, сигурно сте прав.

Влязох в каютата си и затворих вратата. Стоях напълно неподвижно или поне толкова неподвижно, колкото позволяваше клатушкането на кораба под краката ми. Видех ли пак суша, щях да падна на колене и да я целуна, сякаш е остров Итака, а аз съм Одисей. Не си съблякох палтото. Твърде зает бях да се оглеждам за признаци дали и друг, освен мен не е влизал в каютата. Вратата не беше заключена. Сантини, морячето, което ми беше донесло кафе сутринта, може да беше идвало пак да забърше прахта. Или пък Уейц се е вмъкнал и е претърсил каютата, докато съм бил на палубата горе? Не че имаше какво да намери. Куфарчето на Донован беше заключено. А писмото на Деби Шмид до съпруга ѝ, в което се споменава за връзката ѝ с Торнтън Коул, беше на сигурно място в джоба ми. Всичко това не ме притесняваше особено. Мислите ми бяха заети основно с немската подводница, за която беше споменал Уейц.

Излязох от каютата за пореден път днес и тръгнах да търся капитан Макри. Намерих го на мостика, зад втора кула, в компанията

на свързочника си.

— Дали не бихме могли да разменим няколко думи насаме, капитане? Ако е възможно.

— В момента съм малко зает — отвърна той, почти без да ме погледне.

— Става дума за нещо важно — настоях.

Макри въздъхна като майка, ядосана на досадното си дете, което току-що ѝ е съобщило, че е повърнало върху пантофките си, и ме поведе през контролната зала към коридора от другата страна.

— Добре, професоре. Какво има?

— Простете, капитане, но се чудех за подводницата.

Той въздъхна отново. Чакаше ме ранно лягане без вечеря, ако не внимавах.

— Какво за нея?

— Разбрах, че двата ескортиращи ни разрушителя са засекли немски сигнал в района около два миналата нощ.

Макри се вкамени видимо.

— Вярно е.

— Не искам да нахалствам — казах, наслаждавайки се на нахалството си, — но доколкото знам, „Айова“ е оборудвана с най-новата сонарна и радарна технология.

— Така е — потвърди капитанът, оглеждайки лъскавите нокти на ръцете си. Сигурно някое моряче имаше задачата да лъска ноктите му и пиринчените части на кораба в шест нула-нула всяка сутрин.

— Което ме кара да се питам защо „Айова“ не е засякла въпросния сигнал.

Макри погледна през рамо, след което ме набути в тоалетната. Когато затвори вратата след себе си, аз се заиграх с идеята дали да не му кажа, че нещо се е объркало и че аз не съм от теменужките и меките китки, които се въдят в плодородната почва на Държавния департамент и за които е чувал от Рузвелт и Хари Хопкинс. Вместо това мълчах и чаках.

— Ще бъда откровен с вас, професоре — каза капитанът. — Работата е там, че по времето, когато разрушителите са засекли сигнала, нашият дежурен радист е напуснал поста си без разрешение. Вече е наказан и с това въпросът приключва. Предвид онова, което се случи с „Уили Д. Портър“, реших, че няма да е от полза за колективния

дух, ако този инцидент бъде сведен до знанието на президента и Обединеното командване.

— Без съмнение сте прав за това, капитане — ухилих се аз. — И имате думата ми, че няма да го спомена пред никого. И най-вече пред адмирал Кинг. Все пак ми се ще да получа информация по един-два въпроса във връзка със случилото се.

— Като?

— Бих искал да разговарям с радиста, който е напуснал поста си.

— Мога ли да попитам защо?

— Аз съм специалист по немското разузнаване, капитане. Част от работата ми е да не оставям неизяснени въпроси. Сигурен съм, че разбирате. Така че бихте ли изпратили провинилия се моряк в свързочната? Не е нужно да ме придружавате до там. Знам пътя.

Макри виждаше асото, което се подаваше от ръкава ми. И не можеше да направи нищо по въпроса. Готов беше на всичко, за да не стигне до адмирал Кинг истината за последния инцидент. Гласът му спадна с няколко октави.

— Много добре. Вярвам, че ще ме държите в течение на всичко, което откриете.

— Разбира се, сър. С удоволствие.

Макри кимна отсечено и се върна на мостика.

Аз пък отидох до свързочната и потропах на вратата. Влязох и обясних по каква работа съм там на дежурния офицер, двајсет и пет годишен лейтенант на име Кюбит: Висок, кривоглед и с дървенишко изражение — с други думи, без никакво изражение — плюс остър нос, бледа кожа и женствено червени устни, той приличаше на по-умния брат на Пинокио. Но не съвсем.

Лейтенантът тъкмо се канеше да ме изгони учтиво, когато телефонът звънна. Той вдигна слушалката и до мен стигнаха думите на Макри, който му нареждаше да съдейства на „онзи задник“ и когато „кучият му син“ приключи, лейтенантът да се яви при него и да му докладва какво съм искал да знам.

Усмяхнах се на един от двамата свързочници, които бяха в стаята с Кюбит. И двамата седяха на въртящи се столове, всеки пред едно от шестте контролни табла, със слушалки с микрофончета, смъкнати на вратовете. Контролните табла приличаха на хотелска телефонна

централа. В помещението имаше още библиотечка, сейф, където сигурно държаха кодовите книги, и голям оръжеен шкаф.

— Силно, а? — подхвърлих, когато капитан Макри завърши тирадата си. — За телефона говоря, силно се чува. — Погледнах го поотблизо и установих, че е произведен от „Уестърн Електрик“. — Долугоре колко такива телефона има на борда на кораб като този?

— Около две хиляди, сър — отговори лейтенантът, докато водеше епична борба със заекването си и придружаващия го пристъп на примигване.

Подсвирнах тихичко.

— Много телефони, бе. И всичкото това оборудване. — Махнах към петнайсетината предаватели и приемници. — Какво имаме тук, я да видим? Връзки между корабите, с брега, навигационно оборудване, предаватели, приемници, и всичките на различни честоти, прав ли съм?

— Да, сър.

— Добре, лейтенанте, а сега да си поговорим за подводници. Немски подводници.

— Сър, Северният Атлантис е опасан с мрежа от навигационни станции, указващи посоките с помощта на навигационните антени „Адкок“...

— Спестете ми декламациите от учебника. Говоря за немски подводници в непосредствена близост до нас. Как работи всичко това? По какъв начин тези ваши играчки се грижат за безопасността ни?

— Дежурните оператори подслушват определени честоти. Тези честоти са групирани в серии. Немските подводници рядко сменят честотите си. Когато чуе сигнал на немска подводница, операторът натиска един крачен педал, който активира микрофона му. След това той подава кодирано предупреждение до другите кораби в конвоя, които на свой ред настройват техниката си на прехванатата честота. След това се изчисляват координатите на сигнала, обектът бива взет на мушка и се предприемат контрамерки.

Кимнах. Сбитото му изложение заслужаваше поне това.

— И въпросните контрамерки включват дълбочинни снаряди и други фойерверки. Ясно. И всичко това случи ли се снощи?

Кривогледите очи на лейтенант Кюбит станаха още покривогледи.

— Тъ... до известна степен.

— Обяснете, моля.

— Сър, разрушителите от ескорта ни засекли трансмисия на код. Морзов код, тоест. Изчислили координатите, но преди да прехванат целта, сигналът спрял. Така че се опитали да засекат идентификационния сигнал на подводницата, но и там ударили на камък. Това не е необичайно — идентификационният сигнал се разсейва много бързо.

— Прав ли съм в заключението си, че ако в това помещение е имало свързочник, координатите на подводницата щяха да бъдат триангулирани и тя да бъде прехваната?

— Да, сър. Само че дежурният свързочник, свързочник Нортън, е напуснал без разрешение поста си.

— И защо е направил такова нещо?

— Не знам, сър.

— Позволете да формулирам въпроса си по друг начин. Какво беше неговото обяснение?

— Твърди, че е получил телефонно обаждане от мен със спешна заповед да се яви в радарния контрол.

— Не смятате ли, лейтенант, че е странно да бъде повикан точно в този момент?

— В интерес на истината, станало е точно преди да бъде засечен сигналът.

— Какви точно координати са били изчислени, преди сигналът да спре?

Лейтенант Кюбит ми показва една карта.

— Това тук са двата ескортиращи ни разрушителя, това е „Айова“, а това са временните координати на подводницата, сър — обясни той.

— Тези координати според мен показват, че немската подводница е била в непосредствена близост до „Айова“.

— Да, сър.

— В такъв случай напълно разбирам основанията на капитана да потули цялата история. Откъдето и да го погледнеш, отървали сме се като по чудо.

Заекването на Кюбит се засили отново. Също като примигването и въртящите се в различни посоки очни ябълки.

— За никъде не бързае, лейтенант, спокойно — меко му казах аз.

— От гледна точка на подводницата, сър, би било неразумно да нападне три бойни кораба в близка формация. Така би поела риска корабите да я унищожат. Подводниците обикновено преследват много по-лесна плячка. Предимно търговски съдове. Които не могат да отвърнат на удара.

— Рискът би бил оправдан, струва ми се.

— Сър?

— Шанс да убият едновременно президента и генералите от Обединеното командване. В случай че някой от собствените ни разрушители не ги изпревари, разбира се.

Един от свързочниците реши, че това е много смешно.

На вратата се почука и един дребен, слаб и блед младок с руса коса, измъчен вид и сведен поглед влезе в свързочната и козирува. Не беше на повече от двацет и няколко години, но челото му беше набраздено с бръчки на тревога, дълбоки като решетката на шевролет. Някой здравата беше изтормозил момчето.

— Това е свързочник Нортън, сър — представи го Кюбит. — Нортън, това е майор Майер. От разузнаването. Има няколко въпроса към теб.

Запалих цигара и предложих и на Нортън. Той поклати глава.

— Не пуша.

— В два часа снощи вие сте били единственият дежурен свързочник — подех аз. — Това обичайната практика ли е? Да има само един дежурен?

— Не, сър. През нощната смяна обикновено има двама дежурни. Но точно преди да застъпим, на Къртис му стана лошо. Хранително отравяне май.

— Разкажете ми за телефонното обаждане, което сте получили.

— Мъжът на телефона се представи като лейтенант Кюбит, сър. Честно. Не си го измислям. Може някое от момчетата да ми е извъртяло номер, не знам, но гласът беше съвсем като на лейтенанта. Заекваше и... — Нортън млъкна и погледна към началника си. — Извинете, сър.

— Продължете — подканих го аз.

— Все едно, онзи ми нареди веднага да се явя в радарния контрол. И аз го направих.

— Напуснал си поста си — укори го Кюбит. — В противоречие със заповедите. Ако не беше го направил, можехме да насочим оръдията към онази подводница, а сега тя още е там някъде.

Нортън изкриви лице, сякаш го бяха зашлевили с вината му, и кимна.

— Свързочник Нортън — обадох се. — Бих искал да ме заведете в радарния контрол.

— Какво... сега ли, сър?

— Да, сега.

Нортън погледна към Кюбит, който вдигна рамене и след кратко замисляне кимна.

— Последвайте ме, сър, ако обичате — каза Нортън и побърза да изпълни молбата ми.

Отне ни цели шест минути да се спуснем до главната палуба, оттам до втория отвод, а после да изкачим стълбите до задната навигационна кула, където, под главния батареен насочвач, се намираше помещението за радарен контрол.

— А сега, ако нямате нищо против — казах аз, — бих искал да ме заведете обратно до свързочната.

Нортън ме изгледа объркано.

— Важно е — добавих.

— Слушам, сър.

Когато стигнахме при свързочната, аз си погледнах часовника.

— Когато се върнахте, имаше ли някой в свързочната?

— Не, сър. Вярвате ми, нали?

— Да, вярвам ви. — Отворих вратата и седнах срещу предавателния ключ — просто на вид устройство, състоящо се от парче черен бакелит с големината на малка топка за секретна брава, прикрепен към метална плочка, завинтена за бюрото на оператора. — Това с кой предавател е свързано? — попитах аз Кюбит.

Лейтенантът посочи към най-големия апарат в стаята, черна кутия с размери почти два метра на височина и осемдесет сантиметра ширина, и с малка табелка отпред, която предупреждаваше „НЕ ПИПАЙ“.

— Това — посочи Кюбит, — е TBL трансмитерът. Предава на ниски и на високи честоти. Използва се изключително за комуникация между корабите. — Лейтенантът смръщи чело. — Това е странно.

— Кое?

— Включен е.

— И това е необичайно, така ли?

— Да. Нали поддържахме радиотишина. В случай че се наложи спешна връзка с ескортиращите ни разрушители, бихме използвали TBS трансмитера. — Той сложи длан върху въпросното устройство. — И този е топъл. Сигурно е стоял включен през цялата нощ. — Кюбит изгледа по ред другите трима мъже в помещението. — Някой знае ли защо е бил включен?

Тримата свързочници, включително Нортън, поклатиха отрицателно глави.

Вгледах се по-отблизо в произведения от „Уестингхаус“ TBL.

— Лейтенант, на каква вълна работи този?

Кюбит се наведе да провери датчика и аз усетих приятна миризма откъм косата му. Истински балсам за изстрадалия ми нос на всеобщия фон от пот и телесни миризми.

— Шестстотин метра, сър. Така и трябва да е. Бреговата ни отбрана използва само тази дължина на вълната.

— Трудно ли е да се настрои трансмитерът на друга дължина? — попитах, без да отправям въпроса си конкретно към някого от присъстващите.

— Всичките са трудни за пренастройване — обади се свързочник Нортън, който, изглежда, най-сетне беше осъзнал, че съм на негова страна. — Затова е и табелката.

— Жалко — казах.

— В какъв смисъл „жалко“? — попита Кюбит.

— В смисъл че така ми става по-трудно да докажа теорията си.

— А каква е теорията ви, сър?

Ухилих се и се огледах за пепелник. Нортън грабна един и ми го поднесе. Не беше толкова теория, колкото доста вероятна възможност. Сигурно щеше да е по-добре, ако я бях запазил за себе си, но ми се искаше да помогна на момчето, което бяха обвинили в неизпълнение на служебните задължения.

— Теорията ми е, че си имаме немски шпионин на борда. — Вдигнах примирено рамене и изчаках да затихне смехът им. Нортън обаче не се смееше. — Работата е там, че сигналът, засечен от разрушителите, не е идвал от немска подводница, а от този кораб, от „Айова“. Сигнал, изпратен от същия човек, който е отклонил свързочник Нортън от поста му. Необходими са приблизително дванайсет минути, за да отидеш до радарния контрол и да се върнеш обратно.

— В тъмното и повече, сър — услужливо добави Нортън. — Трябва добре да си гледаш в краката по онези стълби в тъмното. Особено при бурно море като снощното.

— Нека бъдат петнайсет минути тогава. Предостатъчно време да пратиш кратко съобщение, бих казал.

— Но на кого? — попита Кюбит. — На някоя немска подводница?

— За фрицовете е съвсем лесно да се настройат на шестстотинметровата вълна, сър — обади се един от другите свързочници. — Подводниците им го правеха непрекъснато в началото. Когато влязохме във войната, преди да разберем, че го правят, и да започнем да кодираме съобщенията си. Много кораби потопиха по този начин.

— Значи ако немски шпионин е изпратил сигнал оттук на шестстотинметровата дължина — обобщих, — сигналът може да е бил прехванат навсякъде от тук до Съединените щати. От всеки друг кораб. От немска подводница. От бреговата ни охрана. Навярно дори от друг немски шпионин, да речем във Вашингтон, стига да е настроил приемника си на шестстотинметровата дължина.

— Да, сър — потвърди свързочникът. — Долу-горе това е периметърът.

Проточи се дълго мълчание, докато мъжете в свързочната обмисляха така очертаната от мен логична картинка.

— Немски шпионин значи? — въздъхна Кюбит. — На капитана това много ще му хареса.

16.

Петък, 19 ноември — събота, 20 ноември 1943

Атлантическият океан

В атмосферата около Рузвелт определено се почувства напрежение — и най-вече сред охраната му от тайните служби — когато моята идея за немски шпионин на борда на „Айова“ придоби по-широка известност.

В един конкретен случай обаче степента на защита, възприета от охранителите на Рузвелт, премина границите на разумното. Сутринта на деветнайсети се появи четвъртата ескортираща група на нашия кораб, която се състоеше от лекия кръстосван „Бруклин“ и пет разрушителя, два американски, другите три — британски. Докато Рузвелт наблюдаваше с бинокъл новата ескортираща група от съобщителния мостик, вятърът издуха лекото му наметало. Един млад моряк се покатери да го свали от радарната антена и когато се появи на мостика да го върне на президента, агентите Поликовски и Раули го повалиха на палубата с извадени пищови и разкривени лица.

— За бога — извика адмирал Кинг, — толкова ли сте тъпи, та не виждате, че момчето иска само да донесе на президента наметалото му?

В този момент капитан Макри се обърна към мен.

— Всичко това е по ваша вина — изсъска той. — Вие сте виновен, вие и безотговорните ни приказки за немски шпиони.

Хубаво твърдение. Върнах се в каютата си, налях си чаша скоч, застанах пред огледалото и вдигнах мълчалив тост. „Пия за удовлетворението от това да си прав“ — казах си.

След това гледах да си стоя в каютата, препрочитах книгите, които си носех, и изпих почти всичко от алкохолните запаси на Тед Шмид. Дори написах съболезнователно писмо на вдовицата му, което след това пренаписах на трезва глава, изрязвайки лирическите си отклонения как последните му думи били за нея. Но това с нищо не промени нещата. Все още се чувствах в дълбоко емоционално униние.

Пред очите ми непрекъснато изникваше образът на Деби Шмид, която прочита писмото, а след това — според малкия ми романтичен сценарий — се самобичува заради начина, по който се е отнесла с бедния Тед. Всеки психиатър би ми казал, че всъщност съм написал още едно писмо до Диана.

Държавният департамент със сигурност би препратил писмото до госпожа Шмид. Но с мисълта да ускоря нещата, като напиша домашния адрес на плика, аз претърсих чантата на Тед за тефтерчето му, ала, уви, то не беше там. В краткотраен пристъп на глупост се замислих дали да не докладвам за кражбата на капитана, но после отхвърлих тази идея. Макри едва ли щеше да ми благодари, ако ида при него с твърдението, че още едно престъпление е било извършено на борда на безценния му кораб.

Чист късмет си беше, че който е откраднал тефтерчето на Тед, не се е сетил да вземе и тежкарския куфар на Донован с прехванатите материали от „Булка“.

Но кой беше взел тефтерчето? В края на краищата, каква полза от адресника на служител в Държавния департамент тук, в средата на океана? Още по-безсмислено изглеждаше сега, когато наближавахме крайбрежието на Северна Африка.

В осемнайсет нула-нула конвойт се приближи на двайсет мили западно от нос Спартел, недалеч от Танжер. Всички кораби преминаха в състояние на обща бойна готовност, защото бяхме навлезли в обсега на вражеска атака от въздуха. Пътуването ни почти беше приключило.

„Айова“ и ескортиращата я група от кораби щеше да мине през Гибралтарския проток през нощта при изключени светлини. Или такова поне беше намерението, но мощни испански прожектори бяха успели да маркират кораба, превръщайки го в лесна мишена за евентуалните немски подводници в района. Всъщност, никога не съм си падал по морски пътешествия. Но този път извадихме късмет.

Корабът най-после пусна котва в Оран, където Майк Райли, ръководителят на президентската охрана, се качи на борда, за да поеме в свои ръце сигурността в критичния момент — слизането на сушата. Пред очите на целия екипаж, накацал по палубите на „Айова“, настаняха Рузвелт в моторизирана спасителна лодка, прикрепена към десния борд на кораба, и го спуснаха на вода, след което тя се

придвижи до подвижния мостик и Хари Хопкинс и агентите от тайните служби се настаняха до широко усмихнатия президент.

Очаквал бях, че ще се просна ничком да целувам твърдата земя, озова ли се отново на нея. Вместо това едва не паднах по нос отгоре ѝ. Твърдата земя се усещаше странно и аз залитах известно време, докато свикналите ми да компенсират люлеенето на кораба крака не си спомниха как се върви по сушата. От друга страна, може би причината се криеше в лекото ми алкохолно опиянение.

Почти не ми остана време да разгледам втория по големина град в Алжир или поне гъмжащото му от кораби пристанище, където британците бяха бомбардирали френската флота през 1940-а, тъй като един сержант от армията на САЩ с уши като виенски шницели и нос като велосипедна седалка ме попита за името ми. Когато му го казах, той ми връчи лист хартия, на който бяха написани две числа, и насочи мен и Джон Уейц към колата, която, като част от президентския ескорт, щеше да ни откара до военното летище в Ла Сения, на петдесет мили от пристанището.

Беше девет часът сутринта, а горещината беше като в луизианска хлебопекарна. Свалих си палтото и размахах шапка пред лицето си в опит да раздвижа малко въздуха. Кеят вонеше нетърпимо от мазните отработени газове на мотоциклетите, които военните полицаи надуваха до дупка, нетърпеливи да ескортират президентския конвой през улиците на хилядолетния град. Оран ми приличаше на типично морско пристанище, със замък и църква за разкош, двойник на средностатистическото крайбрежно градче в Южна Франция. Реших, че такива ги харесват французите. Единственият проблем беше, че във въпросното градче живееха седемстотин и петдесет хиляди алжирски араби. Иначе градчето изглеждаше дружелюбно. Но пък ние не бяхме французи, все пак.

С Джон Уейц бързо открихме колата. Шофьорът, американец от военната полиция, козирува и ни връчи няколко американски вестника, писмо за Уейц и телеграма за мен, от която сърцето ми прескочи в първия момент. Шофьорът ни беше от нервно енергичния вид, решен на всяка цена да ни покаже колко добре може да кара кола по празен пустинен път. Червенокос, червендалест и със зачервени очи, сякаш цяла нощ не беше спрял да пие. Не беше близвал, разбира се. Червеният оттенък на очите му се дължеше на вятъра и пясъка. Алжир,

изглежда, държеше монопола върху вятъра и пясъка. Червенушко погледна над раменете ни и каза, че можем да тръгнем веднага щом се появи и господин Шмид.

— Той няма да дойде — уведомих го. — Боя се, че е мъртъв.

— Това е много неприятно — затюхка се Червенушко. — Какво да правя сега с това, сър? — И ми показва телеграма, адресирана до Тед Шмид.

— Можете да я дадете на мен — предложих. — А аз ще ви помоля да пуснете по пощата това писмо до вдовицата му.

Наместих се на задната седалка до Уейц.

— Позволете пак да ви благодаря за това — каза Уейц. — Че написахте на съпругата на Шмид. Наистина оценявам услугата.

— Няма проблем.

Изчаках конвоя да потегли, преди да отворя своята телеграма. Оптимистът в мен се беше надявал, че може да е от Диана. Уви, беше от Донован, който ме инструктираше да се свържа с майор Пул, агент на ССД в Тунис, в кафене „М’Рабет“ същия този следобед.

Телеграмата за Шмид беше от Държавния департамент. Носеше щемпел от предния ден, петък, деветнадесети ноември, и аз я прочетох няколко пъти. Вдовицата на Тед Шмид беше загинала в автомобилна катастрофа в четвъртък следобед.

Улиците на Оран бяха обточени с войници от американската армия, които се изпъваха мирно при преминаването на президентския кортеж. Алжирците зад тях махаха гостоприемно на най-могъщия човек в света и неговия ескорт. Всичко това почти не го забелязах. Новината, че единствените двама души, които можеха да хвърлят повече светлина върху убийството на Торнтън Коул, бяха мъртви, приковаваше изцяло вниманието ми.

— Лоши новини? — попита Уейц.

— Изглежда, че вдовицата на Тед е пострадала при пътна катастрофа по онзи ден.

— О, Боже. Добре ли е?

— Мъртва е.

— Ужас! Каква ужасна трагедия! — Уейц поклати глава. — Имаха ли деца?

— Не.

— Е, и това е нещо, предполагам.

Наведох се напред към Червенушко.

— Няма нужда да пращате писмото, което ви дадох — казах му. — Онова до вдовицата на господин Шмид. Току-що разбрах, че е загинала при автомобилна катастрофа.

— Това е рядко съвпадение — отбеляза Червенушко.

— Да, така е — замислено потвърдих аз.

Съвпадението можеше и да не е толкова случайно, колкото изглеждаше. Злополуката, при която беше загинала Деби Шмид, може изобщо да не е била злополука. Нищо чудно да е била убита, за да се опази в тайна истината за сексуалната ориентация на Коул. Което означаваше, че е твърде вероятно аз да съм единственият жив човек, който знаеше, че Торнтън Коул не е загинал при скандалните обстоятелства, възприети като работна хипотеза от вашингтонската полиция.

На летище „Ла Сения“ ни чакаха половин дузина американски С-54, в които да прелетим шестстотин петдесетте и три мили до Тунис. И едва когато всички се изсипаха на пистата, си дадох сметка колко многобройна е американската делегация, защото мнозина се бяха присъединили към кортежа след пристигането ни в Оран. Генералите от Обединеното командване, офицерите им за свързка, военните аташета, хората от тайните служби — всички чакаха да се качат на самолетите. А делегацията ни тепърва щеше да се умножава, благодарение на дипломатите, които ни очакваха в Тунис и Кайро.

За своя изненада открих, че съм определен, за първия самолет, заедно с президента, Майк Райли — личния бодигард на Рузвелт, и Хари Хопкинс, до когото избрах да седна.

Райли беше тъмнокос мъж с гладко лице, тежки клепачи и непроницаемия поглед на бивш контрабандист на алкохол. Родом беше от Монтана, но със същия успех можеше да е и от ирландската Конемара, ала с лек испански щрих. Облечен беше в добре скроен костюм с двуредно сако и рядко се отдалечаваше на повече от две крачки от дясното ухо на Рузвелт, в което току шепнеше нещо важно. Така и не завършил правния факултет на университета „Джордж Вашингтон“, вместо това беше постъпил на работа в комисията по селскостопанско кредитиране, където разследвал случаи на измами с отпускането на кредити от специализираните агенции. Прехвърлил се в тайните служби през трийсет и пета и веднага бил насочен към Белия

дом. Всичко това научих от Хари Хопкинс, докато седяхме в самолета и чакахме Райли и един от другите агенти да пренесат Рузвелт по стълбичката. Щом президентът се озова на борда, вратите се затвориха и самолетът заходи за излитане.

— Знаете ли, че в щата Айова има град на име Оран? — попита ме Хопкинс; надвиквайки бумтежа на четирите двигателя. — Аз съм от Айова. Ходили ли сте в Сиукс Сити, професоре? Не? И недейте. Това мога да ви посъветвам. Нищо няма там. Баща ми е роден в Бангор, Мейн, но отишъл на запад да търси злато. Нищо не намери. Вместо това стана майстор на сбруи. Разбирате ли нещо от коне?

Аз поклатих отново глава.

— И по-добре. Непредсказуеми животни. Татко попадна под копитата на отскубнал се впряг в Чикаго и си счупи крака. Това беше най-големият късмет в живота му. Осъди собствениците на товарния фургон за десет хиляди долара и с парите си купи магазин за сбруи в едно градче на име Гринел, Айова. Не ме питайте защо избра точно това място. Мразеше го и в червата. И въпреки това го погребяхме там.

Усмяхнах се и за пръв път осъзнах защо Рузвелт обичаше да е в компанията на Хопкинс — заради особеното, суховато чувство за хумор, което и двамата притежаваха, разбира се, но и заради освежаващото здравомислие, което се излъчваше от Хари Хопкинс.

Три часа и половина, след като излетяхме от „Ла Сения“, кацнахме на летище „Ел Ауния“, на дванайсетина мили североизточно от Тунис. Силите на Съюзниците бяха нанесли решителен разгром на Ромел в тези земи преди по-малко от осем месеца и останки от самолети все още лежах тук-там от двете страни на пистата. Доста притеснителна гледка, когато на самия теб ти предстои кацане, нищо че обгорените коруби бяха на немски самолети.

Президентският С-54 беше посрещан от двамата синове на Рузвелт — Елиът и Франклин Младши. Корабът на Франклин Рузвелт Младши, „Мирант“, беше пострадал при бомбардировка край бреговете на Палермо и понастоящем беше на ремонт в Гибралтар. Така поне гласеше официалната версия. Другият му син, Елиът Рузвелт, командваше разузнавателна дивизия в този район.

Минахме с автомобил през руините на древния Картаген, разрушен от римляните през 146-а година преди Христа, и скоро пристигнахме в Тунис, където, в съседство със „Зитуна“, най-голямата

джамия в града, Рузвелт и хората от най-близкото му обкръжение щяха да отседнат в прословутата „Каза Бланка“. Приютявала преди правителството на Тунис, днес „Каза Бланка“ беше отворила вратите си за оперативната щабквартира на генерал Айзенхауер. Освободил „Каза Бланка“ за престоя на президента, Айзенхауер, заедно с Хопкинс и останалите от нас, беше настанен в „Ла Марса“, на двайсетина мили извън градския център, крайморска къща във френски колониален стил с форма на гигантска сватбена торта и огромни, орнаментирани сини врати.

Град Тунис ме изненада с размерите си — очаквал бях да е по-малък — и не отговаряше на представите ми нито за арабски, нито за африкански град. И на френски не приличаше много, в интерес на истината. След като дремнах малко, аз разгледах набързо прословутия пазар и също толкова известната джамия, а после издирих кафене „М’Рабет“, където трябваше да се срещна с представителя на ССД в Тунис.

Риджуей Пул имаше докторска степен по класическа археология от „Принстън“ и след като беше написал вече една книга за Ханибал и Пуническите войни, с радост се беше съгласил да работи за ССД само на няколко мили от Картаген. В Тунис беше само от три месеца и работеше под прикритието на вицеконсул, но познаваше района отлично, защото преди войната беше участвал във важни археологически разкопки при Антониновите минерални бани. Говореше свободно арабски и френски и изглеждаше съвсем на място в хладната вътрешност на кафенето, седнал на малка платформа със свалени обувки, подръпващ от сладките пари на наргиле и отпиващ арабски чай.

— Седнете — покани ме той. — И си свалете обувките. Пийнете един чай. — Пул махна на сервитьора и поръча, без да изчака съгласието ми. — Жалко, че няма да останете по-дълго — добави.

— Да, така е — казах, като се опитвах да прикрия липсата си на ентузиазъм по отношение на втория голям северноафрикански град, който бях видял за един ден.

— Донован ви е резервирал стая в хотел „Шепърдс“ в Кайро, където, ако всичко е наред, ще се срещнете за обяд утре. Късметлия сте вие. И аз не бих имал нищо против един уикенд в „Шепърдс“.

— Имате ли някаква представа колко време ще останем там?

— Донован каза най-малко четири или пет дни.

— Имам едно старо гадже в Кайро. Чудя се дали не бих могъл да й пратя телеграма.

— Няма проблем. Ще ви съдействам.

— Бих искал да пратя съобщение и до Вашингтон.

— Момиче във всяко пристанище, а?

— Не, не, съобщението е до службата ми. Надявам се някой от колегите там да провери подробностите около един смъртен случай. — И разказах на Пул за изчезването на Тед Шмид и смъртта на съпругата му при автомобилна злополука.

— Добре. Ще видя какво мога да организирам. Влиза в обслужването. Е, какви са плановете ви? Нещо по така за тази вечер? Ще се радвам да ви покажа руините. Както и един-два клуба, които харесвам.

— Бих искал, наистина. Но ще има вечеря в „Ла Марса“. Синът на Хопкинс, двете момчета на Рузвелт и бащите им. Изглежда, че и аз съм поканен.

— Онзи простак Елиът само за това говори през последните дни. Викаме му Слабоумния Рузвелт. Откакто е тук, се чука наред с личния състав на британския женски армейски корпус. Няма лошо, ако си анонимен като мен, самият аз вече завързах няколко интересни познанства тук. Но не може да ти се размине с такова поведение, когато татко ти е президентът на Съединените щати, а у дома те чакат жена и три деца.

— Е, знаете как е със синовете на известни бащи. Вижте, ще ми се да ви помоля за още една услуга. Покрай цялото това пътуване произгубих представа какво става в Германия. Чудех се дали не бихте ме насочили към някой късовълнов приемник. Радио, което да послушам насаме. По възможност на слушалки — за да не реши някой, че съм немски, шпионин.

— Мога да направя дори нещо повече — каза Пул. — В случай че сте съгласен на разходка с кола в пустинята. Не е далеч — десетина мили.

С прашното пежо 202 на Риджуей Пул поехме северно от града по шосето Бизерте, през военни гробища и струпани по полетата купчини от повредено артилерийско снаряжение и използвани амуниции. В небето над нас като ръждиви стършели гърмяха

изтребители на Осма американска военновъздушна бригада на път към цели в Италия.

Когато наближихме Протвил, който беше крайната ни цел, Пул обясни, че имал много приятели в Първа американска противоподводничарска дивизия, разквартирувана в сграда, заемана по-рано от Луфтвафе.

— Там имат немско радио — поясни той. — При това в прекрасно състояние. Истинска красота. А радистът ми е приятел отпреди войната. Не мисля, че ще има нещо против да използвате радиото. Пристигнахме.

Пул посочи четири бристола бофайтъра на кралския военновъздушен флот и десетина американски В-24. Като част от военновъздушните сили по крайбрежието на Северозападна Африка, самолетите В-24 имаха задачата да прехващат и унищожават вражески подводници между Сицилия и Неапол, както и западно от Сардиния, и да осигуряват въздушен ескорт на съюзнически кораби. Заварихме дивизията в празнично настроение. Един от американските В-24 беше свалил „Фок Вулф 200“, немските самолети за далечни полети, и в момента флотски патрул претърсваше залива Хамамет за оцелели германци.

— „Фок Вулф 200“ — казах замислено аз, след като Пул ме запозна с приятелите си. — Този тип самолети рядко се появяват толкова далеч на юг.

— Прав сте — съгласи се лейтенант Спиц. — Обикновено ги пращат като морски патрули над Салерно и този навярно се е отклонил от курса си. Във всеки случай за нас това е голяма тръпка, особено покрай визитата на президента днес следобед.

— Президентът ще идва тук? Не знаех.

— Синът му, Елиът — неговата разузнавателна дивизия също е разквартирувана тук. Когато ви видяхме да идвате, помислихме, че сте авангардът на кортежа.

В същото време един камион с петнайсетина военни полицаи се появи по шосето, а след него още един.

— Е, това май са вашите хора — посочи Пул.

— Ще имам грижата да не ви притесняват — каза Спиц и ни заведе в малка бяла сграда, където се намираше радистката кабина, и ни остави в компанията на радиста, сержант Милър.

— Имаме си един „Торнистер Емфангер В“ — с гордост обяви Милър. — А също и най-добрия немски приемник, E52b „Кьолн“. Честотата се избира с онази продълговата топка вляво от индикатора. — Милър свърза чифт слушалки към радиото и включи R52. — Вече е нагласено на Радио Берлин, така че ви остава само да слушате. — И ми подаде слушалките.

Благодарих му и седнах пред радиоапарата. Хвърлих поглед на часовника си и си сложих слушалките с мисълта, че с малко късмет може да хвана следващата новинарска емисия. Пул и Милър излязоха навън да позяпат новопристигналите военни полицаи.

Докато „Айова“ прекосяваше Атлантика, „Вашингтон Таймс Хералд“ беше публикувал слуха, че в Кайро предстои да се проведе международна конференция от изключителна важност, и аз исках да разбера дали тези слухове са влезли в емисиите и на Радио Берлин. Бяха, естествено, при това с подробности. Радио Берлин не само съобщаваше, че Чърчил и Рузвелт планират да се срещнат с генерал Чан Кай Ши в Кайро, но и че конференция на Големите трима, „която да вземе решение за грандиозни военни планове срещу Германия“, ще се състои веднага след това на друго място в Близкия изток. Предвид всичко това едва ли можеше да се очаква, че срещата в Кайро не крие рискове за сигурността. А конференцията на Големите трима сега изглеждаше толкова секретна, колкото развод в Холивуд. Със същия успех Майк Райли можеше да е пратил комюнике до всички големи вестници в Щатите.

Продължих да слушам с надеждата да науча нещо повече и усилих звука, когато за кратко сигналът на Радио Берлин заглъхна. Или това поне се опитах да направя. Вместо това обаче успях да пусна говорещия на немски глас през главния високоговорител. При усилен почти до дупка звук ефектът беше като от реч на партийна вечеринка в Нюрнберг.

Като разбрах какво съм направил, се паникьосах, свалих си слушалките и се опитах да изключа високоговорителя. Уви, успях само да сменя станцията и новата отново беше на немски. Скочих и затворих прозореца преди за втори път да се опитам да изключа радиото. Още оглеждах трескаво радиоапарата, когато вратата се отвори с трясък и двамина от военната полиция нахлуха в стаята и

насочиха карабините си към главата ми. Аз вдигнах инстинктивно ръце.

— Изключи го — изкрещя единият, сержант с лице като обрулена кафява тухла.

— Не знам как.

Полицаят вдигна предпазителя на карабината си.

— Господинчо, имаш пет секунди да го изключиш, иначе се брой мъртъв.

— Аз съм офицер от американското разузнаване — изкрещях му на свой ред. — Такава ми е шибаната работа, да слушам немските радиоемисии.

— А моята работа е да защитавам задника на президента от немски атентатори — не ми остана дължен сержантът. — Така че изключи проклетото радио.

Обърнах се към апарата, дал си най-последна сметка, че се намирам в съвсем реална опасност. Наричаха го „приятелски огън“ — когато те убият собствените ти хора. Кое то едва ли беше голяма утеха за убития. Канех се да изпробвам друго копче, когато военният полицай каза:

— И да не си се опитал да пратиш сигнал някому.

Поклатих глава и без изобщо да знам какво правя, отстъпих назад, като продължавах да стоя с вдигнати ръце. Нямам никакво извинение за малодушното си поведение в онзи момент, освен че понякога малко се изнервям — например, когато някой тъп, нетърпелив да натисне спусък мургав селянин от Оклахома е насочил заредена пушка към главата ми. Виждал съм металната дупка в края на дървената част. Прилича на големия вашингтонски тунел.

— Ти се опитай да го изключиш — извиках му аз. — Това радио не е мое и не знам как се изключва.

Сержантът от военната полиция се изплю ядно на пода, направи крачка напред и стреля два пъти в радиото, с което прекрати завинаги немското предаване.

— Защо ли не се сетих за това? — саркастично подхвърлих. — Да застрелям радиото. Ей сега ще ти намеря някой немски вестник да застреляш и него.

— Арестуван си, господинчо — оповести полицаят, сграбчи едната ми ръка за китката и грубо ми надяна белезници.

— А бе, момчета, вас обучават ли ви да мислите, когато стоите прави? — попитах аз.

Двамата военни полицаи ме изкараха навън и ме поведоха към групата джипове, паркирани междувременно в средата на военновъздушната база. Малко по-далеч, заобиколен от още военни полицаи и неподозиращ за разигравашата се драма, президентът инспектираше дивизията на полковник Рузвелт. Но когато наближихме първата група джипове, видях агентите Рауф и Поликовски да захвърлят цигарите си и да тръгват към нас.

— Кажете на двамата клоуни да ми махнат белезниците — рекох им аз.

— Този го хванахме да използва немско радио — докладва полицаят, който беше произвел двата изстрела.

— Ако го слушаш, излиза, че съм съобщил на Хитлер телефонния номер на президента.

— Може пък точно това да си направил — ухили се самодоволно сержантът.

— Слушах немски новинарски емисии. На късовълнов приемник. Не предавах съобщение. Аз съм офицер от ССД, това ми е работата.

— Покажете ни — нареди Рауф на военните полицаи, и мен, все така с белезници, ме поведоха грубо назад към радистката сграда.

— Това наистина е немско радио — каза Рауф, оглеждайки апаратурата. — Лесно може да се изпрати съобщение до Берлин с тази техника.

— Вече не — възразих. — Нашият каубой заби два куршума в апарата. Слушай, Рауф, тук някъде има радист на име Милър. И лейтенант на име Спиц. Предполагам, че са от другата страна на пистата да позяпат президента. Те ще ви кажат, че немците са изоставили цялата тази апаратура, когато са се изтеглили. И както се опитвах да обясня на тези двамата преди малко, част от работата ми е да прослушвам немските радиоемисии. Това е една от съществениите функции на разузнаването, която, надявам се, все още има своето място в света на тайните служби.

— О, да — каза Рауф. — И точно затова сега ми хрумва, че е доста странно съвпадението точно вие да разпространите слуха за немския шпионин, който уж пратил радиосъобщение от „Айова“.

— Хей, ама ти си прав — съгласи се Поликовски и запали цигара. — Той беше, вярно. Добър начин да прикрие факта, че самият той е немски шпионин. Нещо като двоен блъф.

Горд с теорията си, Рауф добави:

— А да не забравяме и за онзи тип, Шмид. С него бяхте в една каюта на „Айова“, нали? Може да е разбрал, че сте немски шпионин, и точно това да се е канел да ни съобщи. Само дето вие сте го убили преди това.

— Слушайте какво ще ви кажа. Според новинарската емисия, която изслушах преди малко, немците знаят всичко за конференцията в Кайро. Освен това останах с впечатлението, че знаят доста и за другата, след нея. И ако аз бях командир от Луфтвафе в Северна Италия и разполагах с петдесет бомбардировача „Юнкерс 88“, сигурно вече щях да планирам нападение над „Мена Хаус“ в Кайро. Да, точно така. „Мена Хаус“. Немците знаят дори това — къде точно ще се проведе конференцията. При тези обстоятелства и най-елементарната предпазливост изисква да се промени мястото на срещата. Така че защо не съобщите това на Хопкинс и да видим какво ще каже той по въпроса.

Рауф ме претърси и намери пистолета ми.

— Виж ти, нашият разузнавач си е скрил и една ютийка.

— Това е на стандартно въоръжение сред офицерите от ССД. Няма начин да не го знаете.

— Знам само, че ще ви се наложи да дадете някои обяснения, професоре — каза Рауф. — При това не за смисъла на живота.

— За смисъла на живота? Ама че сте, агент Рауф. Май пак четете книга, срамота.

17.

Събота, 20 ноември — неделя, 21 ноември 1943

Тунис — Кайро

Майк Райли, шефът на президентската охрана, беше човекът, който реши, че казвам истината. С цената на много мръщене и няколко изгризани нокътя накрая все пак стигна до заключението, че ако наистина бях немски шпионин, отдавна да съм се възползвал от многобройните възможности да пусна куршум в главата на Рузвелт, още докато бяхме на „Айова“. Или пък преди това, в президентския кабинет във Вашингтон. Започвах да разбирам защо финансовото министерство на САЩ, което беше официалният им работодател, иска да запази службите тайни. Нямаше да е добре, ако немците разберяха, че сигурността на президента зависи от празноглавци като Рауф и Поликовски.

— Съжалявам за случилото се, професоре — извини се Райли, когато двамата му подчинени си тръгнаха. — Но на тях им се плаща да се съмняват във всичко.

— Разбирам. И на мен ми плащат за същото.

Беше събота вечер и се бяхме събрали във великолепната трапезария на „Ла Мерса“. Веднага щом Рауф и Поликовски тръгнаха за „Каза Бланка“, Райли помоли генералите от Обединеното командване да се присъединят към нас и аз им казах какво съм чул по Радио Берлин.

— Това потвърдено ли е? — попита адмирал Лийхи, който беше личният представител на Рузвелт в Обединеното командване.

— Да, сър — отвърна Райли. — Позволих си да се свържа с американската легация в Кайро и оттам ми казаха, че макар да не са слушали емисиите на берлинското радио, предстоящото пристигане на президента е обществена тайна. И че биха били много изненадани, ако немците не знаят за това.

— А британците какво казват? — поинтересува се генерал Маршал. — Този район уж е в тяхната сфера на влияние.

— Изтъкват, че в Кайро са концентрирани осем дивизии изстребители, които да осигурят безопасността на президента и на господин Чърчил — каза Райли. — И че на земята има повече от сто противовъздушни установки, плюс три пехотни батальона.

— А Чърчил? Той какво мисли по въпроса? — намеси се адмирал Кинг.

— Господин Чърчил още е на път от Малта на борда на „Риноун“ — отговори Райли. — Очаква се да пристигне в Александрия утре.

— А Айзенхауер?

— Генерал Айзенхауер е наясно, че сигурността в Кайро не е на висота, сър.

— Това е твърде меко казано — отбеляза генерал Арнолд.

— Ако си спомняте, именно той предложи конференцията да бъде преместена в Малта.

— Не, Майк, Малта не става — възрази Арнолд. — Там няма свестни хотели.

Този вид дипломация я разбихах. Добрите хотели бяха съществена част от добрата външна политика.

— Храната им не струва, да не говорим за водата — добави Лийхи.

Това ми беше достатъчно. Вече и аз не исках да ходя в Малта.

— Може би правим от мухата слон — каза Арнолд. — Тайната вече не е тайна, добре. Това го знаехме още на „Айова“. Новото е, че вече сме сигурни, че и фрицовете са го надушили. Ако планираха изненадваща бомбардировка, едва ли щяха да тръбят по Радио Берлин, че знаят всичко за конференцията. Така де, това само би повишило бдителността ни. Не, не биха обелили и дума.

— Вие какво мислите, професоре? — попита ме Райли.

— Мисля, че генерал Арнолд има известно основание. Но ако не друго, трябва да си отваряме очите на четири. Да пратим две дивизии нощни изстребители северно от Кайро. Да повикаме повече бронирани коли. Повече пехота.

— Звучи логично — съгласи се Лийхи. — Какво друго?

— Понеже двете основни цели са президентът и премиерът Чърчил, може би трябва да оставим окончателното решение на тях. Кратко забавяне, преди да потеглим за Кайро, колкото да имат време да разменят по някоя телеграма, може да свърши работа.

— Майк? Ти какво ще кажеш?

— Няма лошо да останем тук още ден-два — кимна Райли. — И може би ще е най-разумно президентът да лети през нощта.

— Така е — съгласи се Арнолд. — Нощем няма да има нужда от изстребители, които да го ескортират.

— Какво ще кажете за следното? — започнах да излагам предложението си аз. — Обединеното командване да излети за Кайро в неделя сутринта в шест, както е предвидено. А президентът да тръгне чак вечерта в неделя, което означава, че ще пристигне в Кайро на следващата сутрин. С други думи, така ще заблудим света, че президентът пристига в Кайро по обяд в неделя, а той всъщност ще пристигне там дващестина часа по-късно. По този начин, ако германците наистина планират нападение, президентът ще е в безопасност.

— Да видим дали съм разбрал — взе думата генерал Маршал. — Предлагате да използваме Обединеното командване като примамка? — Просторната трапезария с висок таван сякаш допълнително усили думите му.

Точно така, сър, да.

— На мен ми харесва — обади се Райли.

— Не се и съмнявам — изръмжа Кинг.

— Предложението ми има и друго предимство — добавих аз.

— Сега какво пък ще искате от нас? — намръщи се Арнолд. — Да пуснем димни сигнали, та немските бомбардировачи да ни намерят по-лесно?

— Не, сър. Мисълта ми беше, че когато всички вие пристигнете в Кайро, ще имате възможност сами да прецените каква е ситуацията по отношение на сигурността, а кой по-добре от вас може да направи това? Ако сметнете, че ситуацията изисква смяна на мястото за срещата, бихте могли да насочите президента към новото място. Александрия например. В края на краищата, точно там се очаква да пристигне Чърчил утре сутринта. А и доколкото знам, в Александрия има чудесни хотели.

— Александрия не ми харесва — заяви генерал Маршал. — Тя е със сто мили по-близо до Крит, а по последни данни там са се спуснали трийсет хиляди немски парашутисти. Да не споменаваме за Луфтвафе.

— Да, сър, но на Крит Луфтвафе разполага основно с изстребители, не с бомбардировачи — възразих. Това беше предимството да си специалист по немските въпроси. Аз поне знаех какво говоря. — И страдат от недостиг на гориво. Разбира се, може да се спрем и на Хартум. Но ще е доста по-трудно да придвижим струпаните в Кайро войски и техника с хиляди мили на юг.

— Трудно и още как, по дяволите — измърмори Кинг.

— А и в Хартум определено няма добри хотели. Не знам дали има и лоши, всъщност.

Открих, че започвам да харесвам Арнолд.

— Господа — каза Маршал. — Според мен не ни остава друго, освен да се надяваме, че поне веднъж британската отбрана е толкова добра, колкото твърдят британците.

Върнах се в „Ла Мерса“, взех си душ и си проверих пощата. Такава нямаше. Пул искаше да ми покаже четири от местните забележителности. Две от тях се казваха Лейла и Амел, другите две — Муна и Уидад. Но за този ден вълненията ми стигаха. А и едва ли можех да се погледна в огледалцето си за бръснене и да си кажа, че обичам Диана, ако имам на яката си следи от червилото на някоя тунизийска курва. Така че вечерях набързо и се пяхнах рано-рано в леглото, макар че, както се оказа, не съм бил сам там.

Рано сутринта в неделя, двацет и първи ноември, се събудих с две ухапвания от бълхи. Лошо начало на деня. И когато се погледнах в огледалцето си за бръснене, някак не се почувствах горд, че съм отхвърлил гостоприемната покана на Риджуей Пул. Да се събудиш в компанията на две тунизийски момичета би било за предпочитане пред това да се събудиш с две ухапвания от бълхи. Сутрин нещата винаги изглеждат много по-различно.

В шест придружих шефовете от Обединеното командване на борда на един от самолетите С-64, които чакаха, готови за излитане, на летище „Ел Ауния“. Предстоеше ни пет и половина часов полет до Кайро. С радост установих, че в нашия самолет няма да пътува никой от членовете на президентската охрана. Само това ми липсваше, да търпя подозрителните погледи на агентите Рауф и Поликовски през следващите пет-шест часа.

Докато захождахме към Кайро от запад, се насладихме на забележителна гледка към пирамидите, преди да кацнем на британско военно летище в пустинята. Само след няколко минути британците вече транспортираха с автомобили Обединеното командване и офицерите за свързка към хотел „Мена Хаус“, който се намираше близо до пирамидите при Гиза. Мен ме откараха в хотел „Шепърдс“ в центъра на Кайро.

„Имши“, крещеше шофьорът ми, като го редуваше с „мамка ти“, докато провираше малкия остин седмица между древните автобуси „Торникрофт“, нервните стада овце, жестоко натоварените магарета и другите нетърпеливи шофьори.

— От Америка ли сте, сър? — попита ме шофьорът. Беше синеок мъж с изсечени като с брадва черти, кльощав като градински маркуч и като го гледах, също толкова мокър. Капки пот се стичаха от късата му, къдрава черна коса, продължаваха надолу по тънкия му бял врат, спускаха се под яката на зеленикавата му риза и се вливаха в голямото мокро петно между плешките му.

— Да, а ти?

— От Манчестър, Англия, сър. Често съм си мечтал да живея някъде, където е горещо, сър. И ето че се озовах тук. Виждали ли сте друго такова ужасно място, сър? Пълен хаос, това мога да кажа за Кайро.

— А с военните действия как сте?

— Никакви ги няма, откакто съм тук. Поне не от страна на проклетите шваби. Нощем прожекторите на противовъздушната шарят по небето, но толкова далеч на юг едва ли ще се появят бомбардировачи. Поне от лятото насам. Между другото, сър, казвам се Куган, сър. Ефрейтор Франк Куган и ще съм личният ви шофьор, докато сте в Кайро.

— Радвам се да се запознаем, Франк.

Накрая Куган свърна в една пресечка и аз за пръв път зърнах прословутия хотел „Шепърдс“, тромава сграда с голяма тераса на фасадата, където бяха насядали десетки британски и американски офицери. Куган спря, изпъди с рязък жест един арабски гид с

яркочервен фес на главата, награби чантите ми от скарата за багаж на покрива на колата и ме поведе към входа.

Като си пробивах с мъка път през офицери от всякакъв ранг и раса, богати арабски бизнесмени и няколко жени със съмнителен вид, аз се добрах до рецепцията, представих се и чак тогава плъзнах поглед по просторното фоайе в мавритански стил с многобройните дебели колони и величественото стълбище, което се виеше нагоре с по една висока абаносова скулптура на жена от всяка страна. Все едно бях попаднал на снимачна площадка в Холивуд.

Имаше три съобщения за мен — едно от Донован с покана да се срещнем за по едно питие в три часа в бара на хотела; покана за вечеря от старата ми приятелка принцеса Елена Понтятовска в къщата ѝ в Града на градините; и писмо от Диана.

Освободих Куган и с надеждата да загубя куфарчето на Донован, оставих на хотелския администратор грижата за доставката му в стаята ми. Ала след петнайсет минути бях на сигурно място в апартамента си заедно с всичкия си багаж, включително и проклетото куфарче. Отворих прозорците и капациите, излязох на балкона и плъзнах поглед по покривите и улицата долу. Нямаше две мнения по въпроса — Донован се беше справил отлично. Самият аз не бих избрал по-хубав изглед.

Отложих писмото на Диана колкото можах, както прави човек, когато се страхува да научи истината. Дори изпуших една цигара, вперил поглед в плика от безопасно разстояние. После го прочетох. Няколко пъти. А на един пасаж обърнах особено внимание.

Споменаващ, че е било несправедливо от моя страна да си тръгна така от дома ти и да те избягвам през последните дни. Боя се, че все още съм ти много сърдита, Уилард. Онази вечер, когато уж щях да ходя на кино, бях с една стара моя приятелка, Барбара Чарис. Мисля, че не се познавате лично, но тя е чувала за теб, а и наскоро е била в Лондон. Освен това е стара приятелка и на лорд Виктор Ротшилд, с когото ти се познаваш добре. Барбара е била на парти, на което си присъствал и ти, и чула от някакъв педал, че докато си бил в Лондон, си спал с жена на име

Розамунд Лиман. Това не би ме притеснило особено, но после ти ме подложи на онзи кръстосан разпит за филма, който съм гледала, и това наистина ме ядоса, а още повече ме вбеси мълчаливото ти самодоволство на морален победител, когато категорично заяви липсата си на интерес къде и с кого съм била всъщност. И си помислих: майната ти, господинчо. Майната ти, задето ме караш да се чувствам така, сякаш аз съм ти изневерила, а не обратното. И понеже питаш, истината е, че продължавам да мисля така. И че това едва ли ще се промени.

Майната ти, Уилард.

Сгънах писмото на Диана и го прибрах в джобчето на самото си, точно до болезнената празнина, където доскоро се бе намирало сърцето ми. Няколко минути преди три слязох във фоайето. На хотелската тераса отвън някой свиреше на пиано, лошо, а фоайето кънтеше от разговори на висок глас, повечето на английски. Отидох в бара, където се допускаха само мъже, и се огледах. Група подпийнали британски офицери пляскаха силно с ръце в опит да привлекат вниманието на някой от обслужващия персонал и крещяха разни думи на арабски, явно останали с погрешното впечатление, че това ще им докара някой сервитьор.

Забелязах Донован почти веднага, седнал с гръб към една колона и потящ се обилно в бял тропически костюм, който май беше една идея по-малък от необходимото за физиката му на оттеглил се от активна кариера футболист.

Тръгнах към среброкосия генерал и запрехвърлях наум всички предразсъдъци, с които щях да се сблъскам при общуването си с този шейсетгодишен републиканец, адвокат с клиента от милионери, ирландски католик и военен герой орденоносец. Със сигурност знаех, че генералът за последно е бил във Вашингтон през юли — след което беше отишъл да види сина си, лейтенант и адютант на адмирал Хол в столицата на Алжир, после беше ходил в Сицилия, сетне в Квебек, а октомври и ноември беше прекарал в Кайро, опитвайки се да организира антинацистка революция в Унгария и на Балканите.

— Добър ден, генерале. — Едва се бяхме здрависали и аз още не бях седнал, а Донован вече беше успял да улови погледа на сервитьора, да загаси цигарата си и да погледне златния часовник, който измъкна от джобчето на жилетката си.

— Обичам точните хора — каза Донован. — Бог ми е свидетел, че това не се среща често в тази страна. Как беше пътуването? И как е президентът?

Разказах му за инцидента с „Уили Д.“, споменах и подозренията си за изчезването на Тед Шмид и смъртта на съпругата му във Вашингтон.

— Мисля, че на борда на „Айова“ имаше немски шпионин — казах накрая. — И че след като е убил Шмид, той се е свързал с някого в Щатите да направи същото с госпожа Шмид. Мисля, че някой е държал разследването около убийството на Коул да приключи по най-бързия начин и за тази цел се е възползвал от скандала около Уелс. Но според мен Коул е бил по следите на немски шпионин. Може би на същия, който се подвизаваше на борда на „Айова“.

— В това има известна логика.

— Помолих Риджуей Пул да се свърже със „Студентското градче“, така че колегите там да проучат злополуката, при която е загинала госпожа Шмид.

Донован примижа леко и аз със закъснение си спомних, че той мразеше вашингтонския прякор на централата на ССД почти толкова, колкото ненавиждаше и своя собствен. Прякорът Дивия Бил напомняше за 1918-а, когато Донован беше награден с Кръста за изключителни заслуги. Сега, двацет и пет години по-късно, той се стремеше към по-трезвия образ на отговорен ръководител и славата му на безстрашен герой от бойното поле по-скоро го дразнеше. Лично аз също не си падах много-много по героите. Особено когато бяха офицери. И всеки път, когато погледнех към Донован, се питах колко ли мъже от взвода му са изгубили живота си заради неговия героизъм.

— На ваше място не бих се притеснявал чак толкова за немските шпиони — подхвърли Донован, когато сервитьорът най-после се появи и той поръча една лимонада.

Челюстта ми увисна. В първия момент така се сацисах от думите му, че забравих да си поръчам нещо. Накрая все пак поисках

една бира, а когато сервитьорът си тръгна, попитах Донован какво е искал да каже.

— Ние сме във война с немците — рекох. — А тясната ми специалност като разузнавач са именно те. В момента задачата ми е да служа като офицер за свръзка между вас и президента. Да не се притеснявам за немските шпиони? Не разбирам. Особено сега, когато е твърде възможно един от тях да е бил на крачка от президента и вече да е отговорен за смъртта на поне един човек.

— Случайно знам, че в момента немците не биха и помислили да организират атентат срещу президента Рузвелт — заяви Донован. — През последните няколко седмица моят човек в Анкара води разговори с Франц фон Папен, немския посланик там. Фон Папен поддържа връзка с водещи фигури в немското правителство и армията им, и от тяхно име се опитва да спазари сепаративен мир между Германия и западните съюзници.

— Президентът знае ли за това?

— Разбира се, че знае. Да не мислите, че ще организирам нещо такова на своя глава? На Рузвелт му предстоят избори догодина и едва ли би пратил един милион американски младежи на бойното поле, освен ако няма никакъв друг избор, така мисля аз.

— Ами онези приказки за „безусловната капитулация“?

Донован сви рамене.

— Блъф, който да вразуми Хитлер.

— Ами руснаците, за тях какво?

— Според нашето разузнаване и те са пратили хора, които да опипат почвата за мирни преговори. В Стокхолм.

Поклатих недоверчиво глава.

— Тогава какъв е смисълът от целия този цирк покрай срещата на Големите трима?

Донован изпъна десния си крак и изкриви лице от болка.

— Мирните проговори отнемат време — изтъкна той. — Особено когато се провеждат тайно. А и лесно могат да се провалят. Освен това смятаме, че Секстант–1 и Секстант–2 ще държат немците в напрежение, което е твърде полезно за тяхната сговорчивост.

Секстант–1 беше кодовото име на конференцията в Кайро, така че Секстант–2 сигурно се отнасяше за конференцията на Големите трима.

— Е, това май обяснява доста неща — заявих, макар че, честно казано, не бях сигурен какво точно обяснява. Обясняваше защо генералите от Обединеното командване не се притесняваха кой знае колко от разгласяването на Кайро като място на предстоящата конференция. Но нищо от казаното дотук не обясняваше смъртта на двамата Шмид. Освен, разбира се, ако Тед Шмид наистина не се беше хвърлил по своя воля през борда, а Деби Шмид не беше попаднала в истинска автомобилна катастрофа.

Същевременно отлично си давах сметка, че дори да се водеха мирни преговори с една от немските правителствени фракции, навярно имаше и други, с по-фанатични убеждения, които все още вярваха, че могат да спечелят войната, независимо от средствата.

Но поне едно нещо беше ясно. Ким Филби с право бе подозирал американците в опит да проговори в Анкара. Донован току-що ми беше поднесъл на тепсия потвърждение от най-високо място — същото, което търсеше Филби — че американците наистина възнамеряват да продадат руснаците. Но на кого можех да кажа? На някой руснак, когато започнеше Секстант-2, където и да се проведе? Това едва ли можеше да се приеме за практично. А и самите руснаци? Възможно ли беше, както твърдеше Донован, и те да се стремят към сепаративен мир с Германия?

Поръчката ни пристигна. Вече изобщо не ми пукаше какво ще си помисли Донован и съжалих, че не си бях поръчал голямо бренди. Запалих цигара. Загорча ми в устата, сякаш се бях нагълтал с пепел. Сигурен бях, че има нещо важно, което генералът не ми казва. Но какво? Възможно ли беше тайните мирни преговори с Германия да вървят по-добре, отколкото излизаше от думите му?

— И къде ще се проведе Секстант-2? — Видях, че Донован се колебае, и добавих: — Или ще трябва пак да прослушам Радио Берлин, за да разбера?

— Чух какво е станало — усмихна се той. — Един от онези идиоти от тайните служби се свърза с мен по радиото да провери доколко сте благонадежден. Някой си Поликовски. Сякаш някой от собствените ми хора може да е шпионин.

Усмигнах се любезно и се зачудих какво ли би казал генералът, ако разбереше, че на времето съм работил за НКВД.

— В такъв случай не виждам защо да не ми кажете къде ще се проведе Секстант-2.

— Генералите от Обединеното командване се цупят заради недостатъчните мерки за сигурност тук, в Кайро — каза Донован. — Всички вече знаят, че президентът и Чърчил са тук. И колкото по-малко хора знаят мястото на другата среща, толкова по-добре.

— Но на мен ще кажете все пак, нали?

Той кимна.

— В Техеран ще е.

Направих физиономия.

— Шегувате се.

— Нищо подобно. Защо? Какво имате предвид?

— И чия беше тази велика идея? Иран е най-прогерманската страна в Близкия изток, ето защо. Онези от Обединеното командване сигурно са полудели.

— Не подозирах, че познанията ви за германските дела се простират толкова далече на изток — отбеляза Донован.

— Вижте, сър, британците нахлуха в Иран, или Персия, както се наричаше тогава, за да пазят задната врата на Русия. Свалиха последния шах от престола и сложиха сина му на негово място. Иранците мразят и британците, и руснаците. Едва ли може да се избере по-лошо място за конференция на Големите трима. — Изсмях се, толкова нелепо ми се струваше подобно решение. — Техеран е пълен с нацистски агенти.

Генералът сви рамене.

— Доколкото знам, Сталин е настоял за мястото.

— Там има паниранско неонацистско движение, а според наши източници двама от братята на бившия шах наскоро са били в Германия, за да измолят от Хитлер да ги отърве от британците.

Донован продължаваше да не се трогва.

— В Иран има трийсетхилядна американска войска и само бог знае колко британци и руснаци. Повече от достатъчно, за да гарантират безопасността на конференцията.

— Както и седемстотин и петдесет хиляди иранци, които живеят в Техеран. И много малко от тях са на наша страна. Колкото до племената в северните райони, те са пронацистски настроени до

последния човек. Ако това е представата на Сталин за безопасност, значи му хлопа дъската.

— За последното няма да споря. Но не се тревожете. Племенните вождове, които играят и ролята на вдъхновители на пронацистките настроения, са арестувани до един.

— Дано да сте прав, сър.

— В Техеран ще е толкова безопасно, колкото и тук, в „Шепърдс“ — настоя на своето Донован.

Хвърлих поглед наоколо си. Вярно, имаше толкова много британски и американски униформи в бара, че все едно бях в Лондон.

— Така че се успокойте — продължи Донован. — Идете да разгледате забележителностите. Прекарайте си приятно. Едва ли ще им трябват в „Мена Хаус“. Освен ако не говорите китайски. Пък и имам една задача за вас, докато сте тук. Носите онова куфарче от генерал Стронг, нали?

Сърцето ми се сви на топка.

— Да, сър. Горе е, в стаята ми.

— Добре. Утре ще отидем в Рустум Билдингс. Там са местните офиси на отдела за специални операции и на британското разузнаване. Колкото по-скоро се захванем с материала от „Булка“, толкова по-добре.

18.

Понеделник, 22 ноември 1943

Виница, Украйна

Немската армия се беше оттеглила на западния бряг на Днепър с надеждата така да се отърве поне за малко от Червената армия, но Сталин имаше друго наум. Малко след като отстъплението приключи, той заповяда нова атака, макар и с цената на огромни човешки жертви. Към шести ноември Четвърта танкова армия на Хот беше изтласкана от Киев, същото се беше случило и с танковите дивизии, концентрирани около Житомир, градче на осемдесет километра западно от Киев. Танковите подразделения бяха дислоцирани там с първоначалната задача да контраатакуват руснаците. Сред немските войници идеята за нова офанзива не срещаше ентусиазъм. Куражът на Вермахта си беше на висота, но само малобройните попълнения, пристигнали наскоро от Германия, които руската зима още не беше опарила, продължаваха да вярват фанатично, че войната в Русия може да бъде спечелена. Дълбоко деморализирани, зле въоръжени и с неадекватно снабдяване във всяко едно отношение, немските войници — далеч от дома, в една огромна и недружелюбна земя и без цялостен план за бойни действия — имаха насреща си армия, която набираше сили с всеки изминал ден и която нямаше да отстъпи с цената на нищо.

От всички проблеми, с които трябваше да се справя армията на Манщайн, най-големият бяха заповедите на Хитлер, които сякаш не се подчиняваха на никаква логика и последователност — точно когато контраатаката срещу Киев изглеждаше подготвена, Хитлер нареди на танковете да се придвижат на юг, за да защитят Крим, и така Житомир падна в ръцете на Червената армия. На седемнайсети ноември, петдесет и осма танкова дивизия си възвърна контрола над градчето, но много преди това щабът на операция „Дълъг скок“ се беше преместил седемдесет и пет километра на юг, в село Стрижавка.

В Стрижавка се намираше „Веерволф“ — щабквартирата на Хитлер. Селото беше близо до Виница, голям украински град с

няколко катедрали, по-малък провинциален брат на Киев. Виница беше центърът на свободната от евреи зона под командването на украинския Райхкомисариат. Приблизително двеста хиляди евреи от областта — някои чак от Бесарабия и Буковина — бяха избити в местните тухларни и в гората Пятничани. Всичките двеста двайсет и седем евреи от Стрижавка бяха „евакуирани“ преди да бъде построен украинският щаб на Хитлер. Както казваха местните, във Виница и околностите ѝ смъртта беше начин на живот.

И самият Шеленберг стана свидетел на екзекуция, докато пътуваше с кола от летището към селската къща на брега на река Южни Буг, където беше разквартирувана понастоящем специалната секция от Фридентал. На централния площад във Виница шестима партизани от тростянецкия отряд бяха народени в каросерията на камион с примки на шиите — седнали, защото бяха изтезавани жестоко и не бяха в състояние да стоят прави.

— Искате ли да погледате, хер генерал? — попита сержантът от СС, шофьор на изненадващо луксозния автомобил, който беше чакал Шеленберг на летището.

— За бога, не.

— По принцип и аз не бих гледал, но тези копелета убиха и обезобразиха мои приятели. Намерихме само главите им. Четири. Бяха в кутия, на която пишеше „лайна“.

Шеленберг въздъхна.

— Излезте и гледайте, щом трябва — с раздражение каза той.

Сержантът слезе. Шеленберг остана сам в колата, запали цигара и положи пистолета си на седалката, в случай че шестимата партизани си имаха приятели, готови да отмъстят за тях или да извършат грабеж — в багажника имаше кутия със злато, която носеше от Берлин и с която щяха да възнаградят вождовете на северноиранския клан Кашкай. Той дори свали кепето си, за да не се набива толкова в очи генералският му чин, после вдигна нагоре яката на коженото си палто с надежда да запази поне донякъде телесната си топлина. Температурите навън бяха само една идея над нулата, а над града висеше влажна мъгла, която смразяваше до кости Шеленберг, а явно се отразяваше зле и на двигателя на камиона, който напразно се опитваше да запали. Шеленберг се изсмя презрително и поклати глава. Пада ѝ се на армията, щом превръща екзекуциите в представление, помисли си той;

по-добре застреляй човека чисто, вместо това... това глупаво шоу. Разбира се, Химлер не би се съгласил с него. Райхсфюрерът държеше жертвите на немското правосъдие да служат за пример. Кое то навярно обясняваше защо беше вторият най-мразен човек в Европа след Хитлер. Не че Химлер си даваше сметка за ненавистта, която вдъхваше дори на собствените си сънародници, и за Шеленберг беше необяснимо защо райхсфюрерът от СС таеше надеждата, че Съюзниците ще са по-склонни да сключат мир с него, отколкото с Хитлер. В едно Шеленберг не се съмняваше — на даден етап Химлер трябваше да бъде отстранен.

Проблемът не беше единствено в липсата на реализъм у райхсфюрера, нито в упоритата му, скудоумна лоялност към Хитлер. А в тази негова вечна уклончивост. Дори сега той настояваше операция „Дълъг скок“ да се проведе само наполовина — до спускането на отряда в Иран. Последната заповед — ако изобщо дойдеше — тази за покушението над Големите трима, щеше да бъде отложена до последния възможен момент, което безумно дразнеше Шеленберг. Дватамата с Химлер бяха спорили по този повод в деня преди Шеленберг да тръгне насам.

— Така поставена, задачата е трудно изпълнима — беше казал той на Химлер. — Рисуваме да изгубим всяка връзка с отряда.

— Въпреки всичко, такива са нарежданията ми, Шеленберг. Освен ако не получат пряка заповед от мен или от фюрера, мисията няма да продължи. Искам това да е съвсем ясно.

— Планът е добър — настоя Шеленберг. — Може би най-добрият, с който разполагаме в момента.

— Това си е твое мнение. С фюрера го приехме само за да подсигури и тази възможност, за в краен случай.

— Искате от много хора да рискуват живота си заради операция, която може да бъде отменена в последния момент.

— Те са войници от СС. Дали са клетва за подчинение пред мен и пред фюрера. И ще изпълнят онова, което им се нареди, Шеленберг, както и ти. — Химлер присви подозрително очи. — Надявам се хората наистина да са от СС, Шеленберг. „Вафен-СС“, Четиринадесети гренадирски, Галицийска дивизия, нали така? Рязко ще си променя мнението и за теб, и за цялата тази операция, ако разбере, че отрядът

ти е съставен предимно от руски ренегати и украински националисти. Вярвам, че не си забравил речта ми в Позен.

— Да, хер райхсфюрер, не съм я забравил.

И това беше още една причина за отстраняването на Химлер, помисли си Шеленберг — всички онези украински доброволци, които, с изключение на десетина немски офицери и подофицери, оформяха личния състав на специалната секция. Ако операция „Дълъг скок“ се увенчаеше с успех, никой нямаше дори да спомене факта, че отрядът не е бил съставен от германци — поне никой в Германия. Но ако операцията се провалеше и Химлер разбереше отнякъде истината за националната им принадлежност, то Шеленберг щеше да се окаже в доста неприятна ситуация.

Лина Хайдрих беше на същото мнение. Тя мразеше Химлер дори повече, отколкото го беше мразил покойният ѝ съпруг, особено след като Шеленберг беше споделил подозренията си за съучастието на райхсфюрера в убийството на мъжа ѝ. Омразата на Лина се вгорчи още повече след смъртта на десетгодишния ѝ син Клаус, загинал при автомобилна катастрофа в Прага на двацет и четвърти октомври. Момчето беше прегазено от камион пред портите на замъка Юнгферн-Брешау в Прага.

— Писах на Химлер с молба да освободи Клаус от Хитлерюгенд — беше казала тя. — Споменах ти, че смятам да го направя, помниш ли? Но Химлер ми отговори, че бащата на Клаус не би искал синът му да напусне младежкото движение и че момчето трябва да остане в редовете на организацията. Затова беше в Прага. На екскурзия от Хитлерюгенд. Винаги съм мразила Прага, още когато Райнхард управляваше протектората Бохемия. Клаус изобщо не трябваше да ходи там. Не и след онова, което сполетя баща му в същия проклет град. Между другото, поразпитах тук-там за смъртта на Райнхард. Ти беше прав, Валтер. Наистина личният лекар на Химлер се е грижил за него след нападението в Прага. Лекарствата, които му е давал, са били експериментални и изобщо не е трябвало да бъдат прилагани.

Лина мразеше Химлер толкова силно, че дори подсказа на Шеленберг как да подсигури падането му.

— Трябва да идеш в Растенбург и да се видиш с Мартин Борман — подучи го тя. — Трябва да му кажеш всичко за тайните мирни

преговори на Химлер с руснаците. Борман ще прецени как да поднесе доказателствата на фюрера.

Сега обаче приятната компания на Лина изглеждаше твърде далечна, докато Шеленберг стоеше в студа наред площада във Винаца и чакаше екзекуцията да приключи. Накрая двигателят на камиона изръмжа, тежкото возило потегли рязко напред и шестимата партизани увиснаха на бесилката. Шеленберг отклони отвратно поглед и насочи мислите си към операция „Дълъг скок“. Ако тя доведеше до смъртта на Големите трима, Съюзниците със сигурност щяха да склонят на мир. Междувременно обаче, Шеленберг трябваше да направи нужното, за да подготви отстраняването на Химлер, точно както му беше подсказала Лина. След Винаца смяташе да хване самолет за Растенбург и под претекст, че иска да информира фюрера за напредъка на операция „Дълъг скок“, да говори с Борман.

Лина му беше дала и други съвети как да предпази себе си от Химлер.

— Онези украинци в специалния ти отряд — беше казала тя, — доброволците. Постарай се да се увериш, че онези от тях, които се върнат от Персия, ако има такива, няма да проговорят никога.

Беше права, разбира се, и колкото повече Шеленберг мислеше за съвета ѝ, толкова повече се убеждаваше, че каквото и да се случи в Техеран, украинците трябва да изчезнат, до последния човек. Не само Химлер можеше да реши да се възползва от операцията. Същото важеше и за Съюзниците. Най-добре очевидците да бъдат сведени до минимум, и това се отнасяше до всички, които знаеха за операцията, приведена от Шеленберг в действие.

Шофьорът се върна най-сетне при колата.

— Благодаря ви, хер генерал — каза той и запали двигателя. — За мен беше много важно да видя как гадовете си получават заслуженото. Онези глави в кутията, за които ви казах. На моите приятели. Руснаците им бяха отрязали носовете, ушите и устните, преди да ги обезглавят. Можете ли да си представите?

— Предпочитам да не си го представям, сержант — рязко отвърна Шеленберг. — А сега тръгвайте, по дяволите. Замръзнах.

Поеха на север по шосе с доста натоварен трафик — немски джипове с картечни установки, бронетранспортьори „Пума“, противотанкови оръдия, камиони с войници и — за най-голямо

успокоение на Шеленберг, който не беше свикнал на такава близост с предните бойни линии — цяла колона танкове „Панцер“. С изключителната си броня и осемдесет и осем милиметровите си оръдия, тези танкове бяха най-добрите в света. Де да имаше повече от тях. Де да не гълтаха толкова много гориво. Де да...

Къщата, където беше разквартируван специалният му отряд, приличаше повече на селско имение от пиеса на Чехов. Заобиколена от черешови дървета и гъсти храсталаци, варосаната дървена постройка беше голяма и красива, с просторна веранда и висок покрив с мансарда. Веднага щом Шеленберг се лепна за огнището с чаша горещо кафе в ръка, Фон Холтен-Пфлуг прати капитан Остер да строи хората си в балната зала и след малко младият генерал застана под великолепия полилей в средата на просторното помещение и поздрави стотината и повече мъже. Публиката му се състоеше от осемдесет украинци, дванайсет немски офицери и подофицери и двайсет и четирима офицери от Луфтвафе. Сега за пръв път всички те, с изключение на Фон Холтен-Пфлуг и капитан Остер, щяха да научат каква е целта на мисията им.

— Господа — поде Шеленберг. — През последните няколко седмици вие се подготвяхте за операция „Франц“. Тук съм да ви уведомя, че операция „Франц“ е отменена.

От събраните мъже се изтръгна хоров стон. Шеленберг повиши глас, за да го чуят:

— Истината е, че операция „Франц“ никога не е имало, поне под това име. Мисията, която ви предстои да изпълните, се нарича операция „Дълъг скок“. Действително ще бъдете спуснати с парашути на територията на Иран. Но задачата ви не е и никога не е била да разрушавате железопътна инфраструктура. Задачата ви е друга, поставена ви е цел от изключително историческо значение. Може би най-важната в познатата ни история. Ако успеете, вашият успех ще спечели войната. И това не е преувеличение, повярвайте ми. Тази сутрин чрез комуникационния ни център в Анкара получих съобщение от Ванзее. От наш агент в Кайро. Съобщението потвърди, че днес, двайсет и втори ноември 1943 година, в девет и трийсет и пет сутринта местно време Франклин Рузвелт е кацнал в Египет. Той ще остане там до края на седмицата и ще води разговори с Уинстън Чърчил и генерал Чан Кай Ши. Разполагаме с достоверна информация, че след това

Рузвелт и Чърчил ще заминат със самолет за Техеран, където ще се срещнат със Сталин, в неделя, дваисет и осми ноември. На тридесети, във вторник, е рожденият ден на британския премиер-министър и очакваме британците да организират тържество в тяхното посолство. И ще се погрижим господин Чърчил да получи подарък и от Германия. Подарък, който да сподели с маршал Сталин и президента Рузвелт.

Прекъсна го рев на одобрение.

— Деветдесет и петима мъже ще излетят днес на борда на два юнкерса 290. Ще кацнете за презареждане в Крим, след което ще продължите за Иран. Половината от вас ще бъдат спуснати близо до Казвин и от тук насетне ще носят кодовото название „северен отряд“. Другата половина, южният отряд, ще бъде спусната близо до свещения град Кум. И двата отряда ще бъдат посрещнати от наши приятели от кашкайските племена. Ще ви чакат с камиони и ще ви транспортират до съответните ви цели. Всички ще бъдете облечени с руски униформи. Южният отряд ще потегли към руското военно летище в Гал Морге, западно от Техеран, където в седем часа вечерта ще унищожи вражеската радарна инсталация. След като приключите с това, ще се свържете със северния отряд, който ще е пристигнал вече в осигурена квартира близо до пазара в Техеран, на няма и километър от британското посолство. Северният отряд ще потвърди на хората от Луфтвафе, че целите са в посолството, и ескадрила от четири „Фок Вулф 200“, всеки снабден с по две радио насочвани ракети, ще атакува. Самолетите ще бъдат уязвими за вражеските изстребители, оттам и необходимостта да се обезвреди радарът. Врагът несъмнено ще вдигне изстребители във въздуха, но в тъмното ще е невъзможно да открият нашите самолети. Веднага щом ракетите бъдат изстреляни и посолството унищожено, северният отряд ще има грижата да елиминира всички оцелели. След като операцията приключи, отрядите ще бъдат прибрани от иранското нелегално движение и прехвърлени през границата в неутрална Турция. Знам, че мнозина от вас не биха пропуснали за нищо на света шанса да убият Сталин. Но като убие и другите двама, Чърчил и Рузвелт, ще ускорите неимоверно края на войната. Разбира се, далеч няма да е толкова лесно, колкото прозвуча току-що. Сигурно някои от вас се чудят що за глупак би измислил подобен план. Е, аз съм въпросният глупак. И понеже много от вас са украинци, нека ви припомня една стара украинска поговорка: „Не

такий я дурний, як ти мудрий!“ — Шеленберг изчака смехът да стихне, преди да преведе на немски: — „Не съм толкова глупав, колкото ти си умен“. И понеже вие сте умни — добави той, — ще успеете. Защото сте умни, ще спечелите. Защото сте умни, ще си дойдете у дома.

Време беше да потеглят към летището, за да изпратят двата парашутни отряда. Шеленберг пътуваше в една кола с Фон Холтен-Пфлуг, който щеше да командва южния отряд, с капитан Остер, който щеше да командва северния, и с един бивш офицер от НКВД на име Владимир Шкварзъов, който отговаряше за украинците. Шкварзъов беше тежък мъж с брутално излъчване, с превръзка на едното око и няколко златни зъба — повечето от собствените му бяха избити от Гестапо. Но Шеленберг не се съмняваше в лоялността на Шкварзъов. Украинецът знаеше какво ще му се случи, ако попадне в ръцете на НКВД. В това отношение Гестапо си знаеше работата. Бяха принудили Шкварзъов да изтезава до смърт с касапски нож неколцина от другарите си, преди да освободят други военнопленници, които да се върнат при своите и да разкажат за предателството му. И когато, вече на летището, Шеленберг пожела късмет на Шкварзъов и на хората му, бившият офицер от НКВД се усмихна сухо.

— Има друга украинска поговорка, която може да ви се стори интересна, хер генерал — каза той. — „Счастие висит на тоненки ници, а беда на хрусим мотузи“. В груб превод означава „Добрият късмет висит на тънка нишка, а лошият — на дебело въже“. — Шкварзъов направи жест все едно хваща въображаема примка, стегнала врата му, и с характерната си ужасна усмивка слезе от колата и тръгна към единия самолет.

— Не се тревожете за Шкварзъов — обади се Остер. — Той е дяволски добър боец. Всичките са такива. Били са се при Черкаси и преди това при Белгород. Виждал съм ги в битка. Направо тръпки да те побият, това мога да кажа.

— Чувал съм, че било страшничко там — каза Шеленберг и предложи по цигара на двамата немски офицери.

Остер се изсмя горчиво.

— Навсякъде е страшно — сви рамене той. — Но мен ме е страх, че най-лошото тепърва предстои. А да не забравяме и студа. Снощи

беше десет под нулата. Един от подофицерите ни, когото прехвърлиха от Италия преди няма и два месеца, взе да се оплаква и ние си умрахме от смях. През януари термометърът ще се смъкне до петдесет под нулата.

— В Персия ще е по-топло — успокои го Шеленберг. — Това поне мога да ви го обеща.

— Да се надяваме, че няма да стане твърде горещо — каза Остер.

— Ще ми се да беше сигурно, че всичко това не е само губене навреме — намеси се Фон Холтен-Пфлуг, докато си палеше цигарата. — Не се виждам как клеча с онези кашкайци и чакам някой от шибаните им пехливани да събере кураж да ни издаде на Съюзниците. Дано да има достатъчно злато в онази кутия, дето я носиш от Берлин. Защото със сигурност ще ни потрябва.

— Боя се, че по този въпрос Химлер не пожела да отстъпи — каза Шеленберг. — Ще чакате, докато не чуете името на стария шах в новинарските емисии на Радио Берлин. Едва тогава ще продължите с плана.

Шеленберг гледаше как самолетите излитат и се питаше дали ще види някога пак Фон Холтен-Пфлуг и Остер. Съмняваше се. Дори те и хората им да убиеха Големите трима, Съюзниците щяха да обърнат Персия с хастара нагоре в търсене на атентаторите. Нямах да е толкова зле, ако ги заловяха британците или американците. И никак нямаше да е добре, ако го стореха руснаците.

Същия следобед в самолета за Растенбург Шеленберг спа така, както не беше спал от много време. На десет хиляди метра височина нямаше сирени, предупреждаващи за въздушно нападение, а само еднообразен, почти хипнотичен рев на четирите двигателя БМВ на „Фок Вулф Кондор“. Опитът на Хофман да го убие по време на полета до Стокхолм вече беше само далечен спомен и сега, облечен с дебел пилотски костюм от агнешка кожа и увит в одеяла заради височината и ноемврийския студ, Шеленберг се събуди чак когато кацнаха на летище „Вайшнурен“ след тричасов полет и петстотин мили изминато разстояние. Чувстваше се освежен и гладен и като никога очакваше с нетърпение срещата си с фюрера. Да не говорим за срещата си с вечерята.

Но преди това трябваше да поговори с Мартин Борман.

Шеленберг посети личния секретар на фюрера в дома му, на няма и сто метра от къщата на Хитлер. Открай време нямаше яснота по въпроса откъде се е пръкнал Борман. В продължение на осем години, от 1933-та до 1941-ва, той беше дясната ръка на Рудолф Хес и почти невидим, и едва след неуспешната мисия по договарянето на мир, ръководена от заместника на фюрера през май 1941-ва в Англия, Борман постепенно беше влязъл под кожата на Хитлер И беше станал незаменим — първо като шеф на райхсканцлерството, после като ръководител на партийния секретариат и накрая като личен секретар на Хитлер. Борман и фюрерът бяха стари приятели, познаваха се още от 1926-а. Хитлер беше кумувал на сватбата на Борман и беше кръстник на най-големия му син.

Шеленберг познаваше Борман повече на хартия — от подробностите в едно тайно досие, което държеше заключено в сейфа си — отколкото от личен контакт. Не че някой друг, освен Хитлер познаваше Борман наистина добре. Ала Шеленберг разполагаше с информация за всичките му мръсни ризи — за убийството, което беше извършил през 1923-та например. Борман беше убил бившия си учител от началния курс, мъж на име Валтер Кадов. Член по онова време на Фрайкорпс (предшественик на нацистката СА^[1] по всичко, с изключение на името), Борман беше арестуван за убийството и осъден само на година затвор след успешна защита, основаваща се на твърдението, че Кадов е предал нацисткия мъченик Лео Шлагетер на френските окупационни власти в Рур. Единствени Шеленберг и Борман знаеха истината — че двамата мъже, убиецът и жертвата, са били съперници за сърцето на една жена, при това жена от еврейски произход.

Шеленберг бе наясно и до каква степен се беше обогатил Борман. Имаше информация за милионите райхсмарки, присвоени благодарение на контрола над дарителския фонд на името на Адолф Хитлер, в който всеки месец постъпваха средства от немската индустрия. Разполагаше и с доказателства, че Борман прибира за себе си част от приходите от авторските права на най-продаваната книга в Германия — „Mein Kampf“. Дори Гьоринг не беше успял да си присвои толкова много предмети на изкуството от окупираните страни в Източна Европа, колкото бяха преминали в ръцете на Мартин Борман. В служебния си сейф Шеленберг пазеше писмо от „Ран & Бодмер“,

най-старата частна банка в Цюрих, в което бяха описани личните авоари на Борман в пълния им размер. Този опис беше една от застрахователните полици на младия шеф на разузнаването и при малкото си срещи с Борман Шеленберг се беше сгрявал от мисълта, че поне в някаква степен е неуязвим за зловредното влияние на този опасен човек. Дори смяташе, че е открил логично обяснение за внезапната близост на Борман с фюрера. Вярваше, че Борман е живото доказателство за поговорката, че крушата не пада по-далече от дървото, и че в много отношения е повторение на собствения си баща — полкови старши сержант. Хитлер, от своя страна, се беше издигнал само до ефрейтор във военната йерархия, и в този смисъл беше съвсем естествено да предпочете компанията на човек, който по темперамент, излъчване и външност, ако не и по действителен ранг, е старши подофицер.

— Е — поде Борман, докато двамата се настаняваха пред напалената камина. За разлика от фюрера Борман обичаше огъня. — Как е на фронта?

— Можеше и да е по-добре — отвърна Шеленберг с мисълта, че твърдението му дори не се приближава до истината.

— Руснаците — изсумтя презрително Борман. — Като плъхове са. Край нямат. Как можеш да победиш враг, който не дава и пет пари за даваните жертви? Прииждат ли, прииждат. Тъпи нещастници. Като монголски орди са. Пълна противоположност на евреите. Евреите просто се търкулват по гръб и умират. Славяните обаче са друго нещо. Знаеш ли, Валтер, понякога си мисля, че ако човек иска да проумее истинското естество на този свят, трябва да иде на Руския фронт. Борба за живот, нещо като естествения отбор, за който пише Дарвин. Не че твоят шеф би се съгласил с мен по този въпрос — изкриви устни Борман. — Ако питаш Химлер, светът е като излязъл от приказките. С всичките му глупости за духовния свят и будизма. За бога, Валтер, как го издържаш този човек?

— В интерес на истината, Мартин, точно за него исках да поговорим. За Химлер.

— Знаеш ли какъв е проблемът му? Мисли твърде много. Това, както и фактът, че е авто... какъв беше терминът? Че сам се е образовал.

— Автодидакт.

— Именно. Твърде много глупости е изчел, това е всичко. Подходил е към образованието си по всеядния начин. И е живото доказателство, че образованието е вредно и опасно. Винаги съм казвал, че образованите хора са бъдещи врагове. Лично аз се старая да живея и действам така, че фюрерът да е доволен от мен. Дали винаги ще съумявам да го постигам, е отделен въпрос. Но ключът към успеха е да се водиш по фюрера. Да четеш само онова, което чете той.

Как е фюрерът?

— Той винаги е оптимист, знаеш. Не, сериозно говоря. Оптимист по природа и весел човек. Особено когато пие чай с приятелите си или си играе с кучетата. Ще си помислиш, че няма никакви грижи на сърцето. Трудно е да се повярва, знам, но е истина. Но и сам ще се убедиш.

През цялото това време Борман стискаше малка тетрадка с черна кожена подвързия, в която записваше всички заповеди и запитвания на фюрера. Докато се хранеше на една маса с него, Борман непрекъснато си водеше бележки, чийто резултат можеше да варира от порицание към някой офицер до смъртна присъда за друг. Неслучайно го смятаха за най-могъщия човек в Германия след Хитлер. Същевременно от малкото случаи, когато се беше оказвал в компанията и на двамата, Шеленберг беше останал с впечатлението, че нерядко Борман представя за изрични заповеди на фюрера неща, които Хитлер беше споменал небрежно на трапезата или, още по-лошо, които обслужваха собствените интереси на секретаря.

— Но ти искаше да говорим за Химлер, нали? — продължи Борман. Отвори тетрадката и взе пъхнатия между страниците ѝ молив, къс и дебел като собствените му пръсти. Приликата с касарин, който се кани да запише поръчката на някоя домакиня, сигурно би накарала Шеленберг да се усмихне, ако не съзнаваше колко опасно е онова, което се канеше да направи.

— Ти, разбира се, знаеш, че аз отнесох писмата на фюрера в Стокхолм — започна той.

Борман кимна.

— И че имам доста точна представа за съдържанието им.

Борман продължи да кима.

— Навярно си в неведение обаче, че райхсфюрер Химлер опипва почвата как биха реагирали Съюзниците при смяна на режима. След

среща във вътрешното министерство, проведена на дваайсет и шести август, един стар познат на Химлер, Карл Лангбеен, е заминал за Берн, където се е срещнал с Алън Дълес от американската разузнавателна служба.

Борман най-сетне започна да пише.

— Това масажистът ли е?

— Не, друг. Лангбеен е адвокат. Ако не се лъжа, дъщеря му е съученичка с дъщерята на Химлер. Сигурно си спомняш, че тъкмо Лангбеен предложи да защитава в съда Ернст Торглер, комунистическия водач, по времето, когато изгоря Райхстагът. Между другото, имам свой човек сред „Свободните французи“ на Дьо Гол в Швейцария и благодарение на него разполагам с копие на телеграма, изпратена до Лондон, която гласи, цитирам: „Адвокатът на Химлер потвърждава безпомощността на военната и политическата върхушка в Германия и е дошъл да сондира мнения за мирни преговори“. Аз, естествено, ще ти предам всички документи, доказващи измяната на райхсфюрера. Сам разбираш, че трябваше да събера достатъчно неопровержим материал, преди да се обърна към теб. Човек не тръгва срещу Химлер, освен ако не е напълно сигурен в правотата си.

— Пак толкова сигурен беше и когато тръгна срещу Фон Рибентроп, нали? — възрази Борман. — Но не успя да му вземеш главата.

— Вярно е. Но него Химлер го спаси. А единственият човек, който може да спаси Химлер, е самият фюрер.

— Продължавай.

— От известно време у мен се затвърждава убеждението, че като си предлага услугите да свали фюрера от власт и да преговаря за мир, и в замяна да получи одобрението на Съюзниците за по-нататъшна война със Съветския съюз, Химлер таи надежди за лично опрощение от Великобритания и Щатите.

— А ти какво мислиш за това, Валтер? За продължаването на войната срещу Съветския съюз?

— Лудост е. Трябва да сключим мир с руснаците на всяка цена. От свои разузнавателни източници знам, че Сталин се страхува най-много от едно — да не би собствената му армия да се вдигне на бунт заради огромните загуби в жива сила, които понася. Ако сключим мир с руснаците преди пролетта на следващата година, американците и

британците няма да бъдат повече проблем. Едва ли ще рискуват да открият втори фронт, ако Русия е излязла от войната. Планът на Химлер показва принципно неразбиране на политическата ситуация, Мартин. Догодина на Рузвелт му предстоят избори. Би било самоубийство да се кандидатира за нов мандат, докато армията на САЩ понася загуби от мащаба на онези, които търпи сега Червената армия, и то заради свободата на Европа. А точно това ще стане, ако Русия се оттегли от бойните действия.

Мартин Борман все още кимаше, но беше спрял да пише и реакцията му не съвпаднаше с очакванията на Шеленберг. Борман мразеше Химлер и Шеленберг се беше надявал на далеч по-голям ентузиазъм от негова страна, при положение че му поднасяше на тепсия средства, които можеха да доведат до унищожението на най-големия му враг.

Също толкова озадачаващо му се стори и поведението на Хитлер. На трапезата същата вечер фюрерът изглеждаше в толкова добро настроение, че нямаше начин Борман да го е уведомил за коварството на Химлер. Когато Хитлер стана от масата и се премести в салона, където щяха да поднесат кафето, Борман се измъкна навън за една бърза цигара и Шеленберг го последва.

— Каза ли му?

— Да — отвърна Борман. — Казах му.

— Сигурен ли си?

— За идиот ли ме вземаш? Разбира се, че съм сигурен.

— Тогава не разбирам. Добре помня как реагира фюрерът преди половин година, във Виница, когато дойде новината за масираните бомбардировки над Нюрнберг. Беше ужасно ядосан на Гьоринг.

Борман се засмя.

— Да, това и аз го помня. Страхотна гледка беше, нали? И до днес дебелото копеле не е добре дошло тук.

— Тогава защо не е ядосан сега? След двайсетгодишно приятелство. Би трябвало да е бесен на Химлер.

Борман сви рамене.

— Освен ако... — Шеленберг хвърли цигарата си на земята и я стъпка. — Разбира се. Това е единственото възможно обяснение.

Фюрерът е получил отговор поне на едно от писмата, които отнесох в Стокхолм. Затова Химлер още не е арестуван, нали? Защото фюрерът не иска нищо да попречи на тайните мирни преговори. И защото сега Химлер има съвършеното оправдание за всичко, което правеше през последните няколко месеца.

Борман вдигна поглед към мразовитото нощно небе над Прусия и издуха облак цигарен дим, сякаш се опитваше да затъмни луната. В първия момент не каза нищо; после тропна няколко пъти с крака да се стопли и кимна.

— Ти си умен човек, Валтер. Но в момента се случват неща, в които не можеш да участваш. Секретни неща. На дипломатическия фронт. И поне засега Химлер и Фон Рибентроп са на кормилото. Неизбежно ще настъпи моментът Химлер да бъде отстранен. Това фюрерът го разбира. А дотогава можеш да бъдеш сигурен, че лоялността ти не е останала незабелязана. — Борман дръпна за последно от цигарата си и я метна към дърветата. — Пък и ти си асото в колодата ни. Ти и твоят отряд от главорези в Иран. Ако мирният план на Хитлер се провали, твоята операция „Дълъг скок“ ще излезе на дневен ред.

— Разбирам — мрачно каза Шеленберг.

— На твоє място не бих се притеснявал особено. Ако всичко се нареди, войната ще е приключила още преди Коледа. А ако не се нареди, е, и така става. В края на краищата, Големите трима едва ли очакват, че що се опитаме да им светим маслото, докато още си разменяме любовни писъмца, нали?

— Сигурно си прав.

Върнаха се в трапезарията и Хитлер побърза да ги захапе.

— Ето ги. Пристрастените към никотина. Да ви кажа ли нещо? — обърна се той към останалите сътрапезници, сред които неколцина от генералния щаб и двама стенографи. — Веднага щом се възцари мир, ще забраня цигарената дажба на войниците. Можем да използваме чуждата си валута за много по-полезни неща, отколкото да я пилеем за внос на отрова. Дори обмислям дали да не забраня пушенето в обществените сгради. Познавам толкова хора, които умряха от злоупотреба с тютюн. Собственият ми баща дори. Екхарт. Трост. Ще дойде и твоят ред, Шеленберг, ако скоро не ги откажеш. Малцина го знаят, но, срам ме е да си го призная, самият аз бях пушач

на времето. Преди трийсет години, когато още бях във Виена. Живеех от мляко, сух хляб и по четирийсет цигари на ден. Можете ли да си представите? Четиридесет. Е, един ден пресметнах, че харча по трийсет кройцера на ден за цигари, а само срещу пет мога да си намажа масълце на хляба. — Хитлер се изкиска при спомена за упоменатия период от живота си. — Веднага след като направих тази малка сметка, хвърлих цигарите си в Дунав и повече не съм пушил, от онзи ден, та до днес.

Шеленберг потисна с мъка прозявката си и си погледна скришом часовника, докато Хитлер се оплакваше, че килимите и мебелите в канцлерството били целите изгорени от цигари. После внезапно се върна на темата за мира или поне на собствената си изкривена представа за мир.

— Както аз го виждам, евентуалният мирен договор трябва да ни гарантира две неща — каза той. — Първо, да не плащаме никакви компенсации. Всяка страна трябва да си поеме разноските. Ако успеем да договорим това, военният ни дълг от три трилиона може всяка година да намалява с по стотина милиарда марки. Искам Германия да е единственият участник във войната, който в рамките на десет години да се освободи от военните си дългове и след това да се концентрира върху възстановяването на армията. Защото, и това е общовалиден принцип, всеки мир, който продължава повече от двацет и пет години, е вреден за нацията. Народите, също като отделните хора, от време на време имат нужда да им се пусне кръв. Другата ми цел е да оставим на тези след нас проблеми, с които да се справят. В противен случай само ще спят. Именно затова трябва на всяка цена да избегнем разоръжаването. Така че потомците ни да разполагат със сродства за разрешаване на проблемите. Мирът може да бъде резултат единствено от естествения ред на нещата. А задължително условие за този ред е йерархията между нациите. Всеки мир, който не взема това под внимание, е предварително обречен на провал. Разбира се, евреите по правило рушат естествения ред на нещата. И биха се опитали да провалят преговорите, ако не държахме все още в ръцете си съдбата на близо три милиона от техните хора. Рузвелт, който е заложник на еврейските гласоподаватели в Америка, не би рискувал живота на останките от европейското еврейство. Едно мога да ви кажа — тази раса от престъпници ще бъде заличена от лицето на Европа, ако

Съюзниците не сключат мир с нас. Те го знаят. И аз го зная. И ако по някаква причина не сключат мир с нас, то ще е само защото дълбоко в себе си са съгласни с онова, което аз винаги съм казвал — че откриването на еврейския вирус е едно от най-великите откровения на двайсети век. Да, като се елиминират евреите, светът ще възстанови здравето и силите си. Ако Съюзниците откажат мир на Германия, то ще е само защото и те, не по-малко от нас, искат проблемът с евреите да се изкорени издъно. Нямам търпение да видя какво ще стане.

[1] СА — Sturmabteilung (SA) — полувоенна организация към германската националсоциалистическа партия, известна с прозвището „кафявите ризи“ заради цвета на униформите. — Б.пр. ↑

19.

Понеделник, 22 ноември 1943

Кайро

Щабквартирата на Изпълнителното бюро за специални операции — британското военно разузнаване в Кайро — уж трябваше да е със секретно местоположение на улица „Ростом“, ала, за безкрайно раздразнение на служителите му, всички таксиджии и бездомници в града я знаеха като „тайната сграда“. След битката за Ел Аламейн това беше най-важната военна сграда в Кайро. Намираше се в една голяма и красива кооперация досади американското посолство и само на хвърлей камък от „Сивите колони“, където се помещаваше британският генерален щаб.

Районът наоколо беше ограден с караулки, бодлива тел и десетки постове. Атмосферата вътре напомняше за прашасал универсален магазин. Именно тук беше концентриран мозъкът, управляващ военните действия на Балканите, и в момента огромната част от ресурсите му бяха насочени към това да се намерят безопасни места в Югославия за плацдарм на нови бойни мисии.

— Те, разбира се, държат на формалностите много повече от нас — обясняваше генерал Донован, докато двамата се качвахме по стълбището след млад лейтенант, който ни водеше към кабинета на оперативния командир на ИБСО. — Но ще забележиш и някои прилики, струва ми се. И те са в голямата си част учени и университетски преподаватели, също като нас. Няма много професионални военни. Навярно войниците не са достатъчно умни за тази цел. Шефът им, генерал Стоуел, е типичен пример. Няма грам опит в ръководството на тайна организация. Точно заради това ще се срещнем със заместника му, подполковник Пауъл. Доста интересен тип е този Пауъл. Мисля, че ще ти хареса. Също като теб, и той е бил университетски преподавател преди войната. Преподавал е гръцки в университета в Сидни.

— Австралиец ли е?

— Мили боже, не, англичанин е до мозъка на костите. Истински бастун на пръв поглед. Но умът му сече като бръснач.

С куфарчето на Донован в ръка, аз се качвах по стълбите като човек, когото водят към бесилката.

Подполковник Инок Пауъл наистина беше интересен. Също като Донован в белия му тропически костюм, и той приличаше на омекнала сватбена торта, но за разлика от двамата си младши офицери и въпреки убийствената жегата, Пауъл беше в пълна униформа — колосана яка и вратовръзка, дълги панталони (вместо по-обичайните къси), куртка и пълен набор колани.

Донован ни представи един на друг. Забелязал озадачения ми поглед, Пауъл се почувства задължен да обясни облеклото си и го направи с мек, почти музикален глас — изговаряше изреченията с прецизността на концерт от Моцарт.

— Може някому да се стори странно, но според мен униформата поддържа бойния дух — обясни Пауъл. — А самият аз съм по-скоро спартанец по темперамент. — Той запали лулата си и седна. — Питам се, вие същият Уилард Майер ли сте, който написа „За емпиризма“?

Потвърдих, че съм аз.

— Книгата ви в много отношения е възхитителен философски труд — продължи Пауъл. — Но изхожда от напълно погрешни постановки. Надявам се да ми простите, ако кажа, че главата върху етиката беше най-незрялото упражнение по логика, което съм чел някога. Чиста казуистика.

— Ами, вижте, господин подполковник, аз съм атинянин по темперамент. Едва ли може да се очаква, че един атинянин и един спартанец са способни да постигнат съгласие по какъвто и да било въпрос.

— Това тепърва ще проверим — усмихна се Пауъл.

— Пък и целта ми не е била да изложи една теория за етиката от чист вид, а теория за логиката в моралния език.

— Така е, наистина. Аз просто поставям под съмнение вашето подразбиращо се твърдение, че моралните и естетичните ни убеждения са отделими от емпиричните ни вярвания.

Донован се изкашля, силно, явно с надеждата да спре този философски спор, докато още е в зародиш.

— Господа — каза той. — Дали не бихте отложили дискусията си за друг път?

— Разбира се — съгласи се Пауъл. — Наистина бих искал да поспорим, професор Майер. Може би тази вечер? В спортен клуб „Гезира“?

— Съжалявам, но вече имам ангажимент за довечера. Друг път, може би.

— Е, тогава нека поговорим за нашите прехванати материали — каза Пауъл. — Със съжаление трябва да ви уведомя, че в момента страдаме от недостиг на шифрови състав.

— Шифрови? — смръщи чело Донован.

— Шифровчици, ако така предпочитате — отстъпи подполковникът. — Или по-скоро разшифровчици. Но както и да ги наречем, остава фактът, че сме затрупани от огромно количество важен съобщителен трафик, който още не е декодиран. Немски съобщения, които са с по-висок приоритет. Те са ни насъщният, генерал Донован. И понеже все още не сме във война със Съветския съюз, а с Германия, не ще мога да дам на вашия материал по-висок приоритет, със или без улеснението на руските кодови подложки. Разбирате ме, нали, господа?

Отдъхнах си с облекчение.

— Да, разбирам ви напълно — казах му аз.

— Все пак — добави подполковник Пауъл — нашият майор Дийкин вярва, че има едно донякъде неортодоксално решение на проблема ви. — Пауъл се обърна към единия от двамата майори, които седяха встрани от него. — Майор Дийкин е преподавал история в колежа „Уодъм“, в Оксфорд — добави той, сякаш този факт беше някаква препоръка за решението, измислено от британския майор.

Майор Дийкин беше висок, строен мъж с тъмни подрязани мустаци и крива усмивка. Красив беше, но не чак като кинозвезда, навярно заради дългия белег над едното си око. Махна парченце тютюн от езика си и се усмихна притеснено.

— Полковник Гай Тамплин би ви бил от най-голяма полза, разбира се — заговори той. — Преди войната е бил банкер в Прибалтика и е истински експерт по всичко руско. За жалост е мъртъв. Инфаркт най-вероятно, макар упорито да се говори, че е бил отровен. Виждате ли, Гай беше леко откачен на тема отрови и как те щели да ни

отърват от фрицовете. Тъкмо неговата смърт доведе до недостига ни на шифровчици.

Донован кимна търпеливо с надеждата, че майор Дийкин все пак ще каже нещо по същество.

— Но както и да е, разбрах, че вие, професор Майер, говорите свободно немски.

— Така е.

— Добре. Преди два дни един от вашите В-24, докато патрулирал с цел засичане на вражески подводници, свалил над залива Хамамет един „Фок Вулф“, от немските самолети за дълги полети, и прибрал немски офицер, който се опитвал да доплува до брега. Навярно заради нежеланието си да го сметнат за шпионин, човекът проявява завидно желание да говори. Твърди, че доскоро е работил в бюро за военни престъпления към Вермахта в Украйна.

При споменаването на военни престъпления в Украйна, аз наострих уши.

— Не виждам как ни помага това — студено отсече Донован.

— Твърди също, че преди да го прехвърлят в бюро за военни престъпления, е бил на Руския фронт като офицер по съобщенията и разузнаването. Твърде възможно е да знае нещо за руските кодове. И моята идея, най-просто казано, е следната. Да убедим фрица да ни съдейства и да видим дали няма да е в състояние да хвърли малко светлина върху материалите от „Булка“.

— Защо смятате, че ще ни съдейства? — попитах аз.

— Както вече споменах, той всячески се опитва да ни убеди, че не е шпионин. Иначе току-виж сме го разстреляли. Не е някой простак, честно казано. Доста интелигентен и начетен човек. Майор Макс Райхлайтнер, така се казва. Предполагам, че бихме могли да му спретнем една постановка. Как му викахте на това вие, американците? Доброто и лошото ченге? Аз ще го уплаша с приказки за разстрел, а вие, професор Майер, може да сте доброто ченге. Черпите го с цигара, с шоколадче, обещавайте му, че ще ме озаптите. Схващате за какво говоря, нали?

— Къде е той сега? — попита Донован.

— В килия на „номер десет“ — отвърна Дийкин.

— Можем ли още сега да се срещнем с него? — продължи да разпитва Донован. — Нямаме много време, скоро ще се наложи да

върчим еднократните подложки на руснаците.

— Да, никакъв проблем — каза Пауъл. — Би ли се погрижил, Дийкин?

Донован стана и аз последвах примера му, взех куфарчето и излязох от кабинета.

Пред сградата Донован ми каза довиждане и аз си отдъхнах.

— Ти върви с майор Дийкин — заръча той. — Аз трябва да ида до „Мена Хаус“ за обяд с президента. Дано имаш успех с онзи немски офицер. И ме дръж в течение. Не забравяй, че разполагаш само с пет дни, преди да върнем еднократните подложки на руснаците.

Връчи ми голям кафяв плик с руските кодови книги. Усмихнах се едва-едва. Но Донован вече се оглеждаше за служебната си кола и едва ли забеляза леко неуважителната, боя се, моя гримаса. За разлика от Дийкин. Реших, че сигурно затова работи в разузнаването.

— Не се притеснявайте, сър — успокои той Донован. — Сигурен съм, че двамата с професора ще се справим.

Щом генералът си тръгна; Дийкин запали лулата си и махна с ръка, указвайки посоката.

— Не е далеч — каза той. — Зад ъгъла. Чиста проба късмет, всъщност. Че снощи не остана време да го върнем в БВЕ.

— Какво и къде е БВЕ?

— Британски войски в Египет. Оперативният им център е в Цитаделата. Далечко е и по нанаторнище, така че гледаме да държим тук военнопленниците, които ни трябва за разпит. В Града на градините. Да ви помогна ли с куфара?

— Не, няма нужда. Той е личният ми кръст. Все ще го довлека някак до Голгота.

— Да знаете, истински късмет е, че се появихте, професоре.

— Моля ви. Нека си говорим на „ти“. Казвайте ми Уилард.

— Аз пък съм Бил — представи се Дийкин. — Приятно ми е. Ние всъщност сме се срещали и преди. В Лондон, някъде преди месец и половина. Преди да се прехвърля в ИКСО, работех за МИ-6, тайните разузнавателни служби. От хората на Норман Пиърсн. Професор Пиърсн, знаеш го, нали? Преподава английски в „Йейл“, сещаш ли се? Двамата дойдохте един следобед в Бродуей Билдингс да говорите с Ким Филби.

— Да, вярно. Съжалявам, че не си те спомням: С доста хора се запознах тогава. Не е лесно да запомниш всичките.

— Няма нищо, та, както казвах, истински късмет е, че се появи. Така де, нали си специален пратеник на президента и така нататък.

— Такъв бях тогава, Бил. Сега съм само офицер за връзка между Донован и Рузвелт. Нали знаеш, кодово название за длъжността домашна помощница, асистент постановчик и изобщо — момче за всичко. Дори няма да присъствам на конференцията тук.

— Да, но се познаваш с президента. Там е работата. И си акредитиран член на делегацията му.

— Така пише на картата ми, да.

— Затова и се надявах, че и ти, на свой ред, ще можеш да ми помогнеш. Малко странно е обаче. И ти, и майор Райхлайтнер сте разследвали масовите разстрели в Катинската гора по поръчка на съответните си правителства.

— Да, наистина е рядко съвпадение.

— Разбира се, това той е правил тогава. Разказа ни доста за себе си, но не и защо се е озовал толкова близо до Тунис. Къде е отивал. Каква е била мисията му. Отначало каза, че летели за Анкара, но времето се влошило и завили на юг, за да заобиколят. И точно тогава вашите хора свалили самолета им. Само че ние проверихме метеорологичните записи и излезе, че условията над Южна Европа и Средиземно море са си били съвсем добри през въпросния ден. Когато казах това на нашия фриц — и точно тук е твоето място в уравнението — той си глътна езика и заяви, че е от изключителна важност да разговаря с човек, който е приближен на президента Рузвелт. Че имал важно съобщение, което можел да повери единствено в ръцете на член от делегацията му. Затова казвам, че е истински късмет, дето ти се наложи да прибегнеш до нашата помощ. Като ти каже каквото там има да казва и му олекне на сърцето, не виждам защо да не съдейства и по вашия въпрос.

— Да, това е добра новина.

— Ако нямаш нищо против, ще го изиграем така, както предложих по-рано. Аз ще съм с черната шапка, а ти — с бялата.

— Схващам картинката.

„Сивите колони“ беше тежка и красива постройка на улица „Толомбат“ номер десет. Британските офицери я наричаха точно така

— „номер десет“, но всички останали в Кайро я знаеха като „Сивите колони“ заради четирите коринтски колони около великолепното ѝ фойе. Тук се помещаваше щабот на британската армия в Египет, ала сградата отдавна му беше отесняла и постепенно беше окупира цялата улица. Зад стъклени врати обстановката напомняше повече за голяма швейцарска банка, отколкото за военна штабквартира, може би защото предишният наемател на сградата беше застрахователна компания със седалище в Триест.

Дийкин ме поведе надолу по мраморно стълбище до импровизиран арест с няколко килии, охранявани от очилат ефрейтор, който разглеждаше списание с голи мацки. Като видя майора, очилаткото побърза да захвърли списанието, свали си очилата и застана мирно. Въпреки големия вентилатор на тавана жегата тук беше почти непоносима.

— Как е нашият фриц? — попита Дийкин.

— Твърди, че е болен, сър. Непрекъснато иска да го водят до клозета.

— И ти, надявам се, го водиш, ефрейтор. Той, знаеш, е офицер. И то адски важен в момента.

— Да, сър. Не се притеснявайте за фрица, сър. Аз ще се грижа за него.

Ефрейторът отключи вратата на килията и там, на железен креват и само по бельо, лежеше немският офицер, когото скорошните му преживелици очевидно не бяха притеснили особено. Майор Райхлайтнер беше едър, с масивно телосложение мъж, с късо подстригана руса коса и сини очи. Челюстта му беше голяма колкото чувал с пясък, а устните му — плътни и розови. Заприлича ми малко на Херман Гьоринг, шефа на немските военновъздушни сили. Като видя, че има посетители, той смъкна краката си от леглото. Краката му също бяха розови и покрити с къси руси косъмчета, досущ като прасенца от породата „Честърска бяла“. И миришеха долу-горе толкова добре. Кимна ни дружески.

Облегнах се на стената и зачаках, докато Дийкин му говореше на грубия си, сдъвкан и граматически неправилен немски. Сигурно на същия немски е говорил и императорът на Свещената римска империя Карл V в прословутите диалози с коня си. Единствено французите

говореха по-лошо немски от англичаните. Запалих цигара и продължих да чакам.

— Това е майор Уилард Майер. Той е от американското разузнаване, ССД. Дошъл е в Кайро с делегацията на президента Рузвелт. По-рано обаче, когато двамата се срещнахме в Лондон, беше специален представител на президента.

При всичките уверения на ефрейтора с очилата за доброто състояние на майор Райхлайтнер, според мен едно бръснене и сресване нямаше да са му излишни. На едната му буза имаше рана от изгаряне, навярно получена, когато самолетът му е бил свален, и от нея лицето му придобиваше войнствен израз.

— Какво мога да направя за вас, майоре? — попитах го аз.

— Не искам да ви обиждам, майор Майер — изгледа ме втренчено Райхлайтнер. — Но дали не бихте ми показали някакъв документ, който да потвърди, че сте такъв, какъвто той ви представи?

Показах му пропуска, който ми връчиха на летището в Кайро.

— Говорите ли английски?

— Малко. — Райхлайтнер ми върна документа.

— Е, за какво става дума?

— Чували ли сте за касапницата в Катинската гора? — попита той.

— Разбира се.

— Аз участвах в разследването — заяви Райхлайтнер.

— Значи съм чел вашия доклад — казах и обясних във връзка с какво съм бил назначен за специален пратеник на президента. — За това ли искахте да говорим?

— Не. Или не пряко, поне. За нещо подобно. За убийство в масов мащаб.

— Е, ако не друго, това поне си заслужава няколко цигари. — Дадох на Райхлайтнер цигара, поднесох му огънче, после метнах целия пакет на леглото до него. След това всички седнахме на масата, сякаш се канехме да поиграем карти.

— Докладът ви беше много изчерпателен — подех аз.

— Не знам колко струва мнението ми, но то съвпадна с вашите заключения. Че поне в този случай немската армия не носи отговорност за масовото убийство.

— Немският ви е много добър — отбеляза майорът.

— Така и трябва. Майка ми винаги ми четеше приказки на немски.

— Немкия ли е?

— Донякъде. Сещате се, от американските немци. — Стиснах цигарата с устни, облегнах се назад и пъхнах ръце в джобовете на панталона си. — Но да се върнем на вашата приказка.

— Куфарът, който намериха вашите хора, когато ме прибраха — обърна се Райхлайтнер към Дийкин. — Къде е той, моля?

Майорът стана и извика през процепа на вратата. Райхлайтнер не каза нищо повече, преди куфарът да бъде сложен на масата и отворен. В него нямаше нищо.

— Дрехите, които бяха вътре, са дадени за пране — обясни Дийкин.

— Да, знам. Ефрейторът ми обясни. Имате ли нож за хартия, моля?

Този път Дийкин се поколеба.

Райхлайтнер поклати глава и се усмихна.

— Не се притеснявайте, майоре. Давам ви думата си на немски офицер, че няма да ви нападна с него.

— Вече срязяхме хастара — каза Дийкин, докато му подаваше ножчето, което използваше да почиства лулата си.

— Има двоен хастар — посочи Райхлайтнер. Разгъна чекийката и се зае с капака на кожения куфар. — А и трябва да знаеш къде точно да срежеш. Защито е с много фина тел. С един разрез можеш да махнеш горния хастар, но не и кожения отдолу.

Минаха няколко минути, докато Райхлайтнер обработи капака. После го пусна назад върху плота на масата и разгъна кожения хастар като голяма папка, в която имаше водонепромокаем пакет, съдържащ някакви документи, и малко руло с фотографии.

— Много умно — отбеляза Дийкин.

— Не — поклати глава Райхлайтнер. — Просто вие не сте се постарали достатъчно.

Подреди на купчина листата и ги бутна към мен.

— След Катинската гора — каза той — ми повериха това разследване. Документацията не е толкова изчерпателна, но е не по-малко потресаваща. Свързана е с едно място в Русия. Бекетовка. Най-големият лагер за военнопленници, където са били пратени немските

войници, пленени при Сталинград. Описаните тук условия за живот се отнасят за всички съветски лагери от подобен тип. Освен за онези, където има войници от СС. Там положението е много по-лошо. Моля ви да прочетете досието. Доста хора загинаха, за да бъде изнесена от Русия тази информация, а също и снимките. Няма да ви досаждам с точните числа, господа. Ще спомена само една статистика. От двеста и петдесетте хиляди германци, пленени след капитулацията при Сталинград, деветдесет процента вече са умрели от студ, глад, липса на медицински грижи или просто са били разстреляни. Мисията ми тук е проста. Да предам това досие на вашия президент, и да му задам един въпрос. Ако смъртта на двайсет и седем хиляди поляци не е достатъчен аргумент да сложите край на съюза си с Русия, какво ще кажете за смъртта на двеста двайсет и пет хиляди немски военнопленници?

— Останките на само четири хиляди поляци са били намерени. Засега.

— Имаше и други масови гробове — заяви Райхлайтнер. — Истината е, че не остана време да разследваме всичките. Но от наши разузнавателни източници в Русия знаем, че Катинската гора най-вероятно е само върхът на айсберга. От единия милион или повече поляци, депортирани през четиридесет и първа, навярно една трета вече са мъртви, а много повече са в неизвестност, някъде в съветските трудови лагери.

— Мама му стара — прошепна Дийкин. — Това не може да бъде вярно.

— Ако не бях видял някои неща с очите си, сигурно бих се съгласил с вас, майор Дийкин — каза Райхлайтнер. — Вижте, това е, което аз знам. Но подозирам, че истината е много, много по-страшна. Германия също е отговорна за ужасни неща. Например онова, което сторихме с евреите в Източна Европа. Но ние сме ваш враг. Руснаците са ваши приятели. Ваши съюзници. И ако си затворите очите пред тези факти, значи сте същите като тях, защото мълчанието е равносилно на одобрение.

Дийкин ме погледна.

— Тези бройки, за които говори. Не може да са истина, нали?

— Там е работата, че може.

— Триста хиляди поляци, стига бе.

— Мъже, жени и деца — вметна Райхлайтнер.

— Изтръпвам само като си го помисля.

Райхлайтнер се премести на леглото си.

— Е, изпълних дълга си. В досието е обяснено всичко. Нямам какво повече да добавя, можете да прочетете и сами.

Дийкин чукна лулата си в ръба на масата, улови погледа ми и кимна леко.

— Всъщност, доста неща не сте ни казали още, майоре — подхвана той. — Например, кой ви изпрати на тази мисия? И с кого трябваше да се свържете, след като пристигнете в Кайро? Едва ли очаквате да повярваме, че сте щели просто да отидете в американската легация и да предадете досието в ръцете на президента. На кого смятахте да го поверите?

— Добър аргумент подхвърлих аз.

— Вие може и да не сте шпионин, но свръзката ви в Кайро определено е.

— Изпрати ме райхсфюрер Химлер — призна Райхлайтнер. — Заповедите ми бяха да се регистрирам в хотел „Шепърдс“, представяйки се за полски офицер. Говоря полски и английски. Подобър английски, отколкото демонстрирах в началото. И работата е там, че наистина щях да постъпя точно така, както го описяхте. Да занеса досието в американската легация. Улица „Набатат“ номер двадесет и четири, нали така? Тук, в Града на градините.

Дийкин ми хвърли поглед.

— Това е адресът, вярно.

— Нарезданията ми бяха да опаковам досието и да го изпратя на американския министър Александър Кърк. Имах и писмо, адресирано до господин Кърк, но то се изгуби заедно с полския ми паспорт, когато скочих с парашута.

— Много удобно — подметна Дийкин.

Райхлайтнер сви рамене.

— А вие сещате ли се за по-добър начин да се предаде едно досие в ръцете на американците от това просто да го занесеш в легацията? Познавам Кайро. Често съм идвал тук преди войната. Така че за какво ми е свръзка? Тя само би изложила на риск и мен, и мисията ми.

— Но би ви помогнала да избягате от Египет — подхвърлих аз.

— Ако имаш пари, това не е толкова трудно.

— Имаше неколкостотин лири у себе си, когато го прибрахме — обясни Дийкин.

— Час и половина с влак до Александрия — продължи Райхлайтнер. — После с кораб до Яфа, Палестина. А оттам е съвсем лесно да стигнеш до Сирия и после до Турция. Познавам отлично Анкара.

— Въпреки всичко ми се струва, че трябва да бъдете подведен под отговорност като шпионин — каза Дийкин.

— Какво? — Райхлайтнер скочи от леглото и посочи документацията, която беше извадил от куфара. — Дойдох да ви донеса информация, не да ви шпионирам. Не знаех, че има шпиони, които носят със себе си снимков и документален материал. Е, какво ще кажете за това?

— Че нещата, които носите, може да са фалшификати — каза Дийкин. — Дезинформация, с цел да ни скарате с руските ни съюзници. Това ние го наричаме саботаж. Същото като да взривиш петролна рафинерия или офицерска столова.

— Саботаж? Това вече е чист идиотизъм.

Дийкин взе от масата досието за Бекетовка.

— Този материал тепърва ще трябва да се провери. И ако не се окаже стопроцентово достоверен, като нищо може да ви изправят до стената за разстрел.

Германецът затвори очи и изпъшка.

— Но това е нелепо — промърмори.

— Майор Дийкин — намесих се аз и сложих ръка върху досието. — Дали не бих могъл да поговоря насаме с майор Райхлайтнер за няколко минути? Не се притеснявайте. Вярвам, че майорът няма да се опита да ме нарани, нали, майоре?

Райхлайтнер въздъхна и поклати глава.

— Добре — съгласи се Дийкин. — Ако сте сигурен, че това искате. — Потропа на вратата да повика ефрейтора и след миг с Райхлайтнер останахме сами.

— Нещо не ми е добре — изпъшка германецът.

Взех си цигара от пакета, който му бях дал.

— Мога да ви доноса някакви лекарства, след като приключим. Ако искате.

Майор Райхлайтнер кимна.

— Стомахът ме мъчи.

— Чувал съм, че всички получават стомашно разстройство в тази страна. Дотук аз май имам късмет. Но пък едва ли можете да се заразите с нещо от цигари и скоч.

— Не знам дали е от храната или просто от нерви. Мислите ли, че онзи английски идиот наистина смята да ме обвини в шпионаж?

— Навярно бих могъл да го разубедя. Ако ми направите една малка услуга.

Предстоеше ми опасна игра. Но след като видях майор Райхлайтнер, смятах, че ще съумея да контролирам нещата. Бях решил, че ще е по-добре да разбера какво точно се съдържа в материалите от „Булка“, отколкото да живея в страх пред неизвестността. Ако Райхлайтнер успее с декодирането, щях да действам според ситуацията. Да контролирам човек като Райхлайтнер, военнопленник, зажаднял за цигари, скоч и лекарства, беше много полесно, отколкото ако си имах работа с британски офицер от разузнаването.

— Каква услуга? — намръщи се подозрително немският офицер.
— Вижте, ако искате информация, нямам какво да ви кажа. Едва ли работата на немското бюро за военни престъпления представлява особен интерес за американското разузнаване.

— От Дийкин разбрах, че преди да се прехвърлите в бюрото, сте били на Източния фронт и сте отговаряли за комуникацията.

— Така е. В „Хайнрих Изток“, полковия щаб в Смоленск. Боже, сякаш са минали сто години оттогава.

— Защо възложиха на вас разследването на катинските разстрели?

— Първо, заради езиците, които владеея. Говоря руски и полски. Майка ми е от руско-полски произход. А и защото преди да се запиша в армията, бях детектив във Виена. Криптологията винаги ми е била нещо като хоби.

— Преди малко... онова, което говорехте за руснаците. Не исках да казвам нищо пред Дийкин, но има много американци, които вярват, че Русия е основният ни враг, а не Германия. Шефът ми в ССД например. Той мрази болшевиките. Толкова ги мрази, че създаде секретна секция вътре в ССД със задача да шпионира руснаците.

Преди известно време започнахме да следим съобщителния им трафик във Вашингтон. И по всичко личи, че нашият съюзник също ни шпионира.

Германецът вдигна рамене.

— Когато си лягаш с кучета, хващаш бълхи.

— Наскоро се сдобихме с няколко съветски еднократни кодиращи подложки. По политически съображения беше решено да ги върнем на руснаците. Но преди това моят шеф иска да се възползва максимално от тях с надеждата да получим някаква представа за самоличността на руските шпиони във Вашингтон. Британците май не изгарят от желание да ни помогнат. И наистина, затрупани са с толкова обемист германски трафик, че не им е до нас. На мен обаче ми хрумна, че вие може би имате известен опит с руските шифри покрай работата си на източния фронт. И като се има предвид очевидното ви и съвсем разбираемо желание да вбиете клин между нас и руснаците, се запитах дали не бихте хвърлили поглед на материала, с който разполагаме.

— И в замяна вие ще убедите Дийкин да се откаже от обвиненията в шпионаж, така ли да го разбирам?

— Да.

Райхлайтнер си взе цигара, запали я и ме изгледа с присвити очи.

— Носите ли въпросните материали? — попита той.

— Отвън са.

Майорът отклони за миг поглед, после сви рамене.

— Тъкмо ще ми отвлече мислите. Нямате представа колко е скучно тук. А и няколко дребни глезотийки биха ми дошли добре. Като например още от тези ваши американски цигари. Свястна храна. Бира. Вино, може би.

— Няма проблем.

— И не забравяйте за онова лекарство. Стомахът ми е като гнездо на гладни плъхове.

— Ще видя какво мога да направя.

— Но да ви кажа честно, пет дни едва ли ще ми стигнат. Дори с помощта на кодовите книги. Когато шифроват, руснаците не поемат никакви рискове. Шифровчиците обикновено гледат да си улеснят живота, защото пълното шифроване отнема много време. Но руснаците са вманиачени на тема сигурност. А дори и да декодирам материалите

ви, не очаквайте съобщение в прав текст. Много по-вероятно е да се получи списък с кодови названия.

Райхлайтнер ме погледна съсредоточено и аз отвърнах на погледа му. Накрая той отклони очи и запали нова цигара.

— За ваш късмет аз знам какво означават повечето им кодови названия. Например, когато в кодирано съобщение излезе думата „багаж“, тя означава „поща“. „Новатор“ означава „таен агент“, а „Спарта“ означава „Русия“. Неща от този род. Така че ще видим какво ще излезе.

Станах и му протегнах ръка.

— Струва ми се, че се договорихме — казах.

Хванах такси пред „Сивите колони“ и казах на шофьора да ме закара обратно в „Шепърдс“. Настаних се на задната седалка и видях как една огромна хлебарка притичва по таблото. Шофьорът или не я забеляза, или изобщо не се трогна от присъствието на лъскавото кафяво насекомо. Във всеки случай този факт говореше красноречиво за страната, в която се намирах.

В седем, изкъпан и облечен за вечеря, аз слязох долу и заварих ефрейтор Куган да ме чака в колата пред хотела, както се бяхме разбрали предварително. Потеглихме на юг, назад към Града на градините, който въпреки временното присъствие на британския армейски щаб и офисите на Изпълнителното бюро по специалните операции, си оставаше най-хубавият жилищен квартал в Кайро.

Поредица от тесни лъкатушни улички, които сменяха имената си на неясен принцип и нерядко правеха обратен завой, водеше до тучни градини, сред които се кипреха големи бели къщи. Някои от тях отговаряха по-скоро на определението за дворци. И нищо чудно, тъй като бях поканен на вечеря при една принцеса.

Отидох там рано, с мисълта, че имаме доста да наваксваме.

Къщата на Елена, в съседство с бившата италианска легация на улица „Харас“, беше построена от бял камък във френски средиземноморски стил, е дълги балкони и френски прозорци, през които можеше да мине и сфинкс. Ограда от ковано желязо обточваше голяма градина с великолепно мангово дърво в центъра, заобиколено с лилави и червени бугенвиллии.

Портата отвори висок мъж с бяла джелаба и червен фес. Насочи ме по алея към няколко стъпала, които водеха към просторна тераса, където неколцина гости вече стояха с коктейли в ръце. Беше гореща, задушна вечер. Въздухът беше като топла меласа. Всички лампи в къщата бяха запалени, а алеята от портата до входната врата, където друг мъж в дълга бяла роба държеше поднос с напитки, беше осветена с факли.

Взех си чаша шампанско и се качих по стъпалата. Там ме чакаше Елена, окичена с диаманти и облечена в красива рокля с люляков цвят и дълбоко деколте; дългата ѝ руса коса бе вдигната на сложен кок. Като я гледах сега, ми беше трудно да повярвам, че макар и за кратко съм делил легло с нея.

— Уили, миличък.

— Помниш второто ми име значи.

— Колко се радвам да те видя пак. Най-умният мъж, когото познавам.

От нейната уста звучеше, все едно за известно време съм бил покойник. А може и да беше права. Откакто бях напуснал Вашингтон определено се чувствах като човек без бъдеще. И за пръв път през последните десетина дни аз се усмихнах. Положих геройски усилия да задържа погледа си върху лицето ѝ.

— Ами ти. Виж се само. Пак си най-красивата жена в стаята.

Тя ме перна закачливо по рамото с ветрилото си.

— Сякаш не виждаш, че няма други жени. Засега.

— Истината е, че не бях забелязал. Не мога да откъсна очи от теб.

Ето това правеше Елена. Омагьосваше. Мъжете, разбира се. Не познавам нито една жена, която да я харесва. И не можех да ги виня. Елена би била силна конкуренция и за онази другата Елена, троянската. Винаги ставаше център на вниманието. А това, естествено, означаваше, че около яркия ѝ пламък неизменно се въртяха много нощни пеперуди. И сега забелязах неколцина, които обикаляха по терасата. Повечето пеперуди бяха в британски униформи.

Елена ме прегърна обичливо, после ме прихвана за лакътя и ме отведе в огромна дневна, обзаведена богато в стила на Втората империя и с лек арабски щрих. Граф Монте Кристо би бил съвсем на място тук заедно с отвлечената от него щерка на Али Паша. Имаше

наргилета, стенни килими и маслени ориенталски платна на Фредерик Гудол, пресъздаващи сцени от харем и пазари за роби, и всичко това придаваше на салона един вид театрален и съзнателно търсен сексапил. Седнахме на дълго канапе в стила на френската империя.

— Искам те само за себе си, преди да са пристигнали другите гости. Да ми разкажеш всичко — какво си правил, къде си бил. Боже, толкова е хубаво, че те виждам пак, миличък. Така, за книгата знам. Дори се опитах да я прочета, ала не разбрах и думичка. Не си се оженил още, нали?

— Не, не съм.

Тя, изглежда, прочете нещо между вдълбаните редове, които се появиха на челото ми.

— Бракът не е за теб, Уили. С твоя външен вид и сексапила, който излъчваш. Категорично не. Казва ти го човек, който има личен опит по въпроса. Фреди беше чудесен съпруг в много отношения, но в други не можеше да се сравнява с теб. Не съумяваше да стои настрана от чуждите съпруги и по тази причина вече не е между живите.

Бяха минали пет години от последната ми среща с Елена. След като напуснах Берлин, тя беше заминала за Кайро омъжена за много богат египетски банкер, копт на име Рашди, който беше намерил смъртта си от огнестрелна рана по време на игра на карти през четиридесет и първа. Бил Дийкин ми беше казал, че Елена е доста известна в Кайро, и това изобщо не ме изненада. Бе добавил също, че държала да даде своя принос за каузата на Съюзниците и редовно организирала партита за офицерите от бюро за специални операции. А партитата на Елена открай време бяха прочути почти колкото самата нея.

— Е, какво правиш в Кайро? Предполагам, че е във връзка с конференцията, нали?

Казах й, че работя за ССД и съм тук като офицер за връзка към президента и че съм бил в Лондон като негов специален пратеник, за да разследвам разстрелите в Катинската гора. Бащата на Елена, принц Пьотър Понтятовски, и семейството му били принудени да изоставят фамилното имение в Креси — североизточната част на Полша — по време на Руско-полската война от 1920-а. Така и не си върнали земите. В резултат на всичко това Елена недолюбваше руснаците.

— Тази вечер ще дойдат доста полски офицери и сам ще се увериш, че почти всичките са познавали поне един човек от убитите при Катин — каза тя. — Ще накарам някой от тях да ти разкаже какво всъщност се е случило в Полша. Ще се радват да поговорят с американец, който знае нещо по темата. Защото повечето от сънародниците ти не знаят. Не знаят и според мен не ги интересува.

На една масичка имаше мраморна статуетка в бароков стил — древногръцки герой се бореше с лъв, който беше забил дълбоко зъби в голия задник на юнака. Странен избор на тематика. За миг си се представих как лежа проснат на трапезата и някакъв възмутен полски офицер дъвче по подобен начин кльошавия ми американски гъз.

— Честно да ти кажа — възразих, — предпочитам да не споменавам, че работя за президента.

— Ще се опитам, миличък. Но нали ме знаеш. Не мога да пазя тайни. Всички момчета, които идват тук, още в началото ги предупреждавам да не ми казват нищичко. Не мога да пазя тайна, дори животът ми да зависи от това. Още от училище съм неспасяема клюкарка. Помниш ли какво ми каза веднъж онова дребно докторче?

Знаех, че говори за Йозеф Гьобелс, с когото и двамата се бяхме виждали често в Берлин.

— „Имам два начина да направя една информация, обществено достояние — цитира тя на немски, имитирайки съвършено безукорното, академично произношение на Гьобелс. — Мога да оставя меморандум на бюрото на секретарката си в двореца Леополд. Или да я кажа на принцеса Елена Понтятовска с уговорката, че трябва да си остане между нас“.

Засмях се. Добре помнех кога и къде Гьобелс беше казал тези думи, не на последно място, защото същата нощ бях спал за пръв път с Елена.

— Да, вярно, така беше. Спомням си.

— Понякога той наистина ми липсва — въздъхна Елена. — Беше единственият нацист, чиято компания ми беше приятна.

— Със сигурност беше единственият умен нацист, когото познавам — признах аз.

Елена въздъхна отново.

— Май трябва да се върна при другите гости.

— Ти си домакинята.

— Идея си нямаш какво е, миличък. Да забавлявам офицерите. До един си въобразяват, че са ми направили дълбоко впечатление. Особено графът.

— Графът?

— Моят полски полковник от бюрото за специалните. Влазислав Пулнарович. От Карпатската стрелкова бригада. Като нищо ще те предизвика на дуел, ако ни види да си говорим така.

— Тогава защо си правиш труда? Да забавляваш офицерите? — Засмях се. — Боже, как прозвуча само. Да не би да те финансира някой производител на паста за зъби?

— Правя го заради бойния дух, разбира се. Британците много държат на бойния дух. — Елена се изправи. — Хайде. Ела да те запозная с някои от гостите си.

Пак ме хвана над лакътя и ме поведе обратно към терасата, където ме посрещнаха подозрителните погледи на неколцина британски и полски офицери. Междувременно се бяха появили и няколко жени, но аз не им обърнах никакво внимание. Просто вървах послушно след Елена и кимах, докато тя ме представяше на този и онзи. И я разсмивах. Точно както правех в Берлин.

По някое време се преместихме вкупом в трапезарията. Настаниха ме между Елена и нейния полски полковник, който никак не остана доволен, че съм узурпирал мястото му от дясната ѝ страна. Полковникът беше впечатляващ мъж с тъмна коса и малко издължена брадичка, пищни мустаци и красив глас, който очевидно не беше пострадал от лютия тютюн, с който полякът свиваше малките си цигари. Усмихнах му се на няколко пъти, а когато не говорех с Елена, дори се опитах да завържа разговор с него. Той ми отговаряше едностранно, а един-два пъти дори не си направи труда да ми отговори. Вместо това беше съсредоточил цялото си внимание върху парчето пиле, което режеше с такова ожесточение като да беше гърлото на някой нацист. Или моето. Полковникът не беше единственият поляк на трапезата. Само най-недружелюбният. Гостите бяха осемнайсет, от които поне още петима офицери, без да се брои полковник Пулнарович, бяха с пагоните на полската армия. Повечето бяха много по-приказливи от него. Не на последно място, защото запасите на Елена от добри вина и твърд алкохол изглеждаха неизчерпаеми. Имаше дори водка от прочутата полска марка „Ланкут“.

Към края на вечерята запалих по цигара за двама ни и я попитах как така има толкова много поляци в Египет.

— След като Съветите нахлуха в Полша — обясни тя, — много поляци бяха депортирани в южните съветски републики. После, когато немците нападناха Русия, руснаците пуснаха много поляци на свобода в Иран и Ирак. Повечето се присъединиха към полската армия на генерал Андерс, която се бие с нацистите. Тук, във военния театър на Северна Африка, полската армия се командваше от генерал Сикорски. Но, както сам знаеш, отношенията между поляците и руснаците се влошиха рязко, след като се разкриха масовите гробове в Катинската гора. Сикорски настоя Червеният кръст да бъде допуснат на място и да извърши собствено разследване. В отговор Сталин прекъсна всякакви връзки с полската армия. А преди няколко месеца Сикорски загина при самолетна катастрофа. Уж злополука. Но няма да намериш и един поляк в Северна Африка и Египет, който да не е убеден, че катастрофата е била уредена от НКВД по заповед на Сталин.

От лявата ѝ страна седеше капитан, също поляк. Чул думите ѝ, той добави няколко свои коментара към казаното, от които ми стана ясно, че Елена се е разприказвала за участието ми в разследването на Катинското клане, нещо, за което я бях помолил да си мълчи.

— Права е — каза той. — В Северна Африка няма и един поляк, който да вярва на Сталин. Моля ви да кажете това на Рузвелт, когато съставяте доклада си. Кажете му го, когато стигнете в Техеран.

Свих рамене.

— Вие, изглежда, знаете повече от мен.

— Че конференцията на Големите трима ще е в Техеран ли? — засмя се той. Капитан Скоморовски беше едър мъж с тъмна коса и нос остър като любимия молив на усърден писар. През няколко минути си сваляше очилата и бършеше стъклата им от влагата, събрала се по тях заради топлината, която са излъчваше от голямото му зачервено лице. Изсмя се още веднъж. — Това не е тайна за никого.

— Ясно защо — многозначително подхвърлих.

— Миличък, вярно е — каза Елена. — Всички в Кайро знаят за Техеран.

Елениният полковник се изсмя презрително, като видя изненадата в очите ми. Започвах да го мразя почти толкова, колкото той очевидно мразеше мен.

— О, да — намеси се той. — Всички знаем за срещата на Големите трима в Техеран. И, между другото, Техеран също е пълен с поляци. Повече от двайсет хиляди, за ваша информация. Има толкова много поляци в Техеран и те са поставени при толкова лоши условия на живот, та персийците започнаха да ни обвиняват, че сеем зараза от тиф в града. Представете си само. Ако сте в състояние, разбира се.

— За момента се мъча само да си представя защо един полковник би говорил толкова свободно за информация от този вид по време на вечеря — студено казах аз. — Да сте чували, че и стените имат уши? Макар че в Полша стените май имат по-скоро езици.

— Какво знаете за Полша вие, американците? — попита той, без да обръща внимание на сарказма ми. — Самият вие бил ли сте някога в Полша?

— Последно чух, че е пълно с германци.

— Кое то най-вероятно означава „не“ — изсумтя подигравателно той и погледна към сънародниците си на трапезата. — И това го прави идеалният човек, който да напише доклад за Катин до президента на Съединените щати. Поредният глупав американец, който не знае нищо за Полша.

— Влазислав, каза достатъчно — смъмри го Елена.

— Всички знаят, че Рузвелт и Чърчил ще изтъргуват Полша — настоя Скоморовски.

— Не е възможно да го мислите сериозно — възразих аз. — Британия и Франция влязоха във войната именно заради Полша.

— Може и така да е — каза полковник Пулнарович. Очите му се разшириха. — Но въпросът е кой ще изхвърли немците от Полша, дали ще са Британия и Франция, или ще са руснаците? Защото за нас и германци, и руснаци са все същото зло. Ето това американците не разбират или не искат да разберат. Едва ли някой си въобразява, че руснаците ще се откажат от Полша, ако Червената армия я окупира отново. Рузвелт ще убеди ли Сталин да се откаже от земя, завоювана с кръвта на толкова много руски войници? Направо чувам как Сталин му се изсмива в лицето.

— След като войната свърши — вметна друг полски офицер, — мнозина ще открият, че Сталин е много по-опасен от Хитлер. Хитлер е взел на мушка само евреите. А Сталин се опитва да унищожи цели класи. Не само буржоазията и аристокрацията, а и селячеството.

Милиони измряха в Украйна. Ако аз трябва да избирам между Хитлер и Сталин, без колебание бих избрал Хитлер. Сталин е майстор на лъжите. В сравнение с него Хитлер е прост чирак.

— Рузвелт и Чърчил ще ни продадат за жълти стотинки — изтъкна горчиво Скоморовски. — Ето за какво се бием. Да ни забият два ножа в гърба.

— Убеден съм, че няма да стане така — възразих аз. — Познавам Франклин Рузвелт. Той е почтен, достоен човек. Не би изтъргувал Полша или която и да било друга страна.

Спорех, но без да влагам сърце. Добре помнех собствения си разговор по този въпрос с президента. Думите му не бяха на човек, който се чувства отговорен за интересите на Полша. По-скоро бяха на човек, който държи да задоволи апетитите на Сталин, долу-горе по същия начин, по който бившият британски премиер-министър Невил Чембърлейн беше задоволил апетитите на Хитлер.

— Този доклад, по който работите — каза Пулнарович. Запали една от цигарките си и издуха дима в лицето ми. По-скоро по невнимание като че ли, отколкото нарочно. Но само така изглеждаше. — Означава ли, че американците възнамеряват да обърнат на случилото се в Катин повече внимание, отколкото британците?

Нямах желание да му обяснявам, че завършеният ми доклад вече е потънал в забвение по пряка заповед на президента, точно както беше предрекъл полковникът.

— Просто съставям доклад. Не е моя работа да определям държавната политика.

— Щом работите по доклада, какво правите тук, в Кайро? — настоя Скоморовски.

— Вие сте поляк. И аз разговарям с вас, нали така? — Ухилих му се. — За нищо на света не бих пропуснал шанса да разговарям с вас тази вечер. Пък и не е необходимо да съм във Вашингтон, за да пиша доклад. — Направих кратка пауза. — Не че съм длъжен да ви давам обяснение за работата си, всъщност.

Скоморовски вдигна рамене.

— Или пък, като не бързате да завършите доклада си, осигурявате на Рузвелт удобен предлог да отложи решението си по въпроса?

— И включен ли е изобщо въпросът за Катин в дневния ред на конференцията в Техеран? — попита Пулнарович. — Ще го обсъждат ли изобщо?

— Нямам представа какъв е дневният ред на конференцията — откровено казах аз. — Но дори да имах, не бих го обсъждал с вас. Сигурността едва ли има полза от подобен вид фриволни разговори.

— Чухте принцесата — сви рамене Пулнарович. — Целият град говори за това.

Елена стисна лекичко ръката ми.

— Уили, миличък, ако поостанеш тук, сам ще разбереш, че това наистина е така. Просто не е възможно да се пази тайна в град като Кайро.

— Виждам — подхвърлих многозначително. Въпреки това ми беше трудно да ѝ се сърдя. Сам си бях виновен — трябваше по-рано да си спомня каква непоправима клюкарка е Елена.

— Не че Полша съществува, впрочем — добави полковник Пулнарович с горчива усмивка. — Вече не. От януари, когато Сталин обяви, че всички полски граждани следва да бъдат третираны като граждани на Съветския съюз.

— Имат същото право да бъдат разстрелвани без съд и присъда — обади се Скоморовски. — Имат същото право да бъдат депортирани в трудови лагери. И да гладуват до смърт.

Всички се разсмяха. Този диалог очевидно беше коронният номер на двамата полски офицери, които те бяха изнасяли пред публика и преди.

— Ключът към целия този проблем е самият Сталин — продължи Скоморовски. — Ако Сталин бъде отстранен, цялата система на съветския комунизъм ще се срине като кула от карти. Това е единственото спасение според мен, Докато Сталин е жив, Полша никога няма да е свободна и демократична. Сталин трябва да бъде убит. Бих го направил самият аз, ако ми се открие и най-малката възможност.

Последва дълго мълчание. Дори капитан Скоморовски разбра, че е отишъл твърде далеч. Свали си очилата и отново се зае да ги бърше.

— Е, за това не знам — каза майор Сърнберг. — Наистина не знам.

— Трябва да извините капитан Скоморовски — обърна се Пулнарович към майора. — Той беше в Москва, когато руските войски навлязоха в Полша, и известно време гостува на НКВД, В затвора на Лубянка. А след това в един от трудовите им лагери. В Соловки. Познава отблизо руското гостоприемство, нали, Йозеф?

— Мисля, че този разговор отиде твърдо далеч — прекъсна го Елена и стана от масата.

След това един от британските офицери ни посвири на пиано. Уви, усилията му не успяха да повишат настроението на компанията. Малко преди полунощ прислугата спря да сервира алкохол. И постепенно Елена успя да отпрати учтиво гостите си. И аз бих си тръгнал, но тя ме помоли да остана още малко, за да сме си поговорели за добрите стари времена. Нашите стари времена. Това ми прозвуча добре. Така че излязох навън и уведомих Куган, че ще поостана и след това ще се прибера пеша.

— Бъдете внимателен, сър — напомни ми той.

— Ще се оправя. Имам си пищов.

— Ако сте си наумили нещо по така и поединично, сър, да знаете, че най-готините хористки в Кайро са в заведението на мадам Бадия, сър. Има там една танцърка на кючек, Тахия Кариока, която е първа класа, ако си падате по такива неща.

— Не, благодаря.

— Ако пък сте с дама, сър, има едно ново местенце на Мена Роуд, по пътя за пирамидите. „Оберже де Пирамид“, така се казва. Отвориха го това лято. Много е шик. Младият цар Фарук често ходи там, което си е първокласна препоръка, щото момчето определено знае как да се забавлява.

Ухилих се.

— Куган. Прибирай се.

Върнах се в къщата и открих, че прислугата е изчезнала, както прави всяка добра прислуга, когато разбере, че повече не се нуждаят от услугите ѝ. Елена беше направила ментов чай, колкото да покаже, че все още може да сложи чайник на котлона, и двамата се настанихме в салона.

— Откъде ги изкопа тези типове? — Още се чувствах леко оскърбен от нападките срещу себе си.

— Влазислав може да бъде много приятна компания, когато поиска — каза тя. — Но трябва да призная, че тази вечер не се прояви като голям чаровник.

— Самото му присъствие до стола ми ме изпълваше с непреодолимо желание за нова застраховка „Живот“.

— Той просто ревнуваше, това е всичко.

— Ревнувал бил и това е всичко? Елена, когато тип като него изревнува, ти най-вероятно ще свършиш с възглавница върху лицето, а на мен ще ми се наложи рано-рано да поплувам в Нил.

Тя отпи от чая си, сгуши се до мен на дивана и кръстоса небрежно крака.

— Това правила ли си го с него?

— Кой ревнува сега?

— Значи да, правила си го. Което обяснява защо се вкисна толкова твоят полковник. И аз бих се вкиснал, ако ти беше моето момиче.

— Не съм ничие „момиче“, Уили. И той го знае. Каквото и да се е случвало между мен и Влазислав, то е ставало тук, на този диван. Той не е виждал тапетите в спалнята ми. Никой не ги е виждал. Никой не е влизал там, откакто Фреди почина.

— Значи доста време си прекарала на дивана. Дори по египетските стандарти.

— Нали? Доста време. — Елена въздъхна и за миг и двамата се умълчахме. — Ти защо напусна Берлин?

— Наполовина евреин съм, не помниш ли?

— Да, но нацистите не го знаеха.

— Може и така да е, но аз го знаех. Еврейската ми половинка дълго се бори с католическата, но накрая я тръшна на тепиха. А трябваше да го направи много по-рано, така мисля.

— Значи не е било заради мен.

Свих рамене.

— Ако не беше ти, сигурно щях да се разкарам много по-рано. Ти си виновна.

— Май ти се ще да ме накажеш, а?

— Точно сега тази мисъл определено ме забавлява.

За миг погледът на Елена се отнесе, сякаш тя се опитваше да си представи нещо важно.

— Каква е тя? Онова момиче във Вашингтон.

— Кога съм споменал за момиче някъде си?

— Не си. Но усещам, че има такова. Открай време разбирам, когато премълчаваш нещо.

— Добре де. И има, и няма. Вече няма.

— Почти като при Влазислав.

— Е, ние стигнахме по-далеч от дивана.

— Какво се случи?

— Случи се това, че тя искаше да ми пука, когато аз се преструвах, че не ми пука.

— Звучи сложно.

— Не бих казал.

— Разкажи ми. И не си мисли, че ще го избиеш на майтап. Виждам, че още те боли.

— Толкова ли е очевидно?

— Само когато погледна в очите ти.

И така аз ѝ казах за Диана. Всичко. Включително и как ѝ бях изневерил. Отне известно време, но когато приключих, установих, че ми е олекнало на душата. Сякаш товар се беше смъкнал от плещите ми. Долу-горе стотина тона самосъжаление. Помогна и фактът, че тя ме целуна, разбира се. Продължително и напоително. Както го правят понякога старите приятели. Но поне засега се придържахме към дивана.

— Искаш ли да останеш? — попита ме Елена в два след полунощ. — Има много стаи.

— Благодаря ти, но трябва да се връщам в хотела. Може да имам съобщения от шефа си.

— Искаш ли Ахмед да те закара?

— Не, благодаря, ще походя. Добре ще е да си раздвижа краката, без да се облея в пот още на втората крачка.

— За утре вечер — каза тя. — Искаш ли да спретнем нещо?

— „Нещо“ ми звучи добре — отвърнах.

— Ела в седем.

Вървах на север, Нил и британското посолство оставаха от лявата ми страна. Британски войници стояха на пост в караулки пред

посолството и изглеждаха леко смутени от размерите и великолепието на сградата, която приличаше на гигантска бяла сватбена торта, заобиколена от пищни зелени градини, не по-малки и много по-хубави от градините на Бъкингхамския дворец. За известно време заподозрях един тъмнозелен седан в тихо преследване. Но след като просяхох шосето при Античния музей и поех на изток по улица „Алдо“ към операта, той изчезна от погледа ми.

Не че ми беше нервно. Кайро все още будуваше, и то как. Въпреки късния час магазините бяха отворени, впили се в живота като някое покрито с мъх мекотело в древен аквариум, опърпаните им собственици ме заглеждаха със смесица от ирония и беззъбо възхищение. Старци с тюрбани дремеха по уличните ъгли. Цели семейства клечаха в канавките, говореха и ме сочеха. А от отворения прозорец на една сграда се лееха звуци на развихрил се купон — ритмично ръкопляскане и дюдюкащи жени, досущ като индиански отряд, поел по пътеката на войната. Кучета лаеха, трамваи дрънчаха, автомобилни клаксони пищяха. Тази нощ Кайро ми се стори най-вълшебният град на света.

Минах покрай „Гропис“, Торфения клуб, „Ша’ар Хашмаим“ — „Райската порта“, най-голямата синагога в Кайро, стените ѝ бяха изписани със свещени цитати на иврит. Светлинните конуси на множество прожектори метяха черното небе над мен и търсеха немски бомбардировачи, които никога нямаше да се появят. На площада с операта, близо до моя хотел, неоновите светлини рекламираха услугите на мадам Бадия и нейното оперно казино. Погледнах натам, спомних си препоръката на Куган и се усмихнах. Стори ми се, че видях мъж в светъл костюм да хлътва бързо във входа на някакво магазинче.

Стана ми любопитно дали пък наистина не ме следят, затова се върнах няколко метра назад по собствените си стъпки, но се видях принуден да бия отбой, когато налетях на цяла орда амбулантни търговци, обущарчета, цветари и брадясали мъже, които продаваха бръснарски ножчета (повечето използвани), при входа на кинотеатъра в парка „Езбекия“. Даваха филм. Или по-скоро бяха давали допреди малко, защото се озовах срещу течението на човешки поток от стотици зрители, които излизаха от парка.

Вях свалил самото си. Изпуснах го на тревата. И когато се наведох да го взема, чух и усетих нещо дребно да се стрелва над

главата ми. Звукът беше като от дебело парче гума, което прелита през въздуха и се удря в нещо. Изправих се и се озовах лице в лице с някакъв египтянин с фес и крайно озадачено изражение на лицето. Устата му беше широко отворена, сякаш се опитваше да улови голямата червена муха, която пълзеше по челото му. В следващия миг той се срина на колене, после се строполи в краката ми. Сведох поглед и видях, че червената муха вече не мърда; после осъзнах, че не е никаква муха, а съвсем истинска дупка в челото му, от която се стичаха шест кървави нишки, досущ като крачета. Нещастникът беше прострелян точно между очите.

Знаех, че изстрелът е бил предназначен за мен. Пъхнах ръка в специално пришития в смокинга ми джоб и стиснах малкия колт трийсет и втори калибър, с каквито ни бяха снабдили още в тренировъчния лагер в Катоктин за случаи като този — когато сме с вечерно облекло. Готов бях да стрелям през хастара, видях ли онова, за което се оглеждах. Мъж със заглушител върху дулото на малокалибрен пистолет като моя. Междувременно се отдалечавах с бързи крачки от тялото, което засега никой не беше идентифицирал като труп. В Кайро често можеха да се видят полегнали на земята хора. Живи или мъртви.

Тръгнах назад към „Шепърдс“, смокингът ми бе увит около дясната ми ръка като голяма черна превръзка, пръстът ми — върху спусъка на малкия колт. На известно разстояние пред себе си видях мъж, който, изглежда, бързаше като мен. Беше с бежов костюм, сламена шапка и обувки в два цвята. Не виждах лицето му, но по отражението му в една витрина разбрах, че държи вестник. Вестник, увит около ръката му, която на свой ред беше притисната към гърдите му, така както се носи голям пешкир за баня. Не тичаше. Но беше нащрек и аз разбрах, че това е моят човек.

Идеше ми да изкрещя след него, но знаех, че това само ще го накара да побегне или да открие огън. Нямах представа какво е намислил. Но определено не очаквах, че ще хукне по покритите с червен килим стъпала на моя хотел и умело ще заобиколи човечеца, който от сутрин до сутрин висеше до прашната си стойка с еротични картички. Уличният търговец трябваше да се грижи за репутацията си. И очевидно беше решен да не изпусне и втори клиент в рамките на една минута. В края на краищата, нали с това си изкарваше хляба. Още щом стъпих на червения килим, той ме видя и изчисли вероятния ми

маршрут. Завъртя се и изпречи вулгарната си стока пред лицето ми, принуждавайки ме да набия спирачки, а после използва зловонното си тяло като преграда, първо в едната посока, после в другата. Когато го направи за трети път, аз изпсувах и го избутах грубо от пътя си, което ми спечели иронична забележка от един британски офицер, седнал в безопасната зона зад парапета на терасата.

Влязъл най-сетне във фоайето на хотела, аз се огледах и установих, че жертвата ми не се вижда никъде. Отидох на рецепцията. Чиновникът се завтече моментално към мен, усмихнат до уши.

— Видяхте ли един мъж да влиза преди секунди? Европейец, трийсетинагодишен, с бежов костюм, панамска шапка, обувки в кафяво и бяло? Държеше сгънат вестник.

Чиновникът сви рамене и поклати глава.

— Съжалявам, сър, не. Но има съобщение за вас, професор Майер.

— Добре. Благодаря.

Проверих в бара. И в другия бар. Огледах трапезарията. Надникнах дори в мъжката тоалетна във фоайето. Но от мъжа с вестника нямаше и следа. Излязох навън и слязох на бегом по стълбите. Нещастникът с картичките ме видя и отстъпи уплашено. Усмихнах се, извиних му се и му дадох шепа от мазните хартийки, които той наричаше пари. Търговецът ми се ухили всеопрощаващо. Вече можеше спокойно да се прибере вкъщи. Продадл беше мръсните си картички на поредния глупав американец.

20.

Вторник, 23 ноември 1943

Кайро

В осем и петнайсет Куган ме взе от хотела и потеглихме на запад. При входа на парка „Езбекия“ се мотаеха полицаи. С белите си униформи на фона на зелената трева приличаха повече на отбор по крикет, отколкото на екип, разследващ убийство.

— Застреляли са го право между очите, около два и половина снощи, филмът тъкмо бил свършил — каза Куган. — Някакъв местен бизнесмен. Разбира се, никой нито е чул, нито е видял нещо. И в полицията нищо не знаят. Но това едва ли може да изненада някого. — Той се засмя. — В Кайро полицията никога нищо не знае. Тук живеят пет милиона души. Да намериш убиец в този град, е като да търсиш игла в копа сено.

По няколко причини бях решил, че ще е най-добре да си мълча за случилото се предната нощ. Едната беше, че нито Рузвелт, нито Хопкинс или Донован биха погледнали с добро око на член от американската делегация, който се е забъркал с местната полиция. Другата беше, че след сблъсъка си с тайните служби в Тунис предпочитах да не вдигам шум около себе си. Но основната причина да си мълча беше, че не разполагах с никакви доказателства за заключението, до което бях стигнал — че опитът за покушение над особата ми е свързан със смъртта на Тед Шмид. Неговият убиец със сигурност беше съобразил, че още една смърт на борда на „Айова“ би предизвикала силни подозрения и че би било много по-лесно да ме убие в Кайро, отколкото на кораба.

Минахме по Английския мост, оттам поехме на юг, към Гиза. Сградите в градски стил скоро отстъпиха пред селски колиби от кал, вонливи канали и ниви с наскоро прибрана реколта. Подминахме университета и зоологическата градина, после и пазара за добитък при шосето за Гиза — магарета, накичени със сини мъниста против уроки, блеещи стада овце, кирливи коне, впрегнати в древните открити

каруци, с които се обслужваше туристическият поток в цял Кайро, и тук-там по някоя камила, натоварена с такова количество палмови листа, че приличаше на танк с камуфлажна окраска. Щеше да е колоритна гледка, ако я нямаше ярката бяла светлина, която обгръщаше града като слой прах и изцеждаше цветовете. Самият аз се чувствах малко нещо изцеден. Да ме стрелят, изглежда, се отразяваше зле на организма ми. Но пък може да беше просто заради жегата в Кайро.

„Мена Хаус“ беше на хвърлей камък от пирамидите. Бившата ловна резиденция на египетския хедив — нещо сродно между губернатор и вицекрал — сега беше преустроена в луксозен хотел, където се провеждаха срещите между Рузвелт, Чърчил и Чан Кай Ши. Целият район бѳкаше от войници, бронетранспортьори, танкове и противовъздушна артилерия и всички подстъпи към хотела и просторната му градина се охраняваха зверски.

„Мена Хаус“ изобщо не приличаше на „Шепърдс“. Гледката на заобикалящите я морави, палмови дървета и декоративни храсти се разваляше единствено от Голямата пирамида. Погледната отвън, сградата беше досущ като холивудското имение на някоя филмова звезда. Лично аз харесвах повече космополитната атмосфера на „Шепърдс“, но от пръв поглед се виждаше защо военните са предпочели „Мена Хаус“ като място за конференцията. Разположена наскред пустинята и в съседство единствено с няколко пирамиди, бившата ловна резиденция беше лесна за отбрана. Не че това беше снижило бдителността на западните съюзници. На ключови места в градините стърчаха четири противовъздушни установки, а под сянката на палмовите дървета бяха паркирани камиони с британски и американски войници, които чакаха и умираха от скука. Всичко живо, изглежда, се молеше за нашествие от скакалци, за да имат по какво да стрелят и да запълнят застиналото сякаш време.

Излязох от колата и стъпих на дългата веранда. Няколкото стъпала към входната врата се бяха сдобили с рампа, други рампи бяха монтирани в хладната вътрешност на хотела, за да улеснят придвижването на американския президент.

Един офицер на рецепцията ме насочи към кабинета на Хопкинс и аз тръгнах натам сред изящните дърворезби по стените, сините теракотени плочки и мозайки по подовите и масивните врати с меден обков. С изключение на големите камини, които добавяха типично

английски щрих към обзавеждането, всичко друго изглеждаше съвсем по египетски. Вървах бавно по дълъг коридор, когато някакъв дребен мъж в бял ленен костюм излезе от една врата и тръгна към мен. Носеше сива шапка, сива лека пелерина и пушеше огромна пура. Познах го веднага, но мина още миг преди да си дам окончателно сметка, че дребният мъж е не друг, а Уинстън Чърчил. Премиер-министърът изръмжа едно „добро утро“, когато се разминахме.

— Добро утро, господин премиер-министър — отвърнах, изненадан, че изобщо си е направил труда да погледне към мен, камо ли да ме поздрави.

Продължих с малко по-бърза крачка по коридора и открих Хари Хопкинс в една стая, която приличаше на турски харем с арабесковите си арки, параваните и лампите от излъскана мед. Ала вместо с някоя великолепно одалиска, или дори с не толкова великолепна, Хопкинс беше с Майк Райли и с още един, достолепен на вид мъж, който ми беше познат отнякъде.

— Професор Майер — възкликна Хопкинс с топла усмивка. — Ето ви и вас. — Бях подранил с няколко минути, но ако се съдеше по тона му, излизаше, че вече са се канели да пратят група по издирване на изчезнали лица. — Това е Чип Болън от Държавния департамент. Дошъл е с Аверил Хариман от посолството ни в Москва. Господин Болън говори свободно руски.

— Това ще ни е от полза — казах и се здрависах с Болън.

— Чип тъкмо се опитваше да защити Държавния от моите нападки — ухили се Хопкинс. — Обясняваше с какви препятствия трябва, да се справят всекидневни служителите. Между другото, той май е познавал твоя приятел Тед Шмид и съпругата му.

— Още не мога да повярвам, че е мъртъв. Нито за Деби, разбира се. Бях на сватбата им — обади се Болън.

— Значи сте ги познавали добре — констатирах.

— Дори много добре. С Тед постъпихме долу-горе по едно време в руската програма към Държавния, учихме заедно и в Париж. Там пращат повечето от нас за езиково обучение. После бяхме в Естония заедно, за да попием на местна почва звученето на говоримия руски език, даже бяхме съквартиранти за известно време, преди той да се върне във Вашингтон. — Болън поклати глава. — Господин Хопкинс казва, че според вас и двамата са били убити.

Опитах се да скрия изненадата си. Бях споделил подозренията си за смъртта на Дебора Шмид единствено с генерал Донован и Риджуей Пул, когато бяхме в Тунис.

— Получихме радиосъобщение за вас от колегите ви във Вашингтон — обясни Райли. — Признавам, че след случилото се в Тунис сметнах за редно да го прочета.

— В случай че наистина съм немски шпионин, това ли искате да кажете?

— Нещо такова — ухили се Райли.

Даде ми текста на съобщението от „Студентското градче“. Прочетох го по диагоналната система. Съдържаше допълнителна информация за автомобилната катастрофа, причинила смъртта на Деби Шмид. В понеделник, осемнадесети октомври, жената била блъсната от кола на излизане от „Джелефс“, известния моден бутик на улица Ф. Шофьорът избягал. Апартаментът в Джорджтаун, където живеела със съпруга си, бил преобърнат надолу с главата и от полицията смятали смъртта ѝ за подозрителна.

— Защо някой би убил Деби Шмид? — попита Болън.

— Защото Деби Шмид е имала любовна връзка с един човек — обясних. — Така поне ми каза Тед. Само че явно го е казал и на някого друг. Някой на борда на „Айова“. И този човек според мен го е убил. Смятам също, че същият човек е успял да се вмъкне в стаята на радистите и е пратил съобщение до Щатите, Съобщението най-вероятно е съдържало домашния адрес на г-жа Шмид и препоръка жената да бъде отстранена.

Болън се мръщеше.

— Той и на мен ми каза същото, когато беше в Москва за конференцията. Че Деби си имала любовник.

— Тед е бил в Москва? С Кордел Хал?

Болън кимна.

— Не знаех това.

— Малко прекаляваше с пиенето — е, трудно е да не прекаляваш с алкохола, когато си в компанията на руснаци — и веднъж, когато здравата се беше наквасил, ми сподели за подозренията си. Не каза кой е любовникът. Само, че го познавам. И че работел в Държавния департамент.

— А на вас каза ли кой е бил? — попита ме Райли.

— Да, каза ми. — Вече не виждах причина да го пазя в тайна. Не и сега, когато полицията работеше по случая. — Бил е Торнтън Коул.

Изчаках изненадата по лицата им да се слегне малко. После добавих:

— Фактът, че Дебора Шмид е била бременна от Коул, е в сериозно противоречие с версията, че той е търсел хомосексуално преживяване в парка „Франклин“, когато е бил убит.

— Разбирам какво имате предвид — кимна Райли.

— Радвам се, че някой го разбира. Започвах да си мисля, че съм единствен по рода си. С Тед доста говорихме за това. И двамата стигнахме до заключението, че убиецът на Коул се е възползвал от скандала със Самнър Уелс, надявайки се случаят да бъде потулен по най-бързия начин. И се е погрижил смъртта на Коул да изглежда така, сякаш е правил секс с мъж на обществено място. А като се има предвид, че Коул работеше в немското бюро на Държавния, нищо чудно да е бил по следите на шпионски кръг във Вашингтон или нещо такова.

— Защо по-рано не съобщихте тази информация? — намръщено попита Райли.

— С цялото ми уважение, но вие, господин Райли, не бяхте на кораба — притече ми се на помощ Хопкинс. — Нашият професор стана трън в очите на всички, когато изказа предположение, че Шмид може да е бил убит и че на борда е възможно да има немски шпионин.

— Освен това — допълних — съществуваше рискът неволно да споделя информацията тъкмо с убиеца на Шмид. И сам да се превърна в мишена. — Направих кратка пауза. — Снощи се измъкнах на косъм, между другото.

— Какво? — Хопкинс погледна към другите двама мъже. Те изглеждаха също толкова озадачени.

— Едва не ме убиха.

— Стига бе — прошепна той.

— Не се шегувам. Уверявам ви. Някой стреля по мен снощи. За мой късмет не ме улучи. Уви, улучи друг човек. В парка „Езбекия“ сега лежи труп, който трябваше да е моят. — Запалих цигара и се отпуснах в един фотьойл. — Предполагам, че убиецът на двамата Шмид иска и на мен да ми види сметката. Нещо като застраховка, в случай че Тед ми е казал за Торнтън Коул.

— Полицията знае ли? — попита Райли.

Усмигнах се.

— Разбира се, че знае. Дори в Кайро полицаите са наясно, че трябва да търсят стрелец, щом в парка лежи човек с дупка от куршум между очите. — Вдишах рязко. Почти се наслаждавах на ужаса им. Виж, за мен не знаят, ако това имате предвид. Изнесох се по най-бързия начин от местопрестъплението. Обикновено така правя, когато стрелят по мен. Със заглушител.

— Заглушител? — Хопкинс изглеждаше все по-озадачен.

— Сецате се — онази малка джаджа, която слагате в края на дулото, за да се чуе пуф-пуф вместо тряс-тряс. Много полезно изобретение, ако не искаш да безпокоиш хората, докато си гледат филма. — Свих рамене. — Това беше основната причина да си покрия следите, както и мисълта, че ще е по-добре президентската делегация да остане извън картинката, засега поне.

— Постъпили сте правилно — одобри Райли.

Кимнах.

— Поне докато някой не направи втори опит. Нашият немски агент, може би. Ако е бил той.

— И защо решихте да говорите сега? — попита Райли. — Пред нас?

— Защото нито вие, нито Болън бяхте на кораба. Следователно, няма как да сте го направили. Колкото до господин Хопкинс, не ми се вярва най-добрият приятел на президента да е немски шпионин. Играл съм джин руми с него. Блъфирането не му се удава особено. Никой от тук присъстващите не би могъл да е замесен във всичко това.

Хопкинс кимаше добродушно.

— И какво очаквате от нас сега? — зачуди се Райли. — В края на краищата, възможно е този немски шпионин да планира покушение срещу президента.

— Не мисля. Имаше предостатъчно възможности да убие Рузвелт, докато бяхме на „Айова“, ако това е била целта му. Струва ми се, че е намислил нещо друго. Може би — но това е само догадка — може би изобщо не е атентатор. Може би нацистите просто са пратили свой човек в Техеран. Да вбие клин между Съюзниците. Да прецени дали има възможност за по-нататъшни дипломатически маневри. Мога да измисля и още обяснения, ако се заседим тук.

— Трябва ли да кажем на президента, как мислите? — изгледа ни поред Хопкинс. — Майк?

Физиономията на Майк Райли беше като на човек, блъснал се в тухлена стена. Оставих го да си блъска главата и наблегнах на собствените си мисловни процеси.

— Засега бих предпочел това да си остане между нас четиримата. Може пък полицията във Вашингтон да изрови нещо, което да ни насочи към нашия човек.

— При тези обстоятелства случаят може би трябва да се прехвърли на ФБР. Ти какво ще кажеш, Майк?

— Склонен съм да се съглася, сър.

Мозъкът на Райли. Направо се виждаше как се тресе в черепа му, сякаш Хопкинс го беше пернал с някое от онези чукчета, които невролозите използват за проверка на рефлексите. Усмихнах се в опит да прикрия раздразнението си и към двамата.

— Това вие ще решите. Но според мен не бива да го споменаваме пред никого, докато не съберем допълнителна информация. От паниката няма никаква полза. Не бихме искали да уплашим президента, нали?

— Като ви слушам, излиза, че вече май подозирате някого — изгледа ме изпитателно Райли.

Мислил бях за това, очевидно. Джон Уейц, едно на ръка, който беше заплашил да убие Тед Шмид. А и неколцината колеги на Райли от тайните служби. В нощта, когато беше изчезнал от „Айова“, Тед беше помолил един от младшите офицери да го упъти към каютите, в които са настанени агентите от охраната на президента. Дали пък някой от тях не го беше примамил на палубата, за да го убие? Всичките ми бяха противни и сигурно затова ми беше трудно да избира един от тях за главен заподозрян. Агент Рауф беше адаш на командир от Гестапо. Агент Поликовски приличаше на някой от русите зверове на Хитлер. А агент Куолтър беше изказал мнението — което като че ли се споделяше и от колегите му — че Сталин не е по-добър от Хитлер. Да убият Сталин, да убият Рузвелт, да убият Големите трима или просто да вземат мярката на съюза между тях — възможните мотиви на един немски шпионин сред собствените ни хора бяха многобройни.

— Може би — отговорих аз на Райли. — А може би не. Но наистина ми се ще засега да не разгласяваме проблема. Не заради

друго, а с надеждата, че нашият човек ще се разкрие сам. Ако включим ФБР, това едва ли ще стане.

— Добре — съгласи се Райли. — Нека бъде както вие казвате, професоре. Но все пак ще удвоим охраната на президента.

— Дръжте ни в течение, професоре — заръча ми Хопкинс, когато станах да си ходя. — Ако настъпи някакво развитие, уведомете ни незабавно.

— Ако някой ме застреля, ще знаете, че не съм преувеличавал — казах му аз.

Излязох и тръгнах към колата си. Всичките тези приказки за немски шпионин ме бяха подсетили за собственото ми деликатно положение. Време беше да проверя докъде е стигнал майор Райхлайтнер с „Булката“ на Донован.

— Накъде, шефе? — попита Куган.

— Към „Сивите колонии“.

Бях оставил на дежурния ефрейтор банкнота от пет лири да купи на затворника цигари, лекарство и малко сваятна храна и вода. Когато влязох в килията, открих, че майорът изглежда значително ободрен и се труди усърдно над материала от „Булка“. Благодарих ми за цигарите и останалото и ме уведоми, че напредва бързо с разпечатките от прехванатите съобщения и че с малко късмет до края на седмицата може да разполага с разкодирания текст на част от тях.

— Добре. Ако успеете, ще е точно навреме. Излитаме за Техеран в събота сутринта.

— Значи там ще е. Странно. Не знаят ли, че Техеран гъмжи от немски симпатизанти?

Вдигнах рамене.

— Опитвах се да им го кажа. Но Рузвелт, изглежда, си мисли, че може да ходи по вода.

— По вода — не — засмя се Райхлайтнер. — Но по петрол — може би. Щом са решили конференцията да бъде там, причината е само една — ще се опитат да преметнат шаха с дългосрочно споразумение за ниска цена на петрола.

— Може пък и аз да намажа нещо, който знае.

— Между другото, дадохте ли досието за Бекетовка на президента?

— Още не съм. — Покрай срещата си с Елена и опита да ме застрелят изобщо бях забравил за досието, което и досега си лежеше на масата в хотелската ми стая. — Поисках среща с президента, за да го запозная лично с материалите.

— Но самият вие го прочетохте, нали?

— Разбира се — отвърнах, с мисълта, че едва ли можех да призная обратното и да се надявам, че немският майор ще продължи да ми съдейства. Реших, че ще седна и ще прочета досието веднага щом се върна в „Шепърдс“.

— Й какво мислите?

— Потресаващо е. Мисля, че потвърждава онова, което мнозина в Кайро разбират и без да са го чели. Че Сталин е също толкова сериозна заплаха за цивилизования свят, колкото и Хитлер.

Райхлайтнер кимна одобрително.

— Такъв е. Безспорно.

— Но ако трябва да съм откровен с вас, не ми се вярва Рузвелт да се трогне особено. В края на краищата, той вече си затвори очите за случилото се в Катинската гора.

— Да, но този път жертвите са много повече. Досието съдържа доказателства за модел на масови убийства и нечовешки условия на живот в индустриални мащаби. Ако Рузвелт е в състояние да сключи съюз с човек като Сталин, то не виждам причина да не се спогоди и със самия Хитлер.

Кимнах неохотно. Чудех се какво ли би коментирал Макс Райхлайтнер, ако му кажех онова, което Донован бе съобщил на мен — че Рузвелт наистина се опитва да договори сепаративен мир с Хитлер. Реших, че просто не би ми повярвал.

Когато се върнах в хотела, побързах да разгърна досието за Бекетовка, защото се чувствах виновен заради изречената лъжа. Преместих фотьойла на сянка до отворения прозорец. Сложих пакет цигари до студената бира, бележника и химикалката си на масичката отстрани. И се зачетох. Беше като да се гмурнеш в тъмно езеро и да откриеш, че под мътната повърхност се крие нещо невидимо, като ръждясала креватна рамка например. Скрытият предмет беше изповедта на Хайнрих Цалер. Фраснах си главата в него. Силно.

Казвам се Хайнрих Цалер и бях лейтенант в Седемдесет и шеста пехотна дивизия от Шеста армия, която се предаде на руснаците на трийсет и първи януари, 1943-та. Роден съм в Бремен, на първи март 1921-ва, но не вярвам, че ще доживея отново да видя родния си град, нито до следващия си рожден ден, всъщност. Пиша това писмо тайно (защото ако бъде открито, моментално ще ме екзекутират) с надеждата то да стигне до родителите ми. Баща ми, Фридрих, работи на пристанището в Бремерхафен, а майка ми, Хана, е акушерка в университетската болница в Бремен. Искам да им кажа колко много ги обичам и че трябва да забравят всяка надежда, че ще ме видят отново. Смъртта е единственият начин да избягаши оттук, защото това е деветият кръг на ада.

Опитите да бъдат изведени военнопленниците от Сталинград започнаха веднага след като се предадохме, когато на руснаците им писна да ни пребиват. Но камионите и другият транспорт им трябваше за доставки на продоволствие за фронта при Ростов, така че повечето от нас трябваше да стигнат пеш до лагера, където ни държат сега. Някои бяха качени на товарни вагони, които да бъдат изтеглени с локомотив, ала той така и не се появи, и когато след седмица отвориха вагоните, се разбра, че всички мъже вътре, почти три хиляди офицери и войници, са мъртви. Хиляди други умряха от тиф, дизентерия, измръзвания и рани, получени в битката, преди още да са напуснали импровизирания лагер за военнопленници в Сталинград. Като си помисля сега, онези мъже извадиха късмет.

Преходът до лагера, където щяха да ни настанят за постоянно, трая пет дни. Вървахме, независимо от времето, без храна, вода или какъвто и да било подслон. Онези, които не можеха да ходят повече, ги застрелваха или пребиваха до смърт с тояги, или пък им взимаха дрехите и ги оставяха да измръзнат до смърт. Хиляди умряха и по време на прехода до тук. Те също бяха от късметливите.

Лагер № 108 в Бекетовка е най-големият руски лагер за военнопленници. Руснаците го наричат „каторга“. Това означава тежък труд, оскъдни дажби и никакво медицинско обслужване, освен онова, което сами можем да си осигурим, а то е крайно недостатъчно. Лагерът преди е бил училище и не е за вярване, че на такова място са пребивавали деца. Училището е било отчасти разрушено по време на битката за Сталинград, което означава, че

няма прозорци, няма врати и няма легла; няма покрив, нито мебели от какъвто и да било вид; цялата дървения е била изгорена отдавна, за да се топлят войниците от Червената армия. Единственото гориво, с което разполагаме, са собствените ни изсушени изпражнения. Спим на пода, без одеяла, сгушени един в друг, за да се топлим при температури от трийсет и пет градуса под нулата.

Когато пристигнахме, нямаше нито храна, нито вода, и мнозина умряха, защото ядоха сняг. На третия ден ни дадоха някаква разводнена каша, която и куче не би яло; дори днес, месеци след пристигането ни, никой от нас не изяде по повече от няколко унции хляб на ден — ако изобщо може да се нарече „хляб“, защото в него има повече кал, отколкото по подметките на строителен работник. Понякога, като един вид деликатес, си варим супа от картофени обелки, а при всяка възможност пушим прахта, която обираме от пода — така руснаците решават проблема с липсата на тютюн. Всяка сутрин, когато надигаме с мъка кокалите си от пода, установяваме, че поне петдесет от нас са умрели през нощта. Седмица след като пристигнах тук, се събудих и видях, че сержант Айзенхауер, мъж, който неведнъж беше спасявал живота ми, лежи мъртъв и вкочанен на пода, и обезобразен до неузнаваемост, защото плъховете пируват с крайниците на мъртвите в краткия промеждутък от време, преди те да се вкаменят от студа. Ала не само плъховете се хранят с човешка плът тук. Случвало се е трупове да изчезват, за да бъдат сготвени и изядени. Канибалите сред нас лесно се разпознават по свежия цвят на лицето. Ние, останалите, ги отбягваме. Иначе утрините ни започват с изнасянето на труповете от спалните помещения, и за да са сигурни, че някой не се прави на умрял, руснаците набиват с чук метални щикове в черепите на мъртвите. След това разсъбличат труповете, вадят с клещи златните им зъби, ако ги има, и (през първите няколко месеца, докато земята още беше замръзнала) ги трупат върху „стената“ — така руснаците наричат купищата голи трупове на наши другари.

Пазачите ни не са войници, защото войниците са необходими на фронта, а най-обикновени престъпници, които са излежавали присъдите си в други трудови лагери и чиято жестокост не познава граници. Смятах, че в битката за Сталинград съм видял всичко,

което хората са способни да си причинят един на друг. Това беше преди да се озова в лагер №108.

В края на май онези от нас, които още бяха живи, бяха впрегнати в строителни работи — най-напред в самия лагер, после и на местната железопътна гара. Зимата беше ужасна и мнозина от нас, оцелелите, смятаха, че през лятото няма да е толкова зле — поне ще ни е топло. Ала с лятото дойде жегата, нетърпима колкото и студа през зимата. Най-лоши бяха комарите. Преди бях виждал как събличат хора голи и ги принуждават да стоят в снега, докато умрат (това се нарича „зимно наказание“), сега видях как връзват голи мъже за някое дърво и ги оставят на милостта на комарите, докато нещастниците не обезумеят дотам, че да се молят с крясъци за куршум в главата (това се нарича „лятно наказание“); понякога ги застрелваха, но в повечето случаи оставяха комарите да си свършат работата докрай, защото не бивало да се хабят патрони за немците, както обичат да казват пазачите ни. Истината е, че съм виждал мои другари да умират по много и отвратителни начини. Един ефрейтор от моя полк го хвърлиха в отходната яма и го оставиха да се удави в изпражненията. Какво беше престъплението му? Помоли пазачите за малко вода. Един мой приятел, Хелмут фон Дорф, лейтенант от Шеста танкова армия, беше екзекутиран, защото се притече да помогне на друг военнопленник, паднал под тежестта на железопътна траверса, която го бяха накарали да носи на счупеното си рамо. Пазачите завързаха Фон Дорф за един телеграфен стълб и го търкулнаха по нанадолнището в река Волга, където лейтенантът се удави.

Има и други наказания, освен смърт, но те се прилагат много рядко, затова пък са особено жестоки и така или иначе обикновено завършват фатално за мъжете, доведени до пълно изтощение от глад, тежък физически труд и дизентерия. Един мъж, толкова измършавял от недояждане, че плътта по задните му части беше на практика изчезнала, беше бит толкова жестоко, че костите на таза му пробиха кожата и малко след това той умря от инфекция. Но като правило побоят е нещо толкова обичайно, че дори не се брои за наказание и пазачите обичат да измислят нови начини за налагане на особената си представа за дисциплина. Ето как наказаха един сержант от Девета ескадрила на Луфтвафе — затвориха го в сандък

с форма на ковчег, пълен с хиляди въшки, оставени там да се размножават на воля. Държаха го вътре двадесет и четири часа и когато махнаха капака, тялото му така се беше подуло от ухапванията, че не можеха да го извадят от сандъка и се наложи да откъртят едната му стена, което стана повод за голямо веселие сред пазачите. Или друго — един офицер от Триста седемдесет и първа пехотна дивизия — не помня името му. Прекараха дълго въже през устата му, като юзда, издърпаха краищата над раменете му и ги вързаха за китките и глезените му; оставиха го цял ден да лежи по корем, без вода. Човекът осакатя и сега не може да направи и една крачка.

Думи като „морал“ и „човечност“ са лишени от смисъл на места като това. Те не съществуват в Бекетовка, а навярно и никъде в Русия. Въпреки това обаче понякога си мисля, че сами сме си виновни за това, което ни сполетя, сами си го навлякохме, като дойдохме тук. Нашите водачи ни докараха в тази страна и ни изоставиха на произвола на съдбата. Въпреки всичко аз все още се гордея, че съм германец, гордея се и с начина, по който се държахме и още се държим. Обичам отечеството си, но се боя от предстоящото, защото ако Червената армия завладее Германия, народът ни е обречен на жестоки страдания. Самата мисъл за това ми е непоносима.

Бяхме петдесет хиляди, когато тръгнахме от Сталинград за Бекетовка — оттогава до днес са умрели приблизително четиридесет и пет хиляди. От мои сънародници, прехвърлени тук от други лагери, знам, че и там не е по-различно. И загиналите бяха най-добрите от нас, защото колкото и да е странно, често най-силните умират първи. Колкото до самия мен, аз няма да преживея още една зима; вече съм болен. Има слух, че ще ме местят в друг лагер — може би в лагер №93 в Тюмен, Омска околия, или в №74 в околия Горки; но не знам дали ще съм жив, за да издържа и това пътуване до края му.

Бих писал още, но ме е страх, че ще ме разкрият. А може да се напише много за това ужасно място. Който и да чете сега това писмо, моля ви, когато ви е възможно, кажете една молитва за онези като мен, чиято смърт ще отмине незабелязана; и за онези, които ще извадят лошия късмет да оцелеят. Бог да те благослови, добри ми читателю. И Бог да благослови отечеството. Моля за прошка всички,

на които съм навредил. Те си знаят кои са. Не знам коя дата е днес, но трябва да е в края на месец септември 1943-та.

Лейтенант Хайнрих Цалер
76-а пехотна дивизия
Лагер №108 Бекетовка

Излязох на терасата и вдигнах лице да усетя топлината на слънцето, просто за да си напомня, че още съм жив. Измежду скупчените покриви и минаретата изящни високи палми поклащаха листа под ласката на топлия вятър откъм Нил. На улицата долу шумният поток от коли и хора бързаше по делата си. Поех си дълбоко дъх и усетих привкуса на бензин, пот, турско кафе, конски тор и цигари. Хареса ми. Бекетовка изглеждаше на милион мили от мен, на някаква друга планета. Не се сецах за по-силна противоотрова срещу лагер № 108 от Кайро с неговите смрадливи канавки и пощенски картички с голотии.

Най-умно би било да забравя за прочетеното. Да не се замесвам. Само дето вече се чувствах замесен. Така че вместо да постъпя умно и да излъжа Райхлайтнер, че съм дал досието на Рузвелт, реших, че трябва да поговоря с някого за прочетеното. И не се сецах за подходящ човек от самия майор. Но първо слязох в бара и попитах бармана дали нямат някоя бутилка царевична ракия. Каза, че имали няколко, защото британците не търсели немски алкохол. Не че не им допадал вкусът, просто не знаели за съществуването на такава напитка. Дадох му няколко лири и му казах да ми донесе една бутилка и две малки чаши. После ги прибрах в куфарчето си и накарах Куган да ме закара обратно до „Сивите колонии“.

Майор Райхлайтнер работеше над шифрите. Стори ми се малко уморен. Но очите му се разшириха при вида на бутилката.

— Мили боже, „Фюрст Бисмарк“ — възкликна той. — Не може да бъде.

Извадих двете чашки, сложих ги на масата и ги напълних догоре. Чукнахме се мълчаливо и пресушихме питието на един дъх. Немската ракия се плъзна в стомаха ми сякаш точно там ѝ беше мястото, някъде между сърцето и белите ми дробове. Седнах на леглото и запалих по цигара и за двама ни.

— Дълга ви извинение, майоре.

— О? И за какво?

— По-рано, когато ви казах, че съм прочел досието за Бекетовка, всъщност ви излъгах. Изобщо не го бях отварял. Преди малко обаче наистина го прочетох.

— Разбирам — промърмори Райхлайтнер. Изглежда не беше сигурен накъде точно върви разговорът. И аз не бях сигурен. Напълних повторно чашите. Този път майорът подуши няколко пъти алкохола, преди да го излее в гърлото си.

Извадих досието за Бекетовка от куфарчето си и го оставих на масата до бутилката с ракия.

— Баща ми е немски евреин — казах аз. — Роден е в Берлин, но е израснал и е получил образованието си в Щатите. Майка ми е от старо немско семейство. Баща ѝ е барон Фон Дорф, който също заминал да си търси щастието в Америка. Не че нямал късмет и в Германия, просто в Щатите натрупал второто си състояние. В Германия останали сестра му и двамата му братя. Един от тях имал син, братовчед на майка ми. Фридрих фон Дорф. Една Коледа прекарахме всичките заедно в Берлин. Преди много години. Когато започна войната, синът на Фридрих, Хелмут, постъпи в кавалерията. Шеста танкова армия, Шестнайсета дивизия. Под командването на генерал Хубе. Прословутият таран на танковите войски. През август четиридесет и втора прехвърлили река Дон и поели към Сталинград. Мислех, че е загинал там. До днес следобед, когато прочетох разказа на Хайнрих Цалер за живота в лагер №108, в Бекетовка. Ако може да се нарече живот.

Взех съответната страница и зачетох на глас.

— Синът на братовчеда на майка ви — каза Райхлайтнер.

Кимнах.

— Знам, че изпитанията на един втори братовчед не звучат като основателна причина за подобно външение. Но бяхме близки, цялото семейство. А Хелмут фон Дорф го помня особено добре. По онова време беше още момче. На десет, най-много на дванайсет години. Красиво момче. Нежно, начетено, вгълбено, интересувахе се от философия. — Свих рамене. — Както казах, мислех го за мъртъв. И е някак странно да прочета сега за съдбата му. И ужасяващо, разбира се, предвид унизителния и страшен начин, по който е срещнал смъртта си.

— Значи с вас вече не сме врагове — промълви Райхлайтнер.

Хвана бутилката за гърлото и напълни чашите ни. Пихме.

— Просто исках да знаете. За да сте сигурен, че ще направя всичко по силите си президентът да прочете това.

— Благодаря ви — наклони глава Райхлайтнер. Усмихна се тъжно. — Хубава пиячка. Откъде я взехте?

— От хотел „Шепърдс“.

— А, от там. Ще ми се и аз да бях настанен в „Шепърдс“.

— След войната и това може да стане.

— Знаете ли, мислех си за нещо. Не съм виждал Хитлер. Отблизо. Но в Техеран вие сигурно ще видите Сталин. Отблизо. Както седим сега с вас, може би.

— Сигурно.

— Завиждам ви за тази възможност. За шанса да го погледнете в очите и да видите що за човек е. Дали е чудовището, за което го мисля.

— Наистина ли мислите, че е чудовище?

— Ще бъда откровен с вас — каза майор Райхлайтнер. — Повече ме е страх, че може да изглежда не по-различен от мен и от вас. Обикновен човек.

Оставих майор Райхлайтнер в компанията на бутилката, цигарите и шифрованите съобщения, върху които работеше.

Излязох пред „Сивите колони“ леко замаян. Замаян и с натежало сърце. Диана Вандервелден ми се струваше почти толкова далеч от мен, колкото и Бекетовка. Кое то беше жалко, защото машинката в гърдите ми определено се нуждаеше от презареждане, което само компанията на добър приятел може да осигури. Добра приятелка, която поне малко държи на мен, може би. Така че купих цветя и тръгнах към къщата на Елена. Бяхме се разбрали да се видим тази вечер.

Икономът на Елена, Хюсеин, ме помоли да изчакам в салона, докато господарката му се събуди, като обясни, че имала навика да спи по няколко часа следобед. Но аз останах със смътното впечатление, че Елена не е сама. Във въздуха се долавяше някаква мъжка миризма. Като от американски цигари, одеколон „Олд Спайс“ и брилянтин. На дивана лежеше октомврийският брой на „Джамбо Комикс“, с отпратка към „Кралица Шийна от джунглата“ на корицата, който не беше там предната вечер. Разлистих списанието за комикси, докато чаках. Шийна имаше големи гърди и носеше миниатюрна препаска от

леопардова кожа. Екипировката ѝ изглеждаше подходяща за убиването на пантери и язденето на слонове. Но на човек му трябва нещо различно, когато плячката ходи на два крака. Елена знаеше това. И когато най-сетне се появи в салона, беше облечена в нещо значително по-практично. Бял копринен халат, под който си беше на практика гола. В което нямаше нищо лошо, ако наистина беше спала. Много хора спят голи. Малка част от тях го правят дори когато са сами в леглото. Не че Елена смяташе за необходимо да ми дава обяснения.

— Каква приятна изненада — възкликна тя.

— Малко подраних — извиних се. — Но бях наблизил. И реших да се отбия. — Размахаваш списанието като доказателство. — Надявам се, че не прекъсвам нещо.

Тя взе списанието, погледна го, после го метна настрана.

— Някое от момчетата снощи сигурно го е забравило.

— И аз така си помислих.

Седнахме на дивана. Елена кръстоса крака, предоставяйки ми приятен изглед към горната част на едното си бедро.

— Запали ми цигара, миличък, моля те.

Запалих по една и на двама ни, след което концентрирах вниманието си върху копринената пантофка, която се люлееше на съвършените пръсти на краката ѝ.

— Тази сутрин звънях в хотела ти, но ми казаха, че вече си излязъл.

— Така ли?

— Да. Искях да разбера как си. След като си тръгна снощи, се качих в спалнята си и докато дърпах завесите, видях кола, паркирана на ъгъла. До нея стоеше някакъв човек.

— Каква беше колата? — попитах.

— Тъмнозелена. „Алфа Ромео“, спортен седан.

— Хм.

— Не знам защо, но реших, че човекът е Влазислав Пулнарович. Приличаше на него. Само че не беше в униформа. А и той кара бяло БМВ.

— Разбирам. С какво беше облечен онзи? Човекът, когото си видяла?

Елена сви рамене и се заигра с цигарата си.

— Доста тъмно беше. Но мисля, че беше със светлокафяв костюм и двуцветни обувки. Нали се сещаш, бели с тъмни носове.

— А шапка имаше ли?

Тя отново вдигна рамене.

— Да. Панамена. Държеше я в ръце.

Замислих се за мъжа, който беше стрелял по мен.

— Снощи, когато си говорихме за полковник Пулнарович, ти каза, че е от старомодния тип и че ако види в мен евентуален съперник, може да ме предизвика на дуел.

Елена кимна.

— Смяташ ли, че е способен да убие хладнокръвно човек?

— О, миличък, всички те са способни да го направят. Нали затова работят за Изпълнителното бюро.

— Снощи някой стреля по мен. В парка „Езбекия“. Не ме улучи, но друг човек загина от куршума, египтянин.

— О, боже, не мислиш, че е бил Лазло, нали?

— Всичко сочи натам. Единствените хора, които се разхождат из Кайро със заглушители на пистолетите си, работят за Изпълнителното бюро или за немския Абвер. — Свих рамене. Не беше като топката, която подхвърлих на Хари Хопкинс, но идеята за немски шпионски кръг, отговорен за смъртта на Тед и Деби Шмид, все още ми допадна много. Добре би било да поговоря с полковник Пауъл за Влазислав Пулнарович. — Възможно е след вечерята у вас полковникът да се е прибрал, да се е преоблякъл в цивилни дрехи, да е взел колата на някой приятел и после да се е върнал тук, за да види дали съм си тръгнал или не. После ме е проследил с идеята да ми проветри малко мозъка.

Този път Елена дръпна яко от цигарата си.

— Толкова съжалявам — пророни тя.

— Недей. Ти си Дездемоната в тази пиеса. Не ревнивият Отело.

— Въпреки това, аз те изложих на опасност, Уили. Накарах го да ревнува. — Тя поклати глава. — Проклет да е. Дори нямаше причина да ревнува. С теб сме само двама стари приятели, които се опитват да наваксат пропуснатото.

— Снощи може и да беше така — казах и я целунах по устните. — Но сега не е.

Тя се усмихна и ми върна целувката.

— Прав си, не е. Сега той би имал пълно основание да ревнува.

— Не се крие на горния етаж, нали?

— Не. Искаш ли да провериш сам?

— Май ще трябва, не мислиш ли?

Елена се изправи, хвана ме за ръката и ме поведе към стълбите.

— Даваш си сметка какво означава това, нали? — рекох. —
Означава, че ще ти се наложи да ми покажеш тапетите в спалнята си.

— Дано ти харесат.

— О, ще ми харесат, сигурен съм.

Отведе ме в, коридор, голям колкото перон на железопътна гара, оттам нагоре по широко стълбище от жълт мрамор, после в спалнята си, където затвори вратите зад нас. Огледах се. Не видях тапетите й. Не видях килима под краката си. Не видях дори леглото й. Виждах единствено Елена, белия й копринен халат, който се свлече на пода, и отражението на собствените си ръце върху голото й дупе в голямото огледало отсреща.

Лежах неподвижно до убежището на голото й тяло. Мислех за Хайнрих Цалер и Хелмут фон Дорф, които лежаха в студената земя на Бекетовка. Мислех за откачения полски полковник, който искаше да ме убие, за безмилостния нацистки агент на кораба и за немския майор в ареста, който се мъчеше да разшифрова прехванати съобщения, които можеха да ме уличат като бивш руски шпионин. Мислех за тялото на бедния Тед Шмид, или за онова, което е останало от него, някъде в Атлантическия океан. Мислех за Диана, легнала на пода в къщата си, и за голия задник на безименния й любовник, очертан в рамката на коленете й. Мислех за госпожа Шмид, която лежи на студената маса в моргата на вашингтонската полиция. Мислех за президента. Мислех за Хари Хопкинс, за Уинстън Чърчил и за Йосиф Сталин. Мислех дори за Дивия Бил Донован и за полковник Пауъл. Но преди всичко мислех за Елена. Сенките се местеха бавно по нощното шкафче и аз мислех за смъртта. Мислех за собствената си смърт и си казвах, че тя изглежда много далечна, когато съм с Елена.

По някое време заспах и сънувах Елена. Когато се събудих, тя беше в банята и си пееше тихичко. Седнах в леглото, включих нощната лампа, запалих цигара и се огледах за нещо за четене. На един голям скрин с чекмеджета имаше няколко албума с кожени подвързии и с мисълта, че вътре може да има снимки от общите ни преживявания в Берлин, аз взех единия и започнах да го прелиствам. Повечето снимки

вътре бяха на Елена в различни нощни клубове тук, в Кайро, с покойния ѝ съпруг Фреди, а на няколко и със самия цар Фарук. Снимките на една от страниците обаче, заснети във Високата градина на „Оберже де Пирамид“ (Елена беше надписала всички фотографии с дребния си, елегантен почерк) за втори път този ден ме накараха да се почувствам като ритнат от камила в корема.

На тези снимки Елена седеше до красив мъж в кремав ленен костюм. Той беше праметнал ръка през раменете ѝ, а тя го гледаше по начин, който говореше за интимни отношения от най-висш порядък. Изненадващото беше, че същият този мъж понастоящем обитаваше килия в „Сивите колони“, на няма и половин миля от тук. Мъжът на снимките беше майор Макс Райхлайтнер.

Казах си, че тези снимки едва ли са правени преди войната. Куган не беше ли споменал, че „Оберже де Пирамид“ са го открили само преди няколко месеца? Чух Елена да излиза от банята, оставих бързо албума и взех от пепелника забравената си цигара.

— Запали ми една, миличък — помоли тя. Облеклото ѝ се свеждаше до златен часовник на китката.

— Ето, вземи тази — казах и ѝ подадох моята.

Наблюдавах я внимателно как си дръпва, после я загасва в пепелника. Махна фибите от косата си, която беше толкова дълга, че стигаше до под кръста ѝ, и се зае да я разресва разсеяно. Решила, че я гледам със страст, тя се усмихна дяволито:

— Искаш ме пак, така ли?

Легна на леглото и протегна в очакване ръце. Поех си дълбоко дъх и се прехвърлих отгоре ѝ, но не бях в състояние да прогоня мисълта, че е възможно Елена да работи за немците. Като се има предвид близостта ѝ с Райхлайтнер, запечатана на онези снимки, едва ли беше възможно той да дойде в Кайро и да не се опита да я види. Елена навярно беше свързката му тук. В края на краищата, тя нямаше откъде да знае, че Райхлайтнер е бил заловен от Съюзниците.

Проникнах в нея и си спечелих проточен, накъсан стон.

Чак сега бързината, с която ме беше приела отново в леглото си, ми се стори подозрителна. Тласках все по-силно, почти сякаш я наказвах за двуличието ѝ. Елена откликна подобаващо и за миг аз се потопих в удоволствието. После тя се гушна доволно до мен и

съмненията ми се завърнаха. Дали пък не беше и нещо повече от свръзка?

Но ако наистина беше немска шпионка, кога я бяха вербували? Върнах се мислено към лятото на трийсет и осма в Берлин и се опитах да си спомня онази Елена Понтятовска, чийто любовник бях тогава.

Елена мразеше болшевиките, това го помнех съвсем ясно. Спомнях си и един наш разговор, когато до западния свят стигнаха новините за изстъпленията на Сталин в Украйна. Елена, чийто баща беше участвал в Руско-полската война от 1920-а, разгорещено твърдеше, че цялата система на съветския комунизъм почива върху масови убийства и терор и че Ленин не е по-добър от Сталин в това отношение.

— Баща ми винаги е казвал, че Ленин лично е наредил изстреблението на донските казаци — един милион мъже, жени и деца — говореше тогава Елена. — Не че харесвам нацистите. Не ги харесвам, честно. Само че повече ме е страх от руснаците. Знам, че колкото и глупави и жестоки да са нацистите, руснаците са много по-лоши. И ако Хитлер иска да сложи ръце на Судетите, то е защото си мисли, че то ще са бариерата, която да спре друго руско нашествие. Може би чехите са забравили какво им причини Троцки през 1918-а, когато се опита да превърне армията им в батальони от черноработници, от роби. Запомни ми думите, Уили, те няма да се поколебаят да го направят отново. Нацистите са лоши момчета, но болшевиките са злодеи. Точно заради това Хитлер спечели изборите. Защото хората се страхуваха червените да не придобият контрол над Германия. Не можеш да ме убедиш, че комунизмът си има и добри страни, не се и опитвай. Може да звучи добре на теория, като идея. Но моето семейство е виждало комунизма на практика и истината е страшна, зверска.

Омразата към руснаците беше едно, но да шпионираш за нацистите, беше друго. И Елена не ми оставяше избор. За да съм сигурен, трябваше по един или друг начин да претърся къщата ѝ. Щом имаше снимки на майор Райхлайтнер, като нищо можеше да има и други улики, които да докажат дали Елена действително работи за Абвера.

Тя се надигна, целуна ме небрежно и се върна в банята.

Взех отново албума. Искях да видя как ще реагира Елена, когато ме завари да го разглеждам. И по-точно, да разглеждам снимките ѝ с Райхлайтнер. Реакцията и обяснението ѝ щяха да ми разкрият много. Но когато най-сетне излезе от банята, на Елена не ѝ мигна окото.

— Извинявай — казах. — Не можах да издържа на изкушението. Сигурно съм си мислил, че ще има някоя наша снимка от берлинския ни период.

— Те са в друг албум — хладно ме уведоми тя, на пръв поглед съсредоточена единствено върху избора си на дрехи. — Ще ти го покажа по-късно. Сега по-добре се приготвяй. Мислех да отидем в клуба. Но трябва да се преоблечеш. Можем да спрем в хотела ти на път за там.

— Кой е мъжът с белия костюм? — попитах, оставих албума настрана и тръгнах към банята.

— Не ми казвай, че ревнуваш — подхвърли Елена, докато си нахлузваше бельото.

— Естествено, че ревнувам. Ти си най-хубавото нещо, което ми се е случило, откакто започна тази война. А сега разбирам, че имам още един съперник.

— Имаш думата ми, че той не е никаква заплаха за теб.

— Знам ли. На снимките изглеждате доста близки. А и е хубавец.

— Макс? Е, може и така да е. — Елена сви рамене, седна на ръба на леглото и се зае с дългите си тънки чорапи. — За известно време наистина бяхме... близки, ако трябва да използвам твоето определение. Но не продължи дълго. Той беше полски офицер от щаба на Сикорски. От Позен. Рядка птица.

— Рядка птица? В какъв смисъл?

— Немскоговорещ поляк, който се бие за полската армия. В такъв смисъл.

— И къде е сега?

— Не съм сигурна. Не съм го виждала от няколко месеца. От лятото, струва ми се. Макс свърши много работа за Изпълнителното бюро. В Югославия. Така поне ми е казвал.

Кимнах с мисълта, че отговорите ѝ бяха на място — притежаваха качеството на възможна истина.

Елена прикачи чорапите си за жартиерите, после отвори гардероба си и плъзна поглед по бойния ред от ослепителни вечерни

рокли. Измъкна една и я облече. После си погледна отново часовника.
— Побързай — подкани ме тя.

21.

Сряда, 24 ноември 1943

Иран

В южната част на Техеран улиците бяха тесни й мръсни; в северната му част преобладаваха широките булеварди. Мисба Ебтехай, пехливанинът, който беше гид и преводач на северния отряд, каза, че обликът на града бил до голяма степен унищожен от предишния шах. Командирът на северния отряд, капитан Остер, си помисли, че модернизацията, извършена от шах Реза, не можеше да промени факта, че Техеран е разположен в местност, която просто не ставаше за голям град. Най-близката река беше на четиридесет километра, което означаваше, че питейната вода е в постоянен недостиг. Двама от мъжете му вече се бяха разболели от водата тук.

На всичкото отгоре беше и студено, много по-студено, отколкото бяха очаквали, нещо, за което в Берлин с трябвало да знаят, негодуваше Остер, като се има предвид, че Шимран, северната част на Техеран, се намира в планинска местност с голяма надморска височина. Но като се изключи липсата на топло облекло, всичко друго беше минало по план.

Северният отряд се беше спуснал с парашути в отдалечените подножия на планината Алборз, североизточно от Казвин, където ги чакаха хора от кашкайските племена — те бяха гръбнакът на местното съпротивително движение срещу съвместното британско-руско управление на Иран. Първата нощ отрядът беше прекарал в провинцията, в една крепост, използвана на времето за планинско убежище на Хашишиюн, древна исмаилска секта, позната в западния свят повече като „Убийците“. Съвсем подходящо, сметна Остер, да не говорим, че основният поминък на кашкайците, повечето от които пушеха хашиш по цял ден, беше морфинът. Кашкайците искрено се бяха зарадвали на оръжията, златото и позлатените пистолети, които северният отряд им беше донесъл от Украйна. Остер ги смяташе за опасни и изменчиви хора и през онази първа нощ сред руините на

древната крепост искрено се тревожеше, че може и да не доживее зората в компанията тези свирепи на вид и надрусани до козирката диваци. Спа неспокойно с ръка върху пистолета, пъхнат под раницата, която използваше вместо възглавница. Не беше за вярване, че тези мъже, облечени като четирийсетте разбойници на Али Баба, са открили някаква обща кауза с нацистка Германия.

Ебтехай, огромен и брадат, с плещи на мечка, целият намазан с някакво смрадливо масло, и с мазна броеница, която прехвърляше мънисто по мънисто с дебелите си пръсти, обясни на Остер защо кашкайците помагат на него и на войниците му. Това стана в деня след пристигането им и след двучасов преход през хълмовете, когато отрядът му се среща с двата камиона, с които щяха да изминат следващия етап от пътуването — отсечка от стотина и повече километра, която да ги изведе югозападно от Техеран.

— Не че сме толкова за Германия — обясни той, — колкото сме срещу британците и руснаците. Германия никога не се е месила в делата на Персия. А за онези всичко е въпрос на игра — кой ще се докопа до контрол над петрола ни. Британците са тук още от предишната война. Но през четиридесет и първа докараха още войски, за да вардят задника на Русия. Свалиха шаха, пратиха го в изгнание и направиха сина му, принц Реза Пахлави, своя марионетка. Германското посолство беше затворено. Всички прогермански настроени персийци бяха арестувани и тикнати в затвора без съд и присъда, включително и премиер-министърът. Но истинският водач на опозицията, Хабибула Нобакт, успя да се измъкне и сега разкатава мамицата на конвоите им с продоволствие. Работата е там, капитане, че Персия е една много независима страна. Вярно, много армии са нахлували в нея. Но винаги са идвали, плячкосвали са каквото могат и са си тръгвали. Не е имало за какво да остават тук. За какво наистина? Персия е пустинна страна. Но това беше преди петрола, разбира се, и преди Русия да си даде сметка, че разполага в наше лице със задна врата, през която да я снабдяват американците. И така се озовахме на този хал. Британците и руснаците казват, че няма да се месят в делата на Персия, след като свърши войната, но са разделили страната на зони и ги управляват като независими провинции на империите си. Руснаците ни обърнаха на помийна яма и ни пращат всичките си полски затворници и евреите си. Никога не са прииждали толкова хора в Персия. Може да са станали и

четвърт милион вече. А поляците, те носят всякакви болести. Всякакви проблеми. Защо ги пращат тук? Щом Полша е съюзник на Русия, що не си ги държат при тях? Нали са славяни, не са персийци. Но никой не ще да слуша. — Пехливанинът се засмя гръмко. — Ама ние ще се погрижим за това, нали? Ще убием Сталин, Чърчил и Рузвелт и току-виж ни оставили на мира. После ще избием всички поляци. Чак тогава Персия ще е добро място за персийците.

Камионите бяха докарали северния отряд до големия пазар в Техеран, цял град сам по себе си, лабиринт от по-големи и по-малки улички. На всяка улица се продаваше определена стока и пехливанинът ги заведе на улицата с килимите, където беше уредил да се настанят в една изоставена тъкачница. Тъкачницата още беше пълна с килими и се оказа доста удобна. Носеха им храна. Първото им топло ядене в Иран се състоеше от хляб и рядка яхния, наречена „дизи“, а чая им го наливаха от самовар, което много се хареса на украинците в отряда на Остер. И толкова по-добре, защото Ебтехай беше споделил мнението си, че Берлин е направил грешка, изпращайки украинци за тази мисия. Кашкайските му събратя явно ги смятаха за руснаци и Остер доста се потруди, докато убеди пехливанина, че хората му не само не са руснаци, но и имат основание да мразят руснаците повече от всеки друг.

В сряда сутринта пехливанинът заведе Остер при главния вход на пазара, където трябваше да се срещнат с един от немските агенти в Техеран. Остер беше с тъмен костюм и с шапка и понеже повечето мъже в града бяха облечени по подобен начин, се сливаше идеално с тълпата. Остер знаеше много малко за свръзката си, Лотар Шьолхорн, само, че на времето е имал боксова школа в Берлин и че за кратък период, преди да го изпратят в Персия, е убивал хора по поръчка на Абвера. Поради това очакваше да види някой едър мъжага с тъпа физиономия, а вместо това се озова в компанията на начетен и културен човек, който знаеше много за историята и настоящето на Техеран и си имаше свое мнение за града. От портите на пазара тримата мъже поеха на север по улица „Фердоси“ към британското посолство.

— Техеран дълбоко ме разочарова — казваше Шьолхорн. — От архитектурна гледна точка, ако не друго. Модерната му част с предимно във френски стил и следователно претенциозна. Един вид

бедняшка версия на Шанз-Елизе. Дори Меджлисът — това е тукашният парламент — не е кой знае какво. Единствено пазарът е запазил нещо от стария, типично ориенталски Техеран. Всичко останало е модернизирано и резултатът, боя се, не е добър. Има по някоя и друга интересна джамия, разбира се. Но това, кажи-речи, е всичко. През зимата е много студено, а през лятото — много горещо, и по тази причина британците и американците поддържат по две посолства. В момента британците са в зимното си посолство, което ще видим след малко. Доста паянтова сграда, построена набързо от индийския департамент за обществени поръчки преди много години. Понеже никак не вярват на персийците, британците все още поддържат малък ескорт от индийска пехота като лична охрана на посланика. Тук и в лятното посолство в Гюлах. — Шьолхорн се усмихна. — Кофти ще е, ако нападнем грешното посолство, нали така.

Остер се огледа, притеснен, че някой може да е чул последните му думи.

— О, няма причини за тревога, приятелю. Вярно, градът гъмжи от агенти на НКВД, но тях и слепец ще ги познае от сто метра. Нито един не говори фарси и дори в собствената си окупационна зона северно от града не поддържат персийска полиция или жандармерия. Кое то ги прави страшно неефективни. Навсякъде другаде колят и бесят британците и американците. Ако трябва да внимаваме с някого, това са британците, струва ми се. Американците не знаят абсолютно нищо за персийците и съумяват да поддържат някакъв ред само защото местните все още не ги мразят толкова, колкото мразят руснаците и британците. Генералът, който, ръководи американската полиция, Шварцкопф му е името, преди войната е озвучавал популярна радиопиеса за стражари и апаша, представяте ли си? Същият този Шварцкопф беше тъпоглавецът, който водеше разследването по случая „Линдберг“ — сигурно си спомняте какви бели направиха там и как натопаха немец за убийството на детето.

Шьолхорн забави крачка, когато приближиха голяма бариера с бодлива тел отгоре, която затваряше пътя напред. Зад бариерата имаше два камиона и няколко индийски войници в британски униформи.

— Отвъд бариерата и онези дървета там са британското и руското посолство — посочи Шьолхорн. — Разделя ги само една тясна уличка, но в стената на британската легация има малка плетена порта,

където нощем стои войник на пост и откъдето ще ви е най-лесно да проникнете. Ще ви осигуря карта на посолството и прилежащия му терен, но от другата страна на зида има толкова дървета и храсти, че лесно ще намерите прикритие и без нея. От източната страна на сградата има дълга веранда с балюстради и е много вероятно Големите трима да са в залата, която гледа натам с големите си френски прозорци. На запад са конюшните и служебните помещения. В тях обаче не са настанени коне, а войниците, които охраняват легацията. Както казах, те са предимно индийци. И по-точно сикхи. Че са смели, смели са, спор няма. Но едва ли си падат много по бомбардировки, така поне ме увери един мой приятел, който работи в британското бюро за връзки с обществеността тук, в Техеран. Преди няколко месеца в града избухна бомба и разбрах, че сикхите моментално си плюли на петите. Пуснат ли нашите бомбардировачи товара си над посолството, индийците най-вероятно ще се разбягат.

— Ами руската легация? — попита Остер.

— Гъмжи от руснаци. По един на всяко дърво. Дори сервитьорите са от НКВД. Проектори, кучета, картечни гнезда. Сградата наскоро беше ремонтирана основно. Говори се, че са направили ново противобомбено убежище. — Шьолхорн запали цигара. — С две думи, добре е, че сте се спрели на британското посолство. Като гледам, Чърчил май изобщо не допуска, че някой може да му спретне покушение. Въпреки това в британското посолство има едно нещо, което го прави най-безопасното място в Техеран.

— Така ли? И какво е то?

— Водата. Британците изпомпват вода от чист извор в хълмовете на север. Дори продават вода на руснаците. Между другото, хрумна ми, че може да включите това в плана си. Всяка сутрин по една руска и една американска водоноска идват да натоварят вода за съответните посолства. Но пък едва ли ще искате да сте на територията на легацията, когато от Луфтвафе си пуснат бомбичките.

— Има логика — ухили се Остер. — Пък и ако наистина убием Големите трима, смятам да пия шампанско, а не вода. Какво ще кажеш, Ебтехай?

Пехливанинът се поклони раболепно.

— За жалост, на мюсюлманите е забранено да пият алкохол — каза той.

Остер се усмихна учтиво и се загледа над мощното рамо на пехливанина към лилавия параван на коронясаните със снежни шапки планини, които се простираха отвъд града. Нямаше да е никак лесно да се измъкнат от Техеран след покушението, помисли си той и изведнъж се почувства много далеч от дома.

Върнаха се по обратния път към пазара, където сред джамиите, тълпите и множеството магазинчета Ебтехай сякаш се поуспокои малко. Разнообразието на предлагани стоки удиви Остер — медни изделия, подвързване на книги, знаменца, галантерия, конски такъми, всякакви изделия от тенекия, ножове, дърводелски стоки и килими. Тук-там се спираше да погледне нещо, рошил, че обратното би изглеждало подозрително. Дори изпи с наслаждение едно силно кафе в кафене „Фердоси“ и след всичко това, когато най-после се върнаха в тъкачницата, Остер се чувстваше малко по-благоразположен към Персия и персийците. Уви, това чувство не трая дълго. Още щом влязоха в тъкачницата, един от кашкайците се приближи до Ебтехай и му каза нещо, което силно притесни пехливанина.

— Какво има? — обърна се Остер към Шьолхорн.

— Май сме хванали шпионин — каза немецът.

В дъното на тъкачницата, седнал на пода и вързан с дебели снопове прежда към един стар стан, уплашено ги гледаше някакъв мъж с дрехи в европейски стил.

— Кой е този? — попита Остер.

Унтерщурмфюрерите Шнабел и Шкварзьов отклониха вниманието си от пленника, колкото да отговорят на шефа си.

— Казва, че е поляк — обясни Шнабел. — И че е дошъл да си купува килим. В джоба му има достатъчно пари за такава покупка. Но намерихме и това. — И той показва на Остер един полуавтоматичен пистолет.

— Токарев ТТ — обади се Шкварзьов и махна цигарата от ъгълчето на устата си. — Руско производство. Но има нещо интересно. — Той взе пистолета от Шнабел, извади пълнителя и отдели един от патроните в шепата си, за да го огледа Остер отблизо. — Това са муниции за маузер. Немско производство и сплескани при това. Носовите им са изпилени, така че да правят по-голяма дупка при попадение. И в резултат да затруднят разпознаването на жертвата. Стандартна процедура за агентите на СМЕРШ.

— СМЕРШ? — намръщи се Шьолхорн. — Това пък какво е?

— Руска абривиатура — обясни Шкварзов. — Означава „смърт за шпионите“. СМЕРШ е контраразузнавателният отдел на НКВД и личният взвод от убийци на Сталин.

Остер въздъхна и погледна към Шьолхорн и Мехдизадех.

— Ще трябва да се преместим другаде. Можете ли да го уредите?

— Няма да е лесно — въздъхна Мехдизадех. — И това място едва го намерихме. Но ще видя какво може да се направи — каза той и си тръгна.

— Какво ще правим с него? — попита Шнабел и посочи към пленника.

— Не разполагаме с време да го разпитаме както трябва — отвърна Остер. — Ще трябва просто да го убием и да го оставим тук.

— Напротив. — Шкварзов се хилеше. — Имаме предостатъчно време да го разпитаме. Както трябва или не, няма значение, накрая резултатът е все същият. Само за пет минути ще го накарам да си признае и убийството на Троцки, ако това искате.

Остер не обичаше изтезанията, но си даваше сметка, че няма друг начин да разбере какво знаят руснаците.

— Добре — разреши той на Шкварзов. — Действай. Само гледай да не цапаш много.

Килимите, произвеждани в тъкачницата, бяха вълнени и ръчно тъкани. Готовият продукт обикновено се постилаше на пода и всички неравности и дребни дефекти се заглеждаха с помощта на тежка ютия, която се пълнеше в нажежени въглени от огнището. Веднага щом агентът от СМЕРШ разбра, че украинецът възнамерява да употреби горещата ютия върху стъпалата му, започна да бълва информация. За момент хората на Шкварзов сякаш останаха разочаровани, че възможността да причинят болка на омразния враг ще им се изплъзне.

— Да, да, добре, всичко ще ви кажа — бърбореше мъжът. — Душех из пазара с надеждата да открия нещо. Всички в Техеран знаят, че тук е сърцето на съпротивата, така че ми се стори подходящото място, където да ви намеря.

— В какъв смисъл „да ни намериш“? — попита Остер.

— Вие сте немският парашутен отряд. Един от вашите кашкайци дойде в сградата на СМЕРШ на улица „Сирос“ и ми каза, че два отряда

на СС са били спуснати някъде извън града. Заради конференцията на Големите трима. Продаде ни информацията. Вече прибрахме единия отряд, онзи близо до радарната инсталация на летището. Само въпрос на време е да арестуват и вас.

— Върви при радиото, веднага — обърна се Остер към Шнабел. — Виж дали ще успееш да се свържеш с Фон Холтен-Пфлуг, стига да не е твърде късно. И гледай да си кратък, в случай че се опитват да ни прехванат.

— Кой е шефът ти? — попита Шкварзъов.

— Полковник Андрей Михайлович. Или по-скоро беше. Сега пратиха друг, той пое командването. Евреин от Киев. Бригаден генерал Михаил Мойсеевич Меламед.

— Познавам го — изръмжа Шкварзъов. — Той е комисар трета степен от държавна сигурност и най-мразеният офицер от НКВД сред Червената армия.

— Точно той е — потвърди пленникът. — Разбира се, никой не знае кой ще е шеф другата седмица. Заместникът на Берия, генерал Меркулов, пристига утре. А да не забравяме и неговия секретар, Степан Мамулов. Доколкото знам, се очаква и самият Берия да пристигне.

— Колко агенти на НКВД има в Техеран в момента? — попита Шкварзъов.

— Най-малко двеста. А от края на октомври пристигат и допълнителни армейски сили, поне три хиляди души досега. Под командването на Крульов.

— Други офицери, за които знаеш?

— Аркадиев, комисар от държавна сигурност. И генерал Аврамов, от отдела за Близкия изток. Дойдоха със задачата да приберат на топло каквото е останало от немските поддръжници на местна почва. Около триста поляци. Повечето от тях са били арестувани първоначално в Полша. — След което добави делово: — Разстреляха ги. В руските казарми северно от града, в Мешед.

— Как се казваше кашкаецът, който ви каза за немските парашутни отряди, спуснати в Иран? — попита на руски Остер.

— Не знам. — Пленникът изпищя, когато един от украинците лепна за миг горещата ютия към петата на левия му крак. — Да, добре, знам. Казва се Мехдиза.

Шьолхорн изруга на висок глас.

— Мехдиза също е пехливанин! — възкликна той. — Именно той трябваше да се грижи за южния отряд.

— Ами нашият пехливанин? — попита Остер. — Хер Ебтехай. Може и той да участва. Може той да е подшушнал за тъкачницата на нашия приятел от СМЕРШ. Може да се върне тук, следван от Червената армия.

— Не. — Шьолхорн поклати глава. — Досега да ни е предал сто пъти, ако е искал.

— Честно казано — предпазливо рече Остер, — всичко това много се различава от картинката, която ми нарисува ти по-рано. Как и слепец можел да различи агентите на НКВД.

— Да не намекваш, че и аз съм предател? — обиди се Шьолхорн.

— Не знам какво намеквам. Господи, ама че каша. — Извади маузера си от кобура под сакото и се зае да завинти заглушителя към дулото му. — Ще ми се само онова копеле Шеленберг да беше тук, за да види какво става. Щеше да е последното нещо, което вижда, това мога да ти гарантирам.

Остер застана пред пленника. Пистолетът със заглушител все още сочеше към пода, успоредно на бедрото му.

— Казах ви всичко, което знам — каза полякът и преглътна шумно.

Остер се усмихна тъжно, след което стреля три пъти в главата и лицето му.

Шкварзьов кимна одобрително. Чудил се беше от каква мая е замесен немският капитан и стиска ли му да убие човек лице в лице. Е, сега вече знаеше. Едно беше да убиваш в престрелка, с пушка или картечница, и съвсем друго да застреляш човек хладнокръвно, докато той те гледа в очите. Този немец явно си го биваше и докато Остер развиваше заглушителя от дулото на маузера, Шкварзьов запали цигара и му я подаде.

— Благодаря. — Остер дръпна силно от цигарата и прибра пистолета в кобура. — Успя ли да се свържеш с южния отряд? — обърна се към Шнабел.

— Не, хер капитан. Изобщо не отговарят. Но получих съобщение от Берлин. Отменят операцията.

— Какво? — Лицето на Остер се разкриви от гняв. — Поискай потвърждение.

— Вече го направих.

Шкварзъов въздъхна.

— Значи това е, дотук бяхме — процеди той. — Отменили са ни.

— Друг път са ни отменили — каза Остер. — Не дойдох чак тук, за да ми духнат накрая под опашката. Ако ще умирам в съветски трудов лагер, поне да има за какво. — Дръпна продължително от цигарата и я метна към главата на мъртвеца. — А вие, останалите, какво мислите по въпроса?

Не беше нужно Шкварзъов да поглежда към своите хора.

— Същото като вас. Не бихме се спрели пред нищо, за да убием Сталин. Пред нищо.

— Да, но без бомбардировачите? — намеси се Шьолхорн. — И без южния отряд. Какво можете да направите?

— Може пък липсата им да не е от значение — измърмори под нос Остер.

— В какъв смисъл? — попита Шьолхорн.

— Може пък твоят план да ми харесва повече.

— Моят план?

— Бяхме едновременно твърде много и твърде малко — каза Остер. — Това беше проблемът с плана на Шеленберг. Твърде много, за да останем незабелязани до следващия вторник. И твърде малко, за да се справим с три хиляди шибани руснаци. Но двама-трима мъже с водоноска биха могли да свършат работата. Всичко може да се пхне в една водоноска. Автомати. Бомба. — Остер погледна към Шкварзъов. — Какво ще ни трябва за една сносна бомба, Шкварзъов?

— Такива приказки харесвам. — Украинецът си запали цигара и започнала разсъждава на глас. — Някакъв тор на азотна основа, богат на азотна киселина — започна да изброява той. — Нитратен реактив, който да влезе в глицериново съединение с азотната киселина — захар, стърготини, сланина, индиго, корк, всички те са нитратни реактиви, които се намират лесно. Няколко гранати, малко живак и малко етилов алкохол за солиден детонатор. Както и будилник и няколко батерии, в случай че не искате да сте наблизко, когато това нещо гръмне.

— Можеш ли да направиш такава бомба?

Шкварзъов плю на пода и се усмихна.

— Детска игра.

— Значи се разбрахме. Веднага щом се преместим на друго място, искам да ми направиш една много голяма бомба.

22.

Сряда, 24 ноември 1943

Кайро

Измъкнах се от леглото на Елена под ранния светлик на египетската зора и излязох на балкона. Отвъд ширналия се хаос от покриви в Града на градините, гледката се простираше чак до нилския остров Замалек и спортния клуб „Гезира“, където с Елена бяхме вечеряли само преди няколко часа.

В клуб „Гезира“ всичко беше толкова официално и дървенишко, че недоумявах защо Елена беше решила да отидем точно там. Приличаше на съхранена във формалин мостра на Британската империя. Всички бяха или в униформи, или във вечерно облекло, или в някаква комбинация от двете. Малък квинтет свиреше отегчителна до болка британска популярна музика и мъже със зачервени лица и порозовели жени влачеха крака по дансинга. Единствените хора с тъмен цвят на кожата държаха сребърни подноси или бели кърпи, праметнати през ръката. Всеки път, когато Елена ме представете на някой от присъстващите, ме лъхваше ясно изразена миризма на снобизъм.

Имаше само един човек в клуба, когото се зарадвах да видя. Ала полковник Пауъл незнайно защо реши, че нямам търпение да подновим философската си дискусия, и ми отне доста време, докато го насоча към тема, която ме интересуваше много повече в момента.

— Познавате ли един полски офицер на име Влазислав Пулнарович? — попитах аз.

Пауъл ме изгледа изненадано.

— Защо питате?

— Снощи се запознахме — обясних. — На вечеря у общ приятел. Боя се, че не му се понравиох много. Впоследствие ме информираха, че е по-добре човек да не се спречква с него.

— Аз имам същото впечатление — каза Пауъл. — Крайно безпардонен тип. Несъгласието ви с Влазислав Пулнарович имаше ли

нещо общо с философията, ако мога да попитам?

С мисълта, че е препоръчително да не припарвам изобщо до философски въпроси в компанията на Пауъл, аз поклатих глава и поясних:

— Не, сдърпахме се заради достойнствата — или липсата им — на Съветския съюз. Полковникът никак не обича руснаците. И Сталин най-вече. Струва ми се, че дори възприема Сталин като един вид съвременен Херодот, ако щете. Като „бащата на съвременните лъжи“, цитирам по памет.

Пауъл се усмихна леко.

— Ако се тревожите, че полковникът може да ви потърси сметка, то позволете ми да ви успокоя. За жалост, полковник Влазислав Пулнарович е загинал късно днес следобед. Самолетът, с който пътувал бил свален някъде над северната част на Средиземно море. Бил е на тайна мисия, поради което, сам разбирате, не мога да ви съобщя повече подробности, освен факта, че е загинал.

Въздъгнах дълбоко със смес от облекчение и изненада. И в първия момент изобщо не забелязах, че Пауъл вече е успял да смени темата и оспорва начина, по който бях описал Херодот.

— Грешките на Херодот са типични за всички историци — говореше той. — А именно че не е бил очевидец на събитията и често е разчитал на източници, които сами по себе си са били ненадеждни. След като свърши тази война, би било интересно да се прочетат множеството лъжи за това кой какво, кога и защо е направил, за нещата, които са били направени, и за онези, които не са били направени, не мислите ли? Бог не може да промени миналото, но историците могат, и в този смисъл изпълняват една полезна функция. Кое то навярно е причината Бог да си затваря очите за съществуването им.

— Да, сигурно е така — смотолех аз.

Пауъл, изглежда, долови облекчението ми от новината за кончината на Пулнарович и отново смени темата.

— Влазислав Пулнарович беше добър войник — каза той. — Но не беше добър човек. В природата на войната е да ни събира в едно легло с някои доста странни индивиди.

Стоях на балкона пред спалнята на Елена, допушвах си цигарата и размишлявах върху факта, че Инок Пауъл беше уцелил право в

десетката, без дори да подозира. Собственото ми другарче по легло най-вероятно беше немски шпионин. Трябваше да разбере дали подозренията ми са основателни. Елена спеше дълбоко, така че аз се изнизих тихичко от спалнята. Не знаех какво точно търся, но чувствах, че видя ли го, ще разбере.

Застанал на витото мраморно стълбище, сложих ръка на балюстрадата от ковано желязо и надникнах към коридора долу. Като се изключат тиктакането на стария стенен часовник и лая на уличните кучета вън, къщата тънеше в покой и тишина.

Влязох през една врата в края на дългия коридор и открих стълбище, което водеше надолу към перално помещение, винарска изба с превъзходно съдържание и няколко складови помещения, които бяха пълни предимно със стари картини. Една-две помнех от къщата на Елена в Берлин, както и мебелите в стил „Бидермайер“, сега потънали в прах.

Върнах се тихо на втория етаж, проверих дали Елена още спи, после започнах да отварям вратите към другите стаи на етаж. Зад една двойна врата имаше каменно стълбище, водещо към друга врата, която се отваряше към отделен апартамент със салон, кухня, спалня, баня и библиотека. Имаше дори нещо като кула с решетки на прозорците. Тъкмо мястото да държиш под ключ някой и друг луд принц.

Канех се да прекратя търсенето и да се върна в спалнята, когато погледът ми попадна върху книга на една от полиците. Беше моята книга, „За емпиризма“, и за моя голяма изненада полетата бяха изпълнени с бележки. Не разбирах бележките, които бяха на полски, но познах почерка на Елена. А беше оставила у мен впечатлението, че книгата ми е била над нейните възможности. Но това едва ли можеше да мине за някаква улика, бе само доказателство, че Елена е много по-умна, отколкото бях смятал.

После обаче забелязах малка извита следа по килима, от ръба на библиотечката към стената — все едно библиотечката редовно е била местена. Хванах я отстрани, дръпнах леко и библиотечката се отвори досущ врата.

Пристъпих в мрака от другата страна и веднага долових особена миризма. Същата, която бях подушил в салона долу предния следобед. Американски цигари, „Олд Спайс“ и брилянтин. Плъзнах ръка по стената, открих ключа за лампата и го натиснах. Светлината ми разкри

стая с площ десетина квадратни метра. Вътре имаше стол и маса, на масата — лампа и една немска радиостанция. Познах радиостанцията веднага, защото тя беше сред първите неща, които ни показаха в тренировъчния лагер на ССД в планината Катоктин. Един от осемте немски агенти, арестувани в Лонг Айлънд през юли четиридесет и втора, имал точно такава радиостанция. Моделът беше на стандартно въоръжение в Абвера — SE100/11, с надписи изцяло на английски като един вид маскировка. Маскировката можеше и да заблуди някой граждански гражданин, но не и човек от професията. В Щатите само притежаването на подобно нещо можеше да те прати на електрическия стол.

На масата пред радиостанцията лежеше малък автоматичен пистолет „Валтер РРК“. Един вид знак, че Елена не се шегува. Ако пистолетът беше неин, разбира се. Типично мъжката миризма в стаята навеждаше на мисълта, че старата ми дружка си има и друг съучастник, освен майор Райхлайтнер. Взех пистолета. Обърнах го и извадих пълнителя. Пистолетът беше зареден, не че бях очаквал нещо друго всъщност. Пъхнах пълнителя обратно и оставих оръжието на масата.

Върнах се тихо до началото на каменното стълбище, колкото да се уверя, че малката ми мръсна мисия все още е и тайна. И точно тогава ме онова особеното усещане, че ме наблюдават. Останах на място няколко минути, после стигнах до заключението, че си въобразявам, и се върнах в тайната стая.

Седнах на стола, посегнах под масата и изтеглих към себе си металното кошче за отпадъци. Беше пълно с хартия. Стиснах го между голите си бедра и се заех да разглеждам съдържанието му. Целофанът, чието предназначение беше да улесни пълното изгаряне на получените и изпратените текстови съобщения, не беше запален, и това говореше за сериозен недостиг на бдителност. Агентите от Абвера, дори онези от Лонг Айлънд, обикновено не бяха толкова небрежни. Сигурно наличието на тайната стая беше внушило на Елена фалшиво чувство за сигурност. Или пък липсата на прозорец.

Измъкнах едно съобщение от кошчето, разстлах го на плата на масата, хвърлих му набързо един поглед, после го сгънах, за да го прочета по-късно. Канех се да върна кошчето под масата, когато нещо друго привлече погледа ми.

Празен пакет „Куулс“. „Куулс“ бяха американска марка ментолови цигари, каквито нито аз, нито Елена пушехме. Да пушиш „Куулс“, беше като да пушиш цигарени дъвки. Още по-интересно беше онова, което намерих вътре в смачкания пакет. Картонче с кибрит, на което беше останала само една клечка. От хотел „Хамилтън“ във Вашингтон. Хотел „Хамилтън“ гледаше към парка „Франклин“, където беше намерено тялото на Торнтън Коул. Присъствието на това картонче рекламен кибрит в една стая с радиостанция SE100/11 беше предостатъчно доказателство, че мъжът, убил Коул, а най-вероятно и Тед Шмид, е седял на същия стол, на който седях аз в момента.

Оставаше ми само да кажа на Райли, който да организира пълно наблюдение над къщата с помощта на британците, докато немският агент се появи отново. Прибрах уликите — текстовото съобщение, празния пакет „Куулс“, кибрита от хотел „Хамилтън“ — и излязох от тайната стая. Съзнавах, че няма начин да разкрия шпионина, без да натопя и Елена.

Изключих лампата, затворих библиотечката — врата и се върнах в спалнята. Елена се размърда под завивките и аз се престорих, че съм станал да взема пакет цигари от джоба на палтото си.

— Какво правиш? — попита тя и се надигна.

— Отивам до тоалетната — отвърнах и запалих цигара. — Спи си.

Затворих вратата на банята, седнах на тоалетната чиния и разгънах текстовото съобщение, озаглавено „ОПЕРАЦИЯ WURF“. На немски „wurf“ беше глагол със значение „хвърлям“, но преносно означаваше също „успех“, „удар“, „попадение“ и дори „решителен ход“. Съобщението, адресирано до някой си Брут, беше кратко и всичко в него потвърждаваше идеята за някакъв решителен ход. Прочетох го няколко пъти, преди да го сгъна внимателно и да го прибера в собствения си пакет цигари, заедно с кибрита от хотел „Хамилтън“. После станах, пуснах водата и се върнах в леглото.

Едва ли щях да заспя отново — не и след като бях прочел съобщението от Абвера. И когато навън се развидели, аз още си повтарях наум съобщението. „Брут да задейства покушението над Вотан. Желаем успех.“

От доста време не бях ходил на опера от Вагнер, но помнех, че Вотан е един от боговете в „Рейнско злато“. Това навеждаше на

мисълта, че въпросният Брут планира да убие само един от Големите трима. Едва ли Рузвелт или Чърчил обаче. Нито един от тях не се връзваше с образа на Вотан. Не, само един от Големите трима изглеждаше достоен за това кодово име и това беше Йосиф Сталин.

Елена се събуди за кратко и ме целуна топло, преди да заспи отново. Май наистина имаше чувства към мен. За себе си знаех, че не ми е безразлична. Осъзнавах също, че не съм готов да я предам, без значение коя е и каква е. Опитах се да поспя малко, с надеждата, че като се събудя, ще знам как трябва да постъпя. Но сънят упорито ми убягваше. И след известно време стигнах до извода, че първоначалната ми идея е единствената възможна. Измъкнах се от леглото, взех от албума снимката на Елена с майор Райхлайтнер, за да съм сигурен, че Райли ще ми повярва, и излязох от спалнята.

Райхлайтнер още закусваше, когато ефрейтор Армфийлд ме въведе в килията му. Майорът ме поздрави хладно. В началото бях склонен да си обясня този демонстрация на безразличие с факта, че още не беше довършил закуската си. Но когато запалих цигара и го зачаках да ме погледне в очите, осъзнах, че нещо се е случило. И едва тогава погледът ми попадна на прехванатите съобщения от проекта „Булка“ на Донован, подредени в спретната купчинка на масата и очевидно разшифровани.

— Вече всичко ми е ясно — каза Райхлайтнер. Усмивката му беше леко пренебрежителна, което ме подразни след всичко, което бях направил за него.

— И защо не казахте на някого?

— Не мисля да го правя. А и първо исках да говоря с вас. Да ви кажа какво ще искам срещу мълчанието си.

— И какво е то? — усмихнах се, наслаждавайки се на малкото му представление.

— Искам да ми помогнете да избягам.

Този път се засмях с глас.

— Според мен малко избързвате, майоре. Първо трябва да ми кажете какво си мислите, че знаете, и защо си мислите, че го знаете. Да свалим картите на масата. Чак след това можем да говорим за някаква сделка.

— Добре. Щом така искате. — Райхлайтнер сви рамене и взе листата от масата. — На това руснаците му казват „развивка“. Макар и разшифровано, съобщението съдържа набор от кодови думи, които го правят неразбираемо за неквалифицирания читател. Уж всичко е ясно, но не е. Обърнете внимание на датата на това конкретно съобщение. Осми октомври. Съобщението се отнася за среща, състояла се в Лондон.

Кимнах, почти сигурен за коя среща става въпрос.

ЛЕО докладва в последния си БАГАЖ, че е бил на ЗАКУСКА в ГЛАДСТОН с един 26, за когото вече знаем, че преди е бил НОВАТОР за СПАРТА в ТРОЯ през 1937 година. С кодово име КРЕЗ. ВЕРСАЙ препоръчва минимално наблюдение, защото КРЕЗ сега работи за ОРВИЛ и СТАМП със специално назначение и може да осигури РАНИЦА в бъдеще. При следваща ЗАКУСКА следва да наблегнете на отчайващата ситуация в СПАРТА и ако това не успее, да му бъде внушено, че може да се стигне до преоценка на въпроса за неговото 43.

Райхлайтнер се усмихна.

— ЛЕО е името на агент — каза той. — ЗАКУСКА е среща, разбира се. ГЛАДСТОН е Лондон. Числото 26 означава, че човекът може евентуално да бъде вербуван за каузата на НКВД. НОВАТОР е действащ агент на НКВД. СПАРТА означава Съветска Русия, а ТРОЯ — нацистка Германия. КРЕЗ, подозирам, сте вие, защото работите едновременно за ОРВИЛ — това трябва да е Донован — и за СТАМП. Последното е кодовото име на Рузвелт, това го знам със сигурност. РАНИЦА е информация, която може да доведе до нещо важно. Числото 43 означава завещание.

— Ами, онова за завещанието сигурно ви говори нещо, майоре.

— Не толкова, колкото фактът, че в миналото сте били НОВАТОР за СПАРТА.

— „В миналото“ е ключовият израз тук. Вие например едва ли сте толкова ентусиазиран поборник за нацизма, колкото сте били през трийсет и трета, нали така? Аз през трийсет и осма четях лекции в

Берлинския университет и от време на време попадах в една компания с д-р Гьобелс. И реших, че най-добрият начин да се противопоставя посвоему на нацизма, е като предавам на руснаците извлечената от разговорите ни с Гьобелс информация. Само че всичко това приключи, когато се върнах в Щатите. После обаче, преди няколко седмици, се озовах в Лондон във връзка с доклада си за касапницата в Катинската гора, който трябваше да изготвя по поръчка на президента, и налетях на човек, когото познавах във Виена. Англичанин, който споделяше комунистическите ми възгледи и който сега работи за британското разузнаване. А както се разбира от казаното преди малко, и за руското разузнаване. Говорихме си за старите времена и нищо повече. Или аз така си мислех, докато генерал Донован не спомена за прехванатите съобщения и кодовите книги. И съвсем естествено поисках да разбера дали НКВД не планира да ме потърси отново. Подозирам, че още не са го направили само защото от дванайсети ноември съм извън Вашингтон. Просто времето не им е стигнало. Въпреки всичко не мога да отрека, че ще изпадна в неприятна ситуация, ако Донован и президентът научат за миналите ми пристрастия. Неприятна и дори компрометираща ситуация. Навярно ще се наложи да напусна ССД. Но едва ли ще ме сложат на електрическия стол заради нещо, което съм направил преди Съединените щати да обявят война на Германия. Дори в затвора едва ли ще отида. Така че — не, няма да ви помогна да избягате. Ще поема риска от разкритието.

Усмихнах се предизвикателно. Истината беше, че сега, когато знаех какво точно се съдържа в материалите от „Булка“, се чувствах по-добре.

— Това, разбира се, се отнася и за вас — добавих.

Райхлайтнер смръщи чело.

— Какво искате да кажете?

— Само това. Че ако решите да кажете на Дийкин и Донован какво знаете, не е лошо да имате предвид, че няма да съм единственият човек, арестуван за шпионаж. Вие например попадате под същия параграф. Не забравяйте, че Дийкин още не е зачеркнал името ви от списъка за разстрел. А да не забравяме и малката дама. Местният вариант на Мата Хари.

Подадох му снимката от албума на Елена.

— Тази снимка е била направена само преди няколко месеца. При откриването на „Оберже де Пирамид“. Дори да оставим настрана въпросите, които снимката повдига относно пребиваването ви тук през въпросния период, остават онези, за участието и ролята на Елена Понтятовска. Работата е там, майор Райхлайтнер, че аз знам всичко за радиостанцията в тайната стая зад библиотечната. Дори само това ще ѝ гарантира почетно място до стената за разстрел, веднага след като изнеса вашия труп.

— Какво смятате да направите по въпроса? — мрачно попита Райхлайтнер.

— Ако ставаше дума само за вас двамата и за някоя и друга информация относно дейността на Изпълнителното бюро за специални операции в Югославия, сигурно бих бил склонен да се огранича до това да предупредя Елена, че знам какви ги върши. Че трябва да прекрати дейността си и да се махне по най-бързия начин от Кайро. С нея сме добри приятели, между другото. Може би толкова добри, колкото сте били и вие двамата. Това не знам. Убеден съм обаче, че става въпрос за нещо по-сериозно от малко любителско шпиониране. Много по-сериозно. Работата е там, че според мен Елена се е забъркала в заговор за убийството на Сталин в Техеран.

Показах на Райхлайтнер съобщението, което бях взел от кошчето в тайната стая, и му хвърлих в лицето недоопечената си теория по въпроса.

— Защо беше целият този театър с досието „Бекетовка“, между другото? Нещо като оправдание постфактум за справедливото убийство на Сталин? Да, това доста би се понаравило на световната преса. Сталин е бил тиранин, чудовище, масов убиец. Заслужавал е да умре, защото само Бог знае колко хора са били убити по негова заповед. И ето ви го доказателството. Ето срещу това винаги се е борила Германия. Срещу болшевишкото варварство. Което означава, че Британия и Америка са воювали не срещу когото трябва. — Кимнах. — Логично звучи, когато го погледнеш от този ъгъл.

— На вас може и да ви звучи логично — възрази Райхлайтнер. — Но не и на мен. Изобщо не беше така. Не знам нищо за заговор срещу Сталин.

— Не знаете? А тази снимка? Ако не друго, тя доказва, че сте били в Кайро и преди. Като шпионин.

— Бил съм тук и преди, вярно е. Но не като шпионин.

— Ясно. Били сте на почивка. — Ухилих се и метнах цигарата си на пода. — Разгледали сте пирамидите, после сте се прибрали в Берлин с няколко евтини еротични картички и един-два евтини сувенира.

Райхлайтнер не каза нищо. Устните му бяха побелели. Но на мен ми беше писнало да се правя на търпелив. Сграбчих предницата на жилетката му и го блъснах силно в стената на килията.

— Стига, Макс, идиот такъв — извиках. — Не само твоя задник го заплашва разстрел. И Елениният е в същото положение. Или си прекалено тъп, за да го схванеш?

— Добре. Ще ви кажа каквото знам.

Пуснах го и отстъпих назад. Той се отпусна тежко на кушетката и запали цигара.

— От самото начало — казах. — Слушам.

— Действам в този район от известно време. Най-вече в Анкара и Кайро. Но не съм шпионин, а куриер. Участвах в тайни мирни преговори между Химлер, Фон Папен и американците. По-точно контактувах с един човек на име Джордж Ърл. И той е от специалните представители на вашия президент.

— Ърл? Той какво общо има с това?

— Вижте, не отричам, че досието „Бекетовка“ имаше за цел да подрони доверието между Щатите и Съветския съюз. И между другото, информацията в него е напълно достоверна. Но никога не е ставало дума за покушение. Поне аз не знам за такова нещо.

— Доколко беше запозната Елена с дейността ти?

— Почти нищо не знаеше. Само че трябваше да се върна в Германия, за да донеса тук някакъв важен документ. Който след това трябваше да попадне по най-бързия начин в ръцете на президента.

— И сигурно точно тогава аз съм се оказал подръка — вметнах мрачно.

Райхлайтнер поклати глава в знак, че не разбира за какво му говоря.

— Тя е просто явка и нищо повече. Помага на всеки германец, който слезе от влака, фигуративно казано. Не задава въпроси. Просто подпомага една мисия, после втора и трета, но не знае подробности.

— Тази седмица мирни преговори, другата — покушение, така ли?

— Казвате, че сте експерт по немското разузнаване, нали? Значи знаете, че Абверът и СД нямат навика да си споделят информация или оперативни планове. Както и че нито едните, нито другите си правят труда да информират външното министерство или Гестапо за намеренията си.

— Но няма начин Химлер да не знае какво става, нали?

— Не е задължително. Химлер и адмирал Канарис се разбират точно толкова, колкото Канарис и Шеленберг, с други думи — никак. Или Шеленберг и Фон Рибентроп например.

— А ти? Къде е твоето място във всичко това?

— Аз съм от СС. Преди войната работех в криминалната полиция. И както казах, сега съм само куриер между Химлер и Фон Папен и вашия командир Ърл. Срегнах се с него, когато бях тук миналия път. Можете да го попитате за потвърждение. Определено не съм убиец. — Райхлайтнер ми върна текстовото съобщение от Абвера. — Но навярно бих могъл да ви помогна да го хванете. Този Брут. Той наистина съществува.

— И защо би направил такова нещо?

— За да отърва Елена, разбира се. Ако някой се опита да убие Сталин, тя може да пострада. А аз не искам това да стане. — Помълча, после продължи: — Навярно бих могъл да я убедя да съдейства за залавянето на Брут. Или пък просто да ви каже кой е той. Какво ще кажете?

— И всичко това въпреки факта, че мразиш Сталин и би го убил със собствените си ръце, както ми каза по-рано?

— По-важно е Елена да остане жива. — Райхлайтнер погледна с копнеж към снимката си с Елена, която лежеше на масата. — Едва ли ще има друг избор, освен да съдейства, не мислите ли? А и какво ще изгубите вие?

— Навярно нищо. Въпреки това искам да си помисля. Докато закусвам. — Погледнах си часовника. — Връщам се в хотела си. Ще взема душ и ще хапна нещо, докато обмислям предложението ти. После ще се върна тук и ще ти кажа какво съм решил.

Вече ми беше ясно, че майорът е влюбен в Елена — навярно държеше на нея не по-малко от мен.

— Какво да правя с тези разшифровани съобщения? — попита той.

— Не казвай, че аз съм ти наредил. Изгори ги. И тях, и кодовите книги.

Докато пътувах с такси към хотела, се запитах доколко рисковано е да кажа на Райли и Хопкинс какво съм открил. Колко струваше животът на жена, която обичах, жена, която в крайна сметка беше немски шпионин, в сравнение с участието на единствения човек, способен да изведе Русия до пировата победа над Германия, която изглеждаше неизбежна? Сигурно трябваше просто да свърна зад ъгъла от „Сивите колони“ към американската легация и да оставя всичко в ръцете на тайните служби. Но пък не можех да изключа възможността именно един от техните агенти да е Брут, потенциалният убиец. Нуждаех се от време да помисля и след като до конференцията в Техеран оставаха няколко дни, то няколко часа отлагане едва ли щяха да променят нещо.

Докато слизах от таксито пред „Шепърдс“ си одрасках ръката на една метална панта. Спрях кървенето с носната си кърпичка и когато се качих в стаята си, почистих раната с йод. В Кайро небрежността и към най-дребните наранявания не беше препоръчителна. После се обръснах и пуснах крановете да напълня ваната. Тъкмо се канех да пъхна телесата си в хладката вода, когато на вратата се потропа силно. Изпсувах, увих един пешкир на кръста си и отидох да отворя. Насреща ми стърчаха четирима мъже, двама от тях — високи, тънки египтяни с бялата униформа на местната полиция. Двамата европейци с тях дишаха тежко, сякаш се бяха качили тичешком по стълбите. Единият ме заговори любезно, но зад очилата му с телени рамки прозираше нещо гадно.

— Вие ли сте професор Уилард Майер?

— Да.

Онзи ми показва картата си.

— Детектив инспектор Люгър, сър. А това е сержант Каш. — Инспекторът не си направи труда да ми представи двамата египтяни. В белите си униформи приличаха на водопроводчици. — Може ли да влезем, сър?

— Всичките ли? — Ала двамата детективи вече бяха минали безцеремонно покрай мен. Каш изобщо не ме погледна. Оглеждаше

стаята.

— Хубава стая — заключи той. — Много хубава. Никога не съм отсядал в „Шепърдс“. Само за офицери е, сещате се.

— Трябва да се поддържат стандартите — подхвърлих аз. Вече бях успял да го намразя заради умелия начин само с няколко изречения да ми внуши усещането, че съм престъпник. — Докъде иначе ще стигне империята?

Той примижа леко и ме фиксира с най-каменния си поглед. С египтяните може и да се получава, но не и с мен. След това обаче той се усмихна. А усмивката му беше в пълна мяра ужасяваща. С много зъби. Развалени зъби. Обърнах се отвратено към Люгър.

— Ще ми кажете ли какво става? Тъкмо щях да влизам във ваната.

— В тази стая ли прекарахте нощта, сър? — попита той.

— Не, прибрах се преди малко, колкото да се изкъпя.

— Просто отговорете на въпроса, ако обичате.

— Добре. Прекарах нощта в дома на една приятелка.

— Бихте ли ми казали името на тази приятелка, сър?

— Щом смятате, че е необходимо. Къщата принадлежи на принцеса Елена Понтятовска. Не помня номера. Но е на улица „Харас“ в Града на градините. — Още не бях довършил, когато сержант Каш взе окървавената ми кърпичка и се спогледа с Люгър. — Вижте, не разбирам какво става. Аз съм член на американската делегация. — Погледнах към Каш. — Американската *дипломатическа* делегация.

— Ще се опитаме да не отнемаме твърде много от ценното ви време, сър — каза Люгър. — Кога напуснахте къщата на принцесата? Приблизително?

— Рано тази сутрин. Около седем.

— И право тук ли дойдохте?

— Не, в интерес на истината, се отбих в британския армейски щаб в „Сивите колони“. По работа. Моят шеф, генерал Донован, ще гарантира за мен, ако е необходимо. Както и Майк Райли, който ръководи охраната на президента.

— Да, сър — кимна Люгър.

Каш върна предпазливо кърпичката ми на масата. Съвсем малко по-предпазливо от нормалното. Сякаш се чудеше дали да не я вземе отново и да я сложи в найлонов плик с надпис „Улика“. Не стига това,

ами взе и панталоните ми от стола, където ги бях захвърлил, и пребърка джобовете. На хастара на единия имаше малко кърваво петно.

— Вижте, няма да кажа и дума повече, преди да ми кажете какво, по дяволите, става.

— В такъв случай, сър, не ми оставяте друг избор — въздъхна Люгър. — Уилард Майер, арестувам ви по подозрение в убийство. Разбирате ли казаното от мен?

— Кой е бил убит, за бога?

— Облечете се, сър — каза Каш. — Но обуйте друг панталон, моля.

— Порязах се. Като слизах от таксито, преди половин час или там някъде.

— Боя се, че това вече е от компетенцията на лабораторията, сър.

— Вижте, има някаква грешка. Никого не съм убивал.

Люгър беше намерил презраменния ми кобур и автоматичния колт вътре. Вдигна кобура и подуши пистолета, без да го докосва.

— От месеци не е стреляно с него — казах му, докато се обличах. — Защо не ми кажете какво е станало? Да не би нещо с Елена?

Нито един от двамата детективи не обели и дума, докато ме водеха към голямата черна кола, паркирана пред хотела. Поехме на юг към Цитаделата, строен преди столетия бастион с тънки като игли минарета, които го правеха един от най-драматичните елементи от облика на Кайро. Заобиколихме Цитаделата и влязохме откъм задната ѝ страна, от по-високо ниво, близо до центъра на древния комплекс, а после продължихме с автомобила през прохода под портата, който ни изведе в двор пред полицейското управление.

Слязох от колата и все така следен отблизо, влязох в сградата. Там, в една голяма стая с изтъркан каменен под, прекрасен изглед към града и портрет на крал Джордж на стената, започна разпитът ми.

Много бързо стана ясно, че Елена е била убита.

— Имахте ли сексуални отношения с Елена Понтятовска?

— Да — отвърнах.

— Откъде се познавате?

— Приятели сме отпреди войната. Запознахме се в Берлин.

— Разбирам.

— Вижте, инспекторе, тя беше жива и здрава, когато си тръгнах тази сутрин от къщата ѝ. Но има нещо, което трябва да знаете. Нещо важно.

Люгър вдигна поглед от бележките си.

— И какво е то?

— Преди да ви го кажа, трябва да съм сигурен, че наистина е мъртва.

— Добре — въздъхна Люгър. — Да идем да я видим тогава.

Натоварихме се обратно в колата с двамата детективи и поехме към къщата на улица „Харас“. Охраняваха я няколко египетски полицаи, а екип от криминолози си вършеше работата вътре.

Люгър поведе към първия етаж. Аз вървах след него, Каш беше поел ариергарда. Влязохме в спалнята на Елена.

Тя лежеше до високия френски прозорец, облечена с копринен халат. Беше простреляна в сърцето почти от упор, както личеше от заобиколената с ореол от черен прах входна рана. Нямаше нужда да слагам огледалце пред устата ѝ, за да разбера, че е мъртва.

— Изглежда е познавала убиеца — отбелязах. — Щом му е позволила да се приближи толкова. Но не съм бил аз.

На пода до тялото лежеше един валтер РРК и аз с ужас си дадох сметка, че това навярно е същият автоматичен пистолет, който бях държал в ръцете си предната нощ, в тайната стая. Отпечатъците ми бяха върху него. Но реших на първо време да не казвам нищо по въпроса.

— Е, уверихте се — каза Люгър.

— Дайте ми минутка, моля ви. Тя ми беше близка приятелка.

Ала истината беше, че се опитвах да спечеля малко време. На пода имаше нещо дребно, близо до ръката на Елена, и аз се запитах дали не бих могъл да видя какво е, преди да ме отстранят от местопрестъплението.

— Всичко това е ужасен шок за мен, инспекторе. Имам нужда от една цигара. — Извадих цигарите си. — Нещо против?

— Не, запалете си.

Престорих се, че ръцете ми треперят силно и изпуснах две цигари на пода. Сложих друга в устата си, после бързо се наведох и вдигнах само едната от двете паднали цигари. Едновременно с това

взех и предмета до ръката на Елена и го пуснах в пакета, заедно с цигарата.

— Моля ви, това е местопрестъпление все пак, внимавайте — възмути се Люгър. — Една от цигарите ви остана на пода. — И се наведе да я вдигне.

— Съжалявам. — Взех цигарата от ръката му и запалих другата в устата си.

— Е, професоре. Какво щяхте да ми кажете — онова, важното?

— Че Елена Понтятовска беше немски шпионин.

Люгър се опита да скрие усмивката си.

— Този случай наистина си има от всичко по малко — каза той. — Вярно, отдавна не сме имали толкова сензационно убийство в Кайро. Последното с такива забележителни действащи лица, ако ми позволите този израз, е било през далечната двацет и седма — убийството на Соломон Сикгорел, собственика на универсалния магазин. А сегашните участници сте вие, професоре, известен философ, и една полска принцеса, вдовица на един от най-богатите мъже в Египет. Който, ако позволите да добавя, също беше застрелян. А сега казвате, че тази жена е била немски шпионин.

— Това за „сега казвате“ просто го забравете — възразих аз. — Не помня да съм казвал каквото и да било за нея преди.

— Затова ли я убихте? — попита Каш. — Защото е била немски шпионин?

— Не съм я убил аз. Но мога да докажа, че е била шпионин. — За миг се изкуших да покажа на Люгър текстовото съобщение, което още беше в джоба на палтото ми, но после реших, че ще по-добре да оставя всичко това в ръцете на Хопкинс и Райли. — В тайна стая на горния етаж има немска радиостанция. Мога да ви покажа къде е.

Люгър кимна. Оставихме Каш в спалнята и се върнахме по коридора до двойната врата, която се отваряше към каменното стълбище, оттам се качихме в малкия апартамент. Показах на детектива как библиотечната се отваря като врата, после го въведох в тайната стая.

Само че немската радиостанция я нямаше.

— Беше ето там, на масата. А до радиостанцията лежеше пистолетът, който сега е на пода в спалнята на Елена. Валтерът. Боя се, че може да намерите мои отпечатыци върху оръжието, инспекторе.

Разгледах го, когато сутринта дойдох тук и открих радиостанцията. Искях да проверя дали е зареден.

— Разбирам — кимна Люгър. — Нещо друго искате ли да ми кажете, сър?

— Само, че не съм я убил аз.

Люгър въздъхна.

— Опитайте се да видите всичко от моя гледна точка — каза почти нежно той. — Когато ви арестувахме, на панталона ви имаше кръв. Сам признахте, че по вероятното оръжие на престъплението има ваши отпечатъци. Имали сте сексуални отношения с жертвата. И като капак на всичко, когато дойдохте тук с някаква налудничава шпионска история, се опитахте да компрометирате уликите. Да, ще ви бъда благодарен, ако ми предадете копчето. Онова, което взехте от пода в спалнята, когато си изпуснахте цигарите.

Извадих копчето, огледах го за миг и го връчих на инспектора.

— Не е мое. Съжалявам.

— А смятахте ли, че може да е ваше? — попита Люгър.

— В интерес на истината, не. Но това едва ли има значение.

— Ние не сме глупаци, сър — каза Люгър и прибра копчето в джоба си.

— В такъв случай сте забелязали, че на нито едно от саката ми не липсва копче.

— Забелязах го, да. И именно по тази причина се чудя защо го взехте.

Свих рамене.

— Сигурно съм се надявал да срещна човек с липсващо копче на сакото.

— Копчето, разбира се, може да е паднало на пода по-рано — призна Люгър. — Но все пак е улика. Не толкова добра, колкото пистолет с отпечатъци обаче. Вашите отпечатъци, казвате?

— Както и тези на убиеца.

— Жалко, че онази радиостанция не е тук — отбеляза Люгър. — Можеше значително да промени нещата.

— Предполагам, че същият човек, който е убил принцесата, е отнесъл и радиостанцията. И по същата причина. За да скрие факта, че Елена е била немски шпионин. Нещо явно го е изплашило. — Въздъхнах, осъзнал какво най-вероятно се е случило. — И това

сигурно съм бил аз. Работата е там, че снощи претърсих къщата, докато всички спяха. Или така поне си мислех тогава. Някой явно ме е видял и е решил да прикрие следите си. Но основното, инспекторе, е, че имам сериозно основания да вярвам, че съм се натъкнал на заговор за покушение срещу Големите трима.

Дадох му текстовото съобщение. Вече нямаше смисъл да отлагам предаването му. Бях на косъм от обвинение в убийство.

Люгър го погледна.

— На немски е — смръщи се той.

— Разбира се, че ще е на немски. Изпратено е от Берлин. „Mordanschlag“. На немски това означава „убивам“.

— Така ли?

— Аз съм специалист по немското разузнаване. Работя за ССД. Това е американската разузнавателна служба. В момента съм офицер за свръзка между президента и въпросната служба. Наложително е да разговарям с шефа на президентската охрана възможно най-скоро. Името му е Майк Райли.

Каш се появи на прага.

— Няма немска радиостанция, а? — попита той.

— Няма. И гледай никой да не пипа онзи пистолет в спалнята. Нашият професор току-що призна, че отпечатъците му са върху него.

— Не беше точно така, всъщност. Казах, че може да ги намерите там.

Инспектор Люгър се наведе напред.

— Да ви кажа ли какво се е случило според мен, професор Майер?

Простенах вътрешно. Очевидно беше накъде го водят елементарните му мисловни процеси.

— Приятелката ми е мъртва, инспекторе. И какво мислите вие по този въпрос, в момента малко ме интересува.

— Мисля, че по някое време тази нощ, докато сте били в леглото с принцеса Понтятовска, двамата сте се скарали. Караница между любовници. И по някое време призори вие сте я застреляли.

— Толкова сложно? — Поклатих глава. — Явно четете много романи.

— Сложностите ги оставяме на вас. Случилото се тук е било съвсем просто. Цялата тази история за немската радиостанция е пълна

измишльотина, нали така? Точно както и историята за заговор срещу Големите трима.

Люгър тръгна бавно към мен, следван плътно от сержант Каш, докато не се приближи толкова близо, че усетих миризмата на цигари и кафе в дъха му.

— Не стига, че сте убили съвсем хладнокръвно една жена — продължи Люгър, — ами ни взимате и за двама пълни идиоти, а това наистина ме вбесява. — Последното Люгър буквално го изкрещя. — Немски шпиони? Заговори за убийството на Големите трима? Друго какво — че Хитлер се крие в шибаното мазе ли?

— Е, не го видях, когато слязох там сутринта.

— Защо не ни кажете истината? — тихо се обади Каш.

— Не обичам янките — промърмори Люгър.

— Това е първото смислено нещо, което чувам от вас, откакто си отворихте плювалника в мое присъствие. Смятайте го за обида.

— Включихте се късно в тази война, точно както закъсняхте и в предишната. И когато най-последно се направихте труда да се веснете, си въобразявате, че можете да ни подритвате като бедния роднина. И да ни казвате какво да правим, сякаш проклетата война е ваша лична собственост.

— След като ние плащаме за нея, нормално е да имаме глас.

— Кажете ни какво всъщност се случи — намеси се Каш.

— Разправяш ни куп шибани лъжи, нищо повече — изрева Люгър и ме стисна за реверите. — Голям шибаняк си ти, приятел. Точно като тъпите си сънародници, всичките сте един дол дренки.

Каш хвана ръката на Люгър и се опита да го дръпне назад.

— Зарежи, шефе — каза той. — Не си струва.

— Ще го размажа това копеле — изсъска Люгър и стисна още по-силно реверите ми. — Или ще ми каже истината, или ще го размажа, Бог да ми е на помощ.

— Добре го давате, момчета — рекох, стиснах китките на Люгър и успях да освободя нещастното си сако от хватката му. — Срамота е да си хабите уменията върху човек, който е виждал това представление и преди. И то изиграно от по-добри актьори.

— Истината — изрева Люгър и ме фрасна с юмрук в ребрата.

Извих се назад и успях да го ударя косо с лакът в челюстта. Каш се намеси и успя да ни раздели, макар и с мъка. Люгър изгледа сърдито

Каш и процеди:

— Махни го от очите ми.

Откараха ме обратно в Цитаделата и ме заключиха в една гореща, смрадлива килия. Седнах на самотната дървена койка и втренчих поглед в самотното отходно ведро. Ведрото беше празно, но по всичко личеше, че животът ми се е отправил по най-пряк път в неговата посока.

Към края на деня чух мюезинът да призовава правоверните към молитва. Силният му мелодичен глас се носеше през застиналия въздух на Цитаделата. Звукът беше успокояващ, сякаш не само слухът, а всичките ми сетива го попиваха.

Минутка след като мюезинът млъкна, вратата на килията се отвори и ме изведоха навън. Униформен полицаи ме придружи до голяма стая горе, където Донован, Райли и агент Рауф бяха насядали около една маса. Пред тях беше текстовото съобщение, което бях дал на инспектор Люгър. Въздържах се от коментар. Приключил бях с доброволното споделяне на информация.

— Изглежда, британците искат да те обвинят за убийството на приятелката ти — каза Донован.

Сипах си чаша вода от каната на масата.

— Е? Ти ли я уби?

— Не. Някой друг го е направил. Някой, който е искал да скрие, че тя е била немски шпионин. — Кимнах към масата. — Това съобщение го намерих в стаята с радиостанцията.

— Тоест в стаята без радиостанция? — засече ме Рауф.

— Да. Предполагам, че човекът я е отнесъл от страх, че някой като вас може да я намери.

— И този немски шпионин, за когото говорите, е убил принцесата — все така недоверчиво продължи Рауф.

— Да. Нали разбирате, немските шпиони не са нещо необичайно, все пак водим война с Германия.

— Може би само така изглежда — каза той, — защото, като ви слуша човек, излиза, че имаме истинска епидемия от шпиони.

— Ами, в Египет сме, все пак. Къде другаде да избухне епидемия от шпиони, ако не тук? Заедно с въшките, бълхите, циреите и агентите на тайните служби.

Артерията отстрани на потния му врат започна да пулсира видимо. В стаята беше горещо и Рауф си беше свалил сакото, така че не можех да видя дали всичките му копчета са налице.

Донован взе текстовото съобщение от масата. Гледаше го така, както би гледал съмнително висока сметка, изпратена му от местния касапин.

— И казваш, че това е доказателство за заговор срещу Големите трима, в Техеран? — попита той.

— Не срещу Големите трима. Само срещу Сталин. — Издърпах съобщението от дебелия пръст на Донован и преведох текста на английски. — Според мен Вотан е Сталин — обясних. — Вотан от операта на Рихард Вагнер, сетихте ли се? Просто сметнах, че британската полиция ще се стресна повече, ако им кажа, че заговорът е срещу тримата, а не само срещу маршал Сталин. Малко е странно, но повечето хора, с които говоря напоследък, май недолюбват руския лидер. Включително и вие, ако не греша.

Донован се усмихна спокойно. Сините му очи не се отделяха от моите.

— Много жалко, че не са намерили онази немска радиостанция — каза той. — Тя би се вързала чудесно с версията ти.

— Предполагам, че човекът, убил приятелката ми, е стигнал до същото заключение, сър.

— Да, но да поговорим и за нея, всъщност. Как точно се оказахте в приятелски отношения с жена, която обвинявате в шпионска дейност?

— Елена беше красива. Умна. И богата. Предполагам, че просто са ми слаби ангелите.

— Откога се познавахте?

— Отдавна. Запознахме се в Берлин, преди войната.

— Спяхте ли с нея?

— Това си е моя работа.

— Голям кавалер си бе, Уилард — намеси се Рауф. — Всички професори ли сте такива, или само ти?

— Виж ти, агент Рауф, май долавям завист в гласа ви.

— Според мен въпросът с основателен — подкрепи го Донован.

— На мен пък изобщо не ми прозвуча като въпрос. Вижте, господа, аз не съм женен, така че с кого спя си е само моя работа, на

дамата и евентуално на гинеколога ѝ. — Усмихнах се на Рауф. — Гинеколог означава женски доктор, агент Рауф.

— Британците казват, че е била полска принцеса — обади се Райли.

— Така е.

— Вярно ли е, че когато и двамата сте живели в Берлин, сте поддържали приятелски отношения с Йозеф Гьобелс?

— Кой ви каза това?

— Един от полските ѝ приятели. Капитан Скоморовски, май така му беше името. Вярно ли е?

Кимнах. Нищо чудно, че Елена му беше казала. Какъв по-добър начин да убедиш някого, че не си шпионин, от това да си толкова безнадеждно и очарователно недискретен?

— Никога не съм бил приятел с Гьобелс. Познавахме се бегло. — Кимнах към Рауф. — Както се познавам с колегата ви. — Отпих от водата. — А и всичко това беше през трийсет и осма. По онова време Щатите още имаха посланик в Берлин. Хю Уилсън. Засичахме се на партитата у Гьобелс. Ако не се лъжа, аз напуснах Берлин преди него.

— Спомена ли тази информация, когато постъпи в службите? — попита Донован.

— Мисля, че казах на Алън Дълес.

— И понеже той е в Швейцария, ще е трудно да го потвърди — сви устни Донован.

— Да. Но защо ви е нужно потвърждение? Краткото ми познанство с Гьобелс едва ли ме прави някакво изключение в ССД. В началото, когато още се казвахме Бюро за координиране на информация, за нас работеха много хора от немски произход. И това все още е така. Всички в „градчето“ знаят за проекта „Доктор S“ на президента. Да не забравяме и Пуци Ханфщаенгъл, бившия външен пресаташе на Хитлер. Не го ли привлякохте вие под крилото на БКИ, генерале? Разбира се, това беше преди ФБР да реши, че той трябва да остане под домашен арест в Буш Хил и да прослушва немските новинарски емисии. А да не забравяме и няколко срещи на командир Джордж Ърл с Фон Папен в Анкара. Не, генерале, не мисля, че отколешното ми познанство с Гьобелс трябва да тревожи, когато и да било.

— Това аз ще преценя — заяви Донован.

— Разбира се. Но в събота президентът лети за Техеран, за да се срещне със Сталин. Не мислите ли, че вместо да ме въртите на шиш заради предполагаемото ми приятелство с немския министър на пропагандата, по-добре би било да се запитате кой от членовете на американската делегация планира да убие маршал Сталин?

— Точно това правим в момента — каза Рауф и вдигна текстовото съобщение. — В края на краищата, това беше намерено у вас.

— Никой не го е намерил, аз го дадох на инспектора.

— Той и без това щеше да го намери. А да не забравяме, че пак вие бяхте хванат да използвате немско радио в Тунис.

— Чудех се на какво дължим присъствието ви тук, Рауф. Предполагам, теорията ви е, че през цялото време викам „дръжте крадеца“, защото самият аз съм крадецът, нали така? Е, последователен сте, това поне трябва да ви призная. Глупостта ви, изглежда, е хронична.

Извадих рекламния кибрит на хотел „Хамилтън“ от празния си пакет цигари. Бях го скрил под хастара на сакото си.

— Човекът, убил принцеса Елена, е видял сметката и на Торнтън Коул във Вашингтон. Този кибрит намерих в кошчето, заедно с текстовото съобщение от Абвера.

— Кошчето под несъществуващата радиостанция, така ли? — саркастично попита Рауф.

— Малко е сложно, агент Рауф, така че ще говоря бавно и с прости думи, за да можете дори вие да разберете. Убили са Коул, защото се е натъкнал на шпионски кръг. Съпрузите Шмид бяха ликвидирани, за да не се провали постановката, че Коул е бил в парка „Франклин“ на лов за мъжки секс — а след като загубиха доверието на президента покрай скандала със Самър Уелс, чиновниците от Държавния департамент побързаха да сметат тази история под чергата. Та, същият този човек, който е убил двамата Шмид — да го наречем Брут, — е убил и свързката си в Кайро и се опитва да натопи мен за убийството. И ако трябва да гадая, с тези си действия той се опитва да си разчисти пътя за покушение над Сталин в Техеран.

Ударих силно по масата с ръка, което накара Донован да подскочи. Повиших тон.

— Трябва да си отворите ушите и да чуете какво ви казвам. Някой, и този някой е американец, ще се опита да убие Сталин.

Майк Райли се размърда на стола си.

— Е, никой не се съмнява, че заговор за покушение съществува — хладно каза той. — Руснаците знаят всичко за него. Само че не участват никакви американци, професоре. Въображението ви играе номера. Наистина имаше заговор за убийството на Големите трима. За това сте прав. Два отряда немски парашутисти бяха спуснати недалеч от Техеран в понеделник. Повечето от тях вече са арестувани. А окапалите ще ги приберат до няколко часа.

Аз се облегнах назад изумен.

— Парашутисти?

— Да. От СС. Същият екип, който освободи Мусолини от хотел „Кампо Императоре“ в Италия.

— Скорцени — тъпо казах аз.

— Още не е ясно дали самият той участва — отвърна Райли.

— Последната ни информация е, че Скорцени е в Париж — намеси се Донован. — Разбира се, може да са ни заблудили.

— Не по-малко от сто души са били спуснати в Иран — продължи Райли. — Задачата им е била да обезвредят местния радар, така че бомбардировачи за полети на дълги разстояния, на стоянка в Крим, да пуснат товара си над британското посолство по време на тържеството за рождения ден на Чърчил. След като бомбардировачите си свършат работата, двата наземни отряда трябвало да избият евентуалните оцелели. Това е вашата операция „Wurf“, професоре. Мисия на ренегати от СС.

— Ренегати? Това пък какво означава, по дяволите?

— По всичко личи, че операцията не е била официално одобрена.

— Но откъде сме сигурни в това?

— Немското правителство е съобщило за плановете им на Съветите — обясни Донован.

Станах и се хванах за главата. Смахнатата история на Райли ме караше да се чувствам като Алиса в Страната на чудесата. Във всичко това нямаше нито смисъл, нито логика. Изобщо не се връзваше.

— И защо ще правят такова нещо, за бога? — допитах аз.

Донован сви рамене.

— Казах ви го още миналата неделя, професор Майер. Точно сега немците нямат никаква полза от убийството на президента Рузвелт. Вече от няколко седмици нашият човек в Анкара води тайни преговори с немския посланик. Предполагам, че немците държат нищо да не попречи на опита им да договорят мир. Трябвало е да ме слушате по-внимателно.

— Нищо от това не обяснява смъртта на Торнтън Коул, двамата Шмид, Брут...

— Бих казал, че в момента си имате други грижи на главата — каза Донован. — С британците. На ваше място, щях да си наема адвокат. Ще ви трябва.

23.

Петък, 26 ноември 1943

Техеран

Цялата операция в Техеран се ръководеше от Берия, шефа на съветската агенция за сигурност (НКВД), и от генерал Аврамов от Източния отдел. Берия беше пристигнал от Баку същия този ден заедно със Сталин. На борда на самолет СИ-47 беше пътувал и генерал Аркадиев, който беше изпитал истинска наслада от представлението, изнесено от Сталин в опит да прикрие патологичния си страх от летене. Основна мишена на гнева му стана не друг, а самият Берия. Сталин, разбира се, беше пиян. Само така можеше да намери в себе си достатъчно кураж, за да се качи на самолета, и изпълнен с водка и страх, той изсипа истински порой от хули върху сънародника си грузинец, когато самолетът попадна във въздушна турбуленция над Каспийско море.

— Ако умра в този самолет, последната ми заповед ще е да те изхвърлят през вратата, змия такава. Чуваш ли? Пътувахме толкова време с влак до Баку, само и само да избегнем летенето, а накрая пак се озовахме в шибания самолет. Тъпо.

Берия беше почервенял като домати. Аркадиев гледаше да не среща погледа му. Неразумно би било да покаже, че неудобството на шефа на НКВД го изпълва с такова злорадство.

— Чуваш ли ме какво ти говоря, змийо?

— Да, другарю Сталин — отвърна Берия. — Може би другарят Сталин е забравил, че обсъдихме маршрута на пътуването още в Москва. От началото се знаеше, че последната отсечка от пътя ще бъде измината със самолет.

— Не помня да съм давал съгласието си за това — изръмжа Сталин. — Тъпо. Онези двамата, Чърчил и Рузвелт, ги превозват с бойни кораби по море. Защо аз си нямам боен кораб? Каспийско не е по-голямо от Черно море. Да не би на руската флота да са й свършили

бойните кораби? Или Каспийско море е по-опасно от Атлантическия океан? Едва ли, Берия.

— И Чърчил, и Рузвелт ще изминат разстоянието от Кайро до Техеран по въздуха — настоя Берия.

— Само защото им се налага. Няма как да стигнат до Техеран по друг начин, мамка му.

Сега, няколко часа след края на полета, в една голяма стая на първия етаж на сградата, където се помещаваше централата на НКВД, на улица „Сирос“ в източната част на града, Аркадиев виждаше, че Берия още е в лошо настроение заради обидните коментари на Сталин. Заедно със секретаря си, Степан Мамулов, Аркадиев обсъждаше мерките за сигурността на Сталин с генерал Меркулов, заместника на Берия. Другите присъстващи на съвещанието бяха: генерал Крульов, който командваше трите хиляди мъже от личната гвардия на Сталин, разквартирувани в Техеран още в края на октомври; генерал Меламед, шефът на местното НКВД; и заместникът на Меламед, полковник Андрей Михайлович Вертински. Лошото настроение на Берия не се беше подобрило от новината, че поне дузина парашутисти от СС все още са на свобода. Единият от двата отряда беше задържан близо до свещения град Кум само часове след спускането им; други четиридесет мъже бяха обградени в една къща на улица „Ках“ и бяха предпочели да се бият, вместо да се предадат. Повечето бяха загинали. За неколцина обаче нямаше никаква информация.

— Командват ги немски офицери и подофицери, но повечето всъщност са украинци — докладва Меламед на Берия. — От армията на генерал Власов, която изгубихме на фронта при Волхов през четиридесет и втора.

— Предатели — изсъска Берия. — Това са те.

— Предатели са, разбира се — съгласи се Меламед. — Но не се пречупват лесно. Цяла нощ си играем на френско боричкане, а не казаха почти нищо. — Преди пристигането на Берия в Техеран Меламед беше най-опасният офицер от НКВД тук и „френско боричкане“ беше изразът, с който той и биячите му наричаха изтезанията и побоя за изтръгване на информация от задържани. — Корави мъже са, това мога да кажа.

— Нужно ли е да ви напомням, че другарят Сталин вече е в града? — сопна му се Берия. — Че колкото по-дълго тези предатели и

фашисти остават на свобода, толкова по-голяма става потенциалната заплаха за живота му? — Берия тикна белия, подпухнал показалец на дясната си ръка в зле избръснатата физиономия на Меламед. — Самият ти също си украинец, нали, Меламед?

— Да, Лаврентий Павлович. От Киев.

— Така си и знаех. — Берия се облегна назад и скръсти ръце с неприятна усмивка. — Имай предвид, ако онези копелета не проговорят, някой току-виж си помислил, че си бил снизходителен към тях заради произхода им.

— Мога да ви уверя, другарю Берия, че е вярно тъкмо обратното — каза Меламед. — Истината е, че аз, като украинец, дълбоко се срамувам от предателството им.

Никой не държи повече от мен предателите да проговорят и да бъдат наказани, гарантирам ви.

— Аз пък ти гарантирам друго, Меламед — ухили се злобно Берия. — Дори едно от онези копелета, които още са на свобода, да се приближи и на петдесет метра от нашето посолство, лично ще заповядам да те разстрелят. Същото се отнася и за теб, Вертински. Както и за теб, грознико — обърна се той към Крульов. — Един бог знае какво сте правили тук през цялото това време — цял месец имайте на разположение! Направо съм бесен. Бесен. Не мога да повярвам, че допуснахме великият Сталин да дойде в град, където има терористи, планиращи да го убият. Ако зависеше от мен, изобщо нямаше да дойде тук, но другарят Сталин е силен и упорит мъж. Не пожела да остане в Русия. Така че ще ви кажа следното. Трябва да намерим онези, и то по най-бързия начин. — Берия си свали пенснето. Беше на четиридесет и четири години и може би най-интелектуално надареният сред доверениците на Сталин, но в някакъв случай не беше саксийно растение. Дори по извратените стандарти на НКВД, Берия се славеше с жестокостта си.

— Къде са онези негодници, между другото? — попита той. — Онези, дето ги разпитвате.

— Десетина са долу, другарю Берия — побърза да обясни Меламед. — Останалите са в казармите на Червената армия северно от града, в Мешед.

— Немците трябва да останат живи, ясно ли е? — разпореди Берия. — Но за украинците в Мешед искам най-суровото наказание.

Да бъде изпълнено още днес. Разбрано?

— Без да ги разпитваме? — учуди се Крульов. — Ами ако онези долу не проговорят? Тогава какво? Ще ни се прииска да бяхме отложили екзекуцията на затворниците в Мешед.

— Правете каквото ви казвам и ги разстреляйте още днес. Не се притеснявай, онези долу ще проговорят. — Берия се изправи. — Още не съм срещал човек, който да не проговори, ако го разпитват правилно. Ще се заема лично с въпроса.

Берия, Мамулов, Меламед и Вертински слязоха в мазето на къщата на улица „Сирос“, където по нищо не личеше, че помещението се намира в Техеран, а не на московската Лубянка. Стените и подовите бяха бетонни, а коридорите и килиите — ярко осветени, за да отнемат на затворниците и кратката почивка на съня. Миризмата също беше типична за Съветите — смесица от евтини цигари, пот, животинска мазнина, урина и човешки страх.

Берия беше набит мъж, но с лека стъпка. С очилата си, лъснатите обувки, добре скроения по западна мода костюм и копринената вратовръзка той излъчваше самоувереност и компетентност, подходящи повече за успял бизнесмен, който не би се погнушил да застане на конвейера рамо до рамо с работниците си. Метна сако си на Аркадиев, свали си връзката и запретна ръкави, докато крачеше уверено към стаята за изтезания на НКВД.

— Къде са всички, по дяволите? — кресна той. — Нищо чудно, че кучите му синове не говорят. Няма кой да ги чуе. Вертински. Какво става тук, мамка му?

— Предполагам, че хората са се уморили — каза Вертински. — Обработват затворниците от сутринта.

— Уморени ли? — изкрещя Берия. — Чудя се колко ли уморени ще се чувстват след половин година в Соловки. Искam един от затворниците тук, веднага. Най-силният. Ще ви покажа как се правят тези неща. — Поклати глава уморено. — Винаги става така — обърна се той към Меламед. — Ако искаш нещо да се свърши както трябва, трябва да си го свършиш сам.

Берия поиска пистолета на един от офицерите от НКВД. Мъжът се подчини без колебание. Берия провери дали револверът, „Наган“ със седем патрона, е зареден. Макар и стар модел, немалко от служителите

на НКВД го предпочитаха, защото лесно му се монтираше заглушител, и по вида на оръжието Берия се досети, че офицерът е от екзекуторите.

— Ти разпитва ли някой от затворниците? — попита го той.

— Да, другарю Берия.

— И?

— Много са упорити.

— Как ти е името? — попита го Берия.

— Капитан Александър Колцов — представи се офицерът, тракна с токове и застана мирно пред другаря началник.

— Познавах един Колцов на времето — разсеяно каза Берия, но не си направи труда да добави, че въпросният човек беше журналист, когото лично беше изтезавал до смърт в затвора „Суканов“. „Сукановка“, както го наричаха по-често, беше личният затвор на Берия в Москва и там попадаха мъжете, които Берия беше преценил като достойни за свръхдоза жестокост, и жените, които беше решил да изнасили, преди да ги прати на разстрел.

Пазачите се върнаха, повлекли окован гол мъж, и го изправиха грубо пред шефа на НКВД. Берия огледа внимателно затворника, който отвърна на погледа му с неприкрита омраза.

— По този няма и един белег — възмути се Берия. — Кой го е разпитвал?

— Аз, другарю Берия — обади се Колцов.

— И с какво го удряхте? С пухена бърсалка за прах?

— Мога да ви уверя, другарю началник, че прибяхнах до крайна суровост.

Берия докосна една синина на лицето на затворника, после друга на ръката му и се изсмя.

— Крайна суровост? Колцов, ти няма да познаеш крайната суровост, дори ако ти я наврат в задника. Ти си екзекутор, не умееш да разпитваш. — Вперил поглед право в очите на затворника, Берия продължи: — Има голяма разлика. Работата е там, че не всеки може да бие човек с палка в продължение на трийсет минути. За това се изискват особени качества. Виждам, че знаеш за какво говоря. В очите ти го виждам. Да убиеш човек, като опреш пищов в главата му и натиснеш спусъка, е лесна работа. Е, първия път може и да почувстваш нещо. Но когато си убил стотина или хиляда, знаеш, че наистина е

лесно. Като работа в кланица. Обикновено убиване, нищо работа, всеки глупак може да го прави.

Още не беше довършил последното си изречение, когато се обърна рязко, вдигна револвера и застреля капитан Колцов в главата. Капитанът още не беше паднал на пода, а Берия насочи студения си, безмилостен поглед обратно към украинския затворник.

— Виждаш ли какво имам предвид? Нищо работа. Нищо. Абсолютно нищо. — Берия подаде пистолета на Вертински, който го взе с трепереща ръка. После кимна надолу към мъртвия капитан и каза на затворника: — Виж го. Погледни го. — Стисна украинеца за косата и дръпна главата му надолу. — Какво ще кажеш? Той беше от моите хора. Не предател като теб. — Берия изсумтя, обърна се и плю в лицето на мъртвеца. — Беше само некомпетентен.

Пусна косата на затворника, отстъпи крачка назад, нави още малко ръкавите си и си избра гумена палка, която висеше на лъскав нов пирон, забит в стената.

— На теб, приятелю, мога да обещаю само едно. Че преди да приключа с теб, ще завиждаш на това... — Берия изрита мъртвеца в лицето, — на това лайно. — Погледна многозначително към Вертински и Меламед. — На този клоун, Колцов, който беше твърде мекушав и си плати за това. Защото има само един начин да се оправиш с животни като украинските селяндури. Пребиваш ги. Пребиваш ги от бой. Ти. — Берия щракна с пръсти към един от другите офицери от НКВД в стаята за изтезания. — Качи онзи стол на масата. — После щракна с пръсти към двамата мъже, които държаха затворника. — Вие двамата. Сложете го да седне на стола и завържете нозете му за краката на стола. Останалите да наблюдават внимателно. Ще ви покажа как забавляваме шпионите и предателите. Ето какво правим. Гъделичкаме ги по стъпалата. — И като видя, че затворникът е вързан здраво за стола, Берия стовари силно палката върху пръстите на краката му. Повишил глас да надвика воя на украинеца, той продължи: — Гъделичкаме ги, докато не започнат да молят за милост. — Повтори удара и този път закрещя с пълно гърло: — Ето така! И така! И така! И така! И така!

Лаврентий Павлович Берия си свали пенснето, сложи го на сигурно място в джоба си и облиза устни. Не беше в добра физическа форма въпреки волейбола, който често играеше с мъжете от охраната

си, но все пак беше достатъчно силен и нанасяше ударите, като пестеше усилията, което говореше за дългогодишна практика и несъмнена охота. Често описваха Берия като енергичен човек и офицерите, които станаха свидетели на този разпит, едва ли биха възразили на подобно определение. Мамулов, секретарят на Берия, беше смятал, че вегетарианците са слаби и флегматични същества, които издигат човешкия живот на пиедестал, но това беше преди да започне работа при Берия. Да гледаш как трийсет минути бият човек по голите му стъпала, беше нещо ужасно. Урок от деветия кръг на ада, който се запечата в съзнанието на всички присъстващи.

Накрая Берия захвърли гумената палка, взе пешкира, който Мамулов предвидливо беше донесъл, и изтри врата и лицето си.

— Благодаря — тихо каза той. — Бог ми е свидетел, че имах нужда от нещо такова след полета. На пода — нареди на двамата мъже, които придържаха изпадналия в безсъзнание затворник, все още завързан за стола. — Идиоти — изръмжа Берия, когато те се опитаха да свалят стола от масата, и скочи като котка отгоре ѝ. — Не така. Така. — Вдигна крак, ритна стола и затворникът се стовари с цялата си тежест на пода. — Това да не ви е линейка. Ти — обърна се той към Меламед. — Донеси кофа вода и водка.

Берия лисна водата върху главата на украинеца и хвърли кофата настрани, а мъжът, чиито стъпала по размер и цвят не се различаваха от два къса сурово телешко, започна да идва на себе си.

— Вдигнете го — заповяда Берия.

Пазачите изправиха стола, Берия взе водката от Вертински, тикна гърлото на бутилката в устата на затворника и надигна шишето.

— Гледайте и се учете — каза той на хората си. — Когато искате един човек да ви каже нещо, не го бийте по главата и по устата, иначе няма да може да говори. Бийте го по петите. По задника. По гърба или по топките. Но не пипайте онова, с което говори. Така, та кой, казващ, ви прати на тази мисия, приятел?

— Шеленберг — прошепна затворникът. — Генерал Валтер Шеленберг от СД. Има два отряда. Северен и южен. Южният отряд се командва от...

Берия го потупа по бузата.

— Виждате ли какво имам предвид? Не само говори, ами не можеш устата му да затвориш, копелето му с копеле. Ако поискам, ще

каже и че Чарли Чаплин го е изпратил на тази мисия. — Берия отри гърлото на бутилката и отпи голяма глътка от водката. — Е, какво стоиш? — изрева той на Меламед. — Човекът ще се пръсне от желание да говори. Вземи лист и молив и записвай всяка дума, която излезе от шибаната му уста.

Все така с шишето в ръка, Берия си взе сакото и тръгна назад към стълбището, следван по петите от Мамулов. Подаде бутилката на секретаря си.

— Къде са Саркисов и Надарая? — Това бяха двамата полковници от НКВД, които неофициално служеха като лични сводници и снабдители на Берия.

— В лятното посолство са, другарю Берия.

Сталин беше настанен в зимното посолство в центъра на Техеран и затова беше решено Берия да се разположи в лятното, в Заргандех, на десетина километра извън града.

— Имат ли жени?

— Доста богат набор. Две полякини, няколко персийки, и арабки също.

— Съвсем по Римски-Корсаков — засмя се Берия. — Да се надяваме, че времето ще ни стигне и че гостите ни няма да подранят. Досега не съм чукал арабска кучка. Чисти ли са?

— Да, другарю Берия. Другарят Бароян прегледа най-подробно всичките.

Д-р Бароян беше директорът на съветската болница в Техеран. Освен това работеше за НКВД и в това си качество от време на време убиваше по някой неудобен пациент посредством, недоглеждане, излишни операции или предозирани медикаменти.

— Това е добре, защото тъкмо се оправих от сифилиса. Не ми се ще да го пипна пак. Лепна ми го онази актриса, сещаш се. Как ѝ беше името?

— Татяна.

— Да. От нея го пипнах. В кой лагер я пратихме? Забравил съм.

— Колима.

Лагерите в Колима, на три месеца път от столицата, бяха най-ужасните места в цялата система Гулаг на Съветите.

— Сигурно е умряла вече — каза Берия. — Кучката му с кучка. Добре.

Берия влезе в кабинета на Меламед, без дори да погледне към хубавата секретарка, която вардеше достъпа до селенията на местния комисар по сигурността, и се просна на дивана. Изпърдя се шумно и нареди на Мамулов „да каже на момичето“ да им донесе чай.

— И вино — извика той след секретаря си. — Грузинско. Да не е някой местен бълвоч.

Затвори очи и спа близо половин час. Когато ги отвори отново, завари Меламед да стои на метър-два от него и да пристъпва нервно от крак на крак.

— Ти пък какво искаш, проклет да си? — изръмжа Берия.

— Нося протокола от показанията на Козиор, другарю Берия.

— Кой, по дяволите, е Козиор?

— Украинският затворник, когото разпитвахте в мазето.

— А, този. И?

Меламед му подаде напечатан на машина лист.

— Искате ли да го прочетете?

— Как ли пък не. Просто ми кажи какво правиш по въпроса.

— Ами, аз, другарю Берия, сметнах, че първо трябва да го обсъдя с вас, преди да предприема каквото и да било.

Берия изпъшка силно.

— Съвсем ясно казах, че трябва да заловим останалите на свобода терористи възможно най-скоро. Защо не ме събуди?

Меламед хвърли смутен поглед към кутията с плюшени мечета, появила се в ъгъла на кабинета му — подаръци за младите жени, с които Берия планираше да, прекара вечерта.

— Допуснах, че сигурно сте уморен след дългото пътуване от Москва — смънка той. — Не исках да ви притеснявам.

— Когато някой убиец цъфне пред другаря Сталин — каза Берия и дръпна напечатания лист от ръцете на Меламед, — ще си спомня колко си бил загрижен. — Нагласи пенснето на широкия си нос и прегледа текста. — Много добре. Ето какви са заповедите ми. Искам пазарът да бъде обграден с войски. Никой да не влиза и излиза, преди да претърсите и последната сграда в периметъра.

— Да, другарю Берия.

Берия продължи да чете.

— Пехливани? — попита той.

— Пехливаните се ползват с голямо уважение сред местните — обясни Меламед. — Много от тях са работили и като охранители.

— За този тип чувал ли си преди, за Мизбах Ебтехай?

— Той е доста известен, струва ми се.

— Арестувайте го. Вижте къде се събират пехливаните...

— Зурхането?

— Идете там. И ги арестувайте всичките. И този адрес на улица „Абаси“. И там арестувайте всички.

Меламед тръгна бързо към вратата.

— Меламед!

— Да, другарю Берия?

— Виж там хората ни да разлепят из града обяви с награда за информация, която да доведе до залавянето на немските терористи. Двайсет хиляди долара в злато. Това би трябвало да впечатли онзи, дето ги крие.

— Но откъде да намеря такава сума?

— Това го остави на мен — каза Берия, без да сваля очи от листа. — Този Козиор. Не казва колко точно мъже са били в неговия отряд. Не мислиш ли, че подобна информация би ни била полезна? За да знаем колко точно бегълци търсим. Десет ли са? Или дванайсет? Или тринайсет? Искам да знам.

— Той припадна, другарю Берия, преди да сме го попитали за точния брой.

— Ами събудете го тогава и го питайте. И ако не ви каже, накарайте го. Или пък пребийте някой от другите, докато не разберете абсолютно всичко. Колко украинци? Колко германци? — Берия хвърли напечатания лист в краката на Меламед. — И по-добре уведомете британците и американците за всичко това. Мина времето, когато можехме да го пазим за себе си. Само не споменавай, за бога, че повечето са украинци. От СС са. Ясно? СС. А това означава, че са немци. Разбра ли?

— Да, другарю Берия.

— А сега се махай оттук и си свърши работата, преди да съм заповядал да те разстрелят.

Меламед предаде заповедта за арестите на Вертински, а после се обади по телефона в британската легация и поиска да го свържат с полковник Спенсър, който командваше британските служби за

сигурност в Техеран. Двамата вече бяха водили един разговор на тема немските парашутисти. Тогава Меламед го беше уверил, че заговорът е задушен в зародиш и че всички парашутисти от СС са или мъртви, или задържани. Сега каза на Спенсър, че неколцина все още са на свобода. Спенсър незабавно предложи съдействие в лицето на сто и седемдесет британски детективи и военни полицаи, които да се включат в издирването, и Меламед се съгласи, като предложи британците да поемат улица „Абаси“. След това се обади в кабинета на Шварцкопф и разговаря с полковник Л. Стивън Тимърман, който обеща да съдейства всячески и да прати отряд от американската военна полиция да се включи в претърсването на пазара. След като организира претърсването на целия град, от летището „Гал Морге“ на юг до Кулхек на север, Меламед се зае с обявите за наградата, и тъкмо приключваше с тази задача, когато започнаха да пристигат съобщения по телефона от екипите по издирването. И едва тогава Меламед започна да си задава въпроса защо германците бяха предали на Берия собствените си хора, замисли се и за множеството необичайни неща, които и досега се вършеха в зимното посолство, при това под личния надзор на Серго, сина на Берия.

Сталин не беше отседнал в централната сграда на наскоро ремонтираното посолство, а в една от няколкото по-малки вили в комплекса на легацията, била преди имение на богат персийски бизнесмен. Допреди конференцията на Големите трима повечето вили стояха празни, но през последните две седмици Зоя Зарубина, заварената щерка на генерала от НКВД Леонид Ейтинген, обикаляше всички местни магазини за килими и мебелировка. Бяха инсталирани нови бани, а в една от вилите — което беше най-малкото необичайно — портретът на Ленин беше заменен с портрет на Бетовен. Също толкова озадачаващо, според Меламед, беше и решението да се обзаведе голям подземен бункер и да се стегнат тайните тунели, които свързваха централната сграда с няколко от вилите — в края на краищата, за отбраната на Техеран разполагаха с цяла дузина ескадрили от руски и британски изстребители и всеки опит за въздушно нападение като онова, което генералът от СС беше замислил, би бил чисто самоубийство. Ако питаша Меламед, вероятността на Сталин да му потърбва убежището на противобомбения бункер беше по-малка,

отколкото Берия да поиска задушевен разговор със свещеник от руската православна църква.

С превалянето на следобед още неколцина парашутисти от СС бяха заловени. Според сметките на Меламед това означаваше, че на свобода са останали трима мъже, двама от тях германци. С падането на нощта го информираха за пристигането (под прикритието на мрака) на неколцина подранили гости, кацнали на летище „Гал Морге“ малко по-рано тази вечер, но не му дадоха никаква информация за самоличността им. Тези гости бяха посрещнати лично от Берия, а после, в условия на крайна секретност, бяха откарани не в британското или американското посолство, а в руското. Кое то накара Меламед да се запита коя ще да е тази кремълска особа, която посрещат с раболепие и мерки за безопасност, достойни за самия Сталин. Молотов? Дъщерята на Сталин, Светлана? Синът му Василий? Или любовницата на Сталин, може би?

Но навярно най-странното от всички странни открития на Меламед през този ден му се стовари малко преди полунощ, когато, притеснен от заплахите на Берия да го разстреля, той излезе да обходи лично територията на зимното посолство и с дълбоко удивление откри, че един от офицерите от НКВД, патрулиращи близо до портите с автомати „Дегтярьов“ в ръце, е не друг, а самият Лаврентий Павлович.

24.

Събота, 27 ноември 1943

Кайро

Прокарах три крайно неприятни нощи в една килия под полицейския участък в Цитаделата. В историята имаше достатъчно примери за философи, попаднали в затвора — Зонон, Сократ, Роджър Бейкър, Хуго Гроций и така нататък. Никой от тях не е бил обвинен в убийство, разбира се. Дори и Аристотел, когото Бейкър беше обвинил на шега, че като типичен източен деспот, е удушил съперниците си, за да управлява мирно.

Шегите на философите по правило са адски смешни.

Че изпуснах шанса да видя Техеран, не ме изпълваше с особено съжаление. След всичко, което бях чувал за този град — като се започне от водата и пронацистките настроения сред персийците и се стигне до високомерния колониализъм, наложен от британците и руснаците — можех само да се радвам, че няма да ходя там. Сега исках само да се отърва от обвинението в убийство и да се върна във Вашингтон. Прибърях ли се, щях да напусна ССД, да продам къщата в Калорама Хайтс и да се върна в „Харвард“ или „Принстън“. Където ме вземат. Щях да напиша още една книга. Истината ми се струваше интересен обект за изследване. Стига преди това да реша какво точно е истината. Смятах дори да напиша още едно писмо на Диана, задача далеч по-трудна от написването на книга за истината.

Рано сутринта на четвъртия ден от почивката ми в Цитаделата се събудих и открих Майк Райли в килията си. Дори и в светлия си тропически костюм, той едва ли можеше да мине за ангел господен.

— Камериерката ли ви пусна? — Поклатих глава, още замаян от съня. — Кое време е?

— Време за ставане — тихо каза Райли и ми подаде чаша кафе. — Ето. Изпийте това.

— Много мирише на кафе. Как го постигате?

— С малко бренди. В колата вън има още. Още бренди, имам предвид. Най-подходящото средство да си успокои човек стомаха преди дълъг полет.

— Къде ще ходим?

— В Техеран, разбира се.

— Техеран ли? Там смърди.

— Така е. И тъкмо затова искаме да дойдете с нас.

— Ами британците?

— И те ще идват.

— Говорех за полицията.

— Хари Хопкинс второ денонощие прави всичко възможно да ви измъкне — поясни Райли. — Изглежда и той, и президентът смятат, че присъствието ви в Техеран е жизнено необходимо. — Поклати глава и запали цигара. — Не ме питайте защо. Представа си нямам.

— Нещата ми в хотела...

— Са в колата отвън. Можете да се поизмиете, да се избърснете и да се преоблечете в една стая горе.

— А обвинението в убийство?

— Оттеглено е. — Райли ми подаде моя часовник. — Ето. Дори успях да открия часовника ви.

Погледнах колко е часът. Пет и половина сутринта.

— В колко излизаме?

— В шест и половина.

— Значи има време да се отбием в „Сивите колонии“.

Райли веднага поклати отрицателно глава.

— Стига, Райли, и без това трябва да се прехвърлим през Нил, за да стигнем до летището, така че сградата ни е на път. Повече или по-малко. — Вдигнах отново поглед към зарешетения прозорец. От обичайния портокалов оттенък на утринното небе нямаше и помен. — А и вижте каква мъгла е. Много ще се изненадам, ако излетим навреме.

— Заповядано ми е да ви отведа на летището, професор Майер. На всяка цена.

— Ами добре. Това улеснява нещата и за двама ни. Освен ако първо не прескочим до „Сивите колонии“, аз изобщо няма да тръгна за Техеран.

„Сивите колонии“ бяха само на три-четири километра западно от Цитаделата и с кола се стигаше за няколко минути. Британският

генерален щаб работеше денонощно и аз — изкъпан, обръснат и с чистите дрехи, които Райли ми беше донесъл от хотел „Шепърдс“ — лесно си осигурих достъп до килиите в сутерена. На ефрейтор Армфийлд тъкмо му свършваше дежурството.

— Тук съм да се видя с майор Райхлайтнер — казах аз на озадачения ефрейтор.

— Но той не е тук, сър. Снощи го прехвърлиха към конвой военнопленници. По заповед на майор Дийкин. Той се появи тук с вашия генерал Донован, сър, питаше за някакви кодови книги, сър. Майор Райхлайтнер съобщи на вашия генерал Донован, че ги е изгорил всичките, и тогава генералът много му се ядоса, сър. После двамата с Дийкин си говориха нещо и решиха Райхлайтнер да бъде преместен на кораб с военнопленници, който отплава от Александрия тази сутрин.

— За къде пътува корабът, ефрейтор?

— За Белфаст, сър.

— За Белфаст? Майорът остави ли някакво съобщение за мен?

— Не, сър. Той, генералът де, му каза, че сте арестуван по подозрение, че сте немски шпионин. Майор Райхлайтнер май сметна това за особено смешно, сър. За изключително смешно, по-скоро. Направо се превиваше от смях.

— Бас ловя, че се е превивал. Какво друго му каза Донован? Каза ли му, че съм обвинен в убийство? И за жената, която беше застреляна?

— Не, сър. Стоях до вратата през цялото време и чух всичко, което си говориха.

Значи Райхлайтнер не знаеше, че приятелката му е мъртва. Може пък така да беше по-добре. Всеки мъж, комуто предстои да остане неопределено време в лагер за военнопленници в Северна Ирландия, има нужда от нещо, за което да си прави планове.

— Чухте ли вече? Арестът ми беше грешка. Просто в случай че се чудите, ефрейтор.

— Честно казано, наистина се чудех, сър — ухили се Армфийлд.

— Приятно ми беше да се запознаем, ефрейтор. Хубаво е човек да види, че не всички англичани са надуты копелета.

— О, точно такива са, сър. Аз съм уелсец.

Райли ме чакаше нетърпеливо на задната седалка на колата и още не бях затворил вратата след себе си, когато автомобилът набра

скорост по Английския мост, разминавайки се на косъм с лимузините на британските паши, със сладоледени колички, с катафалки, потънали в имитация на злато и сърма, с ръчни колички, магарета и каруци.

— До Басра ли ще летим? — попитах Райли.

— В Басра има епидемия от тиф. А доколкото знам — и немски парашутисти. Пък и пътуването с влак от Басра до Техеран е ужасно. Дори и с личния влак на шаха. — Предложи ми цигара и двамата запалихме. — Не, ще летим директно до Техеран. Стига да се измъкнем преди това от ужасните задръствания тук.

— На мен задръстванията в Кайро ми харесват — рекох. — Има нещо непосредствено в тях.

Райли ми подаде манерката си.

— Май се оказахте прав — каза той и кимна към мъглата отвън.

— Аз винаги съм прав — уведомих го. — Точно затова станах философ.

— Току-що се сетих защо държат да дойдете с нас в Техеран, професоре — не ми остана дължен той. — По-лесен сте за носене от пълен набор енциклопедии.

Отпих щедра глътка от брендите в манерката. После още една.

— По-добре го пестете. Друга закуска няма да видим, преди да стигнем в Техеран.

Отново започвах да харесвам този тип, дори си помислих, че под панамената му шапка може да се крие и нещо друго, освен дебелата му глава и по ирландски черната грива.

На пистата на летище „Кайро“ имаше няколко самолета и Райли ме поведе към президентския С-54. Качих се на борда и седнах до Хари Хопкинс. Все едно нищо не се беше случило. Здрависахме се. После се ръкувах и с Рузвелт. Дори си размених няколко шеги с Джон Уейц.

— Радвам се, че сте тук, професоре — приветства ме Хопкинс.

— Аз още повече се радвам, сър. От Райли разбрах, че го дължа единствено на вас.

— Пак заповядайте.

— Ще се опитам да не ми се налага повече.

Хопкинс кимна доволно.

— Сега всичко е зад гърба ни. Забравено е. Пък и не можехме да ви зарежем в Кайро, Уилард. Лингвистичните ви познания ще са ни

нужни тепърва.

— Мислех, че руският ще е единственият чужд език, който ще се говори на конференцията.

Хопкинс поклати глава.

— Шахът е учил в Швейцария. А и сигурно знаете колко много мрази баща му британците. Следователно негово величество говори само френски и немски. Заради деликатната политическа ситуация в Иран решихме срещите между шах Реза и Големите трима да бъдат пазени в тайна. Заради шаха най-вече. Той е само на дваайсет и четири години и престолът още се клати под него. Допреди трийсет и шест часа дори не бяхме сигурни, че ще рискува да се срещне с нас. Точно затова не бяхте информиран за развитието на нещата. Самите ние не знаехме какво става. След войната петролът ще е ключът към световното надмощие. А под земята на Иран има цял океан от петрол. Това беше и основната причина президентът да дойде тук.

Вече и сам бях стигнал до заключението, че ако не бяха познанията ми по немски, още щях да кисна в онази килия в Кайро с обвинение в убийство на главата. Ала нещо в обяснението на Хопкинс не се връзваше съвсем.

— Моите уважения, но не би ли било по-лесно да вземете някой, който владее фарси? — Когато Хопкинс ме погледна озадачено, аз добавих: — Това е персийското име за съвременния персийски език, сър.

— По-лесно е да се каже, отколкото да се направи. Дори Драйфус, посланикът в Техеран, не говори местния език. Унгарски и малко френски, но не и фарси. Държавният ни департамент не залага твърде много на езиците, нека си го признаем. Нито на нещо друго, уви.

Огледах се. Джон Уейц, специалистът по руски език от Държавния департамент и резерва на Болън, седеше точно зад мен и очевидно беше чул думите на Хопкинс, защото вдигна многозначително вежда, подканяйки ме към дипломатическо търпение. Малко след това се измъкна от седалката си и тръгна към миниатюрната тоалетна в задната част на самолета. Междувременно, президентът, Елиът Рузвелт, Майк Райли, Аверил Хариман, агент Поликовски и генералите от Обединеното командване зяпаха дружно през прозорците, докато самолетът летеше над Суецкия канал.

— Понеже си говорим откровенно, сър — подех, възползвайки се от отсъствието на Уейц, — аз все още вярвам, че в делегацията ни има немски шпионин. Човек, който вече е убил два пъти. Навярно и повече. Твърдо съм убеден, че един от нас смята да убие Йосиф Сталин.

Хопкинс ме изслуша търпеливо, после кимна.

— Професоре, разполагам с информация, която доказва, че грешите. Ала ще трябва да приемете думата ми на доверие. На този етап не мога да ви кажа нищо повече. Със сигурност знам обаче, че хипотезата ви е чисто и просто погрешна. Когато кацнем, може пак да поговорим за това. Дотогава ще е по-добре да не споменавате за тази своя теория. Разбирате ли?

Прелетяхме над Йерусалим и Багдад, над река Тигър, по протежение на железния път Басра — Техеран, а после от Рамадан до Техеран, и през цялото време не се издигахме на повече от пет-шест хиляди метра, така че крехкото здраве на Рузвелт и Хопкинс да не плати прекалено висок данък на пътуването. На пилота сигурно никак не му беше лесно, реших аз, да преведе самолета през няколко планински прохода вместо да издигне големия С-54 над тях.

Беше три следобед, когато най-после зърнахме руското военно летище при Гал Морге. Десетки американски В-25 с червената звезда на Съветския съюз клечаха на пистите.

— Исусе Христе, каква ужасна гледка — пошегува се Рузвелт. — Собствените ни самолети в руски ливреи. Сигурно точно така ще изглеждат летищата ни, ако комунистите завладеят някога Щатите, какво ще кажеш, Майк?

— Да ги пребоядисаш, е едно — каза Райли. — Да летиш с тях, е съвсем друго. Когато за последно бях в тази въшлива страна, установих, че да те вози руски пилот е най-сигурният начин да се простиш с всякакъв страх от смъртта.

— Мислех, че го знаеш, Майк — засмя се Рузвелт. — Моята сигурност е обратнопропорционална на твоята несигурност.

Президентският самолет започна да захожда за кацане, снижавайки се над шахматно поле от оризища и разкаляни нивя.

Военен ескорт под командването на генерал Конъли придружи президента и свитата му до американската легация в северната част на Техеран. Аз пътувах с генералите от Обединеното командване,

Хариман, Болън и неколцина агенти от тайните служби до Камп Амирабад, където бяхме настанени.

Амирабад беше американска военна база в процес на дострояване, но вече разполагаше с тухлени казарми, болница, кино, няколко магазина, офиси, складове и места за отмора. Приличаше на всяка друга армейска база в Ню Мексико или Аризона и сякаш целеше да внуши, че американското присъствие в Техеран изобщо не е временно.

Веднага щом се преоблякохме, генералите, Болън и моя милост потеглихме по улиците на Техеран в конвой от джипове, коли и мотоциклети до американската легация, където агентите от тайните служби Куолтър и Рауф вече стояха на пост на верандата. Кимнах им и за моя голяма изненада, те ми кимнаха на свой ред.

— Да имате да ме черпите една цигара? — обърнах се към Куолтър. — Май съм оставил моите някъде.

— В затвора, може би? — подхвърли Куолтър, ухили се криво, извади пакет „Куулс“, тръсна го леко и ми предложи изскочилата цигара. — Само че са ментолови.

— Стават — отвърнах и си отбелязах наум марката. — Не мислите наистина, че съм убил онази жена, нали?

Изобщо не ми пукаше какво мисли Куолтър, целта ми беше да го разприказвам. Откритието, че пуши не друго, а „Куулс“, ме заинтригува дълбоко.

Той ми запали цигарата и сви рамене.

— Не ми е работа да мисля каквото и да било за неща, които не засягат безопасността на шефа. Де да знам бе, професоре. Не приличате на убиец, това мога да кажа. Но пък вие и на таен агент не приличате.

— Това ще го приема за комплимент. — Плъзнах поглед по едноредното сако на Куолтър, като броях копчетата. Бяха три, точно колкото трябваше да бъдат. — Благодарско за цигарата.

— За нищо. — Куолтър се ухили. — И без това не са мои.

— Така ли? Чии са?

Но Куолтър вече се беше обърнал да отвори вратата на генералите от Обединеното командване. Влязох след тях по дървена рампа, сглобена от армейски дърводелци за улеснение на Рузвелт. Ала в друго отношение рампата се оказа пречка за американската

делегация, както скоро се разбра. Президентът се беше настанил вече в салона и поиска нещо за пиене, и тогава посланик Драйфус обясни, че рампата е била монтирана върху единствения вход към избата на легацията. Наложило му се да вземе назаем осем бутилки скоч от британския си колега, сър Рийдър Булард. Райли изслуша учтиво Драйфус, после го подкара учтиво към вратата.

— Боже — възкликна Рузвелт, след като Драйфус излезе от салона. — Скоча остави, ами джин, и джин ли няма? И вермут? Майк? Как ще си забъркам мартинито без джин и вермут, по дяволите?

Райли кимна на Поликовски, който излезе от салона, явно за да намери отнякъде споменатите напитки.

— Седнете, господа — каза Хопкинс.

Седнах до Чип Болън, с лице към президента, Хопкинс, адмиралите Кинг и Лийхи, и посланик Хариман. Хариман не го бях виждал отблизо. Беше висок, с тежка челюст и силно изразени бръчки от смях, малко като клоун без грим. Косата му беше тъмна, веждите — гъсти и рошави, а над тях се възправяше чело, високо като терминала на централната гара във Вашингтон. Баща му беше от онази особена порода бизнесмени, натрупали богатство с неясен произход и подозрителна бързина, истински разбойнически барон, един от големите железопътни магнати, навярно по-богат дори от моята майка. Като гледах сега Хариман, реших, че изглежда така, както аз се чувствах, тоест нервен.

Рузвелт още говореше с него и Кинг, ето защо се наведох към Болън и казах:

— Тъй като в основната си част преводът ще лежи на вашите плещи, най-добре ще е вие да напомните на президента, че трябва да се уточнят подробностите.

— Подробности? — Болън смръщи вежди и поклати глава. — Боже, даже стенограф няма. А не виждам и някой да е подготвил списък с въпросите, които ще се дискутират. Поне аз не съм виждал такъв списък. Това не ви ли се струва малко необичайно?

— Сега като се замисля, май да. Но пък Рузвелт си е такъв. Обича да импровизира. Да се придържа към неофициален тон.

— Не знам дали това е разумно, когато се обсъжда съдбата на следвоенния свят. Разговорите би трябвало да са повече от официални дори, не мислите ли?

— Покрай това пътуване се уверих, че вече нищо не може да ме изненада, Чип.

— Какво има в куфарчето? — попита ме Хопкинс и посочи куфарчето, което бях оставил на пода до себе си. — Бомба?

Усмихнах се бегло, отворих го, извадих досието „Бекетовка“ и му го връчих. Все още обяснявах съдържанието му, когато Рузвелт се изкашля силно и ме прекъсна.

— Добре, господа — тихо каза той. — Да се хващаме на работа. Ще помоля професор Майер и господин Болън да съдържат още известно време любопитството си. Подозирам, че голяма част от чутото ще ви се стори лишено от всякакъв смисъл, така че ще трябва да проявите търпение. На по-късен етап ще ви бъде обяснено. Поканих ви тук сега поради една дяволски основателна причина. Но за това след малко. Майк, всички делегации ли са пристигнали вече?

— Вчера.

— Как е Чърчил, Хари?

— Цупи се.

— Е, не мога да го виня. Ще му се обадя лично. Да видим дали ще успея да го убедя да се включи. Боя се обаче, че може да имаме известни проблеми и с генералите Маршал и Арнолд, по същата причина.

Хопкинс сви рамене.

— Все едно, жалко е. — Рузвелт запали цигара и си дръпна, без да я пъхне в обичайното цигаре, което май говореше за опънати нерви. Намести се по-удобно в инвалидната си количка и погледна към Райли. — Майк? С каква история ще оправдаем преместването си в руското посолство?

— С голямото разстояние. Ако останете тук, поемаме риска да се придвижвате с автомобил по необезопасени улици, риск твърде голям заради незаловените още немски парашутисти. Според руснаците няколко от тях още са на свобода, не е ясен точният им брой, но смятат, че са най-много шестима. От друга страна, не са изключени спонтанни демонстрации на местното население срещу британците или срещу руснаците, и съществува опасност кортежът ви да попадне в средата на враждебна тълпа.

— Това, между другото, си е съвсем вярно — призна Рузвелт. — Видяхте ли как ни посрещнаха, докато пътувахме от летището?

Почувствах се като Хитлер в Париж.

— А няма и съмнение — продължи Райли, — че в сравнение с нашето, руското и британското посолство са почти непревземаеми. Може и да не знаете, но само през последния месец нашето е било ограбвано няколко пъти. Освен това руснаците и британците са буквално на една крачка едни от други, така че ако нещо се обърка, докато сме там, ще разполагаме с достатъчно войска, която да ви защити, господин президент. Във всеки случай, нещата се свеждат до следното — едва ли някой ще тръгне да спори, ако кажем, че сме взели решението за преместването ви руското посолство от съображения за вашата сигурност.

За миг се зачудих дали ушите не ме лъжат. Наистина ли бях чул Райли да казва нещо за преместването на президента на Съединените американски щати в руското посолство „от съображения за сигурност“? Не стига това, ами Рузвелт взе, че кимна одобрително.

— Ти така казваш, Майк — рече той. — Но коментари ще има, не се заблуждавай. Каквато и причина да изтъкнем. Репортерите и военните кореспонденти ще вдигнат врява до бога, че всяка моя дума ще се записва от тайните микрофони на руснаците. Освен ако не измислим някакво свястно обяснение, моментално ще ме обвинят в наивност. Или в нещо по-лошо. Че не съм в час. Че съм сакат. Болен.

— Ами ако кажем следното... — предложи Хопкинс. — В желанието си да демонстрираме, че не сме дошли в Техеран с предварително обмислени стратегии, скалпени заедно с британците... — Хопкинс замълча за миг, после продължи: — Че в духа на откритостта и сътрудничеството сме решили да отседнем в руското посолство, напълно съзнавайки факта, че разговорите ни най-вероятно ще бъдат следени от Съветите. Ала ние нямаме какво да крием от съветските си съюзници. И следователно няма никакво значение дали те записват разговорите ни или не. Какво ще кажете, господин президент?

— Звучи добре, Хари. Харесва ми. Естествено, стъпим ли на руска земя, можем да прекратим всяко изтичане на информация към пресата, и никой няма да знае какво, по дяволите, става зад стените на руското посолство. Е, Майк? Никой не е по-добър в пазенето на тайна от руснаците.

— Точно затова дойдохме в Техеран — съгласи се Райли. — За да запазим всичко в тайна. Но преди това може да пуснем слух, че сте поканили Сталин на по питие и той е отхвърлил поканата, какво ще кажете? Че е отказал да дойде при нас? Така ще го изкараме по-притеснен за собствената си безопасност от вас. И че именно това е била първопричината да се замислим за преместването ви в руското посолство.

— Става — каза Рузвелт. — И това ми харесва.

— А и в края на краищата, господин президент — вметна Кинг, — да не забравяме, че именно вие прекосихте половината свят, за да дойдете тук. Не Сталин. Не вие се страхувате от летене.

— Вярно, Ърни, вярно — призна Рузвелт.

— Е, и кога точно ще спретнем представлението? — попита Хариман.

— Тази вечер — съобщи Рузвелт. — Така ще можем да действаме още утре сутринта. Стига другата страна да се съгласи.

— Съгласни са — каза Райли. — Но господин Хариман спомена за представление и така повдигна един полезен въпрос. Може би ще е разумно да организираме нещата така, че да ви видят как напускате нашата легация и тръгвате към руското посолство. Както преди, агент Холмс ще изиграе вашата роля.

— Нещо като кавалкада от марионетки? Да, става. А в същото време ние ще се придвижим до там с неофициален транспорт и ще влезем през някой страничен вход, да речем. Например през слугинския.

— Не знам дали в съветските посолства има такова нещо. Слугински вход — засмя се Хопкинс. — Не ми звучи по комунистически.

— Лично на мен не ми харесва идеята президентът на САЩ да се измъква и вмъква тайно в разни сгради, все едно е обикновен крадец — възрази адмирал Кинг. — Изглежда ми някак, как да кажа, недостойно, сър.

— Повярвай ми, Ърни — натърти Рузвелт, — за човек в инвалиден стол достойнството и без това е луксозна стока. Пък и, каквото и да стане, пак ще съм по-добре от Хал.

Хари Хопкинс се засмя отново.

— Какво ли не бих дал да го видя сега, копелето му с копеле. „Стига пе, туй дет го чух тоху-сто помпи ли пяха?“

Рузвелт избухна в смях.

— Ама и ти си едно жестоко копеле, Хари. Сигурно точно затова те обичам. Но иначе си прав. И аз бих искал да видя лицето на Кордел в този момент.

— Ами протоколи? — попита Хопкинс. — Стенографи?

Рузвелт поклати глава.

— Не, само ще се разменим писмените становища, които всеки от нас си е подготвил предварително. С изключение на това, официални протоколи няма да се водят. Професор Майер и господин Болън, ще ми се да минем на „ти“, какво ще кажете? Уилард? Чип? Можете да си водите записки, които да ви помогнат за превода, но не искам да остават никакви писмени документи за казаното тук. Поне в началото. И всичките ви бележки да бъдат унищожени след това. Чип? Уилард? Разбрахме ли се?

Двамата с Болън, окончателно сащисани, кимнахме утвърдително. Определено премълчаваха нещо. Нещо, което можеше и да не ни хареса. Аверил Хариман изглеждаше по-притеснен и от нас.

— Сър — каза той. — Липсата на протоколи може да се окаже опасна. Едно е с господин Чърчил да си говорите неофициално. Вие двамата сте на една и съща дължина на вълната, поне през по-голямата част от времето. Но руснаците са склонни да приемат някои неща твърде буквално. Каквото и да кажете, ще очакват да го спазите буква по буква.

— Съжалявам, Аверил, но решението ми е окончателно. Ще бъде както казах, поне засега. — Президентът погледна към Райли. — Майк, сипи ни от скоча на сър... както там му беше името. Мисля, че всички имаме нужда от едно питие.

Рузвелт погледна замислено чашата си.

— Ще ми се Чърчил да се примири най-сетне. — Отпи от уискито на британския посланик. — Аверил? Той каза ли какво ще прави тази вечер?

— Смятал да си легне рано и да чете роман на Чарлз Дикенс, господин президент.

— Трябва да поработим още малко върху него — отбеляза Рузвелт.

— Той ще се съгласи рано или късно, господин президент.

Рузвелт кимна, забеляза смръщената ми физиономия и се усмихна криво.

— Уилард. Чип. Сигурно се чудите какво става, а, момчета?

— Има нещо такова, сър.

Болън се задоволи само да кимне.

— Утре сутрин всичко що ви се изясни — каза Рузвелт. — Дотогава ви моля да сдържате любопитството си. Едва ли е имало друг момент в историята, когато президентът на Съединените щати е имал толкова голяма нужда от доверието и подкрепата на хората около себе си, господа. Поемаме големи рискове с надеждата за големи победи.

— Както кажете, господин президент — кимна Болън.

— Вече сме екип — добави Рузвелт. — Просто исках да съм сигурен, че и вие, момчета, го разбирате.

— Имате пълната ни подкрепа, сър — добавих аз.

— Добре, господа, засега това е всичко.

Знак, че е време да се разкараме. Допих си набързо скоча и последвах Райли в коридора, където той ми връчи официален на вид документ.

— Закон за шпионажа, 1917 г. — прочетох аз отпечатаното на корицата. — Какво е това, Майк? Леко четиво за приспиване?

— Искам и двамата да се запознаете със съдържанието на този документ още тази вечер — нареди той. — Свързан е с разкриването на неклаифицирана държавна информация.

Не казах нищо. Демократът у мен ми нашепваше да напомня на агента от тайните служби, че САЩ нямаха официален закон, уреждащ санкциите при нарушаване на държавна тайна, по простата причина че Първата поправка на конституцията гарантираше свободата на словото. Но сметнах, че вече съм създал достатъчно неприятности и ще е добре поне този път да си замълча.

— Какво, по дяволите, става, Майк? — попита Болън.

— Вижте — поде Райли. — Президентът много държи всичко около тази мисия да остане строго секретно. Което е разбираемо, нали така? Точно затова ви покани да присъствате на срещата тази вечер. За да го видите с очите си. И да осъзнаете, че сте важна част от отбора.

Вдигнах рамене.

— Добре де — казах.

Болън кимна.

— Поискахме правен съвет по въпроса и ви молим само да подпишете документ, че сте запознати с необходимостта за опазване на тайна, това е всичко.

— Какво искаш да кажеш с това „правен съвет“? — попита Болън.

— Трима съдии от Върховния съд дадоха становище, че Законът за шпионажа не засяга само и единствено шпионската дейност. Засяга също изтичане на правителствена информация не само към врага, а и към медиите.

— Опитвате се да ни запушите устата? — възкликна Болън. — Не мога да повярвам.

— Не, не да ви запушим устата. Ни най-малко. Целта на всичко това е да разберете какви биха били възможните последствия, ако се разприказват за онова, което би могло да стане, докато сме в Техеран. Искаме само да прочетете този документ и след това да подпишете клетвена декларация, като знак, че сте наясно с разширеното значение на закона.

— Ами ако и ние поискаме правен съвет, Майк? — попитах.

— Според мен това, което искате от нас, е незаконно — възрази с нервна усмивка Болън.

— Аз не съм адвокат. Вече не. Не мога да кажа кое е незаконно и кое не. Знам само, че шефът иска всички, които участват в усилията ни тук, да подпишат въпросната декларация. В противен случай...

— В противен случай какво, Майк? — попита Болън и се зачерви видимо около щръкналите си уши.

Райли се замисли за миг.

— Преводачът на Сталин — започна той и щракна с пръсти. — Как му беше името?

— Двама са. Павлов и Бережков.

— Какво, смяташ, ще им се случи, ако кажат нещо не където трябва?

Болън и аз се умълчахме.

— Ще ги разстрелят моментално — отговори си сам Райли. — И те го знаят много добре.

— Накъде биеш, Майк? — попита Болън.

— Казвам само, че би било жалко, ако се наложи те да поемат целия превод, защото президентът няма на кого да се довери, това е всичко.

— Президентът може да ни има доверие, Майк — подчертах. — Просто сме малко изненадани, че искаш да подпишем декларация в този смисъл.

— Знам, че мога да се доверя на вас, професоре — каза Райли с известно ударение върху „вас“. — След Техеран ще трябва да се върнем в Кайро и една нова среща с британската полиция заради злощастния инцидент в Града на градините едва ли ще ви е по вкуса.

Беше ред на моите уши да се сгорещят. Притиснат бях до стената. Жертва бях на чиста проба изнудване, от което не можех да се измъкна.

— Професоре, защо не поговорите с Чип — преспокойно продължи Райли, — и не му обясните необходимостта от подобна декларация?

Райли ни обърна гръб и тръгна към Поликовски, като ме остави сам с объркания и ядосан Болън.

— Току-що ни прецакаха собствените ни хора — процедих ядно. Болън кимна.

— Какво, по дяволите, става тук? — попита той.

— Представа си нямам. Но каквото и да е, със сигурност бих гаврътнал още една чашка от скоча на сър Ланселот.

25.

Неделя, 28 ноември 1943

Техеран

07:00

След като северният отряд се изтегли от работилницата за килими на пазара, Ебтехай ги заведе в една къща на улица „Абаси“, където Остер, уточнил допълнително новия си план, остави хората си, без петима, с указания да чакат там, докато се стъмни, а след това да се измъкнат от града и да тръгнат към турската граница. Беше стигнал до заключението, че при променените обстоятелства, му трябва малък отряд — половин дузина командоси, не повече. Сбогуваха се с колегите си и новият екип, състоящ се от Остер, Шьолхорн, унтерщурмфюрерите Шнабел и Шкварзъов, и още трима украинци, се придвижи до една ферма за шамфъстък североизточно от града.

В прословутия двор на Савската кралица шамфъстъкът бил деликатес за царското семейство и привилегирвания елит. За щастие на капитан Остер и неговите хора иранският шамфъстък вече не беше луксозна стока, достъпна само за богатите, а любимо лакомство на целия ирански народ. Джомат Абдоли беше един от най-големите доставчици на шамфъстък в Иран и фермери от цялата страна му продаваха добивите си. Той печеше и съхраняваше готовите ядки в манифактурата си в Ештеяриех, североизточно от столицата. Джомат мразеше британците. Когато пехливанинът Ебтехай отишъл при него с молба да укрие няколко германци, Джомат се съгласил с преголяма охота.

Настаниха Ебтехай, Шьолхорн, Остер, Шнабел и другите трима в основния склад и те току-що бяха приключили с традиционната иранска закуска, състояща се от чай, варени яйца, солено сирене, кисело мляко и безквасен хляб, когато им донесоха новината, че камион с руски войници е бил забелязан в подножието на височината, откъдето се минаваше за складовете на Джомат. Шкварзъов посегна към автомата си, руско производство. Нито Джомат, нито някой от

шестимата мъже в склада му за шамфъстък знаеха, че командосите в къщата на улица „Абаси“ са загинали в престрелка след отказ да се предадат доброволно. Остер нямаше представа, че колегите му са били разкрити. В противен случай навярно би стигнал до заключението, че е дошъл техният ред, и би отстъпил пред желанието на украинските си подчинени да решат въпроса с оръжие.

— Не — спря Шкварзьов. — Нямаме никакъв шанс. — После се обърна към Джомат: — Има ли къде да се скрием?

Джомат вече събираше купчина празни чували.

— Последвайте ме — каза той и ги поведе през централния склад и сушилнята към една празна силажна яма. — Легнете на пода и се покрийте с чувалите — нареди им. Веднага щом го направиха, той издърпа една метална фуния над силажната яма, отвори клапата в горния ѝ край и ямата бързо се напълни с половин тон гладки, лилави, наскоро прибрани от нивите ядки.

Остер никога не се беше замислял за шамфъстъка като такъв. Имаше един коктейлбар в хотел „Адлон“, където сервираха ядките в малки медни купички и той ги беше опитвал на няколко пъти; сега си помисли, че ако шамфъстъкът наистина му спаси живота, за в бъдеще ще го превърне в предпочитаното си мезе. Пък и Джомат се кълнеше, че ядките били идеалният афродизиак и трябвало да присъстват като последно блюдо във вечерята на един мъж.

— Цар Соломон от вашата Библия е бил голям любовник — беше му казал иранецът — само защото Савската царица му е давала много песте. — „Песте“ беше думата за шамфъстък на фарси.

Носът и устата на Остер се напълниха с прах и той с мъка удържаше напирещата кашлица. Какво ли не би дал сега за чаша вода. Не местната, която течеше успоредно на улиците в открити, пълни с мръсотия канали, а чистата като сълза вода, отвеждана от ледника в покрайнините на родния му град в австрийските Алпи. Колко типично за британците — да изпомпват единствената сваятна вода в Техеран и после да я продават на приятелите си. Нация на търгаши, наистина. По улиците на града обикаляха множество водоноски, но никое от посолствата не се доверяваше на съдържанието им. И толкова по-добре, помисли си той. Манията на британците по хигиената и търговската изгода щеше да им изяде главата.

Почти всички теглени от конски впрягове водоноски в Техеран бяха произведени от една и съща австралийска компания, „Дж. Фърфи“ от Шепъртън, Виктория, и се бяха озовали в Месопотамия заедно с австралийските войски през Първата световна война, а когато дошъл моментът да се изтеглят, австралийците ги продали на местните. Коларите иранци, които разкарваха водоносните из града, бяха пословичен източник на недостоверна информация и слухове, до такава степен, че думата „фърфи“ се беше превърнала в нарицателно за неоснователна клюка. По нареждане на Остер, Ебтехай беше купил едно такова „фърфи“ от собственика на кафене „Фердоси“, и каспийско пони от местен конетърговец. „Фърфито“ беше докарано в складовете за шамфъстък, където Шкварзъов и Шнабел се бяха заели да го превърнат в подвижна бомба.

Резервоарната част на водоносната беше направена от два железни накрайника с диаметър деветдесет сантиметра и цилиндър помежду им от лист стоманена ламарина, с дължина малко над метър. При пълен резервоар водоносната побираше деветдесет литра вода и тежеше малко повече от един тон — немалка тежест, но напълно във възможностите на добър кон, защото беше разпределена равномерно по дължината на оста. Рамката на каруцата беше дървена, с две седемдесетсантиметрови колела. Водата се източваше от резервоара през кран в задния му край, а се наливаше през голям отвор с капак отгоре. През този отвор беше съвсем лесно да се напълни празното „фърфи“ с нитратен тор и захар, смес, която превръщаше водоносната в мощна бомба — почти наполовина колкото най-голямата бомба на въоръжение в Луфтвафе на Източния фронт — два и половина тонната „Макс“. Остер беше виждал какво може да направи такава бомба, пусната от самолет — четириетажна сграда в Краков беше станала на сол, а всички хора в нея бяха загинали — и смяташе, че една добре заложена нейна посестрима, макар и по-малка, лесно би видяла сметката на британското посолство.

Остер застина, чул приглушена руска реч. Видя и как съвсем близо до него ръката на Шкварзъов се стяга около автомата. Едва ли можеше да го вини за нежеланието му да попадне жив в плен. Говореше се, че доброволците на Власов ги чакала особено жестока съдба — нещо специално, измислено от самия Берия по изрична заповед на Сталин. Остер не се интересуваеше особено дали Рузвелт и

Чърчил ще оцелеят при взрива, но перспективата да убие Сталин беше нещо съвсем друго. Едва ли имаше германец на Източния фронт, който не би рискувал живота си, ако му се открие възможност да убие Сталин. Много от приятелите на Остер бяха участвали в битката за Сталинград и бяха загинали там, или още по-лошо, бяха попаднали в руски лагери за военнопленници. С убийството на Сталин би се гордял всеки немски офицер.

Планът беше изключително прост. Всяка сутрин двама иранци потегляха с водоноска от американското посолство и изминаваха близо три километра през града до британската легация, за да напълнят резервоара на „фърфито“ с чиста вода. Срещу част от златните британски лири, които Остер носеше от Виница, двамата иранци охотно се бяха съгласили да съдействат. Във вторник сутринта Остер и Шкварзъов, преоблечени като местни хора, щяха да откарат двете „фърфита“ до посолството. Ако някой попиташе защо водоносните са две, Остер щеше да обясни, че американците са поискали повече вода заради визитата на президента Рузвелт и неговата делегация. Според двамата колари, подкупени от Ебтехай, британският водоизточник се намирал под покрива на самото посолство в орнаментиран купол с ажурна декоративна решетка и облицовано със сини плочки корито, като онова, което французите наричаха „кръгло езерце“. Въпросното кръгло езерце се намирало току до стената на кухнята. Следващата стъпка беше да повредят теглича на водоносната бомба и така да оправдаят оставането ѝ в двора на посолството. След това щяха да настроят детонатора — устройство, сглобено от евтин будилник, обикновена батерия, електрическа взривна капсула и килограм и половина пластичен експлозив. След това Остер и Шкварзъов щяха да напуснат посолството с другото „фърфи“, вече пълно с вода и впрегнато с двата коня, да изминат възможно най-бързо двацет и трите километра до Кан, където Ебтехай щеше да ги чака с камион, натоварен с шамфъстък. След това щяха да се отправят към турската граница, отстояща на близо седемстотин километра. Докато станеше време бомбата да избухне, двамата би следвало да са преминали на неутрална територия в съседна Турция.

Остер смяташе, че ако планът им имаше някакъв недостатък, то той се криеше именно в простотата му. Самият той говореше малко персийски и малко английски, а тъй като нито той, нито Шкварзъов се

бяха къпали и бръснали след пристигането си в Иран, с подходящите дрехи би трябвало лесно да минат за местни хора. Поне за пред британците. Ако всичко минеше по план, щяха да заложат бомбата около девет сутринта, и дванайсет часа по-късно, точно когато гостите на Чърчил седат на трапезата, тя щеше да избухне. И макар Остер да не се заблуждаваше, че това ще сложи край, на войната, вярваше, че ще е достатъчно, за да предизвика примирие. А това си заслужаваше риска.

Най-сетне Остер чу Джомат да вика, че руснаците са си тръгнали, отдъхна си облекчено и се заизмъква рамо до рамо с другарите си от пълната с шамфъстък силажна яма. Втори път едва ли щяха да извадят такъв късмет. Оставаха четиридесет и осем часа, докато двамата с Шкварзъов приведат в действие в плана си, и дотогава можеха само да седят и да чакат с обтегнати до скъсване нерви.

08:00

Американската армейска база Амирабад се намираше близо до летище „Гал Морге“ и въпреки рева на американските С-54, които пристигаха през цялата нощ с доставки за руските войски, аз спях изключително добре. Кое то не беше трудно. Имах си свястно легло, вместо дървен нар на една крачка от тоалетно ведро без капак. А и ключът от вратата на стаята ми беше на мое лично разпореждане. Както в повечето армейски бази, и тук условията бяха приемливи, но нищо повече. Кое то беше добре дошло за мен. След три нощи като почетен гост на полицията в Кайро Амирабад ми се струваше като хотел „Плаза“. Два армейски футболни отбора тренираха на разкаляно игрище, но не ми остана време да преценя доколко ги бива. Не че ме интересуваше особено. Не бих различия добър футболен отбор от хор на методистка църква. След бърза закуска, състояща се от кафе и бъркани яйца, с Болън се метнахме на един джип, който ни откара не в американското, а в руското посолство.

Зад строго охраняваните му външни стени основната част на посолството представляваше четвъртитя сграда от светлокафяв камък, разположена в средата на малък парк. Откъм фасадата ѝ имаше красива галерия с бели дорийски колони и шест извити френски

прозореца зад тях. В далечината видях фонтани, езерце и няколко по-малки вили, в една, от които бяха настанени Сталин и Молотов, комисарят по външните дела, всичкото това зорко охранявано от войници с автомати.

Президентът вече се беше нанесъл в централната сграда, след като го бяха вмъкнали контрабандно в посолството рано-рано сутринта. Но като се изключат генералите от обединеното командване и агентите от тайните служби, всички други смятаха, че той още е в американската легация. С Болън заварихме Рузвелт в компанията на Хопкинс, който беше приседнал на ръба на малко кожено канапе в уютна дневна в дъното на резиденцията.

На пода беше застлан нов персийски килим с повтарящ се мотив пауново око, който се връзваше със светлосините завеси. Зад рамото на президента имаше орнаментиран лампион, а малко встрани — огромен маслен радиатор. Руснаците очевидно се бяха постарали да настанят добре американския президент, но цялостният ефект навеждаше на мисълта, че интериорът е бил решен лично от Йосиф Сталин.

Райли влезе в стаята и затвори вратата след себе си.

— Маршал и Арнолд? — попита Рузвелт.

— Не, сър — отговори Райли.

— Чърчил?

Райли поклати глава.

— Мамка му — измърмори Рузвелт. — Мамка му!... Кого чакаме тогава?

— Адмирал Лийхи, сър.

Рузвелт спря погледа си върху двама ни с Болън и ни даде знак да седнем.

Видях, че Хопкинс държи в скута си досието „Бекетовка“, което ми беше дал Райхлайтнер. Хопкинс потупа с ръка папката.

— Истинска бомба е това — каза ми той, докато Рузвелт кълнеше за пореден път генералите Маршал и Арнолд. — Но сигурно разбираш, че не можем да предприемем каквото и да било по въпроса.

Кимнах. Вече се бях досетил каква ще е официална реакция.

— Поне на този етап. И по същите причини, поради които си замълчахме и за разстрелите в Катинската гора.

След което ми върна досието.

Вратата пак се отвори и в стаята влезе Лийхи, следван по петите от агент Поликовски, който застана на пост някъде между мен и вратата. Вляво ми се разкриваше отличен изглед към президента. А вдясно имах също толкова добър изглед към Поликовски и благодарение на това забелязах, че едно от копчетата на самото му се различава от другите две.

Побързах да отклоня поглед, за да не събудя подозренията му. Когато отново погледнах натам, се уверих, че и първия път съм видял добре. Едното копче беше дъс черно, а другите две — с дискретна шарка като черупка на костенурка. Третото оригинално копче липсваше. Но дали беше същото като онова, което бях видял на пода в спалнята на Елена? Не можех да преценя със сигурност.

— Благодаря ти, че дойде, Бил — обърна се Рузвелт към Лийхи.
— Е, май това сме всички.

— Да, сър, така изглежда.

— Някой да си е направил резервация в последния момент?

— Не, сър — отвърна Лийхи. — А Уинстън?

Рузвелт поклати горчиво глава.

— Упорито старо копеле — промърмори Лийхи.

— Да го духа — сви рамене Хопкинс. — Ще минем и без него. Даже е по-добре, че го няма. Пък и в дългосрочен план той ще отстъпи. Ще видите. Няма друг избор, освен да постъпи като нас. Всяка друга позиция би била незащитима.

— Определено се надявам да си прав — каза Рузвелт.

Проточи се кратко мълчание и аз хвърлих небрежно поглед към Поликовски. В Техеран беше доста по-хладно, отколкото в Кайро, а агентът от тайните служби се потеше здраво. На няколко пътя попи челото си с носна кърпа и под вдигнатата му ръка мярнах за миг четиридесет и петкалибровия автоматичен пистолет в презраменен кобур под самото му. И тогава той ме хвана, че го зяпам.

— Дали не мога да си изпрося една цигара? — попитах го аз. — Моите ги забравих в Амирабад.

Поликовски не каза нищо, само бръкна в джоба на самото си и извади пакет „Куулс“. Извади ми една цигара и я запали.

— Благодарско. — Вече бях почти сигурен, че Поликовски е моят човек. А и кой би бил по-подходящ за тази задача — да убие Сталин — от един американец с полски произход? Тъкмо намествах Поликовски

в тайната стая на Елена, когато си дадох сметка, че Рузвелт говори на мен.

— След като Чърчил и двама от Обединеното командване предпочетоха да се цупят в палатките си, не мога да си позволя други дезертьори от преговорния си екип. Вече не. И най-вече вие двамата, момчета. Вие сте моите уши и моят глас. Без вас това би приключило, преди да е започнало. Така че, каквото и да стане, искам и двамата лично да ми обещаете, че няма да ме зарежете. Дайте ми думата си, че ще останете до края, без значение дали работата ви като мои преводачи ще ви хареса или не. Особено ти, Уилард, защото основната част от предстоящото за днес ще падне върху твоите плещи. Нека също така ви се извиня, че ви държах на тъмно. Важното обаче е само едно. Ако тази сутрин се справим добре, вярвам, че целият свят ще ни е благодарен. Но ако прецакаме работата, провалът ни ще е най-мръсната тайна в историята на целия конфликт. А може би и в историята въобще.

— Няма да ви изоставя, господин президент — казах, като все така се питах какво, по дяволите, става. — Имате думата ми.

— И моята, сър — добави Болън.

Рузвелт кимна, след което приведе стола си в действие.

— Добре. Да започваме.

Поликовски скочи да отвори вратата пред шефа си, но вместо да се насочи към главния вход на резиденцията, Рузвелт се придвижи към дъното на коридора, където Майк Райли вече се бореше с тежка стоманена врата. Последвах групата на президента през въпросната врата и по дългия спускащ се коридор от другата ѝ страна. Имах чувството, че отиваме в бомбоубежище.

Поликовски ме настигна и двамата тръгнахме рамо до рамо по коридора. Замислих се дали да не му кажа, че съм го разкрил, с надеждата, ако не друго, поне да го забавя, но той изведнъж забърза напред да отвори друга врата, зад която имаше още един коридор, само че равен и дълъг почти петдесет метра. Беше добре осветен и в чудесно състояние, като нов.

Стигнахме до трета врата, охранявана от двама униформени служители на НКВД, които тропнаха с токове и застанаха мирно при приближаването на президента. После единият се обърна и почука три пъти. Вратата се отвори бавно и малката ни група, начело с

Поликовски и Райли, влезе в просторното кръгло помещение от другата ѝ страна.

Стаята нямаше прозорци, беше голяма колкото тенис корт и осветена от огромен полилей, който висеше над кръгла маса с достойни за Камелот размери и покривка от зелено сукно.

Около масата бяха наредени два кръга столове — вътрешният се състоеше от петнайсет тежко орнаментирани махагонови стола с копринена тапицерия в персийски стил; външният се състоеше от дванайсет по-малки стола, всеки с бележник и молив на седалката. Стаята се охраняваше от десетима служители на НКВД, разположени на равни интервали около тапицираните стени и неподвижни като декоративни рицарски брони. Агентите от американските тайни служби заеха позиции между колегите си от НКВД покрай стената.

Шейсет секунди по-късно всички тези подробности спряха да ми нравят впечатление. Шейсет секунди по-късно почти не обърнах внимание на Сталин, нито на Молотов, нито на Берия, нито на Ворошилов, фелдмаршала на Червената армия. Шейсет секунди по-късно забравих дори за Поликовски. Шейсет секунди по-късно, докато зяпах с провиснала уста човека, който влезе през врата в отсрещния край на стаята, а после и другите, които влязоха след него, не бих забелязал и Бети Грейбъл, дори да се беше чучнала в скута ми само по сабо.

При всякакви други обстоятелства сигурно бих го сметнал за някаква безвкусна шега. Само че въпросният човек се приближаваше към Рузвелт с протегнатата ръка и с усмивка на лице, сякаш наистина се радваше да види президента на държава, на която лично е обявил война.

Въпросният човек беше Адолф Хитлер.

08:30

— Мили боже — измърморих аз.

— Стегни се — промълви настрани Рузвелт, а после стисна протегнатата му ръка. Преминал почти изцяло на автопилот, аз преведох първите думи на Хитлер към президента. Вече всичко ми ставаше ясно — защо например Хари Хопкинс и Донован бяха толкова сигурни, че германците не планират покушение срещу Големите трима

в Техеран; както и защо Чърчил, а най-вероятно Маршал и Арнолд, се „цупеха в палатките си“.

Не на последно място сред нещата, които ми се изясняваха постепенно, беше и причината Рузвелт да покани точно мен за преводач на тази среща — защото освен че владеех свободно немски, аз се бях показал и като човек, както президентът обичаше да ме нарича, „с реална представа за политиката“, човек, който е готов да си държи устата затворена в името на някакво предполагаемо по-висше добро. И вече разбирах кое е това „по-висше добро“ в случая — Рузвелт и Сталин възнамеряваха да договорят мир с фюрера.

— Британският премиер-министър не е тук — каза Хитлер, чийто глас на живо беше значително по-мек от онзи, който познавах от емисиите на немското радио. — Да разбирам ли, че няма да се присъедини към нас?

— Боя се, че е така — отвърна Рузвелт. — Поне на този етап.

— Много жалко — отбеляза Хитлер. — Искаше ми се да се запознаем лично.

— Може би и това ще стане, хер Хитлер — каза Рузвелт. — Да се надяваме.

Хитлер се огледа и личният му преводач пристъпи до него, за да преведе казаното от президента. Възползвах се от това кратко затишие в собствените си задължения, за да хвърля бърз поглед из стаята, и тъкмо навреме, за да видя как Молотов си стиска ръцете с Фон Рибентроп, Сталин си говори с Хари Хопкинс с помощта на Болън, а групата цивилни офицери от СС около Химлер се усмихват широко, сякаш са много доволни от дружеското начало на срещата.

— Вашият господин Кордел Хал ме помоли да ви уверя, че се чувства много добре — каза Хитлер. — И че за него се грижат прекрасно. Също и руският комисар по външната търговия, господин Микоян.

Преведох, но Рузвелт явно забеляза недоумението ми, защото реши да ме осветли накратко по повод казаното от фюрера:

— Кордел Хал е в Берлин — обясни ми той. — Като заложник и гаранция, че фюрерът ще се завърне жив и здрав у дома.

Вече всичко си идваше на мястото — дори и причината държавният секретар да не присъства на конференцията.

Хитлер се приближи към Сталин, който беше малко по-нисък от него и приличаше на дребна, набита мечка. Всички снимки на Сталин, които бях виждал, създаваха впечатлението за много по-висок мъж и аз реших, че са били правени от особен ракурс, от долу на горе. Когато Сталин запали цигара, забелязах, че лявата му ръка е саката и леко деформирана, като на кайзера.

— Ще се справиш ли, Уилард? — попита ме Рузвелт и аз прецених, че въпросът му визира най-вече еврейския ми произход.

— Да, господин президент, добре съм си.

Съзрял удобния момент, Химлер побърза да се приближи, кимна уважително, все така ухилен до уши, а после, малко по-спокоен, подаде ръка на президента. Беше с костюм, с копиринена риза и вратовръзка и красиви златни копчета за ръкавели, които святкаха като предупредителните светлини на аларма под силното осветление в стаята.

— Ако не се лъжа, тези преговори са ваша рожба — каза Рузвелт.

— Само се опитах да убедя всички участващи в ползата от подобно начинание. — Райхсфюрерът от СС говореше помпозно и непрекъснато държеше под око Хитлер. — И искрено вярвам, че тази война може да свърши още преди Коледа.

— Да се надяваме — каза Рузвелт. — Да се надяваме.

Представителите на Русия, Съединените американски щати и нацистка Германия и техните съветници заеха местата си около голямата зелена маса. Като домакин, на Сталин се падна честта да започне разговорите. Докато Болън превеждаше, аз успях да си поема дъх и да размисля над случващото се. Фактът, че руснаците бяха съумели да запазят в тайна пристигането на Хитлер в Техеран, беше почти толкова удивителен, колкото и фактът, че Хитлер изобщо беше тук. Вече бях стигнал до заключението, че ако по някаква причина разговорите се провалят, репутацията на Рузвелт едва ли щеше да пострада, просто защото никой не би повярвал, че нещо такова може да се е случило.

От двамата диктатори на масата Сталин ми се струваше по-малко привлекателният и не защото не разбирах руски. Имаше студено, лукаво, почти мъртвешко лице и когато жълтеникавите му очи се спряха на мен и той разтегна в усмивка устни над неравните си и потъмнели от никотина зъби, веднага го оприличих на един

съвременен Иван Грозни, който праща на смърт мъже, жени и деца, без да му трепне окото. Същевременно изглеждаше по-умен от Хитлер, говореше добре и без да ползва бележки.

— Седим около тази маса с една-единствена цел — каза той. — Да ускорим края на войната. Искрено вярвам, че ще направим всичко по силите си, за да се възползваме максимално, в рамките на нашето сътрудничество, от властта и възможностите, дадени ни от нашите народи.

Сталин кимна на Рузвелт, който си свали пенснето и заговори:

— Нека посрещнем с добре дошъл хер Хитлер в нашия кръг. В досегашните срещи между Британия и Съединените щати винаги сме имали договорката да изказваме свободно мненията си, макар и да не ги правим обществено достояние. И сега призовавам всеки от вас да говори така, както намира за най-подходящо, въз основа на взаимното доверие, демонстрирано вече от самото ни присъствие в тази стая. Все пак, ако някой от нас не желае да коментира конкретен въпрос, то той е свободен да не го прави. — Рузвелт се облегна назад в инвалидния си стол и изчака Фон Рибентроп, който говореше чудесен английски, да довърши превода.

Хитлер кимна и скръсти ръце на гърдите си. Не каза нищо обаче и единствено Сталин, който пълнеше лулата си с тютюн от руските цигари „Беломор“, изглежда не усети ефекта, който мълчанието на фюрера оказа върху всички останали в стаята. А когато най-сетне заговори, аз с удивление осъзнах, че просто се е опитвал да изсмуче докрай ментовия си бонбон, преди да каже каквото и да било.

— Благодаря ви, маршал Сталин, господин президент. Добре би било, ако можех да благодаря и на господин Чърчил, но тъй като трите присъстващи страни така или иначе представляват най-голямата концентрация на световна сила в историята на човечеството, вярвам, че дори и без господин Чърчил имаме потенциала да ускорим края на тази война и да постигнем мир. Съдбата се усмихва само на онези, които знаят как да оползотворят предоставените им от нея възможности. Сега сме изправени пред една такава възможност и на онези, които биха ни критикували за решението да се възползваме от нея, бих казал, че представите за това, кое е редно и кое не, по време война нямат нищо общо с политическата реалност. Моралът няма

място на масата за преговори и единствените истини, от които следва да се ръководим, са истините на прагматизма и целесъобразността.

Рузвелт грейна като доволен чичо при появата на умния си племенник и закима щастливо, когато Хитлер продължи:

— А сега позволете да подхвана въпроса, който е в центъра на вниманието ни — втория фронт. Не казвам, че смятам за невъзможно откриването на втори фронт, защото това би било в противоречие със самото ми присъствие тук. Вместо това нека подчертая само, че благодарение на немската военна прецизност и бдителност, ние вече сме готови за подобно евентуално развитие. Остава неоспоримият факт, че идеята за навлизане в Европа би смутила всеки разумен военен стратег. Причините, които осуетиха собствения ми десант в Англия през 1940-а, са същите, които притесняват днес вашите генерали. Трудностите пред такава операция са огромни, а кървавата баня — неизбежна. Собствените ми генерали изчислиха, че поне половин милион мъже ще загинат — общо от немската армия и от армиите на Съюзниците. През 1940-а аз реших, че заради завладяването на Англия не си струва да пожертвам толкова много немски войници, а днес се питам дали според вас един брегови плацдарм в Холандия, Белгия и Франция заслужава да се отнеме животът на толкова много британски и американски войници. Предполагам, че и маршал Сталин, чиито загуби в човешка сила могат да се определят единствено като героични, е на същото мнение. — Хитлер сви рамене. — О, но казвам, че можем да спечелим войната. След пораженията при Ел Аламейн през октомври четиридесет и втора и още повече след поражението на Шеста немска армия при Сталинград, аз знам, че победата е извън нашите възможности. Германия не може да спечели тази война. Ето, заявявам го открито — в духа на откровеност, към която ни призовахте вие, господин президент. Ще го кажа още веднъж. Германия не може да спечели тази война. Ала със сигурност може да направи болезнена вашата победа.

Рузвелт запали цигарата в цигарето си, свали си отново пенснето и се приведе напред, за да подчертае думите си:

— Оценявам вашата откровеност, хер Хитлер. Затова позволете и аз да бъда откровен. Важната стратегическа цел на Съюзниците не е десант в Северна Европа, а по-скоро изтеглянето на още немски дивизии от руския фронт. А тази цел може да се постигне по различни

начини. Десант през Италия, пробив откъм североизточните брегове на Адриатика, операция в Егейско море, дори операции откъм Турция. Всяко от тези действия ще ви принуди да пренасочите част от силите си от Източния фронт. И нека ви уверя, че в Британия и Америка има много хора, които биха сметнали, че животът на четвърт милион войници е поносима цена за една свободна и демократична Европа.

Хитлер приглади назад един кичур от челото си и поклати бавно глава.

— Всички знаем, че италианската кампания само би отворила Средиземноморието за ваши доставки по море и едва ли е от голямо значение за поражението на Германия. Маршал Сталин ще ви каже същото, след като аз изляза от тази стая. С риск да прозвучи педантично, господин президент, ще си позволя да ви припомня част от европейската история, която маршал Сталин несъмнено познава добре. През 1799-а маршал Суворов установил, че Алпите представляват непробиваема бариера за нахлуване в Германия през Италия. Колкото до Турция... Да, това навярно би отворило пътя за навлизане на Съюзниците на Балканите, но те са много далеч от сърцето на Германия. Не, господа, не. Най-слабото място на Германия е Франция, която, нека си го признаем, вие и британците можехте да превземете още преди година. И нещо повече, не виждам как бихте предприели подобна операция преди лятото на четиридесет и четвърта, а дотогава, по мои изчисления, Червената армия ще е дала още един милион жертви. И от уважение към маршал Сталин не казвам това лековато. Загубите при евентуален десант в Европа биха били незначителни в сравнение със загубите, понесени вече от Съветския съюз. И които тепърва ще понесе руският народ. Един милион убити войници от Червената армия са четири пъти повече от споменатия вече четвърт милион британски и американски жертви, които изпълват с колебание вас, господин президент, и господин Чърчил. Едва след като Франция бъде завладяна, изпращането на допълнителни сили в Италия би било оправдано от военна гледна точка. По този начин Южна Франция ще бъде в ръцете ви и след като двете съюзнически армии се срещнат там, ще сте в състояние да организирате сериозния си удар срещу Германия. — Хитлер говореше бързо и небрежно, сякаш стратегическите варианти пред съюзническите сили бяха детска игра. — Но това за Турция... не. Би

било грешка да разпръснете силите си, като пратите две или три дивизии в Турция. Освен това Турция все още е неутрална страна, и според сведенията, с които разполагам, успешно устоява на опитите на господин Чърчил да я въввлече във войната. Също като иранците, и турците, струва ми се, нямат високо мнение за честта на Британия след случилото се във Версай.

От няколко минути насам Сталин упорито скицираше с дебел червен молив вълчи глави в бележника пред себе си. После спря, извади лулата от устата си и заговори:

— Червената армия — тихо каза той, без да поглежда нито към Хитлер, нито към Рузвелт — постигна много успехи тази година. Но те се дължаха най-вече на простото числено превъзходство. Имаме триста и трийсет руски дивизии срещу двеста и шейсет дивизии на Оста. Когато и последният човек от немските войски на руския фронт бъде убит, на Русия пак ще са й останали седемдесет дивизии. Но подобна аритметика е безумна. Надявам се никога да не се стигне до това. А да не забравяме също, че германците постигнаха няколко неочаквани победи. Нищо не е сигурно, освен едно — и ние като германците смятаме, че британците и американците биха действали най-ефективно, ако ударят врага във Франция и никъде другаде. От наша гледна точка, оценката на фюрера за задачата пред британците и американците е изключително точна. Но фюрерът едва ли е изминал целия път до Техеран — и ще се възползвам от възможността да го поздравя за проявения личен кураж — само за да заяви, че не смята да се изтегли от страните, които е завзел. Ако приемем, че и той като нас държи да сложи край на войната, то какво по-точно предлага по отношение на окупираните от Германия територии? И по-конкретно, какво предлага за онези части от Русия и Украйна, които все още са под негов контрол? Също и за Унгария, Румъния, България, Гърция, Полша, Чехословакия, Холандия, Белгия, Франция и Италия? Бих искал да чуя какво предлага той като основа за мир, който Германия би сметнала за справедлив.

Хитлер кимна и си пое дълбоко дъх.

— Предложението ми е следното, маршал Сталин. Изтегляне на немските войски до границите отпреди трийсет и девета година, както на запад, така и на изток. Това ще остави Русия като доминираща сила в Източна Европа. При едно договорено изтегляне — забележете, че не

използвам думата „капитулация“ — войната в Европа ще свърши по Коледа, а може и по-рано, което ще позволи на Америка и съюзниците ѝ да концентрират усилията си върху победата над Япония, което, предполагам, все още е основният ѝ стратегически приоритет. При тези обстоятелства, господин президент, едва ли е възможно да изгубите изборите през идната година. Защото не само ще сте спасили живота на двеста и петдесет хиляди британски и американски войници, които иначе биха загинали при десанта в Европа, но ще сте спасили и обречените иначе евреи в Унгария, Италия, Норвегия, Дания и Франция.

За миг Рузвелт сякаш загуби ума и дума.

Хитлер се усмихна тънко.

— Останах с впечатлението, че можем да говорим откровенно — каза той. — Разбира се, господин президент, ако не желаете да говорите по този конкретен въпрос, не се налага да го правите. Но лично аз имам усещането, че съдбата на три милиона европейски евреи би била изключително важна за една много шумна част от собствения ви електорат.

— Намерението ви е да използвате европейските евреи като заложници, така ли? — рязко попита Рузвелт, и за пръв път на немски.

— Господин президент — отвърна Хитлер. — Аз съм притиснат до стената. Немският народ е изправен пред пълно унищожение. А вие ни предложихте единствено безусловна капитулация, публично поне. Просто обръщам вниманието ви върху един фактор, който може би не сте обмисляли досега.

— Както фюрерът навярно ще си спомни — студено каза Рузвелт, — използването на израза „безусловна капитулация“ винаги е имало за цел само едно — да го доведе на масата за преговори.

— Е, тук съм — отвърна Хитлер. — Преговарям. И един от чиповете на тази игрална маса, извън съдбата на двеста и петдесет хиляди съюзнически войници, е съдбата на европейското еврейство. Маршал Сталин разполага с няколко подобни чипа, като съдбата на европейските казаци и на онези белогвардейци, които предпочетоха да се бият за Германия вместо за Съветския съюз.

— Ние винаги сме били за договорена капитулация — намеси се Сталин — и сме смятали, че идеята на президента за безусловна такава

само би обединила немския народ. Но, честно казано, не давам и пукната пара за европейските евреи.

— Е, аз пък съм на точно противоположното мнение — възрази Рузвелт. — И между другото, също имам няколко условия. Може и да се съглася Германия да се изтегли зад границите си отпреди трийсет и девета, ако едновременно с това се върне и към конституцията си отпреди трийсет и трета. Което означава свободни и честни избори и оттеглянето на фюрера от немския политически живот.

— Бих могъл да се съглася с това — каза Хитлер, — ако ми бъде дадено правото да назова човека, който ще ме наследи начело на моята партия.

— Не виждам как може да стане това — опъна се Рузвелт.

Сега пък Сталин започна да клати глава.

— Мен лично изборите в Германия ме интересуват дори по-малко от съдбата на европейските евреи. И ако трябва да съм откровен, не мисля, че немският народ е в състояние да се реформира, и определено не вярвам, че и най-свободните избори биха обуздали милитаризма му. Аз държа само на едно условие и то е Германия да плати репарации на Русия. Това би имало двояк ефект. Първо, би попречило в дългосрочен план на германския райх да поведе нова война. И второ, би възмездило руския народ за материалните щети, понесени от отечеството ни заради немската агресия срещу Съветския съюз. — Сталин махна небрежно с ръка по посока на Рузвелт. — Всичко друго е без особено значение за нас, включително и оттеглянето на фюрера. Напротив дори, ние бихме предпочели начело на Германия да стои силен мъж, вместо страната да потъне в анархия, каквато неизбежно ще се възцари там след оттеглянето му от политиката. Ако не друго, бихме предпочели той да се оттегли само отчасти, в Берхтесгаден например, а райхсмаршал Гьоринг да поеме управлението на страната.

Рузвелт се усмихна кисело.

— Не виждам как бих могъл да пробутам подобна сделка на американския народ — каза той.

— С цялото ми уважение към президента — продължи Сталин, — Русия има повече опит от Щатите в сключването на сделки с Германия. Няма причина да не се споразумеем. Аз все пак разбирам трудностите, пред които сте изправен в това отношение. Ако ми

позволите един съвет, то може би най-добрият ви ход ще е да обявите пред американския народ, че Германия и Съветският съюз вече са били сключили споразумение в този смисъл, поставяйки ви пред свършен факт, и възможностите ви за инициатива са били сведени до минимум.

Вече виждах накъде отиват тези преговори и че Сталин е твърдо решен да се стигне до мир, дори на висока лична цена. И си спомних нещо, което Джон Уейц ми беше казал още докато бяхме на „Айова“ — че Сталин се бои не толкова от германците, колкото, че собствената му армия ще се разбунтува, както го беше направила през 1917-а.

— Имам две условия — каза Хитлер и вдигна ръка с категоричен жест. — Първото е британците да върнат заместник фюрер Рудолф Хес.

— Аз възразявам срещу връщането на Хес — опонира Сталин. — Британците държат Хес в резерва с надеждата да сключат сепаративен мир с Германия. Но за нас е далеч по-непростимо, че Хес отиде при тях, за да договори помощта им като съюзници в агресията срещу Русия. Това ние не можем да простим. Нека Хес си остане в затвора.

— А нима руснаците не се опитаха на свой ред да сключат сепаративен мир с Германия? — попита Рузвелт. — Нима маршал Сталин е забравил преговорите в Стокхолм между съветския посланик мадам Колонтай и немския външен министър Йоаким фон Рибентроп? Не виждам как можете да критикувате британците за нещо, което самите вие сте направили.

— Не съм критикувал британците — възрази Сталин. — Само Рудолф Хес. Възражението ми е единствено срещу неговото репатриране. Но понеже така или иначе подхванахме въпроса за договарянето на сепаративен мир, от вниманието на нашите разузнавателни служби не убягна фактът, че вашият личен представител, командир Джордж Ърл, и Фон Папен, немският посланик в Турция, също проведоха серия от разговори в тази посока.

Последва дълго мълчание. След това Хитлер се усмихна, с известно злорадство като че ли, сякаш тази демонстрация на напрежение между Сталин и Рузвелт му идваше като балсам за душата, и каза:

— Второто ми условие е, че Германия не е в състояние да изплаща каквито и да било репарации. Разбира се, имуществото,

конфискувано от окупираните територии, ще бъде върнато в пълния му размер. Но според нас единственото справедливо решение е всяка страна да си плати цената. Ако Германия се съгласи на военни репарации за Русия, това ще даде повод същото да поискат Британия, Франция, Полша и останалите. Къде ще му се види края тогава? А и не следва ли Русия да плати репарации на Полша? А за Италия какво да кажем? Ще платят ли на Абисиния едновременно с претенциите си към Германия? Не, господа, или трябва да започнем на чисто, или изобщо не може да става дума за истински мир. Нужно ли е да ви напомням, че именно сметката, представена на Германия от Лигата на нациите, и по-конкретно от името на Франция, след края на Първата световна война, не остави на Германия друг избор, освен отново да тръгне на война?

— Мен лично — наблегна Рузвелт, съзнателно копирайки изказа на Сталин — въпросът на военните репарации ме вълнува дори по-малко от репатрирането на Рудолф Хес. Нито едно от двете неща не представлява интерес за нас.

— Това е защото загубите ви са незначителни — каза с известно раздражение Сталин. — Не виждам как изобщо бихме могли да посрещнем плащанията си към вас по програмата за военни доставки, ако не получим репарации от Германия.

— Мисля, че фюрерът има известно основание, маршал Сталин — изтъкна Рузвелт. — Ако той плати репарации на вас, то готови ли сте вие да платите репарации на Полша?

Хитлер се опитваше да прикрие злорадството си и изглежда, реши, че е време да влезе в ролята на помирител между Рузвелт и Сталин.

— Възможно ли е обаче — намеси се той — да стигнем до каквото и да било споразумение без участието на британците? Отсъствието им означава ли, че те няма да приемат никакъв вариант на мирно решение? Да не стане така, че Германия да договори мир с Русия и Америка, и после да се окаже, че все още е във война с Великобритания?

— За британците не се тревожете — успокои го Рузвелт. — Оттук нататък нещата ще се решават от Съединените щати и СССР. Америка не влезе в тази война, за да възроди британската империя. Или френската. Съединените щати плащат сметката за тази война и

това ни дава правото на решаващ глас. Ако ние решим да има мир, то нито един от западните ни съюзници няма да продължи военните си действия на своя глава, поне това мога да гарантирам на фюрера.

При тези думи на американския президент Сталин се усмихна широко. Започвах да се притеснявам, че Рузвелт е отхапал по-голям залък, отколкото може да сдъвче. Не стига, че беше решил сам да се оправя със Сталин, но да се оправи и с Хитлер, беше като да излезеш с голи ръце срещу два гладни вълка, които те нападат от различни страни. Признанието на Рузвелт, Британия на практика няма глас за предстоящите решения — че Русия и Америка ще са двете доминиращи сили в следвоенния свят — определено надхвърляше и най-смелите мечти на Сталин.

10:30

Химлер се гордееше със себе си не само заради уреждането на тези тайни мирни преговори, които реално бяха негова рожба, а и заради начина, по който ги водеше фюрерът. Хитлер сякаш искрено се забавляваше на тази конференция. Концентрацията му се беше повишила, дори двата му характерни тика почти бяха изчезнали — постоянното пощипване на кожата по тила и гризането на ноктите. Химлер дори подозираше, че е възможно фюрерът да се е отказал от сутрешната си инжекция кокаин. Все едно виждаше стария Хитлер, онзи Хитлер, който през трийсет и осма беше накарал британците и французите да му играят по гайдата. Немислим доскоро, а сега съвсем очевиден беше и разнобоят между Съюзниците — отказът на Чърчил да участва в преговорите и дори да се срещне с Хитлер беше разбираем, но за Химлер си оставаше непонятно защо Рузвелт и Сталин не бяха уеднаквили позициите си, преди да седнат на една маса с фюрера. Това надхвърляше и най-смелите му очаквания от времето, когато тайно бяха тръгнали от Прусия за Техеран, оставяйки един стенограф на име Хайнрих Бергер да се превъплъти в ролята на Хитлер във „Волфшанце“ и Мартин Борман начело на германския райх.

Трябваше да признае, че руснаците ги бяха посрещнали наистина гостоприемно. Фон Рибентроп твърдеше, че Молотов и Сталин се държали също толкова приятелски, колкото и по време на престоя му в

Русия през август трийсет и девета, когато беше договорен пактът за ненападение. Контролът им върху сигурността и секретността също беше на високо ниво, както можеше да се очаква. Никой не можеше да се сравнява с руснаците в уменията им да пазят тайна и да манипулират общественото мнение. Именно секретността беше основната причина Сталин да настоява конференцията на Големите трима да се проведе в Техеран. Или тук, или евентуално в Русия — друг осъществим вариант просто не съществуваше. А и очевидно Сталин е имал право, помисли си Химлер, с оглед на „секретността“ около съюзническите преговори в Кайро. Ала идеята да се използва операцията „Дълъг скок“ на генерал Шеленберг като доказателство за добрата воля на Германия към Русия си беше лично на Химлер. Вярно, наложило се бе да остави онези мъже в ръцете на НКВД, но първоначалните му притеснения впоследствие бяха облекчени значително, когато се разбра, че повечето хора от екипа на Шеленберг са били украински доброволци, а не германски войници. За Химлер те не означаваха нищо и той ги предаде на НКВД без никакви скрупули. Колкото до шепата немски офицери и подофицери, те щяха да тежат на съвестта на Шеленберг, а не на неговата.

Разбира се, топлотата на руското гостоприемство в голяма степен се дължеше и на сумата от десет хиляди долара в злато, прехвърлени тайно от швейцарски банкови сметки, открити от Германия, в други швейцарски банкови сметки, открити от Съветския съюз. Колко прав се беше оказал фюрерът за Русия — че е капиталистическа държава в чист вид, оглавявана от човек, който би направил всичко, би пожертвал всичко и би приел всеки подкуп, само и само да осъществи своята идея фикс. И въпреки заявеното от фюрера в присъствието на Рузвелт, той вече се беше съгласил да изплати на Сталин „премия“ от петдесет милиона долара при успех на мирните преговори в Техеран, защото това беше капка в морето в сравнение със златото, което Германия имаше по тайните си банкови сметки в Швейцария.

— В крайна сметка — беше му казал фюрерът във „Волфшанце“, докато се готвеха за преговорите, — Сталин е един най-обикновен магнат, който се интересува единствено от печалбата си. И дори само по тази причина човек винаги знае какво да очаква от руснаците. Те са хора реалисти.

Реалисти? Да, мислеше си Химлер, човек наистина знае какво може да се очаква от тях. Биха направили всичко за пари. Само че той за нищо на света не би позволил Гьоринг да поеме управлението на страната, както беше предложил Сталин като най-добър вариант след оттеглянето на фюрера. Химлер мразеше Гьоринг почти толкова, колкото мразеше Борман, и не си беше сложил главата на дръвника, убеждавайки Хитлер да присъства лично на мирните преговори, само за да види как поднасят на тепсия Германия в ръцете на онова тлъсто копеле.

В някои отношения британците бяха същите като руснаците, мислеше си той. Напълно предсказуеми. И Чърчил най-вече. Британският премиер-министър най-вероятно се притесняваше, че сключи ли се веднъж мир с Германия, щедрите условия, предложени на Великобритания от Хес през 1940-а — мир без никакви допълнителни уговорки — ще станат публично достояние и ще взривят британските вестници. Дали фюрерът не трябваше да прояви по-голяма щедрост? Нищо чудно, че Чърчил отказа да седне на масата за преговори. След края на войната моментално щяха да го изритат от поста му.

Никой не би могъл да обвини американците в липса на реализъм, но за разлика от руснаците тях с пари не можете да ги залъже човек. Но пък, както винаги беше казвал фюрерът, те също си имаха слабо място и това беше собствената им параноя. „Те се страхуват повече от болшевизма, отколкото от нас — беше казал той във «Волфшанце». — И най-големият успех на Червената армия не е, че победи немската армия, а че наплаши американците. И ние трябва да се възползваме от този факт. Щом не можем да ги подкупим, значи трябва да ги изнудим. Те, разбира се, знаят за тайните, оръжия, които разработваме в Пеенемюнде, иначе защо ще пращат там толкова бомбардировачи, почти цялата си ескадрила, както направиха през август? Трябва да бъдем много внимателни и да се възползваме максимално от дипломатическите си умения, Химлер, така че, без да споменаваме изрично на американците с какво разполагаме, да им внушим, че ако Германия бъде принудена да сключи сепаративен мир с руснаците, то ние ще се чувстваме задължени да споделим с тях технологията на новите си оръжия като един вид военни репарации. И американците, естествено, ще се уплашат, защото още отсега е ясно, че тях ги

интересува повече картата на следвоенна Европа, отколкото поражението на Германия. Онзи филм за оръжието на отмъщението, който хората във Фийзелер заснеха през май — американците трябва непременно да го видят. И в случай че решат да не повярват на кадрите, нека планираме изстрелването на едно такова оръжие към Англия на двайсет и осми ноември, в деня на конференцията. Не от новото място на разработките, разбира се, а от Пеенемюнде. Това трябва да им покаже, че говорим сериозно. Но нека целта не е Лондон. Не, изберете някоя американска въздушна база. Онази в Шипам, близо до Норич, може би. Тя е голяма. Една ракета Фау–1 би им се отразила добре, Химлер“.

И макар че ракета Фау–1 беше заредена и подготвена за изстрелване по-рано същия ден в Пеенемюнде, заповед за изстрелването ѝ така и не беше дадена. В крайна сметка се реши, че това няма да е необходимо. Американското военно разузнаване вече разполагаше с копие на лентата, увековечила едно от успешните тестови изстрелвания на Фау–1, плюс списък на немските учени, участвали в разработката, и беше убедило Рузвелт, че е жизненоважно тайните ракетни технологии на немците да попаднат след войната в американски, а не в руски ръце. В резултат на това президентът вече се беше съгласил да не настоява за големи репарации от страна на Германия, както и да се откаже от настояването си за свободни и честни избори.

И понеже както американците, така и руснаците смятаха, че вече са сключили тайни и изгодни спогодби, Химлер не виждаше какво би могло да провали тези преговори — освен нещо неочаквано и катастрофално, като някой от пристъпите на ярост, характерни за фюрера, може би, или пък ако Чърчил успее някак да убеди Рузвелт да прекъсне преговорите си с Хитлер. Ако в Техеран се договореше мир, то ключовото му участие в този дипломатически триумф, мислеше си Химлер, щеше да покрие името му с по-голяма слава дори от това на Бисмарк.

11:00

Допих си водата и се опитах да не мисля за позивите на мехура си, който упорито ме зовеше към тоалетната.

Разговорът се беше насочил към Франция, тема, на която Хитлер явно не желаше да погледне сериозно. Твърдеше, че ако не друго, то французите нямали никакво основание да искат възстановяване на империята си. И защо изобщо Рузвелт и Сталин били склонни да гледат на Франция като на свой приятел, когато настоящото ѝ правителство било нацистко във всяко отношение и активно подпомагало Германия?

— Едва ли може сериозно да се твърди, че Франция с окупирана страна — изтъкна Хитлер. — На цялата ѝ територия има по-малко от петдесет хиляди немски войници. Това не е окупационна армия, а спомагателна полицейска сила, която да налага решенията на френското правителство. Французите толкова се натискаха да седнат на всички столове едновременно, че не успяха да седнат на нито един. Преструват се на ваш съюзник, а в същото време кроят планове с нас. Борят се за свобода на словото, а за никого не е тайна, че Франция е най-антисемитската държава в Европа. Не искат да се откажат от колониите си и очакват от Русия и Америка, две страни, които са отхвърлили оковите на империализма; да им ги върнат. И в замяна на какво? На няколко бутилки хубаво вино, сирене и усмивка от хубаво момиче?

Сталин се ухили.

— Склонен съм да се съглася с хер Хитлер — каза той. — Не виждам причина Франция да играе каквато и да било роля в официалните мирни преговори с Германия. Подкрепям почти всичко, което фюрерът каза по въпроса. Ако питате мен, можеше и изобщо да няма нова война, ако Франция не се беше опитала да накаже Германия за предишната. Освен това цялата им управляваща класа е прогнила до мозъка на костите.

Искаше ми се Сталин да говори по-дълго, защото докато той говореше, аз имах възможност да си почина малко. За Рузвелт се работеше лесно — той често правеше паузи, за да улесни двамата си преводачи. Но Хитлер толкова се прехласваше по собственото си красноречие, че изобщо не се сещаше за бедния Фон Рибентроп, който с пот на чело се мъчеше да превежда казаното от него на английски. Затруднението му беше толкова очевидно, че аз се почувствах задължен от време на време да му помагам, и не след дълго

изтощеният Фон Рибентроп се оттегли напълно, оставяйки на мен целия превод на казаното между Хитлер и Рузвелт.

Рузвелт беше палил цигара от цигара по време на разговорите и получи пристъп на кашлица. Посегна към каната с вода на масата пред себе си, но успя само да я събори. И аз, и Болън си бяхме изпили вече водата. Хитлер забеляза затруднението на президента и му наля чаша вода от собствената си недокосната кана. Стана пъргаво и тръгна с чашата към Рузвелт, който продължаваше да кашля. Сталин, макар и не така пъргаво като фюрера, понечи да направи същото.

Президентът взе чашата от ръката на Хитлер и тъкмо да я поднесе към устата си, когато в същия миг агент Поликовски скочи и я изби от ръката му. Част от водата се лисна върху мен, но повечето се изля върху ризата на президента.

За миг всички помислиха, че агентът от тайните служби е полудял. После Фон Рибентроп изрази гласно онова, което се въртеше в главите на всички присъстващи. Взе каната на Хитлер, подуши я подозрително и попита на английски със силен канадски акцент:

— Има ли й нещо на водата? — Плъзна поглед из стаята, първо към Сталин, после към Молотов, накрая към двамата бодигардове на Сталин, Власик и Поскребишев, които се хилеха нервно. Единият от тях каза нещо на руски, което Павлов, руският преводач, и Болън преведоха веднага:

— Водата е наред. Карат ни я от британското посолство. Рано сутрин.

Междувременно Рузвелт се беше обърнал със стола си и гледаше ужасено Поликовски.

— Какви ги вършиш, Джон?

— Джон — спокойно каза Райли. — Мисля, че трябва незабавно да напуснеш стаята.

Поликовски трепереше като лист и понеже седях непосредствено пред него, видях, че пропитата му от пот риза е мокра почти колкото ризата на президента. Агентът въздъхна и се усмихна извинително на Рузвелт. Миг по-късно извади оръжието си и го насочи към Хитлер.

— Не — изкрещях аз, скочих на крака и блъснах ръката му нагоре, така че куршумът се заби в тавана.

Съборих Поликовски на масата и зърнах за миг бодигардовете на Сталин, които поваляха маршала на пода, други хора залягаха в

търсене на прикритие и в този миг Поликовски стреля отново. Третият изстрел почти се сля с втория и след него тялото на Поликовски омекна и се свлече на пода. Изправих се и видях Майк Райли да стои над тялото на агента с димящ револвер в ръка. Видял, че колегата му не е мъртъв, Райли изрита пистолета от ръката на ранения агент.

— Някой да повика линейка — изкрещя той. После видя, че бодигардовете на Хитлер и Сталин на свой ред са извадили оръжията си и се целят в него, в случай че и той реши да стреля по някой от двамата диктатори, и прибра с бавни движения револвера си в кобура. — Спокойно — каза. — Всичко свърши. — После се наведе да вземе пистолета на Поликовски, спусна предпазителя му, извади пълнителя и остави оръжието на масата.

В стаята постепенно се въдвори ред. Хьогл, който ръководеше охраната на Хитлер, пръв прибра оръжието си. Последва го Власик, бодигардът на Сталин. Агентите Куолтър и Рауф изнесоха от стаята Поликовски, който кървеше силно от раната в гърба.

Седнах на масата и вперих поглед в кръвта по ръкава на ризата си. Минаха още няколко секунди преди да осъзная, че някой стои точно пред мен. Вдигнах поглед — от лъснатите черни обувки, по тъмните панталони, нагоре по семплата кафява военна куртка, бялата риза и вратовръзката, докато очите ми не срещнаха воднистосините очи на Хитлер. Инстинктивно се изправих на крака.

— Млади човече — каза Хитлер, — дължа ви живота си. — И преди да съм казал каквото и да било, той вече ми стискаше ръката и се усмихваше широко. — Ако не бяхте реагирали толкова бързо, онзи човек със сигурност щеше да ме простреля. — И докато говореше, Хитлер се надигна леко на пръсти като човек, който внезапно е открил в себе си нов хъс за живот. — Да, точно така. Вие ми спасихте живота. А онзи тип май е планирал да ме отрови, иначе защо ще избива така чашата от ръката ви, какво ще кажете, господин президент?

Рузвелт кимна.

— Приемете най-искрените ми извинения, хер Хитлер — каза той, отново на немски. — Изглежда, сте прав. Онзи човек наистина е искал да ви убие. От което аз дълбоко се срамувам.

Сталин побърза да добави и своите извинения като домакин.

— Не е нужно, господа — спря ги Хитлер, като още ми държеше ръката. — Как се казвате? — попита ме той.

— Майер, сър. Уилард Майер.

И докато Хитлер ми стискаше ръката, аз се изпълних с разбиране за същността ни, моята и неговата — двама мъже, за които целият спектър на моралните ценности е лишен от реално значение, които не се нуждаят от имажинерните постулати на човечността и духовното. Тук, пред очите ми, беше очевидното продължение на всичко, в което аз, като логически позитивист, вярвах. Човек без ценности. И внезапно си дадох болезнена сметка за срина на всичките си интелектуални усилия. Безсмислието на всички смисли, които така упорито се бях опитвал да намеря. Това беше истината за Хитлер и за крайния материализъм като цяло — че нямаха абсолютно нищо общо с човечността.

— Благодаря ви — повтори Хитлер и отново ми стисна ръката. — Благодаря ви.

— Няма нищо, сър — отвърнах и се усмихнах едва-едва.

Най-сетне фюрерът ми пусна ръката. Хопкинс се възползва от възможността да предложи, че може би моментът е подходящ за временно прекъсване на разговорите.

— Предлагам по време на почивката — каза той — да прегледаме документите, подготвени в подкрепа на съответните ни преговорни позиции. Уилард? — Хопкинс кимна към папката, която лежеше на масата. — Би ли дал това на фюрера, ако обичаш?

Кимнах вяло и подадох папката на Хитлер.

Трите делегации се изтеглиха към три от четирите врати. Чак сега забелязах, че стаята е била конструктивно решена за четири делегации, които да влязат през четири различни врати, през които навярно се стигаше до четири вили в двора на руското посолство.

— Чакай малко — каза Хопкинс, когато американската делегация наближи вратата, през която бяхме влезли няколко часа по-рано. — Документите по американската позиция още са у мен. Ти какво даде на фюрера, Уилард?

— Не знам. Сигурно досието за Бекетовка — отвърнах.

— Няма страшно тогава — каза Хопкинс. — Хитлер със сигурност го е виждал и преди. Добре че не го даде на руснаците, все пак. Виж, това би било неприятно.

12:15

Химлер не можеше да повярва, че мирните преговори продължават. След опита за покушение беше сметнал, че фюрерът ще поиска веднага да потегли за Германия. И едва ли би могъл да го вини. Но никога не се знаеше как ще реагира Хитлер на покушение срещу живота си. В известен смисъл той беше живял с мисълта за покушение през цялата си политическа кариера, разбира се. Още през двайсет и първа, някой — Хитлер така и не беше разбрал кой — беше стрелял по него в Мюнхен в разгара на партийна сбирка в „Хофбройхаус“. Бяха последвали поне трийсет други посегателства срещу живота му през годините, без да се броят предотвратените от Гестапо заговори. Само за дванайсет месеца в периода 1933–1934 бяха направени десет опита за покушение срещу фюрера. Както и да го погледнеш, Хитлер беше човек с изключителен късмет. Обикновено, след като се отърсеше от шока и гнева, той заявяваше, че отново е избегнал смъртта като по чудо. И след трийсетина неуспешни опита да бъде убит Хитлер беше склонен да приема късмета си като резултат от божествена намеса.

Единствено в кратките периоди на еуфория след поредния неуспешен опит за убийството му Хитлер говореше за Бог с искрена убеденост и ентусиазъм и това се отразяваше на красноречието и самочувствието му. Получаваше се порочен кръг — колкото повече ставаха неуспешните покушения срещу него, толкова повече се засилваше убеждението му, че Бог го е белязал за велики дела. И понеже сам вярваше в това, лесно успяваше да убеди и другите в същото.

Разбира се, в разгара на една все по-трудна война истеричното обожание, с което го приемаше немският народ преди началото на военните действия и в първите години на военни победи, беше загубило донякъде силата си. Химлер още помнеше чувството на потрес и благоговение, обзело го по време на партийната манифестация в Нюрнберг през трийсет и четвърта, когато Хитлер беше минал през града в открит мерцедес. Никога нямаше да забрави лицата на хилядите жени, които крещяха името на фюрера и се протягаха да го докоснат, сякаш той беше възплъщение на възкръсналия Христос. Химлер беше влизал в домове на обикновени германци, където имаше светилища на фюрера. Виждал беше ученички, които си рисуваха свастики по ноктите. Имаше дори малки градове и селца в

Германия, където болните докосваха портрета на Хитлер с надежда за изцеление. И всичко това затвърждаваше у Хитлер убеждението, че е богоизбран. Ала само опитите за покушение го изпълваха с тази почти наркотична еуфория — обикновено след два-три дни, когато виновниците бяха вече заловени и наказани по най-жесток начин. Сега обаче Хитлер се върна в отредената му вила на територията на руското посолство с грейнало лице и святкащи очи и побърза да увери Химлер и другите членове на немската делегация, че няма причина преговорите да бъдат прекратени.

— Бог и провидението ме пазят — заяви той на Химлер и Фон Рибентроп, — и ще ме пазят, докато не се изпълни историческата ми мисия.

Фюрерът се оттегли в спалнята си, за да си почине и да прегледа протоколите с предварителните позиции на Съюзниците. Химлер се почувства достатъчно успокоен от демонстративния оптимизъм на Хитлер и поръча бутилка шампанско за себе си и Фон Рибентроп.

— Забележително, нали? — каза той и се чукна с германския външен министър. — Само фюрерът може да се измъкне невинно от подобно изпитание. Седя там два часа и не отпи нито веднъж от водата. А после, след като опитът да бъде отровен се провали, от куршум го спаси не друг, а един евреин. — Химлер се засмя с глас.

— Сигурен ли си? — попита Фон Рибентроп. — Че преводачът е евреин?

— Имай ми вяра, Йоаким. Знам всичко за евреите и ти гарантирам, че Майер без съмнение е еврейско име. А и по лицето му си личи. Тъмната коса и високите скули. Евреин е, казвам ти. Не събрах смелост да го съобща на фюрера.

— Може би той вече се е досетил.

— Убиецът беше поляк обаче. Така ми се струва. Или поне от полски произход.

Фон Рибентроп сви рамене.

— Може пък и той да е евреин.

— Да, възможно е. Джон Поликовски. — Химлер се замисли за миг. — Молотов евреин ли е?

— Не — отвърна Фон Рибентроп. — Само е женен за еврейка.

Химлер се изсмя.

— Бас ловя, че не парадиря с това. Сталин дори не прави опит да прикрива антисемитизма си. Не знаех, че толкова мрази евреите. Със собствените си уши го чух да казва на фюрера, че евреите са „печалбари и паразити“.

— Да, с фюрера явно се разбират доста добре. Мислят еднакво по много въпроси. Също като фюрера например, и Сталин мрази хора с нееднозначни разбирания и лоялност. Точно затова смята Рузвелт за слаб човек. Заради силното еврейско лоби в Америка. — Фон Рибентроп отпи доволно от шампанското си. — И още нещо. Сталин няма високо мнение за собствените си генерали, също като Хитлер.

— Това едва ли е изненадващо, като се има предвид генерала, когото е довел със себе си. Усети ли как му миришеше устата на онзи тип, Ворошилов? Боже, сигурно беше пил бира на закуска. Как изобщо е станал фелдмаршал?

— Мисля, че единствено той не е бил екзекутиран при последната чистка на Сталин. Твърде посредствен е, за да го разстрелят. Оттам и високият му ранг в Червената армия сега. Като си говорим за стрелба, между другото, забеляза ли, че снощи, на вечерята със Сталин, всички руски сервитьори бяха въоръжени?

— Сигурно са от НКВД. Берия ми каза, че на територията на посолството имало няколко хиляди от тях. Отрядът на Шеленберг не е имал никакъв шанс. Толкова по-добре, че уведомих Берия за планирания атентат.

— Всички ли са заловени вече?

— Берия така казва. Но аз не съм толкова сигурен. Все пак, дори и да са останали неколцина на свобода, няма да е за дълго. Не и в тази страна. Гадно място, и мръсно. Изобщо не си го представях такова. Доколкото разбирам, водата, която тече от чешмите тук, не е по-малко смъртоносна от онази в каната на Хитлер.

— Стори ми се, че президентът Рузвелт отпи малко от чашата — каза Фон Рибентроп. — Преди онзи да му я избие от ръката.

— Изглежда, нищо му няма. — Химлер сви рамене. — Пратих Бранд да се осведоми за здравето му. В цивилни дрехи, разбира се. Но му казали, че Рузвелт е излязъл на пазар.

— На пазар?

— Да, руснаците са отворили магазин на територията на посолството, уж за удобство на делегатите, да можели да пазаруват, без

да напускат комплекса, но цените били... леле-мале! Бранд твърди, че са астрономически.

— И какво се продава в този магазин? — засмя се Фон Рибентроп.

— О, бил добре зареден с всичко, което може да се хареса на средностатистическия американски турист. Килими, дървени купи, персийски кинжали, сребро. Бранд каза, че имало даже кутия с плюшени мечета.

— Може пък Рузвелт да купи някое мече за рождения ден на Чърчил. — Фон Рибентроп се засмя. — Или пък някоя и друга чепка кисело грозде. Синът му също е тук, между другото. Рандолф. И май е по-голям къркач и от баща си.

— Чух, че и синът на Рузвелт не е стока. Изглежда, двамата с Рандолф са осъмнали снощи над бутилката. Няма по-голямо проклятие от това да си син на велик човек.

— Представяш ли си какъв щеше да е синът на Хитлер? — попита Фон Рибентроп. — Ако имаше син де. Да се равняваш по човек като фюрера... Невъзможно.

Химлер се усмихна вътрешно. Навярно само трима души в целия свят знаеха, че Хитлер наистина има син, роден от еврейка през 1913-а, във Виена. В „Моята борба“ Хитлер твърдеше, че е напуснал австро-унгарската столица по „политически причини“. Беше написал дори, че е напуснал Виена, за да избегне мобилизацията си в австро-унгарската армия, защото предпочитал да се запише в германската, и по-точно в Десети баварски пехотен полк. Но само Химлер, Юлиус Щрайхер и самият Хитлер знаеха истината — че Хитлер е имал връзка с една еврейска проститутка, Хана Мендел, която родила син от него. Мендел и синът ѝ бяха изчезнали от Виена някъде през двайсет и осма и дори Хитлер нямаше представа какво е станало с тях. Единствен Химлер знаеше, че Мендел зарязала сина си през 1915-а, а четири години по-късно умряла от сифилис; че синът ѝ, Волфганг, бил отгледан в католическо сиропиталище в Линц; че Волфганг Мендел сменил името си на Паул Йетцингер и станал сервитьор в хотел „Захер“ във Виена, а след началото на войната се записал в Трета моторизирана пехотна дивизия; и че евреецът Паул Йетцингер е бил убит или взет в плен при Сталинград. Кое, според Химлер, беше за добро. Великите мъже

като Хитлер не трябваше да имат синове, смяташе той, особено синове, които са наполовина евреи.

Химлер и Фон Рибентроп бяха в чудесно настроение, когато вратата на дневната се отвори рязко и Хитлер нахлу в стаята. Тръгна към Химлер с разкривено от ярост лице и размаха някаква папка пред лицето му.

— Ти знаеше ли за това? — кресна фюрерът.

Химлер скочи на крака и тракна с токове.

— За кое, майн фюрер?

— За това. Досие на СД, озаглавено „Бекетовка“.

— Бекетовка? — заекна Химлер и се зачерви видимо, чудейки се откъде, по дяволите, се е сдобил фюрерът с досието.

— Виждам, че името ти е познато — излая Хитлер. — Защо не знам нищо за това? Защо трябваше да ми го дават американците?

— Не разбирам. Американците са ви дали това досие?

— Да. Да, да, да. Но това едва ли е от значение, освен във връзка с факта, че нищо от съдържанието му не ми е било показано преди.

Химлер примижа, внезапно разбрал какво точно се е случило. Досието „Бекетовка“. Съвсем беше забравил за него. Досието явно беше стигнало до Рузвелт, точно както той се беше разпоредил, и американците по погрешка го бяха върнали на Хитлер. Докато се чудеше какво обяснение да измисли, Хитлер го удари с папката по рамото, после я хвърли на пода.

— Наистина ли мислиш, че щях да дойда тук, готов да изтегля войските си от Русия, ако знаех за това? — викна той.

— Химлер не каза нищо. Познаваше добре Хитлер и прецени, че въпросът не се нуждае от отговор. Дотук бяха с Техеран, това поне беше ясно. Иначе казано, гневният пристъп на фюрера, най-тежкият, който Химлер беше виждал някога, категорично изключваше възможността той да седне на една и съща маса за преговори с хората, отговорни за жестокостите, описани в досието „Бекетовка“.

— Хиляди и хиляди наши храбреци, войници и лейтенанти, са били убити от тези руски свини, при това жестоко и унижително, а ти ме накара да седна с тях на една маса и да говоря за мир. Как бих могъл да погледна войниците си в очите, ако сключа сделка с тези зверове?

— Майн фюрер, осмелих се да организирам тези преговори заради онези наши войници, които още са живи — каза Химлер. — Има надежда немските войници в руските лагери да бъдат освободени.

— Що за човек си ти, Химлер? Двеста хиляди немски войници са били подложени на систематичен глад, студ или са били пребивавани до смърт от онези славянски боклуци, а ти се чудиш как да им угодиш? — Хитлер поклати глава. — Е, това го оставям на собствената ти съвест. В случай че имаш такава. Аз обаче няма да сключа мир с тези хладнокръвни убийци. Чуваш ли? Няма да стисна ръце, от които капе германска кръв. Ти си една безпринципна свиня, Химлер. Точно така. Ти си човек без морални ценности.

Все така извън кожата си от ярост, Хитлер заобикаля в кръг из стаята, като хапеше кожичките на ноктите си и призоваваше небесата да отмъстят на руснаците.

— Но какво ще им кажем? — тихо попита Химлер, макар да знаеше, че въпросът му е безсмислен, защото стаята със сигурност беше натъпкана със скрити микрофони. Преговорната му стратегия в голяма степен се опираше на предположението, че руснаците ще подслушват уж личните им разговори и това можеше да се използва като още един знак за добра воля от немска страна. Беше обяснил всичко това на Хитлер, докато обсъждаха пътуването. Но в гнева си фюрерът явно го беше забравил.

— Кажи на Сталин, че след опита за покушение срещу мен вече не смяташ, че сигурността ми може да бъде гарантирана в достатъчна степен, и макар и неохотно, сме принудени да се оттеглим от преговорите. Кажи му каквото искаш. Но ние си тръгваме. Веднага.

12:45

Веднага щом получи стенограмата от разговора на Хитлер с Химлер и Фон Рибентроп, Серго Берия хукна към вилата на НКВД да каже на баща си какво е станало. Серго обичаше баща си и сигурно беше единственият човек в Русия, който не се страхуваше от шефа на държавната сигурност. Въпреки хроничното женкарство на Лаврентий Берия, Серго знаеше, че винаги е можел да разчита на баща си, който го обичаше и именно защото го обичаше се стремеше да го държи далеч от политиката и го насочваше към научна кариера. Ала Сталин

харесваше деветнайсетгодишния син на своя комисар по сигурността и се надяваше някой ден красавецът Серго да се ожени за собствената му дъщеря Светлана, с която младият Берия се познаваше още от училище. С тази цел Сталин беше повишил Серго до чин капитан в НКВД, поканил го беше на конференцията в Техеран и лично го беше натоварил всяка сутрин да го осведомява за „частните“ разговори на другите двама политически лидери, проведени в съответните им вили.

Лаврентий Берия беше дълбоко загрижен заради високото мнение, което Сталин очевидно имаше за сина му, защото знаеше колко капризен и непостоянен е старецът, а идеята Серго да се ожени за Светлана го изпълваше с лоши предчувствия. Вярно, Сталин упорито насърчаваше романтичната връзка между двамата млади, но Берия си даваше сметка, че догодина по същото време вождът може да е на съвсем различно мнение по въпроса, дори до степен да обвини своя комисар по сигурността в опит да натресе сина си в семейството му. Никой не можеше да предвиди какво ще хрумне на човек като Сталин, чиято подозрителност граничеше с параноя.

Когато влезе във вилата на НКВД, Серго видя, че баща му вече разговаря с Химлер. Срещата им продължи само няколко минути, след което германецът си тръгна през един таен проход в мазето и двамата, баща и син, останаха сами.

— Виждам, че вече знаеш какво е станало — отбеляза бащата.

— Да, но причината, която Химлер ти изтъкна — че сигурността на Хитлер вече не изглеждаше гарантирана — това си беше чиста глупост. — И Серго показва на баща си стенограмата на разговора между Хитлер, Химлер и Фон Рибентроп. Лаврентий Берия прочете петте страници без коментар. Накрая младият човек не се сдържа и зададе въпроса, който не му даваше мира още откакто за пръв път беше чул за Бекетовка.

— Кой или какво е Бекетовка? — попита той баща си.

— Лагер за военнопленници близо до Сталинград — обясни Берия. — За немски военнопленници. Не е нужно да ти казвам, че Сталин изобщо не се интересува от съдбата им. Той пет пари не дава за съдбата на собствените си войници, камо ли за тяхната. Не съм ходил в лагера, но предполагам, че условията наистина са лоши. Изключително лоши. Ако това досие „Бекетовка“, за което говори Хитлер, описва в някакви подробности условията на живот там, гневът

на фюрера едва ли е изненадващ. Изглежда, немците са дали досието на американците в опит да подкрепят с факти твърдението си, че в морално отношение не сме по-добри от тях. И най-вероятно Химлер е скрил досието от Хитлер. Сигурно добре си е давал сметка какъв ще е ефектът му върху фюрера и върху мирните преговори. Следователно единственият въпрос е дали американците съзнателно са му дали досието. Защото ако са знаели какво ще стане, значи са искали преговорите да се провалят.

Серго Берия сви рамене.

— Сигурно сред тях има такива, които споделят възгледите на Чърчил — че не бива да преговаряме с фашистите.

Лаврентий Берия вдигна слушалката на телефона.

— Свържете ме с Молотов — нареди той на телефонистката. После се обърна към Серго: — Не обърнах внимание какво стана в съвещателната зала. Може би външният ни министър е видял кой от американците е дал досието на Хитлер.

Свързаха го с Молотов и Берия му обясни какво е станало, след което възникна деликатният въпрос кой да каже на Сталин, че Хитлер си тръгва.

— Това е въпрос на сигурността, без съмнение — изтъкна Молотов. — Отговорността е твоя, Берия.

— Тъкмо обратното — възрази Берия. — Без съмнение е въпрос от сферата на външните работи.

— При нормални обстоятелства сигурно бих се съгласил с теб — каза Молотов. — Но ако си спомням добре, именно твоят колега Химлер пое инициативата за организирането на срещата тук. А ти беше човекът, който разговаряше с тайните му пратеници. Нещо повече, всички въпроси, свързани с присъствието на фюрера в Техеран, бяха под твой надзор, другарю комисар.

— Това е така. Само че първоначалните контакти бяха осъществени от Химлер посредством мадам Колонтай в Стокхолм. Ако съм разбрал правилно, тези разговори са получили зелена светлина лично от Сталин, чрез теб, другарю секретар.

— И се стигна до решението, че всички въпроси, свързани с пребиваването на германската делегация тук, ще бъдат уреждани съвместно от НКВД и СС. Както аз виждам нещата, Хитлер си тръгва заради един вид пробив в сигурността. Или защото американец се

опита да го убие, или защото друг американец му е дал досие с разузнавателна информация току под носа ни.

Като никога, Берия трябваше да признае, че Молотов е прав.

— Случайно да си спомняш кой точно му даде досието? — попита той външния министър.

— Човекът, който спаси живота на Хитлер. Преводачът.

— Защо ще му спасява живота, а после ще прецаква мирните преговори?

— Подозирам, че може да е било грешка. Онзи тип още беше в шок след случилото се. Мисля, че и аз да бях спасил току-що живота на Хитлер, щях да се чувствам също толкова объркан. Меко казано. Както и да е, Хопкинс каза на онзи тип Майер да даде на Хитлер американските позиционни протоколи, но той му е дал нещо друго. Обикновена грешка. Трябва да е била папката, за която ти говориш, защото Хопкинс беше почти на вратата, когато видя, че позиционните протоколи още са у него. Сигурно и той не е бил съвсем на себе си. Така е станало. Американците сгафиха яко, това е. Сигурно са решили, че грешката едва ли има значение, защото не им е минало през ум дори, че Хитлер може да не знае нищо за толкова важно досие, подготвено от собствената му служба за сигурност.

— Исусе Христе — изпъшка Берия. — Шефът ще откачи.

— На твое място бих стоварил цялата вина на онзи американец — посъветва го Молотов. — Това мога да ти кажа. Нека той опере пешкира. Няма голям смисъл да спасяваш живота на Хитлер, ако след това успееш да прецакаш мирните преговори.

— Но как? Било е грешка. Нищо повече. Ти сам го каза, Молотов.

— Слушай, знаеш какъв е шефът, Берия. А и той видя какво стана, също като мен. Може да реши, че е станало случайно. Но не забравяй, че всъщност нашето отношение към германските военнопленници е причина Хитлер да си тръгне. И американците бързо ще го съобразят. Кое то връща топката в нашето поле, а на шефа това никак няма да му хареса. Така че ще е по-добре да му дадем нещо, което може да метне по янките.

— Какво например?

— Добре де. Но това е само хрумване. И ще имаш да ми връщаш, Лаврентий Павлович. Ясно? Ще ми дължиш една услуга.

— Добре де, хубаво. И какво е това, което шефът може да метне по янките?

— Ами същото. Преводачът. Той е евреин.

— И?

— И може би е човек на Кордел Хал, американския заложник в Берлин. Може би иска преговорите да се провалят, но без Хитлер да бъде убит, защото противното би означавало приятелчето му Хал да се прости с живота. Нещо такова.

— Но нали чу Хитлер. Той заплаши да избие оцелелите европейски евреи. Защо един евреин би искал преговорите да се провалят?

— Може би по същата причина като Чърчил. Защото пълното поражение на Германия би изисквало американски войски в Европа. А Чърчил иска американски войски в Европа като преграда пред нас, Берия. Чърчил знае, че ако Хитлер остане на власт, в Европа ще има нова война, която ще спечели Сталин. Кое то значи, че цяла Европа, включително и Великобритания, ще минат под съветски контрол. Просто този преводач евреин мрази комунизма повече, отколкото мрази нацистите. Същото важи за много други американци.

— Не е лошо, да знаеш — призна Берия. — Никак даже не е лошо. Интригите ти идат отръпки, Молотов. Моите уважения.

— Затова и оцелях толкова дълго. И още нещо — Хопкинс спомена, че онзи евреин е и доста известен философ. Защитил е доктората си в Германия. Нищо чудно да симпатизира на фашистите. Виж дали не можеш да се възползваш и от това.

Берия се засмя на глас.

— Вячеслав Михайлович, от теб би станал страхотен полицай, да знаеш.

— Ако прецакаш работата, Лаврентий Павлович, току-виж се освободил най-високият пост в съветските служби за сигурност.

14:30

Беше прекрасен, мек и слънчев неделен следобед. Птички пееха в клоните на черешовите дървета, пръснати в парка на руското посолство, а отнякъде долиташе уханието на вкусна гозба. Но сред приближените на президента цареше униние и никой нямаше апетит за

късния обяд, който беше предвиден по протокол. Внезапното оттегляне на Хитлер от мирните преговори — той вече се беше качил на своя „Кондор“ и летеше обратно към Крим, а оттам за Германия — беше тежък удар за Рузвелт.

— А вървеше толкова добре — каза той и поклати глава. — Наистина щяхме да сключим мир. Не свършен мир, но все пак мир. Хитлер беше готов да изтегли войските си от почти всички окупирани територии. Нали го чу, професоре? Ти най-добре от всички в стаята разбираше думите му. Каза го, нали?

Отчаянието ми не отстъпваше на президентското, макар и по различни причини.

— Да, сър. Мисля, че наистина беше склонен да го направи.

— Държахме мира в ръцете си и прецакахме всичко.

— Никой не би могъл да предвиди случилото се тази сутрин — намеси се Хопкинс. — Онзи откачен, който извади оръжие срещу Хитлер. Мили боже. Защо го е направил, Майк? А и водата. Била е отровена, нали?

— Да, сър — отговори Райли. — Руснаците дадоха останалата вода в каната на едно куче. Мъртво е.

— Проклетите руснаци — каза Рузвелт. — Защо са направили такова нещо, по дяволите? Горкото куче. Що за хора постъпват така?

— Рано е да се каже каква е била отровата обаче — продължи Райли. — В тази страна няма необходимото лабораторно оборудване.

— Онзи човек, защо го е направил, по дяволите? Майк? — обърна се отново Рузвелт към шефа на охраната си. — Каза ли нещо?

След стрелбата агент Поликовски беше откаран в американската военна болница в Камп Амирабад.

— Все още го оперират, сър. Но прогнозите не са добри. Куршумът е минал през черния му дроб. — Райли преглътна притеснено. — От името на американските тайни служби бих искал да ви поднеса извинение, господин президент.

— О, забрави, Майк. Не е твоя вината.

— И на вас, професор Майер. Бил сте прав през цялото време. Още от „Айова“ твърдахте, че сред нас има убиец.

— Бил съм само наполовина прав. Мислех, че се е прицелил в Сталин. А според моите виждания, да си наполовина прав е също толкова лошо, колкото и да грешиш напълно.

— Мисля, че всички ние дължим благодарност на професор Майер — каза Хопкинс. — Ако не беше той, в момента щяха да водят Кордел Хал на разстрел.

— Да — присъедини се Рузвелт и притисна с ръка стомаха си. — Благодаря ти, Уилард.

— Не изглеждате добре, сър — каза Райли на президента. — Да доведе ли адмирал Макинтайър?

— Не, Майк, нищо ми няма. Ако ти изглеждам зле, то е защото непрекъснато мисля за всички онези американски младежи, които ще загинат по бреговете на Нормандия догодина. Да не споменаваме за европейските евреи. — Рузвелт се размърда неспокойно в инвалидния си стол. — Дали той говореше сериозно, Хари? Наистина ли възнамерява да избие три милиона евреи?

Хопкинс не каза нищо.

— Професоре? — обърна се към мен Рузвелт. — Сериозно ли говореше?

— Тази мисъл не ми дава мира, сър. Не на последно място, защото именно аз му спасих живота. Изтръпвам при мисълта, че може до края на дните си да съжалявам за случилото се тази сутрин. Но имам ужасното предчувствие, че ще стане точно така. — Взех цигара от Чип Болън. — Ако трябва да бъда откровен, предпочитам никой повече да не го споменава, нито пред мен, нито на някой друг. Ще се опитам да забравя за всичко това, ако нямате нищо против.

— Всеки от нас ще си тръгне оттук с една-две мръсни тайни в повече — каза Рузвелт. — Аз най-вече. Представяш ли са какво ще кажат хората за Франклин Делано Рузвелт, ако някога разберат какво съм направил? Ще ти кажа какво. Ще кажат, че не стига дете съм се опитал да склуча мир с негодник като Хитлер, ами на всичкото отгоре съм се провалил. Исусе Христе! Историята ще ме опицае целия.

— Никой няма да каже нищо подобно, господин президент — обади се Болън. — Защото никой от нас няма да каже и дума за случилото се тук. Мисля, че всички ние трябва да обещаем, да се закълнем в честта си, никога да не споменаваме за това, което лично аз смятам за смел опит, който лесно можеше да се увенчае с успех.

Всички присъстващи замърмориха одобрително.

— Благодаря ти — каза Рузвелт. — Благодаря на всички ви, господа. — После натъпка цигара в цигарето си и аз побързах да му

поднеса запалката си. — Но трябва да призная, че не разбирам напълно защо Хитлер си замина. Изглеждаше ми съвсем добре след стрелбата, нали така? Дори ти благодари, Уилард. Стисна ти ръката.

— Може после да е изгубил кураж — предположи Райли. — След като се е прибрал в стаята си. Размислил е и си е дал сметка, че му се е разминало на косъм. Понякога така става, след като са стреляли по теб.

— Сигурно си прав — кимна Рузвелт. — А аз наистина си мислех, че мога да се справя с него. Сещаш се. Да го спечеля за каузата.

— Сега задачата ви е да се справите със Сталин — каза Хари Хопкинс. — Винаги сме били наясно, че съществува голям риск тези тайни преговори да се провалят. Точно затова бяха тайни, все пак. Така че сега се връщаме на план Б. Големите трима. Първоначалната идея за конференцията в Техеран. Трябва да направим така, че Сталин да разбере какви последствия води след себе си откриването на втори фронт през Ламанша и да го убедим в предимствата на нашата идея за Обединените нации.

Хопкинс още се опитваше да възвърне вярата на президента в собствените му сили и в способността му да влезе под кожата на Сталин, когато, придружен от Власик, Павлов и неколцина грузински охранители от НКВД, самият Сталин цъфна на прага на президентската дневна.

— Мили боже, това е той. Тук — измърмори Хопкинс.

Сталин даде знак на охраната си да остане в коридора и влезе тромаво в стаята, придружен от силната миризма на любимите си цигари „Беломор“, която се беше полепила по жълтеникавата му лятна куртка като влага по мокро куче. Павлов и Власик го последваха като на невидима каишка. Чип Болън скочи бързо на крака, поклони се отсечено на съветския лидер и раболепно заекна „Да, да“ на нещо, казано от Сталин.

Рузвелт завъртя количката си с лице към Сталин и протегна ръка.

— Здравейте, маршал Сталин — каза той. — Много съжалявам за случилото се. Наистина много. След всичките ви храбри усилия да договорите мир е изключително жалко, че се стигна до подобен срыв. — Сталин пое мълчаливо ръката на Рузвелт, докато Болън

превеждаше. — И изпитвам дълбок срам, че човекът, опитал се да убие Хитлер, беше от моите служители.

Сталин пусна ръката на президента и поклати глава.

— Само че не това го вбеси — намусено заяви той, после взе досието „Бекетовка“ от преводача си, Павлов, и го постави внимателно в скута на президента. — Ето това го накара да се оттегли от преговорите.

— Какво е това? — попита Рузвелт.

— Досие, подготвено от немското разузнаване и предназначено за вас, господин президент — поясни Сталин. — Целта му е да представи подробности за жестокостите, извършени от войници на Червената армия срещу немски военнопленници. Тази сутрин един от вашите хора го е дал на фюрера. Досието, разбира се, е фалшификат и според нас е било подготвено от група крайни фашисти в Германия с намерението да забият клин в отношенията между Съединените щати и Съветския съюз. Хитлер не е знаел нищо за това, разбира се. И защо да знае? Един главнокомандващ не може да бъде в течение на всяка дезинформация, която излиза от контраразузнавателните му служби. И когато видял досието, той погрешно приел за чиста монета лъжите и клеветите, които се съдържат в него за жестокото отношение към немските военнопленници, и реагира както би реагирал всеки главнокомандващ на негово място — отказа да води преговори с хора, които смята отговорни за жестокостите.

— Казвате, че това досие е било подготвено, за да повлияе на мен? — изуми се Рузвелт. — И че някой от моите хора го е дал на Хитлер?

Сталин запали спокойно цигара.

— Точно така.

— Но аз не помня да съм виждал никакво подобно досие — заяви Рузвелт. — Хари?

— Досието стигна до мен, господин президент — отговори Хопкинс. — Реших, че предвид настоящите обстоятелства е по-добре да го задържа. Намерението ми беше да ви го представя веднага щом успеем да преценим достоверността на фактите в него.

— Дотук добре — кимна Рузвелт. — Но не разбирам кой е дал досието на Хитлер.

— Вашето еврейско докторче по философия.

Полазиха ме студени тръпки, когато Сталин ме фиксира злобно с жълтите си, почти ориенталски очи.

— Мили боже, професоре. Вярно ли е? Ти ли даде досието на Хитлер?

Поколебах се. Не ми се искаше да нарека Сталин лъжец в лицето, макар да ми беше ясно накъде бие той. Едва ли би могъл да обясни защо си е тръгнал Хитлер, без досието „Бекетовка“ да излезе наяве. А това криеше риска Рузвелт да стовари отговорността за оттеглянето на Хитлер върху руснаците.

Трябваше да му го призная все пак — твърдението му, че досието е фалшификат, беше най-добрият начин да се избегне евентуалния конфуз. А като хвърлеше вината върху мен, той прехвърляше топката обратно в американското поле.

Сметнах, че Рузвелт никога няма да ми прости, ако оспорех твърдението на Сталин за достоверността на досието, затова реших да апелирам към чувството на президента за справедливост и честна игра.

— Наистина аз му го дадох, господин президент. Докато се боричках с агент Поликовски върху масата, папките се разбъркаха. И когато господин Хопкинс ми каза да предам на Хитлер нашите позиционни протоколи, по погрешка съм му дал папката с досието „Бекетовка“.

— Това е точно така, господин президент — потвърди Хопкинс. — Стана случайно. И отчасти по моя вина. Позиционните протоколи са били у мен, когато казах на Уилард да ги даде на фюрера. Едва по-късно осъзнах, че папката е в ръцете ми. Предполагам, че и аз съм бил потресен в някаква степен от случилото се. При онези обстоятелства подобно недоглеждане би могло да се случи всекиму.

— Може би — каза Сталин.

— Струва ми се, не трябва да забравяме, че ако професор Майер не беше запазил присъствие надуха — добави Хопкинс, — сега фюрерът най-вероятно щеше да е мъртъв, а заложниците ни в Берлин, господин Хал и господин Микоян, вече щяха да са екзекутирани.

Сталин сви рамене.

— Лично аз май бих предпочел онзи ваш агент да беше застрелял Хитлер, отколкото преговорите да бъдат осуетени по този нелеп начин. Не знам за вашия господин Хал, но Микоян охотно би застанал до стената, ако знаеше, че с живота си ще плати за смъртта на

чудовище като Хитлер. — Сталин подсмръкна неприятно и отри мустаците си с опакото на покритата си със старчески петна ръка. После махна презрително към мен и каза: — Благодарение на вашия преводач сега се озовахме в най-лошата от всички възможни ситуации.

— С цялото ми уважение, господин президент — обадох се, — струва ми се, че маршал Сталин не е съвсем справедлив.

Още ме смъдеше от начина, по който ме беше нарекъл Сталин — „еврейското докторче по философия“. И без това трябваше да живея с мисълта, че съм спасил живота на навярно най-злия човек в историята, но проклет да бях, ако допуснех да ми стоварят и вината за провала на мирните преговори.

— Да, да, професоре, да — каза Рузвелт и махна отсечено в знак, че трябва да овладее нервите си.

— Не знаех, че от нас се очаква да се тревожим какво смятат за справедливо преводачите ни — изсумтя Сталин. — Може би вашият човек е от онези американски капиталисти, които искат войските ви да навлязат в Европа, защото си въобразяват, че Съветският съюз се стреми към своя империя. Като онази, която британците си спретнаха в Индия. Разбрах, че майка му е една от най-богатите жени в Америка. Може би той мрази комунистите повече от нацистите. Може би точно затова е дал онзи фалшификат на Хитлер.

Доця ми се да си бях признал за бившето си членство в австрийската комунистическа партия, за да мога сега да затворя устата на Сталин. Но Рузвелт вече се опитваше да смени темата.

— Струва ми се, че Индия е узряла за революция, маршал Сталин — каза той. — Не мислите ли? Революция от низините.

Сталин, изглежда, прецени, че е прекалил с хулите си срещу мен, защото вдигна рамене и отвърна:

— Не съм толкова сигурен. Кастовата система там усложнява значително нещата. Съмнявам се, че една революция от чист болшевишки вид може да се реализира в Индия. — Усмихна се леко. — Но вие ми се струвате уморен, господин президент. Дойдох само да ви кажа, че ако сте съгласен, можем да се съберем отново в главната съвещателна зала в четири часа, заедно с господин Чърчил. Така че сега ще ви оставя да си починете и да съберете сили за онова, което ни предстои да обсъдим. Откриването на втори фронт в Европа.

И с тези думи Сталин си тръгна, а ние останахме със зяпнала уста. Рузвелт пръв заговори.

— Професор Майер? Сталин май не те харесва особено.

— Така е, сър. Не ме харесва. И добре, че съм американец, а не руснак. Иначе сигурно ме чакаше разстрел.

Рузвелт кимна уморено.

— При дадените обстоятелства — каза той — може би ще е най-добре да се върнеш в Камп Амирабад. Така или иначе, услугите ти като преводач вече няма да са ни необходими, след като фюрерът си замина. А няма смисъл да дразним допълнително Сталин с присъствието ти в руското посолство.

— Напълно сте прав, сър. — Тръгнах към вратата. И там, с ръка върху бравата, спрях, обърнах се към президента и добавих: — Само за протокола, господин президент, като човек, който е запознат добре с немското разузнаване, мога да ви гарантирам, че досието „Бекетовка“ е сто процента точно и вярно с действителността. Приемете това твърдение от човек, който е бил член на австрийската комунистическа партия, когато е бил много по-млад и по-глупав. И нищо, казано от Сталин, сега или за в бъдеще, не може да промени това.

Застанал на вратата на руското посолство, аз си поех треперливо дъх. Следобедът беше приятно топъл. Затворих очи и се върнах назад към невероятните събития от изминалия ден и ролята, която неволно бях изиграл в историята на Хитлеровия мир. История, която едва ли щеше да бъде разказана някога, защото беше пълна с лъжи, преструвки и лицемерие и защото разкриваше най-важната истина за историята като такава — че истината е илюзия. Бях станал част от тази голяма лъжа. И винаги щях да бъда.

Отворих очи и видях пред себе си закръглен мъж в униформа на комодор от британския военновъздушен флот, с огромна пура „Ромео и Жулиета“ в уста.

— Сър — заяви закръгленият дребен комодор, — май сте ми запречили пътя.

— Господин Чърчил, аз май запречвам пътя на всички. И най-вече собствения си.

Чърчил извади пурата от устата си и кимна.

— Чувството ми е познато. То е антитезата на това да си жив, нали?

— Лично аз имам чувството, че ме разплитат. Едно куче е захапало края на преждата и много скоро от мен няма да остане нищо.

— Знам го аз това куче — каза той. Направи крачка към мен, очите му искряха от възмущение. — Дори съм му дал име. Наричам го Черното куче. Черното куче човек трябва да го гони далеч от себе си, все едно е съвсем истинско. — Премиер-министърът погледна часовника си, а после посочи с бастуна си към парка. — Хайде да се поразходим малко из тези персийски градини. Може и да не разполагаме с пет мили лабиринт от леност, както го е казал господин Колридж в поредния си творчески пристъп на опиумно вдъхновение, но мисля, че и това тук ще свърши работа.

— За мен е чест, сър.

— Имам чувството, че ви познавам. Знам, че сме се срещали и преди. Но извън факта, че сте американец и навярно на някаква дипломатическа служба, защото иначе щяхте да сте с униформа, не мога да си спомня кой сте и толкоз.

— Уилард Майер, сър. Аз съм преводачът от немски на президента. Или поне бях. А с вас се поздравихме в коридора на хотел „Мена Хаус“ миналия вторник.

— В такъв случай вие сте злощастният младеж, който е спасил живота на немския диктатор — каза Чърчил. Дори на открито в гласа му се усещаше онзи характерен ехтящ тембър, както и лекото заваляне на съгласните, по-доловимо при разговор лице в лице, отколкото когато го слушаш по радиото. Реших, че в миналото премиер-министърът навярно е имал дребен проблем с небцето си. — И чиито последващи действия са причинили провала на преговорите с Хитлер и неговата банда разбойници.

— Да, сър.

Господин Майер, смея да предположа, че според вас провалът на тези преговори е нещо достойно за съжаление, както без съмнение смята господин Сталин, а и вашият президент, струва ми се. Аз високо ценя господин Рузвелт и изпитвам топли чувства към него, а и към всички американци. Сигурно знаете, че самият аз съм наполовина американец. Но откровено казано, последният ви ход беше крайно неразумен. Хитлер е възплъщение на коварството и подлостта, кръвожаден гамен, който няма равен на себе си в историята на тиранията и злото, и ние не сме воювали цели четири години, за да се

обърнем на сто и осемдесет градуса сега, когато победата е толкова близо, и да търсим мир с тези безобразни фанатици. Така че не се обвинявайте за тазсутрешното фиаско. Никое цивилизовано правителство не би допуснало дипломатически връзки с тази нацистка клика, която отхвърля християнската етика, пропагандира идеологията си с варварски ритуали, превъзнася духа на агресията и завоеванията, извлича сила и извратено удоволствие от гоненията и използва с безмилостна бруталност заплахата за изстребление на невинните. Тази клика не може да бъде верен приятел на демокрацията и да се сключи мир с Хитлер би било морално падение и конституционна катастрофа. Само след няколко години, а може би и няколко месеца, вашата страна и моята ще съжаляват, че не са смачкали змията, когато са имали възможност да го направят. Това мога да ви кажа, Уилард Майер — не се обвинявайте. Единствено срамно е, че подобен отвратителен политически ход изобщо е бил поставен на дневен ред, нещо като глупостта на онзи човек, който погалил бясно куче и му се радвал колко е добро и послушно, а после кучето го ухапало, той се разболял и умрял. Не ни трябва Хитлеровия мир, така както не ни трябваше и Хитлеровата война, защото само глупакът слиза от дървото, за да погледне в очите ранения тигър.

Чърчил седна до едно черешово дърво и аз седнах до него.

— Това е само началото на разплатата — продължи той. — Тепърва светът ще съди нацистка Германия и ни чакат много тежки дни, докато присъдата бъде окончателно произнесена. Цветът на младежта ни ще загине. И това не е по ваша вина, нито по вина на президента ви. Вината е на онзи кръвожаден австрийски касапин, който ни поведе надолу по черните стълби към пропастта на опустошена Европа. Не бива да съжалявате и че сте спасили живота на Хитлер, защото убийството му щеше да очерни честта на онези, които го поканиха тук, а вместо да го опазят, допуснаха да бъде убит като някой древен римски тиран; защото това би ни направило зли и достойни за отвращение също като него, който застла с трупове пътя си през Европа и Русия. Съдбата на човечеството не бива да се решава от траекторията на куршум, изстрелян по политически съображения. Сега, уви, трябва да ви оставя — каза Чърчил и се изправи с усилие. — Ако Черното куче се върне да ви ръмжи в краката, мога да ви препоръчам три неща. Първо, свалете си ризата и застанете някъде на

слънце — това, уверявам ви, има забележително благотворен ефект. Вторият ми съвет е да се захванете с рисуване. Рисуването е занимание, което ще ви измъкне от кожата ви тогава, когато имате нужда да се озовете на по-приятно място. Третият ми съвет е да идете на някой купон и да прекалите с шампанското, което не отстъпва на слънчевите бани в способността си да прогонва унинието. В крайна сметка, виното е най-великият дар на слънцето за нас. За ваш късмет, самият аз организирам парти по случай рождения си ден във вторник и много ще се радвам, ако дойдете.

— Благодаря ви, сър, но не мисля, че маршал Сталин ще погледне с добро око на присъствието ми.

— Тъй като не маршал Сталин има рожден ден — ако изобщо приемем, че подобен повод си струва отпразнуването — одобрението или неодобрението му не бива да ви занимава ни най-малко, господин Майер. Ще ви очаквам в британското посолство в осем вечерта във вторник. Официалното облекло е задължително. Вход за кучета забранен.

В ушите ми гласът на Чърчил звънтя дълго след като премиер-министърът си беше тръгнал, а самият аз пътувах към Камп Амирабад с един военен джип, убеден, че току-що съм разговарял с единствения човек на света, който vyplъщава истината и има куража се придържа към нея.

21:00

През нощта слънце няма. Само мрак. В Иран мракът се спуска бързо и си има специфични демони. Лежах буден в леглото си в една от онези сглобяеми барачки от гофрирана ламарина, които флотът толкова обичаше, пуших цигара след цигара и кротко се напихах. Малко след десет часа на вратата ми се почука. Отворих. Насреща ми стоеше висок, понатежал мъж с големите крака и дългите ръце на баскетболист. Носеше бяла манта върху армейската си униформа и изгледа питието и цигарата в ръката ми със смес от военно и лекарско неодобрение.

— Професор Майер?

— Май така пише на етикетчето, закачено за големия пръст на десния ми крак. — Обърнах гръб на отворената врата и седнах на

леглото. — Влизайте. Сипете си едно.

— Не, благодаря, сър. На работа съм.

— Добре е, че някой все пак работи.

— Сър, аз съм лейтенант Джон Каплан — представи се той и направи крачка навътре в бараката. — Помощник главен военен лекар съм в армейската полева болница в Камп Амирабад.

— Няма причина за притеснение, лейтенант Каплан. Малко съм пиян, нищо повече. Още няма нужда да ми промивате стомаха.

— Тук съм заради господин Поликовски, сър. Агентът от тайните служби. Пита за вас.

— За мен? — Изсмях се и отпих от питието си. — Пита, в смисъл че иска да говори с мен, или за да ми каже, че съм гадно копеле? Щото в момента се чувствам малко, чуплив.

— Не ми се стори ядосан.

— Сериозно? Лично аз щях да съм много ядосан, ако някой ми беше попречил да... — Усмихнах се и подхванах отново, този път с официалната версия. — Ако някой ми беше пуснал куршум в черния дроб. Как е той, между другото?

— Стабилен е.

— Ще се оправи ли?

— Още е рано да се каже. Нараняванията на черния дроб обикновено са еднозначни. Основният следоперативен проблем е сепсисът. И кървенето. И изтичането на жлъчен сок. — Каплан сви рамене. — Но той е в добри ръце. Преди войната бях хепатолог в „Седарс Синай“. Ако друг се грижеше за него, шансовете му щяха да са значително по-малки.

— Хубаво е, че поне някои от нас все още вярват в способностите си. Де да можех да кажа същото и за себе си.

— Ще дойдете ли?

Станах и си взех самото, което висеше от вътрешната страна на вратата. Облякох го и видях, че на ръкава му са останали няколко петна кръв. Кръвта беше на Поликовски, но ми се прииска да беше моя.

Излязох след Каплан от барачката. Той включи едно фенерче и ме поведе по настлана с талпи пътека.

— Какво всъщност се случи? — попита докторът. — Информацията е доста противоречива. Някой каза, че се е опитал да

застреля президента.

— Не. Няма такова нещо. Бях там и видях с очите си какво стана. Никой не се е опитвал да стреля по Рузвелт.

— Тогава какво?

— Злополука, нищо повече. Покрай работата си за президента, момчетата от тайните служби лесно натискат спусъка, това е.

Лъжите бяха започнали.

Джон Поликовски беше блед и спеше, когато отидох при него. В ръката му беше включена система с кръвна плазма, а в долната част на торса — две дренажни тръбички. Приличаше на химически завод.

Каплан хвана ръката му и я стисна лекичко.

— Не го будете — обадох се аз. — Нека си спи. Ще поседя при него.

Докторът ми придърпа един стол и аз седнах.

— Пък и така ще имам извинение да зарежа оная бутилка. Алкохолът е забранен тук, нали?

— Строго забранен — потвърди с усмивка Каплан.

— Добре.

Лекарят отиде при един от другите са пациенти, а аз сплетох пръсти и облегнах лакти на леглото на Поликовски. Всеки, който не ме познаваше, би си помислил, че се моля за него. И в известен смисъл си беше точно така. Молех се Джон Поликовски да се събуди и да ми каже за кого е работил. Засега май бях единственият член на американската делегация, който си задаваше въпроса що за немски шпионин би се опитал да убие Адолф Хитлер. Вече имах някои подозрения по въпроса. Но бях уморен. Денят се беше оказал дълъг и труден, вечерта — алкохолна, и след петнайсетина минути явно съм заспал.

Събудих се стреснат и в първите фази на махмурлука. Минаха няколко секунди, докато осъзная, че ме е събудил специфичният вой, който надаваха сирените на американската военна полиция. Беше станало нещо. След няма и минута няколко коли набиха шумно спирачки пред полевата болница. Вратите се отвориха рязко и в стаята нахлуха хора — президентът Рузвелт на болнична количка, придружен от Майк Райли, агентите Рауф и Куолтър, личния му лекар адмирал Макинтайър, и личния му камериер Артър Притимън. Следваха ги няколко военни лекари, които за нула време прехвърлиха Рузвелт на едно от леглата и се заеха да го преглеждат.

Главата ми се беше прояснила малко. Отидох да видя какво става.

Президентът никак не изглеждаше добре. Ризата му беше прогизнала от пот, лицето му беше мъртвешки бледо, от време на време се присвиваше от стомашни болки. Един от лекарите, Каплан всъщност, свали пенснето му и го подаде на Райли. После се поизправи за миг и огледа неодобрително тълпата от хора около президента.

— Ако обичате, всички, които не са от медицинския персонал, да се дръпнат назад. Нека осигурим малко въздух на президента.

Райли отстъпи и налетя върху мен. Обърна се назад.

— Какво става, по дяволите? — попитах аз.

Той поклати глава и сви рамене.

— Шефът даваше вечеря за Сталин и Чърчил. Пържоли и печени картофи, приготвени от собствените му готвачи. Беше си съвсем добре, говореше за достъпа до Балтийско море или нещо такова, а после изведнъж се скапа. Ако не беше в количката си, със сигурност щеше да се строполи на пода. Изкарахме го оттам, а после Макинтайър реши, че трябва да го докараме в болницата. За всеки случай...

Рузвелт се сви отново, притиснал с ръце стомаха си.

— В случай че е бил отровен — продължи Райли.

— След тази сутрин май всичко е възможно.

— Шефът лично забърка коктейлите — възрази Райли. — Мартинита. По своята си рецепта. Сещаш се, с твърде много джин и твърде много лед. Само това пи. Чърчил също пи от мартинито и му няма нищо. Сталин дори не го помириса обаче. Каза, че било твърде студено за неговия стомах.

— Много разумно е постъпил. Защото мартинитата на президента са точно такива.

— Това ме накара да се зачудя... и аз не знам.

— Или наистина не му харесва това питие, или се е страхувал да не бъде отровен — казах аз. — И следователно е предпочел да не слага в устата си и капка от напитка, която друг е приготвил.

Райли кимна.

— От друга страна... — Поколебах се дали да продължа.

— Казвайте, професоре.

— Не съм специалист по тези неща. Но това, че президентът постоянно е в инвалидния си стол, не значи ли, че метаболизмът му е забавен в голяма степен? Майк, възможно е тази сутрин Рузвелт да е погълнал от отровата повече, отколкото смятахме. И това сега да е закъсняла реакция. — Погледнах си часовника. — Може да са били необходими десет часа, за да се прояви при него ефектът на отровата. Макинтайър какво казва?

— Мисля, че изобщо не се е сетил за такава възможност. Според него е проблем с храносмилането. Или някакъв пристъп. Така де, доста му се насъбра днес. След като онзи си замина, знаеш кой, шефът здравата се депресира. Но после се взе в ръце заради срещата на Големите трима следобед. Все едно нищо не е било. — Райли поклати глава. — По-добре кажи на някого какво мислиш. На някого от докторите.

— Няма да съм аз, Райли. Когато аз викна, че има вълк в кошарата, хората имат неприятния навик да казват: „Я, какви големи зъби имаш, бабо“. Пък и дори да съм прав, ще е от полза само ако знаем каква е отровата. — Свих рамене. — Само един човек може да ни каже това, а той е в безсъзнание. — Кимнах с глава към Поликовски, който си лежеше в леглото.

— Е, в момента всъщност е буден — каза Райли. Хвърли поглед към Рузвелт. Един от лекарите му включваше система срещу обезводняването. — Хайде — подкани ме и тръгна към леглото на Поликовски. — Тук с нищо не можем да помогнем. Да видим дали ще можем да разберем нещо.

Поликовски гледаше втренчено към вентилатора на тавана и аз за миг се уплаших, че вече е мъртъв. Но после очите му мигнаха, той въздъхна издълбоко и затвори очи. Райли се наведе над него.

— Джон? Аз съм, Майк. Чуваш ли ме, Джон?

Поликовски отвори очи и се усмихна сънено.

— Майк?

— Как си, приятел?

— Не много добре. Едно тъпо копеле ме простреля.

— Съжалявам.

— Няма нищо. Сигурно си се целил в крака ми. Така и не се научи да стреляш като хората.

— Защо го направи, Джон?

— Стори ми се добре идея.

— Искаш ли да ни разкажеш? — Райли замълча за миг, после продължи: — Доведох и професор Майер.

— Добре, исках да му кажа нещо.

— Джон, преди да...

— Ами Хитлер? — попита Поликовски. — Какво стана с него?

— Замина си, Джон.

Поликовски затвори очи за миг.

— Майк? Дай ми една цигара, моля те.

— Разбира се, Джон, както кажеш. — Райли запали цигара и я сложи внимателно между устните на Поликовски. — Джон. Има нещо, което трябва да ми кажеш. Ти отрови водата на Хитлер, нали?

Поликовски се усмихна.

— Забелязал си го значи?

— Каква беше отровата?

— Стрихнин. Трябваше да ме оставите да го убия, Майк.

Но Райли вече беше тръгнал към адмирал Макинтайър и доктор Каплан. Поликовски притвори очи. Аз махнах цигарата от устата му.

— Професоре? Ще ми дадете ли малко вода?

Налях му в една чаша и му помогнах да отпие. Той пи, после поклати глава, а след това ме погледна особено. Но вече започвах да свиквам. А и Поликовски не можеше да се мери със Сталин в това отношение.

— Какво е усещането?

— Какво е кое усещане? — попитах. Но много добре знаех какво има предвид. Райли се върна и застана от другата страна на леглото му. Сложих цигарата в устата на Поликовски.

— Какво е усещането да си човекът, спасил живота на Хитлер?

— Ако трябва да съм откровен, вършил съм добри дела, които са ме правили по-щастлив.

— Бас ловя, че е така.

— Само това ли искаше да ми кажеш?

— Не.

— Какво искаше да кажеш на професор Майер? — попита Райли.

— Само, че през цялото време беше прав. И да му се извиня. Че убих приятелката му.

Ти си убил онази жена в Кайро? Принцесата?

— Наложих се. Тя можеше да ме издаде. Вие разбирате, нали, професоре? Онзи следобед, когато се отбихте неочаквано, аз бях там. Бях в тайната стая, когато пристигнахте. Получавах съобщение от Берлин. Наложих се да изчакам да си легнете с Елена, преди да се измъкна през задната врата. Затова и забравих да изгоря текста на съобщението. Спомних си за това по-късно. И се върнах да го изгоря, няколко часа след полунощ. Реших, че ще сте в леглото и ще сте достатъчно ангажиран с други неща. Тя беше страхотна мадама. Между нас нямаше нищо обаче. Не че бих имал нещо против. Но отношенията ни бяха строго професионални. Както и да е, влязох и ви видях в тайната стая. Останах на долния етаж и изчаках да се върнете в спалнята на Елена. А след като си тръгнахте, се качих горе и видях, че сте взели съобщението.

— Защо не убихте мен тогава? Защо убихте нея?

Поликовски се усмихна едва-едва. Сенките под очите му бяха на цвят като пепелта в края на цигарата му, а устните му бяха посинели, сякаш малко преди аз да дойда, при него е бил свещеник и му е дал да пие от виното за последно причастие.

— След цялата врява, която вдигнахте за прословутия немски шпионин? Абсурд. Убийството на един член от президентската делегация беше достатъчно рисковано, какво остава за двама. Пък и тя никога не би се съгласила. Тя държеше на вас, професоре. Много държеше. Така че я убих, скрих радиото и се погрижих вината да падне върху вас. За което ви се извинявам, професоре. Наистина. Но няхах избор. Убийството на Хитлер беше по-важно от всичко.

— Да, разбирам. Но кой ви забърка в това. Ще ни кажете ли за кого работехте?

— За Абвера. За адмирал Канарис. И за неколцина от Вермахта, които не искаха Съюзниците да сключат мир с Германия, който да остави Хитлер начело на страната. Решиха, че ще е по-лесно фюрерът да бъде убит тук, отколкото в Германия. Че ще го сварят неподготвен. Истината е, че в Германия всеки следващ опит за покушение срещу него става все по-труден.

— Но защо избраха вас?

— Защото съм еврейин с полско-германски произход от Данциг, затова. — Поликовски си дръпна отново от цигарата. — Друга причина

не ми трябваше.

— Кой ви нае и къде?

Поликовски се усмихна.

— Това не мога да ви кажа.

— Но Торнтън Коул е надушил нещо, нали? И затова го убиха.

— За мен не знаеше нищо. Но беше вдигнал мерника на моята свръзка във Вашингтон. И затова му видяха сметката. Но не бях аз. Друг го е направил.

— Но вие убихте Тед Шмид на борда на „Айова“, нали?

— Той сподели с мен информация, която би привлякла вниманието на вашингтонската полиция към убийството на Коул. Трябваше да реша на секундата. И стигнах до заключението, че ако ченгетата разберат кой го е убил в действителност, може да се доберат и до моята свръзка. И оттам до мен. И така да ми попречат да убия Хитлер. Така че го ударих и го хвърлих през борда.

— И пак вие сте се свързали по корабната радиостанция с немските си приятели в Щатите, поради същата причина.

Поликовски кимна.

— Обичам шефа — прошепна той. — Обичам го все едно ми е баща. Но изобщо не трябваше да опитва това с Хитлер, да сключва мир с него. Не може да се правят сделки с такъв изрод. Съжалявам, че убих онези хора. Направих го неохотно. Но бих го направил отново, ако това е цената, за да се добера до Хитлер. — Той стисна ръката на Райли. — Съжалявам, че излъгах доверието ти, Майк. И че подведох шефа. Ще му го кажеш ли вместо мен, моля те. Постъпих така, както смятах за правилно.

— Това се отнася за всички ни, Джон. За теб, за мен, за професора и за президента. Всички ние постъпихме така, както смятахме за правилно.

— Сигурно си прав — прошепна Поликовски и отново потъна в сън.

Райли взе цигарата му и я загаси. Изправи се, погледна през рамо към президента, който изглеждаше малко по-добре. Отидохме при леглото му. Д-р Каплан каза, че отровен или не, президентът вече е в стабилно състояние и ще се оправи.

— Ужасен ден — изпъшка Райли и притисна с юмрук основата на гърба си. — Е, професоре? Какво ще кажете?

— Ще кажа, че в крайна сметка ми се иска никога да не бях напускал „Принстън“.

26.

Вторник, 30 ноември 1943

Техеран

Каква утеха ми предложи философията? Никаква. В понеделник и вторник, кажи-речи през цялото време в главата ми звучаха думите на Сталин: „Лично аз бих предпочел онзи ваш агент да беше застрелял Хитлер, вместо преговорите да бъдат осуетени по този нелеп начин. Не знам за вашия господин Хал, но Микоян охотно би застанал до стената, ако знаеше, че с живота си ще плати за смъртта на чудовище като Хитлер“.

Никога не съм си падал по песимизма на Шопенхауер, но в библиотеката на Амирабад открих една негова книга и се зачетох. И думите му, че на прага на смъртта никой честен човек не би пожелал да изживее наново собствения си живот, зазвънтяха в ушите ми като погребални камбани.

Във вторник Рузвелт беше вече съвсем добре и готов за предстоящата галавечеря в британското посолство по случай шейсет и деветия рожден ден на Чърчил. Дълго се чудих дали да отида, но накрая реших, че е по-важно да се съобразя с желанието на премиер-министъра Чърчил, отколкото с това на маршал Сталин. Не си бях дал сметка обаче, че съм се превърнал в прокажен и за собствените си колеги тук, в Техеран. Хари Хопкинс се погрижи да ми изясни това веднага щом се появих в британското посолство.

— За бога, Майер — изсъска той. — Какво правиш тук, по дяволите?

Чул това, Чърчил тръгна към него и заръмжа като булдог, който брани любимия си кокал.

— Тук е, защото аз го поканих, Хари. Професор Майер е наясно, че бих го приел като лична обида, ако не беше дошъл тази вечер. Нали така, професоре?

— Да, господин премиер-министър.

— Извинете ме, господа. — Синът на Чърчил, Рандолф, трезвен като никога, хвана баща си за лакътя. — Може ли да разменим две думи, татко?

Премиер-министърът заряза защитата ми и се обърна търпеливо към сина си.

— Да, Рандолф, какво има?

Хопкинс ме погледна сякаш месото по крайниците ми все миг щеше да се свлече на пода.

— Добре — въздъхна той. — Но гледай да стоиш далеч от Сталин, за бога. Нещата са трудни и така. — После се отдалечи по посока на собствения си син, който също беше сред гостите.

Което пък беше знак за Чърчил да се върне при мен. Разговорихме се и изпихме по няколко чаши шампанско.

— Дъщеря ми не спомена, че в програмата са включени и забавни игри — подхвърли Чърчил с типичния си хаплив хумор, докато гледаше как Райли и екипът му от тайните служби претърсват едната половина на британското посолство, а агентите от НКВД — другата. — Проблемът с търсенето на съкровища е, че търсенето винаги е много по-забавно от намирането. Боя се, че тази истина важи и за много други неща в живота. Аксиома, която дори сега, когато подкарвам седемдесетата си година, ми дава тъжен повод за размисъл. Истината е, че често си задавам въпроса — ще бъде ли окончателната победа толкова сладка, колкото последната битка?

Няколко минути по-късно пристигна Рузвелт, наметнат с топъл шал в хладната вечер. Синът му Елиът го избута по рампата към терасата. Там, пред вратата на британската легация и в присъствието на почетна стража, Чърчил посрещна Рузвелт, който от своя страна му даде подаръка си за рождения му ден — персийска купа от възсъпия магазин в руското посолство.

— И дано дълги години бъдем заедно — пожела Рузвелт на широко усмихнатия Чърчил, след което даде знак на сина си да го придвижи в трапезарията. Като ме видя обаче, погледна на другата страна и се запrikaзва с Аверил Хариман.

— Като човек, когото често отблъскват — каза ми Чърчил, — винаги съм си казвал, че е по-добре да те отблъскват, отколкото да не ти обръщат внимание.

После ме хвана за лакътя и ме изведе на предната тераса, където почетната индийска стража чакаше пристигането на Сталин. Голяма черна лимузина вече се придвижваше бавно по алеята, което сикхите на Чърчил приеха за знак да застанат мирно.

Сталин, Молотов и Ворошилов слязоха от лимузината и аз понечих да вляза в сградата, но премиер-министърът ме стисна по-силно за лакътя.

— Не, не — изръмжа той. — Сталин може и да се наложи за Източна Европа, но това тук си е моят купон, мамка му.

Сталин, с обичайната си военна куртка с цвят на горчица и същото наметало с яркочервена подплата, се изкачи по стълбите към терасата. Като ме, видя до Чърчил, той спря за миг, при което един прислужник от британското посолство се шмугна между двамата от охранителите на Сталин и се опита да му вземе наметалото — доста неразумно от негова страна, защото единият бодигард моментално измъкна пищова си и го ръгна в стомаха на нещастника.

— О, боже — измърмори Чърчил, — само това ни липсваше. — И в опит да разсее напрежението, той направи крачка напред и подаде ръка на Сталин. — Добър вечер, маршал Сталин — поздрави той. — Добре сте дошъл на тържеството за рождения ми ден. Този човечец просто се опитваше да ви помогне, като ви поеме наметалото.

За мой ужас Сталин не обърна никакво внимание на премиер-министъра, нито му проговори, нито му пое ръката, а бавно мина покрай него към трапезарията.

— Е, май наистина го вбесихме — каза Чърчил и се изсмя.

— Затова ли съм тук, сър?

— Вече ти казах, младежо. Тук си, защото аз те поканих.

Но аз вече не бях сигурен дали британският премиер-министър не ме е поканил на тържеството си и с някаква задна мисъл. Може би идеята да вбеси Сталин е била основателна причина сама по себе си.

Последвах Чърчил в трапезарията. Помещението приличаше на малък нощен клуб в Кайро — тежки червени завеси висяха на медни корниз, а стените бяха облицовани с мозайка от дребни парченца огледално стъкло. Общият ефект беше не толкова на имперско великолепие, колкото на натруфен блясък.

Сервитър в червено и синьо и с възголеми бели ръкавици се приближи към Сталин, сведе отсечено глава в поклон и му предложи

поднос с напитки, който съветският лидер изглежда подозрително.

Трапезата беше наредена с посуда от кристал и сребро, а в центъра ѝ гордо се кипреше голяма торта с шейсет и девет свещички. Открих мястото си по картичките с имената на гостите и установих, че са ме сложили доста по-близо до Сталин, отколкото и двамата бихме сметнали за подходящо. След случката на терасата имах лошо предчувствие за предстоящото тържество, което се влоши допълнително от откритието, че от Сталин ме делят само шест стола. Чудех се дали е възможно студенината, демонстрирана преди малко от Сталин към Чърчил, да се дължи единствено на моето присъствие. Чудех се и дали Рузвелт наистина се е отвърнал от мен. Ако беше така, то тази вечер щеше да завърши катастрофално. Взех картичката с името си и излязох на задната тераса да изпуша една цигара и да обмисля следващия си ход.

В градината зад сградата на легацията беше спокойно и тихо, чуваше се само шуртенето на вода в едно голямо квадратно езерце и съскането на запалените ветроупорни фенери — предпазна мярка срещу евентуално прекъсване на електричеството. Слязох по стълбите и тръгнах покрай езерцето, вперил поглед в свършената бяла луна, отразена в повърхността на водата. Понеже само британците говореха с мен, не виждах смисъл да се връщам в трапезарията.

Минах покрай кухните към едно притихнало място под просторен купол, обрасъл с глициния и орлови нокти, и седнах да си допуша цигарата. Очите ми постепенно се нагодиха към тъмнината и аз различих контурите на голяма водоноска и тежък воден кран на стената. Затворих уморено очи в опит да върна мислите си към пощастливи времена — как седя сам в стаята си в „Принстън“ и чета книга, камбаната в кулата на Насау Хол бие, а големият часовник „Брдли Нортън“ тиктака на полицата над камината.

Отворих очи, защото изведнъж ми се стори, че наистина чувам тиктакането на онзи прекрасен стар часовник в джорджиански стил, подарък от майка ми по случай завършването на университета. Отидох на терасата да взема един фенер и се върнах с него под орнаментирания купол. Огледах се озадачено за източника на звука. Установих, че тиктакането идва от водоноската. Долепих ухо до хладната метална повърхност на цилиндричния резервоар. Часовникът

звучеше зловещо, сякаш отмерваше дванайсетия час, когато раят ще се превърне в бойно поле на дяволи и демони.

Във водоносната имаше бомба. И ако се съдеше по размера на цилиндъра, бомбата беше голяма. Долу-горе един тон. Погледнах си часовника — оставаха само няколко минути до девет.

Подхванах дървените теглички и напрегнах мишци. В първия момент водоносната не помръдна изобщо, но аз продължих да се напъвам, докато лицето ми не се зачерви от усилието. Накрая все пак успях да я приведа в движение и постепенно я изтеглих извън купола.

Помислих си, че определено не приличам на герой с фрака и лъскавите си обувки. Но въпросът беше да не спирам, да отдалеча водоносната колкото се може повече от централната сграда. Стигнах до настланата с чакъл алея, обувките ми се хлъзнаха върху дребните камъчета и аз спрях колкото да захвърля сакото си, после хванах пак тегличите и продължих към главната порта.

Двама от сикхите, охраняващи изхода, тръгнаха към мен. Щикове им бяха забучени в пушките, но иначе мъжете изглеждаха спокойни и доста озадачени.

— Какво правите, сахиб? — попита ме единият.

— Помогнете ми — казах аз. — В това нещо има бомба.

Те ме изгледаха с празни погледи.

— Не разбирате ли? Има бомба.

След което единият от тях хукна към централната сграда. Мъдро.

Стигнах до портата, улеснен от набраната вече инерция, при което другият гвардеец, онзи, който ме беше заговорил, захвърли пушката си и се хвана да ми помогне.

Най-накрая изтеглихме водоносната през портите на британското посолство и поехме по широкия празен булевард към центъра на града. Сикхът спря да бута и си плю на петите. Нямах нищо против. Дори предпочитам сам да се справя. Колко по-добре щеше да е да ме запомнят не като човека, спасил живота на Хитлер, нито дори като човека, подложил крак на мирните преговори, а като истински герой, спасил Големите трима от раздробяване на дребни парченца.

Само дето не се чувствах особено героично в момента. Уморен бях и в известен смисъл дори нямах търпение да се свърши. И докато теглех водоносната със смъртоносния товар, аз постепенно сключих

мир със себе си. От онзи вид мир, който не подлежи на анализ.
Окончателният мир. Хитлеровият мир.

27.

Петък, 10 декември 1943

Берлин

Понеже никой от оцелелите парашутисти, участвали в операция „Дълъг скок“ — ако изобщо имаше такива — не се беше добрал все още до немското посолство в Анкара, Валтер Шеленберг знаеше малко за случилото се в Техеран. Но от източници в съветското посолство в Иран и от британските разузнавателни служби в Лондон си беше съставил някаква груба представа за събитията, последвали внезапното заминаване на фюрера от иранската столица. Сам в кабинета си на Беркерщрасе, Шеленберг препрочете свръхсекретния доклад, предназначен за Химлер, който лично беше написал на машина, после излезе, качи се в колата си и потегли към вътрешното министерство.

Предстоящата среща определено не го изпълваше с чувство на нетърпение, защото райхсфюрерът от СС вече знаеше, че младият шеф на СД е пренебрегнал изричната му заповед и е включил украински доброволци в операцията. Химлер с пълно право можеше да нареди екзекуцията му. Същевременно обаче Шеленберг беше стигнал до извода, че ако Химлер е искал да го арестува, досега да го е направил. Смяташе, че в най-лошия случай го очаква сурово мъмрене и може би понижаване в чин.

Въпреки скорошната бомбардировка Курфюрстендам изглеждаше сравнително нормално и хората се готвеха за Коледа сякаш това беше единствената им грижа. Мъкнеха коледни елхи и зяпаха витрините, сякаш войната се водеше някъде другаде, а не в Берлин, в четвъртък сутринта през декември. Шеленберг паркира колата си на Унтер ден Линден, където студен вятър плющеше в нацисткото знаме, окачено на фасадата на вътрешното министерство, поздрави двамата постови на входа и влезе в сградата.

Завари Химлер в делово настроение. За негова изненада райхсфюрерът не бързаше да го мъмри. Вместо това изгледа доклада,

който Шеленберг държеше в скута си, и с нетипична небрежност покани генерала от СД да обобщи съдържанието му.

— Повечето членове на двата отряда са били убити или заловени — каза Шеленберг. — Най-вероятно ги е предал някой от кашкайците, за пари.

— Най-вероятно, да — съгласи се Химлер, който не сметна за необходимо да казва на Шеленберг, че самият той беше уведомил НКВД за операция „Дълъг скок“.

— От самото начало бяхме наясно, че точно това е основният застрашаващ операцията фактор — ненадеждността на кашкайците — продължи Шеленберг. — Смятаме обаче, че малцината, избегнали залавянето, поне в началото, вероятно са отговорни за бомба, заложена на територията на британското посолство в Техеран. Наши източници докладват, че е имало силна експлозия на стотина метра от посолството малко след девет часа вечерта във вторник, тридесети ноември. Чърчил е давал прием по случай рождения си ден и изглежда, по-рано през деня въпросната бомба, доста мощна между другото, е била скрита в резервоара на водоноска и разположена близо до банкетната зала. Бомбата обаче е била открита, най-вероятно от същия човек, който е загинал, изтегляйки я от посолството. Американец на име Уилард Майер.

— Не думай — възкликна Химлер, който изглеждаше искрено изненадан от новината.

— Уилард Майер е бил член на американската ССД и е превеждал от немски на президента по време на конференцията. Бил е също изтъкнат философ и преди войната е учил във Виена. И в Берлин, струва ми се. Прегледах една от книгите му. Доста задълбочено изследване.

— Уилард Майер е също и евреинът, който спаси живота на фюрера — добави Химлер.

— Значи се е проявил като истински герой, нали? — отбеляза Шеленберг. — Спасил е фюрера, а след това и Големите трима. Доста неочаквано за един философ.

— Мислиш ли, че онази бомба наистина е можела да ги убие?

— По всичко личи, че експлозията е била изключително мощна. От тялото на американеца не е останало и следа.

— Е, смъртта му означава, че свидетелите на истинските събития в Техеран стават с един по-малко — каза Химлер. — Поне в това са имали късмет. Почти колкото и ти, Шеленберг.

Шеленберг кимна отсечено, в знак, че е разбрал подтекста на казаното. Мълчанието се проточи.

— Продължавай — нареди най-накрая Химлер. — Слушам те.

— Да, хер райхсфюрер. Просто се канех да добавя, че американците вече са се заели да пренапишат историята. Като четеш човек британските и американските вестници, едва ли би предположил, че фюрерът е бил в Техеран. Наистина забележително. Все едно всичко това изобщо не се е случило.

— Не е съвсем така — възрази Химлер.

Шеленберг се стегна да посрещне удара. Започваше се. Явно нямаше да му се размине толкова лесно.

— Онзи еврейски подлизурко, Рузвелт, трябва да си понесе последствията, задето отхвърли условията на фюрера.

Шеленберг се усмихна със смесица от облекчение и ирония. Май все пак щеше да запази поста и чина си. И явно не само Съюзниците бяха заети да пренаписват историята. Когато за пръв път му каза за тайното пътуване на фюрера до Техеран, Химлер добави, че Хитлер взел това решение, след като си дал сметка, че не може да се справи с враг, жесток и вероломен като Сталин.

— И какви са тези последствия, хер райхсфюрер?

— Може и да не сме в състояние да спечелим войната срещу Съюзниците, Шеленберг — каза Химлер. — Това, мисля, го знаем и двамата. Но войната срещу евреите още не е приключила. Фюрерът нареди през идната година да бъде даден най-висок приоритет на окончателното решение на еврейския проблем. В Унгария и скандинавските страни вече започнаха нови депортации, а специалните лагери бяха инструктирани да увеличат оборота си.

Химлер стана, стисна ръце зад гърба си, застана до прозореца и се загледа навън.

— Задачата няма да е лесна, разбира се. И е неприятна, без съмнение. Лично аз намирам тази заповед за особено противна. Както знаеш, винаги съм се борил да постигна справедлив мир за Хитлер и за Германия. — Хвърли поглед назад към Шеленберг и вдигна рамене. — Но не е било писано. Дадохме най-доброто от себе си. А сега... —

Върна се с бавна крачка до бюрото си, седна и взе писалка с любимото си зелено мастило. — Сега трябва да дадем най-лошото.

Шеленберг си отдъхна облекчено. Беше му се разминало.

— Да, хер райхсфюрер.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ОТКЪСИ ОТ ТВОРЧЕСТВОТО НА УИЛАРД МАЙЕР

Да си доволен, означава да си достигнал границите на човешкия разум и опит; и в приемането на онова, което не може да бъде доказано логически, има повече удовлетворение, отколкото във всички проблеми на етиката, изучавани някога от човека. Разумът е инертен като благороден газ и функционира емпирично, чрез отношението си е реално съществуващото и фактологичното. И онова, което не може да се тества емпирично и следователно валидността му не подлежи на достоверна преценка, по дефиниция не може да бъде обект на нашия разум. Да бъдеш емпирик, означава да се водиш от опита, а не от разни софисти, шарлатани, попове и демагози.

Из „За емпиризма“

Всички наши обекти на възприятие са или впечатления, които извличаме от наличните усещания в базата си данни, или идеи, които ако са логични, отново произлизат от впечатление. В стремежа си да откриваме значението на нещата, ние трябва да подхождаме емпирично по отношение на фактите и аналитично по отношение на идеите. Но фактите са факти и не е нужно да влизат в логически отношения помежду си — че фактите са факти, винаги е логически вярно, независимо от рационалния анализ. И понеже идеите също могат да съществуват като идеи, независимо от рационалния анализ, става ясно, че единствено тук, на нивото на обикновеното разбиране, съществува възможността за философия и за

научна преценка кое може и кое не може да се твърди логически. По същата причина, понеже обратното на всеки факт може да съществува като идея, макар и нелогична, възниква парадоксът, че философската демонстрация на който и да било факт става невъзможна.

Из „За емпиризма“

Достатъчно е човек да бъде убеден само в два от принципите на философията, за да се освободи от всички долнопробни вярвания, независимо колко привлекателни му се струват те — първо, че във всеки обект сам по себе си няма нищо, което да ни подсказва неща извън обекта; и второ, че нищо не ни подсказва неща за наблюдавания обект извън онези наблюдения, до които сме стигнали чрез пряк опит. Нека го кажа отново — ако всеки човек отдели нужното време да вникне в тези два философски принципа, да ги приеме и да живее според тях, тоест според принципите на емпиризма, то ще стане ясно как всички ограничения на невежеството ще отпаднат от само себе си. Именно по този начин съвременната философия хвърля божествената светлина на науката върху най-тъмните ниши на човешката психика.

Из „За емпиризма“

Изписаха се тонове хартия напоследък за това как нацистите организирано изгарят книги. Истината обаче е, че християните първи са организирали подобни клади като начин да представят вярата си (виж „Деяния на апостолите“ 19:19–20). Един от студентите ми днес ме попита дали изгарянето на която и да било книга може да бъде оправдано и ми цитира „Алмансор“ на Хайне в подкрепа на становището си, че не може. Казах му, че всяка философска книга би трябвало да изгори в пламъци, ако съдържа експериментални или абстрактни разсъждения за фактите от живота, човешкото съществуване или

математиката, защото такава книга по правило е пълна с лъжи и празно словоблудство. Той ме зяпна сащисано и с уплаха, после прошепна, че навярно имам предвид „Моята борба“ на Хитлер и че трябва да бъда по-предпазлив. Не ми даде сърце да му кажа, че всъщност говорех за Библията.

Из „Виенски дневник — 1936“

БЕЛЕЖКИ НА АВТОРА

Тази книга е художествена измислица, стъпила на реално историческо събитие — конференцията на Големите трима в Техеран през 1943-та. Снимките на Сталин, Чърчил и Рузвелт — Големите трима — от Техеран, а по-късно и от конференцията в Ялта през февруари 1945-а, са се превърнали в нещо като икони на Втората световна война. Рузвелт почина преди Потсдамската конференция през юли същата година. Но най-важните решения бяха очертани още в Техеран.

Някои от имената, персонажите, организациите, местата, събитията и случките в книгата са продукт на писателското ми въображение, но други са действителни. Много от второстепенните събития, описани в книгата, наистина са се случили, и аз сметнах, че за читателя ще е интересно, ако изброя някои от тях.

Те са следните, в произволен ред:

- Самнър Уелс, помощник държавният секретар, си подава оставката през септември 1943-та, след разкритието за „акт на непросжима морална низост в интимната компания на чернокож служител от железниците“.

- „Уили Д. Портър“, кораб от американския боен флот, изстрелва торпедо по „Айова“, също кораб от американския боен флот, докато Рузвелт е на борда му, на път за Северна Африка. Президентът и генералите от Обединеното командване на косъм избягват смъртта от ръцете на ескортиращия ги разрушител.

- През 1943-та тайни мирни преговори между германците и руснаците, от една страна, и германците и американците, от друга, наистина са били обсъждани сериозно. Бившият германски канцлер и посланик в Турция, Франц фон Папен, наистина се е срещнал с командир Джордж Ърл в Анкара, на четвърти октомври 1943-та. Според мемоарите на Фон Папен, Ърл е заявил, че „е бил натоварен от президента Рузвелт със задачата да обсъди с мен възможността за ранен мир“, и е показал на Фон Папен документ „който можел да

послужи като основа за мир с Германия“. Фон Папен твърди, че Ърл го убеждавал да отиде в Кайро, където да се срещне със самия президент, но той отказал, докато не получи „писмено доказателство от президента Рузвелт, че действително е склонен да преговаря при така обсъдените условия“. Така разговорите с Фон Папен не дали резултат. Както казва самият той: „Можех да стигна единствено до заключението, че президентът не желае да поеме риска за по-конкретни действия“. По подобен начин, докато Химлер е в Позен, неговият масажист, Феликс Керстен, наистина е в Стокхолм, където осъществява контакт със специалния представител на президента Рузвелт, Абрам С. Хюит. Хюит се е срещнал и с генерал Шеленберг в Швеция. Преди това Химлер възлага на своя адвокат, Карл Лангбеен, да опипа почвата за мирни преговори в Швейцария. Руснаците не остават по-назад в желанието си да преговарят с германците и след битката за Сталинград посланикът им в Стокхолм, мадам Колонтай, се е срещала не един път с представители на Фон Рибентроп.

- Операция „Дълъг скок“ е била действително проведена. Повече от сто немски парашутисти са били спуснати в Иран със задачата да убият Големите трима. Всички те са били убити или заловени.

- В Бекетовка наистина е имало лагер за немски военнопленници, под номер 108. Приложените в книгата данни за броя на немските войници и офицери, умрели в руските лагери за военнопленници, са добре документирани.

- Убийството на четири хиляди полски офицери в Катинската гора беше потвърдено от руския президент Борис Елцин през 1992-ра. Но за съдбата на стотици хиляди поляци, депортирани в трудовите лагери на съветската система Гулаг, не се знае нищо и до днес.

Голяма част от случилото се на конференцията в Техеран все още е забулено в мистерия. Но следните любопитни факти са неоспорими:

- Двама американски генерали — генерал Джордж К. Маршал и генерал Х.Х.Арнолд — се оттеглили без разрешение от Техеранската конференция и отишли на екскурзия в горите край града. Защо?

- Веднага щом Рузвелт кацнал в Техеран, Сталин заявил, че неговото НКВД е разкрило заговор за покушение над Големите трима.

Предложил на Рузвелт — но не и на Чърчил — да се възползва от сигурността на непревземаемото руско посолство. Рузвелт, изглежда, повярвал на версията за заговора и противно на всяка логика се съгласил да се премести в руското посолство, макар това да означавало, че разговорите на делегацията му ще бъдат подслушвани. Имало ли е нещо вярно в историята със заговора? Възможно ли е Рузвелт да не е съобразил, че всичките му разговори на територията на руското посолство ще бъдат подслушвани? И ако го е знаел, то какво е искал да постигне? Дали не е имало и друга причина да приеме поканата на Сталин?

- В Техеран Чърчил неведнъж демонстрирал раздразнение от поведението на Рузвелт и пак там приятелството между двамата приключило. Защо?

- В Техеран Рузвелт получил остри стомашни болки. Дали е бил отровен? Някои смятат, че е било така.

- Преди, след и по време на Техеранската конференция Фон Папен, германският посланик в Анкара, е бил информиран за случващото се от шпионин, който работел като личен прислужник на британския посланик в Анкара, сър Хю Начбул-Хюгесен.

- В Техеран Чърчил бил изтикан встрани от повечето обсъждания. Защо?

- В Техеран Сталин изказал мнение, че най-добрият начин да се премахне немската заплаха за сигурността на света е да се изкорени издъно войнолюбието на Германия и за тази цел съвсем сериозно предложил сто хиляди немски офицери и подофицери да бъдат екзекутирани. После с неохота се съгласил, че и петдесет хиляди екзекуции биха свършили работа. Чърчил горещо възразил. Рузвелт казал, че според него и четиридесет и девет хиляди би трябвало да стигнат! Подобно изказване е било крайно нетипично за Рузвелт. Защо го е направил? И защо отстъпил Полша и Финландия на Сталин? Възможно ли е Сталин да го е държал с нещо, макар и временно?

- Въпросът за разстрелите в Катинската гора, които тежали на съвестта на руснаците, така и не бил повдигнат от Рузвелт в Техеран.

- Всички вярвали, че командването на съюзническия десант през юни 1944-та ще бъде поверено на генерал Маршал. Но Рузвелт предпочел Айзенхауер. Този избор не бил обяснен по никакъв начин, макар че предизвикал широки спекулации на времето. Дали причината

не е имала нещо общо със самоволното отлъчване на Маршал от конференцията в Техеран?

- През 1944-та в „специалните лагери“ загинали повече евреи, отколкото във всяка друга година от началото на войната.

Издание:

Автор: Филип Кер

Заглавие: Мирът на Хитлер

Преводач: Милена Илиева

Година на превод: 2007

Език, от който е преведено: Английски

Издание: Първо

Издател: ИК „Бард“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2008

Тип: Роман

Националност: Американска

Излязла от печат: 21.01.2008

Редактор: Мария Василева

ISBN: 978-954-585-858-1

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/3309>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.